CONSILIA,
SIVE MAVIS
RESPONSA,
Quæstiones, & Placita,

D. FEDERICI PETRVCII SENENSIS,
CAESAREI PONTIFICII QVE
IVRIS PERITISSIMI.

QVAE ANTE HAC MENDIS SCATEBANT & erroribus, nunc multis collatis exemplaribus diligenter castigata, suoque pristino restituta candori, ad communem vtilitatem in lucem prodeunt.

CVM SVMMARIIS, AC INDICE LOCVPLETISSIMO Rerum omnium memorabilium.

VENETIIS,
Apud Ioannem Antonium Bertanum,
M. D. LXXVI.

FEDERICI PETRVCII
SENENSIS, IVRISC. VETERIS,
ET PRAECLARI CONSILIA,
SEV POTIVS RESPONSA,
QVAESTIONES,

Et placita, anteà Typographorum incuria deprauata, nunc autem ab innumeris, quibus fcatebant erroribus, repurgata.

PRAEFATIO LAVRENTII CVIVSDAM, AVDITORIS IOANNIS ANDR.

DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI nomine, eiusq; matris fanctifsimæ Mariæ virginis gloriofæ fuffragijs inuocatis. Incipiunt quæftiooes difputatæ, confilia reddita ad confultationes, refponfa interdum allegando, fed ut plurimum confulendo, ac collationes habitæ cū iuris vtriufq; Doctoribus per D. Fede. de Petrucijs, de Senis, Decretorū Doct. in diuerfis ftudijs, & maximè Perufioo. Et licet ex ordine, & difpofitione ipforum poffet quis de prioritate, & pofterioritate tēporis fumere argumentum, hoc tameo ceffat in eis, quia præfata fine aunotatione temporum fcripta fuerunt: Et quia de eis uelut fparfim, & in cedulis fcriptis nullam, vel modicam vtilitatem feotiebat fcriptorum. Ideò eas, & ea quotas ponendo, ut poffent facilius inueniri, ioditferenter, & prout occurrebant fcriptori tradendo, fecit in vnum volumen redigi aliquis additiones, licèt modicas faciendo, prout ætatis progreffu, & experientia cafuū didicit: q omnia correctioni, & reformatiooi patris, & domini fui Io. An. illuminatoris iuris Canonici iotelligantur effe fubmiffa. Additiones prædictæ cum dictionibus, fuper quibus cadūt, poft finē cujuflibet confilij, quæftionis, & refponfi, feu collatioois ordinatè, fub quotis per literas alphabeti ponentur.

¶Quæftio difputata per Dominum Federicum Petrucium Seneofem Decretorum Doctorē in Academia Patauina.

SVMMAE.

1 *Collatio uni ab Epifcopo cum quibufdam de capitulo facta, & alteri de eodem beneficio per totum capitulum, an & à parte cuius teneat.*
2 *Regula quòd quoties aliquid cōpetit aliquibus, illud obtinetur, quod à maiori illorū parte fit, quibus fallat cafib.*
3 *Pronifus in dignitate exiftens, quod cæteris paribus præferatur & pro eo iudicandum fit.*
4 *Factum à maiori parte attendi debet ut in pluribus.*
5 *Epifcopus, & capitulum unum corpus conftituunt, cuius caput eft Epifcopus tanquam corporis uigor.*
6 *Accefforiū quò fequai naturā fui principalis regulare eft.*
7 *Collatio beneficij an femper capituli confenfum exigat.*
8 *Facere, & facienti confentire an differant; & an idem fit dicere illi, & illi cum illo; an illi & illi.*
9 *Dicere, de confil.o, & cu a confilio; an idem fit.*

QVAESTIO I.

AD EPISCOPVM, & capitulū cōiter ptinet collatio pbēdę. uacātē pbendā Eps cū uno, uel duobus de capitulo cōfert uni; totū alıud cap. ɔfert alteri. Modò qritur, nūqd aliqua collatio ualeat
1 iftorū, & quæ. ¶ †Arguitur primò q ualeat collatio facta p Epm. Certū eft, q i collatione huius pbeodæ Eps hēt medietatem totius iuris collationis. Nam ipse habet unam partem pro fe, & cap. aliam. hoc probatur C. de impub. & ali. fub. l. fi. & ibi de hoc ff. de here. infti. l. e. Titius fundi. & l. interdum. fecundo refponfo. & l. fi liber homo. §. Titius. & de leg. primo. l. plane. primo refponfo. & ff. de ufufru. accre. l. fi quis. & uide quod ibi notat. in gl.
2 fi. ¶Hoc præfuppofito, arguitur. † quoties aliquid competit aliquibus, illud obtinetur, quod fit à maiori parte illorū: de his, quę fi. à ma. parte capi. c. 1. de his, quę fi. à pręfine cōfenfu capi. c. 1. ff. ad munic. l. qđ maior. cū fimilib. Sed illa regula fallit interdū i cafibus notatis. ff. cōi diui. l. Sabinus. Sed hic Eps habet cum uno uel duobus canonicis maiorem partē collationis, ergò ualet collatio ab eo facta. ¶Pręterea dicit lex q qn creditores tractant de remittendo partē debiti debitori, & hincinde fit par cumulus debiti, tūc obtinet quod fit à maiori parte creditorū. ff. de pac. l. & fuum. & l. feq. quæ quidem remiffio idē eft, quod donatio, ut. ff. de calum. l. quinetiā. extrà de tefti. c. ueniens. j. cum fimilib. Sic eft in propofito. nam cùm hic tractemus de collatione, quę idē eft quod donatio, ut de dona. c. præterea de concef. pbē. quia. de offi. uica. c. ulti. lib. 6. quod tō intelligi debet ut no. de pben. c. relatum. Dicemus ualere quod fit ab Epo cum uno, oel duobus canooicis, & tenere, quia hic eft maior cumulus debiti. i. poteftatis conferēdi. Nā eft hic medietas, & uox uuius uel duorum; tū qa hic maior pars ex parte Epi. Nam ipfe eft una pars, & totū capitulū repfentat aliā, licèt in capitulo fint
3 plura capita, ut. ff. de pac. l. fi plures. cū fi. Et quia Eps hēt hic unū uel duos fecū canouicos, nō dato q hincide efsēt oia paria, iudicandū eft pro eo, qui eft in dignitate, ut ibi dr. Ad id facit. C. q bo. ce. po. l. fi. ¶Pręterea fiue dicamus q ifta collatio fit diffinitiua, fiue iterlocutoria, fiue obtifi
4 neat uim fniæ, ut in decreto iter pofito à Decurionibus: pue fint iudices ordinarij, fiue delegati, fiue arbitri † femualet q fit à maiori parte, ut patet. ff. de re iu. l. duo ex tribus. de arbi. l. fi inter tres & l. fequē. & de offi. dele. c. cāns ff. de tu. & cur. dat. ab his. l. ubi absūt. Sed hic ē maior parē ex parte Epi, ut patet in iuribus allegatis i primo argumeto, ergo &c. ¶Præterea dicit canō q temerariū eft reced
5 re à capite fuo, xj. di. qs nefciat. & c. nolite. ad idē de pfc. eùm nō liceat. Sed Eps † cū capitulo fuo faciunt unū corpus, cuius corporis caput eft Eps, & fic capitulum debet fequi fniam Epi, ne de temeritate arguatur; maximè quia pfumeodū eft pro fententia, & iudicio Epifcopi ubi ɔriū oō apparet, extrà de proba. poft cefsionē. 11. q. 3. cure. cū fimilib. Vñ dicit lex q fi hominis eft caput fepultū i uno

 loco,

fus est,ubi e caput.ff.de reli.& sump.fu.l.cū ī diversis.Itē
6 accessoriū dēt seq naturā principalis,ut de re.iu. c.acces soriū li.6.cū suis cōcor.sed Eps est ut principalis,&cano nici sunt accessorij,ut d.l.cū in diuersis.ergo &c. ¶Prætereà ad hoc optimè facit qd' no.de resc.pastoralis.i gl.hic verò ltai.i fin.Nā ibi dr̄ q̄ si hincide fit par numerus iudiciū.i.iurisdictionū,& unus de una parte trahit se ad aliā, tūc dr̄ q̄ stabit iudicio maioris partis:sic ē hic.Nā hic Eps hēt tot uoces,quot ca igit si Eps hēt unā secū de uocibus illorū,q̄ sūt i ca.hēt secū maiorē partē:& idē posset attētari,&dici ī casibus iuris nouissimē,de iur.pa.c.2.Nā si ex uno patrono decē sūt hæredes, & ex alio unus,tātā uocē hēt ille unus,q̄tā illi oēs.Quid ergo si onus ex illis decē cū illo uoic o herede cōcordet psētādo uoū & illi nouē pbētēt aliū,certe argumēto eius,qd' no.i d.c. pastoral.vr̄ potior psētatio facta ab illis duobus.Et de hoc vr̄ casus ī de ele.scri.Nā ibi vr̄,q̄ pcuratores platorū,uel ecclesiarū cōuētualiū,qui repsētabāt uoces.16.cū alijs canonicis.& 7.ppositis faciūt duplo maiorē numerū,q̄ electores plebani.&c.ita & ī pposito,ponam⁹ q̄ ī c.sint.20.canonici,Eps hēt tot uoces,quot sūt illi caonici.igit si pōt hēe uoa uo cē de illis.20.secū,hēt 21.uoces & p cōsequēs maiorem partē.¶Et hoc ēt declarat Ho.ibi, Pondero exēplū tale. Ecce ī collatione unius bñficij qdā platus hēt tertiā parcē collatioo.s,clerus ciuitatis het aliā tertiā & ca . aliam tertiā.dū tractat̄ de collatione faciēda,qdā de cap.& quidā de clero cōsentiunt cū plato,uel b gria.10.presbyteri sunt cū clero,& 20.sunt canonici ī ecclesia.mō octo uel nouē de clero,& totidē de ca.coosentiūt cū Prelato in unū,& oēs alij tā de clero,q̄ de ca.consentiūt ī aliūque titur qd' iuris.Et dicūt ipsi q̄ debemus uidere ubi est maior numerus . & sic ibuiit q̄ electus à Prelato pualet:oā hēt ille Prelatus de 40.uocibus.36.uel.17.& hoc ibi no. in pri.2.col.uer.qd' io hoc casu.&c.Quid plus ipse Host. pnoit ad literā qōnē illā ē de cōcel.pben.postulatis. in medio.2.col.ibi,Hoc ubi Archieps uocē het i canonicis &c.Nā ibi dicit q̄ Eps hēt tm̄,quātū totū ca. & si het secū unūvel duos ex canonicis,obtinebit.allegat de test.regsi sti.§.si uero illud.ubi dr̄ q̄ Eps tm̄ percipit de obuentio. olb.quāt sit totū cap.allegat ēt qd' legitur,& uo.p eū de re
7 scri.pastora.de ele.scriptū. ¶In priū vr̄, nā ubi accursus cōsensus de necessitate cōsideratur,si aliqd fit sine eo,nil agitur,74.di.& obuētionibus.66.di.porro.C.de test.si unus. &no.de of.dele.c.cūm mrimonij.Sed collatio facta e hic p Epm sine consensu cap.cotus consensus de necessitate reqrebat,& cōsideraī,igitur ualere non debet.Quod aūt eius cōsensus sit de necessitate habēdus paret, quia quoties aliqd nō insolidū cōpetit duobus, unus sine alio nil agere pōt.Exēplū in duobus pcuratoribus datis non insolidū,extra de pcu.c.si duo.io pri.li.6.Idem in duobus de legatis,uel arbitris datis non iosolidū,extra de offi. del. cūm mrimoou.& c.uno.Idē in duobus executoribus testi ubi testator hoc cauit,de testa.c.2.io si.li.6.Idē ī duobus habētibus constituere aliquem officialem ,de offi.Arch. ad hęc in fi.Idē in casu nr̄o, s. qn̄ ad duos cōiter spectat collatio,ut no.de cōcesf.pben.si cap.in gl.quæro.circa finem.Vñ cū hic nō fuerit consensus ca.nō ualet collatio. Nā consensus unius,consensus nullius,de elect.quorūdā. in si.li.6.Nā ibi dr̄ esse cap.ubi est totū uel maior pars,de his quę fi.à ma.par.ca.c.1.de elec.cum iter canonicos.ff. ad muoi.l.qd' maior.de tu.& cur. da.ab his.l.ubi.de decre.ab or.fa.l.3.sed hic nō fuit totū,uel maior pars capitul i.Præterea si Eps teoetur hēe secū cap.uel maiorē partē qn̄ habeat ma ius ius q̄ cap. multo fortius tenetur hēe secū totū uel maiorem partē cap.cū equale ius habet cū cap.Sed uideo qn̄ Eps hēt conferre beneficiū de cōsensu ca.debet hēe secū totū capitulū,siue necesse habet hēe se cū saltem maiorem partem cap. ut no.ne sc. uac.c.1.lib 6.circa prin.& est casus de his,quæ fi.à ma.par.cap.c.tua nos. multo fortius ergo qn̄ Eps hēt par ius cū cap. in collatione beneficij.Et ad hoc possunt allegari multa iura,i q bus aliqd dēt fieri cū cōsensu vel cōsensu alicuius;ubi ne cesse est hēe cōsensum totius uel maioris partis cap.de his, q̄ fi.à pla.c.1.2.& 3.Et p totū tit.de dona.pastoralis.12.q.2. sine exceptiooe.cū similibus.Sed q̄ datur q̄ sit maius ius hēe conferre cum cōsensu,uel de cōsensu q̄ hēe cōferre cōiter: pbo p.c.unū.ne le.ua.lib.6 Nā Epo defuncto q habet cōferre de cōsensu cap.oon succedit capitulū , & tn̄ secus est,qn̄ cōiter collatio spectat ad utrūque ut ibi.Nā tūc,s.qn̄ collatio spectat ad utrūq̄, pars unius accrescit alteri,sicut io cō iunctis dicimus,C.de cadu.tol.l. una. §. p scđo. de quo ibi no.& c.l.§.in primō.& si.de leg.2.l.si Titio rei. & ff. de leg. 3.l.re cōiūcti.& de uer.sig.l.triplici. Vnde qn̄ aliqs debet facere aliqd de cōsilio uel cōsensu alicuius,ille, cuius cōsensus requirit,oō dr̄ facere,sed facieti cōsentire.sed & in alio casu qlibet dr̄ facere,ut patet in eō,qd' legitur,& oo.de ele. cū in ueteri.Et alibi dr̄,agēies,cōsentiētes,&c.de offi.dele. c.1.quasi dicat,Aliud est facere,aliud est facięti cōsentire; ut.ff de usur.l.accre.& de le.primō.l.Titio.§.oibil.& l.si qs ig
8 linos.io qbus dr̄, q̄ nō refert † an dicatur illi , & illi,cū illo,an dicatur,illi,& illi,ergo nō refert an Eps,& capitulū, an uerō Eps cū cōsensu capituli habeat cōferre.Rñdeo, ibi uerbū legatarius respicit quęlibet legatariorū.hic uerò uerbū cōferre dirigitur tm̄ ad Epm,ut patet io c.unico.ne le.ua. Hic est q̄ qō Pręlatus oō uult litigare principaliter de re ad se spectāte,platus ipse pcuratorē cōstituit,& c.cōstitutiool consenserit,de pc.c.1.& solet recitari,& notari de rescrip. edoceri. Vel dic q̄ licèt regulariter nō differāt , iterdū tñ differūt,qn̄ unū habet oatură accessorij,& aliud habet oaturā principalis,ut.ff.de fuo.iolt.& iltru. lega.l.si.& de pe.le. l.1.& 2.Vel d.c,q̄ licèt nō differāt copula Et. & Cū. nuoqd illa differūt De,& cū cōsi.uide de reg.iu. oullus ex cōsi. in
9 Mercu.lib.6.Et dicit Io.Ao.†q̄ nō differūt,ut ibi, differunt tñ Et,& De.Præterea est quasi casus,de his,q̄ fi.à pla.c.nosci tur.Nā ibi loqtur qn̄ ad utrūq; spectat collatio. ut ibi oot.i gl.si p Ber.& Host.& de sup.oe.pla.c.si.& qn̄ requiritur ibi q̄ totū,uel maior pars capituli cōsentiat.Sed tn̄ alia glo.innuit q̄ ibi spectabat prēsentatio ad prælatū de cōsensu cap. ar no.de ele.cūm ecclesia Vulterana.Sed Ber.de hoc nō curabat,qa fortè nō putabat differentiā esse inter illa,ut patet ex ÿ bis suis in c.cūm ecclesia.in gl.&beoe.uer.dico.Vbi gl.ponit p eodē simul hēe cōferre,uel de consensu alicuius. ¶Prætereà dictū est io iuribus in priū allegatis,qd' cap.gerit uicē unius,p.l.si municipes,q̄ cuiusq; uoiuer.no. de rerū diui.l.in tātā.§.uoiuersitatis.de in iu. uo.sed si hac lege.§.qui manumittitur ff.de fideicom.mortuo.Ista.enim sunt nomina iuris ut de bo.poss.l.3.& de seo.excom.c.Romana.§. in uniuersitatē.lib.6.sicut dr̄ unū legatū,legato peculio grege uel armēto,licèt ibi sint plures res,& plura corpora, ut.ff. de lega.2.l.quoties.& l.grege.Ad idē de excep.rei iu.l.argē
10 totū.§.1.cū similibus.†Sed in casu nostro Eps nō habet illa p sonā,q̄ simul cū eo habet cōferre,licet aliq parte habeat ex illa psona,nā ex illo solo non est ius cap.alijs existibus,& non priuatis iure eligēdi.Nā priuatis iure eligēdi, iō dico ne obstet qd' hr̄.ff.q̄ cuiusq; uniuer.no.l.sicut i fi.Et oot.de post.gratū.& ne le.ua.c.1.li.6.& de ęt.& qua.c.2.in cle.Nec ob.qd' di.io l.uulgariter.in prio.ff. de furtis. & de acquir. poss.l.possideri.i pri.ubi p partē vr̄ iudicari de toto: Nam illa loquūt̄ de conoexis,& inseparabilib.& cootinuis,siue cōtignis.Capitulū uerò est corpus habens partes distinctas, & separabiles.& potest colligi hæc solutio ex no.per Bar. & Host. de præ scrt.l.auditis . Et corroboratur illa solutio per iura oova.de sen.excom.si ciuitas.de consue.eccl.uel alta.c.uoo.de præben.quia sæpe.& c. antepenul. lib. 6. Item potest responderi ad.l.uulgariter.ff.de furt.q̄ oon obstat. nam ibi diffinit,furtum nō committi in totum ex cōtrectatione partis.Itē.l.possidere.non obstat nā p partē non pos

sidet

ſ:dei q̃s totū, ubi alius partē aliā occupauit, ut ibi no. & hoc totū ꝓdicebat uoluntati Epiſcopi. Vndè non pôt dici Epiſcopū per unū uel per duos totū capitulū ſibi queſiſſe. ¶ Prætereà pôt probari aperte per.c.unicū, ne ſe.ua.lib.6. dū dicit, Quòd ſi ad Epiſcopū, & capitulū pti:et collatio ꝓbendæ, ſuſpenſo capitulo; uel ſingulariter excõicatis ſingulis de capitulo &c. Innuit ergo, ꝙ ubi capitulū aliàs nõ eſt ſuſpenſum, uel excõicati nõ ſūt ſinguli, neceſſe eſſet totum capitulū, aut maiorē partē conſentire. Prætereà dicit Hoſti. qđ ubi duo requirunt copulatiuè, nõ ſufficit alterū adimpleri, ff. de uerb.obliga.l.ſi q̃s ita ſtipulatus fuerit.in prin. & de condi.inde.l.[illegible] unde a:io caſu nro, collatio ꝓbendæ ſpectat ad utrumq; per copulam. ergo non ſufficit per alterū tm̃ adimpleri.i.per alterū, uel ab altero tàtùm collationē fieri. ¶ Itē ad q̃onē noſtrā facit C. de ſer.reipu. manumi.l.ii. Itē in hac ſen. uī Hoſti. de iis, quæ fi.a præla. capitulo, ſup uerbo, ſ anterit partis.i ſecūda ſolutione prin. Sed hoc nō obſtante quātū ad capitulū ſolutio. per iura proximè allegata dicò neutrius collationē valere, & hoc de cõſilio Io. And. excellētiſsimi Decretorū Doctoris, q̃ cõſultus à me per literas, breui uerbo oſtendit mihi, dicens inter alia. & licet opin. Hoſtien. narrata in c.poſtulaſtis. de cõceſ.ꝓbē. poſſet impugnari, &c. Hãc ſolutionē approbat Ioā. And. i nouella, de appellationibus.ā collatione.lib.6. ubi facit mentionē de hac q̃one. uide ꝙ no. Hoſtien. de exceſ.pla. c.i. & de uerbo.ſigni. cùm clerici. ¶ Ad ꝯria ē eſt unica ſolutio, quia loquunt q̃n ius aliquod ad aliquos ſpectat nõ ut ad collegiū, ſed ut ad ſingulos; quo caſu numerāt capitula habentes, &c. ſed in caſu nro Epiſcopus eſt unus, & capitulū eſt alius. Itē non ob.c.ſcripſū. de ele. qđ.c. innuit ꝙ ubi uniuerſitas aliqua habebit eligere cū aliquo, enumerantur uoces per capita ſingulorū. Nā ibi non hēt eligere uniuerſitas ut uniuerſitas, ſed ut ſinguli ꝓ eccleſiis ſuis, ut ibi no. per gloſ. & Hoſtien. Itē dato ꝙ uniuerſitas ut uniuerſitas habeat eligere, adhuc pôt fieri cõputatio uocū ꝑ capita nõ reſpectu illius, cū quo uniuerſitas hēt eligere, ſed inter ſe, ſicut dicimus, ff. de hære. inſti.l. interdū. cū cõ ſi ibi poſitis. Nā ibi fratres filii reſpectu cohæredis reputant una perſona, inter ſe uerò diuidunt hæreditatē ſm capita. & ſic hic in capitulo q̃n eligere hēt ſimul cū Epiſcopo, & ſic debet intelligi id, qđ Hoſt. no. in d.c. ſcripſū. ubi format iſta q̃onē; Pone quòd in electione Epiſcopi q̃dam Epiſcopus hēt tertiā partē electionis, clerus ciuitatis aliā tertiā, Canonici eccleſiæ cathedralis aliā tertiā. fūt diuerſæ electiones, Quærit quid iuris dicit ipſe ꝙ debemus cõputare uoces, & ille, qui plures hēt, obtinebit. ſed intelligo hoc ut fiat cõputatio, uerū eſt inter ſe, uerbi gratia. Quidam plātus hēt tertiā partē, Canonici eccleſię cathedralis aliā tertiā partē, qui ſunt. 20. numero. mõ factis electionibus plātus cū. 10. canonicis & 10. capellanis unū eligit, & alii aliū, certè obtinet electio à plāto cū. 10. canonicis, & 10. capellanis facta. ¶ Nā plātus in iſta electione hēt unū trientē, illi. 10. canonici reſpectu ſuæ partis habēt medietatē reſpectu ſui trientis, & illi. 10. capellani reſpectu trientis habent quartā partē trientis. & ſi bene ſcias cõputare, habebis. 7. uncias, & ꝑ cõſequēs maiorē partē electionis. ac ubi clerici, & cappellani ciuitatis non facerent partē quotā in electione, ſed ut ſinguli admitterent ad electionē cū canonicis eccleſiæ cathedralis, tū tm̃ ualet uox unius clerici, ſiue unius capellani, quātum uox unius canonici, de ele.c.Cumana.

¶ Quæſtio diſputata Senis per dominum Fede. Petrucium Senenſem, Decre. Doc. anno Domini. 1325. mēſe Martio.

S V M M A E.

1 *Statutum ab Epiſcopo conditum an extendatur ad eius ſubditos illi ſtatuto contrauenientes; & in materia prohibitiua, & pœnali an locum habeat in locis exemptis.*

2 *Epiſcopi iuriſditio non extenditur extra territorium ſuæ diœceſis.*

3 *Epiſcopus extra ſuam diœceſim nõ ſedet ꝓ tribunali, nec coertione utitur, aut pœnali impoſitione.*

4 *Mitius agitur cū lege, quàm cū homine, ſeu miniſtro legis.*

5 *Contractus et delictum ſi quãdo pari procedatur ut ad effectū ut quis ſortiatur forum in loco contractus uel delicti.*

6 *Subditus Epiſcopi, ſtatuto Epiſcopali contrauenients, & offendens etiam in loco exempto, nihilominus pœna in ſtatuto inſertæ ſubiacere debet.*

7 *Loca exēpta, per exēptionē nõ deſinūt eſſe alicuius territorii.*

8 *Sentētia hominis, & ſentētia iuris qualiter æquiparētur.*

Q V Æ S T I O II.

STatuto Epiſcopi Senenſis cauetur, † quòd quicunque luſerit ad azardum, ſit excõicatus. Quidam ſubditus Epi in diœceſi Senen. in loco tamen exempto luſit. Quæritur nunquid ſit excõicatus. Et arguitur primò ꝙ non, † q̃a extra territoriū, &c. extra de cõſt.c.2.lib.6. ff.
3 de iur.omn.iu.l.fi. cū ſimilibus. Itē † cū Eps nõ poſſet ibi ꝓ tribunali ſedere, nec coertionem aliquā exercere, uel pœnam imponere, ut de offi.ordi. cùm Eps.li.6. & facit qđ ibi no. Archi. in uerbo, exempto ergo nec lex Epi ibi ſedere, nec ligare patetur; q̃a iſta uidēt paria, ſnia hominis, & ſnia legis, ff. de manumi.l. ſeruus hac lege. C. cõia de le.l.2.
4 & de re.ali.l.ult. † Et q̃a mitius agitur cū lege q̃ cū homine, ſeu miniſtro legis, ff. de arbi. Celſus. ad idem de tempo.ord. c.ꝫ. in fi.li.6. & eo.lib. de priui.c.1. & c. auctoritate. & c. ſi Papā. §. idem eſt. de deci.c.2. ad fi. eo.li. de offi.or.c. ſi qđ legitur, & no. de offic. le. nouit. 11. q.1. nec quãq. cle. de foro cõpe.c.1. in prin. & c. cõſter de re iud. paſtoralis. ad idē C. de epi. & cle. nulli. §. ꝙ ſi uel. ¶ Prætereà ſi iudex ſecularis nõ pôt reddere ius in eccleſia q̃uis ſit ĩ ſuū territoriū, ita nec Eps, uel eius conſtitutio in loco exempto q̃uis ſit ĩ ſuā diœceſim. ad hoc de immu. ec.c. decet. lib.6. itē vī caſus in ꝑallega.c.1. de priuile.li.6. ibi, in loco exempto cõmiſſum. ¶ Prætereà in loco exempto à iure, impunè iudicē uolenti ibi ſedere nõ paretur; ff. de arbi.l. ſi cùm dies. §. ſed ſi in aliquē. ergo nec in exempto ab homine, uel quocūq; alio mõ, q̃uis utrobiq; ſit talis locus ĩ territorū iudicantis
8 in ꝯriū arguit eccleſia exempta, intelliguut exempti canonici, clerici, & conuerſi eiuſdē eccleſiæ, non tñ presbyteri parochiani, qui alias ſubſunt Epo, de priuil. per exemptionem.lib.6. ¶ Prætereà ad hoc ne cõmiſſum delictū in loco exēpto poſsit puniri ab ordinario loci, requiri ē ꝙ ſit cõmiſſum ab homine exēpto; & ſic intelligit.c.1. de pri.li. 6. qđ fuit allegatū pro ꝯria parte. ſed i q̃one nra nõ eſt ſic. ¶ Prætereà Eps ſolus eſt iudex in ſua diœceſi, extra de fo. compe.c. contigat. cū mille ſimilibus. & in ea ſtatuta pœnalia facere pôt, de ma. & obe.c. ſi quis. de conſe.di.3.c.2 ſed ludēs i loco exēpto, ludit i diœceſi ſtatuentis, ergo ligat pœna. Quòd aūt locus exēptus, ſit ĩ diœceſim, nulli dubiū, de offi.ord. cū Eps.li.6. & ſi non eſſet in diœceſi, nõ eſſet neceſſaria exēptio, de priuil. ſi Papa. eo.li. Nec eſt uerū ꝙ locus exēptus ſit quædā diœceſis per ſe: nā ſi hoc eſſet uerum, ad hoc ut Eps poſſet ibi ſedere pro tribunali, debet requiri licentia iudicis loci exempti. qui vī eſſe Papa, uel eius legatus, ut in c. auctoritate. de priuileg. libr.6. ſed hoc eſt falſum, nã ſolus Abbas dat licentiā ibi ſedendi, ut 18. q.2. luminoſo. itē talis exēptus nõ poſſet ſe ſubiicere ordinario loci ſine licentia Papæ, uel Legati, ut de foro cõpe. ſignificaſti. & tñ ꝯrium no. de off. le.c.1. & ad idē qđ no. de ſen. exc. de monialibus. & qđ no. Archi. de tēpor.c.3. i fi. li.6. dū dicit, ſuo iure. ¶ Ad prim. itē certū eſt ꝙ Epm Floręntinū nolentē uitare excõicatū ab Epo Senēſi, Epiſcopus Senenſis non poteſt cogere uel punire. quod tñ faceret Senēſis Epiſcopus, ſi exemptus in ſua diœceſi talia faceret, ut probatur ex his iuribus ſimul iunctis de priuile.c. cum & plātare. §. excõmunicatos. & c. ad hæc. & c. auctoritate. li. 6. ĩ eo. tit. c. Epiſcoporū. Io. mo. & Archi. hoc tenēt ſm Io.

And.ibi &Pau.de sen.ex.c.1.in e le.tenet ɔ̃rium. ¶Prætere-
reà si locus exẽptus,diceret territoriũ per se,& non esset
de diœcesi,Eps nõ posset ibi sedere inuitis subditis,et de
uoluntate Prælati illius loci,ut no.9.q.prima. si q̃squã.ꝑ
Arch.& in clem.de fo.compe.c.unico.§.eisdẽ. in glo.1.
Sed ɔ̃rium est uerũ; solo Prælato loci exẽpti id ꝑmittẽte,
ut in dicto.c.luminoso.Itẽ si uerũ esset locus exẽptus es-
set in territorio ꝑ se,nunq̃ ipse locus uel delinquẽtes ibi
de reciderẽt in iurisdictionẽ ordinarij:nã diœcesis florẽ
tina,uel ibidẽ delinquẽtes,nunq̃ reciderent in potestatẽ
uel iurisdictionẽ Senẽ. Episcopi.secus si est de exẽpto,&
delinquẽtibus ibidẽ,de hæreti.c.ad abolendã.de priuile.
c.1.& c.Episcoporũ.li.6.& in cõstitu.cle.de sup.ne. Præ-
la.c.5.de sta.re.c.2.de priui.c.2.ea.constitu. ¶Præterea si
rõne delicti nõ posset cõueniri corã ordinario loci,ergo
5 nec rõne ɔ̃ctus initi in loco exẽpto:† quia ɔ̃ctus,& deli-
ctũ quo ad hoc æquparant,ut de priuil.c.1.lib.6.sed hoc ẽ
falsum:nã rõne ɔ̃ctus alibi initi,põt quis cõueniri corã iu
dice domicilij,de foro comp.c.fi.Itẽ ſm hoc nõ esset dif
ferẽtia inter exẽptũ,& non exemptũ,cùm tñ ɔ̃rium colli-
gatur ex.c.2.de priui.li.6.¶ Ad secund.Itẽ sequeretur ab-
surdũ hoc,ꝙ delinquẽs in loco exẽpto,si ꝑlatus loci exẽ-
pti nõ hñet iurisdictionẽ Episcopalẽ in loco,semper esset
cõueniẽdus corã papa,uel Legato:& ſm hoc ex difficul-
tate cõuentionis sẽp remanerẽt crimina impunita,ꝯ
illud,de sen.ex.ut famæ.& l.ita uulneratus.ff.ad l. Aquil.
cũ si.Et esset hic ɔ̃ cõem opi.& modũ loquẽdi, qui habet,
qđ Episcopus punit delicta in sua diœcesi cõmissa, nisi de
linquẽs sit exẽptus; sed iste nõ est exẽptus,ergo &c.ut de
sup.ne.Præla.c.2.& in c.sæpe allegato,c.1. de priu.lib.6.
¶Præterea ille delinquẽs in loco exẽpto,dicit se non ex-
communicatũ:hoc.n.dicere oportet ex priuilegio exem
ptionis;sed quõ põt iste defendere,uel tueri priuilegio si
bi nõ concesso?nõ.n.potest qs sibi ius tertij allegare,uel
de iure tertij excipere,ut no.ff.fam.erc.l.& cõsequenter.
& no.Host.de dona.inter ui.& uxo.& si necesse,facit.de
priuile.sane.de regu.iur.quæ à iure.& c.qđ alicui.lib.6.
¶Ad tert.Præterea generale priuilegiũ ecclesiæ pditur ꝑ
delictũ,nec põt delinquens allegare priuilegiũ ecclesiæ,
de immu.ecclesiæ.c.ul.ita & hic non poterit allegare pri
uilegiũ exẽptionis,ad hoc de sen.excõ.Romana.icđo re-
sponso,cũ glo.posita sup uerba,subiectos. Ad idẽ qđ no.
Ioan.An.in cle. de foro comp.c.uno.in gl.quia nomine.
Ista q̃onem disputauit olim dñs Marsilius in studio Bono
nien.& ista fuerũt uerba sua inter alia, Oẽs exc̃õicatos ab
6 soluendos per Epm loci,quia † & si in loco exẽpto qui de
liquerit,nihilominus est subditus Episcopi loci,& de sua
iurisditione,& sua diœcesi,& ubi quis delinq̃t,uel hẽt do
miciliũ,ubi inuenitur pp delictum alibi commissum,põt
puniri,C.ubi de cri.agi opor.l.1.& si est graue delictũ,est
per iudicẽ domicilij remittendus ad iudicẽ delicti, aut.
ut nulli iudi.§. si uerò quis comprahensorũ. colũ.8. Ad
quart.Mihi Federico ui per iura ultimo allegata,eum ex
communicatũ esse. Restat rñdere ad ɔ̃ria:& primo ad. c.
7 2.de con.lib.6.cũ suis concor. Dicendũ est† qđ loca exẽ
pta licet nõ sint in iurisdictione diœcesis, sunt tñ i terri
torio Epi diœcesis, ut probat decre.cũ Eps .de offi.ord.
lib.6.& si non esset de diœcesi, & in diœcesi,frustra impe
traretur priuilegiũ exẽptionis.† ¶Ad decre.cùm Eps ubi
8 dr̃ qđ Episcopus nõ põt ibi sedere, &c & qđ sõia iuris,
& sñia hominis sunt paria,rñdeo ꝙ sicut Episcopus pro-
cessus suos ibi facere non põt,ita nõ põt ibi legẽ cõdere;
quia cõdere legẽ,est de iurisdictione,& in hoc sũt paria,
sed sicut Eps existens in loco nõ exẽpto,põt subditũ suũ
in loco exempto existentẽ excõicare;ita lex Episcopi ibi
condita,ubi potuit cõdi,ligat subditũ cõdẽdis delinquẽ
tem in loco exẽpto. & sic et respõdetur ad oia alia iura,
quæ allegãtur pro illa parte. ¶Ad quint.Dicunt ꝙ in lo-
ca exẽpta,uel hoies exemptos Episcopus non habet iu-
risdictionẽ:& in hoc non ɔ̃dicunt;non tñ negant ꝙ i sub
ditum Epi existentem in loco exempto Episcopus posset
procedere,qđ probatur per iura allegata pro parte mea.
Pro ista parte facit quod determinat do. Cy.de pistorio
legũ Doctor in slustio Senen.in quæstione, quæ incipit,
Rector ciuitatis.& quod defectuose allegatum est, & ad
contraria responsum, ibi plenius uide,& quære.

ADDITAMENTA.

¶Sbditis.& quod not.Ioan.Andr. de sen.excom.religioso.
in nouella,lib.6. Laur.

¶Sequeret non sequitur.nã licet statutum liget in loco exẽ
pto,nihilominus ratione domicilij poterit puniri ab Epi
scopo ꝑ ius cõe.ut no.Io.An.i c.2.de cõsti.li.6.i noue.

¶Li.6.quòd potest quis allegare ius tertij, nota.plenè per
Compo.de rescrip.c.mandatum, Laur.

¶Coll.g.tenet Ioan.And.contrarium de con.c.secundo.li.
6.in nouella additio.Exempta licet sint loca exẽpta diœ
cesis uel in diœcesi nõ tamen sequitur quòd sint de diœce.
sicut in cle.de priu.c.Archiepiscopo.§.simili modo.Lau.

¶Quæstio Federici Petrucij disputata Senis.

SVMMAE.

1 *Ecclesia parochialis an sibi debeat imputare in portionẽ canonicam id,quod minus debita portione relictum est sibi à defuncto alibi sepulto, quã in ecclesia parochiali.*

2 *Ecclesia æquiparatur patri,& matri,& filio.& quare.*
Ecclesia æquiparatur patrono.

3 *Ecclesia ẽt tanquàm uxor indotata, & egens admittitur est ad quandã portionẽ bonorum hæreditariorum una cũ liberis.& hoc in cõpensationẽ onerũ,quæ sustinuit,&c.*

4 *Si sepultus in ecclesia parochiali,nihil relinqueret illi ecclesiæ,sed alijs,illa nihilominus potest exigere aliquam portionem de bonis defuncti.*

5 *Argumentum de contractibus ad testamenta ualidũ est.*

6 *Quarta debetur ecclesiæ parochiali de bonis alibi,quam, ei relictis.*

7 *Prælati ecclesiæ dici possunt nostri silentiarij, quibus secreta nostra committimus.*

8 *Collatio non habet locum ubi diuerso iure succeditur.*

9 *Actio locati competere potest prælato parochiali pro debito laboris.*

10 *Debitor aliquid creditori relinquens, non uidetur soluisse compensare.*

11 *Prælati parochiales alio respectu dicuntur silentiarij alio secretarij.*

12 *Parochianus, qui diu steterit in una parochia, & demum translato domicilio se transferat in aliam,& ibi moritur,cui ecclesiæ teneatur.*

QVAESTIO. III.

1 IN nomine domini amen. Quæstio talis est,† nunquid ecclesia parochialis debeat sibi imputare in portionem canonicam, qđ minus debita portione relictũ est sibi à defuncto alibi,quam in ecclesia parochiali sepulto;uel relictum est,quãtum sufficiat ad quartam, nunqd illo relicto pro quarta debeat esse cõtenta.¶Et arguit primò ꝙ sic,qa dr̃ in iure,qđ ecclesia parochialis debet hẽre tertia partẽ sui iudicij,ut ex̃ de sep.c.1. ad idẽ eo. tit.c.2.ibi oium rerũ.& c.de his,ibi de bonis suis. & c.cũ sup.ibi,testo.& eo.ti.c.2.lib.6.ibi canonica portio.& 13. q.2.§.sed aliud.ad fi.§.ibi,quæ Christus testator, quę oia iura generaliter,& indistinctè dicunt.portionẽ dari debere de his,quæ testator reliquit pro anima sua,igit si testator ante mortem suam usus præcepto decre.j.de sepu omnium rerum, quas pro anima sua relinquere intendebat,quartam ecclesiæ parochiali dimisit,contenta debet esse,nec ulterius molestare alia relicta,& hoc potest

com

comprẹhẽpi ex nerbis Host.in.c.1.sup uerbo cẽsemus.&
sup uerbo domini nostri.uer. sed quare,& i fi.c.uer. pri-
mũ est.eo.ti.c.2. sup uerbo dispositione.ibi inqt.n.Licet
cõtrariũ possit colligi ex verbis suis.eo.c.ad fi. sup V̄bo,
participatus,nouit.& sup uerbo,cõditio.Præterea eccle
sia æqparari vr̃ filio,ut de ꝓba.i p̃sentia.& xiij.q.2.§.sed
aliud.ad fi.& c.se.& xvij.q.4.c.fi.& ibi declarat in glo.
dũ ibi allegat.C.de iof.do.l.si totas. Sed uideo ꝙ si filius
hẽt quartã,vel minus quarta, agit q̃rela, imò agit ad sup
plemẽtũ,de inof.testa.cùm q̃ritur l.omnimodo.& l.quo
niã.& l.si qñ.§.generaliter.& l.seq . qa iudiciũ defuncti
approbasse vr̃,ff.eo.ti.l.si pars.§.j.& l.p.& l.papin.§.si cõ
ditionẽ.licẽt sup hoc olim fuerint diuersa iura,p id,qđ
2 no.ff.eo.tit.l.nã & his.¶† Præterea si tu etiã diceres qđ
ecclesia æqparatur Patri , & matri, qđ dici põt,ut x̃ de
sũm.Tri.& fi.ca.c.2.in fi.&de priul.c.2.li.6.vi.q.j.isames
cũ simi.adhuc vr̃ , qđ ex quo eis aliquid relictũ est non
possunt agere querela,qđ possent,si essent exhẹredati si-
cut filij.C.de inof.test.l.si cũ filiũ.&ff.eo.ti.l.patri filiũ.
& l.seq.¶Præterea ecclesia põt æqparari patrono:nã cũ
ante baptismũ receptũ essemus serui, & subditi æternæ
pęnæ,p baptismũ receptũ i ecclesia sumus liberati;& sic
tãq̃ ille manumissi possumus spiritualirer dici liberti ec
clesiarũ.ad hoc de cõse.d.4.c.j.ij.&3.Sed hoc ego uideo
qđ in portione debita patronõ i bonis liberti.cessat ꝯta-
bula,si aliquo modo ꝯsecuti sunt portionẽ suã uel si mi-
nus relictũ est eis,nõ habẽt istud tãq̃ principiũ,sed impu
tãt in suã quartã.ff.de iur. pa.l.fine.§.excluditur.&de bo.
li.6.& etiam.§.quoties.l.§.si data.& l.si.in fine.& i l.2.&
3 seq.ad idẽ.ff.de bo.pos.contra.l.ij.¶†Præterea & si nul-
lo p̃dictorum modorum ecclesia succedit in ista quarta,
sed aliàs quodã alio iure speciali,ut puta sicut uxor ido
tatã,& egens, q̃ admittitur una cũ liberis usque ad quar
tam partẽ in bonis mariti, adhuc legata, & fideicõmissa
cõputãtur i ista quarta,ut patet.C.unde uir, & uxor.aut.
ibi po.& de exhib.& intro.re.ad finem . ¶Præterea si di-
catur ꝙ ista quarta sit debita ecclesiæ parochiali pp one
ra, quę sustinuit in uita i cõpẽsatione onerum,& iniurię
nullus dubitat qđ ꝓ ea parte,pro qua satisfactũ est huic
iniurię ecclesia parochialis nõ põt ulterius agere, qa so
lutione eius,qđ debetur,&c.Qđ autẽ hic quarta debeæ
tur potius i cõpẽsatione iniurię,quã ex aliquo supradi-
4 ctorum modorũ;patet nã dicunt Doct.†qđ si aliquis se-
peliat ĩ ecclesia parochiali,& ibi nihil relinquat,sed ali
is ecclesiis,illa nihilominus petere põt aliquã portionẽ:
& hoc tenet Ray.i summa,& Pe.de Sap.e.ti.de his. et Ab
bas hoc innuit.Tollit igit hęc iniuria trãsactione à iure
iducta,quẽadmodum tolleretur trãsactionẽ.& eo.ti.c.j.
peccato hominis.ff.de iniu.nõ solũ.§.j. nam & iniuriam
facit pater filiũ exhæredãdo. quam iniuriam uoluit lex
cõpẽsari per quartam bonorum testatoris,cuius quartæ
partẽ recipiendo,uel alias approbãdo iudiciũ defuncti,
cessat talis iniurię persecutio,i.querela inofficiosi testa-
mẽti, & agitur ad supplemẽtũ,ff. de inoffi.testa.l.iiij.&
l.ult.& eo.ti.l.oĩno.& l.quoniam.cum similibus.Pręte-
reà posito ꝙ ista quarta quasi debitum petatur, cùm cõ-
pẽsationẽ fieri uoluisse in dubio uidetur testator ꝓ con
currẽti quãtitate, ut potius uideatur uoluisse soluisse,q̃
donasse,ne duplici ꝓstatione simili oneretur hæres ar.ff.
solu.matr.l.si cum dotẽ.§.si pater.ff.de leg.ij.cùm pater.
§.qui dotale.& de do.prælẽ.l.4.in prin.& l.pe.Item i du
bio potius præsumitur uelle mutuũ contrahere,quã do-
nare,quia in dubio nullus præsumitur iactare pecuniã
suam.ad hoc.ff.si cer.pe.l.cùm quid.ad idem.ff.de pro.l.
cùm de indebito.& ff.de so.l.j.cum his,quæ cõtinuãtur.
5 Nam † licet arguere de contractibus ad testamenta.ff.de
pig.ac.l.non est.& de adi.le.l.Lucius.& not.gl. Insti. de
leg.Fus.Ca.tol.in fi.Item partem hanc tenet Ho. in sum
ma de sepul.§.an sit licitũ in 2.col.uer. quid si reliquit.

Sed Goffr.tenet cõtrariũ scilicet ꝙ nõ cõputetur.Pro ista
secunda parte,facit qđ no. Archi.17.q.5.c.3.& p Io.And.
in c.super cathedram ad fin.super uerbo integre.¶In ꝯtrũ
vr̃,ꝙ non debet computari in quartã.primo per decr.su
per cathedrã.§.huiusmodi.ubi apertè dr̃,ꝙ de relictis fra
tribus debet quarta ecclesiæ parochiali,non distinguẽdo
an aliquid sit relictum ecclesiæ parochiali,uel nõ:ad hoc
faciunt expositiones omniũ Doctorum.s̃.en.c.j. Nam q̃-
cunq; illarum opinionũ sit uera,à de relictis factis qbus-
cunq; ecclesijs,an de relictis factis illi ecclesiæ,ubi cor-
pus est sepultũ, dẽatur quarta , tñ omniũ expositio i hoc
6 cõcordat,ꝙ † de relictis alibi,q̃ i ecclesia parochiali, dẽ-
tur quarta,non distinguendo an aliquid relictũ fuerit ec
clesiæ parochiali,an non.Itẽ ad hoc vr̃ esse casus,de test.
requisisti.i fi.eo.tit.cap.officij,ubi dr̃,ꝙ de illo,quod sim
pliciter relictum est &c.& iura,quę ibi inducuntur p gl.
¶Præterea istæ duæ ecclesię quasi filię succedũt huic de-
functo,de proba.in p̃sentia.Sed i diuisiõe hęreditatis nõ
ueniunt p̃legata;ut C.de col.à patte.& l.filiam.cũ simili
b⁹,ergo nec hic.licẽt ꝯ colligat.ff.e.ti.l.j.§.si emãcipatio
sed ibi tollitur solutio.Item id,quod rõne onerum ꝑcipi
tur,nõ cõfertur,ff.eo.titu.l.j.§.si ad id.sed ecclesia sibi p̃-
legatũ recipit rõne oneris ,quod sustinuit,ex̃ de sepul.c.
1.Itẽ Silentiarij nõ cõferunt ẽt illud,quod ultra onus mi
litiæ recipiũt ex militia,ut,C.de inoffi.test.l.oĩmodo.in
7 fi.sed † Prælati ecclesiarum possunt dici Silentiarij nr̃i,q-
bus secreta nr̃a cõmittimus, ut de Pœnit.& re. c . omnis
ergo.Præterea si uolumus dicere,ꝙ istæ duæ ecclesiæ nõ
habeantur loco filiorũ,adhuc cessat collatio,qa iter ex-
traneos non hẽt locum collatio,immò nec inter filiũ,&
extraneũ,nec iter duos emãcipatos,ut colligi ex tex. &
glo.ff.eo.tit l.j.in prin.& C.eo.ti.l.si emancipati. Itẽ nõ
succedentes in ius immensum non cõferũt,ut nota.C.de
coll.l.à patre.sed hic istę duę ecclesię sunt legatarię non
hęredes.ergo non conferunt.Et si uolumus dicere ꝙ hẽt
locum collatio,nõ tñ ecclesia parochialis totũ cõferret,
sed tm̃ quãtum ablatum est. s.quadrantem.ff.de col.l.j.§.
si ex dodrante.Sed vr̃ ꝯ ꝙ totum debeat conferre,eod.ti.
l.ij.si eum.& l.ꝑtor.§.Iulianus . Item cessare dẽt collatio
8 alia de causa,qa † qñ diuerso iure succeditur,nõ hẽt locũ
collatio.ff.de col.l.pr̃ filiũ.& l.seq.sed hic ẽt parochialis
succedit ab intestato in ista quarta,ex quo non fuit sibi re
licta,& illa ecclesia,cui sit relictum,vr̃ succedere ex testõ.
9 Pręterea ẽt † parochialis petit quasi debitum,& mercedẽ
laboris,quasi actione locati.qa sit quarta pars bonorum
relictorum à defuncto pro anima obligata ecclesię paro
chiali.& hoc innuit decr.j.de sepul.& decre.super cathe
drã.§.huiusmodi , alia uerò ecclesia petit relictum suum
ut lucrum,& donationem quandam.¶ Pręterea cũ sit di
ctum modo,quia istud petitur tanq̃ debitum,uel merces
10 actione locati,si†debitor aliquid creditori relinquat,nõ
uidetur uoluisse compensare,nisi exprimat.Ad hoc.ff.de
hęre.inst.l.si compensandi.de le.j.l.Lucius.in prin.de le.
ij.l.ulti.§.pe.& l.creditorem.C.eo.l.creditor.ad hoc etiã
facit.§.sciẽdum.ff.de rei uen.act.& l.pater.§.1.ff.ad l.Fal.
ueruntamen si capiatur tanquàm debitum , computatur
in legitimã,arg.extra de testa.c.Raynutius.& c.Raynal-
dus.& C.ad l.Fal.l.imponenda et l.irritum.uidetur enim
quasi ęs alienum,ff.de col.do.l.i.in fin.& l.se.Si uis tenere
primam partem,responde sic ad primum contrarium de
decre.super cathedram.scilicet,quod istud ius nouũ in-
telligatur cum suppletione iurium ãtiquorum & relatio
num,scilicet quãdo ecclesię non est prouisum de quarta.
nec etiam hoc est nouum ꝙ posteriores leges determinen
tur per priores,ff.de legi.l.non est nouũ.& l.se.& se.¶Eo
dem modo responde ad expositiones,de quibus dixi.s.id
decre.officij.& decre.requisisti.in fin.ibi ꝑcipuam.Sed re
sponde aliter ꝙ Episcopus quo ad testatorem est extra-
neus,quare enim legatum relictũ Episcopo hẽt impedire

iuris executionē,quę est inter Episcopum,& capellas:ex quo testator nihil dixit, sed ecclesia parochialis hēt ius in bonis defuncti quasi tanq̄ conlunctus ab intestato veniens non tanquàm creditor. Vnde relinquendo aliquid ecclesię simpliciter,uidetur uoluisse compensare,aliter ī creditore fortè,ut.j.dicet ur.Ad.§. sciendum respōdebitur.j.Ad omnia alia iura, quæ collationem locū non habere innuunt,responde vno ue. bo,scilicet quòd non. sequitur ista argumentatio, hoc non cōfertur, ergo nō cōputatur in quartam,vt.C.de col.l.posthumo aliàs pe.in princ.Nam relicta,& prælegata non conferuntur,& tamen in quartam imputātur,vt ibi not.in prin. Ad id,quod dicitur de Silētiarijs,respōde,quòd cùm sit speciale priuilegium eorum non debet trahi ad consequētiam,extrà de regu.iur.c.quæ à iure.lib.vj.communiter exorbitant, & quod vni gratiosè concessum est, &c.de priuil.c.sanè.

11 Item † alio modo dicūt prælati secretarijs nostri,& alio modo Silentiarij Principis,Item ibi loquitur decretario Principis,sed prælati nō Principis,sed aliorum sūt secretarij.¶ Præterea nec ecclesia hoc percipit iura militię,& sic diuersus est casus,nō aduersus.Ad omnia iura,quæ dicunt quòd in dubio debitor legando creditori, uideatur voluisse soluere.& ad illa,quæ dicūt quòd ęs alienū nō computatur in legitimam,respōde simul,quòd istud non est uerum debitū,vnde in tali debito iste talis potest istitui hæres.nam in dote,& in legitima, quæ debetur iure naturæ potest qui institui hæres, imò debet ſm opi.communem,ut no.ff.de min.l.deniq;.§.vtrū.de test.c. Raynutius in prin.& in fi.Ad.l.vnicam.§.sciendum.eodem modo respōde,q aliter est debita dos à marito vxori,& aliter ista quarta ecclesiæ parochiali.Vel solue,ut not.i.l.si cum dotem.§.si pater.solu.matri.& .l.pater.§.j.ff.ad leg. Falc.Et si diceres q illud sit uerum debitum,scilicet actione ex locato, dic hoc non est uerum debitum:nam alloq

12 etiam in uita posset peti.Item † si vnus parochianus stetisset in vna parochia per multa tēpora,& demum trāslato domicilio se transferat in aliam parochiam, & ibi moriatur,nihil potest petere ecclesia.

ADDITAMENTA.

¶Debetur.secus in pluribus pignoratis.ff.de pignor.l.q̄ pigno.Laur.

¶Partem.Mihi plus placeret auctoritas Domini Io. si contraria cosuetudo non esset mihi obuia.Laur.

¶Quæstio domini Fe ·erici Petrucij Senensis, Decretorum Doctoris disputata Señ. anno Domini M.cccxxvj.die. xxvj.Februarij.anno,quo Do.Ioā. Audr.fecit, uel publicauit Apparatum super Clemen.

SVMMAE.

1 *Parochialis an debeat habere quartam de relictis monacho intuitu parentelæ,uel remunerationis.*

2 *Quarta debita ecclesiæ parochiali, quare similis dicatur Falcidiæ hæredi.*

Relictū monacho,ā sēper dicatur toti monasterio relictū

3 *Testatoris uoluntas,si rationi conueniat, per omnia seruanda est.*

4 *Patri acquiritur per filium,domino per seruum,& monasterio per monachum.& qualiter procedat.*

5 *Fratrum appellatione,an semper possint comprahendi singulares fratres.*

6 *Termini isti,fratrum,fratres,fratribus, &c. qualiter in prolatione sint intelligendi.*

7 *Mēs,& ratio legislatoris in literalibus allegationibus est attendenda;& ubi non potest de mente constare, consideranda est ratio. Litera occidit,spiritus autem uiuificat.*

8 *Argumentum de falcidia ad portionem canonicam ecclesia parochiali debitam,an semper procedat.*

9 *Causa alicuius actus cessāte,nō sēper uitiatur qđ actū est.*

QVAESTIO IIII.

Testator in vltima voluntate reliquit patri suo, vel fratri, uel nepoti, uel alteri consanguineo, vel affini existenti fratri prędicatori centum, ut emat sibi inde vestes, & breuiarium, uel libros ad studendum, babens solummodo respectum ad parentelam,uel amicitiam,uel ad alicuius remunerationis intuitum,aliàs non relicturus:& mortuus est, & sepultus apud

1 fratres prędicatores. Modo † quæritur, nunquid ecclesia parochialis de illis centū debeat habere quartam per decre.Bonifacij.viij.super cathedram,versicu.huiusmodi. in cle.Arguitur,q non dicitur in iure,quòd de his, quæ quis reliquit Christo,ecclesijs,uel pijs locis ꝓ remedio animæ suæ debeat dari portio ecclesiæ parochiali, xiii. q.ii.§. sed aliud.ad fin.de sepul.c.ii. & c. in nostra.Ad idem quod no. Inno.eod.titu.de his.in gloss.in versic.dicimus tamen. Ad idem.ff.ad.l.fal.l.i.§.ad muncipium. sed in quæstione nostra non est huiusmodi,ergo &c.Ad idem de uerb. sign. ex parte.ii.ibi quæ personis specialiter, &c.Ad hoc faciebat olim decretalis extrauagās Benedicti,inter cunctas ad fin. ubi prohibitum erat dari quartam ecclesiæ parochiali de relictis fratribus predicatoribus,tam in cōmuni, q̄ in singulari.Ad hoc quod not.de sepul.relatum.in glo.iii. & C. ad.l.Fal.authen.similiter.Secundò,de relictis singularibus personis eo modo,vt.s̄.in quæstione proponitur, non debetur quarta,per antiqua iura, vt.s̄. probatum est. Sed nec decre.super cathedram.§.huiusmodi.ius nō mutatur, vt.j. probatur.ergo stare non prohibetur.C. de ap.l. præcipimus.Quòd autem nō sit mutatum antiquum ius, apparet. nam per nomen fratrum,fratres,uel fratribus, intelligitur conuentus siue vniuersitas fartrum, non singulares personæ,ff.de re.du.l.ciuibus.de condi.& demonastra.l. municipibus.de lega.ij.l. Lucius.§.ciuibus.ff.quod cuius.uni.no.l. si municipes.& de liber.uni.l.uno. & C. de ser. reipu. ma.

2 in rub.l.ulti. ¶ Tertiò, † ista quarta debita &c.ecclesiæ parochiali, similis est Falcidię debitæ hęredi, ut sicut Falcidia est in bonis hæredum sic ista quarta in bonis curatorum.Primum probatur.C.ad.l.fal.l.pe.ff. eodem titu.l.hęres. Secundum probatur in quadam commissione Bonifacii.viii.ad petitionem clerici Mariceñ.quę incipit, Olim grauibus.§.præterea. Modo sic arguitur, sicut hęres non detrahit Falcidiam de mortis causa captione, pręter uoluntatem defuncti,ut no.C. ad.l. Falci. l. mortis. & ff. de dona.causa mortis.l.qui prætio.sic ecclesia parochialis nō diuidet hanc quartam in casu nostro, cum istud relictum capiatur à monasterio pręter uoluntatē defuncti. ¶ Quartò,licet istud relictum acquireretur monasterio,ut allegabatur in contrarium pro parte altera, tamē non debemus considerare cui acquiratur,sed cui honor exhibetur in relinquendo, & cuius contemplatione relictum sit. Ad hoc optimè.ff.de cōtrata.bono.posses.l.pen.§. hoc solum. uer. non.n.querimus cui acquiritur, sed cui honor exhibitus sit.Ad idē.ff.de don.cā mor.l.si filio.ij.ibi,sed potius filio q̄ patri.& e.tit.l.fi.& C.de usur.l.fi. ad idē.ff.de adi. le. l.legatū.ad idē.ff.de uul.& pu.l.quę lib.§.hęc uerba.uer. & iō.ibi, quia non ex iudicio ueniunt ad idem de condi.& de.qui hæredi.in prin.de op.li.cùm patronus.§.cū libertus.uer.hęres. uer.itaq;.¶ Quinto,decre.super.§.hmōi.& alia iura, ut e.ti. c.i.&.c.in nostra cum simili.dant istā quartā ecclesiæ parochiali in recompensationem laboris,& satisfactionem iniuria quam patitur ecclesia parochialis ex eo, q eius parochianus sepelitur apud fratres,ac ille frater iniuriam non commisit,nec sibi relictum est ratione sepulturæ. nam & si alibi fuisset sepultus,illud idem eidem reliquisset testator de hoc.C.de leg.l.cum alienam. igitur ecclesia parohialis

3 istud relictum defalcare nō debet.¶ † Sextò, & ultimò, uoluntas testatoris rationalis,per omnia seruanda est, xiii.q. ii.c.vl.de testa.c.tnæ.C.de sacrosan.eccle.l.i.de reli.do.c.ij. in clę.at hic non seruaretur uoluntas testatoris,si tale reli-

ctum

ctum defalcaretur: igitur debet remanere iactatum. Quod
aût frater ille sit succeptibilis talis legati, probatur. ff. de
pba. nô scripto. §. si in metallû. ff. de ali. & ci. le. l. is cui &
l. seruos. Ad idê de ca. di. l. eas & l. in annos singulos lega
tû. immò si testator substituisset, illi fratri i legato, si Pri
or uel Abbas inquietaret ipsum sup legato, esset locus
substitutioni, ut no. ff. ad Trebel. l. Lucius. §. tres. Ad hoc
aliqd tangit Arc. mihi approbâs. aia. q. 3. quia in §. pc. ¶In
ôriu vr sic, primò q si relinquatur monacho, intelligitur
4 relinq monasterio, uel côuetui. † Nâ sicut patri p filium
acqrit, sic p seruû domino, & p monachû monasterio, &
si relinquitur filio uel suo hærede instituto, & hæreditate
p eos acqsita, à domino uel patre legari, uel fideicômitti
pôt; hoc probatur. xij. q. j. nô dicatur in fi. xviij. q. j. c. uni-
ce. de sta. mo. cû ad monasteriû in pri. & extraua. Nicolai,
Exiit q seminat. §. ad hoc cû fratres ipsi. Ad idê. aia. q. si. in
fi. qônis, & auth. ingressi. ¶Secûdum pbatur. ff. de le. j. l. cû
filio. de le. ij. l. si alienus. & intm acqritur hæreditas mo-
nasterio p monachû, qđ uno momêto nô durat apud mo
nachû. ff. de acq. hæred. l. placet. immo plus, qđ monacho
nolente acceptare legatû, uel heredi. adire, monasterium
poterit adire, & acceptare, ut no. Arc. 18. q. j. c. unico ar.
C. de bo. q lib. l. si. circa prin. & §. si naute. Ad hoc de côue.
coni. ueniês. in gl. pe. in pri respicimus n. cui acqritur, &
non cui relinquitur. ad hoc ff de iure pa. si uerò. §. conclu
ditur. Sufficit. n. qđ monasteriû habeat quomodocunq;,
& qualitercunq; habeat. de bonis, quę lib. l. etiam. §. si de
bita. ad idem. ff. qđ cum eo. l. si filium. §. si filio. ibi effectu
5 enim hæres est. ¶ †Secundò hoc uerbo fratribus, fratrum,
uel fratres, comprehenduntur etiam singulares fratres. ad
hoc quod no. in c. requisiuisti & in c. huius de pri. in c. p
exemptionem lib. vj. exemptis em canonicis, intelligi-
tur exempta ecclesia, ut ibi. & populo interdicto, intelli
guntur interdicti singulares, ut eo. li. de sen. ex. si sentêtia.
§. si. Et priuilegium côcessum Angelitis, extenditur ad sin
gulares psonas, de fo. com. delicti. Hoc probatur expresè
in regula Fratrum minorû approbata per Inno. iij. & Ho-
norium. iij. in ti. de ui. & ho. cle. c. s. dicitur. n. ibi in quo-
dâ capitulo, fratres nihil sibi approprient. qđ uerbû ibi ge
nerale Gregorius, & Nicolaus declarauerunt debere itel
ligi tam in communi, q singulari, ut vr melius in decre.
exiit qui seminat. §. porro. ¶Tertio pręsupponitur qđ de
antiquo iure non debeatur quarta de huiusmodi relicto,
tamen nô pôt negari quin hodie dari debeat. per. §. hu-
iusmodi. ibi, exigi non debet. Vel nô consueuit de iure. &
ibi, directè, uel indirectè. & ibi, aliis, p eiusdem. & ibi, nec
alij, nec aliis. ¶Quarto à contrario sensu uidetur esse ca-
sus de test. requisiuisti. circa fi. ibi, circa cû, qui potest pro
prium possidere, non est curandum cuius contemplatio-
ne sibi aliquid relinquatur, quia semper cum effectu itel-
ligitur relictum monasterio. de his, quę fi. à Pręlat. cùm
Apostolica. Quintò hodie uidetur esse casus illius qstio-
nis. nam illi quidê olim uolentes defraudare ecclesia pa-
rochialem, relinquebant fratribus in singulari. i. in eorû
commoditates singulares; ut emerent sibi uestes, libros,
uel aliquid aliud, ut patet in suprascripta côмisione Bo
nifacii. §. ad hoc. & ideo Bonifacius declarauit, qđ de tali
bus relictis soluatur quarta, licèt responderi posset, qibi
relinquebatur p salute animæ. secus in quæstione nostra
6 ¶†Sextò, & ultimo in huiusmodi ambiguitate. s. fratrum
fratres, uel fratribus, quomodo intelligi debeat, uidetur
attendenda consuetudo, & usus loquêdi Romanorû Pon
tificum qualiter uolêtes de his fratribus loqui, per quæ
uerba loquuntur. Ad hoc. ff. de le. j. si seruus plurium. de
leg. iij. l. si cor. de usur. qui semisses. de pig. ac. l. uniuerso
rum. extra de trâsla. inter. ibi, iuxta côem modum loquen
di. Sed uideo qđ Romanus Pontifex uolês istis fratribus
præcipere, permittere, côcedere, uel aliter qualitercûq;
loqui, de eis etiam in singulari loquitur p hæc uerba, fra

tribus, fratres, uel similia, ut pôt colligi x de deci. c. j. de
reg. nô solû. de esce. pla. c. j. & c. nimis. Sic ergo intellige
mus dubiû, in tantû ut Bonifacius senserit de relictis ta i
singulari, q in cômuni. & ita vr Bonifacius intellexisse,
q uolês eius contrariû statuere, statuit q de relictis fra-
tribus tâ in côi, quâ in singulari nô teneatur cęnobiû da
re quartâ ecclesię parochiali. Sup illo pûcto Do. Ioâ. Car
dinalis, q glossauit decre. sup cathedrâ. nihil dixit: credo
enim nô uidisse aliâ cômissionê Bonifacij, & alius glos
sator urbis, q glossauit Clemetinas, eû nô uidit. qđ pbat
ex eo, qa ipse sup. §. huiusmodi. sup uerbo taxamus. tenu
it sm Inn. qđ ecclesia parochialis non pôt petere quartâ
ab hęrede, sed à fratribus. Sed hoc est ꝯ illâ cômissionê.
§. pterea. tñ sup qstione nostra parû arguit p, & côtrâ, nil
approbas. in reportationibus Do. Ioâ. An. p scholares in
uenio, q ipse remittit ad illâ cômissionê. §. Ad hæc. Do.
Cy. de pistorio sûmus legû Doctor côsultus à me sup ista
7 qstione, in scriptis sic mihi respondit, †Multû est consi-
derâda mês, & ratio legislatoris, & ubi possu colligi mês
& ratio, q ê idê, ab ea est côcludendû, ut. ff. de iure patro.
l. adigere. §. quanuis. de re. milita. l. milites. i pri. Vbi uerò
nô pot de mête apparere, habet locum ratio. l. pspexit.
Ad hoc accedat illud, uerba occidût, spiritus uiuificat. &
c. ut dixi i lec. C. q sit lon. consue. l. j. In nostra quæstione.
aduertêda sunt uerba legislatoris, & ipsius côstitutionis.
Loquûtur. n. in relictis, quę pertinent ad ultimas uolun
tates, ut. ff. de tab. exhi. l. j. i fi. Itê loquuntur de datis qua
litercûq; donatis in morte, seu infirmitate unde processe
rat mors & secuta fuerat sepultura, ut p ista uerba uidea
tur legislator côpręhêdere omnem mortis causa captio
nem, nô tamen legatum, & mortis causa donationê, &c.
dicit enim, datis. &c. ubicûq;. n. de morte fit mêtio, dici-
tur causa mortis fieri, uel dari, ut. ff. de don. cau. mor. l. Se
ia §. fi. & dixi in lec. C. de iur. do. l. ij. & causa mortis capi
tur, qcqd occasione mortis accipitur. nâ mortis causa ca
ptio, est genus, & côplectitur quicquid propter mortem
alicuius obuenit, ff. de do. causa mort. l. qui precio. & l. si
mulier. & l. si eû. & l. si mortis causa capitur. Et sic licèt di
camus esse legatû, uel relictum ipsi fratri, & sui contem-
platione tantum, & licèt acquiratur alijs fratribus in com
muni præter uolûtatem testatoris, tamen est mortis cau-
sa capio, nam ppter mortem ipsius datur, & acquiritur
fratribus tanquam p seruum ordinis, & sic capiunt pro-
pter mortê. Et q hoc quęrere uoluit princeps Romanus,
satis colligitur ex prooemio, & illa causa motiua fecit
sic côstitui, ut data qualitercûq; in morte, unde fit secuta
sepultura, defalcêtur. & hęc habêt locum de datis, & ac-
quisitis cum effectu, aliâs si esset Inutilis datio, nô defal-
catur. Prætereà si posset datum uel legatum contempla-
tionem unius i totum reuocari, posset fieri fraus legi &
côcederetur per obliquû quod directè prohibetur, quod
esse nô debet, ut. ff. de dona. causa mor l. quod conditio-
nis implêdæ causa. & de côdi. & demon. l. hæres meus. §.
fi. hactenus Do. Cy. ¶Ex uerbis domini Cyn. colligitur, q
conuentus fratrum prædicatorum capit istud relictum
præter uoluntatem defuncti; sed si ita est, ergo est contra
rium in eo, quod dictum est pro prima parte in tertio ar
gumêto, quod incipit, illa quarta. item ex uerbis suis col
ligitur i fi. q Bonifacius in dubio præsumpsit fraudem.
Sed contra. ff. de proba. quoties. §. qui dolo. extrà de test.
officij. in fi. & c. requisiuisti. & e. ti. c. fi. & in pdicta decre.
super cathedram. §. huiusmodi. ver. facturi, & curatori. &
sequêti. ¶Solutio. Christi nomine inuocato. subijciendo
semp solutionê correctioni domini Io. An. de Bon. sum-
mi Decretorû Doctoris, dico, non tâ cum nimis audaci
assertione, quartâ deberi, per iura allegata pro hac pari
te. Ad iura autê côtraria posita in primo argumento un-
ca solutione respôdeo, qđ licèt directè, & principaliter
testator nô relinquat Deo uel ecclesiæ, tamê idirectè, &
illo

illo mediáte relinquit.& hoc sufficit ꝑ decr.super cathe
drā.§.huiuſmodi.ibi directè,uel indirecte& ibi,uel aliis ꝑ
eis.pro hoc faciunt iura allegata pro solutione qōnis in
primo argumento.Ad iura posita in scđo argumento re-
ſpoode ꝑ iura posita i sexto argumēto pro parte solutio
1 nis.†Ad iura posita tertio argumēto,ubi arguitur de Fal-
cidia ad canonicā debitā ecclesiæ parochiali,rñde ꝙ nō
ꝑ oīa sunt similia, & sufficit inuenire dissimilitudinē, &
istantiā extrà qui fil.sint le.per uenerabilē.1.q.1.sicut ur
geri.In quod uerò sint dissimilia,& diuersa studiosus le-
ctor discernat.Quod aūt in eode argumēto arguitur, qđ
de mortis cā capione ꝑter uoluntatē testatoris nō detra
hit Falcidia,respondeo id nō hře locū i hac canonica de
bita parochiali ecclesiæ.nā ēt de his,q̄ non fuerunt reli-
cta,uel donata recipit portionē,ut de cādelis uel cereis
oblatis,& similib.de qbus testator non disponit,imò cō
sāgninei faciūt huiusmodi ſm cōsuetudinē regionis,qua
litatē,& facultates defuncti.Præterea nō est oio uerū ꝙ
conuentus fratrū ꝑdicatorū capiat relictū ꝑter uolūtatē
defuncti.nā licet ꝑꝑ amicitiā,uel ꝑꝑ parentelā principa
liter legasset, nō tñ ꝓhibuit monasterio acquiri,nam re
existente apud monachū,ipossibilis fuisset eius ꝓhibitio.
nō.n.pōt facere,&c.ff.de leg.j.l.nemo pōt extrà de test.
reqsisti.Si uerò disposuisset de legato qd fieri deberet ab
Abbate,uel conuentu uetante legatū apud monachū, uel
fratrē remanere,tūc hēt locū qđ legitur,& no.ff.ad Tre
bel.l.Lucius.§.tres . Si aūt qs diceret,testatorē ignorasse
legatū acquiri debere monasterio uel cōuētui mediante
fratre,uel monacho,dicemus, cū hoc sit iuris ignorātia,
hoc nō præiudicat monasterio.¶Ad secund.Ad hoc .ff.de
iuris,& fac.ignor.l.j. ¶Ad iura posita in quarto argumē
to,una solutione posset responderi,qđ decr.super cathe
drā.§.huiusmodi.nihil dicit de acqsitis,sed solū de dona
tis,datis,uel relictis,Vel specpaliter rñdeo ad l.pe.alias.
3.§.hoc solū.ff. de le.ꝑterea & ꝯta.hon.pos.pe.responde:
ut no.ea.l.in gl.¶Ad legatū,de adimē.& trnsfe.le. respō
de,nōdū legatū quæsitū fuisse domino,uel patri.Et ideò
sicut ꝑ seruū debeat acquiri, uel ꝑ filium, ita ademptio
dēt fieri i eorū personis. Ad hoc de regu.iur.c.1. ideò nō
erat facta acquisitio,qa testator uiuebat.¶Ad.l.si filio.&
l.fin ff.de dona.cā mortis,respōde ut proximè,qa res do
nata adhuc non transierat i donatariū.¶Ad.l.qui heredi.
in prio.ff.de cond.& de.respōde qa ea, q̄ sunt facti, non
possunt impleri ꝑ aliū,ut ibi no.in glo.4. ¶Ad.l.fin.C.de
usufru.responde. ut ibi no.gl.imò & glo.se. ¶Ad l.cùm
patronus.§.si libertus respōde ut no.ea.l. §.si operarum.
¶Ad.l.q libe.§.hęc uerba.responde,ut ibi no.ꝑ.l.cū filio.
e.tit.uel generaliter responde ad oīa, ꝙ casuū diuersitas
solutionē ondit. ¶Ad iura posita i qnto argumēto respō
de ꝙ qa frater nō cōmisit uel fecit aliquā iniuriā ꝑsbite-
ro parochiali,ió nō grauat ipse, sed monasteriū, cui fuit
acqsita utilitas legati.Sed si dices ꝙ rōne sepulturę non
sit hoc relictū.Respōdeo ꝑꝑ mortē,& sepulturā secutā hoc
acqsitū est monasterio,& sufficit qualitercūq; acqsitū,ſm
mētē Bonifacij,ut i alle.D.Cy.continet.Et dato ꝙ relin-
quatur ut amico,vel consanguineo,tñ morte confirmat.
Et si diceres qđ tantundē fuisset relicturus illi fratri,ēt si
sepultus fuisset apud fratres minores:respondeo ꝙ diui-
natio est.& l. cùm alienā loquit in alio casu,& sufficit
qualitercūq; acqratur cōuētui fratrū ꝑdicatorū,& si per
q̄ durum sit,ut.l.ꝓspexit ff.qui, & à quib. ¶Ad iura posi-
ta in ultimo arg.rñdeo,quod cā finalis,quę mouit eū ad
dandū,fuit parentela,& affinitas,& illa nō ipedit acqui
sitionē faciendā monasterio vel conuentui,ut dictum est
s̄.in §.q incipit,Ad iura posita in tertio arg.cùm dixerat
9 testatos ꝙ emerit libros,fuit cā impulsiua.unde†cā cessā
te,non uitiat qđ factū est.de hoc de iureiu.& si Christus
cum concor.Nā & si nō indiguisset,tñ ei ut cōsanguineo
reliquisset.¶Ad ultimū qđ dixi,ex uerbis dñi Cy.cōpræ
hēdi pōt ꝙ Bonifacius in dubio ꝓsumpserit fraudem,ad
quam euitandā legē durā posuit,& maximè quia hoc nō
fit ꝑiudicium fratri,quia in nullo casu est acqsitū sibi ſm
hūc uer.qui est i §.huiusmodi.s.facturi,& curaturi.ꝙ nec
alii uel aliis nō itelligitur,qñ relinqtur alicui ex fratrib.
qa tūc non est locus coniecturis,Ad hoc qđ no.de cons.
cùm dilectus.in gl.simile.Nec potest intelligi dictus uer.
qñ relinquitur alicui,qđ restituat dictis fratribus,nā tūc
fratres directè,& ex iudicio defuncti capiūt, & ideò sol
uere debent.Ad hoc qđ legitur.ff.de ꝯta.bo.po. pe.l.4.§.
sed.si pnnas.Intelligit ergo sic, fratres nō debēt operari
ꝙ testator relinquat alicui, q non sit subiectus eorū iuri
& ꝙ non teneātur ad quartā,& ꝙ fidei suæ committat se
cretò ꝙ restituat fratribus. nā hic oneratur conscientia ip
sorum fratrum,& de hoc sciri possit quod nihilominus
debet solui quarta.C.ad.l.Fal.iij.cum similibus.

ADDITAMENTA.

¶Antiqua.illa fortè habet locum in non religiosis. ut de
testa.requisisti.Laur.

¶Iuris.iuris dico,quòd communiter scitur, hoc dico pro-
pter id,quod no.1.q.4.§.notandum.Laur.

¶Quæstio disputata per Dominum Federidum Petrucium
Senensem.

SVMMAE.

1 *Monachus unius monasterij ad prælaturam alterius mo
nasterij promouendus,an in secundo monasterio debeat
promoueri antequam sibi decernatur administratio.&
si remanēs monachus habeat uocē in c.uel si remaneat
monachus primi monasterij;& si habeat quotā & quo
respectu.*

2 *Casus,in quibus monacho permittitur de una religione
transire ad aliam.*

3 *Monachus professus in uno monasterio, ipso iure cēsetur
moribus alterius monasterij eiusdem ordinis conformis
quo ad substantialia regulæ.*

4 *Episcopus an possit dispensare ut monachus,qui renūciat
capellæ,redeat ad primum monasterium.*

5 *Monachatus an sit dignitas,uel honor,aut officium neces
sarium:& an excommunicati,uel irregulares, uel alij in
fames,sint ad monachatum habiles.*

QVAESTIO V.

Quidam monachus cuiusdam monasterij transla-
tus est ad monasterij alterius abbatiā nulla de
nouo facta professione in ipso secūdo monaste
rio.Tractu tēporis ipse Abbas habens conscien-
tiā læsam ex crimine ipso facto infamiā irrogante com-
misso,postq̄ ꝓmotus fuit ad abbatiā sponte renunciauit
1 abbatię,ita ꝙ renunciatio tenuit.¶†Hic primò quęrit an
monachus,q de uno monasterio ad pręlatū alterius mo
nasterij ꝓmouetur,debeat ꝓfiteri in ipso scđo monaste-
rio āteq̄ sibi decernatur administratio eiusdē monasterij.
¶Scđo quęritur an ille post renūciationē remaneat mo
nachus primi monasterij,an secūdi.¶Tertio q̄ritur ꝓsup
posito qđ remaneat monachus secundi monasteri,an ha
beat uocē i capitulo.¶Quarto pręsupposito ꝙ habeat uo
cē i capitulo,q̄ritur quotā uocē hēat,an habeatur respe-
ctus ad id tēps quo fuit ꝓmotus,an ad hodiernū,quo inci
pit esse ut monachus i scđo monasterio.Quòd aūt sit ne-
cesse facere ꝓfessionē in scđo monasterio vr̄,quia dignū
est ut qui simul cū aliis uita suscipere volunt,simul sētiāt
in legibus disciplinā,de sta.re.c.recolētes.Itē quia unus
quisq; dicit se conformare uita,& moribus cū his,cum q
bus cōuersatur.16.q.7.in noua.qđ aliter fieri nō pōt nisi
astringatur,& obligetur eo mō,quo alij sunt astricti, ut
i ꝑalle gato.c.recolentes.de ui.& ho.cl.Deus q.& i cōsti.
cle.j.de ele.de ui.& ho.cl.c.ij.ad idē.ff.de mil.te.l.ex eo.
& ex qui.cau.ma. ult. ex qbus duabus.ll.colligitur qđ si
miles

miles uult uti priuilegio militari, necesse est ut intet, & ꝑ
mittat illa, q̃ ꝓmiserūt illi, q̃ sunt i numero militū. Ad idē.
de sent. excō. si iudex. libro sexto. ibi ex sti gmate nāq;, &c.
¶ Cōtrariū vr̃ qđ nō sit necesse facere ꝓfessionē, nā ex cō
firmatione habita cōpetit ius administrādi. de ele. cū in cū
ctis. & c. qualit er. & c. nosti. & c. transmissa. & c. nihil. Ad
idē de fi. sicut tuis. de cōsue. cū uenerabilis. in qbus iuribus
nihil dr̃ de ꝓfessione. ¶ Prætereà sufficit qđ semel sit ꝓfes
sus. ad hoc de ele. nullus. lib. 6. Ad idē de sta. mo. c. 1. ad fi.
§. sanè ibi nisi expresse ꝓfessus. Ad idē de elec. indēnitatib.
i prin. li. 6. Ex qbus iurib. colligit, q sufficit, q religiosus,
q ad platurā suę uel alterius religionis ꝓmouet, semel sit
ꝓfessus. nā ꝓfitēdo semel unā religionē, oēs intelligitur ꝓ
fiteri, quo ad substātialia. Et de hoc satis p Hosti. de sta. re.
cùm ad Apostolicā. in prin. ad idē de elec. quorūdā. lib. 6.
imò plus vr̃, qđ si post electionē de nouo profiteretur in
scđo monasterio, renūciaret illi iuri sibi q̃sito, ad hoc de
uoto. p tuas. 19. q. 2. tuæ. de reg. iur. c. beneficiū. lib. 6. Nā p
professionē renūciat ꝓprio, de statu. mo. ad monasteriū. i
fi. sed ius cōpetēs monacho ex electione, uel ꝓuisione, est
quasi sibiipsi ꝓpriū. Hic est, q ex quo auctoritate superio-
ris cōsensit, pe p illo iure q̃sito agerē sine licētia alicuius.
Ad hoc de rescrip. cùm dilecta. de cōsuetu. cū dilectus. pri
cipio; & ibi de hoc de elec. q̃ sit libro sexto. & no. de resc.
edoceri. i fi. p Cōp. ¶ In secūdā q̄ne arguit primò q remā
net monachus primi monasterij. Ad hoc. ff. de sena. l. se-
natores, ubi dr̃ qđ licèt senatores domiciliū habeāt in ur
be, nihilominus hre intelligunt ubi originē traxerūt. ff. de
aduo. diuer. iudi. l. si q̃s. ff. de albo. scri. l. ij. Prætereà si canoni
cus alicuius ecclesiæ fiat prælatus alterius ecclesiæ, nō pp
hoc ipso iure ꝑdit primū canonicatū, ut cōtter ꝓbatur de
cōcei. præbē. literas. Ergo ista sit bona similitudo inter ca
nonicos seculares, & monachos: colligit ex no. p Host.
de resi. do. c. fi. nā ibi no. q sicut qs nō debet hre locū mo-
nachi in duobus monasterijs, sic nec locū clerici secula-
ris i duabus ecclesijs. Dissimilitudo pōt colligi p id, q no.
de reduraq aurea in Mercurialibus. ¶ Frā vr̃, quòd ex quo sū
tè traslatus e ad scđo monasteriū, renūciauit omni iuri sibi
cōpetēti in primo. unde illud repetere nō pōt, 7. q. 1. q̄ pri
culo sum q̄đ aūt renūciauerit iuri, & ꝑdiderit, ꝓbat, 16. q.
3. sine pro huiuslibet. 18. q. 2. c. j. 21. q. 2. si quis in trāslatus.
de elec. dū iuratus. de reli. do. c. fi. Hinc ē quòd officia cōlue
tà regi p monachos eiusdē monasterij, nō possunt cōmit
ti monachis alterius monasterij gubernāda, de ꝓbē. cū sin
gula. hoc p. & ī ele. q̄ regulares. de sup. ne. pla. Quod aūt
remaneat monachus secūdi monasterij, sic ꝓbat, certū est.
qđ Abbas est mona. qa aliàs non poterit eligi in Abbatē.
de elec. cùm in magistrū. eo. ti. nullus. & c. cū indemnita-
tibus. in princi. lib. 6. sed monachus à claustro solui non
2 p?test, nisi in casib. a iure concessis, 16. q. 1. placuit. ¶ † Ca
sus aūt concessi uidetur esse isti, qñ trāsit per arctiorē reli
gionē, de regu. licet. quādo ad prælaturā suæ, uel alterius
religionis, ut i prædicto. c. nullus. & i c. quorūdā. & i alijs
iuribus allegatis i prima q̄ne. uel qñ ꝓpter crimē detru-
ditur i arctius monasteriū, de simo. qm̄. 20. q. 1. sicut uel qñ
ꝓmouet ad Epatū, uel ecclesiā curatā de licētia sui Abba-
tis. 16. q. j. c. unico. & de elec. cle. 1. ubi de hoc. at in ꝓposi-
to non ē aliquis casus. de illis. ¶ Prætereà ēt Abbas per iniā
remotus remanet monachus eiusdē monasterij. ad hoc de
sta. mo. cùm ad monasteriū in fi. ubi de hoc p hoc ad idem
de simo. dilectus. el. ij. & ibi de hoc per Inno. & Host. Item
quia appellatione monachorū cōprehēditur Abbas, de si
mo. qm̄. & c. ult. quanuis. ergò licèt ꝑdiderit prælaturā, re
tinet tñ simplicē monachatū. De hoc sentit Hostien. ꝓalle
gato. c. ulti. de simo. Prætereà vr̃ esse casus, de elec. officij.
in fi. ¶ In ꝯrium vr̃ q non remanet monachus eiusdem mo
nasterij, nā aliud est hre purum monachatū, aliud iura ab
batiæ: nam ista sunt diuersa omnino, ut patet de reli. do. c.
fin. Cū ergo iste fuerit obligatus monasterio rōne uinculi.

iuris, & prælationis, & nō rōne ꝓfessionis, quā non fecit
eo prælationē perdēte, siue renūciāte, solutum ē monaste
riū ab obligatione sua, ad hoc. 7. q. 1. sicut. de secundis nu
c. pe. & ulti. ergo nō remanet monachus cū monachalē ꝓ
fessionē ibi nō fecit, neq; Abbas qa renūciauit remittenti
bus actiones suas, &c. 7. q. 1. quā periculosum. imò vr̃ plus
q si ēt fecisset ꝓfessionē, idē ius sit. nā cùm de monacho sit
Abbas, & de filio pater, ꝑdidit iura monachationis, siue fi
liationis. de fi. c. sicut tuis. de cōc. ꝓ. literas. de ꝓ. cū i eccla.
li. 6. & uide qđ ibi no. Archi. Vnde si canonicus alicuius
plebis, uel ecclesiæ cathedralis fieret Plebanus uel Eps, eo
ꝑdēte Plebanatū uel Epatū, nō recuperat iura, q̃ ipso iure
ꝑdidit; ad hoc de simo. ex insinuatione. de renū. ex trāsmis
sa. ¶ Secundum hoc remanebit iste monachus immediatè
subiectus Episcopo sine aliquo monasterio, sicut reperi-
tur Episcopus sine aliqua ecclesia Episcopali. de eo qui
renuncia. Episcopa. cap. 1. de translat. cap. 1. & talis ratio-
ne beneficij subesse pōt diœcesano loci. de renūc. ad sup-
plicationē. Vnde si nō inueniat q eū recipiat Episcopus or
dinabit uitā suā, ꝓut sibi melius uidebitur, sm̄ no. 27. q. 1.
de uiduis. 81. di. ad reatū. & de reg. porrectū. per Inno. &
Hosti. Eodē mō si fiat monachus rector parochialis eccle
siæ uel Episcopus, & sic absoluatur à iugo abbatis, si post-
modū renūciet rectorię uel Episcopatui, nō redibit ad mo
nasteriū sed remanebit subiectus ordinario loci. & facit
qđ no. Arch. 16. q. ne p cuiuslibet. in 3. q. argumē. j. quòd
habeat uocē i capitulo. qa quādiu tolleretur alius i offi-
cio & administratione sua, nō debet priuari aliquo iure
sibi cōpetēti rōne officij uel administrationis suæ, 9. q. 4.
nonne. de elec. querelā. de iure pa. cōsultationi. & de cā.
pos. & proprie. cùm oli. eū suis cōcor. Cū ergo iste nō sit
priuatus officio uel beneficio nō pōt repelli ab actu eligē
di, siue actus eligēdi cōpetat sibi rōne beneficij ut no. In
no. de resti. spo. i literis. i pri. siue rōne officij, ut sps idem
no. de cōsu. cū dilectus. ¶ Prætereà canonicus, siue mona
chus in eligēdo utit iure proprio. Hinc ē q agitur de cō
tēptu, de elec. q sicut. cū suis cōcor. sed à ꝓsecutione iuris
ꝓprij nō repellitur criminosus, uel infamis. 4. q. 6. oibus.
ff. de sena. l. senator. & facit q not. de elect. illa. ¶ Præte-
reà hmōi exceptio, s. infamię non opponitur cōtra iudicē
ordinariū in suo officio tolleratū, ut colligitur. 3. q. 7. i fi.
& no. per Inno. & Hosti. & Cōpo. de rescrip. scilicitatus. er
go nec exceptio infamiæ repellet canonicū siue monachū
nōdū priuatū beneficio siue officio, cùm maior idoneitas,
& integritas requirat in iudice q̄ in canonico siue mona
cho, ut patet de offi. dele. c. cùm uicesimuola zelū vr̃, qa in
famibus actus legitimi sunt interdicti, de testi. licet ex qua
dā. Sed eligere est actus legitimus. de sen. excom. solet. de
elec. c. 2. & hoc vr̃ tenere gl. de elec. c. ut circa. sup uerbo
eligētiū. lib. 6. ad idem facit qđ no. de testi. testimoniū. in
ult. glo. circa med. Et no. per Abb. & Aegidium de ꝓben.
dilecto. Prætereà regulariter tradit, q infamis repellitur
ab actu spirituali, siue ecclesiastico. 3. q. 10. c. ulti. 4. q. 6. c.
pe. Prætereà ista uidentur esse parta, infamē esse ipso iure,
uel per sniam, quantum ad effectum infamiæ, ut. 3. q. 7. §.
porro. sed certum est, si aliqs esset dānatus de aliquo cri
mine publico, & sic priuatus officio, uel beneficio, tális
nō hret uocem i capitulo, sed extra cōsortium monacho
rum deberet sibi prouideri de necessarijs uitę sm̄ no. per
Innoc. in c. dilectus. ij. de simo. prætereà nō refert an cano
nes an aliqs p sniā sit damnatus, an p exceptionē cōuinci
posset, de testi. sup eo. c. testimoniū. prætereà iudex delega
tus; exceptione ifamię repellitur à iudicādo. j. de rescrip.
scilicitatus. sic & i casu nr̄o. ¶ In quarta q̄ne arguitur pri
mò q ipse habeat ultimā uocē, qa ex quo hodierna die cœ
pit esse ut monachus, debet hre uocē ac si hodie esset rece
ptus, & sic oēs ꝓferētur sibi, 17. di. c. ul. de ma. & ob. c. 2. cū
suis cōc. ad idē de renū. c. ex trāsmissa. de fi. c. ex insinuatione.
de rescrip. quis. li. 6. Nā ex quo abbatia caret, i nullo vr̃ sibi de
ferēdum.

ferendū. Hinc est qđ seruus in caput olim dñi,q culpa sua
desijt eē dñs, retorqueri pt ff.de qō.l.j.§.itē in initio.Sed
vr̄ q dēt hr̄e primū locū post Abbatē substitutū in mona-
sterio in reuerentiā,& memoriā pristinæ dignitatis.C.de.
qō.l.seruos.ff.eo.tit.l.unius.§.seruus.Hic est q aliqua pri
uilegia cōcedūtur illis,q desierūt esse milites.ff.de priuil.
uetera.p totū.Itē filius in reuerētiā dignitatis paternę pri
uilegiat.C.de qō.l.ij.ff.de sena.l.emācipatū.cū si.Ad idem
optimè facit.ff.de albo.scri. l. j. Sed vr̄ q debeat cōsiderari
tēpus,quo fuit trāslatus ad sm monasterium,ut si erāt tūc.x.
monachi in monasterio,& isto durāte Abbate,creati sunt
duo,& debet esse undecimus,& tertiusdecimus,ex quo p
supponimus illū hr̄e iura monachatus post renūciationē
Abbatiæ,oportet inferre q qñ fuit cōsecutus Abbatiā,fuit
ēt cōsecutus monachatū.Nā qñ fuit trāslatus de primo mo
nasterio ad sm,fuit trāslatus cū omni suo iure;& sic cū esset
set primo,monachus i primo monasterio,erit monachus,
& in scđo.Ad hoc.21.q.2.si qs iā trāslatus.& dato q pla-
tus assumat in eodē monasterio,nihilominus retinet mo-
nachatū sicut Eps factus Archiepiscopus,& Diaconus fa-
ctus sacerdos retinēt primos ordines.Vnde renunciando
Episcopatui nihilominus remanet Eps,ut in c.ad supplica
tionē.de eo,q renū Epis. quis eodē tpe, & actu nō possit
exercere utrūq; officiū,qa si est platus,durāte platura,n.ō.
pōt esse subiectus sibiipsi.Ad hoc de pbē.cùm i ecclesia.li.
vj.Præterea ex quo psupponimus illū hr̄e iura monacha-
tus,aut hēt illa rōne pfessionis,aut rōne plationis.Rōne
pfessionis nō,qa illā nō fecit,nec primò nec postea.Rō
ne plationis nō,qa per se sunt iura abbatialia,& p se iura
monachatus,ut de religio.do.c.fin.ergo oportet cōcludi,
q illa iura habent rōne receptionis & translationis de eo
plenè factę ad sm monasterium.Nam qñ cœpit sibi com-
petere ius i scđo monasterio,non erat Abbas,sed mona-
chus,& sic cū iure monachatus pmotus est ad abbatiā.Ad
primā qōnē vr̄ dicēdū, q nō sit necesse facere pfessionē i
3 scđo monasterio,p iura p hac parte inducta.Nō ob.†q tñ
p pfessionē,q̄ fecit in primo monasterio, ipso iure erat,
aut intelligebat cōformatus moribus secūdi monasterij,
quo ad substātialia regulę ut dictū est.s.q̄tum uero ad oia
alia,q̄ sont nō substātialia regulæ,cōformabat se illa de fa
cto obseruādo,Nec est necesse q uerbo obligetur,uel astrin-
gatur,uel se obliget,cùm ipso facto se astrixit suscipiēdo
platuram ipsius monasterij. Nam cùm ipse sit unū corpus
cū suis monachis,cuius corporis ipse est caput.de his,quę
fi.à pl.nouit.& c. quanto.satis ipso facto intelligitur taci
tè promisisse se obseruaturum,quę obseruari debet,in ip-
so monasterio per Abbatē.Ad hoc faciunt iura allegata &
c.dilecti.de ap.ad hoc de ma.& obe.legebatur.Prçterea si
iste erat primò alterius monasterij,habitus conformabat
se habitui scđi monasterij,ad hoc qđ nota.16.q.6.qm.Ad
primum membrum secundæ qōnis vr̄ dicendum, q non
possit repetere iura monachatus in primo monasterio, p
iura pro hac parte inducta.pro hoc facit quod not.archi.
4 16.q.1.no pro cuiuslibet.Et no.†q Eps dispensare nō pos
sit,ut monachus,qui renunciat capellæ,redeat ad primum
monasterium,ad qđ allegat de renon. ex transmissa.16.q.
ul.Non ob.iura in ɔtrarium allegata,quia loquuntur de his,
quæ habent executionem propriæ uoluntatis,nō sicut mo
nachus,quia aliter sunt subiecti monachi suis Abbatibus,
quemadmodum clerici suis Epis,ut colligitur.12.q.1.no
lo.& c.non dicatis.4.q.3.c.2.& pinguius ius habēt cleri-
ci i suis beneficijs,q̄ monachi,qđ patet ex faciliori remo
tione,de simo.p tuas.& de accu.qualiter.¶Ad sm mem-
brum secūdæ qōnis posset dici,q nō remanet monachus
secūdi monasterij,per iura pro hac parte inducta. Ad iu-
ra in primo ar.posita pōt addi iste modus,qūo,& qñ quis
renūciat platuræ.Ad iura in scđo argumento posita, pōt
respōderi multipliciter: Primò q loquuntur de Abbatib.
qui facerāt professionē eiusdem monasterij,sed tanq̄ pœ
nitētes,& incarcerati,sicut ēt clericus sæcularis detrudit
in monasteriū pp delictū.l.dist.si Eps.lxxxj.di.clusi. Et si
cōmode posset fieri,deberēt detrudi i arctius monasteriū,
de simō.quoniā & c.ueniēs.& p ipsum.c. quoniā oportet
pbare q remaneat monachus in eodē monasterio dispē-
satiuē,nō de iure cōi.Nō ob.c.de.de si.nā loquit de illo,q
fecerat pfessionē in eodē loco,& q non canonicè factus
fuit Abbas,& sic non pdidit monachatus,qa illud fuit de
mēte scribētis,ut ibi no.Host.nō de significatione uocabu
li,sed p extēsionē cōprehendit ibi Abbas. Et est simile qđ
no.de singula cōstitutione.lj.6.Nō ob.c.officij.qa ille fue
rat monachus eiusdē loci, & qa pmotio fuit nulla,unde
sic nō fuit absolutus à iure monachali,Sed si uolumus te-
nere,q remanet monachus p iura p illa parte inducta,pos-
sumus respōdere ad ɔtria inducta,& sic cū dicis qñ rema-
net Abbas,qa renūciauit,nec monachus,qa pfessionē nō
fecit:Respōdeo q eo ipso q fuit trāslatus ad sm mona-
sterium,fuit trāslatus plenè cū omni iure suo,unde trāsiuit
ut monachus,sed cū officio trāslationis.unde agit inter-
dū monachus nō ut monachus,sed ut qlibet de corpore,
ut not.de rescrip.edocari.sup uerbo,instāter.Et dū subiū-
gitur,q renūciat iura monachatus,nego. Vnde sciendum
5 est†q monachatus nō est honor,nō est dignitas,nō officiū
necessariū,unde excōicati,infames,irregulares;cōiugati,
uel alij,q sunt inhabiles ad beneficia,sunt habiles ad mo-
nachatū:Ad hoc,qđ legitur,& no.xxxij.di. seriati.de sen.
exc.cùm illorū.cū similibus.Sed est monachatus qđā obli
gatio,& quoddam uotum de uoto.c.uno.lib.6.in cap.cum
ad monasterium.Vndè dū iste monachus fit Abbas nihilomi
nus remanet obligatus,& uotū pmanet licet absoluatur à
qbusdā minimis,dū est in officio plationis.Adhoc de al-
bo.scri.l.j.ff.ubi,dū uir,q ex Decurionibus creatur,nihilo
minus deposita dignitate remanet Decurio. Et si diceres,
sequeretur sm hoc,q monachus factus platus,uel Eps re-
nūciās platuræ uel Episcopatus remanet canonicus plebis,
uel ecclesię cathedralis:respōdeo diuersitas pfessionis,&
ui & hoc impedit.Et si diceres saltē deberet remanere ibi p p.
alimēta ne uagaret:Respōdeo esse nullū incōueniēs. pri-
ma opinio plus placet.¶In tertia qōne vr̄ dici posse,q nō
repellat ptextu infamiæ,p iura p hac parte allegata.Nō ob.
q dī,itanubus actus legitimi,&c.nā debes subaudire,non
oēs,sed aliq ut testificari,et in c.licèt.iudicare,postulare,
& ius suum prosequi, ut eligātur,nō phibentur. Hinc est
q infamis pōt arbitrari,ut.ff.de arbi l.Pædius.pōt testifi-
cari.C.de secūd.nup.l.j.pōt pcurare.Hic ē q pōt postula-
re p se,3.q.7.§.sunt uer.alij.n.oēs.& I.sti.de excep.§.ulti.
uēdere,ēmere,& alios actus legitimos exercere pōt. Et q
illi sint actus legitimi,pbatur p not.ff.de regu.iuris.actus.
extra eo.ti.actus lib. 6. Et de hoc ibi p Cy. & idē qđ not.
i c.ut circa.super uerbo,eligentiū.de elec.lib.6.Vr̄ non es 6
se uerū,& ɔdicit sibi in eo,qđ no.i c.actus.de re.iur.lib.6.
ubi dicit,q ipsa electio,est actus legitimus,non aūt eligē
di potestas.Nō ob.2.q.10.c.fi.4.q.6.c.pe.qa non loquun-
tur qñ sua ppria negotia spiritualia exercere uelit. Et dū
subiungitur,q illa sunt paria,&c.fateor.dum infertur,sed
certū,&c.dico q nō rōne familię,sed ratione quia remo
tus est ab officio,& beneficio,ratione quorum poterat eli-
gere,& non est amplius tolleratus in officio.Nō obst.ca.
super eo.& c.testimonium. quia i testimonio loquuntur,
à quo repelluntur criminosi.non ob.c. suscitatus. uā iudex
est i officio publico,sed canonicus prosequit ius propriū.
Hic est,q agit de contēptu.Et facit qđ not. Archi.de elec.
si qñ in ulti.gl.circa mediū. Item quia maior idoneitas re-
quiritur i iudice,q̄ in canonico,ut colligitur ea no.de of.
si.dele.cùm uicesimū.de elect.c.ea eo qđ.li.6.Item quia fa
cilius impediūtur iudicialia,q̄ extraiudicialia.ad hoc de
sen.ex.solet.lib.6.Et facit quod no.Hosti.de ele.illa.circa
prin.Si nolumus tenere aliā partem,possumus respoude-
re ad iura in primum allegata,sicut.c.nonne.& c.uolumus,
16.q.ult.

16.q.ult.& quod not.3.q.7.in fumma.loquuntur de his qui
rõne publici officii aliqd faciunt.Vnde quandiu habent of-
ficium,debent hr̃e excutionem officii, quoufq; fufpendan
tur uel remoueãtur.fed canonicus non eligir ratione publi
ci officii.Hinc eft q̃ fi poteft probari q̃ fuerint fufpenfi, uel
excõicati,quamuis nõ fuerint publicè denunciati,uel nomi
nati non ualet eorum electio,fecus eft in iudice,cuius fnia
teneret,fi occultè fuerit fufpenfus,uel excõicatus.& de hoc
per Inn.de confue.cum dilectus.& de elec.cum Victionen.
& per Archi.9.q.1.c.ulti.Prima plus placet.¶Ad iura, quæ
dicunt,q̃ criminofi,&c.refpõdeo, q̃ admittuntur præterq̃
in fpiritualibus.Ad hoc.3.q.10.c.ult.fm Ioan.fed gloff. ibi
pofita facit ꝯ.¶In quarta quæftione videtur dicendum,quòd
obtineat primum locum poft Abbatem, per iura pro hac
parte inducta,& hoc ratione dignitatis, qua functus fuit.
¶Alia pro alijs membris allegata intelliguntur de fimplici
monacho. ad hoc.l.pe.ff.de albo.fcri.& de ma. & obe. ca.
per tuas & de priuileg.ut Apoftolicæ.

ADDITAMENTA.

¶In primo difsimilitudo poteft colligi per id quod no. de re.
iuris.quæ à iure.in Mercu.li.6.per Ioan.An.Laur.

¶Refponfio Domini Federici ad quoddam dubium Anno
domini.M.cccxli.& cafus,uel quæftio talis eft.

SVMMAE.

1 *Epifcopus quo iure,uel refpectu quartas de bonis ecclefiæ relictis percipere poßit.*

2 *Mortuaria feu funeralia bona, dicuntur ea, quæcunque occafione funerum ad ecclefiam perueniunt.*

3 *Epifcopus an petat quartã quartæ,quam ecclefia fibi fubiecta accipit ab illo,à quo ipfe Epifcopus nil recipere potuiffet.*

4 *Ecclefia parochialis quo ad prædicatores, & fratres minores, in materia legatorum utitur iure communi.*

QVAESTIO VI.

IN nomine Dñi.amen.Teftator elegit fepulturam fuam
apud minores,& ibi fepultus eft.in fua ultima uolũtate
legauit omnibus fratribus centum libras.item quiqua-
ginta libras p̃ fabrica.Ecclefia parohialis de illis 100.
habuit quartam de iure antiquo cõi. Item de illis quinqua
ginta habuit quartum de iure nouo, per decret. Bonifacii.
8.fuper cathedram.§.huiufmodi quoque ftatuto. ibi,de qui
bus quarta,feu canonica portio exigi non confueuit, uel
1 non debet de iure. ¶†Quæritur nũc de utraque quarta an
Ep̃s pofsit petere quartam.& uidetur quod non. nam Eps
petit quartam de his, quæ relinquuntur ecclefiis à decedẽ
tibus,ut patet de tefta.officii. & c. requifiuifti. in pluribus
locis.& de uer.fig.ex parte.3.at ifta ecclefia non percipit
in cafu noftro iftam quartam ex uoluntate teftantis uel
morientis,fed potius contra uoluntatem, cum ifta quarta
fit fimilis Falcidiæ,quæ contra uoluntatẽ teftatoris induci
tur.ut de tefta.Raynaldus. & ifta fimilitudo probatur per
id,quod no.de fepul.c.2.ad fi.in gl.per hoc dicebatur. præ
terea lex femel priuilegiata femper durat priuilegiata, ut
de priui.capitu. ult.fed ifta legata funt priuilegiata, habito
refpectu ad perfonam Epi, non ergo ex perfona ecclefiæ
parochialis debet confequi qđ ex fua perfona confequi nõ
poffet,ne una uia concedatur quòd alia prohibetur, ut de
procu. tuæ.cum fimilibus. Præterea illa quarta defcendit
à relicto non onerato onere Epifcopali,ergo fine onere de
manibus fratrum debet tranfire ad ecclefiam parochialem.
Bene facit de deci. c.dilecti.ibi confueuerunt decimas, &
c.eo.tit.c.pe.ibi, quibus rõne prædiorum ante foluebatur.
Ad idem de deci.cle.1.ibi ac iura Epifcopalia, & alia præ-
ftari,&c.In contrarium uĩ.nam Eps non folum de legatis fa
ctis ecclefijs parochialibus fibi fubiectis petit quartam,fed
de oĩbus mortuarijs,ut patet de offi.ordi. conquerente. &
de præfcri.de quarta.ibi,Oblationes defunctorum, & mor
tuariorum.Exponit Hoft.fed† mortuaria,& ablationes di
2 cũtur quæcunque occafione funerum ad ecclefiam perue-
niunt,ut patet de fepul.ex parte.in fi.& c. cum liberam. &
me liu.eo.ti.in nr̃a. in fi.nam mortuaria, fiue funeralia di-
cuntur,quæ occafione funeris deueniunt, & p̃ter uolunta
tem morientis.nam minores.xxiiii.& maiores. xii. filiifa.
non poffunt aliquid pro anima iudicare,ut de fepul.c. pen.
lib.6.& tñ nullus dubitat,q̃ ea quæ ratione talium funerum
obueniunt,inter funeralia,& mortualia dicuntur, ut de fe-
pul.c.in noftra.in fi.Ita in propofito, ecclefia parochialis
confequitur iftam quartam occafione funeris fui parochia
ni,ergo Epifcopo &c. ¶ Præterea priuilegium non debet
egredi perfonam priuilegiatam,de priui.fanè. cum fimili-
bus.Sed fi Epifcopus non poffet petere quartam quartæ,
iam ecclefia parochiblis frueretur priuilegio fibi non con
ceffo,uerbi gr̃a teftator relinquit fratribus minoribus lxxx.
fi fratres non effent priuilegiati à quarta Epifcopali, Eps
habuiffet ab eis.xx. & ecclefia parochialis habuiffet de re
fiduo.f.de lxxv.fed quia mõ Eps nil petit à fratribus, eccle
fia parochialis habet de illis.lxx.uiginti. ergo priuilegium
fratrum,uel iuris cõis,ratione exemptionis extendit fe ad
ecclefiam parochialem præter, uel ꝯ mentem priuilegian-
tis,Item ecclefia parochialis petit fuam quartam ab eccle-
fia ubi fepultũ eft corpus, non folum de relicto à morien-
te,fed de omnibus,quæ occafione funeris obuenerunt, ut
in iuribus ſ allegatis,& c.1.de fepul.mõ Eps habebit fe eo
dem mõ uerius ecclefiam parochialem.Non ob. quod per-
mittitur,q̃ quarta parochialis defcendit à legato priuile-
giato &c.nam ratione mutationis perfonarum alteratur
natura rei,ut de iure pa.c.1.lib.6.fimile in cle. pen. de præ
ben.ubi uariatur poteftas collatorum fm tp̃a. Et iftam par-
tem uĩ tenere Ioann.An.de fepul.certificari.§.4.uer.de fe-
cunda.ubi innuit,† q̃ Eps petit quartam quartæ, quam ec
3 clefia parochialis accepit ab illo,à quo Eps nil recipere po
tuiffet.Aliqui fuper hoc diftinguunt inter lagatum priuile
giatum ratione perfonæ,& legatum priuilegiatum ratio-
ne fui ipfius.uerbi gratia de centum relictis fimpliciter fra
tribus,Epifcopus nil debet hr̃e, quia fratres funt exempti,
& ab exemptis Eps non petit quartam, fm Inn.Pe.& Abb.
& Io.An.ut ipfe no.in c.officii.de teftamen. Ecclefia paro-
chialis petit quartam de illis centum.de ifta quarta habeat
Epifcopus quartam, & fic priuilegium fratrum exempto
rum nec profit nec noceat ecclefiæ parochiali. ad hoc de
reg.iur.priuilegium perfonale.lib.6.& fic loquitur. c. uni-
cum de iure pa.eo.lib.6.Et bene facit quod no.per Guil. in
Spe.de immu.ec.in fi.ꝯ emptores rerum clericorum, qui
non gaudent priuilegio,quo clerici.Sed fi legatum eft pri
uilegiatum ratione fui,puta promifsis dicendis, tunc dr̃ q̃
femper durat priuilegium tanq̃ reale.Alii uero non diftin
guunt,fed tenent indiftinctè q̃ Epifcopus debet hr̃e quar-
4 tam quartæ,quia † ecclefia parochialis quo ad prędicato-
res,& minores hodie utitur iure cõmuni,& fic legatà quo
modocunq; & qualitercunq; fratribus relicta,non funt
in aliquo priuilegiata quo ad ecclefiam parochialem non
ergo fequitur,Epifcopus excluditur à fratribus, ergo ab
ecclefia parochiali.Confequitur ergo ex perfona ecclefiæ
q̃ ex fua confequi non poteft.Ad quod facit de concef.præ
ben.c.penul.lib 6.Pone ergo q̃ ecclefia parochialis confe-
quitur quartam de mortuariis illius,qui fepultus eft extra
diœcefim,de illis mortuariis Epifcopus diœcefis non ha-
bet quartam, fed Epifcopus, in cuius diœcefi fepultus eft.
Sed Epifcopus diœcefanus illius mortui,habebit quartam
quartæ. Et iftud plus placet faluo iure præfcriptionis,ut
de præfcrip.de quarta.Cui autem incumbat probatio aut
ecclefiæ parochiali dicenti nunquam de tali quarta con-
fueuiffe folui quartam, & fic quod præfcripfit:an uero epi-
fcopo dicenti fe recepiffe quartam,no.per Ioann.An.de re.
iur.fine poffefsione.li.6.in Mercurialibus.

¶Quæftio eodem anno.M.cccxli.difputata.

SVM-

S V M M AE.

1 *Testamentum usurarij an,& quo pacto sit ualidum.*
2 *Testamentum usurarij legitimè factum irritatur, si is,qui fecit postea efficiatur usurarius manifestus; & quid si non manifestus.*
3 *Crimine in ipso post pœnitentiam continuans, ex ficta pœnitentia conuersus uidetur; Nam sicut præsens informat præteritum,sic præteritum informat præsens.*
4 *Actus continuatio facit,ut plures actus censeantur unus, & idem actus.*
5 *Absolutus à sententia excommunicationis, non satisfaciens,an in eadem reincidat sententiam, ita quòd fingatur fictè fuisse absolutus.*
6 *Vulneratus bis successiuè & interuallo, si moriatur an interfectus dicatur una percussione,uel duabus.*

QVAESTIO VII.

QVidam usurarius manifestus cautionem præstitit:
deinde testm̃ fecit,ita,& taliter quòd testm̃ ualu
it,deinde continuauit uitium usurarium sed nõ
1 manifestè.Quæritur † nunquid tale testm̃ irritet
cùm nullam cautionem de nouo præstiterit. & arguitur ꝙ
non,quia modi irritandi testm̃ sunt expressi in iure,inter
quos iste non est,ergo firmũ manet. C. de testa. sancimus.
¶Preterea facilius impeditur faciẽdum q̃ factum tollatur.
ut de iureiur. quemadmodum. sed in casu usurarum sine
qualitate manifesta non impeditur factio testi , ut de usur.
quanq̃.lib.6.ergo nec testm̃ ritè factum irritabitur. Preterea
cautio prestita præcedens uitiũ purgauit ; unde illud,
quod canonicè præcessit, in illo modificat uel qualificat
actum subsequentem. Requiritur ergo ꝙ actus subsequens
sit circunstantiatus ita, & totaliter ꝙ possit inducere illũ
effectum,sicut inducere poterat ante cautionem,ut.ff. de ꝓ
scri.xxx. anno.l si quis emptionis.§. sed & si quis. Et pro
ista parte faciunt exempla posita de reg.iur.factum legitime.li.6.Hoc
et tenuit Paul.de Bon.de usur.cap.2. in clem.
2 ubi dicit,† ꝙ testamentũ legitimè factum irritatur,si is,qui
fecit,postea efficiatur usurarius manifestus. ergo si non ma
nifestus,non irritatur.¶In ɔ̃rium vr̃. nam ex quo ille conti
nuauit crimen,& in ipsum non recidiuauit,non requiritur
ꝙ omni momẽto exercituum actus talis criminis sit manifestum,sufficit.n.ab
initio manifestum fuisse.ff. quod ui aut
clam.l.3.§.illud.cum sua glo.non.n.vr̃ dimisisse crimẽ usu
rarium,sed in eo continuè perseuerasse,ex quo rediuit ad
uomitum,& reiterauit crimẽ, & ex illo subsequenti facto
3 apparet retro non fuisse purgatus.† Nam sicut presens declarat,&
informat præteritum,ut.C.de adul.l. qui adulte
rij.sic per præteritum informatur presens.ad hoc de præsump.mandata
& c.scribam.& de pœn. dis.3 .in prin.in 2.
col.Ex quo ergo ille continuauit crimen,fingitur non pœ
nituisse sed simulatè conuersus fuisse, & esse in eo errore ,
in quo fuit,de præsum.literas.in fi.Vr̃.u.hoc fecisse ex reli
q̃s erroris prioris,& uitijs,ut de hære.c. accusatus.§. 1.li.6.
Cõtinuata.n.& adherentia,eiusdẽ nature cẽsentur,ut.ff.de
rei uen.l.quæ religiosis.& de cõse.ec.uel alta.c.uno. & de
sen.ex.si ciuitas.li.6.Hinc est,ꝙ possessiones duorum con
tinuatæ,licèt aliquo mõ tpe intermedio uacauerint, nocã
tur una possessio.ur.16.q.3.§.ꝙ si ab eo. & facit.ff.ex qui
4 bus cau.ma.l.qui cùm miles.†Item actus continuatio facit
duo censeri unum,ut ff.de preca.l. & si manente. de offic.
Procon.l.meminisse.Et predicta maximè procedunt qñ in
continenti recidiuauit.Ad hoc. si cer.pe.l.lecta & de elec.
c.officij.de natura.n.recidui est,ostendere,& declarare pri
mum morbum curatum nõ fuisse, & materiam ueteris er
roris reconditam,ut de homici.c.ad audientiam.& no.eo.
titu.c. presbyrum. & de hæret.c. ad abolendam. uer. illas
uerò ibi,in abiuratam hæresim recidisse. & c.accusatus.§.
2.lib.6.Vnde dicit canon,si quis semel notatus fuerit inuidiæ,uel
alio uitio,& iterum in hoc ipsum idem inciderit,
sciat se cãm primam,ex qua uitium oritur,in oibus medul
5 lis bre reconditam,ut de pœni.dist.2.c.1. Hinc est † ꝙ abso
lutus à snia excõicationis non satisfaciens,in eãdem reci
dit sniam, & ligamen, & quidem fingitur non absolutus,
de offi.or.significauit. & de appel.qm̃.& de sen.excom.sacro.in
fi.eo.tit.c.eos.lib.6.magis.n.est damnatus actus ite
ratus,q̃ primus, ut. C.de Epi.au.l.1.Continuatio quidem
delicti non inducit diuersa delicta, sed unum censetur, ut
ff.de furt.l.& qui.& l.inficiãdo. §.infans.Licèt uideatur ɔ̃,
eo.ti.l.uulgaris.ubi continuatũ delictum põt censeri ma
nifestum.Sed non obst.ẜm intellectum,quem posuit Ioan.
de prædicta.l.uulgari in gl.antepe.ubi dicit,ꝙ in l.illa agi
tur ex prima ãctione modificata ex deprehensione subse
quenti,ergo sicut ibi actus subsequens informat præceden
tem,sic in casu nostro actus precedens subsequentem. Interposito.n.modici
tps, nõ inducit diuersitatem iuris , ut
ff.de adulte.l.qđ ait.in fi. Illa pars vr̃ magis æqua ut fraus
tollatur,& fictiones,quibus occurrendum est, ut de diuor.
q̃to.in fi.Non ob .iura prædicta quia loquũtur quãdo alias
sn idẽ, uel simile delictũ nõ commiserat , sed in casu nostro
actus præcedens informat subsequentem , nec vr̃ à primo
actu recessisse,immò simulata conuersione à cautione de
stitisse,probãt iura superius allegata. Et q̃uis si plures uul
nerauerunt,uniuscuiusq; nullus uel ictus contemplandus
sit,ut sciatur ex cuius uulnere mortuus sit,ut.ff.ad leg.Cor.
de sic.l.ul.& ad leg.Aqui.lege item Mela.§.sed si plures.tñ
uulneribus uel ictibus ab eadem persona illatis,hoc nõ in
spicitur.tñ si scđa percussio per se considerata nõ sufficiat
ad mortem, sed iuncta primæ sufficit, & mortem inferat,
6 isti actus simul iuncti unum homicidium faciunt . † Quid
plus si ego primò,& tu ex interuallo secũdo ꝑcussisti ali
quem,licèt nulla percussio de se sit mortalis,ex quo ambe
sunctæ sunt letales,ille talis si moritur,uterq; dr̃ irregula
ris,ut no.Inn.de hom.significasti.allegat. 23.q.ul.c ult. Ex
his concludo,ꝙ licèt exercitiũ usurarum scđo loco facta
rum per se non faciat ipsum dici manifestum, tñ rõne pri
mi exercitij, cui ẜm exercitium continuatur & unitur ẜm
exercitium modificatur,ad hoc de priui. super specula. &
17.q.4.si quis contumax. Non ob.l.si quis emptionis.§. &
si quis. Casus.n. est diuersus:per cautionem.n .quam ꝓstat
debitor creditori,renunciat debitor iuri incboatę præscri
ptionis.In casu autem nostro prestatio cautionis non in
ducit remissionem, purgationem, uel absolutionem à cri
mine,sed est quędam cautela pro debentibus recipere. Vn
de ex hoc non probatur purgatio uel correctio criminis,
& sic subsequens exercitium criminis continuatum pri
mo, de quo non apparet purgatio,censetur eiusdem natu
ræ cum primo,& modificatur,& informatur ex illo.&c.
¶Quæstio Federici Petrucij Senensis Perusina Academiæ.

S V M M AE.

1 *Manifestum diuersimode consideratur.*
2 *Vsura,probatio, uel accusatio an fieri possit post mortem eius,qui usuras in uita exercuit.*

QVAESTIO VIII.

QVæstio quo accipiatur manifestum,in concilio Lug
dunensi,cap. quanquam.de usuris li.6. Et certum
1 est †quòd potest accipi pro notorio, ꝙ habet facti
euidentiam,uel quòd est notorium iuris, puta per
confessionem, uel sententiã uel iudicijs prolationem,uel
claris & indubitatis probationibus,de uer.sig. cùm olim.
& c.super quibusdam. Item manifestum põt accipi id , qđ
est ĩ notorium,& s̃ famosum, ut quia probari põt, & ultra
consuetam probationẽ est famosum , & publicum,non tñ
in tm̃,ꝙ possit dici notorium. & de tali potest intelligi.9.
q.3.eorum.de usuris.cum in tua.Publicum.n.non includit
necessario notorium.de coha.cle. & mulie. c.tua. Itẽ mani
festum põt accipi,cuius probatio est euidẽs , & manifestæ

uerb

uerbi gratia defectus auditus uisus & scientiæ nõ palam
oibus apparent & tñ subiiciẽdo illum examini talis defe
ctus inuenitur euidens & manifestus, ut de uerb.sign.c.ii.
lib.6.sic in ꝓposito aliqs non exercuit palam & notorie
usuras, tñ ꝑ modicam examinationẽ promptam & facilẽ
erit manifestus, ut qa appareant libri rõnum suarum, de
quibus minime dubitatur quæ sunt uerba ipsius usurarii
talis probatio dici põt clara & manifesta, ut no.Arch.de
usur.c.ii.in prin.lib.6.Ad idẽ facit a 7.q.1.oẽs fœminę &
C.de non nu.pe.l.generaliter.Item ultra modos prædi-
ctos a Gui.Io.An.& Archi.no.Ant.in c.q̃q̃ ꝙ manifestus ẽ
qui coram suo sacerdote & testibus publicẽ fatet se esse
usurarium præcipue si libros rationũ tradat & maxime
si tpe talis confessionis est in periculo mortis qa non est
ꝓsumendum ꝙ mentiatur.ad hoc de presump. literas. &
1.q.7.sancimus.Nec dicat aliquis ꝓbationes usurarũ post
mortẽ recipi sup hoc nõ debere.quasi crimen per mortẽ
sit extinctum C.si reus uel accu.mor.fu.l.i.& ii.& de hæ-
reti.c.accusatus.§.si uerò lib.6. nam pp bona agi potest
2 post mortem ut C.si appel.pe.l.quauis.† Item ubicunque
a canone inducitur priuatio uel carentia sepulturę & ali
quis fuerit sepultus ꝯ prohibitionẽ pñr recipi ꝓbationes
post mortem per quas sciatur an debeat exhumari de se
pul.c.satis de hæreti.c.ii.lib.vi.cum similibus. Et quauis
supra declarati sint aliqui modi qbus dr̃ manifestum pos
set tñ forte dici ꝙ si constitutione synodali aliqua spẽs fa
cilioris probationis esset inuentata ut aliquis dicat mani
festus usurarius hoc non esset improbandum cum usura-
rios conuinci ex facilioribus probationibus solito iura
suadeant ut pater de pig.c.illos uos.& de emp.& uen. ad
nostram cum similibus.& episcopi possunt iura cõia for
tificare & pœnarum adiectionibus uallare ut not. Hosti.
de offi.Arch.c.ultimo.

¶Idem Federicus.

S V M M Æ.

1 *Prælatus Ecclesiæ an possit repudiare legatum factum*
Ecclesiæ sine superioris consensu.
2 *Dominium rei legatæ transit directa uia in legatarium*
etiam ignorantem.
3 *Immobilia mi noris non possunt alienari sine prætoris*
decreto.
4 *Actiones quæ competunt per re legata.*

QVÆSTIO IX.

CCasus talis est. Res aliqua immobilis non parua le
gata est ecclesiæ. mortuo testatore prælatus Eccle
siæ ex aliqua causa motus, repudiat legatum gra-
1 tis uel aliquo recepto uel ꝓmisso.† Queritur mõ nũquid
ualeat repudiatio sine consensu superioris.Si ista repu-
diatio hẽt uim alienationis non est dubiũ ꝙ nõ ualet.12.
q.12. Abbatibus & c.placuit & 17.q.4.in uenditionibus,
& no.12.q.2.in fi.summæ.Sed ꝙ ista sit alienatio ꝓbatur
2 ff.de re.eorum.l.magis.§.fundum & ibi doct.† Item quia
dominium rei legatæ transit directa uia in legatariũ etiã
ignorantẽ.ff.de leg.ii.l.cũ pater.§.surdo.&no.de condi.
3 & demon.l.aliq̃do.¶Sed ꝯ.† nam certũ est ꝙ imobilia mi
noris non possunt alienari sine decreto ꝑtoris.C. de ꝑdi.
mino.non ali.l.i.& ii.& iij.sed secus est in repudiatione
ut in l.magis.§.fundum.Item aliud est alienare qđ suum
est, aliud uerò acquirere.ff.de do.inter uir.& ux.l.si spon
sus.§.si maritus.sed non est par eademq; ratio sed diuer-
sa lucrum non capere & qđ suum est amittere ut C.de cõ
di.l.ult.& de inr.deli.l.sancimus.§.legitima. Ad idem.ff.
de his quæ in frau.cre.l.qui aũt in prin.& licet posset agi
ꝯ tutorem uel ꝑlatum qa acquirere neglexerit ut C.arbi.
tu.l.quicquid & 15.q.4.c.ii.non tamen ecclesia potest di
cere ꝙ res ecclesiæ est alienata, cũ illa nũq̃ fuerit in domi
nio ecclesię. Similis est quod dicimus de beneficio acqsi
to & acquirendo.Nã primum sine auctoritate superioris
renunciari non potest, sed fm̃ sic ut ipso facto ẽt.ut de re
nun.quod in dub.de his quæ fi.a ma.par.cap.c. ex ore. &
no.de electio.si electio lib.6.& melius de ꝑb.si tibi absen
ti.ibi sine auctoritate superioris ius quæsitũ pe. collatio-
nem ante consensum repudiat sine auctoritate superio-
ris.¶Sed ꝯ prædicta facit, qa ius quod hẽo ad rem imobi-
lem consequor eo iure quo res immobilis ut in auctent.
4 de non alie.§.ult.in glo.connumerando.† Solutio actio-
nes quæ competunt pro re legata, uel ad rem competunt
legato accepto tacite uel expresse ut ibi.sed hic non fuit
acceptum &c.

¶Idem dominus Federicus.

S V M M Æ.

1 *Parochialis Ecclesia an debeat habere quartam de re*
licto alteri Ecclesiæ, in qua testator ellegit sepultu-
ram, & quomodo hoc intelligatur ibidem nu. 2.

QVAESTIO X.

CAsus talis est. Quidã sepulturam apud fratres
minores & eis aliqd reliquit intuitu sepulturę &
aliqd reliqt simpliciter ꝓ aia. Accidit ꝙ sine cul
pa fratrũ minorũ ille alibi sepult⁹ est, puta casu,
qa nõ potuit cõmodè ad illã sepulturã fratrũ deferri, uel
2 alibi elegit mutãdo primã.† Quæritur nũquid parrochia
lis ecclesia debeat hẽre quarta de relicto similiter à fratri
bus minoribus, qđ relictũ fratres minores consecuti sunt
siue in uita testantis, siue post mortẽ. Et vr̃ ꝙ sic, per id qđ
no.de sepul.c.ii.§.uerum in gloss.declaratur ꝑdicta com-
missio & hoc tenet Pau.sup uerbo decesserit in clementi.
Ad idem de sepul.c.j.& eod.titu.c.ii.§.uerum in clemẽt.
maxime si esset uera opinio Host i.qui dicit; ꝙ de omni-
bus relictis ecclesia parrochialis ẽt possit petere quartã
partẽ.Sed ista opi.non est communis opinio nec cõmu-
niter seruat ut no.eo.tit.c ii.§.uerũ in glo.quæro.Et si es-
set uera opin.Hostien.non ꝓcederet quæstio.s.quęstio ꝓ
cedit tunc demũ quãdo ecclesia nõ de oibus relictis, sed
de illis q̃ relinquit illi ecclesię ubi eligit &c.ad hoc facit
eo.tit.ꝑ Host.in uestra.in glo.magna.uer.ꝙ si ibi.¶Sed ꝑ-
missio non obstantibus, credo ꝙ frẽs minores non debẽt
soluere quartã, ex quo ille non est sepultus apud eos.Rõ
est, qa si hoc teneremus sequeret ꝙ ecclesia de relictis &
funeralibus factis duabus ecclesiis peteret quartã. Sed ta
men supra dcm̃ est ꝙ solũ patet quartã eius, quod habuit
ecclesia apud quã sepultus est.Nã non potest negari quin
ecclesia parrochialis debeat hẽre quartam de mortuariis
quę habuit ecclesia ubi ille casu uel certa uia sepultus est,
ergo non à minoribus qa hic minores nullã iniuriã faci-
unt huic ecclesię parrochiali. Et posito ꝓ cõstanti, ꝙ ille
nõ fuisset relicturus minoribus aliquid; nisi intuitu sepul
turæ nõ tamen seqtur ꝙ parrochialis ecclesia debeat hẽ
re.Non ob.qđ dr̃ de legato soluto in uita, quod patit fal-
cidiã. Illud.n.hẽt locũ mortuo testatore, sic & hic locum
habebit petitio quartæ si sepelitur apud minores. Non
obstant iura quę dicunt, ꝙ parrochialis ecclesia debet hẽ
re quartam illius quod relinquit ecclesię ubi elegit sepul
turã, quia hoc debet intelligi de electione sepulturæ cũ
effectu.ff.ꝙ quisq; iuris l.l.in fi.alias sequeret.ꝙ si succes
siuè eligeret sepulturã apud.xx.ecclesias, ꝙ de omnibus
relictis illis factis peteret quartã.Vltima igit electio; uel
sepultura sine electione inducit petitionẽ quartę.13.q.2.
uoluntas.A casu describe dicit non solis ab ortu.

¶Collatio habita per domi.Fede.de Senis cum iurisperi-
tis Senensis.in Christi nomine amen

S V M M Æ.

1 *Excommunicatio lata per ordinarium in citatum tempo-*
re feriato propter messes non comparentem seu non
citato

ftus.Sed constat q̃ hæc snia excõicationis fuit lata ĩ iudicio ꝓ contumacẽ, q̃ non tenebaẽ rñdere laico cõquerẽti de debito pecuniario tpe feriato,& à iudice,cui⁹ iurisdictio erat suspẽsa q̃tũ ad pecuniariã,igi tur snia fuit nulla,ar.sumpto a paribus.qa à paribus par dẽt esse iudiciũ, ut ꝓbat.ff.de iureiu.l.nã & postea.§.si is q̃ tpali.in gl.posita sup verbo, literæ.q̃ incipit, ergo & post iusiurandũ.& so.ma.& l.si socer.uer.gener.Et huic argumẽto totus modus nõ posset rñdere.Et ꝑ hoc tolluñ,& soluuñ oĩa decreta,decretales,& gl.i ꝓriũ allegata,q̃ snia excõicatiõis dr iniusta ex cã,ex aio, & origine,& no.in c.sacr.de sen.ex.cã quia falsa cã sit incerta.ex aio,q̃a iracundus ꝓcedit ex ordine,qa nulla citatione ꝑmissa saltẽ nõ trina,ut.11.q.3.c.s.& extrã de sen.excõ.cum medicinalis,li.6.& in d.c.sacro.qa dẽt intelligi qñ snia excõicationis ꝓcedit à iudice nõ carẽte iurisdictione.uel à tali,cuius iurisdictio non ẽsuspẽsa ab hoĩe,uel à iure cõsiderato tpe feriato,& natura causæ,& rei in iudiciũ deductæ,quæ non arctat cĩ tatũ ad ueniendũ.& hoc ẽt certũ.ff.de in ius uo.ut ea.l.2.& in c.ueniẽs.in fi.extrã de accu.Remanet ergo plana qõ nr̃a,& nulli dubitationi subiecta q̃ talis excõicatio.snia lata ꝑ presbyterum Iacobũ conuentũ à laico ex certa ꝑmissione,feriato tpe,quo nõ arctabaẽ uenire,est ipso iuẽ nulla,tanq̃ lata à iudice,cuiusiurisdictio suspẽsa erat tali tpe feriat.ut pal.l.nec ẽ differẽtia an suspẽsio fiat ab hoĩe, an fiat à iure,nã tãtũdẽ ꝓstat.ar.C.si mã.ita fu.al.l.ea qdẽ.

¶Responsio Domini Iacobi Pistoriensis ad iura allegata per dominum Federicum Senensem.

MODO rñdeamus singulariter ad singula.Et ꝑ rimo ad id,qđ allegaẽ,q̃ snia excõicationis ĩ ter dũ feraẽ extra iudiciũ,& ualet,ut ĩ d.c.uenerabili lib.§.actũ.& §.similiter.Rñdeo,ut ẽ quia ibi fuit lata à iudice iurisdictionẽ habẽte.& sic tenuit.In proposito,iudicis iurisdictio erat suspẽsa respectu tpis feriati,uel ibi notat factũ,nõ ius,quia de iure dẽt fieri cã cognita,& solẽniter.de qbus loquitur.c.cũ medicinalis.ã allegatũ: de sen.ex.li.6.Vel ibi de ea,quæ ferẽ extra iudiciũ,ubi nõ est dare solennitates,quæ seruanẽ in iudicio,quia separatorũ separata dẽt esse rõ,ut.l.si maritus.C.de dona. inter uir.& uxor.ac in ꝓsito agitur de sen.ex.lata in iudicio, & in scriptis,q̃ fũit nulla rõne ꝓducta.¶Scdm nõ obstat, q̃ snia excõicationis dr iniusta ex cã,ex aio,& ex ordine omisso,& tñ ualet licẽt sit iniusta,ut.legis.& not.i d.c.sacro.& 11.q.3.si Eps forte.& c.1.& c.qbus Epi.qa ibi fuit lata à iudice,cuius iurisdictio nõ erat suspensa.Tertium non obstat,qđ dr,q̃ hmõi solennia sunt de substantia
8 excõicationis,†quia absens oĩno irrequisitus excõicaẽ,& tenet excõicatio,ut extra de app.c.cum sit Romana in fine.& 2.q.1.de manifesta.qa illa iura loquũtur qñ quis ex cõicatur pro notorio crimine,ubi remissus est ordo iudiciarius in citando.secus qñ cõuenit pro cã ciuili,ubi tres citationes reqruntur,ut in d.c.sacro.quin immõ & ĩ notorio saltẽ citandus est,ut in c.ad.nostrã.de iureiu.& 2.q.1.Deus Omnipotens.Et ita no.Io.2.q.1. quæ Lotharius. & à iudice,cuius iurisdictio non erat suspensa.Itẽ nõ est uerũ qđ dr q̃ snia excõicationis si nõ ferẽ cũ causæ cognitione,ualet:nã requirĩ q̃ feratur cũ causæ cognitione,ut 2.q.1.nemo.& quæ causæ cognitionẽ desiderant,dẽnt fieri à iudice sedente pro tribunali,ut.3.q.6.§.notandũ.uer sicu.si quis.& ff.de offic.Proconsu.l.nec quicq̃.§.ubi decretum.prout notat Ber.de offic.le.nouit.ubi notat & determinat q̃ Legatus extra pronunciã non posũt excõicare,nec absoluere,quia non hẽt tribunal in aliena diœcesi
9 9.q.2.si quis Epm.& per consequẽs nec absoluere.† Vnde cũ debeat fieri cũ causæ cognitione,& Locus careat iurisdictione extra suã ꝓuinciã,nec habeat tribunal,snia ab eo lata non tenet,sic & in proposito non tenet snia iudicis,cuius iurisdictio ẽ suspẽsa.¶Quartõ nõ obst.Lactus. C.de fer.nec capitu.1.extrã de iudi.in clem. quia loqtur de causis,& ñ ego cijs,quæ omni tpe expediri possũt &c

¶Quintõ nõobstat qđ allegaẽ de sententijs Epi, uel quæ in canon ibusreperiunĩ,quæ ligant omni tpe delinquẽtes, qa ibi loquiẽ de sentẽtijs latis à canone,uel à cõstitutione Epali,quo casu canon est in sua diœcesi.At inpropositoe agiẽ de sẽtẽtijs latis ab hoĩe,ĩ qbus est alia dispositio ,iuris.¶Sextõ non obstat q̃ alle.dictũ Hosti.qa loquitur ĩ notorijs,ut dictũ est ẽ.sed nullo iure reperitur cautũ,q̃ eo casu,quo uentilatur cã tpe feriato, quo non põt uẽtilari, q̃ pro tali contumacia snia excõicationis lata tpe feriato teneat.Nã ut dicit Ber.in c.per tuas.ꝑambulũ iudicij reddit sententiã nullã si iudiciũ est nullũ. Hoc apertẽ no.Ber. in d.c.& idẽ dicit.in d.c.reprehensibilis.extrã de appel. Nã rõne ꝑambuli incidit quis ĩ necessitatẽ canonis,ubi alias non incideret,ut no.Accur.ff.so ma.l.sicõstante. §.si uir. & ibi notat.Et hoc est q̃ dicit Ber. q̃ ubi iudiciũ est nullũ snia est nulla,sed ibi iudiciũ est nullũ,ergo & sentẽtia rõne ꝑambuli iudicij,& tpis.Quid plura qõnem hanc determinauit do.Io.An. in c.ꝑleuti.de sen. excom.li.6.q̃ sentẽtia excõicationis lata ab intruso,uel à iurisdictione suspenso,est ipso iure nulla,ut.12.q.2.alienationes:sed hæc sententia est lata à iudice,cuius iurisdictio est suspẽsa à iure.s.tpe feriato,ergo &c.Quid aliud quærimus,ubi rõ naturalis hoc determinat,ubi Doctores iur. ciuilis,& canonici hoc determinãt,& Spe.de re iudi. Omnia ergo allegata in ꝓriũ loquuntur de sententijs excõicationis latis à iudice nõ carente iurisdictione uel habẽte iurisdictionẽ, cuius tñ iurisdictio nõ est suspẽsa,ut in ꝓposito occurrit.

¶Verba domi.Iaco.prædicti.

SECVNDVM aduocatos alterius partis notatur,& describitur,ꝑ al.per eũ,qđ hæc snia est iniusta,ut apparet in euidenti,qa est nulla ẽm eũ,si est iniusta dẽret declarari ꝑ uos,eũ fuisse irrationabiliter ligatũ. ¶Ad secũd.ut extrã de appel.c.sollicitudinẽ.ĩ fi.& ita uo. in c.ꝑ tuas.in Sarduensi.de sen.excom.& ꝑ consequẽs nõ est repellendus à prosecutione sui iuris.Sed ꝓrium uerius est, eã esse nullã,ut lucidẽ ẽ est ostensum.Nõ ob.et prudẽs allegatio ꝑ uos facta,q̃ causa ĩ processu iudicij posset declarari,quæ suaderet iurisdictionẽ.&c.qa ẽm ꝓsentia acti tata iudicandũ est,non ẽm ea,quæ in futuro põt agitari,ut extra de fri.c.fraternitatis.in fi.ff.de iud.non quemadmodũ.maximẽ qa in libello promissio deducta,obligat ẽt nuda de iure canonico,de pac.c.j.de qua scripsit glossator. ff.de ex.re.iudi.l.si cum argentum.& l. præcedenti. qua ergo attenta , non'poterat esse iudicium inuito reo tempore feriato,ut.l.præallegata.Et ideo quæstio remanet plana nulli dubitationi subiecta.

¶Responsio domini Federici ad allegationes domini Iacobi Pistoriensis.

CONCLVSIO allegata dñi Iacobi hæc est, q̃ qa iurisdictio ordinarij est suspẽsa tpe feriato, iõ excõicatio nulla. Itẽ snia excõicationis reqrit cognitionẽ, & cognitio sessionẽ,sed tali tpe sederi non põt.ergo &c.Ad hoc respondeo,& dico q̃ siuerũ est q̃ iurisdictio ordinarij esset suspensa simpliciter,& absolutẽ, oportet fateri necessario q̃ sententia est nulla. Sed dico
10 †,q̃ tpe feriato iurisdictio ordinarij est suspensa solum ĩ his,&circa ea,quæ de iuris necessitate ad sui eẽ& ad suã substantiam requirunt cognitionem,& iudicialem indaginẽ.Cũ ergo ad substantiã iustæ excõicationis requiraẽ causæ cognitio,&debitus ordo,quæ interuenire non possunt tpe feriato,sequitur q̃ talis sentẽtia nõ est iusta,sed iniusta:ergo mereẽ absolutionẽ.& quandiu nõ erit absolutus,ut excõicari uitari debet.Et sentẽtia excõicationis potest ferri licẽt non instẽ etiam ꝓ non monitum,& non citatum sine cã,&nulla cognitione ꝓcedente,ut d.capit. sacro.sequitur q̃tpe feriato potest ferri licẽt nõ iuste,qa ut alias dictũ est,substantialia non possunt expediri tpe feriato,qa requirunt cognitionẽ,& sessionem de necessitate.

B

sitate.sed excõicatio, quæ ad sui substãtiam (non dico
ad sui iustitiam) non requirit cognitionẽ,ut in d.capitu
lo sacro igli &c.Vnde si qs ex falsa cã excõicetur,qa cre
ditur cõtumax cũ non sit,nihilominus est excõicatus. li
cèt sine onere debeat absolui,ut i d.c.uenerabilibus,idẽ
est ĩ fi.lib.6.Ad hoc accedat qđ no.de test.co. c.2. de so-
lu.capit.Odoardus,& optimè per Inn.& Host.de offi.de
leg.p.& g. & 4.q.5. quisquis. in gl.sed pone.Et per hoc
respõsum est tribus primis capitulis allegatis per.d. Iac.
Quòd quarto loco distinguitur iter notoriũ circa excõis
cationes qđ à iuris ignorantia prouenit .dico ꝙ quãtũ
cunq; delictũ sit notoriũ nũꝗ ꝑꝑ hoc põt quis excõicari
iustè nisi primò moneatur ut satisfaciat.¶Ad.4.De sen.ex
cõ.Romana.lib. 6.tñ.si monitio non præcessit,tenet sñia
excõicationis.Si ergo omnino absens potest excõiari,ut
aliàs dictũ est,sequitur quod causæ cognitio non est de
substãtia excõicationis. Et ut breuiter concludam, iuris-
dictio ordinarij quantum ad iustam sñiam excõicationis,
quæ ferri non põt sine causæ cognitione, est suspensa. sed
qa ut dixi,causæ cognitio nõ est necessaria ad substãtiã ex
cõicat iõis.ut patet i c.sacro.sequit ꝙ tpe feriato lata te-
net,qa solùm strepitꝰ iudicialis excludat tpe feriato.Fed.

¶Allegationes do Abba.de Podio Bonicij ꝯ allegationes d.
Ia.Pistoriẽsis ad corroborãdũ allegationes Do.Fed.Sen.

QVamuis allegationes præmissę tam sufficienter ꝗ ꝑ-
fectè ostendãt , probent ꝙ sñia excõicationis lata
tpe feriato teneat,& ꝗtum ad ecclesiã militãtem
saltim contemni non debeat,tñ adhuc põt hoc mõstrari
per quædã argumẽta,licet necesariũ nõ sit.Nulli.n. dubi
um est ꝙ sñia excõicationis fertur immò ferri dẽt rõne
cõtumacię.ut ꝑbat cano.11.q.3.certũ.& no.e.cã. & q.1.
si sacerdotalis.Sed cõstat ꝙ ille Ia.fuit uocatus,& nõ ue-
nit,ergo excõicari potuit,& debeat.Et nõ ob.quòd i ꝯriũ
sępe allegãdo reperii,ꝙ tpe feriato uocat i nõ potuit,&
uenire minimè tenebat,quia respõdetur ꝙ hoc uerũ nõ
est,ut patet in decre.si duob.& c.cũ parati. de appel.ubi
tenet sñia excõicationis lata post appellationẽ in nõ ue
niẽtẽ.Itẽ & quia si nõ teneatur rñdere,saltẽ tenetur ueni
re,qa põt ei libellus offerri,ut.l.miles.§.sexaginta, ff. de
11 adul Vnde citatur†quis ad diẽ feriatã,& tñ ualet citatio,
licet illa die ꝑcedi nõ posset,ut in c.dilectus.de do.& cõ
tu.ubi citat qs ut ueniat rñsurus.Idẽ hr̃ de testi. in ite.tñ
ex literis.ubi ẽt dicit gl.ꝙ alij ẽt iudices sic citare possũt
ꝑdere.in causis.de re iud.Et sic qđ dicit gl.in c. ueniens.
de accu.allegatur per partẽ aduersã ꝙ citatus feriato tpe
nõ tenetur uenire,non est uerũ per iura ꝑmissa.& sic etiã
tenuit Ioã.An.¶Ad.4.Pręterea iste Iacobus tacitè renun
ciauit feriis:uocatus.n.tacuit.& sic cõsentire vr̃,maximè,
quia ꝯdicẽs potuit impedire,ut ꝑbat decre.ij. de acc.lib.
6.Idẽ in parte,cuius filius creatur Decurio,cũ simil ib.im
mò plus,quia tacẽs hr̃ ꝑ contumace,ut hr̃.65.dist.c.ul.er
go potuit excõicari;& tacitè bene renunciatur feriis.qđ
nõ ꝓsequor cã breuitatis.sed exprersè ponitur ꝑ Hosti.
in summa de fer.§.ul.¶Pręterea allegãs ꝑ parte ꝯria ẽ si-
bi ꝯrius:nã totaliter allegationes eius concludunt qđ iõ
nõ ualuit sñia, ex eo ꝙ iurisdictio iudicis erat suspẽsa à
lege,cũ tpe feriato,ꝓhibẽte,nõ posset ꝑcedi.& tñ bene
fatetur ꝙ sñia excõis lata in absentẽ non citatũ super no
torio,ubi nõ requiritur ordo iuris,teneat, cũ ipse dicat,
ꝙ sñia excõis iniusta ex ordine teneat . quod ẽt ꝑ parte
prioris ꝑbatur.ergo nihil sibi uẽdicat ĩ sñia excõis ut te
neat uel nõ,sicut uerũ est,& ipse fatetur. Sed id nũꝗ fuit
auditũ,ꝙ sñia lata à non iudice,uel à suspenso super no
torio,teneat.profert ergo sñiã super notorio Thebaldus
de Campo,& ualebit ſm sua allegata. Sed necesse ẽ dice
re ꝙ sñia excõis,quę fertur in absentẽ ẽt nõ citatũ, quia
fertur à iudice,tenet,licẽt ꝯ debitũ ordinẽ iuris manife-
12 stũ ẽ.n.ꝙ†in citatũ nõ fertur sñia ista,& si feratur,nulla ẽ
ipso iure,quia ꝯ iura ꝓhibentia ne feratur, ut 2.q. 1. nos
quemꝗ.cũ sim.& tñ si feratur sñia ex cõis ꝯ absẽtẽ tene,t
ut s̃ ꝑbat.Pari ergo rõne si ferat tpe feriato, quo tpe ge
neraliter ꝑcedi nõ põt , tenebit. Nã ita ꝓhibetur à iure
ne sentẽtia uel ꝑcessus fiat in absentẽ,sicut ne ꝑcedatur
tpe feriato.& si fiat nõ ualet,tñ sentẽtia excõis lata ꝯ il-
lã ꝓhibitionẽ ne ꝑcedatur tpe feriato , tenet.nã est ibi
posse differẽtiã assignare,& ratio quare hoc fit, est ma-
nifesta , qa sñia excõmunicationis nõ est pœna corpo-
ris,sed medicina est animæ ut.24.q.3.notãdũ.& 2. q. 1.
multi.& in c.cùm medicinalis.de sen.ex.lib.6. sed ani-
mæ medicina nullo tẽpore debet excludi , unde in cau.
nec exiguo momẽto.&c.& patet exẽplũ in euãgelio ubi
Saluator die sabbati saluauit ægrotum.

¶Preterea ab eo,ꝙ ecclesia, & iudices ecclesiastici cõi-
ter,& uniuersaliter obseruauerũt,recedi nõ debet.nã au
ctoritas ex cõi obseruãtia cõꝑbatur,11.dist. ecclesiarũ.
cũ similibus.Vnde intelligẽtia magna, ꝗ habet iudicare
ueritatẽ,discernat. ¶Sequitur additio.

13 ¶†Sed qđ inhabilitas loci,& tpis reddit ꝑcessum,& sñi
am iudicis nullã,hoc exaudiẽdũ vr̃ i alijs sentẽtijs,ꝗ ex
cõicationis,ꝗ ex solius iurisdictionis defectu est nulla ut
superius dictũ est.Sed negari nõ põt iudici ordinario ẽt
ĩ territoriũ suũ,& in tpe feriato nõ licere exercere exer
citiũ cõtẽtiosum,& iurisdictionẽ iudicialẽ hr̃e.Vnde li-
cet malè faciat,& puniri posset exinde loco uel tpe ĩha
bili ꝑcedẽdo,& excõicãdo, ualebit tñ sentẽtia excõica
tionis sic lata,& ꝑcessus ante ipsam uel in ipsa, seu post
ipsam habitus nõ ualebit,ut in c.cõquestus.de ferijs.& ĩ
cle.de re iudi.c.pastoralis.bene facit de sen.ex.uenerabi
libus.§.porrò.lib.6.& qđ ibi no.Archi.& Ioã.An.ubi di
cũt,ꝙ licet innouata per iudicẽ à quo post diffinitiuã,&
ante appellationẽ à diffinitiua sñia iteriectã reuocẽtur ,
ꝑ modũ attẽtati ꝑ iudicẽ ad quẽ,ut de appe.nõ solũ li.6.
tñ secus est in sñia excõicationis,tunc.l.post diffinitiuã,
ante appellationẽ,& sic tpe inhabili lata.qa absoluitur
excõicatus,nec reuocatur ꝑ modũ attẽtati,qa fuit nulla.
Nõ ob.c.cõquestus.qa de sñia excõicationis nihil expri-
mit,& ideò de ipsa nõ debet intelligi ꝙ sit nulla tali tpe
lata.facit cle.de exc ep.c.excõicationis.& ꝙ ibi no.Sed
ad id,qđ de loco dr̃,multũ urget ad ꝯriũ,de cõstit.c.2.§.
statuto.in fi.lib.6.& ꝑdicto. c. pastoralis. fortè sustineri
põt ;ꝙ qñ cũ causæ cognitione iudicialiter,uel sine cau
sæ cognitione solẽniter ꝑ tribunali sedẽte publicè tulit
sñiam excõicationis,tali loco uel tpe nõ teneat sñia ip
so iure.Si uerò nõ sic sed de plano,& in occulto tulit eã,
tũc i utroq; casu ualet sentẽtia excõicationis.Nõ.obs. §.
statuto,qa ꝓpriè attẽdẽdo,sic sentẽtiãdo ille nõ dicit si
bi ius,nec sententiat, sed vr̃ ꝙ ꝯsulit animæ delĩquẽtis,
de sẽt.excõ.cùm medicinalis.lib.6.nec aliquẽ offendit,si
cut facit ꝗdo solẽniter ĩ publico ꝑcedit,uel excõicat.

ADDITAMENTA.

¶Vnde.]Facit quod no.Io.11.q 2.Episcopum.in glo.1.
¶Sentẽtię.quod est uerum in notorijs,quæ non requirunt
examinationem causę,de iur.iu.ad nostram.de fi.presb.
c.quãquàm.& no.Io.An.de off.deleg.c.nouit.super glo.
1.§.ult.post Hosti.& Gui.in Spe.in ti.2.§. non cẽcamus.
uer.sed nunquid potest.& superius tactum est. Laur.
14 ¶Ligatũ.istud nõ sequitur,nã†iniustè excõmunicatus,do
nec fuerit absolutus , dẽt uitari ut iustè excõmunicatus,
ut in d.c.per tuas.& 11.q.3.ea .
15 ¶†Moneatur.hoc fallit ꝗdo ad tuitionẽ , & defensionẽ
fertur excommunicatio, quo casu potest nec est necessa-
ria monitio,ut no.Ioã.And.i c.dilecto.de sen.excõ.sup
uerbo,defendere.lib.6.& ubi rapina esset manifesta, qa
tunc potest ꝑ sententiam excommunicare,nisi inconti-
nenti rem restituat ut ipse Ioan.An. post Inn.ibidẽ nota
uit i nouella,super uerbo,ecclesiasticũ. Fallit in casibus
notatis ꝑ Arch. & post eum per Io.An.in nouel.de sen.
ex.cùm medicinalis.super uerbo causam.e.li. Laur.

¶Tacuit. Ista taciturnitas nō uidetur sufficere, ut haberi debeat pro consensu tacito. sed sufficeret si uenisset, & presente iudice tacuisset, & nihil opposuisset, & ita loquitur dicta allegatio. Laur.

¶Federicus Senensis Perusij.

S V M M AE.

1 *Fratres prædicatores an & qualiter dicantur mendicantes, & quæ relicta sint eis interdicta.*
2 *Fratres prædicatores tenentur ecclesiæ parochiali dare quartam de sibi relictis.*
3 *Fratres minores an sint successionum capaces.*
4 *Redditus annui inter immobilia computantur.*
5 *Perpetuum qualiter in iure sumatur.*
6 *Relictum filio sub nomine hæredis, operatur ut testamentum non frangatur.*
7 *Fratres mendicans an sit capax annui legati sibi singulariter ad uitam facti.*

QVAESTIO XII.

FRatres prædicatores sunt mendicantes, & non ex regula quam profitentur, quia profitentur regulam beati Augustini. sed constitutionibus suis per sedem Apostolicam confirmatis accidit, q aliqs in suo testō reliquit couētui dictorū fratrū, uel alicui singulari dicti couentus decē annuatim usq; ad.xx. annos, uel ad plures, uel ad uitā alicuius fratris, uel reliqt aliqd alicui hospitali cū hoc onere, q dictū hospitale singulis annis teneaī aliqd fratribus pdicatoribus date; uel aliqs i testō suo heredes suos grauauit, q singulis annis, uel i ꝑpetuū, uel ad longū tēpus i anniuersario sui obitus darent duos duplerios, & tot libras cādelarū, & tot denarios ꝑ quolibet fratre, qui iteretit officio uel unā pitantiā pro couentu. Modo quætit an dicti fratres, taliū relictorum
1 sint capaces. & ui q sic.† Nā mendicantes sunt quo ad ꝑpositū, qbus regula uel cōstitutio interdicit possessiones siue redditus ad cōgruā sustentationem. Sed incerta mendicitas solet eis præbere uictū, pet publicū quæstū, ut in cōstitutione Gregorij x. quæ incipit, Religionū, &c. li. 6. sed ꝑ receptione huiusmodi legatorū, uel redditū non excludit mēdicitas, nec ꝑ illis ibi habent cougrā sustētatione. ¶Præterea Bonifacius 8. in cle. quæ incipit, super
2 cathedrā. §. huiusmodi quoq;. dicit† q pdicatores tenenē ecclesiæ parochiali dare quartā de oibus sibi relictis qācūq;, & qualitercunq; ad quoscuq; usus distinctos, uel i distinctos nō distingues nec in quantitate nec i tpe relictū. Ex qbus inuit dictos fratres capaces esse taliū relictorū, quia si non possent recipere, nō tenerenē de alieno dare quartā. Itē fratres minores, de quibus est maius dubiū, pñt ab ingrediēte recipere, & ingrediēs pōt eis aliqd dare, sicut & cæteris pauperibus, ut patet i declaratione cōcilij Vieñ. es iēs de Paradiso. §. certū qd. ergo si igrediēs de bonis, quæ reliqt in seculo cōsāguineis, uolunt singulis anuis dari summā pecuniæ pro eleemosyna dictis fra
3 tribus usq; ad certū tps. Item in eadē cōstitutione dī † q fratres minores nō sūt capaces successionū, nec licet eis successionū ualorē recipere legatū, uel tantā eius partem, q plumi posset i fraude fieri. ergo si fraus cessat, possunt petere legatū in quantitate notabili. Sed nō ūr referre an notabilis q̄titas una solutione pstet, uel i plures di
4 uidat. E ͛ ūr. nam † redditus annui inter immobilia cōputantur, ut in d. constitutione. exiui. §. cupientes. & C. de ꝑscrip. lon temp. in si. ultimæ. l. Sed dicti fratres hēe nō pñt immobilia. Itē cōstitutio dicti Gregorii phibet eis ne habeant possessiones, & redditus. Prima facie sine piudicio ueritatis ūr dicēdū, q legata annua, uel redditus aãui de putata ad cultū diuinū, puta ꝑ sacrificio, luminarib, uel paramētis, & cultu diuino possent fieri dictis fratribus,

& ꝑ hoc non releuaē mendicitas neq; hęc ōdicunt mendicitati, quia non ꝑficiūt ad uictū, uel uestitū. Itē annuū relictū, & non ꝑpetuū possunt dicti fratres recipere. Et licet perpetuū multis modis dicatur i iure, ut no. 1. q. 1. ob ius. uer. ꝑpetua. tñ i casu nostro nō debet sic ac ipi perpetuū stricte. Nā ibi tractaē de piudicio ecclesiarū. Acci
5 piatur igit io casu nostro perpetuū, †prout uerbū sonat, uel saltē usq; ad ætatē cētū annorū, quia talis ætas consideratur cū aliquid rel inquiē cōuētui, uel ciuitati. C. de sacrosā. eccl. l. ult. Quod aūt relinquitur alicui fratri i uita sua illud immediatē acquirit conuētui, 12. q. 1. non dicatis. 19. q. 3. ca. uno. In legato seruo facto uel religioso, inspiciē persona diuel conuētus. ff. de le. 1. cū. filio. & de lega. 2. l. si alienis. & de hæredi. institu. l. nou minus. & C. eo. titu. l. neq;. Licet. n. legatum factū alicui fratri superiori usq; ad uitā suā, quo ad illū frarem esset perpetuū, tñ qno ad conuētū, cui acquiritur, nō est perpetuū, ergo non ꝓhibitū. Itē cōi, & uulgari opinione redditus appellantur qui ex rebus immobilibus percipiūt, ergo sicut religiosi non possunt tenere immobilia, ita non sunt capaces redditū perpetuorū, & qui ex immobilibus capiūtur. Sicut ergo eos non licet recipere, & retinere, ita si testator relinquet alicui domū, ut ex pensione domus soluat quid annuū fratribus, fratres nō sūt capaces illius redditus annui, & isti sūt redditus illi, qui inter immobilia cō putātur. Sed secus è qñ aliquis ituitu eleemosynæ, uel cō sāguinitatis relinqd aliquid couētui, uel fratri ad certū tēpus. quia iste non uocatur redditus, sed nec istud debitū, uel actio sub noīe immobiliū continetur, ut patet. ff. de re iu. l. a Diuo Pio. & no. per Pau. de re. ec. non alie. c. 2. super uerbo iuris cle. Et si dicat testator, Relinquo filio meo fratri pdicatori annua. x. i uita sua, & i istis eū herēdē īstituo. hoc non nocet, quia licēt institutus hæres, tñ legatarius est, ex quo i eodē testamēto è alius uniuersalis heres. C. de hær. instit. l. quoties. testator, n. usus fu
6 it illo uerbo, & cum hærede īstituo. †pp opinionē legistarū q habet, ꝑ ad hoc ut testm non rumpatur, debet filio relinqui non nomine legatarii, sed hæredis Sed canonistę non uidetur de hoc curare. Et de hoc no. de testam. cap. Raynutius. in prin. & eod. titu. cap. 2. lib. 6. ¶Præmissa procedunt si uerum est, q pdicatores habeant ex priuilegio, q posūnt petere hæreditates delatas fratrib. suis, quia hæreditas in se mobilia, & immobilia, iura, & actiones includit. Recepta igitur hæreditate, uendēt, quæ retinere non possunt, puta immobilia, & iura ꝑpetua, quorū noīe ueniūt redditus perpetui. mobilia uero, uel noia debitorū, q uō sūt ꝑpetui debitores, poterūt retinete &c.

¶Ad idem alius Doctor super hoc uerbo interrogatus respondet.

CAsus. Testator legauit redditus, & ꝓuentus cuiusdā partis hæreditatis cuidā fratri predicatori, dādos
7 eidē annuatim ad tps uitę suę. ¶ † Quæritur nunc, an talis legatarius sit capax talis legati. & q sit capax primo arguitur ex tatione, quia qui capax est legari & obuētionis īdistinctè, uel distinctè relictę, est capax talis legati. sed pdicatores, & minores sunt huiusmodi, ergo & cętera. minor patet, q potēs quoscūq; redditus recipere, ꝑt ēt annuos relictos, 21. q. 1. sūt nōnulli. cū cōcor. patet in cle. de sepu. dudū §. unde ne parochiales. uer. de obuētionib. oibus. &c. Si. n. taliū capaces non essent, nec ex illis quarta canonica debere 1. q. 1. non est putāda. 13. q. 5. c. 1. 2. & 3. cū cōc. Itē confirmatur argumētū sm opinionē, q uerbū distinctè, uel īdistinctè nō solū qualificat legatarios, sed ipsa legata. q si talis īdistīctio refertur ad tps, ergo & relictorum in tpe idistīnctē capaces erāt. Itē ad id arguitur ex consuetudine iam præscripta, notoriē scita, & colleratur per Papam quæ est optima legum interpres, extra de consue. cum dilectus. cum similib. Item talibus fratribus minoribus sūt ciuitatis ex statutis

municipalibus annuę certæ obuētiones, seu redditus tribuunt, q si taliū capaces nō essent, infiniti illaquearētur, qd' est summè pcauēdū à doctrina cuiuslibet, 17. q. 1. de uiduis ij. Itē ad idē arguit ab æquitate. pllat.n. q tales fratres hodie recipere pōt à testator uel hærede illius mille corbes frumenti simul. qd' ergo obstat si i fauorē legatarii ista mille, uel pauciora p partes annuis tpibus tribuātur. Confirmatur argumetū quia magis vr ōtrium paupertati simul multa recipere, quæ simul uictu, & uestitu cōsumi nō possunt p tales. q̃ si successiue reciperēt, & de proximō cōsumerētur per eos. qd' bene pbatur i cle. de uerb. signi. exiui. §. rursus. uer. & iccirco. ¶Quod nō sit capax sic arguo rōne. possidere immobilia, repugnat statui mēdicātiū. sed annui redditus inter immobilia cēsent à iur. ergo &c. maior pbatur, ex̃ de reli. do. c. 1. lib. 6. quia talibus solet uictū tribuere icerta mēdicitas, quę immobilia nō possidet. Minor est in textu in pall. clem. exiui. uer. cūq; annui. & §. si uero. i fin. Argumētū nō ob. si dicatur q decretalis illa loquit de minoribus, quia multa ibi ponūt, quæ sūt ōria cuilibet statui mēdicantiū, & pcertim in pposito. ¶Prætetea format maiorē gnalē, & minorē sub audit cōcludens pullea ad propositū sic, annui fructus inter immobilia cēsētur a iure, & sic repugnāt statui paupertatis, & subaudit cūq; dicti minores teneāt statū paupertatis, tūc cōcludēdo sequitur, nulla dubitatio est. &c. alias enim si cū dixit paupertati, & mendicitati repugnat, si intellexisset de paupertate minorū tm̄, dictā cōclusionē cū ĩculcatione superfluē repetijsset. ¶Præterea ad idē uerba debēt sumi cū effectu, de pœn. di. 1. §. hęc autem uerba. extrà de cle. nō resi. relatum. cū similibus. Sed si talis frater ad uitā suam reciperet tales redditus, & licitè esset capax eorū, cū effectu careret noie mendicitatis, cū tñ nomina debeat esse cōsona. &c. nec iura debēt esse ludibrio: 21. di. clerus. cū cōcor. de elo. cōmissa. cū cōcor. li. 6. &c. ¶Ille Doctor distinguit cōcordando uerba. Ad Federicū.

DOmine mi charissime, salua ueritate, & uestra determinatione, dicerē cōferendo, primò q certū est, q talis suo nomine nō est capax, 11. q. 1. de psona. 12. q. 1. nō dicatis, ex̃ de sta. mo. cū ad monasteriū cū similibus. nomine uerò sui cōuētus, siue ordinis, seu de ipso ordine, uel cōuentu, quærendo, an talis legati sit capax, distingue. Aut tales certi redditus relinquūtur ad certū usū diuini cultus, puta uinū p sacrificio, frumētū pro hostiis, oleū p lampadibus, & similia. Et super hoc prima facie crederē cōuentū esse capacē, cùm eorū mēdicitas nō tollat in uictu, & uestitu, ut extra de sepul. c. ul. de exce. Prælа. c. nimis. circa fi. & facit cle. dudū. s allegata. §. uerū. S. uerò tales redditus deputētur uictui, siue uestitui, uel idistinctè relinquāt, tunc aut tales redditus se extendunt ad modicū tēpus, & putarē conuentū capacē, cùm potius uideatur fingi quęda summa legati delata, i hoc quo ad solutionē usq; ad tale tēpus, qm̄ redditus sunt annui. Nec p hoc vr̃ tolli mēdicitas, sed sublevari. Secus aūt si tales redditus ad tēpus nō modicū ptendatur: tales. n. de iure merito inter immobilia cōputātur, ut dictum est. sicut. n. alienatio rei immobilis, & locatio, uel uenditio reddituū ad longū tēpus æquipollent, ut in cle. 1. de reb. ec. nō ali. §. ul. cū notatis. in ul. gl. sic à simili, receptionē reddituū, ad lōngū tēpus dicimus possessioni rei immobilis ęqpollere, & per cōsequens repugnare statui talis paupertatis, quæ ęquitas vr̃ de mente illius. §. cunq; annui. alias. n. recipere usq; ad duos. uel tres annos, annui redditus dicerētur, & inter iura immobilia cōputari, qd' penitus esset absurdū, & à cōi cōsuetudine alienū. Restat nūc ad rōnes ōrias rūdere. Primę igit̃ rōnes, quę pbant illū capacem, intelliguntur de redditibus annuis ad modicū tēpus. Et si quæras qd dicat modicū tēpus, dico prout not. j. d. cap. 1. de reb. ec. nō. alt. in cle. i ul. gl. uel saltē cōsideratis circūstantijs, recurrit ad arbitriū boni uiri. Rationes uerò, q pbant ipsum non capacē, intelligūtur de annuis redditibus ad longū tps factis, qui iuribus immobilibus ęquipollent. Vel aliter ad primū ar. dico, q textus loquēs de redditis distinctè, uel indistinctè intelligit̃ de his, quorū sunt de iure capaces, alias idē argueret̃ de possessionib', & iuribus immobilibus, qd' est falsū. Ad fm̄ de consuetudine, & statuto, dico q ad tales denarios dandos non astringūtur ciues quin possunt resilire à dando cū uolunt, & mutare statutū. secus in hērede obligato ad tales redditus soluendos, ad quos necessario, & immutabiliter obligat̃. Ad id, qd' de æquitate arguitur, dico q ex falso cōcludit falsū. repugnaret. n. statui paupertatis, p uictu, & uestitu recipere summā excessiuā, prout tāgitur in pall. §. rursus. in cle. exiui. Si autem paruam, & competentem summā quā simul fratres licitè reciperent, testator soluendā diuideret ad longum tempus; idem dicerē, q non possent licitè exigere, non quidem propter factum, sed propter speciem facti: arg. extra de ui. & ho. cle. cum ab omni. & melius in d. cle. exiui. §. amplius. multa enim prohibentur eis, nō propter factum malum, sed propter speciem mali, Ad alia argumenta patet pro prædicta solutio. ¶Supplico domine reuerende, ut notetis breuiter quid uobis uidetur in eo.

¶Quæstio disputata per do. Fed. Senensem in Academia Perusina anno Domini. M.cccxlj.

SVMMAE.

1 *Percutiens laicum credens eum esse clericum, an sit excōmunicatus; & si in tali credulitate ordines suscipiat, an habeat usum illorum licitum.*

2 *In meritorijs, & demeritorijs, uoluntas, propositum, & intentio agentis informat, & qualificat actum.*

3 *Talis quis iudicatur, qualē habitus, quē defert, ostendit.*

4 *Inutile iunctum utili; non debet utile uitiare; nō tamen assumit naturam, uel priuilegium utilis.*

5 *Possessio dicitur ex proprietatis prolatione persistere*

QVAESTIO XIII.

CLericus percussit Semproniū laicum credens eum clericum, incedentē in habitu, & tonsura clericali, & pro clerico cōīter habitū, & reputatū, & inter clericos uiuentē, & conuersantē, & officiantem, & celebrationi diuinorū se ingerentē: & non obstāte, q ex hoc crederet se excōicatū, diuina officia celebrauit, & credens se ex hoc irregularē, pmissit ad beneficia pro-
5 moueri. Nunc quęrit an manifesta ueritate. s. q Sempronius erat laicus debeat dicto beneficio priuari uel denūciari, & declarari ius non hr̃e. Ad affirmatiuā inducētur quatuor. Primū. s. fides, seu credulitas, & effectus percutientis. Secundū possessio clericatus. Tertiū cōis opinio, & reputatio. Quartū conuersatio, & cōis coniunctio cū clericis. Ad negatiuā ostendetur, illa quatuor nō sufficere cōiunctū, uel diuisim soluetur qstio incidēs, & demum principalis solutio roborabitur, & contrariis respondebitur.
2 Ad primum certum est q in meritoriis, & demeritoriis uoluntas, ppositum, & intentio agentis informat, & qualificat actum, & factū; de quo patet Gen. xxj. de uoluntate Abrahæ uolentis interficere, & sacrificare filium. Item sufficit cordis credulitas, ut ibi, Corde creditur ad iustitia, ad Ro. x. Itē alibi, Fides tua saluum te fecit, Luc. viij. Et ex corde procedunt fornicationes, adulteria, homicidia, & similia: Matthæi. vij. & Mar. xv. Itē p canones 15. q. 1. c. in fi. 32. q. 5. proposito. ar. 24. q. 5. si qd inuenisti. ibi Deus interrogat cor, & non manū. Ad idē qd' no. Io. And. de pœn. di. piculoso. & 1. q. 1. uide q̃tū bonum. de sē. excom. cùm uoluntatis. de ba. debitum. & de pres. non bap. c. 2. de consecratio. di. 5. baptismū uicem. & maxime. ff. de iniuriis. illud. ibi effectus iniuriā facientis. Ad idem faciunt leges canonizatæ, de pœn. di. 1. in prin. & di. ij. si qs non dica. usq; ad. §. cogitationis. Hinc est q si fiat homicidium,

cidium,& ibi non fuerit animus occidendi,nõ imputaẽ
ut homicidiũ.& è cõuerso si nõ fiat homicidiũ,& fuerit
animus occidendi,hẽ ꝓ homicidio,ff.ad l.cor.de sic.l.1.
ex uoluntate, itaq; peccata ꝓcedũt & nisi uolũtariũ es-
set,nõ esset peccatũ,15.q.j.§.j.Itẽ vr̃ casus.ff.de iniurijs.
l.eũ.§.si iniuria.ubi error,uel ignorãtia ẽt ꝑsonę,nõ ex-
cusat ab iniuria. Item nõ excusaẽ qs à peccato si qd ꝯ cõ
sciẽtiã suã fecit ẽt ꝑ errorẽ,de simo.ꝑ tuas,3 8.q.5.c. ex
his.& de præscrip.c.ult.cũ simi.Ad hoc ꝓdicta facit de
big.nup.c.l.2.&45.di.quæ sunt.& de eo,q mit.ĩ pos.c.2,
cũ sua gl.& bñ facit.c.de furtis.si qs seru.ubi teneẽ furti,
& serui corrpti pp intentionem,q tñ nec furtũ fecit nec
seruũ corrupit.Ad idem de spon.c.1.li.6.nã ibi itẽtio ꝯ-
hẽdi mr̃imonij cũ opere secuto,ĩducit publicã honesta-
tem,licet mr̃imoniũ non sit.Et pro ista parte faciũt iura,
quæ allegant pro secunda parte de do.iter ui.& uxor.c.
plerunq;.¶Ex ꝓmissis cõcludiẽ istũ esse excõicatũ pp af
fectũ,& intentionem, & fidem de clericatu quãuis erro
neã,& si est excõicatus,ergo irregularis.Ista uerò reddũt
eius promotionem nullã.ut patet de æta.& qualit. cum
bonæ.de elect.cum Inter.R.de consti.cũ dilectus.de cle.
excom.mi.postulasti.de excel.Præla.c.1.in fi.& de sent.
exc.ex ijs,q.li.6.& qđ le.& no.de excel. Præla.c.ulti.Se
cũdũ est ꝙ possessio clericatus facit istũ hr̃i pro clerico,
& priuilegio clericali gaudeẽ,&tñ cõsequit à possessio
ne,q̃tum à uero dño,ut patet in actu eligendi,præsẽtan-
di,uel conferendi,de elec.querelã.de cau.pos.& propri.
c.ult.de iure patro.c.cõsultationibus.de ele.ĩ Genesi.de
cã possel.cum ecclesia.possessor namque, dñs pręsumiẽ,
C.de rei uendi.l.ul.Talis.† nãq; iudicari quis debet,qua
lem habitus, quem defert,ostendit:ut de sent.exco.sit iu-
dex.li.6.ubi sũt ista paria,notorietas clericatus,& posses
sio,Itẽ uẽ casus eo.titu.religioso. ubi habitus exterior fa
cit quem gaudere priuilegio clericali.&alibi facit ꝑ Do
cto.ut.ff.de iniur.l.itẽ apud.§.si qs.C.de adulterijs.l.si ea
& de sẽ.excom.in audiẽtia.Ad utrumq; facit,de ui.& ho
ne.cleri.ca.1.in cle.in prin.Optimè facit.ff.ad l.Cor.de
fal.l.si qs.ubi dicit quẽ teneri đ falso,si sibi legatũ adscri
psit in testo,ꝙ erat nullũ,si tñ prima facie habebat figurã
& formã testi ualidi.¶Tertium, s.cõis opin. facit ꝓ ista
parte,ut not.C.de testa.l.1.ibi omniũ cõsẽsu, idest opi-
nione:de offi.præt.l.Barbarius.canonizata.3.q.7.§.uerũ
& de probati.per tuas.ibi,cõiter nominaẽ.de pręsũp.il-
lud.ibi,fama cũ adminiculis ꝓbat mr̃imoniũ.de re iud.
ad probandũ.ff.ad Mace.l.3.cũ concor.ibi in glo.alleg.
& quasi casus vr̃ de sen.excom.si iudex.li.6.ubi cõis opi
nio sufficit,ut clericus ad curã ecclesiæ remittaẽ.¶Quar
tũ,& ultimũ facit,qa ut clericus,& inter clericos uiue
bat,& sic se gerabat & agebat ut clerici alij faciebant.ad
hoc de reg.uidua.2 7.dist.qđ interrogastis.20.q.1 quem
ꝓgenitores.de stat.mo.capit.recolẽtes.& dicta lege ter-
tia ff.ad Mace.Item ratione habitus,& uitæ iste vr̃ perso
na ecclesiastica,sed personæ ecclesiasticæ gaudẽt priuile
gio ecclesiastico,licẽt nõ sint clerici,ut patet.3 7.q.4.ca
pit.quisquis.de censi.cap.pen.& de immu.eccle.cap.1.li.
6.optime facit,de fo.compe.c.2.cũ sua glo.& ca.religio-
so.de sen.excom.lib.6.Ex his ergo quatuor rationibꝰ for
tificatis,& impinguatis,probatur iste percussor excõica
tus.& si sic res habet,ista collatio fuit nulla ut in d.c.po
stulasti.¶Eꝯ animus,effectus,& intentio illius nõ sufficie
bat ad excommunicationẽ,ff.de furtis.l.falsus.§.quę alie
num.ubi dr̃,ꝙ qui rem derelictã accepit animo furãdi,ne
sciens eã derelictã,furtũ non committit:neq; enim furtũ
fit,nisi sit cui fiat.animus enim delinquẽtis non facit illũ
per casum gaudere priuilegio clericali,q non gaudet.Ad
idem eod.tit.l.inter omnes.§.pe.ubi non committit furtũ
qui putat se inuito dño facere,cum tñ dominus uellet.Itẽ
secũdo sola possessio non sufficit,immò puniri debet qui
habitũ sibi non congruentem assumpsit., ff.de fal.l.eos de

priui.cuarũ.de bigia.c.1. lib.6.& tales compelli debẽt ut
habitũ dimittant,uel ut ueri clerici fiãt,de regula.ca.3.&
de ele.cum cãm.& talis fraus sibi prodesse nõ debeat, ue
ritate manifesta,ut de priu.ex parte.2.Item instior est cã
proprietatis,q̃ possessionis.ut patet de cau.pos.& ꝓpri.
cum dilectus.cũ si.Item tertiò,cõis opi.ꝓdesse nõ debet
ueritate manifesta.Cõtrà,8.di.ueritate.& de frigi.c.frater
nitatis.ĩ fi.de pur.ul.c.2.cũ suis gl.Ex illis patet,ꝙ retro
trahiẽ ueritas manifesta.ad hoc de procu.in nostra.& de
excep.cũ uenerabili.ĩ fi.cũ sua gl.& qui.fi.sint le.ꝑ suas.
ff.de neg.ge.l.idem si cũ.§.fi.& ibi glo.facit qđ no.ĩ Spe.
de instru.edi.§.restat.uer.qd si is.ĩ col.antep.& qõ dispu
tata.de reg.iu.non præstat.in 4.col.ibi,ad negatiuã.usq;
ad uersum,quo ad fin.Ad idem,de sen.ex.licet.li.6.& de
eo,qui mit.in pos.c.3.Item vr̃ casus de sen.ex.si iudex.li.
6.in fi.nã clericus, qui communi opinione habebatur ꝓ
laico,debet pro clerico tractari,hoc ꝓbato.ꝑ ꝯriũ ille,
qui pro clerico hẽbatur, debet tractari ut laicus ꝓbato
eũ esse laicũ.Pro ista parte facit qđ no.Io.An.& Archid.
post Bar.Brix.de uoto.c.uno.li.6.Nã si qs putans se ĩ sa-
cris,cum nõ sit,si ꝯhit mr̃imoniũ,tenebir,& nõ separabi
tur reuelata ueritate.Et quod no.ipse Io.An.facit.de con
san.& affi.c.uno.in fi.ĩ gl.ĩ cle.ff.ꝙ quisq; iuris.l.1.& de
cle.non resi.c.relatũ.Itẽ ubi opus est facto nõ sufficit co
natus:de spon.c.pe.ubi de hoc.Quartò,& ultimò, con-
uersatio,& cõmunis uita,quã cũ clericis duxit,sibi ꝓdes
se non debet,sed potius nocere,quia falsò,& fraudulẽte
vr̃ se cũ illis miscuisse,ad hoc de ele.c.j.in cle.ibi ĩmiscẽ
tiũ.ad idem,de sa.c.licẽt.§.illos.quoq;.Et licet regula sit
4 † utile non uitiari ꝑ inutile,tamen admixtũ utili,nõ assu
mit priuilegiũ utilit,immò quandoq; uitiat utile,de offi.
dele.c.cum super abbatia.& de re iudi.c.ad probãdũ.Siue
uerbo,siue factoquis se finxerit clericũ,talis obreptio sibi
prodesse non debet.de transac.ex literis.Vndè cum iste sit
uerè laicus,in numero clericorũ computari nõ debet,de
insti.c.2. Ex his cõcluditur ꝙ ueritas,cuius uirtus,& po-
tẽtia oĩa uincit, ut 8.di.cõsuetudo debet præferri animo
delinquentis,possessioni clericatus,&communi opinio
ni,& ꝑ consequens ꝙ iste nõ sit excommunicatus,nec ir
regularis.Et ꝓ hac parte vr̃ sentire Bart.& Hosti.de sen.
exc.in audientia.Hosti.in summa.eo.ti.§.qualiter ꝓferaẽ.
ad fi.§.uer.qd si laicus dicat.¶Anteq̃ ueniã ad solutionẽ
principalis quæstionis,dico illũ non esse excommunicatũ
nec irregularem,ꝑ iura pro hac parte inducta,& qa req-
ritur ueritas clericatus,ut talis excommunicationẽ ĩcur
rat,17.q.4.si qs.Et sicut simplex dimissio habitus clerica
lis,non tollit dictũ priuilegiũ de sen.exc.si uerò.& ĩ ca.
in audiẽtia.& c. cõtingit.Ita assumptio habitus non cõ-
petentis conditioni personæ, non prodest non clerico,
de priuile.ex parte.3.& per alia iura ĩ allegata.Restat re
spondere ad ꝯrio,qbus ostensum est istũ percussorẽ fuis-
se excommunicatum.Et primo non obstant iura posita ĩ
primo argumento,nã illa iura probãt peccatum contem
ptus,& iniuriã illatã Martino quantũ ad Deũ, & forũ pę
nitẽtiæ debere puniri,ac si clericũ percussisset. qa tñ qs
deliquit,quantũ comtempsit,ut not.de iureiur.cũ quidã.
& 24.q.2.non afferamus.in fi.sed iste q̃tũ in eo fuit,con-
tempsit priuilegiũ clericale,& sententiã excomunicatio
nis,qua se credebat ligatũ,ergo peccauit quo ad deũ,ac si
fecisset,qa uotũ ꝓ opere reputaẽ, & Deus interrogat cor
non manum: sicut est de ignorãtia eligẽtis,q de inhabili
non facit habilẽ,ut de elec. c.innotuit,& ee cle.ex.mi.c.
innotuit.& c.pe.Item si qs ꝯ cõscientiã offendit,ut de si
mo.c.ꝑ tuas.12.q.2.homines.in fi. Poue ꝙ aliqs offendit
illũ, quem putauit filiũfamiliãs,erat tamẽ paterfamiliãs
nunqd competit actio iniuriã patri,qui nõ est in rerũ na-
tura,sabsit.Non egrediẽ ergo iniuria personã Martini cum
ibi nõ fuerit clericus,ut.l.eũ,qui.§.cum aliquis.ff.de iniu
rijs.Non obstant iura scđo loco inducta.& primò nõ ob-

stat.c.si iudex.nã ibi possessio clericatus prodest q̃tũm ad
hoc vt fiat remissio ante cognitionē de clericatu:sed vt po
stea ꝓnūcietur clericus, sola possessio nõ põt sufficere.&
posito q̃ sufficeret, non tñ ex hoc delictũ remanet ĩpuni-
tũ; uel dato q̃ possessio faciat p̃sumi illũ clericũ: hoc hẽt
locũ donec cõstet de ꝯrio facto,ut ibi colligit,donec cõ-
stat de ꝯrio.& ibi donec ꝯriũ doceatur.Sed thema p̃suppo
nit ꝯriũ;s.percussum non esse clericũ.Itẽ nõ ob.c.religio-
so.quia est casus specialis ĩ fauorē religionis,qa plurimũ
requirit fauorē à iure.ut patet,de sen.exc.cum illorũ.& c.
canonica.& c.monachi.de eo, q̃ fur.or.recepit. per totũ.
de app.c.2.de fil. presby.1.c.19.q.3.c.fi.& de ꝓbati.In p̃-
sentia.ibi,euanescit substitutio p̃ ingressum religionis,nõ
aũt per clericatũ.itẽ nõ ob. c.querelã.& c.consultationi-
bus. &c. qa illa iura loquunt̃ de possessoribus bonæfidei:
iste aũt non põt esse bonęfidei possessor.Certus.n.esse de-
bet an sit clericus;qa in ꝓprio facto nõ est ꝓbabilis igno-
rãtia,C.de re.cre.l.cũ qs.alias.l.fi.& de rescrip.c.ab excõi
cato.& de eo,q̃ fur.or.re.c.2.ut ibi.Vel posito q̃ iste ꝓba-
bili errore ductus crediderit se clericũ, sicut ĩ casu simili,
de cle p̃ sal.promo.c.uno.& de presb.non bap.p̃ totũ,hoc
tñ nõ sufficit.Non obstant illa iura,nam licet possessio eli
gentis prosit electo,nõ tñ possessio alicuius debet augere
iniuriã ꝯ ueritatẽ rei.Odia namq; restringi,& fauores cõ
uenit ampliari,& in pœnis benignior est interpretatio fa
5 cienda.† Itẽ constito de proprietate,succũbit possessio,&
opinio proprietati,& ueritati:de cau.pos.& propri.c.3.&
c.dilectus.Non obst.qđ de cõi opinione.s̃ allegatũ est, nã
illi sunt casus speciales,& ne bona fides litigantiũ,& ꝯhẽ
tiũ circumueniat:ut no.in c.nuper.de biga.illud aũt capi.
nuper.multũ facit pro ista solutione.nã ibi rõne contem-
ptus punitur ut bigamus,non tñ est bigamus.& sic nec iste
erat excõicatus non tñ negatur quin iniuria facientis cum
opere secuto maior fuerit,& fortius punienda,q̃ si à prin-
cipio constitisset Martinũ laicum fuisse.Non obstant iura
quarto loco inducta,ualet.c.uidua & similia:Et cohabita
tione.n.& cõi uita,& t̃pis perseuerãtia præsumptio indu
citur ꝯ sic uiuentẽ, non tñ ista p̃sumptio ampliatur ut præ
iudiciũ tertii.Itẽ.c.recolentes,& similia loquuntur de un-
re incorporatis,& unitis,alias non gauderet priuilegio il
lo.Ad hæc de priui.c.pe.& qđ ibi no.& de deci.c.2.in fi.in
cle.alias sequeretur,q̃ ille,qui est in possessione p̃sbytera
tus,hr̃etur pro presbytero,& si celebret,cõficiat,qđ est fal
sum.de summa Tri.c.1.ad fi.& q̃ ille , qui hr̃etur pro Ep̃o,
& non est ꝯferre ordines,qđ est falsum. quia non põt con
ferre qđ non hẽt.& facit qđ no.de uoto.c.1.lib.6.Nõ obst.
de fo.comp.c.2.nã de obligatis, & astrictis ecclesiæ loqui
tur.& hoc est,q̃ sentit Host.dũ dicit,ad ecclesiæ obsequiũ
deputatis. Vñ dicit Host.& Spec.& Abbas, q̃ intelligi de
cõuersis.allegat.de sent.exe.parochianos.Soluendo igitur
q̃õnẽ principalẽ,dico q̃ cum iste non sit excõicatus,nec ir
regularis,ut.s̃ probatũ est,non debet declarari,uel denun
ciari ius nõ hr̃e,& q̃ collatio,uel eius ꝓmotio nulla fuit.
Sed licèt non fuerit nulla,dico tñ q̃ p̃p indignitatẽ suã in
surgentẽ ex contemptu,& ex delicto suo,q̃ tacere non de
buit,dist.c.ul.& dẽt priuari & puniri.p̃ iura posita ĩ primo
argumẽto primæ partis,fauẽdo opinioni eorũ q̃ dicũt,q̃
criminosus nõ irregularis nõ est intelligibilis,de quo per
In.& Ho.de post.p̃la.c.1.p̃ Cõpo.de ele.cõsiderauimus.&
p̃ Ar.8.q.1.in scripturis.pro ꝯria opi.facit de exces.p̃la.c.i
ter dilectos.ibi,irritãdũ.& de cle.ex mi.c.ul.ibi,uitadi. &
de ele.dudũ.in uer.nos igit.ibi, cassaretur.& c.accedẽs.de
ac.facit,p̃ ista parte.exponẽdo,silẽtiũ imponatis.i.priuetis
eundẽ.sed.c.si electio.de ele. vr̃ distinguere inter occultũ,
& manifestũ delictũ,sed dic q̃ ideo ibi dicit occultũ,qa si
fuisset uitiũ,manifestũ, nõ hẽt locũ ignorãtia.¶Et.c.nihil
ẽ.de ele.põt colligi ꝓ,& ꝯ.ibi dũ dicit,eijciendũ.in glo.q̃
dicit q̃ promoti remouẽtur,Facit pro ista parte.c.licet ca
nõ.de elec.li.6.Nã de ætate ibi expressit,q̃ collatio est nul

lã.de collatione uero facta indigno uita,& moribus,obmi
sit:si à promotione istius nõ fuerit appellatũ,nec fuerit ex
ceptũ cũ potuerit excipi,quis admittatur ad petẽdũ eũ re-
uocari,seu remoueri,colligat studiosus p̃ id,qđ le.& no.
q̃ ma.accu.pos.c.ul.de elec.c.nl.li. 6. co.ti.c.indẽnitatibus.
§.uerũ,& §.exterũ.cũ hic q̃ratur de crimine antecedẽte p̃
motionẽ suã,& nõ.de cõmisso postea,nã qđ nõ possct q̃ri,
facit de ele.cũ dile. filius. de test.cog.p̃terea.ubi de hoc p̃
Ho.& de pur.c.ul.Sed qđ posset;facit.81.di.q̃cũq;.15.q.ul.
c.1.& 4.&.l.di.de his.pro & ꝯ de reg.iu.mora.12.q.li.6.

¶Quęstio disputata per dominum Federi.Senensem in acade
mia Perusina M.cccxj.mense Aprili.

S V M M A E.

1 *Monachus exẽptus cõmittẽs aliq̃d in suo monasterio exẽpto*
propter quod incidit in canonẽ,per quẽ ueniat absoluendus.
2 *Abbas an semper, & pro quocunque delicto sit competens*
iudex,& confessor suorum monachorum.
3 *Religiosi,& exẽpti nõ absoluũt a casib⁹ Episcopo reseruatis,*
4 *Inferiores Prælati ab Episcopo non absoluunt a sententia*
canonis,nisi in casibus in iure expressis.
5 *Exemptus an possit suo priuilegio renunciare, per regulam,*
quod res de facili redit ad suam naturam.
6 *Regula quòd qui non potest excommunicare,non potest ab*
soluere,& c.quando locum habere dicatur.

Q V A E S T I O X I I I I.

IN Christi nomine amen: Monachus Perusinus exẽptus
aliq̃d cõmisit in suo monasterio exẽpto,p̃p q̃ incidit in
canonẽ,puta q̃a tenuit arma ĩ septa monasterii sine licẽ
tia p̃lati.Queritur an absolui possit a suo Abbate.& si nõ
põt,an possit absolui ab Ep̃o.¶Et primo arguitur q̃ sic.nã
ubi est eadẽ rõ,& æquitas,ibi idẽ ius,de trãsla.iter.de ꝯfir.
uti.c.cum dilecta. & potius cã facti,q̃ ipsum factũ attẽden
da ẽ.2 7.q.8.cecidit.de accu.cum dilecti.sed cã quare præ
lati religiosi possunt absoluere à canone.si quis suadente.
subditos suos.ut de sent.excom.monachi.& c.cũ illorũ.&
ca.canonica.est ne ꝓ absolutione à p̃apa obtinẽda habeãt
materiam euagãdi.Igitur si possunt in illo casu, qui aliter
erat specialiter reseruatus papę,ut in c.si quis.ergo meri-
to in casu isto,ut cesset occasio uagãdi,& quia alias non ẽ
de casibus papæ reseruatis.& hac de cã ꝯ rigorem illius.c.
cum illorũ.ad fi.emanauit.eo.tit.religioso.lib.6.¶Secũdò
absolutio ab excõicatione, ubi alter nõ læditur,est de fo
2 ro pœnitẽtiali,ut no.de pœnit.& re.c.2.lib.6.Sed † Abbas
est competẽs iudex,& confessor suorũ monachorũ,ut no.
16.q.1.c.1.de statu regu.c.1.§.sane.in cle.Et not. per mo-
der.de exces.præ.c.nimis.in glo. Et si dicatur q̃ absolutio
a dicta excõicatione sit de foro iudiciali,ut colligitur,6.q
6.illi.in fi.eodẽ modo poterit absolui p̃ Abbatẽ,per id qđ
le.& no.de offi.or.q̃to. & c.cum ab ecclesiarũ.& 11.q.1.
de p̃sona.per quę iura ꝓbatur, quòd Abbas est iudex ordi
narius s̃ monachos suos.¶Tertiò q̃ ubicũq; cõditor cano
nis nõ reseruat sibi absolutionẽ,alijs cõcessisse vr̃,p̃.c.nu
p̃.Sed hęc dictio,alijs,ibi cõpræhẽdit ordinarios locorũ,
ergo abbates,quo ad suos monachos , ex quo tũc exẽpti.
Et sic dicatur q̃ Papa est ordinarius,& Ep̃s exẽptorum, ut
de priuile.c.auctoritate.lib.6.& no.63.di.nulla.R̃ñdetur.
q̃ talis intellectus stare non potest,quia dictio,alijs,com
prehendit aliam personam à conditore canonis uel eius
successore;ergo cum Ep̃s non sit ordinarius exẽptorũ , &
de papa intelligi non possit, sequit̃ necessario de Abbate
intelligẽdũ fore.¶Quartò probat expressè q̃ Abbas possit
absoluere de maioritate,& obediẽtia.c.cum in ecclesiis ar
gumẽta concludunt ẽt de Abbate non exẽpto,ergo multo
fortius in exẽpto Abbate.p̃ id,qđ no.post Inn.& Hosti.de
reb.eccle.nõ alie.c.1.in cle.& facit de priuil.Abbatis.li.6.
Contra vr̃, factũ superioris minor tollere nõ põt, 21. dis.
inferior.de elec.c.2.in cle.cũ si.Sed hæc snĩa.lata est à ma-
iore,

lore, ergo minor nó pót eam tollere. Ad idē facit, 15. di.
sicut.& melius.ff.de mino.l.minor aût magistratus.¶ Præ
terea q pt ligare, pót absoluere.& cui interdici unū & re
liquū, ut no.& de ma.& obe.c.eū inferior.sed hic Abbas
nó ligauit, ergo nec dissoluere posſit. Item inferiores ab
Epo nō nisi in casibus à iure exprsſsis possunt dispensare,
uel iura uulnerare, ut no.per Inno.de eo.qui fur.or.rece.
c.2.Et ob hoc Spe.nó dat regul.sed ponit casus speciales,
in quibus Abbas pót cū monacho dispēsare,& iura tolle
re, ut no.in spec.in tractatu dispēsationū.§.sunt quoque.
3 Pro ista parte facit,†qa religiosi,& exēpti, ut sūt pdicato
res,& minores, nō possunt absoluere a casibus Epo reser
uatis, ut de sepul.c.2.§.huiusmodi concesſioné.in cle.ad
excóicatio est soli Epo reseruata, ut no.de pœn.& re.c.s.
lib.6.ergo &c.¶Solutio.credo ipsum absolui non posse à
4 dicto Abbate.& credo debere dari regulam, q†inferiores
Prælati ab Epo, nó possunt absoluere à snia canonis, nisi
à casibus expresſsis a iure: sic.n.scriptū inuenio p dñm Be-
rengariū olim Epū Bitoeen.cōpositoré.6.li.in suo opus-
culo in 4.char.& attestat ibi, q socij sui.6.li.& do.Boni-
facius sic senitiebāt,& ultra allegata pereū, & ī per me,
facit expresſè de priuile.c.1.circa princi.in cle.ubi tradit
regula, q religiosi ét exēpti, ut colligitur ex gl. q incipit,
quinét suū monachū.ut no.ibi in gl.ét absoluere nō pos-
sunt excōicatos à canone, nisi in casibus permisſsis à iu-
re.Et sic regula traditur negatiuè,& exceptio affirmatiuè.
Si tñ dictus Abbas hēt iurisdictioné Epalem uel quasi in
parochia sua,& in mēbris sibi subiectis, ex consuetudine
uel priuilegio, ultra illā iurisdictioné, quá hēt de iure cōi
in monachos suos illa tunc nó est Epalis, sed ppria,& or
dinaria.in illo casu dicerē illū posse ab Abbate absolui, p
c.Abbates.& per id, quod no.in c.1.de re.ec.non ali.i cl.
¶Non ob.cōria,& primo non ob. prima rō, q illa non hēt
locū in exorbitantibus a iure cōi, ut no.de regu.c.3.li.6.
& eo.lib.de reg.iur.c ea quæ.Itē non est eadē rō: nā illud
concessum est Abbatibus,& aliis prælatis regularibus, qa
freqnētius,& facilius incidūt ī illū canoné, q̄ in alios: &
iō fuit specialiter prouidēdū.de hoc.de sen.excō.c. ex te
nore in fi.de ni.& hone.ele.c.qm ut ait.Hinc est q legati
maioré hēt pōtaté.in hac casu, ut patet in eo, qd legitur,
& no.de of.le.c.pe.& de sen.excō.c.ad eminētiā.cū simi.
¶Nō ob.scđa rō, qa posito q absolutio fit de foro penitētia
li, nó tñ seqtur q posſit absoluere i casib' Epo reseruatis
ut ī dixi per.c.dudū.§. huiusmodi.in cle.qa sm illā rōnē
seqretur, q Abbas ét in casibus Papæ reseruatis posſit ab
soluere, qđ vr esse absurdū.Nā & si est de foro iudiciali, ad
huc nō seqtur q oia, quæ sūt de foro iudiciali, posſit Ab-
bas exercere i suos monachos.Itē nō obstat qđ dr tertio
loco.per.c.nuper.de sen. exc.nā qđ dr, alijs, Epos cōphē
dit, & sic cōiter, & simpliciter in toto corpore iuris ca-
nonici glo sfatores itelligūt illud c.& minimè sunt mutā
da,& c.ff.đ le.l.minimè.Itē ad illud, qđ subiicit, q dictio,
aliis, nō pt cōphēdere Epos, cū nō sint ordinarii exēpto-
rū, nec papā, cū dictio. aliis, aliū a psona loquēte repre-
sentet; Respódeo, q ét in illo casu pót cōprehēdere Epos
ut dr in scđa qōne.& posito q nō posset cōphēdere Epos
nō seqtur ergo cōprehēdi platos. Dico ergo q.c.nup uō
ob.qa nō uerū dicere, q papa nō reseruauit sibi absolutio
né nā eoipso, q sunt exēpti, sibi ipsorū iudicia,& facta re
seruasse uidētur, 16.q.1.frater noster.cū simi.nō ob.c.i ee
clesiis.qa uerū ē dicere, q Abbas, uel platus regularis pót
absoluere à snia p eos lata, vel à canone supioris. Addi.1.
¶In scđa qōne arguitur primò ad negatiuā sic, qa si pót cō
dēnare,& absoluere, qa eadē pōtas est ligādi,& soluēdi,
de pœn.di.1.uerbū.de maio.& obe.eum inferior.cū simi
libus.Sed ordinarius non pót ligare exēptū, uel iudicare
ergo nec absoluere.Quod aût non pót eū absoluere, uel li
gare, uel aliq̄ pōtaté in eo exercere, patet primò p illud
generale, Snia.pcessus,& qcqd fit corā iudice, non cōpe-

tēti, uel p ipsū fit, est nullū,& irritū ipso iure, 2.q.1.in pri
mis.de iudi.at si clerici.de consuc.ad audiētiā.& facit de
priui.si papa.uer.& est idē.in fi.li.6.16.q.1.frater noster
ibi, omnē ante habitæ suę potestaté iurisdictionis.ergo
si exceptio liberat ab omni iurisdictione, ergo & à pote
state absoluendi, q̄ in iurisdictione cōsistit. & si dicat q
absolutio fit de fo. pęniuētiali, ut de sen.exco. c.à nobis.
2.& ibi de hoc p Hosti.adhuc à non suo iudice non pót
ligari,& absolui, de pęn.& re.omnis.Nec ét ualet consue
tudo, q sine superioris sui licētia, sibi pót eligere confes
soré, ut eo.tit.c.2.lib.6.Sed superior exēpti est Papa. 93.
di.nulla.& melius de priu.auctorita. lib.6. & qđ ibi no.
Ad qđ facit qđ.no.Host.de exce.prælato.c.nimis. ubi di
cit, q exēpti ibi sponte & uolūtariè nō pót ordinario cō
fiteri.Ad pmissa faciūt.de offi.ordi.c.penul.de sup.ne.p-
la.c.2.de offi.ord.c.cùm Eps.lib.6.Prrędicta maximè p-
cedūt, qa delictū fuit cōmissum in loco exēpto. pro quo
facit qō olim dispuata, quę ē scđa.ī eo.an subditus Epi
delinquēs in loco exēpto, ligef statutis Epi.& determina
tio ibi facta est.¶Ad.2.q nō ligef, q facit pro ista parte,
nā hic concurrit exēptio psonę & loci. Ad hnc de pri.c.
5 1.l b.6.In cōriū,†vr, p iura, quę dicunt, q quis pót renun
ciare iuri & priuilegio suo.C.de pa.l.si qs in conscribē-
do.de reg.ad Apostolicā.de pri.accidentibus.& de con-
sti.tū accessissent.& qđ ob gratiā alicuius cōcedif, i eius
dispendiū retorqueri non debet. C. de pcu.l.non eo mi
nus.de reg.iur.qđ ob gratiā.li.6.Itē exēptus in eo, qđ ip
sum tangit, potest renūciare priuilegio, ut notaf de arbi.
cū tpe.Est enim in ptāte exēpti uti, & nō uti priuilegio:
& tñ sibi non piudicat in sequētibus actibus,& qñ uolue
rit uti, poterit.¶Facit qđ no.de priui.ut priuilegia.in gl.
2.& simile consueuit notari p dñm Ioā.An. de consue.c.
ult.li.6.& facit ad hoc. C.de Epi.& cle.aut psbyteros.2.
Itē qui maior est, pót se subiicere minori.2. q.7.nos si.ff.
de iurisd.om.iud.l.est receptū: multo fortius iste exēptus,
q alias minor est ordinario. Et qa res de facili reddit ad
suā naturā, ff.de pa.l.si unus §. pactū. Itē priuilegiū parit
fori exēptioné, quæ dilatoria est, ut colligitur de pri.cū
psonę.lib.6.Sed exceptioni fori introductæ in fauoré nō
reip.sed singulariū psonarum pót qs expresſsè;& tacitè
renūciare, 2.q.6.§.exceptio.& c.pulsatus. & de re iudi.in
ter,& de apppe.c.si duobus.cum si. Ad hoc optimè facit,
18.q.2.luminoso.ibi, nisi Abbas fuit rogatus.Ibi ergo vr
esse in potestate Abbatis ut Eps posſit in exēpto monaste
rio Epalia exercere, qa.c.luminoso.cōiter itelligit de exē
pto monasterio, ut patet i eo, qđ no. de priuil.si papa.de
offi.ordi.cùm Eps.lib.6.pro ista parte facit qđ no.de of-
fi.leg.c.1.in gl.ulti.& 18.q.2.Abbatibus.26.q.1. interdi-
cimus.de pscrip.ueniés.Nec enim p eo, qđ est exemptus,
debet esse peioris cōditionis. & saltē dēt cēseri eo iure,
quo alij perusini cēsēt.Ad qđ optimè facit qđ no.de sen.
exc.de monialib.& mens, & rō illius.c. religioso.Ad 3.
eo.ti.lib.6.& illud vr uelle gl.ult. Arch. de temp. ordin.
c.3.lib.& gl.ult.eo.c.dicentes. q Eps suo iure nō potest
exēptos ordinare.quasi dicat, non pót eos cōpellere, sed
eos uolentes,& petentes pót ordinare.Facit ét quod no.
Ho.de sen.exc.cum illorum.ī uer.p Abbatē proprium.
in fi.& eo.ti.canonica.ubi dicit, q deficiēte plato, uel eo
non petente, irregulares possunt per Epm absolui. Itē si
exēpti possunt eligere cōfessoré quēcunq; multò fortius
diœcesanum pprium, de pœ. & re.c.ult. periculum ergo
iminet in mora aliqd operatur. Ad hoc de sen. excō. la-
ēro.de offi. or. pastoralis. Sed credo istā partē uerā, per
6 iura superius inducta pro hac parte.Non ob.† qđ dr, Qui
nō pót excōicare, non pót absoluere,& c.qa illud hēt lo
cū qñ de iure cōi iterdicitur alicui potestas excōmunicā
di, p consequēs absoluendi.Sed hic non interdicitur po
testas excommunicādi de priuilegio in fauorem subditi
concesso;& ideò priuilegiati ut non posſint exōicari, de

quibus hī de conce.præbē.c.1.circa prin.& de priuile.c.1.&c.ne aliqui.& de uer.sig.c.1.lib.6.possunt.n.apsolui à snia canonis,&tn̄ non possunt excōicari.Item presbyter absoluit. ¶Addit.quarta.& nō pōt excōicari, ut in c. nuper.¶Itē Prior hospitalis absoluit suū p̄latū quē excōicare nō pōt.de sē.excō.canonica.&nō ob.de cēsu.ad audiētiā.& de iudi.at si clerici.cū sim.q̄a illa iura habēt locū ī eo,q̄ simplr, & omnino est iudex icōpetēs.Sed hic iudex ordinarius nō est iudex oīno x̄aneus,&incōpetēs, sed est cōpetēs q̄tū expedit exēptis.Na in mulis articulis iuris diœcesani habēt aliq̄d exercere,in p̄sonis,∴ loca exēpta.& si qua cōcedūt diœcesanis ꝯ exēptos,semp adiicit,q̄ hoc nō p̄iudicet exēptis in alijs.exemplū patet de priui.c.3.in fi.in cle.Nō ob.de pœ.& re.c.omnis.& eod. tit.c.2.li.6. qm̄ illa uēdicāt sibi locū qn̄ totaliter extraneū uellēt eligere. sed hic nō est totaliter extraneus,ut dictū est s̄ ꝓximè.¶Nō ob.qd̄ dr̄,qd̄ Papa,uel Legatus ē ordinarius exēptorū.nā & si illi sint ordinarij exēptorū ēt iuitorū, nihilominus Ep̄s loci est ēt ordinarius illorū uolētiū.¶Addi.quinta.Vn̄ si ꝯhāt in sua diœcesi.sūt de foro suo,plusq̄ ꝯhærēt in diœcesi aliena. Nam ꝯtus celebratus per exemptū in aliena diœcesi non facit sortiri forum nisi q̄tum legitur,& no.de fo.com.Romana.libr.6. Si tn̄ exēptus ꝯhat in diœcesi, ubi est exemptus, remauet efficaciter de fo.Ep̄i,nec hic ꝯtus dat uel parat forū,sed tollit priuilegiū, quod defendebatur à foro, de priui.c.2.li.6.Nō ob.quod no.Host.de exces.p̄la.nimis.quia non credo illud uerum, & obstant sibi iura.s̄ per me inducta. ¶Ad.iiij.non ob.de pri.auctoritate.§.inhibemus.li.6.q̄a si Ep̄s in loco exempto auctoritatē p̄staret ecclesiā construēdi,hoc redundaret in p̄iudicum Papæ,& tale præiudiciū reuocari nō posset,nec posset iste locus se subijcere diœcesano,sicut p̄sonę possunt se subijcere.Itē ibi nullū periculum si non constituatur auctoritate diœcesani, hic esset periculū in mora,si diœcesanus nō posset absoluere,ut s̄ dixi. ¶Et quia s̄ dicta dubia nō sūt multū certa, sed quotidiana,& à paucis tacta.& q̄a p̄missę solutiones nō reciperēt ab oībus,ne oēs caperēt illas,ideò patris,& illuminatoris iuris canonici correctionis d.Io.An.in p̄missis solutiones subiicio,illud retēturus,qd̄ ap̄ꝓbat.Nā ex gl.sua ul.posita de sen.excō.c.pe.in cle.innuit ꝯrium. Et si hoc esset uerū,sequeretur absurdum,q̄ monachi regulares pro qualibet actione haberent ire ad curiam. aut oportebit dicere q̄ Abbas possit eos absoluere, quod est contra iura superius allegata ꝑ do.Berengarium. Fede.

ADDITAMENTA.

¶Superius,uel ęqualis,uel sui ipsius,maximè in secūda quęstione si dicamus opi.Arch.quam ipse posuit,de cōstitu. c.ut animarum.li.6.& de elec.licet cano.eo.li. Nā in primo.c.dixit Episcopum ligari sua constitutione in c.licet dicit, q̄ Episcopus per suam constitutionem non poterat dispensare, pari ratione ab excommunicatione per constitutionem non poterat absoluere. Laur.

¶Facta immo est ibi facta,quod legetur,& sic non facit pro ista parte. Laur.

¶Religioso.Per glo.do.Ioa.And.positam in nouella super illo.c.religioso.innuitur q̄ solutio ibi posita,sit uera.nā ipse ibi dicit,q̄ in illo casu Episcopus absoluat etiā religiosum exemptum,quia ratio ibi posita,est cōis ad exemptos.alleg.ēt no.per Ber.in c.de monialibus.de sē.excō.

¶Absoluit.subaudi etiā si uelit,sm̄ ea,quæ ponit Ioan. An. in quæstione super regula,scienti.de reg iur.lib.6.Laur.

¶Volentium.Hoc non est uerum, secundum ea, quæ supra dixi,ut patet in c.auctoritate.§.inhibemus.de prin.lib.6. de tem.ordi.c.cùm distribuendis. Laur.

¶Non.Illud obstans non sufficienter tolli uidetur. Laur.

¶Disputatio per do. Fede.Perusij.

SVMMAE.

1 *Sindicus uniuersitatis,nomine ipsius uniuersitatis,& ex speciali mandato leuans puerum à baptismo,an & quam contrhat cognationem.*

2 *Vniuersitas quando dicatur aliquid fecisse.*

3 *Delicta uniuersitatis qualiter,& in quibus puniantur.*

4 *Præceptum uniuersitati factum omnibus,& singulis factum esse censetur.*

5 *Mortuo prælato,& canonicis alicuius ecclesiæ,quis suarum rerum dominium habere,uel retinere dicatur.*

6 *Ciuitate de facto destructa uel ecclesia, an nihilominus priuilegia subsistant.*

QVAESTIO XV.

Quæstio talis est.Syndicus cuiusdam uniuersitatis, habens adhoc speciale mādatū, nomine ipsius uniuersitatis leuauit puerū de sacro fonte baptismi,seu tenuit.
5 ¶Quærit an sit ꝯcta spiritualis cognatio, & cū quo,posito q̄ aliàs p̄ ꝓcuratorē possit ꝯhi talis agnatio. Et vr̄ q̄ cū nullo sit ꝯcta. Primò nō cū ipsa uniuersitate, q̄a uniuersitas nō est capax huius actus,uel parentelę,q̄a uniuersitas ut uniuersitas,ꝓut est nomē iuris,est in abstractosicut & homo in cōi,nō est capax horū actuū,ut patet.de sē.exco.Romana.in fi.&eo.ti.si sńia & §.ult.in pri.li.6.Effectus aūt illius parētelę est q̄ impediat,& dirimat m̄rimoniū,&c.Itē est fideiussor.sic det esse Christianus q̄ &c. Primū ꝓbat.30.q.3.per totū.de cogna.spi.p̄ totū.Sm̄ ꝓbatur de con.dist.4.nos aūt. Tertium probatur.c.distin.in baptismate.Ad hoc facit.ff.de acqr. pos.l.1.in fi.cum conco.ibi positis.ff.de col.l.si dolo.§.1. cum si. Secundò ꝓbo,q̄ pro singulis non sit ꝯcta ista cognatio:syndicus enim ille non nomine singularium, sed pro ipsa uniuersitate leuauit,& sic cū nec ipsi leuauerūt, nec alius nomine ipsorū,nec ratū hr̄e possunt, q̄a eorū nomine nō fuit gestū,ergo nil intelligunt̄ fecisse,de rest. su.spo.c.cum ad sedē. Item si diceremus singulos unius uniuersitatis ex tali leuatione esse cōpatres,hoc esset absurdū,quia ēt pueri,& infantes,qui futuri sunt,essent cōpatres.sed consequēs est falsum,& falsitas est manifesta, probatio consequētis.quia idē populus est,& erit in perpetuū,qui nunc est,&fuit iam sunt cētum anni, ff. de iudi.l.proponebat̄.Et facit.c.Romana.in fi.de sen.exco.li. 6.Pręterea aliud est factū uniuersitatis,cuius nomine iste leuauit;aliud est factū singulorū,ff.de in ius uocā.l.sed si hac.§.q manumittit.canonizata.12.q.2.qui ma.& ff.qd̄ cuiusq; uni.no.l.sicut.& de re.di.l.in tm̄. ¶Tertio q̄ nec ꝓ singulis maiorib.de uniuersitate,p̄ quos ipsa uniuersitas regit,& q consēserit cōstitutioni syndici,ē ꝯcta cognatio.rō quia in nomine suo qui potuerunt,sed nomē collegij syndicū cōstituerunt. & sic hēt locum,q̄ potuerūt, noluerunt,&c.de of.del.cum sup. ¶Præterea in baptizādo,& leuādo reqritur animus,sicut & obligationibus,q̄ &c.ff.de act.& obli.l.obligationum.i fi.& 1.q.1.§. ecce. & legit,& no.de con.dist.4.c. solet. Sed isti ad hnc non habuerunt animum,cùm nō suo noie procuratorem, sed syndicum nomine ciuitatis ad hoc faciēdum constituerunt.¶Quarto ꝓbo,q̄ nec syndicus noie suo hāc pareotelā ꝯxit , quia ut supradictum est, ad hoc non intendebat, & quia animus requirit̄.& p̄ter p̄dicta facit.C.si quis alteri,uel sibi.l.multùm.Et ideò seqtur,q̄ si aliqs Christianus ut ꝓcurator Iudæi,uel Pagani leuauit, nullus est compater,nā ꝓcurator non,q̄a ad hoc non agebat:Iudæus , uel Paganus non,q̄a nō sunt capaces horū spiritualiū actuū, ut i c.baptismate.s̄ allegato.& simile qd̄ no.de reg.iur.l. Neratius.¶Sed ꝯ vr̄,q̄ ipsa uniuersitas sit commater.nam uniuersitas dr̄ aliquid possidere.ff.de acqui.poss.l.2.quę possessio nō acquirit̄ sine animo.eo.tit.l.3.§.in amittenda.Dicitur inferre metum,qd̄ met.cau.l.metum.§.aduertēdum.item moram committere.q̄ non pōt fieri sine dolo.Itē hēt seruos.& libertos, palatia , & theatra,& c.ff. in d.§.qui manumittit̄.& C.de ser.reipu.ma.p̄ totum. ut

de ser

de rer.diui.l.i tm.Itē dr̄ inferre ui,ut.l.fi. de ui, & ui at.Et istud nō pōt fieri siue animn,& sine dolo.de sen. eacō. eū ea uolūtate.& ꝙ ibi not.ff.de colle illici.l.1.i fi. Itē facit, de elec.c.3.& de pœnis.fælicis.ubi ciuitas dr̄ delinquere. & 25.q.2.ita nos.& ꝙ no.de simo.dilectus.el.2.& de here. c.ad abolēdā.de uo.ope.nū.c.2.cū simi.Itē facit de testi.ꝑsentiā.lib.6.ibi in aias cōuētuū.i.singulorū de cōuētu. Itē ꝙ vr̄,ꝙ maiores de uniuersitate & ꝑ quos uniuersitas regit, sint cōpatres.Nā uniuersitas nō cōsistit nisi in particularibus
2 bus simul cōiunctis,ut de elec. in geñ. Et ideò tūc dr̄ uniuersitas aliqd facere,cùm maiores,uel maior pars maiorū aliqd facit,ut.ff.ꝙ cuiusq; uni.no.l.nulli.ff. ad municip. l.
3 qd maior.& l.municipes.cū si.Et cùm delicta uniuersitatis debēt puniri,puniuni maiores de uniuersitate, ut de si mo.ueniēs.& c.dilectus. sicut in honoribus deferedis magis honorāt maiores,& cōstituti in dignitate,de maio. & obe.statuimus.& ff.de alb.scri. l. 1. Si ergo in odiosis hoc hēt locū,multofortius in fauorabilibus, de reg. iur. odia. lib.6.& sic illi maiores erūt cōpatres. Itē vr̄,ꝙ uniuersa-
4 liter singuli sunt cōpatres.nā qn̄ aliquod factū,uel aliqs actus attribuitur uniuersitati,uel populo, ꝙ ꝓprie nō cōpetat uniuersitati,ille actus dr̄ cōpetere oibus de uniuersitate,uel populo,nedū maioribꝰ,ut populo interdicto, de sen.eacō.si snia.in si.lib.6.Et qn̄ aliquid mādatur uniuersitati,oibus,& singulis vr̄ esse mandatū , ut colligit̄ de rescript.eāte.& ꝑ Inno.de sen.eacō.Romana.lib.6.& si mandet ut aliquē recipiāt in canonicū & ea eo ēt apparet ꝙ si quis à collegio separatur,partē suā recipitur,ut.ff.de colle.illi.l.1.& 3.& de cle.côin.c. .cū si.Itē ꝙ vr̄ ꝙ iple syndicus sit cōpater.Nā si uerū est, ꝙ nec singuli sunt cōpatres, ergo ut res ualeat,potius, & c.ipse intelligat cōpater. Nā sępe x id,ꝙ agitur, & c.ut.ff.commo.l.si is,qui commodatum.in si.de desꝑō.impu.c.1.lib.6.Itē i rebus illicitis hoc accidit,ꝙ q nomiue alieno, & c.tenetur.ut de sen.eacō.c. uniuersitati.& eo.tit.quicūq;. lib.6.& de ui, & ui arma.l. 3.§.quotiēs.nā ista cognatio ꝓhibetur ea leuatione , seu detentione ad tactū baptisma,seu chrisma,ut.30.q.3.de hisibi,si per se subtilaret.& de cōle.distin.4.in baptizante.ibi, suscipere.& ad id,despon.tua.quod ēt facit ꝯ.nam ibi nomine alieno.Vn de & siquidem sacerdos nomine, & uice alterius sacerdotis diceret missam,ꝙ dr̄ ꝯficere,an ille, ꝙ celebrat,an ille, cuius nomine celebrat.certe q celebrat. Et si mando adulterium fieri,& ille nomine meo adulterū cōmittit,ille dr̄ cōmittere adulteriū,nō ego . Cū ergo mādatū fuerit nullū i casu nr̄o,& hoc sciui,uel scire debeat ipse syndicus,reiecto eo,qd̄ est nullū , remanet actus ille celebratus i ꝑsona syndici,ar.de cōdi.appo.c.5.& ulti.ibi. nā & qui recipit babtisma fictè,& simulatè, tñ recipit. de bap.maiores.ad si. facit ad ꝓmissā. Secundo prima pars vr̄ uera,per iura allegata ad hoc.non obstāt illa iura, quæ io nuuut,ꝙ uniuersitas pōt possidere,moram cōmittere,palatia , theatra,seruos, & libertos hēe , qa isti suot tales actus,& facta,ꝙ possunt ꝯpetere uniuersitati oibus circūscri-
5 ptis.Vnde | moni uo ꝓlain,& canoniēs alicuius ecclesię,ꝓ
6 ſa ecclesia retinet dñium suarū rerū.Vnde destructa ciuitas,uel ecclesia de facto,nō auctoritate Principis, retinet sua priuilegia,ut no.per Inno.de ope.no.nun.c.2.& quod debetur singulis & c.ff.qd̄ cuiusq; uni.no.l.sicut.Sed ista cō patrem,uel affinē,uel cognatum esse,nō cadunt in uniuersitatem,qa res huiusmodi non rectè ꝑdicantur de ea,sicut nec lapis est bonus,uel malus,uel iustus, qa non est suscepibili harū passionū.Eodem mō esse excōicatum,non cadit io uniuersitatē, cùm excōicatio infligatur animæ & ꝑ eā tradatur Sathanę.11.q.3. audi. sed uniuersitas oon hēt animam,ergo,&c.Non obstant iura, quæ dicunt,ꝙ maiores de uniuersitate sint cōpatres;na licèt sint maiores sunt tñ singulares. Esse enim maiorē, uel minorē inter aliquo, qui collecti simul faciunt uniuersitatem, non mutat natu ram singularitatis.ac ille syndicus pro nullo singulari leuauit,uel suscipere intēdebat. Et si dices quare ergo ꝓ delicto uniuersitatis puniūtur maiores,nisi qa nomine uniuersitatis intelligūtur maiores? Respondeo, puniuntur ex suo delicto,qa uniuersitatē induxerūt ad delinquēdū,& ēt uniuersitas punitur,ut no.in c.graue.de sen.eacō. Inno. & punitur ēt ille,q ex mādato delinquit uniuersitatis:nec est nouū,ex eodē facto plures puniri.nā primi ea cōsilio, uniuersitas ea mādato,tertius ea facto punitur,de homi.c. sicut dignū.Itē in tali mādato,nō ueuit aliquid,ꝙ sit ꝯ iura. Ad hoc.ff.de ꝓdi.iude.l.si ꝓcurator.& qa i generali mādato & c.de reg.iur.c.in generali.lib.6.Sed ꝙ plures leuēt puerū,est ꝯ iura.&c.de cōse.dist.4.c.cùm plures.de cogna.spiritua.c.ulti.lib.6.itē nō obstāt iura,q inducuntur,ꝙ singuli de uniuersitate sint cōpatres.& Primo non ob.c. si snia. §.ult.lib.6.quia ibi est speciale iu snia interdicti,ꝙ effectu careat,ut ibi ea tea.apparet. itē non ob. quod dr̄ de receptione canonicorū.nā cùm mādatur aliquē recipi in canonicū,illud mādatū intelligitur factum singulis,quia receptio est facti,& pōt fieri ꝑ singulos.uel si receptio cōsistat in iure,tunc mādatū intelligitur factū à singulis,ut cōueniāt,& capitulū faciāt,& tāq̄ capitulū.Quicquid.n.debet expediri ꝑ capitulū,seu collegiū,oportet ꝙ expediatur ꝑ singulos de collegio,seu collegialiter,nō singulariter, ut singulos,ut legitur,& no.i c.i Genesi.de elec.& de re.eccl. non alie.dudū.lib.6.& C.de ap.l.nominationes.& 3.q. 6. nominationes. Et hoc respectu mādatū factū uniuersitati, ꝙ factū singulis,qa ꝑ singulos adipleri oportet,& possūt singuli ad hoc compelli,ut tanq̄ uniuersitas hoc faciāt.itē nō ob.iura,q dicunt, quòd cum aliquis recedit à collegio, &c.Et primò non ob.de cle.coniu.qd̄ in te. ut ibi soluitur. Nec ob.ff.de colle.illici.l.1.& 3.ut ibi not.in l. 1. quia ibi non recuperat illud,qd̄ erat collegij,sed recuperat partē eius,qd̄ cōe erat ea collatione singulorū,ut quia de pecunia ꝓpria fecerunt, uel refecerunt aliquod utile io collegio.& ibi allegat glo.ne quid in lo.pub.l.2.§. uiarum. Itē noo ob.18.q.2.in nullo.quia ibi noo separatur mēbrum à collegio,sed duo collegia mista separatur , & quodlibet collegium recipit de cōi qd̄ iuris est,uel suum erat. Itē nō ob.17.q.1.si quis rapuerit.qa ibi monacha,q peccauit,nil recuperat,sed primum monasterium aliquid dat scdo, ne ista sit onerosa scdo monasterio, & ea mortua illud recuperat, ut ibi no. Et ꝙ dissoluto collegio,bona non redeāt ad singulos,ꝓbatur de re.do.c.nno.lib.6.uel ille.ll.1.& 3. de colle. illici. & intelliguntur qn̄ ꝯstitutio collegij fuit nulla.Quo declarato ea nunc apparet,quòd bona non fuerunt cōia ut collegiatorū,sed fuerunt bona cōia ut singulorū,itē q est diuersitas,ut no.de consti.cū oēs.Nō ob. iura,q inuunt, quòd iste sydicus sit cōpater.& primò non ob. de desꝑō.ipu.c.1.lib.6.nā ibi ꝯtrahētes uoluerūt adinuicē obligari,licèt nō fuerit interi obligati,q̄tū uoluerūt,ęte repugnāte:sed hic syndicus sui nomine nihil facere uoluit.Itē spōsalia sunt initiū matrimonij,ut not.de trāsla.c.ultimo. Vnde si ętate ꝓhibēte nō potuerūt matrimoniū perficere,saltē uideatur facere quòd est pars uel initiū matrimonij.s.spo nsalia.ut.d.c.}.& sic utile nō uicietur per inutile.Itē oon ob.l.si is ꝙ ꝯmodē.nā ibi noluit cōmodare,& cōmodatariū sibi obligare,licèt crederet cōmodare seruo, q tñ liber erat.& sic nō deficit uolūtas ea parte suā;sed in casu nr̄o deficit uolūtas ea parte sua.itē ooo obstāt iura,q innuūt,quòd mādatarij ea delictis tenētur, quia i talibus nec mādatū,nec iussus, nec ꝓceptū obligat.& est in dolo quis iniquū ꝓcebtū executioni mandado.itē ne maleficia remaneāt impunita.sed io casu nr̄o nō erat maleficiū, sed quasi cōtractus,quia patrinus ē q̄si fideiussor.Cū ergo ibo nomine non leuauit,ergo & c. Itē in his,quæ grauia sunt, regritur expressus cōsensus,ut.ff.de procu. .l. filium fami. §.inuitus.de reg.iur.c.is,qui tacet.Non ob.ad istā solutionem,ff.de mancip.l.2.ubi pater taceos,obligatur, qui est quasi fide iussor.Id speciale est in fauorē publicū,& quia

pater

pater ibi habebat filium in potestate, ut ibi no. hic nõ. Itẽ
nõ ob. q talis leuatio, uel susceptio inducat cognationẽ,
quia illud hẽt loco qñ leuat quis ut ipse, nõ ut alius. Itẽ
non ob. de spons. tua. quia ibi nõ alieno nomine despõ-
sauerat, sed suo; licẽt fraudulẽter ipsuerit sibi aliud no
mẽ. hic leuauit alieno nomine. Item illud. c. facit q secũ
dum Deũ, & ueritatẽ non fuit mr̃imoniũ, ex quo consen
sus defecit. Item non ob. c. maiores. q̃a ibi uoluerit bapti
zari, licẽt ui, q̃a coacta uolũtas, & c. 15. q. 1. meritò q̃rit.

ADDITAMENTA.

¶Factum] Facit quod no. per Archi. & Io. An. in nouella, de
concess. præben. c. si capitulo. lib. 6. Laur.

¶Syndicus]. dñs Io. An. in quæstione posita de regu. iur. põt
quis. i Mercur. tenet, quod procurator cõstitutus ad le-
uandum, leuando nomine domini, non facit dominum
compatrem, per iura, ad quę credo sufficienter respõdis-
se, & non recedo à dicto meo.

¶Quæstio disputata p dn. Fede. Petrucij Senẽs. in academia
Perusina anno Domini. M. cccxxxviij. mẽse Nouembri.

SVMMAE

1 *Statutum conditum à capitulo, sede uacante, an duret in tempus Episcopi substituti.*

2 *Capitulũ an sede uacante fungatur ĩ omnibus Episcopali iurisdictione.*

3 *Legẽ cõdere pœnalem sine ministerio hominis, quare utile sit. & q̃ ĩ pœnalib. sẽper declaratio iudicis requirit.*

4 *Capitulum conseruat iura Episcopalia futuro successori.*

5 *Iurisdictio Episcopalis an in totũ mutari, uel cõsumi dicatur in euentu successoris.*

6 *Legitimè factum à quocunque, durare debet, non obstãte fine iurisdictionis.*

7 *Statutum, & snĩa Episcopi, eiusdẽ uirtutis esse dicitur.*

8 *Assirere quẽ in alieno territorio realiter nõ permittitur.*

9 *Absentia subditi extra territorium iudicis excommunicãtis, an minuat prælati uel sui iudicis iurisdictionem.*

10 *Citatio facta in proprio territorio, an existẽtem in alia prouincia, & non comparentem reddat contumacem.*

11 *Peregrini an teneantur ad obseruationem statuti cõditi in ciuitate per quam transeunt.*

12 *Sententia hominis, & sententia iuris, in quo differant.*

13 *Sententia quare potius liget subditum delinquentem extra territorium, quam statutum.*

QVAESTIO XVI.

CApitulum ecclesiæ cathedralis, sede uacãte, fa-
cit statutum pertinens ad correctionẽ crimi-
num, & morum reformationẽ: & Eps excõi-
cauit subditum suum existẽtem i alterius ter
1 ritorio. Quæritur an istud statutum duret in tẽpus Epi
substituti; & an ille subditus sit excõicatus. In. 1. q. arguit
primò q duret i tempus Epi, quia de natura statuti est, q
sit ppetuũ; & de offi. leg. c. ulti. & futura respiciat, de cõ-
sti. c. 2. & c. ulti. & quæ ad perpetuã generaliter ordinata
sunt utilitatem, nulla commutatione uariant, 15. q. 1. q
ad perpetuã. & q. 2. quocunq;. & de elec. ppetuò. li. 6. C.
de leg. l. leges. 2. & 3. Item i puniẽdo crimina, & excessus
& mores reformando, capitulum id põt sede uacate, qđ
2 pt Eps, † quia capitulum succedit, & fungitur iurisdictio
ne Epali, ut patet, de maio. & obe. is, qui. & c. cum oli. &
eode. tit. c. uno. lib. 6. & eo. lib. de temp. or. c. 3. de isti. c. 1.
& de hære. ad abolendam. & eo. tit. c. 1. i cle. & qđ ibi no.
sed Epi statuta facere possunt duratura in tẽpus successo-
ris, de ma. & obe. si quis conuenerit, de cõse. di. 3. c. 1. de
loca. c. 2. & 3. q. 4. nullus. cum simi. Ergo & capitulũ pari
fungens potestate põt facere statutũ crimina puniens, &
mores reformans: & sicut statutũ Epi est ppetuũ, ut s̃ di
ctum est, sic statutũ capituli. ¶Præterea successor, & ante-
cessor pro eadẽ persona reputant, de sn. compe. dilecti. &
de solu. c. 1. Et illud, quod potuit antecessor, potest suces-
sor, de elec. potuit. & quod no. de reg. iur. c. is, q i ius suc
cedit. lib. 6. sed capitulum dr̃ esse successor Epi in rebus hu
iusmodi. nam ad ipsum in spiritualibus, & tẽporalibus iu
risdictio Episcopalis deuoluitur, ut patet de sup. neg. pla.
c. 3. lib. 6. quamobrẽ si statutum Epi durat perpetuo, ergo
& capituli. pro, & ꝯ facit qđ not. Archidia. de pœnit. &
c. 1. in fi. lib. 6. ¶Preterea speciale est, q statutũ i cætu Car
dinalium, qđ nõ deuoluat ad ipsum iurisdictio Papalis, er
go in alijs collegijs erit generale, & sic omni ptãte, & iu
risdictione Epi uiuentis põt uti capitulum. Præterea. qui
põt, quod est plus, põt quod est minus, de reg. iur. cui licet
lib. 6. sed capitulũ põt dispensare, quod est ꝯ ius. Facit qđ
no. 16. q. 1. ecclesia. ergo põt quod est fm eius. f. corrigere,
& reformare, & constitutionẽ pœnalem super hoc facere
Item põt capitulum uisitare subditos, ut no. de hære. c. 1.
in cle. & põt de hæresi punire, eod. ti. ad abolendã. Itẽ itet
ponit auctoritatem permutationi ecclesiarum, & benefi-
ciorum ut not. de reb. eccle. non alie. c. uno. in cle. & tñ p
mutatio est ꝯ ius cõe, ut ibi, & not. eod. titu. c. uno. p Ar-
chi. post Hostien. lib. 6. Item interponit decretũ in aliena
tione rerũ minoris; & oĩa, quæ ad iurisdictionẽ pertinẽt
exercet, ut. C. de his, qui ui. al. ob. l. 2. quę lex bñ facit ad ca
sum nostrũ, quia loquitur in substitutis in locum defũcto
rum. ¶præterea uno permisso, & c. de: offi. dele. pterea. &
c. prudentia. cũ similibus. sed capitulo permittitur punitio
criminũ, ut. s̃ patet. ergo super hoc facere canonẽ executo
rium, qui utilior est, q̃ ille, qui per snĩam mandat pœnã
in ferri pro delicto, quia sæpe deficit executor, & denũcia
3 tor, & inquisitionis promotor. Vtile † est igit legem cõde
re, quæ pęnam pro delicto infert sine ministerio hominis.
Ad hoc de pben. de multa. & de elec. licẽt canon. & de ho-
mi. c. de hæ. c. 1. de. lib. 6. licẽt requirat declaratio iudicis
ut. s̃ & no. de elec. commissa. li. 6. Ad hoc facit, de ori. iur.
l. 2. §. eo ipse. Nam eoipso q dabatur magistratibus pote-
stas reddendi ius, per consequentiã cõponẽdi edicta, quę
iuris auctoritatẽ obtinent, Institu. de iur. natu. gen. & ciui.
§. prætorum quoq; edicta. pro, & ꝯ facit qđ no. per Inno.
4 Compo. & Abba. de rescrip. eam te. ¶In ꝯrium ur̃, nã † ca
pitulum debet conseruare iura Episcopalia futuro succes
sori, ut. 12 q. 2. hic huiusmodi. de ele. quia sæpe. & de offi.
c. ulti. lib. 6. cũ similibus. sed posse facere statutũ duraturũ
in tẽpus successoris, esset usurpare iurisdictionẽ Episcopa
lem: & hac de cã non confert beneficia ad solũ Episcopũ
spectantia fieret p̃iudicum successori. de insti. c. 1. lib.
6. & ne sede uacã. c. 2. & facit qđ no. de fo. compe. uerum.
¶preterea lex dicit, qđ proconsul exercet iurisdictionẽ
usq; in uentũ successoris, & tunc eius iurisdictio expirat,
ff. de offi. procon. l. meminisse. Sed si duraet statutũ, iam
uideretur capitulũ exercere iurisdictionẽ in tẽpus successo-
ris, qđ esset ꝯ legem illã. ¶Præterea capitulum exercet iu-
risdictionem solũ in defectũ. substituto ergo Epo, cessare
debet iurisdictionis exercitiũ. ¶Præterea capitulũ, põt di
ci substitutũ Epo mortuo, ad tẽpus, sed substitutiones ta-
les euanescunt ut i pupillari post pubertatẽ, in uulgari
post aditã hæreditatẽ, in fideicommissaria deficiente cõ
ditione, ut no. de test. c. Raynutius. circa fi. Item capitulũ
põt dici curator bonis datus Episcopalibus, quia cura de
illis hr̃e debet. Adeũte igit legitimo hærede, cessare dẽt
officium eius, & potestas. ff. de cura. bo. dan. l. 1. in prin. Si
igit duraret statutũ, uideretur iurisdictio capituli durare
a qua sumpserit uires illud statutũ. Pro ista parte facit. ff.
de pœnis. l. ulti. de postula. l. puta. §. 1. de iurisdi. om. iud.
l. cum. in fi. de perpe. & tempo. ac. 2. responso. Secũdò, cre
do primã partẽ ueram, si in potestate Episcopi substituti
erit reuocere, argumentũ ad hoc, 12. q. 2. si qua. & qđ no.
ne Præla. ui su. c. ulti. ¶ Nõ obst. quod primò dr̃ q capitu-
5 lum hẽt custodire, & saluare &c. nam † illa iura loquũt
in

in bonis dimissis uel tpe uacationis obuenientibus non cõsumendis, uel dilapidandis, quę bona debēt futura successori reseruari, uel in utilitatē ecclesiæ expēdi. Sed iste nõ est casus noster, qa hic nulla cõsumptio, uel alienatio fit, nec pŕiudicium mensæ Epi generabit, cũm possit successor iste statutũ pro libito reuocare. Itē non ob. l. meminisse. ñã licet iurisdictio Epalis expiret in euẽtu successoris, nõ tñ expirat id, quod legitimè fecit, puta cõtulit beneficia i casu, quo potuit, ɔfirmauit, & instituit, priuauit, & excõica uit: ola ista durat, quia factũ legitimè, &c. de regu. iur. factũ legitimè lib. 6. Nã & si officiũ, uel iurisdictio alicuius fit ad tēpus, nihilominus põt esse ꝑpetuũ quod ab eo fit, ut, ff. de offi. Præfec. ur. l. 1. in fi. & no. de postu. l. puto. & facit quod no. de offi. lega. c. pe. alias sequeretur ꝙ statutũ Epi non duraret in tēpus successoris. Ad id, ꝙ dr ꝙ capitolum exercet in defectũ, &c. fateor nõ tñ sequitur, ꝙ id quod fecit, tpe suo durare nõ debeat, ex quo legitimè factum fuerit, ut proximè dixi. Itē nõ obstat quod dr, capitulũ substitutũ &c per id, quod proximè dixi. nã & si grauatus restituere hæreditatē alteri, si i casibus permissis alie
6 nat, tenet alienatio, C. cõia de lega. auth. res quæ. Sic & si capitulũ legitimè aliqd fecit, durat ēt sua iurisdõne finita. Sic ēt responderi põt ad id, quod de curatore dr. ¶Nõ obstat. ff. de pœnis. l. ult. cũ similibus. cũ ibi no. nã illud locũ hēt cum interloquendo, uel sine cognitione alicui iterdictum est uti arte sua, secus si diffiniẽdo, uel legē cõdẽdo, quod cũ magna solennitate fit, C. de legi. l. humanũ. qa talia gesta perpetua sunt, C. de re iud. l. gesta. & facit qđ no. de sen. excom. à nobis. in fi. ¶Itē non ob. de peip. & tẽpo. ac. 2. infsō, quia ibi non dr, ꝙ edicta Prætoris non sunt ꝑpetua, sed actiones ex illis edictis interdũ erũt annales, interdũ perpetuę. ¶Ad secundã qõnem arguitur primò ꝙ excõicatio non ualet, seu ꝙ ille non est excõicatus. nã sicut snia lata per statutum Epi non ligat delinquentē extra territoriũ, ita nec Epi snia. Idem de snia capituli, de cõsti.
7 c. 1. lib. 6. Nam † statutum, & snia Epi sunt paria, & eiusdē uirtutis, ut. C. de re. ali. l. ulti. & cõia de le. l. 1. & ff. de manu. l. seruus hac lege. quia ab eodē sumunt uires, & ex eadē nascũtur radice, & eadē rõ subesse vr, ergo idē iudiciũ. ad huc de const translato. de trãs. inter. C. de nup. l. libertini. optimè facit, C. de lega. l. ulti. & Insti. de iur. natu. gentiũ & ci. §. sed quod Principi. uer. uel quod cognoscens decernit. & de testi. c. 2. in cle. in ð statutũ vr fortius cum duret in tempus successoris, sed nõ snia; ut no. de sen. excõ. à nobis. in fi. ¶Præterea citatio iudicis põt dici quædã snia, ut C. de Epis. & cle. l. oēs. in princ. & l. cum clericis. post principiũ. & de procu. l. ulti. sed citari non põt quis existēs extra territoriũ citantis, ut de re iudic. pastoralis. i cle. ergo nec
8 snia in eũ ferri. ¶Præterea † in alieno territorio nõ potest quē afficere realiter, vñ non põt licitè facere missionē in bonis cõtumacis in alieno territorio sitis. de foro cõpe. Romana. §. ɔhentes. & ff. de bo. aut. iud. pos. l. unius. §. his, qui multominus põt quē afficere in ꝑsona uel i aĩa, quæ cæteris rebus ꝑfertur. 12. q. 1. ꝑcipimus. & C. de sacrosa.
9 eccle. l. sancimus in fi. ¶In ɔ̃rium vr, nam † absẽtia subditi extra territoriũ excõicantis non minuit, nec eximit, nec eneruat iurisdictionē sui Prælati, ut iudicis, nec est i potestate sua se eximere à iurisdictione sui iudicis, sicut nec ꝑlatus põt à se eximere subditos, de foro compe. si diligēti. & c. propofuisti. de cen. cũ uen. & ff. de offi. præsi. l. legatis.
10 ¶†Præterea: sicut citatio facta in proprio territorio, constituit quē contumacē ēt existentē in alia prouincia, ut C. ubi in rem actio. l. 2. & de cle. nõ resi. ex tuæ. & de fo. cõpe. Romana. §. ɔhentes. lib. 6. & C. de Epi. & cler. l. oēs. §. si uerò. (ista duo iura probãt, ꝙ ēt in alieno territorio facta citatio seu denũciatio arctat) eodē modo & snia, quod vr quia qđ i uno actu iudiciali statuitur, idē est in alio, ut de excep. cũ inter. & de offic. Arch. pastoralis. i. responso. in fi. Facit de concef. præben. c. 2. in 2. col. ibi adijciebat. &

C. de iud. l. properandũ. §. finali. Non. n. potest reddi ratio diffe entiæ inter unũ actũ iudicialem, & aliũ. ¶Præterea & snia excõicationis vr esse actus extra iudicialis, ꝙ ex eo apparet, quia sine causæ cognitione & in absente nõ citatum nõ monitũ lata tenet, ut de sen. excom. sacro. & 2 e. q. 11. & potest quis absolui parte non citata, ut no. Pe. & Aegi. de iud. c. 1. si ita est, sequit ꝙ ēt extra territoriũ posset expediri; ut. ff. de offi. pręto. l. 1. & not. de offi. leg. nouit. ¶Præterea certũ est ꝙ iudex secularis i ecclesia nõ hēt iurisdictionem, nec tenet eius processus ibi factus, & habitus, unde immu. eccle. cũm ecclesia. & eo. tit. licet. li. 6. Itē certũ est ꝙ in domo non potest qs citari; ut. ff. de i ius uo. l. plerũq;. & tñ si ē extra ecclesiã, uel domũ, ubi publicè cõspici potest, citari potest, ut. C. de his, qui ad eccle. cõfu. l. præsenti. & ff. de in ius uo. l. satis. & C. de adu. l. si quis. ubi iudex secularis punit delinqnētes i ecclesia. Potest esse ratio, quia talis citatio sumit uires à loco, & in loco ꝑmisso. ¶Præterea certũ, & manifestũ est in iure, ꝙ procedi, & sentẽtiari potest ɔ̃ absentem in criminibus in multis casibus, de dolo, & cõtuma. c. ueritatis. & ibi glo. 3. q. 9. decernimus. & de concef. præben. c. 1. §. adijciebatur. lib. 6. Item certũ est ꝙ condemnatũ de publico crimine, & iterũ de priuato, & ēt in quibusdã actionibus, sequitur isamia; legitur, & notatur, 3. q. 7. §. porrò. & l. infamē. ff. de publi. iudi. & de his, qui no. inf. l. furti. cũ similibus. Sicut ergo absens ubicunq;, potest affici infamia per suam iudicis latã in loco permisso, ita & affici potest snia excõmunicationis. Item sicut actus agendus loco non permisso, non impedit actũ gerendũ in loco ꝑmisso (alioqui sequeretur ab ↄ surdũ, ꝙ sciens se excommunicari debere, absẽtaret se extra locũ, ut. ff. de offi. præsi. l. ult. & no. de offi. le. nouit) sic existentia subditi extra locũ, nõ impedit actũ gerẽdum i loco permisso, aliuqui sequeretur, ut ē dixi, ꝙ sciēs se ẽ cõmunicari debere, se absẽtaret extra locũ territorij sui iudicis: sic ex improbitate sequeret ꝑrogatiua, uel priuilegiũ, quod esse non debet, ff. de dona. l. 3. §. 1. de preben. cũ qui. lib. 6. cũ simi. ¶Super h oc dubio qđã referunt do. Pau. de Bo. dixisse, ꝙ talis snia non tenuit, nec snia lata i statuto ipsum attigit. Nam sicut Eps in alieno territorio non posset suã sniam realiter exequi, ita nec i existentē i alieno territorio potest sniam ferre, quæ ꝑsonas afficiat. Hōc ēt vr notasse ipse Pau. de re iudi. pastoralis. sup uerbo inuentus. in cle. in fi. ¶Quidã uerò scriptor Romanus, cuius nomen ignoro, de condi. c. 2. li. 6. sic scripsit sup ṽbo diocesa. Contrã uideo ꝙ si excommunicat Epus aliquē, si usque ad 20. dies non satisfecerit suo creditori, ꝙ si ille effi ceret de foro alterius, siue exeat eius diœcesim, & ĩ. termĩ nũ non satisfaciat, ꝙ est excommunicatus; ut de app. prçtereà. Solutio, ibi est præuentus, & ideò mutatio fori non nocet; ut ē de fo. compe. propofuisti. ad hoc ꝑ constitutionem nõ sic ꝑuenit. ¶Item cum Episcopus suũ subditum existentem ex suã diœcesim potest sententiãdo excommunicare, argu. de appellat. cum sit Romana in fin. quare nõ
11 sic statuendo, Respondeo, † statutũ prouidere tenetur toti diœcesi, & terræ, ubi illud statuit. & ideò peregrini stãtes ibi, ad sui obseruationem tenenť, 8. dist. quæ ɔ̃. 12. dist. illa tñ non vr curare de eo, quod fit ex suũ territoriũ, cũ ibi i pune possit sibi nõ pareri. Sed snia vr curare de ꝑsonis, & eis imponere legem nõ loco, & idcirco ubicunq; sit, ligat subditũ snia proferẽtis. Hactenus ille Rom. ¶Quod dixi ē ꝙ ligatsnia qui medio tpe factus est de foro alterius, est cõis snia Doct. in c. pereã. lз Arch. post Dam. foueat ɔ̃riũ; ut de const. c. 2. li. 6. i si. tñ ex dictis tã Arc. q̃ aliorũ ꝑt colligi, eos sensisse si ille non est factus iurisdõnis alterius, sed i aliena diœcesi morat, ꝙ à Prælato suo excõicari ꝑt. Secundò credo sniam tenere, ꝑ iura pro hac parte allag. & ꝑ canonē. 7. q. 2. si quispresbyterum. & c. si quis in clerorum similib. de cle. non resi. ex tuæ. & hoc tenere uult. 10. q. 2. Episcopũ. hoc ēt potest colligi ex uerbis Hosti. & Io.

& Io.Ant.de rap.c.1.Ad hoc facit q no.de cle.ex.mi.c.
pe.in prin.2.glo. Ad idē de fo. cōpe. pposuisti. Nā si ibi
pōt excōicari iam factus alterius iurisdictionis quanto-
gis si remanet subditus sui iudicis uel prelati? Preterea
oia iura clamāt, absentes cōtumaces excōicari. & non
distinguūt q̃tū sit absens an in ppria diœcesi uel extra,
q̃tūcunq; enim sit lōge absens subditus à plato, subditus
est, & ualet snia sui pastoris lata in loco debito. 11.q.
3.c.1.Ex uerbis do.Ioan.An.positis de reg.iur. cùm sunt
partiū iura, in fi.qōnis.in Mercur.& de consti.c.2.in uer
bo noscitur.in fin.in nouella. colligo istā solutionē ue-
12 ram.¶Restat respondere ad ɔtraria. Primò non obstat.c.
2.extrà de constit.lib.6.qa longa differētia est inter sen
tētiā hominis.s.Epi, & sniam iuris. Nā sentētia canonis
durat post mortē statuētis, sentētia hominis nōdū incur
sa, perit morte uel mutatione status eius, q eam tulit; ut
no.de sent.excō.à nobis. Itē per sentētiā hominis nō pōt
qs excōicari p futuro delicto: secus p sentētiā canonis,
ut legitur, & not.de sent.excō.Romana.§.caueāt.lib. 6.
Itē a sentētia hominis iā incursa absoluit q excōicauit,
uel successor, uel superior: sed à sentētia canonis cuiusq;
absoluit Eps, nisi superiori absolutio fuerit reseruata, ut
de sen.excō.nuper. Itē p sentētiā excommunicationis
Archiepiscopi ligātur solū illi de sua diœcesi. sed sentē
tia canonis, q̃ facit in consilio puinciali, omnes de pui
cia ligātur, ut sen.excō.Romana.lib.6.& ibi gl. cū ergo
sit multiplex dissimilitudo, nō est à simili arguēdū.1.q.
1.§.cū igitur. Præterea in l.2.ff.de iurisdi.om.iudi.dī.q
13 īpunè non paretur dicēti ius ex territoriū: sed hic secus,
qa Eps in suo territorio existēs pfert sententiā. Sed quę
pōt esse ratio diuersitatis q statutū nō ligat. & tn̄ senten
tia ligat subditū delinquentē x̄ territoriū? Ratio est prę
ter illā, q̃ Romanus ille assignauit, quia mitius agit cū
lege, q̃ cū ministro legis, ff.de arbi. l. celsus. Vel aliter,
ubi lex uel statutū ligat, ibi fingitur esse, ubi est delictū
cōmissum, quia īmediatè sine interuallo tpis, in eodē istā
ti pœna inflicta p legē, afficit personā delinquētē. Facit.
2.q.3.Sed i alieno territorio lex uel statutū illius Epi nō
posset ligare, sicut iste Eps ibi existēs suū subditū ligare
non pōt. Quia igitur statutum sine hominis ministerio li
gat, ibi fingitur statutum ligare, ubi delinquitur. sed
ista fictio cessat ubi Eps existens in sua iurisdictione ex-
communicat. Et hac ratione firmātur, & ualidātur oēs
pcessus, qui fiunt ɔtra absentē, nā ex eo q fiunt in iuris-
dictione procedentis, interdū ualent x̄ iurisdictionē, &
est casus specialis de foro compe.c.uno. in cle. & facit
q no.ibi. in gl. tēporalē. Itē non obstat q dī q citatio
non potest fieri x̄ territorium, ergo nec sentētia &c. Re-
spōdeo negādo, quia bene potest fieri uerbalis citatio x̄
diœcesim citātis, ut dictū est s̄ & pbatur. C. ubi i rē actio
l.s.de fo.compe.Romana.§.ɔtrahentes.lib.6.ratio, qa ta
lis citatio, seu citationis explicatio, q̃ fit p nuncium, epi
stolā, uel edictum positum i loco iurisdictionis citātis,
sumit uires à iussu iudicis facto in loco debito. sic & sen
tentia excōicationis facta in casu nostro est ualida, quia
fertur in loco iurisdictionis excōicatis. Sed posito quòd
talis citatio per nūciū fieri nō possit, nō tn̄ ex hoc īfert,
q sentētia lata in loco debito non possit ligare subditū
alibi existentē, qa talis pferēs nō ingreditur diœcesim
alienā, sed nūcius sic. Et sicut nūcius existēs in loco de-
bito citat existētē in loco, ad quē accedere nō pōt; ut in
l.satis.ff.de in ius uoc. sic & sentētia iudicis lata in loco
debito, afficit iudicē existētē in loco, in quo talis iudex
sentētiā ferre nō pōt. itē nō obstat quod dī de missione
in possessionē. &c. qa illud fieri non pōt sine ingressu in
diœcesim alterius, ex quo scādalū generatur, 9.q.2. per
totū.de offic.ordi.c.1.lib.6.& offendit leges mittēdo fal
cē i messem alienā: nā facit alteri iniuriā, de elect.uenera
bilis.& 6.q.3.scriptū est. Sed i sententię prolatione lata
in loco debito nō sic est. Itē nec ob.c. pastoralis.de re iu
di.io cle, ubi dī q citatio facta ī imperii, &c. nā illud nō
pcedit, quia rex Robertus non erat subditus Imperato-
ris. nō ob. quod dī per do. Pau. nam fateor q Eps per se
uel per aliū non potest realiter exequi ɔ aliquem suam
sententiā, uel iurisdictionē in diœcesi aliena, sed existēs
in sua ppria, potest alibi existentem afficere. Possunt po
ni exempla de nuncio citante quē de domo, de ecclesia,
& de aliis pcessibus, & sententiis latis in absentes cōtu
maces: sed tn̄ cōtumacia non est de substātia excōicatio-
nis, ut patet de sen.exco.sacro ad hoc de fo. compe. po-
stulasti. potest enim iudex te alibi existentem honoribus
priuare, ut ibi & quod no.Ho. de præben. exposuisti. in
gl. magna. uer. igitur si primum cū secundo. &c. facit qđ
no.Io.An.de iudi. cum non ab homine. in fi. ubi no. quod
post monitiones factas, absens icorrigibilis perdit priui
legiū clericale, ad idem de sen.ex.contingit. & c. io au-
dientia. & tameo non est dubium quòd persona afficitur
per perditionem priuilegij clericalis. Federicus.

¶Quęstio disputata per do.Fed.Petruciū Senensem.in Aca-
demia Perusioa anno Dom.M.cccxxxvij.mēse Ianuario.

S V M M Æ.

1 *Constitutio Episcopi, quòd per unū testē de ueritate, tres de fama & quatuor singulares uel per confessionem extraiudicialem factam coram quocunque presbytero conuincatur quis de usura, an sit ualida.*

2 *Manifestū aliquid addit ultra probationē aliàs sufficiētē.*

3 *Legatus de latere an possit mandare procedi sine iudicio, ubi debet ordo iuris obseruari.*

4 *Minor legem superioris tollere non potest, nec corrigere, nec mutare, nec modificare uel quicquam addere.*

5 *Consuetudo non potest introduci ubi deficit ius.*

6 *Consuetudines, & statuta, quod effectum paria dicuntur.*

7 *Principes, uel lex concedens ius propriū condere, intelligitur cōcedere, saluo aliorū iure, & dēpto præiuditio.*

8 *Vsurarij quod sint, ubi est Episcopo loci ratione usurariæ prauitatis.*

9 *Episcopus dispensare potest ubicunque non prohibetur.*

10 *Consuetudo rationabilis si quæ sit, quòd arbitrio Iudicis relinquatur, cum certa regula dari non possit.*

11 *Iura & priuilegia alteri auferre solius Principis esse dicitur.*

QVAESTIO XVII.

Quæstio talis est. Nunquid constitutio Episcopi ua
1 leat, † qua constituitur, q per unum testē de ue-
ritate, uel tres de fama, uel quatuor singulares,
uel per confessionē extraiudicialem factā corā
quocunq; presbytero, possit quis cōuinci de crimine usu
rarū, ita q ex tali pbatione habeatur p maninifesto usu
rario quo ad omnē effectū manifesti. Et anteq̃ arguatur
pro aliqua parte, primò debet probari, q prædicta cōsti
tutio sit ɔ ius cōe. De primo patet.2.q.4.§.j.de testi.licèt.
cū similib. Secundū, & tertium patet. de testi.cum literis.
Quartum, & ultimū patet, de exces. prela.q̃ sit graue, de
2 iudi.c.at si clerici.& no.de cōces.c.ult. maximè cùm † ma
nifestum aliquid addit ultra probationem aliàs sufficiē
tem. Et arguitur primò q nō, nam sicut Episcopus nō po
test suum maiorē dijudicare, condemnare, uel absoluere,
ut.21.dist.inferior.usq;. ad fi.dist. ergo eodem modo ɔ
eius legem nil facere, uel attentare potest. nā lex, princi
patus, siue sacerdotium sunt connexa, & quod de uno fie
ri dī, de altero dictum intelligitur, de cōst.translato. Et
hoc pcedit in tm̄, q nec etiam consuetudo ualet ut mi-
nor in superiorem iurisdictionem exerceat; ut notat. Ar
chid.in d.ca.inferior. Quid plus, ne subditus usurpet iu-
risdictio

iurisdictionẽ,uel potestatẽ ĩ superiore,statutũ est ꝙ nec
superiori posit benedicere,21.di.denuq;.¶ Pro ista par-
te,& ꝓ solutione q̃stionis facit quod no.de hære.c.ulti.
3 lib.6.ubi not.†ꝙ Legatus de latere nõ põt mãdare ꝓce-
di sine iudicio,&c.in causis,in qbus aliàs dẽt iuris ordo
obseruari.sed ꝯ quia legatus põt statuere,quòd debeatur
tertia,ubi de iure cõmuni debeatur quarta,de uerbo.si-
gni.ex parte.3.unde quod ibi not.Hosti.itẽ vr̃ tex.expres
4 sus.de elec.c.8.in cle.ubi dr̃,†quòd minor legẽ superio
ris tollere nõ põt,nec corrigere, nec mutare nec modi
ficare,uel ei addere.sed in casibus ꝑmissis est tollere to
taliter,& in ꝑiudiciũ alterius.Ad hoc facit quòd no.In
no.de iureiurã. ueniẽtes.¶ Præterea quomodo Eps põt
tollere, uel in aliquo ꝯdicere statutis Romanorũ Ponti
ficũ cũ iure illa seruare, & custodire debeat?ut de iure-
iur.ego.N.& alibi dr̃, ꝙ Episcopi sunt debitores omnes
sacros canones custodire,9.q.3.in princi . cũ similibus.
& ad literã facit.25.q.2.in summa.& alibi dr̃,quòd uio-
latores canonũ à sancto Spiritu iudicãtur.e.q. 1.uiolato
res.¶Præterea canon ꝓcipit statuta sanctorũ Patrũ, seu
Romanorũ Pontificũ ab omnibus custodiri debere, ut
de consti.c.1.19.q.3.c.nulli.& 22.di.c. Qua ergo temeri-
tate Episcopi potuerunt non seruare,uel de non seruan-
do constitutionem facere, cùm contra tales pœnam de-
positionis canon comminetur?ut ibi.Ad idem.6.distinc.
deni que.in fi.¶Præterea cùm iura, & probationes, ꝗ in
themate posita reꝓbauerint,ne innocẽtia confusa succũ
bat.Ad quod facit de simo.licet Hely,in fi.& ne aduersa
riorũ insidijs pateãt, ut.2.q.1.§.manifestũ.Et cùm de iu-
re diuino ad minus duo testes requirãtur,quomodo põt
sibi derogari per talia statuta,maximè cùm ius canoni-
cũ sit iure diuino fortificatũ,pe testi.licet.¶Præterea vr̃
casus legis,ff.cõmunia.ꝑdio.l.si uẽditor.in fi.& C.de no
xa.l.2.& ff de sepul.uio.l.3.§.Diuus.in fi.ubi dr̃, ꝙ opor
tet Imperialia statuta ĩ omni loco suã uim obtinere.Ad
hoc.C.si ꝯ ius.uel uti.pub.l.ulti.Ad idem.ff.de aqua plu.
arc.l.si prius.§.Plautius.& ꝙ no.de offi.lega.c.1.ĩ glo.3.
5 in fi.ꝑ Ber.& ff.ad l.Ful.de anno.l.ult.¶†Præterea cõsue
tudo nõ põt introduci nisi ubi deficit ius.1.distin.cõsue
tudo,ita nec statutũ,cùm sint paria,ut ĩ.dicetur in parte
ꝯtria,in secũdo argumẽto,&c.Pręterea si unus Eps in sua
ciuitate põt cõdere canonẽ ꝯtra cõstitutionẽ iuris,eadẽ
ratione & alius Eps, qa nõ põt reddi ratio quare magis
iste,q̃ ille facere possit, ergo ipsi facere possunt,& sic iu
ra Romanorũ Põtificũ frustra erunt.Sed hoc sentire,mo
dicũ differt ab hæresi;ut.22.dist.c. nulli. Ad quod facit
de cõsti.c.1.in glo.nõ.n.reuocat.uersi. & contra dicere
nius.lib 6.Et ꝓ ista parte faciunt oĩa iura,quæ damnant
statuta,&cõsuetudines cõtraria iuri cõmuni,q̃ sunt mul
ta,quę enumerãtur de constitu.c.1.in glo.pe.lib.6.& de
6 consue.d.c.ulti.ad fi.ĩ glo.& quam. ¶†Pręterea consue-
tudines,& statuta sunt paria quo ad effectum,ut de ꝯsti.
c.1.lib.6.& ff.de legi.l.de qbus.& de uno ad aliud licet
arguere,ut ibi no.& C.q̃ sit long.consue.l.1. sed consue
tudo ꝯ legẽ nõ ualet,nisi sit inducta ex certa sciẽtia eius,
qui illam legẽ posset expressè tollere ĩ illo loco:ita col
ligitur in l.de qbus.in fi.& ita sentit Ber.de consue. c.ul
ti.& Inno.Compo.de cõsue.super rubrica.& no.C. quæ
sit lõg.cõsue.l.penul.in uer.ẽ ꝯ noscitur.& Io. 4. distin.
leges.& 8.dist.frustra.& 12.dist.in summa in medio.& ĩ
fi.& ibi no.Arch.sm Thomam ꝙ quàmdiu durat ratio,ꝑ
quã lex communis utilis erit,consuetudo subsequẽs nõ
uincit legẽ,sed uincetur ab ea.Sed hic semper durat ra-
tio primæ legis,ne ĩnocẽtia confundatur, maximè cùm
ipsa lex sit iuris naturalis,uel diuini. Et pro hoc facit ꝙ
no.ff.de admi.tuto.l.fine.§.Lucius.in glo .sed ipsa.& ma
xime cùm potẽtia Papę sit a Deo,non àb homine,ut no.
in d.§.leges.per Archi.Hãc partẽ. s. ꝙ Episcopus potest
facere legẽ in ꝑiudicium alterius,qui nõ cõsensit, tenet
Inno.de loca.c.2 .& de offic.legat.c.ulti.allegat ibi In-
nocẽ.C.de offi.Præto. l. 8. q̃ optimè facit ꝙ ipse no.de
ꝯsti tu. q̃ in ecclesiarũ. & ꝙ non posset tollere legẽ supe
rioris, licèt posset adiuuare,not.Hosti.de offici.Archi-
presby.c.ulti.de uerb.signi.ex parte.3.& idẽ Pau.de ele.
c.2.ĩ princip .in cle.ubi satis de hoc ꝑ eũ. Et idẽ ibi Ioã.
And.q remittit ad glos.Hosti.& Archidi.de conse.disti.
3.c.1.in fi.Et sic vr̃ intellexisse Gratianus, 18.distinc.in
princi . Et ꝓ hac parte facit ꝙ not.Archid. de elec. licèt
cano.in gl.magna.in fi.li.9.ubi ꝓprobat np.illorũ,q di-
cũt qđ Eps dispẽsare nõ põt ꝯ iura, nisi in casibus à iure
ꝑmissis.&maximè nõ ualet cõstitutio ꝑdicta ĩ eo qđ uult
ꝙ talis ꝓbatio habeatur nedũ ꝓ probatione aliàs sufficiẽ
ti,sed uult ꝙ talis ex tali ꝓbatione habeatur ꝓ manifesto
usurario,cũ alqd esse manifestũ,non pendeat ex potesta-
te Epi,sed ea re ipsa manifesta,ut patet de uer.si.cũ olim.
7 ¶†Præterea princeps,uel lex cõcedẽdo populo,ꝙ ius ꝓ-
priũ condere possint, vr̃ cõcessisse potestatẽ cõdẽdę legis
sine ꝑiudicio aliorũ.nã nunq̃ princeps intelligit alqd
cõcessisse , siue ꝑ uiã priuilegij, siue ꝑ uiã rescripti, uel
gratię,qđ redundat in ꝑiudiciũ alterius;ut.ff. de adm.tu
to.l.impuberi.& ne quid in loc.pu.l.1.§.si qs à Principe.
& §.meritò & de pri.c.pasto.& de resti.do.c.1.cum con-
cor.de rescri.c.1.li.6.ergo in præiudicium aliquorũ non
consentientiũ aliquid statuit, metas concessę potestatis
excedere vr̃:& sic tanq̃ a priuato factum est. Et ad hoc fa
cit.C.de preci.Imper.offeren.l.quoties.& l.neq; damno
sa.& quod no.Inno.de constitu. quę in ecclesiarum.&c.
cùm accessissent.in glos.3.circa medium.& de fide instru
men.c.cum P.in glos.1.& maxime.in fi.Et ꝯ Episcopus ha
bet de iure communi ꝙ possit condere,& facere statuta,
ut patet de maio.& obedien.si quis & de consecra. disti.
3.c.1.de consti.c. 2. lib.6. & de sen.excom.à nobis.1. &
etiam Legatus. & de offi.leg.c.ul. & de uer.sing. ex par-
te.3.Sed cum crimen vsurarium sit crimen ecclesiasticum;
ut de usur.per totum.& no. de foro comp.cum sit.& ra-
tione dicti criminis,usurari sint de foro ecclesiastico,&
illi foro subiecti,ut de usur.c.2.li 6.sequit̃ ꝙ ꝯ & de usu
rariis Episcopus possit cõdere legem,per quam usurariũ
uorago restringitur,& usurarii uidentes se posse de faci
li cõuinci,ab usurarum crimine abstineãt.ad qđ facit de
usur.c. 1.in cle.nã ibi statuitur,ꝙ usurarii possint cõuin
ci,&c.¶Pręterea & cõsuetudines,& statuta tanq̃ ius scri
ptum,& non scriptum,sunt paria quo ad effectum.& qui
est auctor unius,est auctor alterius:& qui potest unũ fa-
cere.potest & aliud.& de ea re de qua potest unum fieri,
potest aliquid fieri,ut ꝓbatur.ff,de le.de quibus. &de cõ
stitu .c.1.&.de elec.quia sæpe .li. 6.cum similibus. & no.
C.quæ sit long.consuetu.l.1.in uerbo consuetudinẽ.Sed
uideo ꝙ particularis cõsuetudo ꝯ ius cõe ualet,ut de cõ
suetu.c.ult.ergo & statutum.¶Præterea statuta, & cõsue
tudines sunt proprium eius ciuitatis uel loci particulari
ut.ff.de insti.& iur.l.omnes populi.& l.ius ciuile.& Insti.
eo.titu.in princip.si proprium,non commune,ergo inter
se homines alicuius loci, uel maior pars ipsorum,ꝓ illẽ
uniuersitatem representant,possunt leges facere,quę ar-
ctabunt oẽs subditos ius dicẽtis.†Cum ergo usurarii sũt
subiecti Episcopo loci ratione huiusmodi criminis , er-
go quẽadmodum statuta Episcopi ligant clericos,sic &
ligabunt laicos eis subiectos .¶Pręterea casus vr̃.ff. ꝙ cu
iusq; uni.no.l.item eorum.in princip.nam ibi lex appro
bat statutum,& consuetudinem ꝯ ius commune,& ĩ præ
iudicium singulorum,ut illi,qui alias habebant uocẽ in
ter Decuriones,non habeãt.Pro quo facit quod no. Ho.
sti.de offic.Arch.c.ult.ubi dicit,ꝙ ualet statutum Episco
porum,ꝙ non constituti in sacris, non habeant uocẽ in
capitulo,cum alias haberent,licèt hodie de talibus statu
tis factum sit ius,ut de æta.& qua.c.2.in cle. Et ad hoc fa
ciunt multa iura, quæ approbant consuetudines,& statu
ta ꝯ ius commune in aliorum præiudiciũ,maximè in ma
teria electionis,ut patet de cõsue. cùm dilectus. de ele.

Cuma-

Cumana.& c.ſcriptũ.& de cau.poſ.& ꝓprie.cùm eccle-
ſia.de uerbo.ſignifi.c.Abbate.cũ ſimi. Caſus vr̃ de uer-
bo.ſigni.ex parte.3. ubi ꝯſlitutio ualet ꝯ̃ ius cõmune i p̃
iudiciũ alterius.ſ.ꝙ debeat tertia, cùm de iure cõmuni
debeat quarta,ut no.Doct.de ſepul.certificari.de teſta-
mẽ.requiſiti.& de p̃ſcrip.de quarta.& de offic.ordi. con
querẽte.in text.¶Præterea vr̃ caſus de cle.coniug. cùm
oli.& de cogna.ſpiritua.c.3.ubi priuatur qs p cõſuetu-
dinẽ eligẽdi paſsiuè,& ꝯhẽdi matrimoniũ. ¶Ad p̃miſſa
faciũt multę.ll.loquẽtes de poteſtate ſtatuti municipa-
lis,& cõſuetudines,ut.C.de edi.pri.l.cùm in totũ.& de
emã.lib.l.1,& ſſi.ꝙ ui aut clã.l.ꝓhibere.§.nõ tñ.& de of
fici.ordi.irrefragabili.§.exceſſus.& de elec.dudũ.ij. de
fo.cõpet.cũ cõtingat.de cõſuetudi.c.3.de offi.ordi.præ
ſenti.lib.6.¶Ex his apparet ꝙ ualet cõſuetudo ꝯ̃ ius cõ-
mune in aliorũ p̃iudiciũ , &c.Et ꝓ iſta parte faciũt iura
6 illorũ,& opiniones,q̃ habẽt ꝙ Ep̃s diſpenſare põt ubi-
cũq; nõ ꝓhibetur,ut not.de iudic.c.at ſi clerici.l.diſtic.
in ſumma.& c.miror.Itẽ facit ꝙ no.do.Dy.de regu.iur.
indultũ.lib.6.ubi no.ꝙ ualet ſtatutũ,p ꝙ legitima debi
ta iure naturę minuatur.Itẽ facit ꝙ no.Io.And.de uſur.
c.2.in glo.2.lib.6.quã glo.approbat Archidia.ubi dicũt
ꝙ cõfeſsio extraiudicialis, vr̃ facere crimẽ uſurarũ ma
nifeſtũ.Itẽ facit ꝙ no.ff.de regu.iur.l.neq; pignus.Itẽ fa
cit quod no.Ioã.And.& Pau.de ſepul.c.2.§.1.in cle.ubi
dicit ꝙ Ep̃s põt priuare ſacerdotes,& decurtare eorũ iu
riſdictionẽ in foro pœnitẽtię,& facere caſus ſpeciales,
qui notantur ibi.¶Solutio, credo ꝙ cõſtitutio quãtun-
cunq; in ſynodo ꝓmulgata in caſibus p̃dictis,& ubicun
q; eſt ꝯ̃ ius cõe,& in p̃iudiciũ aliorũ nõ cõſentientium,
nõ ualet,p iura,& rationes aſsignatas ꝓ hac parte, niſi
expreſsè approbatur à iure,uel niſi habeat eandẽ ratio-
nẽ cũ ſtatutis,& cõſuetudinibus alias approbatis à iure,
10 ut ſic de ſimili ad ſimile arguatur. Ad hoc.ff.de legi.l.
nõ poſſunt.& l.fi. & ꝓ tãto dicit Hoſtiẽ. ꝙ q̃ cõſuetudo
dicatur rationabilis,relinquitur arbitrio iudicantis,cùm
de hoc certa regula dari nõ poſsit:ut no.Hoſtien. i ſum
ma.de cõſue.§.1.cuius dictum approbant Ioan.And. &
Archi.de cõſti.c.1.lib.6.Sed nõ põt eſſe rationabilis cõ
ſuetudo,uel ſtatutum ꝙ abſorbeat ius alterius,& p quã
innocentia põt cõfundi,& ueritas occultari,ut de ſimo.
licet Hely.in fi.& de iura.calum.cęterùm.& de teſti.li-
cet uniuerſis.¶Reſtat ad ꝯtraria reſpõdere:& primò nõ
ob.quod i primo argumento dr̃.ſ.ꝙ Ep̃s põt facere ſta-
tuta.&c. & ꝙ ratione criminis uſurarũ &c.nã licèt poſ
ſit facere ſtatuta,nõ tñ ꝯ̃ ius cõmune , & i præiudicium
alterius.nã quod uult ꝓ ſe,& ꝯtra ſe recipere debet.ſed
ꝓ ſe uult ꝙ ex reſcripto maioris ſibi nõ fiat p̃iudicium,
ergo eodẽ iure debet ſe habere circa ſubditos.ad primũ.
4.diſti.c.1.ad fin.de priui.paſtoralis & de reli.do. c.2.
ad tertiũ de cõſti.c.cũ omnes. item dato ꝙ crimen uſu-
rarũ ſit crimen eccleſiaſticum , & quod Epiſcopus poſ-
ſit ſuper eo ſtatuta facere,& cõſuetudines inducere ius
commune adiuuãdo,ut dicit Hoſti.nõ tamẽ ꝯtra ius cõ
mune,& in graue præiudiciũ alterius,quod eſſet in caſu
noſtro,quia p ſtatutum tale,& quodcunq; ſimile poſſet
innocentia ſuccumbere,& iniquitas ęquitati p̃ferri. Et
eſt tale ſtatutũ ꝯtra ius diuinũ,& naturalem rationẽ, ut
apparet p Ioan.2.q.4.§.1.& de teſti. c.licèt.Non ob.qđ
ſecundo loco allegatur p.c.ulti.de cõſue. quia illud lo
cũ habet i conſuetudine rationabili,ut ibi dicit text.ſed
rationabilis eſt quã iura approbãt expreſsè, uel ſaltem
non reprobat,nec tñ obuiat canonicis inſtitutis, qa tũc
nõ eſſet rationabilis,ut not.Cer.de cõſue.c.ulti.& Ioã.
11.diſt.i ſumma in fi.& in d.c.ulti.Sed in caſu noſtro,&
ubicũq; fit alicui graue pręiudicium,non poteſt dici ra
tionabilis,ut ſ̃ dictum eſt maximè cùm probatio p duos
teſtes, ſit de iure diuino,& naturali,cui nulla cõſtitutio
humana poteſt derogare,8.di. per totũ, & uſq; ad.xiij.

Non ob ꝙ tertio loco ponitur,& hoc dupliciter.nã non
ſequitur,ciuitas poteſt condere legẽ,ergo poteſt ſtatue
re ꝯ̃ legẽ ſuperioris,& in p̃iudiciũ alterius. quia hoc ex
preſsè reꝓbatur per ea,q̃ no.Inno. de conſtitu. q̃ in ec
cleſiarum. Adidẽ.ff.de ſepul.uio.l.Diuus.ad fin.& C.ſi
ꝯtra ius,uel uti.pub.l.ult.& ff. ad l. Iul. de anno l. ulti.
Sed poſito quod poſſet hoc ſtatuere ciuitas,de hoc non
eſt mirum;nã quod maiores ciuitatis faciunt legẽ ſtatu
endo,uel aliud faciendo,omnes de ciuitate uidentur fa
cere,ut.l.quod maior.ff.ad municipa.Sed in caſu noſtro
loquitur non de ſtatuto ciuitatis, ſed de ſtatuto Epiſco
pi.Sed ſi diceres, iſte eſt ſubditus Epiſcopi ratione huiuſ
modi criminis:reſpondeo,non eſt ꝓpter hoc totaliter
ſubditus ſed in hoc eſt ſubditus,ut illud crimen poſ-
ſit puniri ,per Ep̃m . Præterea poſito ꝙ dicatur ſubditus
ratione iſtius criminis,non tñ i eius p̃iudicium, qui nõ
conſenſit,talis ꝯſtitutio ualet,ut.ſ.ꝯuincatur per reꝓba
tas ꝓbationes,& inſufficiẽtes,ut no.Inno.de loca. c. 1.
& Hoſti.de uerb.ſignifi.c.ex parte.3.¶Non obſtat quod
quarto loco ꝓbatur,& opponitur de.l.itẽ eorum.i pri.
& de alijs iuribus,q̃ ꝯſuetudines approbãt, & iura ele-
ctionum.nã in illis caſib.& ſimilibus, & habẽtibus idẽ-
titatẽ rationis,fateor quòd ꝯſuetudo,& ſtatutum ualet:
ſed ex illis caſibus non iferri regula, quòd idẽ ſit i alijs,
imò potius ifertur ꝯ̃riũ,qa quod de uno dr̃, uel ꝯcedit,
de alio negari vr̃,25.diſti.qualis.Sed i caſu noſtro non
ſic,immò tenuit ꝯriũ,de teſti.licet. 1. & 2. ¶Non obſt.
quod quinto locu opponitur,de uerbo.ſign.ex parte.3.
nã ideò Legatus potuit in ſua ꝓuincia ꝯſtitutionẽ face
re de tertia perſoluenda,aliàs ꝯſuetudo ualet ſup hoc
de ſepul.c.certificari.Et ideò ibi ualet,quia ius ſcriptũ,
expreſsè apꝓbat,& ſic ualet ius nõ ſcriptũ alicuius ſup
aliqua re,quia ſuper eadẽ re ius ſcriptũ apꝓbat,quia idẽ
ſunt in effectu,licèt unũ ſit expꝛſſum,alterũ ſit tacitũ,ut
l.de quibus.ff.de legibus.Non ob. quod ſexto loco op-
ponitur de cleri.coniu.cùm oli.na rei pondetur,ut di-
xi ſuper quarto argumẽto ꝓximè,dico.Non ob.quòd ſe
primo loco opponitur de multis legibus, & decretali-
bus approbãtibus cõſuetudines,& leges municipales &
cũ p̃iudicio alieno,qa in caſibus à iure expreſsis, & ſi-
milibus,& eãdẽ rationẽ habẽtibus illud obtinet, ſecus
in caſu noſtro,uel ſimili, qa conſtitutio in caſu noſtro
eſt ꝯ̃ ius,rationẽ,& ęquitatẽ. Nõ obſtat quod octauo lo
co ponit,quòd Ep̃s diſpẽſare põt, &c.nã cõceſſo quòd
uera ſit illa opinio,nõ tñ ſequitur,ergo diſpenſare põt
ꝯ̃ ius cõmune,ergo cõſtitutionẽ facere põt ꝯ̃ ius cõmu-
ne.qa cùm diſpẽſationes fiãt cauſa neceſsitatis,uel uti-
litatis,uel interdũ ex p̃rogatiua perſonæ:ad ius cõmu-
ne trahẽdæ non ſunt,ut.ff.de leg.l.1.cũ duabus.ll.ſequẽ
tibus.& 7.q.1.petiſti.& de priui.ſanè.¶Preterea qñ Ep̃s
diſpẽſat,nõ diſpẽſat in p̃iudiciũ alterius,nec diſpẽſare
11 poſſet ſi uellet,quia ſolius Principis eſt per priuilegiũ
alicui ſua iura auferre.De hoc de reſcrip.quanuis.lib.6.
& facit quod not.de relig. do.c. conſtitutus. ſed vr̃ ob-
ſtare quod ibi recitari cõſueuit.ſ. quod Epiſcopus cũ ꝯ
ſenſu capituli ſui põt uni eccleſiæ auferre,& alteri da
re.Solu.illud expreſsè eſt approbatũ à iure.itẽ nil depe
rit eccleſiæ Dei , quia una eſt eccleſia.itẽ p̃lati nõ ſunt
dñi,ſed ꝓcuratores,12.q.2.ad fi. de dona. fraternitatẽ.
& quod legitur & no.de his,q̃ fi.à pręla.c.cùm apoſto-
lica.¶Itẽ nõ ob.quod nouo loco opponitur de eo,quòd
not.do.Dy.de regu. iur.indultum. primo namq; poſſet
dici,ꝙ iura per eũ allegata, nõ probant,nã ipſe dicit ꝙ
portio bonorum paternorum,quę defertur filio,proue
nit à iure ciuili.hoc cõcedatur,ſed unũ ius ciuile tollit
per aliud,dum tñ ſecunda lex tollens,ſit eiuſdẽ auctori
tatis cũ prima lege,ut no.ll.allegat.ſ per eum.ſ.Inſti.de
iur.na.§.pe.& ff.de legi.l.non eſt nouũ. & l. de quibus.
Sed illa iura nõ ꝓbãt,ꝙ lex ciuilis inferioris poſsit le-

gem

gem ciuilem superioris collere, immò ɔ̃triũ probat, de
elec.c.2.in cle. Vel aliter, ideò ꝓcedit quod dicit Dy. ꝙ
omnes de illa uniuersitate, siue ciuitate consẽtisse uidẽt,
ex quo illi, per quos regitur, uel maior pars consẽserit;
ut.ff.de cõdi.& demon.l.mũnicipibus.& ff.ad muni.l.qđ
maior.& l.municipes.cũ similibus. Et si diceres, quomo
do consensisse uidetur illi, q sũt hodie, legi, uel statuto
condito iam sunt cẽtũ anni, Respõdeo, ille populus est
hodie, qui tunc erat, ut.ff.de iud.proponebatur. Sed in ca
su nostro, legi uel ɔstitutioni ẽpiscopali non consẽserũt
laici. Item, aliud est facere legem circa bona acquirẽdũ,
aliud circa acquisita perdẽdum; nam primũ facilius cõ
ceditur, q̃ sm̃, ut.ff.de iur.& fac.igno.l.iuris.& l.fe. Sed ĩ
casu nostro summũ p̃iudiciũ fit, q ex hoc posset ĩnocẽs cõ
demnari. ¶Ad idq; penultimo loco opponii de eo, quòd
no.de usur.c.2.li.6.posset respõderi negãdo, q̃a illa glo.
nõ ꝓbat ꝙ dicit, q̃a nil allegat. uel ꝙ sit uera illa glo.q̃n
illa cõcurrunt, de q̃bus ibi di, ꝙ nõ ponit in casu nostro.
¶Ad id, ꝙ ultimo opponit de eo, ꝙ no.ff.de regu.iur.l.
neq; pignus. respõdere, ut dixi sup.in noua oppositione
ĩ secũda solutione.

¶Questio dispu.per.d.Fede.Petrucium Senẽsẽ in Acade
mia Perusina, de satisfactione uerbali facta usurario.

SVMMAE.

1 *Remissio usurario facta ab his q debẽt rehabere uel qui bus tenetur ipsum in foro conscientiæ reddant securum nulla reali satisfactione facta.*

2 *Satisfacere intelligitur quomodocunque desideriũ credi torum adimpleat: etiam si pecunia non soluat.*

3 *Obligatio ad restitutionem quibus casibus non sufficiat uerbalis remissio.*

4 *Restituere est in pristinũ statum reponere, & 21.q.22.*

5 *Vsurarius etiam restituetur usuras nõ propterea est libe ratus à peccato, quod cõtraxit exercens usuras, nisi pec catum confessus fuerit, & pœnitentiam peregerit.*

6 *Mens uerbis præferri debet.*

7 *Pontificis Ro auctoritas in decisionibus causarum, quid præferens sit dictis aliorum, etiam sanctorum Patrum.*

QVAESTIO XVIII.

1 QVæstio talis est.† An usurario sufficiat in foro cõ
scienetiæ remissio sibi facta ab his, qui debẽt re
habere usuras sine reali restitutione. & ṽr ꝙ sic:
nã in maioribus criminibus puta furti, uel uio-
lentiæ, & rapinę, in re furtiua, uel rapta apud furẽ, uel ra
ptorem remanente de uoluntate dñi, purgatur uitiũ fur
ti, & uiolẽtiæ sine aliqua restitutione, ut patet de re furti
ua.ff.de fur.l.inter omnes.§.recte.& de uiolẽtia patet de
preca.l.certè.§.Iul. Quòd autem ista sint maiora crimina
crimine usurarum, patet ex qualitate pœnæ. nam siue de
his criminibus agat ciuiliter, siue criminaliter, maior pę
na infertur, quam usurarijs, siue furtum sit manifestũ, si
ue nõ, siue uiolẽtia sit publica, siue priuata, ut patet. C.&
ff.de fur.& de ui pub.uel priu.& de ui & ui ar.l.1. Et non
est dubium id grauius esse commissum, ꝙ est grauius ui-
dicatum, ut.24.q.j.non afferamus. Patet etiam ex ordine
titulorum, quia inter illa tãquàm maiora præmittit cri-
men usurarum. ¶Pręterea ĩ crimine usurarum, & aliis cri
minibus maioribus, sufficit satisfactionem condignã fa-
cere, uel emendationem, ut in c.2.de rap.ut q̃s sit libera-
tus à peccato, ut patet de usuris.quanto.& eo.ti.c.1.li.6.
2 & de seput.c.ult.& de rap.c.in literis.c1 fi.† Sed satisfa-
ctio intelligitur quomodocunq; desiderium creditorũ
adimpleatur, etiam si pecunia non soluatur, ut.ff.q satis-
da.cog.l.1.& ff.de pign.actio.l.si rem.§.satisfactum autẽ
accipimus, &c. Vnde si creditor remittit actionẽ sibi cõ
petentem, ex quo spõte hoc facit, sibi satisfactum itelli-
gĩt, ut in.ll.superius dictis. ¶Præterea qui potest donare
ꝙ plus, ṽr ꝙ possit remittere; ut no.de rescrip.statutũ.ad
fi.lib.6.uel qui potest unum, potest & aliud, & pro eodẽ.
quasi accipiuntur, de testi.ueniens.& ff.de calum.qui ẽt.
Sed certum est ꝙ si usurarius restituisset pecuniã debito
ri, eidẽq; creditori, ipse posset illam dare usurario, ergo
eodem modo posset illam remittere usurario. ¶Pręterea
istud ṽr insolubile. quidam sunt speciales casus, in quib.
obligatio ad restitutionem nõ sufficit remissio, ut extra
de rescrip.statutum ad fi.de cẽsi.exigit.li.6.& ibi de hoc
debet ergo intelligi ꝙ ĩ alijs casibus sufficit remissio, ut 3
not.de cle.nõ resi.c.unico ad fin.de reg.iur.nõ remitti-
tur peccatum.lib.6. ¶In ɔ̃triũ dicit sex, qđ à significatio-
ne uocabuli non est recedendum, nisi constet de mẽte ɔ̃-
ria significationi uerbi.ff.de leg.3.l.non aliter.& not.de
uer.signi.propterea. Vnde cũ regula sit beati Augustini
dicentis, nõ remittitur peccatum, nisi restituatur ablatũ,
ut.14.q.6.si res.de usur.cum tu.& de regu.iur.non dimit
titur.li.6.& aliud sit restituer, & aliud remittere, ut.ff.de
uerbo.sig.l.pe.& l.cũ Pretor.& l.restituere, patet ꝙ non
satisfecit regulę illę, cui facta est remissio, sine reali resti
4 tione† sed cum restituere sit in statum pristinum ponere,
ut in ꝑdicta.l.& de usur.uideamus.§.infamia.sicut ĩ aliis
restitutionib. dr̃.C.de repu.l.una.de sen.pas.l.1.maxime
cũ hic tractetur de peccato, est tutior uia eligẽda, de spõ.
c.iuuenis.de cle.ex.mini.illud.de homi.ad audientiã. Itẽ
non ualet pactum de non repetendo usuras, de iureiu.ad
nostram.ij. Item qui soluit indebitũ scienter, donat.ff.de
condit.inde.l.1.& tñ q soluit usuras sciẽter, nihilominus
repetit, non obstãte ꝙ uideatur donasse: ergo si donatio
non ualet ꝙ ualebit remissio. Secundò per.c.debitores.
& eius gloss.de iureiuran. Super hoc est opinio Dom.Io.
And.in regula, peccatum.de regu.iur.lib.6.q tenet pri-
mam partem, quod sufficit obligato ad restitutionem li
beraliter facta remissio ab eo, cui est facienda restitutio:
allegat.ff.de pig.act.l.si rem.§.omnes.uer.satisfactum.ni
si in casibus, ubi expressum est, remissionem nõ ualere.ut
c.statutum.& in c.exigit s̃ al. Hoc etiam ṽr tenere Archi.
de usu.c.2.lib.6.super uersi.satisfactum.ubi dicit, satisfa-
ctum, accipimus quomodocũq; uoluntati creditoris sa-
tisfaciat, all.d.§.omnes.uer.satisfactum. Et idem ṽr tene-
re Host i.per eadem iura in summa, de usu.§.qui pœna.
uer.ꝙ si fenerator.& uer.dicendum est ergo. Aliqui uero
religiosi tenet, ꝙ etiam si partem restituat, & de resi duo
sibi remissio fiat, nisi usurarius totum offerat debitori, ei
dẽq; creditori, non est liberatus. do.Dy.uero tenet me-
diam uiam, scilicet ꝙ si pecunia est restitutioni parata, ꝙ
ualeat remissio, quasi uideať restituta, & breui manu red-
dita, uel legata. allegat in arg.ff.de dona.inter.ui.& ux.l.
3.§.sed & si debitorem.& si cert.pe.l.singularia. sed opi-
nio ista do.Dy.est eadem cum opinione Theologorũ seu
religiosorum. non enim plus est ei offerre pecuniam resti
tuendam, q̃ si eam habere paratam ad restituendum. pri-
mum enim continet sm̃; ut.ff.de act.empti.& uen.l.Iulia-
nus.§.offerri. sed sm̃ nõ continet primum, ut ꝑ te ui des:
nam pecunia potest esse parata absq; eo ꝙ offeratur. Secũ
dò dicẽdũ est, quod si is, cui debet restitui pecunia usura-
ria, uel aliàs male ablata, non coactus, non deceptus, uel
circumuentus, & omni dolo, uel caliditate, ui, & metu cef
santibus, & precibus, uel seruitiorũ exhibitione inductus
pecuniam sibi debitam, non oblatam, nec restitutioni pa-
ratam usurario remittit, liberatus est usurarius à restitutio
5 ne, per iura pro hac parte inducta† nõ tñ dico ꝙ sit libera
tus à peccato, quod ɔ̃xit exercendo usuras, nisi de illo pec
cato confiteatur, & pœnitentiam peragat. nam in re male
ablata obligatur quis ęternæ pœnæ propter peccatũ mor
tale, quod ɔ̃xit in auferendo rem illicitè à proximo, & ad
restitutionem rei. Duos ergo offendit, scilicet Deum, &
proximum; & sic duobus satisfacere tenetur, de usur.cum
tu.in fi.de homi.c.sicut dignum.§.ex eo. Et ex hoc posset
dici

dici quod aliqnibus durũ uidetur, ꝙ si usurario perseuerante in crimine,& nõ dispoſito ad aliqam reſtitutionẽ usurarũ,is, qui debet recipere uſuras,motu proprio, uel ad petitionem uſurarij remittit uſuram ſibi debitã,liberatus eſt uſurarius reſtitutione rei,nõ dico à peccato,ꝙ contraxit uſurarius fenerando.& ſic intelligẽdo ſaluantur uulgi opi.quæ cõtradicunt.¶Non ob.ſignificatio uerbi,reſtituere.nam beatus Auguſtinus,ex cuius uerbis sũpta eſt illa regula, nõ habuit reſpectum ad ſtrictam ſigni
5 ficationem uerbi,reſtituere,ſed ad mentẽ ſuam,quæ præferenda eſt uerbis,ut legitur,& not.de uer.ſig.intelligẽtia,Facit ꝙ ſi offendiſti proximũ tuum rapiendo,uel ſubtrahendo,uel uſuras extorquẽdo,ꝙ tu reconcilies te cũ ipso,& quia communiter homines non iactãt pecuias, ut.l.cum de indebito.ff.de proba.& uolũt ſibi reſtitui res ablatas,ideo retulit ſe ad uerbum reſtitutionis.Quod autem Auguſtinus ſic intellexit,patet multipliciter,nã Auguſtinus in uerbis ſuis nõ poſuit reſtituere,ſed reddere, 14.q.6.in princi.& aliqua differentia eſt inter reſtituere,& reddere,ff.de uer.ſig.l.uerbum reddere.Item Romani Pontifices,quorum auctoritas in deciſsionibus cauſarũ ꝓferenda eſt dictis aliorum,etiam ſanctorum patruũ, 20.di.in ſumma.utitur uerbo,ſatisfacere,& emendare, ut de rapto.c.2.uer.emendationem.& idem de fur.c.ult. ubi gl.allegat,14.q.6.& 1.& Ber.de uſu.c.cùm tu. ubi regula iuris dicit,reſtituere, Auguſtinus dixit,reddere imò uidetur ſufficere cautio,de uſur.c.2.li 6. Si enim debemus iudicare ex uerbis,uide quid erit.dedi damnum,& nihil tibi abſtuli,nec aliquid ad me peruenit.Hic nõ poteſt fieri reſtitutio ꝓprio ſumpto uocabulo, ſufficit tamẽ ſatisfacere,& tamen iſto caſu groſſo modo loquendo dicere mus,iſte non poteſt ſaluari,niſi damnum. 1. eſtimationẽ reſtituat.Item pone,debeo tibi centum ex cauſa uſurarũ rogo te ut poſsim illa centum tenere cũ conſcientia bona,quia uolo cõmunicare in paſcate, & obligo me tibi in centum per inſtrumẽtum ex cauſa mutui, uel depoſiti & ad certũ terminum,& ille,q debet recipere,eſt ualde cooiunctus:nunquid iſte tutus eſt?utiq; ſatisfactũ eſt quã tum ad eccleſiã,ut i ꝑallegato uer.ſatisfactũ. Federicus.

ADDITAMENTVM.

¶Diſpoſitio.] Ioan.Andr.in regula,peccatum.in Merc.poſt uerba do.Dy.ſic dicit, Multum puto in his animum ponderandum,nec tutum puto illum,qui ageret in mẽte,nõ reſtituere,remiſsione non facta. Laur.

¶Quæſtio diſputata per domi.Federicum Petrucium Senẽſ. in Academiã Peruſina anno Domini.M.cccxxxiij. menſe Maio.

SVMMAE.

1 *Monachus monaſterij exempti promotus in Abbatem alterius monaſterij nõ exempti,ſi renunciet regimini,ubi remaneat monachus.*

2 *Dignitate alicuius finita,uel ablata,remanere is dicitur in eo ſtatu,& collegio,cuius erat.& nu.3.*

4 *Monachus aſſumptus ad dignitatem ſecularem, uel ad curatã eccleſiã,dicitur Epiſcopũ habere pro Abbate; nec amplius habet aliquid agere cum monaſterio.*

5 *Epiſcopus ab eccleſia ſua ſolutus, retineat ſua priuilegia.*

6 *Exemptus delinquens uel contrahens,ſubeſt ordinario loci,ubi delinquit.*

7 *Papæ immediatè ſubiectus, an nihilominus ſubiaceat Epiſcopo loci,in quo reſidet:quid de eccleſia unius diœceſis unita eccleſiæ alterius diœceſis;cuius eccleſiæ iuribus utetur.*

QVAESTIO XIX.

Quidam monachus unius monaſterii exempti,promotus fuit in Abbatẽ alterius monaſtrii nõ exẽpti, deinde renũciauit ex cauſa honeſta admiuiſtrationi,& regimini dicti monaſterii.
1 †Núc primò quærit ubi maneat monachus an in primo, an in ſecũdo monaſterio,an ſub Epõ,an ſub Papa immediatè tãq exẽptus,Secũdo poſito ꝙ remaneat i ſecũdo monaſterio monachus quæritur an habẽdo locũ in c. & ſtallũ i choro cuius tẽporis cõſiderato haberi debeat an tempore quo abſũptus fuit i Abbatẽ an tẽpore quo definir eſſe Abbas monachus reputatus.Et arguitur primò ꝙ remaneat monachus i primo monaſtero, qa dignitas ſupueniẽs non aufert ſtatũ priorẽ.ſed nouũ adiit,ff.de ſenten.l.ſenato-
2 res.ubi dicitur,†ꝙ ſi quis adipiſcatur dignitatẽ ſenatoriã Romę nihilominus retinet domicilium ubi oriũdus eſt. Ad idẽ.ff.ad muni.l.filii.§.ſenatores. ubi dicitur ꝙ ſi ſenator impetrauit arbitrium moraodi ubi uoluerit, nihil ominos Romę retinet domicilium.C.de adno.diue.iud. l.ſi qs.de togatis.ubi expreſsè habetur ꝙ† depoſita digni
3 tate,remanet quis in eo ſtatu & collegio,unde erat. Itẽ in primo monaſterio fecit profeſsioẽ unde eſt ibi perpetuo obligatus,de iureiura.ſicut. Ad idem de maio. & obe.per tuas.ubi quis adeptus à Papa ordinis dignitatẽ, nõ eximitur ab Epiſcopo ſuo.ſic in caſu noſtro non adimitur à primo monaſterio.Ad idẽ de conceſ. prẹben.c. literas.& de elec.dudum.ij.ubi colligitur,& no.qđ ſi qs habeat beneficium ſimplex,& adipiſcatur dignitatẽ, nõ perdit primum. Ad idẽ de priuile.cùm Capella.nec eſt iuimicũ iuri ꝙ ſi qs Prælatus latus in una eccleſia,& ratione alterius alteri ſit ſubiectus,de priul.ex ore.cum ſi. & poteſt quis habere domiciliũ in loco originis, & ubi habet beneficiũ,de temp.ord.c.3.lib.6. cum ſi. ¶In contrarium uř quod nõ remaneat monachus primi monaſterii,nec illud repetere poſſit,quia eoipſo ꝙ fuit plenè trãſlatus ad ſm monaſteriũ, fuit abſolutus à primo, & monaſteriũ ab eo; & alter alterum repetere nõ pót.16. q.1.ne pro cuilibet.ubi etiam Archi. quærit an Epiſcopus poſsit diſpenſare ut redeat ad monaſterium. Ad idẽ de ele.cùm in cunctis.cũ ſi.& 15.q.1.c. 5. & de priui.cũ olim et.2.ubi monachus factus Epiſcopus,acquirit Epiſcopatui,non monaſterio;quia nihil habet facere in primo monaſterio.Ad idem.21.q.2. ſi quis iam tranſlatus. ubi tex.dicit ꝙ trãſlatus ad ſecundam eccleſiã,nil habet commune cum priori eccleſia.Ad idẽ.C.de remiſ.pig.l. fin.& ff.de ſta.ho.l.liber homo.Optimè facit de elec.cõſtitutus.ubi dicitur,& no.ꝙ nõ poteſt quis eſſe Abbas in uno monaſterio,& monachus i alio eſſe niſi expſsè hoc fuerit reſeruatum,de relig.do.c.ulti.Ad idem.17.q.1.ꝓſbyteros.& regula eſt ꝙ remittentibus actiones ſuas,&c. 7.q.1.§ periculoſum.& de renun.ex tranſmiſſa.de ſimo. c.ex inſinuatione. & facit quod not.16.q. 1.c.3.¶Ex hoc uidetur,quod ſi monachus fiat Plebanus i eccleſia collegiata,uel Epiſcopus,& demũ renunciet,uel deponatur, nõ poteſt redire ad monaſterium primum, nec in plebe nec in Epiſcopatu remanere poteſt,ut canonicus, qa ſua profeſsio repugnat,ut qa in una eccleſia homines diuerſæ profeſsionis ſociari nõ debent.ad quod facit, qđ legitur,& no.16.q.7.in noua actione.&de elec.c.1.in cle. Hinc eſt ꝙ no.Hoſtien.de ſta.mo.quod Dei.& Ioan.An.
4 eo.ti.c.1.circa ſi.in cle.ꝙ†monachus aſſumptus ad dignitatem ſecularem,uel ad curatam eccleſiã, poterit ſtare ſolus ſine monacho,nec inuitus ſociabitur. ratio eſt, qa nihil habet facere cũ monaſterio , & Epiſcopus erit ſibi Abbas.Quod autem remaneat monachus ſecũdi monaſterii,ſic probatur,Certũ eſt quòd Abbas eſt monachus, & appellatione monachorũ continetur.de ſimo.c.qm.& c.ult.& alias non potuiſſet promoueri ad regimen monaſterii,niſi primo fuiſſet monachus,de elec.cùm i magiſtrum.

ftrum.& eo.ti.nullas.& c.indemnitatibus.lib.6.sed mona
chus nūq̄ potest esse regularis sine claustro,16.q.j.placuit
etiam si renunciasset cum iuramento,de iureiuran . sicut.
Cum ergo ooo est ibidem ut Abbas salrē debet esse ut mo
nachus,ex qua præsuppositum est ꝙ non remaneat mona
chus in primo monasterio.¶Præterea Abbas per sentētiā
amotus remanet monachus monasterij eiusdem, ut ꝓba
tur de sta.monacho.cum ad monasterium.in fi.& hoc ibi
tenet Host.de simo.dilectus.ij.ibi hoc tenet Inno.de ele.
officij tui.in fi .& l.dist.accedes.¶Pręterea si in casu odio
so,& restingibili ille, qui desiit esse Abbas,remanet sim-
plex monachus,ut dictum est, quātomagis ī casu nostro,
ubi ex honesta causa pro utilitate monasterij,cessit Abba
tiæ, multo fortius ad hoc de reg.ior.odia.li.6.& sic tenet
Hosti.de Simon.c.ulti.super uerbo Abbates.& super uer
si.extendi.Item hoc probatur apertè de simo.c.qm.nā ibi
ex culpa remotus à prælatura,traosfertur ad alium locū;
ergo ibi remotus sine culpa,dēt remanere. Ex ꝯtrario se
queretur absurdū ; Pono quod qoidā monachus ordinis
cisterciēn.unius mooasterij factus est Abbas in alio mo-
nasterio,& demum reoūciat: quomodo hooestum erit ꝙ
nec io primo,nec secūdo monasterio sit monachus, & ꝙ
solum sub Episcopo io ciuitate degat relictis regularibus
obseruantijs? Et potest poni exemplum in fratre pręd ica
tore,uel minore,qui factus est Episcopus,& postea renū
cauit,qūo iste portabit habitum religionis extra religio
nem? In contrarium vr̄ ꝙ non remaneat monachus secū
di monasterij:ꝙ sic probar.Iste antequàm esset promotus
ī Abbatem istius secundi monasterij,fuit obligatus huic,
& monasterium isti uinculo,cōiugali,& Abbatiali,& ꝑla
tioois.Dissoluto ergo uioculo,quo iste tenebatur mona-
sterio,& monasterium tenebatur illi,nil habet facere ul-
terius in mooasterio.Ad hoc, 7.q.1.sicut de sec.oup.c.pe.
& nl.Sic ergo nec mooachus, quia professionem ibi non
fecit,nec est Abbas,quia renunciauit.Facit de reg.iur.c.1.
immò vr̄ idem etiam,si fecit professionē.Pone quòd ī isto
monasterio est numerus.xij.monachorum iuratus,& con
firmatus per sedem Apostolicam. mortuo Abbate unus
ex illis fit Abbas,& in locum ipsius subrogatur alter mo
nachus:de inde iste reouociat Abbatiæ.oūquid recupera
bit iura monachus? vr̄ quòd non.nam eo ipso quòd fuit
factus pater,& Abbas,perdidit iura mooachatus, & filia
tionis.Ad hoc de simo.sicut.& de conces.præbē.literas.
de prębē cùm ī ecclesia.li.6. & ibi uide quod no . Archi.
imò monachi nō possūt eum recipere ī monahū obstāte
iuramento,& confirmatione sedis Apostolicæ.Pone exē
plum magis sensibile:monachus factus est Plebanus in ec
clesia collegiata,uel factus est Episcopus ī ecclesia cathe
drali, ubi sūt caoonici seculares,uel regulares;ut ī eccle
sia Perusina.reounciat plebi,ut in primo exēplo,uel Epi
scopatui,ut in secundo exēplo.nunquid remanebit cano
nicus in plebe,uel ī ecclesia cathedrali? vr̄ quòd nō,quia
monachus nō potest esse canooicus in ecclesia seculari,
ut dictū est, & no.Hosti.in c.quòd Dei.Sed tū dices,hoc
facit disparitas habitus,& professionis.Itē in secūdo exē
plo,Episcopus Perusinus fuit monachus sācti Petri peru
sino,renūciauit Episcopatui, nūquid remanebit canooi-
cus regularis in ecclesia Perusina? maxime cùm ibi sit cer
tus numerus canonicorū iuratus.Dices quòd oō,obstaot.
nomero, & diuersitate habitus,& professionis.Sed pone
fortius exemplum in uacante ecclesia Perusioa,quæ est re
gularis.Papa fecit ibi Episcopum quendam canooicum
regularem,puta Eugubinum, demum ille Episcopus re-
nūciauit Episcopatui.quo iure remanebit ille canonicus
ī ecclesia Perusina sine noua electiooe cùm oec canonici
elegerunt,nec Papa eum transtulit ad canonicatum, sed
eum promouit ad Episcopum. Et ideò stylus curiæ habet
quòd qñ monachus un ius monasterij ad monachatū alte
rius monasterij transfertur,per clausulā istā ualet,Te de

monasterio Fursen̄. cuius monachus existis,ad monaste-
riū sāctæ Marię auctoritate Apostolica trāsferētes,ac uo
leotes,& decernentes,ea nunc uolumus ut eiusdē mona
sterij sanctæ Marie monachus cēsearis,& ī eo recipiaris
in monachū . per ista uerba clarè apparet ꝙ iste hēt iura
monachatus ī scđo mooasterio.Sed qñ ꝓficitur ī Abbatē
non ponunt ista uerba,nec sūt apta,ut s̄ de cōsu.cùm ue
nerabilis.& sic renūciaos regimē secūdi monasteri j nil
hēt facere in secūdo monasterio. immò plus,uacante ec
clesia perusina factus est Ep̄s per electionem siue per pro
uisionem superioris,quidā canonicus perusinus,in cuius
locū capitulū perusioū aliū subrogauit,demum auctori-
tate Apostolica renunciauit Episopatui:quo iure pōt iste
repetere locū antiquum,aut ꝙ de nouo recipiat̄ cū tota-
liter iura canonicatus ꝑdiderit,& s̄m hoc remanebit Ep̄s
nulliusecclesię,sicut ille,đ renū.ad supplicationē.de eo,
qui renuo.Ep̄atui. c.1.posito ergo pro ꝯstaoti ꝙ nec ī pri
mo,oec ī scđo monasterio remaneat monach', subsequē
ter quęrit̄ an sit sub Ep̄o loci,an sub papa immediatè sub
iectus remaneat.& ꝓbatur ꝙ sub papa,sicut primò erat,
quia priuilegia sunt perpetua. 16.q.2.c.1.& scđo ad idē
de regula.c.decet.lib.6.& nemo sine culpa dēt suo iure
priuari , de cōsti.cognoscētes . cum si.itē exēptus certis
modis,recidit in iurisdictionē ordinarij,de priu.c.1.lib.
6.sed hic nō est aliquis de illis , ergo dēt cēseri exēptus ,
ut primo erat.item miles ex cā honesta à militia remotus
gaudet plurimis priuilegijs,quib.gaudebat dō erat ī actu
5 militiæ,ut.ff.de ueteranis.per totū.Hinc est,1ꝙ Ep̄s solu-
tus ab ecclesia sua,gaudet priuilegio Ep̄ali in multis,quia
dēt postulari,nō eligi,ut no.de renun.cap. post trāslatio
uē. Ad idē de sepul.is qui.ī fi.li.6.¶Itē monasterium cōsi
stēs ī metas alicuius Plebaoatus,uel Archidiaconatus effi
ciat̄ capella,vr̄ gaudere illo priuilegio , quo gaudebat dū
erat monasteriū.Ad hoc de cap.mona.c.2.uer.cū enim.&
ibi dicit Iono.ꝙ talis capella subest ei,cui primò suberat.
Sic in casu nr̄o,iste monachus suberat Papæ sicut suberat,
qñ erat in primo,uel scđo monasterio Itē cū aliquid con-
ceditur,mandat̄,uel imponit̄ collegio ,uel uniuersitati ip
sis singulis vr̄ impositū,uel coocessum.Facit de so.compe.
dilecti.de rescrip.cùm te.de sen.excō.si snia.in fi.lib. 6. et
si diuisus fuit à collegio.ff.de colle.illic.l.j.ī fi.18.q.2.nul
lo.& no.de rescri.cùm dilecta.sic in casu nr̄o. Sed vr̄ ꝙ re
maneat sub Ep̄o,q̄a cessante cā cū priuilegiāte,cessat effe-
ctus,de app.cū cessāte. Sed iste monachus erat exēptus ex
ꝑsona monasterij, nō ex sua ꝑsona erat exēptus,ut ꝓsup-
pooit̄ in themate.& ista suot ualde diuersa,ut patet de pri
ui.ne aliqui.lib.6.Si ergo solutus est tā à primo , q̄ā scđo
monasterio,necesse est ipsum iure cēseri aliorū de sta.mo.
c.recolētes.nō eū gaudere ꝓrogatiua illius ordinis,à quo
per factū suū alienū fecit,de ui.& ho.cle.c.2.in cle.de sen.
ex.in audiētia cū si.Ad hoc. optimè facit de renū.c.ad sup
plicationem.ubi Archiep̄s,q̄ renunciauit Archiep̄atui re-
maoet sub iurisdictiooe illius,ubi domiciliū uel bn̄ficium
hēt.Ad idē de oo.oper.nuo.c.2.cū si.Ad idē de elec.uene-
rabilē.ī fi. ¶Præterea dr̄ io iure,ꝙ si monachus exemptus
detinet̄ ad locū nō exēptū,nō gaudet interim priuilegio
exēptiōis,ut patet de tēpo.ordi.c.3. & de priu.c.j.ad fi.li.
6. multo fortius in casu nr̄o cùm ꝓsupponat eū desiisse eē
6 monachū utriusq; mooasterij.¶† Præterea exēpus durāte
exēptiooe si aliq̄d faciat ex̄ locū exēptū delinquēdo, uel
ꝯhendo,subest ordinario loci,ut in c.j.de priuile.li.6.quā
to magis iste,qui est absolutus,& oudatus ab utroque mo
nasterio collocās domiciliū ī ciuitate uel diœcesi, debet
esse sub diœcesano loci multo magis. Sed posito sine præ
iudicio ueritatis ꝙ remaoserit monachus secundi mooa-
sterij,quęritur quem locū habere debeat ī capitulo , uel
choro,an consideretur tempus suæ promotionis,an tem-
pus,quo hodie incipit esse monachus, & desiuit esse Ab-
bas, uel ꝙ tempus considerari debeat ? Et arguitur primò

conſiderari tẽpus,quo incipit eſſe ut monachus,quia nũ-
quàm obtinuerat, locum monachi in ſecundo monaſte-
rio,niſi hodie,vñ pinde ẽ ac ſi hodie cẽt receptus de no-
uo,&ſic oĩs aĩt eũ recepti dẽnt ꝑferri,17.di.c.ult.de ma-
iori.& obe.c.1.cũ ſi.Nã q prior eſt tpe,&c.de ꝑbẽ.ſui q.
& de reg.iur.q prior.lib.6.ad idẽ de renũ.c. ex trãſmiſſa
de ſimo.ex iſinuatione.de reſcript.q̃uis.lib. 6. i illis tri-
bus iuribus ille,q aliàs habuerat uocẽ,nũc de nouo rece
ptus habet ultimã uocẽ,ſeu locũ,multomagis ille, q nũ
q̃ ut monachus habuit uocẽ,uel locum,ut i caſu noſtro.
Nec ꝓdeſt ꝙ fuit Abbas, q͞a ex quo ex facto ſuo abbatiã
ꝑdidit,honorũ reliquias nõ retinet,arg.ff.de qñ.l.j.§.itẽ
in uno.cũ ſeruus torquetur i caput dñi ſui, q ſeruũ amiſit
ex facto ſuo,&c.Sed vr̃ ꝙ dẽat cõſiderari tp̃s,quo fuit trã-
latus ad ſm monaſteriũ,ut ſi tũc erãt decẽ monachi i mo
naſter.&eo exiſtẽte Abbate duo ſunt creati monachi,iſte
depoſito officio,& regimine monaſterij,debet eſſe unde
cimus,& nõ tertiuſdecimus.Nã ex quo ꝑſupponitur iſtũ
hr̃e iura monachatus poſt renũciationẽ abbatiç,debet ĩ-
ferri,ꝙ qñ fuit cõſecutus abbatiã,fuerat ẽt cõſecutus iu-
ra monachatus.uno ergo ex his duobus ꝑdito,uel renũ-
ciato,ſcilicet abbatia,remanet ius monachatus. Ad hęc
de priuile.paſtoralis.cũ ſua glo.Abbatia.n.adueniẽs mo
nacho,eſt tãq̃ poſterius ad prius.primũ autẽ põt eſſe ſine
poſterioribus,ſed nõ ẽ cõuerſo.nã Abbas nõ põt eſſe ſi-
ne monachatu,nec Archiepiſcopus, niſi ſit Ep̃s.depoſito
ergo officio Abbatiæ, remanet monachus, depoſito au-
tem officio Archiepiſcopatus, remanet Ep̃s. Ad hoc de
renũ.ad ſupplicationẽ.oportet.n.de neceſſitate,nolẽdo
tenere ꝙ remaneat monachus in ſecũdo monaſterio,iſer
ri qñ fuit trãſlatus ad ſm monaſteriũ, fuit tranſlatus ut
monachus cũ honore Abbatiæ. nã cùm in iſto monaſte-
rio ſecũdo nunq̃ fuerit ꝓfeſſus uel fecerit ꝓfeſſionẽ,uel
in monachũ receptus fuerit,meritò ſequitur,ex quo fuit
trãſlatus ad ſm monaſteriũ,fuit ẽt cõſecutus iura mona
chatus cũ iſto ſecũdo monaſterio,ac ſic i habẽdo locum,
cõſiderabimus tẽpus ſuç trãſlationis.Et licẽt dixerim ꝙ
in trãſlatione fuerat cõſecutus iura Abbatiç, ꝑlationis,
uel paternitatis,tñ durante officio Abbatię,prçlationis,
ſeu paternitatis nõ põt exercere iura monachatus,ſeu fi
liationis,q͞a eodẽ tẽpore ad id,ad quod eſt pater,nõ põt
eſſe filius, licẽt ex cõſuetudine interdũ Prælatus habeat
uocẽ in capitulo ut canonicus,& tñ tũc nõ eſt ibi ut Prç
latus de ꝑbend. cùm in eccleſia.lib.6.Simile quod no.de
ſeo. excõ. officij. ubi abſolutio à prima ſentẽtia dormit,
donec fuerit abſolutus à ſecũda. Et quod no.de iudi. ita
quorundã. ubi effectus ſecũdæ excõmunicationis nõ ap
paret,niſi ſit abſolutus à prima excõmunicatione. Ita in
caſu noſtro iura monachatus nõ poſſunt apparere i iſto
donec eſt Abbas.Sic officiũ curatoris deuenit,furioſo ad
ſanã mẽtẽ redeunte.C.de cur.fur.l.cũ alijs.Sed vr̃ ꝙ neu
trũ tẽpus cõſideraodũ eſt, ſed quòd debeat habere pri-
mũ locũ imediatẽ poſt Abbatẽ ſubſtitutũ; & hoc in me-
moriam priſtinæ dignitatis,ar. ad hoc.ff.de qõ.l.unus.§.
ſeruus.C.eo.ti.l.ſeruus.ij.Hic eſt ꝙ aliqua priuilegia cõ
cedũtur militibus ueteranis,& q deſierũt eſſe milites ex
cauſa honeſta,ut.ff.de priui.uetera.ꝑ totũ. Ad idẽ. ff. de
ſena.l.emancipatũ.& C.de qõ.l.Diuo Marco. Nec mirũ.
nam in memoriam delicti multa ſtatuuntur ꝯ ius cõmu-
ne,ut patet in poſteritatibus damnatorum,quæ non pec
cauerunt:ut in crimine hæreſis,& læſæ maieſtatis,ut i c.
uergentis.de hære.& eo.ti.c.pe.lib.6.& 6.q.1.ſi qs enim.
& de pœnis.felicis.li.6.& de hęre.accuſatus.3.reſponſo.
Ad idem.19.q.3.mandamus.& de ætate;& quali.intelle
ximus.in fi.Si ergo hoc accidit in odioſis,multofortius i
fauorabilibus debet hr̃i memoria ꝑteritorum. Ad hoc.
c.odia reſtrigi.de reg.iur.lib.6.& ff.de albo.ſcri.l.1.ubi
inter Decuriones ille magis honoratur,qui ſemel fuit di
gnitatẽ cõſecutus,& ſemel honoratus a ſuperiore,ſem-
per honorabitur;de ma.& obe.per tuas.Ad idem de cõſ
diſt.2.c.ſi,Et ꝓ iſta parte facit generalis cõſuetudo opti
ma legum interpres,de cõſue. cùm dilectus.quæ habet,
amotos Abbates ex cauſa honeſta,i pluribus priuilegia-
tos exiſtere,& primũ locũ tenere poſt Abbatẽ.¶Ad pri-
mã q̃ſtionẽ vr̃ dicendũ,ꝙ ipſe nõ remaneat monachus i
primo monaſterio,nec poſſet repetere iura monachatus
in illo,ꝑ iura ꝓ hac parte inducta,& allegata.Nõ ob.iu-
ra in ꝯ̃riũ allegata,quia loquũtur in laicis,uel clericis ſe
cularibus,qui habẽt executionẽ ꝓpriç uolũtatis,ſecus in
monachis.Itẽ magis eſt deteſtabilis i monachis uagatio,
q̃ in clericis ſecularibus:ut de prçbẽd.cùm ſingulis. lib.
6.Ideò expreſsẽ ꝓhibitũ eſt ꝙ in duobus monaſterijs nõ
habeat quis iura monachatus,ut de reli.do.c.ult.de elec.
cõſtitutus.Facilius.n.ꝑdũt iura ſua monachi,q̃ clerici ſe
culares,de ſimo.ꝑ tuas.cũ ſi. ¶Ad ſecundã q̃ſtionẽ vr̃ di-
cendũ ꝙ nõ remaneat monachus in ſecũdo monaſterio,
ꝑ iura ꝓ hac parte inducta.¶Nõ ob.iura in ꝯ̃riũ allegata,
quia poſſunt,& debẽt intelligi de Abbatibus,qui fuerũt,
& erãt primo monachi in eodẽ monaſterio, qui mona-
chatũ non perdiderunt per adeptionem Abbatiæ. Vel
debent intelligi de Abbatibus, qui aliundeuenerunt cũ
propter culpam ſuam amouentur, & cùm tunc nõ poſ-
ſunt cõmode in alienũ monaſteriũ detrudi,remanent in
eodẽ monaſterio diſpẽſatiuẽ,& tanq̃ pœnitẽtes,nõ tan-
quàm monachi,ut extra de ſimo.quoniã. & c.ueniẽs. Nã
i clericis ſecularibus ꝑꝑ delictũ quis detruditur in mona
ſteriũ,& tñ nõ eſt ibi monachus,81.diſt.dict.l.diſt. ſi Ep̃s.
Et ſic mulier adultera,de cõuer.cõiu.gaudemus.¶Nõ ob.
c.ſi. de ſimo. quia illi Abbates prius fuerunt monachi in
eodẽ monaſterio & legitimẽ,ſed uitioſẽ fuerunt mona-
chi ꝓmoti in Abbates. & ſic ſoluitur.c. officij.de elect.
ubi remanet monachus, quia profeſſionẽ fecerat in eo-
dẽ monaſterio.¶Ad tertiã q̃ſtionẽ vr̃ dicendũ ꝙ remanet
ſub iuriſdictione Ep̃i,ꝑ iura ꝓ hac parte inducta.Nõ ob.
iura in cõtrariũ allegata, quia fatendũ eſt quòd priuile-
gia ſunt ꝑpetua,niſi reuocetur.Itẽ priuilegio exemptio-
nis nõ gaudebat iſte ex perſona ſua,ſed ex ꝑſona ordinis
ſui,quia exem.pro monaſterio,&c.de priui.ꝑ exemptio-
nem.lib.6.Cũ ergo ſit abſolutus à primo,& ſecũdo mo-
naſterio,nõ gaudet plus priuilegio illorũ,ſed iure illo
rũ debet cenſeri;arg.de ſta.mona recolentes.& de cõſti.
trãſlato.Et ſi iuſpatronatus laici trãſit in eccleſiã, ſapit
naturã eccleſiæ,de iure patro.c.1.lib.6.Ad idem de ꝑben.
eo.l.1.c.cùm de beneficio.¶Nõ ob.ſi dicatur ꝙ exemptus
certis modis recidit in iuriſdictionem Ep̃i, &c.quia il-
lud uerũ eſt cũ eſt exẽmptus,ſed ille perdidit ius exẽptio
nis,cùm deſierit eſſe filius illius monaſterij, ratione cu-
ius gaudebat exẽptione.¶Nec ob.de reli.do.c.2. & quod
no.Innoc.de cap.mo.c.2.ut ſuprà dictũ eſt,quia nõ tãgũt
7 caſum noſtrũ.nã ſi una eccleſia unius diœceſis ſubijcia
tur uel uniaẽ eccleſiæ alterius diœceſis, q libet põt habe
re ſua iura in eccleſia ſic unita, & iſtorũ ꝑlatorũ iura ad
diuerſa ꝑferuntur. Sed nõ ſic i caſu noſtro, nã ſi iſte eſſet
imediatẽ ſubiectus Papæ,nõ põt eſſe ſub Epiſcopo, de
priuile.ſi Papa.libr.6. Sed ratione huius beneficij poteſt
quis eſſe exemptus, & ratione alterius poteſt eſſe ſubie-
ctus,de priuile.cum capell.& c.ex ore.Itẽ non ob. quòd
ultimo dr̃ de c.18.q.2.i nullo.&c.nã ibi ſinguli ut ſingulĩ
nõ petũt,ſed corpus monachorũ petit partẽ ſuã, & colle
giũ monachorũ ſuorũ.¶Nõ ob.c.ſi ſentẽtia.in fi.nã inter
dũ uniuerſitas capax interdicti nõ eſt,ſed ſinguli &c.Itẽ
nõ obſt.l.2. in fi. ff. de colle.illi q͞a ibi i pricipio nõ fuit
corpus,quia prohibitũ erat,& ſic deſtitutum fuit ibi col
legium de facto,quia reuera nũq̃ fuit collegiũ. ¶Ad ul-
timam quæſtionem poſito ſine præiudicio ueritatis ꝙ re
maneat monachus in ſecũdo monaſterio, dico ꝙ debet
habere primũ locũ in choro,capitulo,& alijs poſt Abba
tem ſubſtitutũ,Per iure,pro hac parte allegata, & maxi-
mè

mè per.l.1.ff.de albu.scri.Nonobstât iura, quæ innuunt ꝙ debeat esse ultimus, uel quòd debeat cōsiderari tempus,quo icipit esse monachus,q̄a loquūtʳ i eo,q̄ alias nō fuerat Abbas monachus eiusdē monast. Nec obstant illa iura,q̄ dicūt ꝙ debet cōsiderari tp̄s translationis, q̄a loquūtʳ q̄n ut monachus simpliciter fuit trāslatus.Sed i casu nr̄o,teneo illā op.ꝙ remāserit monachus i secūdo monasterio cū è monachatu translatus fuit in Abbatiā,ratione cuius i memoriā pristinæ dignitatis, pręceteris monachis honorādus est,& sic seruat cōsuetudo.Federcus .

A DDIT.

¶Gandet.hoc uerum si monasteria tantum, quibus præfuit, erāt exempta:secus si ordo; cuius erant ipsa monasteria, erat exemptus,ut Cistercieñ.Carthusieñ. Prędicaturū,& minorum:tunc enim nisi priuetur etiā ordine tali,remanebit exēptus ipse monachus ratione ordinis exempti, cuius ordinis ipse monachus adhuc est. Lanr.

¶Quæstio disputata per Domi.Federicum Petrucium Senēsem in Perusina Academia anno Domini.Mcccxxxv.die.xxix.Decembris.

SVMMAE.

1 *Frater prædicator constitutus pænitētiarius alicuius uniuersitatis,& cui relictum est aliquid sub nomine pænitentiarij, si interim ad Episcopatum uocetur,& relictū apprąhendat,cui dicatur acquirere.*

2 *Nomine proprio, & appellatiuo concurrentibus, proprium appellatiuo præferri debet.*

3 *Relictum prælato ab amico uel coniuncto, uidetur intuitu personæ relictum.*

4 *Constituti in dignitatibus,& personatib. quos,& in quibus dicantur habere successores.*

5 *Capitulū dicit canonico succedere in bonis ab eo relictis.*

6 *Relictum Priori claustrali alicuius monasterij,an præsumatur relictum intuitu prioratus uel monasterij.*

7 *Filiofamilias stipulante in tēpus,quo fuit sui iuris;inspiciendum est tempus in quo,non tempus ad quod.*

8 *Acquiruntur aliqua quandoq; ex contractu,et stipulatione,quādo ex legato: quādoq; ex iure hærdeitario; & in huiusmodi acquisitionib. diuersimodè tēpus cōsideraī.*

9 *Volūtas testatoris p̄sumēda est i dubio legibus cōformis.*

QVAESTIO XX.

IN ciuitate Perusij est quædam fraternitas, siue uniuersitas hominum deuotorum à iure comprobata, quæ habet pro confessore,seu pœnitentiario singulorum de ipsa uniuersitate,quendam fratrem Prædicatorū, quem suus prelatus ad talem officium deputauit. Acci-
1 dit † qđ quidā de dicta uniuersitate hr̄dē instituit dictū penitentiariū noīe non expresso per hæc uerba, pœnitētiarium,seu cōfessorē talis fraternitatis hr̄dē instituo. deinde dictus cōfessor ad Episcopatū uocatus est, & à suo prælato licētiā obtinuit cōsecrandi,& transeundi,& ab eo absolutus extitit.& dū iā cōfirmatus,& consecratus, & in officio penitētiariæ pseuerat,accidit ad Ep̄atus possessionē habēdi,& i eius possessione existēs hr̄ditatē adiuit.Quærit cui eā acquirat,an illi fraternitati an officio penitētiarię,an cōuētui prædicatorū,an Ep̄atui. & si uulli istorū,quæritur cui.Et primò affirmatiuè arguamus p quolibet mēbro, deinde negatiuè,deinde soluemus cū r̄sionibus ad ꝯriā.¶Et primò qđ acq̄ratur fraternitati,arguit p l.cum aliq̄s.C.de iure deli.ubi dr̄ ꝙ si aliq̄s istituit aliquē p hæc uerba, Seruū illius hr̄dē istituo q̄ istitutus status q̄ōnē patiebaī,ituitu dn̄i ur̄ institutus,siue pnūcieī liber,siue seruus.Ad idē facit lex,q̄ dicit,q̄ relictū ciui alicuius ciuitatis,illi ciuitati relictū ur̄,ff.de reb.du.l.ciuib. ad idē.ff.de ann.leg. l.annua. §.j. & de officio legat. q̄a
2 Abb.nā ministerio illius quærit uniuersitati. ¶†Præterea quoties ꝯcurrūt nomē pprium & appellatiuū pprium appellatio pferi.ff.de stipu. seru.l.si seruus cō is ita 4.rn̄s.ubi si stipulatus Titio & Seio dn̄is suis acq̄riī eis p uirilibus,& nō p dn̄icis portionibus.Sic in ppnsito,nomē fuit appellatiuū cōfessoris,& nomē pprium uniuersitatis.¶Præterea iste confessor gessit officium penitentiariæ tp̄e testi.& mortis,& hr̄ditatis aditionis, & sic tria tp̄a cōcurrūt,& sic habet potiora iura,q̄ alij.ff.de he.inst.l.si alienū.& l.sed & si.§.solemus.& q̄ potiora iura habet.ille obtinere dēt de ph.licet.C.de iure patro.l.suggestū.& ibi gl.¶Præterea cū iste testor esset de corpore uniuersitatis,à qua multa bn̄ficia,& cōtēplatiōes, seu cōsolationes recepit, ur̄ potius i dubio sēsisse de ipsa,cui obligatus erat,q̄ de aliqua alia. Ad hoc test.cū i officiis.sicut alias dicim' † ꝙ
3 relictū p̄lato ab amico uel cōiūcto.ituitu psonę ur̄ relictū,ut de testa.c.req̄sisti.sic cū iste esset filius istius uniuersitatis,de ipsa potius sensisse vr̄.Sed qđ officio penitētiarię acq̄raī,sic puo,dignitas,psonatus,& officiū æq̄parāī iuīcē,ut de cōsue.c.1.de p̄b.q̄a sępe.& c.an̄pe.& c. ul li.6.cū si.Itē facit † cōstituti i dignitatib.& psonatibus ha-
4 bēt successores,q̄ succedūt in honore,& onere sic & habetes officia,posito ꝙ illa officia sūt sine administratiōe reū tp̄aliū.Exēplū in officio inquisitionis, & in officio notariatus.de hęr.ut cōmissi.& c.ut officiū.In officio uicarię,de of.uica.c. . .& 2.li.6.Itē pænitētiaria dr̄ officiū, ut patet.de ele.c.2 .uer.eo.tn̄.puisio.in cle.At in ppnsito certo certius est,ꝙ si aliquid relinquaī cōstitutio in dignitate,uel psonatu pprio nomine nō exp̄sso,de dignitate sensisse ur̄,ut in c.requisisti,& p iura posita in articulo p̄sentis quæstionis in secūdo argumēto. sic & i casu nr̄o ur̄ sensisse de officio pænitētiariæ,quia de similib.simile debet esse iudiciū.& ubi eadē ratio,idē est ius,de trāsla. c.inter.& de cōfir.uti.uel inuti.c.cū dilecta.& quia maior cōiunctio,& affinitas ur̄ esse inter penitētiariū,& officiū,q̄ inter penitētiariū,& illā uniuersitatē,maximè cū offm̄ audiēdi cōfessiones,& absoluēdi,& pœnitentias iniungēdi nō competat uniuersitati,sed singulis, ut proponitur in themate,& probatur de sen.excom.si sentētia.§. ult.li.6.Et qđ officiū in pluribus assimileī dignitati, & psonatui,& administrōni:patet in his quæ no. Archid. de consue.c.j.lib.6.in glo.magna.in fin.ubi tractat de officio.¶Præterea pro ista parte faciunt iura posita s̄ proximè in tertio argumento super tribus tp̄ibus.Item facit ratio posita supra in quarto argumento, quia iste testator plura bona accepit ab officio pænitentiariæ, quam ab uniuersitate,quia ab illa temporalia,ab isto spiritualia,quę sunt præferēda,de ma.& obed.c.solitæ.16.q.1.p̄cipimus.& quia chariora, & digniora recipit ab officio pænitentiariæ q̄ ab uniuersitate, seu sua fraterninate. ideò in dubio magis vr̄ sensisse de officio pænitentiariæ. ad hoc de testa.cum in officiis.Sed ꝙ acquiratur cōuētui fratrum sic probo.nā sicut per filiū patri,& p seruū dn̄o acquiritur insti.per quas pso.nō.acqui.p totū.ff.de acq.rerū domi.l.acquiritur.sic p monachū acquiritur monasterio.nā monachus,siue religiosus,seruus dr̄.xl.dis.multos.& nō habet executionē uolūtatis,uel uoluntatis,12.q.2.nō dicatis.& de elec.si religiosus.& c.quotidiē.& de testa.c.ij.lib.6.& eo.tit.c.uno.in cle.de sta.mo.cū ad monasterium.§.1.& plus eximitur a propria uolūtate monachus,q̄ seruus.Nā nisi seruus etiā coactus à domino adeat hæreditatē,nō acquirit domino. C.de hære.insti.l.4.& in d.l.acquiritur.Sed monachus non p̄t nolle, sed eo nō adeunte,adit monasteriū quia nō p̄t nolle,ut no. Archi.18.q.1.c.uno.& probatur.C.de bonis quæ li.l.ult.§.si autē.Facit ad premissa extrauagās Bonifacij,olim graue ultra mediū.§.ad hæc aūt immò posset attētari ꝙ monachus nō posset adire,sed aditio,& repudiatio cōpetat monasterio,p id qđ no.de sen.exc.parochianos.insti.de

iniur.§.seruus aūt.& de sepul.c.super cathedrā.ultra.me-
dium,in glo.Pro hoc dicit commissio prędicta , ne hāc ī
quisitionem impediat ꝙ gerat officium pœnitētiarię.Nā
per tale officiū non desijt esse claustralis,& semper fuit
subiectus ordini,& in ordine morā trahēs.ille.n.qui pro
mouetur ad prelaturam extra ordinem,ille est,qui nō ac
quirit ordini,ut.18.q.1.c.ꝙ nō est in casu proposito.Sed
ꝙ acquirat.Epatui,vī casus, in d.c.in rubro,&, nigro, ubi
dī ꝙ canonica electio,& consecratio facit quem Epm,&
absolnit à regula.Nam per confirmationē,immo per con
secrationem habet ius administrādi,ut extra de elec.trās-
missa.etiam si possessionem non habeat,ut in casu nostro
ut ibi no.Inn.& Compos.possessio enim uel etiam conse
cratio nil adducit ad uinculū matrimonij spiritualis, ut
de trāsl.inter.¶Præterea iste fuit absolutus ab ordine ne-
dum à iure , sed etiam à suo Prelato.& sic ordo cū eo nil
cōe habet,16.q.1.ne pro cuiuslibet.& absoluendo eum,
uī omni iuri renunciare,ꝙ possit ordini competere ex p
sona sui,7.q.1.quam periculosum.& de renun.ex trāsmis
ss. Et optimè facit quod no.de infan.lāgui.expo.c. uno.
& quod no.Inno.& Host.de priuile.cum olim.ij.& Guil.
in Spe.de test.mo.ner.xlj.& xlij.ubi dicitur ꝙ monachus
expulsus à monasterio,non acquirit illi,sed uagabundus
sic.sed iste non erat uagabundus,immo licentiatus,& ab
solutus,ergo &c.¶ Preterea dī in l.ꝙ similes de uno nu-
mero militum,ad alium numerum transfertur existēs in
itinere exemptus à primo,anteq̄ perueniat ad ſm nume-
rum,testatur iure militari,ff.de bo.pos.ex test.mili.l.mi
ta.in fi.Ratio est,quia miles est,ut ibi dī.Cùm ergo sit ue
re Eps,& de bonis Epatus uiuere debeat.Epatui dēt quæ
rere.& qui sentit onus,&c. de præben.c.cùm ſm.cum si.
maximè qa uicinus erat,de præb.c.psenti.li.6.& fsciunt
no.de elec.c.officij.& maximè.ut no.Archi.18.q.1.i sū
ma.Præterea iure cauetur,ꝙ in hęreditate acquirenda tē
pus inspicimus aditionis.nam si tpe mortis hæres institu
tus erat seruus tuus,& anteq̄ adeat,factus est seruus alte-
rius,uel manumissus est,non tibi sed nouo dño,uel sibi ac
quirit:ut Insti.de hære. insti.§.ꝙ si alienatus.& se & ff.de
leg.2.l.si alienus. & de legi.l.non dubiū.& de acqui.hęre
di.l.Antistius.Ad idē.ff.de.usufru.l. ususfructus. in fi.ubi
inspicitur tēpus existētis cōditionis.In ꝓposito igitur li
cèt iste sit Eps,& liber factus tpe cōditionis, Epatui acq
rit.¶Modò arguēdū restat ꝓ parte negatiua. & primo ꝙ
nō acqratur fraternitati.& primò sic.Certi modi scripti
sunt ī iure,p quos acqritur hęreditas,& aliarū rerū dñiū,
puta p seruos ꝓprios,filios,seruos alienos bona fide pos
sessos,&c.ut patet Insti.p quas pso.no.acq.p totum.Sed
iste cōfessor nullo istorū modorū,uel aliquo alio cōstri
ctus est huic uniuersitati,nec ei pest ut Prelatus,uel admi
nistrator nec aliqua obligatio aut cōiūctio est iter eū,&
fraternitatē,nec est cōfessor fraternitatis,sed singulorū.
Et posito ꝙ sit singulorū, nō est illis singulis aliquo iure
obligatus,uel astrictus, ut eis acqrere possit. ¶Præterea
ut dixi ī parte affirmatiua super tertio articulo,iste tēpo
re aditionis est Eps,ergo Epatui, & nō alteri acqrit. Et si
diceres ēt tēpore aditionis gerebat officiū pœnitētiarię.
respōdeo p cōfirmationē,& cōsecrationē est cōiunctus,
& obligatus ecclesię suæ tāq̄ maritus,à qua nō posset di
scedere sine licētia papę,ut de trāsla.p totū. Sed iter eū,
& fraternitatē nulla est cōiūctio,ut dū factus fuit Episco
pus,& absolutus ab ordine, sola uoluntate remāsit cōfes
sor,& in eius potestate erat illorum cōfessiones non au
dire.Item ꝙ nō acquiratur conuentui fratrum sic proba-
tur,quia cùm ordo fratrum prædicatorum non posset ha
bere proprium,nec in communi nec in diuiso,sed p pu-
blicum quæstum, &c. ut de reli.do.c.uno.lib.6.& de ex-
ces.prel.nimis.ij.& ibi gl.Host.ex qua sumpta fuerūt illa
uerba de reli.do.c.uno.§.cōfirmatos.lib.6.Sequit ꝙ non
sunt capaces talium hęreditatū. Ad qđ optimè facit cle.

exiui de paradiso.§.cupiētes.ī 6.co.ubi expressè habet,ꝙ
fratres minores nō sunt capaces huiusmodi successionū,
q̄ ex sui natura se habeāt ad cōmodū pecuniariū mobilia,
& īmobilia,qa hic repugnat uoto paupertatis,& expro-
priationis proprij tam in cōi , quā in singulari,& in hoc
nō differūt pdicatores & a minoribus,ut i decre. nimis.
de exces.pla.ibi i altissima paupertate.Et cui cōpetit dif
finitio,cōpetit & diffinitū.nā pdicatores,& minores sūt
illi,q p publicū q̄stū ui ctū q̄rūt,ut i §.cōfirmatos.& hoc
placet Hostiē.de ꝓbati.i psentia.sīq nō possint talia bo-
na petere.¶Preterea , ut dictū est in parte affirmatiua in
quarto articulo,hereditas acqritur p aditionē:sed tēpo
re,quo iste adit,nō est subiectus ordini pdicatorū, sed li
cētiatus,& absolutus,ergo nō sibi q̄rit . ¶Preterea in te-
stamēto nulla fuit facta mētio de ordine, sicut nec de no
mine fratris,unde nō vī ꝙ intuitu religionis, sed potius
fraternitatis, uel pœnitētiarię fuit institutus. ¶Itē ꝙ nō
acquiratur officio pœnitētiarię sic arguitur,ut argutum
est in ꝓximo argumēto.nā inter istū cōfessorē,& eius of-
ficiū ,nullū est matrimoniū spirituale,cōiunctio uel liga
mē.Nā mortuo cōfessore , uel ad claustrū reuocato , non
pōt dici ꝙ officiū uacet:nā illi cōfessori nulla cōpetebat
5 administratio tēporaliū, uel spiritualiū. Hīc est†ꝙ mor-
tuo canonico , in bonis ab eo relictis succedit capitulū
ut successor canonici;ut de testa.relatū.ij.maxime si pbē
dę nō sunt distinctę;ut de pbē.dilecto.nā tale officiū ho-
die est,& cras nō est;& p tale officiū nō desinit iste clau
stralis eē, nec istud officiū tale ē,ꝙ faciat eū hēre aliquē
plationis gradū uel prōgatiuā inter alios fratres.Eadē qō
6 posset formari,†si quid relinquitur priori claustrali ali-
cuius monasterij,an illud relinquat monasterio,uel offi
cio prioris claustralis . Et certū est ꝙ acquiratur mona-
sterio,quia tale officiū nō est quid distictū à corpore mo
nasterij,sicut dicimus in dignitate Archidiaconatus ha-
bētis administrationē indiuisam.Nā si nō est diuisa,non
censetur quid per se à corpore capituli, ut not.in d.cap.
relatum.

¶Sed ꝙ nō acquiratur Epatui arguit sic, ponit in themate
ꝙ ille nō est plenè trāslatus,& sic nō perdidit primū lo-
cū,21.q.2.iā trāslatus. Ad hoc de elec.cùm in cūctis.§.1.
de præbē.licet Episcopus.& c.si tibi cōcesso. Igitur cùm
primus locus adhuc sentiat onus ex psona istius , debet
sentire cōmodū,de reg.iur.qui sentit.lib.6. cū cōcor. &
pro hoc optimè facit ꝙ no.Hugo,& Ioan.18.q.1.i sūma.
Ad hoc facit.ff.de mili.testa.l.ex eo.ubi dī , ꝙ electus ad
militiā nisi primo in numero militū relatus sit,nō pōt te
stari iure ciuili. Adhoc faciūt oīa iura,q̄ dicūt principiū,
nō finē attēdendū,ut de elec.dudū.Ad idē,de rescri.si eo
tpe.lib.6.Quid.n.si ille nunq̄ posset hēre possessionē Epa
tus?& sic oportet ꝙ remaneret i primo loco,iuxta illud,
ꝙ legitur,& no.93.dist.si q Episcopi. Quomodo ergo es
set iustū ꝙ acquisiuisset illi Episcopatui,cuius commodū
nō sensisset:certè iniquum esset.Vnde ex hoc icon tuen-
ti dicunt quidā,quòd talis acquisitio est in pēdēti,ut.ff.si
cer.peta.l.proinde.& ad Maced.l.1.§.si pendeat. cum si-
7 milibus.¶Preterea dicit lex†quòd si filiusfami.stipuletur
ī tempus,quo fuit iuris,non tempus ad quod, sed tempus
in quo inspiciendum est,ff.de uerbo.obligatio.l.si filiuſ-
famil.cum similibus.¶Item uenditio conditionalis,exi-
stente conditione,trahitur retro ad diem uenditionis ce
lebratę.ff.de periculo,& commodo rei uendi. l. quòd si
pendente. ¶Præterea uoluntas testatoris seruanda est,C.
8 de sacrosan.eccle.l.1.de testa.tua nostris.cum concordā.
& hoc ubi appareret,& si non appareret expressè,recurre
mus ad coniecturas:& de hoc plenè de reg.iur.li.6. Ac i
proposito,quodcūq; istorum trium,scilicet fraternitatis
officium,pœnitentiariæ,& ordo predicatorū asserat ad
se pertinere hæreditatem,habet probabiles coniecturas
uoluntatis defuncti .Nam defunctus facit mentionē de

frater-

fraternitate, & ɔfessore i genere, & sciebat ꝙ ille ɔfessor
erat de ordine Prædicatorũ. Sed vr̃ ꝙ forte Epatus põt di
cere, ꝙ testõr senserit de illo. Verũ q̃d sciebat ꝙ ille erat
futurus Eps? imò fortè ille Epatus nõ erat tũc i rerũ natu-
ra: nã in hoc dubio vr̃ se retulisse ad alterutrũ de illis tri
bus, nõ ad hoc, q̃d diuinare nõ poterat. Ad hęc ut eccle.
benefi. ut nostrũ. de rescri. c. si. & eo. ti. c. ult. in cle. ¶Pręte
rea ad hoc ut hereditas acquiratur, ɔsiderãtur tria tpa in
extraneo hęrede, ut est i casu nostro. s. tẽpus testi, mortis,
& aditionis, ut. ff. de hęre. istit. l. sed & si. §. solemus. & l. si
alienũ. eo. ti. sed pdicatores, ut dictũ est, nõ sunt capaces,
ergo &c. Quidã in hac qõne dixerũt, ꝙ nec fraternitati,
nec officio pœnitẽtiariæ acquirit, p iura allegata ꝓ hac
parte. Sed dicũt talẽ acquisitionẽ esse in pẽdẽti, an acqui
ratur fratribus, uel Epatui, ex eo ꝙ in pẽdẽti est, an iste sit
habiturus possessionem Episcopatus, nec ne. Et ꝙ recitat
Archi. 18. q. 1. c. uno. i summa. Alij dixerũt ꝙ cùm ista hę
reditas esset acquirẽda fratribus, & ipsi nõ sint capaces,
ut dictũ est, ꝙ succedãt uenientes ab intestato. Alij dicunt
ꝙ debet succedere Eps diœcesanus loci illius cõuẽtus,
ubi iste erat frater. & ad hoc allegãt pallegatũ. c. in præ-
sentia. & in Spec. de statu mona. circa pri. & p Archi. 19.
q. 3. & p Io. 18. q. 1. de uiduis. Alij dicũt ꝙ acquiritur Pa-
pæ, qa ille est modò seruus Papæ nõ ordinis: & sic adeũ
do acquiratur nouo domino, nõ priori, sicut in uero ser
uo dicimus. Itẽ ꝓ nõ scripto debet haberi, & sic succedit
fiscus, idest ecclesia Romana, ut de hære. iusti. l. 1. nã Ro-
mana ecclesia, uocatur fiscus, ut no. de cõces. pbẽ. c. quia
in glo. pe. Alij dicũt ꝙ cùm primũ locũ retineat, ante ade
ptã possessionẽ acquirat utrique, argu. de testa. relatũ. ij.
ut de seruo duorũ dominorũ dr̃. Saluo semp iudicio me-
liori, vr̃ mihi ꝙ acquiritur Episcopatui, per iura pro hac
parte inducta. ¶Restat respõdere ad iura affirmatiua alle
gata ꝓ fraternitate, officio, & fratribus. Et ad iura negati
ua allegata ɔ̃ Epm. Et primo ad primũ. nõ ob. l. cùm aliqs.
C. de iure delibe. qa ille erat ibi seruus illius domini no
minati, uel tanquàm seruus ab eo petebatur. sed iste fra-
ter in nullo erat astrictus illi fraternitati, ut satis decla-
ratũ est in primo articulo ꝓ parte negatiua. Nõ ob. l. ciui
bus. qa nomine ciuiũ, ipsa ciuitas intelligitur. unde ista
sunt paria, relinquo ciuibus Perusinis, & relinquo uniuer
sitati ciuiũ Perusinorũ, ex quo nomẽ ciuiũ nõ est expres-
sum. Et si eximant canonici alicuius ecclesiæ, ipsi, q nũc
sunt, & erunt in posterum, exempti erunt, de priuile. per
exemptionem. lib. 6. ¶Prętereà saltẽ ciues ciuitatis sunt
de corpore ciuitatis. sed frater Prędicator existens i suo
cõuentu, non est nec esse potest de corpore illius frater-
nitatis, etiam si suus Prælatus permitteret, nec ut mem-
brum nec ut Pręlatus propter disparitatem professionis.
Item nõ ob. l. omnia. & c. quoniam Abbas. loquuntur. n.
hęc iura in pręlatis, & administratoribus, quorum mini-
sterio acquiritur ecclesię, cui præsunt. sed iste frater non
pręest, ergo &c. Item non obst. l. si seruus cõmunis. quia,
ut dictũ est, iste frater nullo iure, & nullo modo est astri
ctus illi uniuersitati. Item nõ obstat ꝙ ista uniuersitas ha
bet potiora iura, &c. nam in acquirenda hæreditate tem
pus aditionis maximè cõsideramus. Et si diceres ꝙ etiam
tempore aditionis erãt cõfessor: respõdeo, ut suprà, quia
iste frater ex tali potestate, quam habet absoluendi, nul-
lam habet communionem cum tali fraternitate. quia nec
ut prælatus, nec ut membrum illius, nec ipsius uiri subdi
tus, nec ut subditus ab ea possessus. Et ad id, quod ultra di
citur per. c. cum i officijs. de test. respondetur, ꝙ ista non
est tãta obligatio ꝙ præsumptionem inducat uiolentam
nec uehemẽtem ꝓ uniuersitate, cùm pro alijs psumptio-
nes sunt magis efficaces, & super iure fundatæ. ¶Non ob
stãt iura, quæ innuunt ꝙ acquirat officio, & quæ uidẽtur
æquiparare officiũ dignitati, & psonatui. respõsio enim
patet per iura allegata i parte negatiua super isto articu

lo; quia iste ex tali officio nõ dr̃ habere aliquã admini-
strationem à cõuentu suo diuisam, nec tale officiũ dr̃ ha-
bere ppriũ successorem, nec dr̃ uacare, unde põt esse, uel
nõ esse i ecclesia: uel cõuentu. illa. n. iura intelligũtur de
officio ppetuo, & de tali ꝙ habet administrationem diui
sam à capitulo uel cõuentu suo. Nõ obstãt iura, q̃ innuũt
ꝙ acquiritur fratribus, nã fratres tales nõ sunt capaces
harũ successionũ, ut dictũ est. Et posito ꝙ essent capaces,
iste frater eo tpe, quo erat in potestate, de facto nec spõ-
te, nec iussu adiuit, nec syndicus fratrũ adiuit, sed adiuit
eo tẽpore, quo nihil cõe habebat cũ fratribus, & sic prio
ri domino ex sui psona nõ potuit acquiri, quia i talibus
cõsideramus tẽpus aditionis, ut sæpius dictũ est. ¶Nõ ob
stãt iura, p q̃ arguitur ꝙ nõ acquirit Epatui: & primò nõ
ob. c. si qs iã trãslatus. cũ si. quia possessio nil operat ad es
se monasterij, nec quo ad substantiam, nec quo ad so-
lemnitatem. nam Episcopus est, & omnia, spectãt ad or-
dinem, & iurisdictionem, potest exercere, ut supra dictũ
est. Nõ ob. quod dr̃ ꝙ q sentit onus, &c. nã põt negari, ꝙ
fratres tenentur ipsum sustẽtare, cũ fuerit absolutus ab
eis tã p cõsecrationẽ, q̃ p licẽtiã, & absolutionẽ. ¶Præte
reà nõ sequitur, tenetur eũ alere, ergo p eũ acquirit eis;
nã pr̃ tenetur alere filiũ, & tñ in aduẽticijs filius sibi ipsi
acquirit: & maritus tenetur alere uxorẽ, & tñ uxor sibi,
& nõ marito acquirit. Et sufficit dare instãtiã. 1. q. 1. sicut
urgeri. Nõ ob. c. cũ i cũctis. cũ si. quia licet nõ pdat prio-
ra beneficia ante habitã possessionẽ, nihilominus uerus
est Eps p cõsecrationẽ. Et si diceres licèt sit Eps, nihilo-
minus est platus priorũ benefi. ergo acquirit utriusq; de
tes. relatũ. ij. sicut seruꝰ duorũ dñorũ, acquirit utriq; dño,
in l. si seruus cõis. ita s̃ alle. & Insti. de stip. seruo. §. seruus
cõis. dici põt quòd licet sit prælatus primi, & secũdi bñ-
ficij, potius dẽt acquirere scd̃o q̃ primo pp excellẽtiã se
cũdi beneficij. ad hoc de pb. si à sede li. 6. Rõ, quia radijs
secũdi bñficij est illustr. & honoratꝰ. de sep. c. pe. li. 6. ¶Itẽ
i casu nr̃o psupponitur ꝙ fuerit absolutus ab ordine, & ꝓ
batur, qñ quis est platus in una ecclesia, & in alia canoni
cus, plarura uincit canonicatum, & ꝓ platura debet stare
ɔtra primã ecclesiã, in qua quis est canonicus, no. de po-
stu. c. ulti. Itẽ quia uicinus erat, aliquid debebat operari
ꝓ Episcopatu, arg. de pbẽd. psenti. lib. 6. Itẽ nõ ob. lex, ex
eo. ff. de mili. test. imò facit ꝓ. à ɔtrario sensu, quia ibi nõ
dũ erat miles, & nõdũ fuerat scriptus, & nõdũ iurauerat,
ut ibi colligitur ex gl. q̃ requirũtur in milite, ut no. ff. ex
qui. cau. ma. l. pe. secus si iã esset miles, ut i l. unica. de bõ.
pos. ex test. mi. sicut ẽ in casu nr̃o, quia iã est Eps, & nil
deficit sibi, unde ista lex unica vr̃ ponere casum qõnis no
7 stræ. Itẽ nõ ob. lex si filiusfa. ff. de uerbo. obli. quia † in ac-
quisitis, q̃ ex ɔtractu ꝓueniũt, respicimus tẽpus ɔtractus,
& stipulationis. in legatis uerò inspicimus quo tẽpore
cessit dies legati. sed in hæreditatib. acquirẽdis inspici-
mus tẽpus aditionis, ut pdicta colligũtur, & not. in d. l. si
filiusfa. ff. de regu. iur. l. & q̃ legata. qñ di. leg. ce. l. si usus-
fructus. in si. & Insti. de hære. instit. §. ꝙ si alienatus. & §.
alienus quoq; & ff. de leg. 2. l. si alienus. & Insti. de hære
qua. & dif. §. ne in extraneis. Itẽ nõ ob. ꝙ dr̃ quòd uolũtas
testatoris est seruãda, & quòd nõ est uerisimile quòd te-
stator senserit de Episcopatu, &c. Respõdeo. n. quod uo-
lũtas testatoris est seruãda: sed testator hoc uult quòd le
ges uolũt, quia nõ põt facere quod leges nõ habeãt locũ
in suo testamẽto, de test. requisisti. & ff. de leg. 1. l. nemo
põt. sed lex uult quòd si testator instituit seruum Titij hę
redẽ, & anteq̃ iussus p Titiũ adeat, alienetur, & iussus à
nouo dño adeat acquiratur nouo domino. & si manumis
sus fuerit, acquirat sibi, si eã adire uoluerit, qa hęreditas
nõ acquirit nisi ꝑ aditionẽ. Hic est ꝙ nõ adita nõ trãs-
mittitur. C. de cadu. tol. l. una. §. i nouissimo. ¶Itẽ non ob
stat ꝙ ultimò dr̃, ꝙ iste nõ erat capax testamenti tempo
re mortis, licet esset capax tempore aditionis & ɔ̃ tempo

ra prædicta considerentur, &c.nam illud fm Gui. nõ est uerum.ut no.in spec.de statu.mo.c.3.& 4.Archid.hic putat magis æquum.9.q.3.c.3.Sed posito φ sint non capaces,non tñ obstat,quia leges,quæ de incapacibus loquũtur,intelliguntur de nõ capacibus ex delicto,ut patet. C de hæredi.institu.l.1.& ff.de his,qui.ut indi.l.2.& i d.§.solemus.ubi exponitur peregrinis.i.deportatis,Sed tales religiosi sunt non capaces non ex uitio delicti, nota,uel ĩfamia,sed quia talia habere nõ expedit eorum statui, & professioni,& sunt aliena à uoto paupertatis.nõ ergo debent ex hoc reputari indigni, sed magis præfecti.Et est simile φ dicimus de Episcopo,φ non debet promoueri ad parem,uel minorem dignitatem,nõ quia sit dignus , sed quia non deceret talem prælatum ad talem dignitatẽ nocati.no.de transla.c.ult.quia esset uilipendere dignitatẽ Episcopalem, & quia maioribus honoribus functo nõ licet descendere ad minores,93.dis.legimus.nisi ex causa, de renun.ad supplicationem.Et præterea licèt,non possit iste frater sibi,uel suo ordini reliquere,tñ potest acquirere aliteri suo superiori,puta Episcopo,si nõ ẽ exemptus , uel Papæ,si est exemptus,& eorum iussu adire,uel eiusdẽ prælati possunt adire.Nam nec capax est,qui cum effectu sibi retinere non potest.nõ ergo capiunt qui retinere nõ possunt,sed accipiunt,ut per eos alijs acquiratur:ad hoc ff.de uer.sig.aliud.& de reg.iur.non vr̃ quisq̃.Et hoc uoluit tangere Inno.de prob.in præsentia.& Host.recitauit post eum,ubi dixit,quosdam dixisse φ bona ingrediẽtis ordinem mendicantium,debent esse Epi,cum ille sit monachus Episcopi.Et ideò dicebatur olim φ fratres minores rerum sibi oblatarum dñium,& proprietatem acquirebant rõne ecclesiæ,ut in decre Nicolai,exijt.& clemẽ.exiui.§.patroni.in 10.col.& ideò cũ iste frater Prædicator dr̃ esse capax,habito respectu ad personam,cui debet acquirere,puta ad Episcopũ uel Papam,cuius,persona ĩtuenda est hoc casu,& non illius fratris,ut.ff.de le.1.l.si mihi,& tibi.§.1.bene sequitur φ factus sui iuris potest sibi quærere,ut š dictum est.& istud uerum in prædicatoribus,qui profitentur fm Augustinum,& eius regulã,qui potest habere proprium in cõi,licèt ex constitutione nõ posset habere.& magis attendenda est regula,q̃ constitutio ordinis, cùm cõstitutiones possint mutari,regula uerò non.Sed minores nec ex regula,nec ex constitutione. non ob.φ de minoribus,& prædicatoribus dr̃ ĩ altissima paupertate,quia hoc intelligitur quo ad factum,nõ quo ad ius:nam ex cõstitutionibus uoluntarijs Predicatores, sed minores ex regula arctante tenẽtur.Alia litera habet arctissima,φ uerum est, sed prædicatores ex cõstitutionibus,minores ex regula,ut dixi . Opinio uerò illa,quæ habet,est in pendenti,cui fiat acquisitio.non uidetur bona, quia hoc est certum,& non pẽdens,φ iste Eps̃ est absolutus ab ordine.Item nec illa opinio,quæ habet,φ uenientes,ab intestato,ueniant,quia illa habent locum qsi institutus tempore testamẽti esset mortuus. Sed ille licèt quo ad se fingeretur mortuus,non tñ talis censendus est respectu illius,cui poterat acquirere.s.Papę uel ordini.Itẽ nec illa opinio, q̃ habet φ succedere debet diœcesanus loci, vñ assumitur ille monachus,siue frater, vr̃ uera,quia illud posset habere locũ,qsi religiosus est immediatè subiectus Episcopo,quia est sine claustro ,puta expulsus,uel factus fuit rector parochialis ecclesiæ,& demũ fuit amotus,uel renunciauit,& sic cum non posset hr̃e regressum ad suũ ordinem remaneat monachus Episcopi,& subest Episcopo ut abbati.Itẽ quarta opinio,quę habet φ ecclesia Romana succedat,non uidetur uera,quia licet iste sit immediatè subiectus Papæ:tñ quo ad acquisitionẽ acquirit uxori suæ.i.ecclesię ex cuius bonis pascitur,& sustentatur:& quocunq; intuitu acquirat prælatus religiosus,semp eius ministerio ecclesiæ acquiritur,de testa.requisiuisti.ad fin.& eo.tit.c.1.& no.18.q.1.c.uno.¶ Vltima opinio,quę habet φ acquiratur utrique,saltẽ ĩ casu nr̃o nõ est uera,quia hic collegialiter , & totaliter fuit absolutus ab ordine iuris,& hominis absolutionẽ.Et posito φ adhuc retineret primum locum,debet pręferri Episcopatus,ut š dixi.

¶Ad solutionem istã,quæ habet φ Episcopatui acquiratur,põt sic opponi,eoipso,& ĩmediate φ aliquis religiosus instituitur hęres, ur̃ monasteriũ institutum,ita φ ius adeundi competit monasterio,nõ monacho.nã & si monachus repudiaret,syndicus monasterij potest adire,nã cùm monachus nil proprij hĩc posset,uõ põt se iactare, φ ius adeundi consistat in eo,sed ĩmediatè illud ius fuit acquisitũ monasterio.Nec est istud ius spes iuris adeũdi, immò est ipsum ius adeũdi,φ cõpetit monasterio à morte testatoris sed spes adeundi,quæ est ante mortẽ testatoris,non remanet monasterio,filio traslato ad Episcopatum,ante mortem.& sic intelligitur,& no.18.q.1.c.uno. super uerbo mona.Sed ĩnq̃tum allegat. l.non dubium φ aliud vr̃ sentire.Si ergo ita est,φ vr̃ esse per multa iura š allegata in tertio mẽbro partis affirmatiuæ in c.cum ad.§.1.&12.q.1.nõ dicatis. vr̃ inferendum φ ius adeũdi nõ trãsiuit cũ isto religioso ad Episcopatum, nec ossib. suis inhæsit,sed potius remansit apud primum monasterium, seu cõuentum.& sic vr̃ φ sua aditio nil operetur.Sed φ facit quod ipse Archid.no.fm Lauren.in d.c.unico.ĩ fi.ubi dicit φ si aliquid relinquitur monacho sub cõditione ut instituatur,& in tempore,quo est Episcopus,existat conditio,acquiritur ecclesię.& fm hoc istud ius adeũdi,uel spem nõ acquisiuit monasterio , sed secũ portauit.& sic idem vr̃,φ ĩ seruo,& filio emancipato uel manumisso.& pro hoc facit qđ not.in spe.de sta.mona. uersi.8.quæris.

ADDIT.

¶Confessor]istud ar.facit etiam pro officio pœnitentiarię, quia etiã pro officio faciunt tria.Laur.

¶Quęstio disputata per Do.Fede. Petrucium Senensem in Academia Perusina anno Domini M.cccxxaiiij.die.aix. Decembris,Pontificatu Domini Benedicti Papæ . aij.

SVMMAE.

1 *Hæres extraneus,qui non fecit inuentarium secundum iuris formam,an in foro conscientiæ teneatur ad usuras extortas à testatore ultra uires hæreditarias.*

2 *Iniunctum à testatore,& iniunctum à lege,pari passu dicuntur ambulare.*

3 *Iudex nõ iudicat secũdũ consciẽtiã,sed secũdũ probata.*

4 *Legitima filiorum põt minui,augeri,& penitus auferri.*

5 *Obligatio ex delicto orta,non debet hæredem afficere ultra id,quod ex delicto peruenit. (bus.*

6 *Inuẽtarij ommissio,quib.casib.dicatur prodesse creditori*

QVAESTIO XXI.

1 NVNQVID hæres extraneus,† qui nõ fecit ĩuẽtarium fm formã iuris,teneatur i foro cõsciẽtię restituere usuras extortas à testatore, ultra uires hęreditarias.Et arguitur primò φ non teneatur,extra de rescri.c.literas.in fi.ibi facultates & de usur.c.2.li.6.in prin.& de sepul.c.ul.& de usur.tua. in quibus dr̃,φ hæredes,ad quos peruenerunt bona ecclesię.quasi diceret,peruenerunt,& prout peruenerunt restituere tenentur,& aliter,uel plus nõ.Ad hoc de regu.iur. qui sentit onus.lib.6.¶ Pręterea sicut testator in heredẽ non potest plus iuris transferre, quam ipse dignoscatur habere,ut de do.inter uir.in c.nuper.& de regu.iur.c.nemo.lib.6.ita hæres non debet plus grauari ex persona testatoris,q̃ ipse testator fuisset grauatus , cùm eodem iure utatur,ut.ff.de regu.iu.si quis in ius.ac iste testatõr seu actor non poterit cõpelli ad soluendũ ultra facultates suas,de

2 usuris.cùm tu.& de solu.c.3.ergo nec hæres.¶† Præterea onus ĩiunctũ à testatore,& à lege parificari vr̃ ut,C.de reali.l.ult.sed onus iniũctũ à testatore nõ protẽdit ultra uires emo-

res emolumẽti, uel lucri, ut. C. de fideicõ. l. ab eo. cũ ſi. er
go nec lege debet q̃s plus grauari, q̃ fuerit honoratus, ne
dũ hæres lucrũ ſperat, damnũ ſentiat, C. de iure. deli. l.
ſancimus. ibi, nedũ lucrũ facere, &c. & i e. l. §. in cõputa-
tione. dr̃, ut de ueritate undiq; pquiſita, neq; lucrũ neq;
damnũ aliqđ hæres ex hmõi ſentiat hereditate. Præte-
rea lex, ſeu forũ conſciẽtię non erroneæ ſemper nititur
ueritati, & rei exiſtẽtiæ: vñ Apoſtolus. Gloria nr̃a teſti
moniũ cõſciẽtię nr̃ę. ij. ad Corith. i. de ſacra unc. c. uno.
i 2. colũ. Sed lex humana diſponit, & iudicat ex his, quæ
apparẽt, & nõ de occultis. Primũ patet. 32. diſt. c. erube-
ſcãt. Ad ſm de reſti. ſpo. lr̃as. & de ſen. excõ. c. inquiſitio-
ni. hſc eſt ꝙ iudex ſm ꝓbata, nõ ſm cõſciẽtiã debet iudi
care, 3. q. 8. iudicet. cũ ſi. Sed in caſu ꝓpoſito pdicta. l. ſan
cĩmus. cogit heredẽ, q nõ fecit inuentariũ, ſoluere omni
bus creditoribus, qa ſibi cõtemnẽti legis diſpoſitionẽ i
nõ faciẽdo inuẽtariũ, nõ creditur ſi dicat hereditatẽ nõ
ſufficere ad oĩa debita pſoluẽda. & eſt pſumptio ɔ̃eũ pp
cõtẽptũ legis, q̃tuncũq; hæreditas nõ ſufficiat. & hoc in
foro iudicali. Sed ex quo pſupponimus ꝙ reuera hæredi
tas nõ ſufficiat quãtũ ad forũ cõſciẽtię, in quo de pſum
ptione, uel fictione non curatur, ſed de ueritate; dicemus
ipſum non teneri. & ſic licet iſte i foro iudiciali cõpel-
latur ad totũ, ſi tñ põt euadere iudicialẽ cõpulſionẽ, in
foro cõſciẽtiæ non tenebitur ultra uires hæreditatis. be
ne facit de uſuris. c. in ciuitate. nec eſt illud nouũ ꝙ ſm
forũ iudicale, quòd non iudicat de occultis, faciat unũ,
& aliud ſm conſciẽtiã, de ſen. excõ. inquiſitioni. 17. q. 4.
c. ult. i ſi. ibi aliud iure fori, aliud iure poli. Ad idẽ quod
no. 10. q. 1. hnc ius. i gl. q. ſi offerat. & ad idẽ quod dr̃, ꝙ
ſm legẽ licitũ eſt ɔ̃hẽtibus ſe decipere uſq; ad dimidiam
iuſti ptij, ut leg. & no. de emptio. & uẽdi. cũ dilecti. & tñ
hoc nõ licet iure poli cùm frans, dolus, & deceptio ſint
nomina reatus. Ad idẽ qđ dr̃, quòd ſm leges nõ põt op-
poni exceptio nõ numeratę pecunię poſt bienniũ, & ta-
men creditor, qui re uera nõ numerauit pecuniam, non
poteſt ſalua cõſcientia petere pecuniam poſt biennium.
Idem de eo, qui nõ erat debitor, & fuit condemnatus: &
de eo, q erat uerus debitor, & fuit abſolutus i his crimi
nibus, & ſimilibus caſibus, de quibus uide multa p Inn.
& Hoſt. & de immunitate quia pleriq; in glo. magna. & p
Hoſt. de ſol. c. ulti. in prin. magnę glo. & per Dy. de reg.
iur. l. locupletari. lib. 6. unum ſequetur iudex in foro ſe-
culari ſeu iudiciali. & aliud ſuadebit in foro cõſciẽtiæ,
q ſoli ueritati innititur, exemplum in c. inquiſitioni. &
de offi. ordi. c. 2. cũ ſimilibus. ¶ Ad præmiſſa etiam facie
quod no. j. q. j. §. quoties. de parroch. c. j. de ſpõ. tua nos. cũ
ſimilibus. ¶ In ɔ̃rium vr̃ quòd lex conſcientię debet ſeq
legẽ humanam, & ſi cõnſcientia eſt erronea, eam depo-
nat. nã dr̃ in canone quòd ois Chriſti actio, noſtra eſt in
3 ſtructio, de cõſc. di. 1. ſolennitates. † ſed Deus nos inſtru-
xit, ut nõ ſm conſcientiam iudicemus, ſed ſm probata, 2.
q. 1. Deus, qui. 3. q. 7. iudicet. & ne innitaris prudẽtię tuę,
&c. de cõſtitu. c. ne innitaris. ¶ Prẽtereà iura humana ſunt
à Deo, ut dicit Auguſtinus. 8. diſt. quo iure. ait enim, hæc
iura humana per Reges ſeculi Deus humano generi di-
ſtribuit. Et alibi dicitur, Venerandæ Romanæ leges per
ora ſunt principum diuinitus promulgatæ. 16. q. 3. c. ulti.
ubi tractatur de præſcrip. Et alibi dicitur, Habet Impera
tor priuilegia poteſtatis ſuæ, quæ in adminiſtrandis pu-
blicis legibus ei diuinitus eſt conceſſa, 97. diſtictio. ſi im
perator. Vnde idẽ beatus Auguſtinus dicit, qui poteſtati
reſiſtit, Dei ordinationi reſiſtit, 11. q. 3. q reſiſtit. & alibi
dicitur, Generale quippe peccatũ ſocietatis humanę eſt,
ſuis non obtẽperare Regibus, 8. diſtinctio. quæ contra.
& alibi monemur eſſe ſubditi Regi tãquàm pręcellenti,
& excellenti, & Ducibus tanquàm ab eo miſsis. 1. quæ-
ſtione. 1. & de maio. & obediẽ. ſolitæ. Si uero iſta iura po
ſitiua proceſſerunt per ora Regum, & Principum, & Du

cũ, tanq̃ miniſtrorũ Dei, non eſt dubium ea ſeruari debe
re. Vnde attẽdẽs ſancta Romana eccleſia mãdat Imperia
les, & Romanas leges ab omnibus cuſtodiri debere, ut
plenè legitur. 4. diſtinctio. c. de capellis. cũ ſequẽtibus, &
p totã diſtinctionẽ. Vnde & in cauſis eccleſiarum ſm le-
ges iudicamus, ut de no. ope. nuncia. c. 2. Vnde cum à diui
na, & humana eccleſia, cui iura terreni, & cœleſtis, ſcili
cet Imperij, ſunt cõmiſſa, 22. diſtinctio. c. 1. approbẽtur
humanæ leges, nõ immeritò in foro diuino, & cõſciẽtię
ſeruandæ ſunt, quia oĩa noſtra facimus q̃bus auctorita-
tem impartimur, de præben. q̃a ſi Apoſtolicæ. lib. 6. ¶ Prę
tereà quãtũ poſſumus opiniones uitare debemus, q̃ per-
plexitatem, & intricationem inducũt, de reſtitu. ſpolia.
literas. per legem. n. nulli eſt laqueus inijciẽdus, 17. q. 1.
de uiduis. Sed ſi teneamus primã partẽ, iã erimus perple-
xi, & intricati iter legẽ humanã, & forũ cõſciẽtię. Nã lex
humana dicit, nõ feciſti inuẽtariũ, cõtẽpſiſti legẽ, ergo
eius beneficio nõ perfruere: ſolue ergo omnibus credito
ribus, et ſi hæreditas non ſufficiat. ¶ Ac in ɔ̃riũ dicet con
ſciẽtia, q̃a miniſter legis, ideſt iudex tibi pcipit ſecũdũ
legẽ, ꝙ tu ſoluas totũ, et ſi hęreditas non ſufficit, tu i fo
ro animę, & diuino nõ teneris ex perſona defuncti, pluſ
quàm ab eo receperis. Vnde defende te quãtũ melius po
tes in foro iudiciali, q̃a habeo te excuſatũ in foro diui
no. ideò ad euitãdã hãc perplexitatẽ melius eſt dicere, ꝙ
cõſciẽtia ſe cõformet iuri poſitiuo condito à miniſtro
Dei, & cõfirmato per Romanã eccleſiã, cùm ꝓ utilitate
reipublicę ad euitãdas fraudes ꝓceſſerit illa lex. nec eſt
hoc nouũ ꝙ ex cauſa imperator poſsit iuſtũ, q nõ fecit i
uẽtariũ, grauare, ꝙ de burſa ſua ſoluat ultra uires hęredi
tatis, ut dicet i ultimo argumẽto, & not. p Inno. & Hoſt.
de cõſtitu. q̃ in eccleſiarũ. ¶ Præterea ꝙ q̃s approbat, ꝓ ſe
recipere debet, 19. diſtinctio. ſi Romanorũ. 3. q. 9. cuius i
agẽdo. & quod ſemel placet, amplius diſplicere non de
bet. Sed iſte legem humanam ꝓ ſe approbauit adeundo,
& appræhẽdẽdo hereditatẽ ſibi delatam ex teſtamento,
quæ omnia de iure humano procedunt, ut Inſtitu. de te-
ſta. & ff. de hęre. inſtit. & de acquiren. hęredi. per totum.
Nam tolle iura imperatorũ, quis dicit, hęc uilla mea eſt,
certè nõ poteſt dici, ut. 8. diſtictio. quo iure. ergo & legi
humanę debet eſſe ſubiectus dicẽti, ex quo adiuiſti hæ-
reditatem ſine beneficio inuentarij, hãc legẽ pateris, q̃a
teneris ſoluere omnibus creditoribus etiã ultra uires hę
reditatis, quaſi hæreditas ſit tibi delata cũ hoc onere. im
putet ergo ſibi ſi acceptauit adeũdo ſine inuentario, ſeu
beneficio inuẽtarij, ut i ſimili dicitur. extrà de teſta. c. of
ficij. uel ut ꝓprius loquamur, iſte noluit uti cautela le-
gis, ſed eam deſpexit, quia nõ fecit inuentarium. ideò be
neficio legis nõ perfruatur, ut in d. l. ſancimus. ultra me
dium, ibi. nec legis noſtræ beneficio perfruatur, quem cõ
temnendã eſſe cenſuerunt. Non eſt ergo ſibi credẽdum,
ſi dicat hæreditatem ſibi non ſufficere. Et poſito ꝙ non
ſufficiat, i eius pœnã ſtatutum eſt ꝙ ſoluat omnibus cre
ditoribus, quia legem cõtempſit. iure enim humano ac-
quiruntur, & auferuntur rerum dominia, ut no. in tex. &
glo. ff. de iuſti. & iu. l. ex hoc iure. & 8. diſtictio. quo iure.
ut patet. ff. de acquir. rerum domi. per totum. & Inſti. de
rerum diu. per totum. Vnde tam iure canonico, quàm ci
uili lege præſcriptioni inductæ ſunt, nec teneor reſtitue
re quòd præſcripſi etiam ex cauſa lucratiua. Non ob-
ſtat diſtinctio poſita de præſcripto. uigilanti. & ibi not.
Hoſtien. per. l. pen. C. de præſcrip. long. tempo. & de do-
na. Apoſtolic. Item Imperator poteſt mihi auferre rem
meam, & dare militi benemerito, & ille põt licitè reti-
nere, C. de quadri. præſcrip. l. bene à Zenone. Ad idẽ ꝙ
not. de regu. iur. c. 2. in glo. ulti. lib. 6. Item inſtitutus in
uno denario, ſi alius nõ eſt hæres, eſt hæres i totũ, ff. de
re. iſti. l. 1. & C. eo. ti. l. quoties. Vñ hoc niſi q̃a lex huma-
na diuinitus ꝓmulgata hoc ſtatuit. tollas de medio iura

humana,quis dicet,hæc domus mea est? nullus dicet, ut
ait Augusti nus in c.quo iure.præall.Item quis statuit ut
bona hęreticorum,& aliorum damnatorum de crimini-
bus confiscētur ipso iure,uel per sententiā? certè hoc sta-
tuit lex humana.Nunquid ergo emens à fisco talia bona,
peccabit? certè non,quia non peccat quis legis auctorita
te,23.q.4.qui peccat.Hinc est ꝙ Dy.notat.de re.iu.indul
4 tum.li.6.ꝙ† legitima filiorum potest minui,augeri,& to
taliter auferri.per.l.munici.In proposito cùm iste extra-
neus auctoritate legis humanæ. acquisiuit hæreditatē il-
lius,eodē modo potest ea causa licita,& honesta,& pro
auctoritate reipublicæ ad tollēdum fraudem lex huma-
na illum grauare,ut de bursa sua soluta omnibus credito
ribus etiam si hæreditas non sufficiat,ex quo legem itro-
ductam pro bono publico contempsit,non faciendo inuē
tarium.Quid plus? nō ne ſm leges,& canones filij,& po
steri damnatorum innocentes multis pœnis afficiūtur?
ut de hær.c.uergētis.cùm si.eo.ti.l.si quis.& de pœnis.c.
fœlicis.lib.6.Et si diceretur,iste non commisit fraudē,ut
præsupponitur in themate:respondeo non,nihilominus
remanet lex firma.Quid enim si in xx.anno.aliquis est sū
mè literatus,& spiritualiter,& temporaliter circumspe
ctus,an poterit eligi in Episcopū de iure? non.de renū.c.
post translationem.de regu.iur.c.decet.li.6.per Dyn.Itē
licèt iste non fuerit in fraude,non poterit negari qui fue
rit in culpa & negligentia:& hoc sufficit ut patet i pscri
ptione inducta in odium negligentium,15.q.3.§.pręscri
ptionum.& c.1.& c.uigilanti.cum simili.de præscript.Si
aliud diceres,sequerēt i fine multę absurditates;nā mul
tiplex,& uaria est facta prouisio per statuta ciuitatum cir
ca legitimam ascendentium,& descendentium,circa exa
ctionem dotium,circa emēdationem damnorum , circa
solutiones faciendas in certa moneta,ꝙ mulieres emāci
patæ aliàs dotatæ non ueniat ad successionem cum ma-
sculis,& sic de pluribus alijs.Nunqnid igitur ista obligāt
in foro cōsciētiæ? certè sic. alioquin tu non dissoluis,&
extricas nodositat ē,iurisdictiones , & perplexitates in-
ter forum humanum,& conscientiæ.In ista qōne Host.ui
detur tenere quòd nō teneat i foro conscientię,ut no.i
summa de resta.§.pe.ad fi.primę col.uer.si nō sufficit.Pro
quo facit quod no.Ber.de usuris.tua nos.i fi. Sed ipse no
tat ꝯrium de rescrip.in literis.& de usuris.tua. & etiā ui
det sentire Ber.in d.c.in literis.Solutio,vr dicēdū quòd
quicquid uult lex humanam condita ab eo,qui potestatē
habet legē condendi,manifestam non continens iniqui
tatem,obliget in foro cōscientię,per iura pro hac parte
inducta.Ad contrarium respōdetur breuiter,ualet quod
intelligitur i eo casu quo continet pactum,de pręscri.c.
ulti.& no.de regu.iu.possessor.li.6.Vel quan do expressè
lex humana , uel alia pura canonica ,uel diuina diceret,
hoc facies tu iudex in foro humano.& hoc facies in foro
conscientię.extra de senten.excommu.inquisitioni.&de
rest.spo.literas.cum si.¶ In casu autem proposito uidētur
dicendum ꝙ non teneatur,non quia.l.sancimus.non ob-
liget in foro cōscientię,sed † quia regulariter obligatio,
5 quę descendit ex delicto,non afficit heredem ultra id,
quod ex delicto peruenit,C.ne ex delic.defun.l.una.secū
dum lec.& sic facere uel non facere inuentarium,nil facit
ad illa credita,quæ aliàs nō obligant heredem.Vnde† ob
6 missio inuentarij prodest creditoribus eo casu,ubi credi
tores potuerunt agere ꝯ heredem . Quòd autem teneatur
hęredes ex delicto defuncti,ēt si mihi ad eū peruenerit ex
delicto,statuitur iure canonum,ut patet in eo,qđ no.de se
pul.c.ulti.in sua materia.Canō,q in hac parte grauat hęre
dem ultra ius ciuile,noluit equitatem pręferre,ut non te-
neatur pro maleficio,uel delicto defūcti ultra uires hęre
ditarias, ut i c.i literis.de usuris.de .c.2.li.6.& sicut ęqui-
tas mouit latorem iuris canonici ad statuendum ꝙ hæ-
res,qui habet bona defuncti licitè quęsita,teneatur ad re-
stitutionem illicitè quæsitorū,etiam si illicita non perue
nerunt ad hæredem, & etiam si non sit lis contestata cū
defuncto; sic eadem ęquitate fuerit statutum,ut ultra ui-
res hæreditarias non teneatur.

ADDIT.

¶Quia non.Adde hic quod no.Ioan.An.de immu.eccl.c.ul
ti.lib.6.in nouella. Laur.

SVMMAE.

1 *Vsurario an sufficiat remissio facta ab his,qui debent usu
ras recipere,non obstante reali restitutione.*
2 *Casus sunt plures,in quibus non sufficit peccatori specia
liter pro re male ablata, satisfactio exterior. & nū. 6.
& seq.*
3 *Regula à beato Augustino tradita,quòd non dimittitur
peccatū,nisi restituat ablatum,qualiter sit intelligēda.*
4 *Aliud est dimittere,& aliud restituere. 1.q.18.num.4.*
5 *Offerri plus est,quàm paratum esse.*
7 *Excommunicato ob clerici percussionem, non sufficit læ
so satisfacere , uel ab ecclesia absolui,sed tenetur cor-
de pœnitere.*

QVAESTI XXII.

1 AN usurario† sufficiat facta remissio ab his,qui de-
bent recipere usuras ab eo, sine reali restitutio-
ne.Quod uidetur,nam de uoluntate domini ac-
cedente fur,raptor,& uiolentus licitè retinet rē
subtractam,uel inuasam,ut.ff.de furt.l.inter omnes.§.re-
ctè.& ff.de præca.l.certa.§.Iul.& no.de renun.post trans
lationem. ergo multòfortius debet sufficere hoc usura-
rio,qui minus deliquit,ꝙ patet ex qualitate pœnę.quia
maior pœna iponitur furibus,latronibus,raptoribus,&
uiolētis,q̄ usurarijs,ut patet in suis titulis.& nemo dubi
tat grauius esse commissum,quod est grauius iudicatum,
14.q.3.nō afferamus.Ista sol.fuit Io.An.i nouella de usu
ris.c.2.lib.6.i gl.dicebat.ubi approbat solutionem meā,
& facit mētionem de hac quęstione. Item patet ex ordi-
ne titulorum.nam rubricę de raptoribus, & furtis pręce
dūt rubricam usurarum. Præterea in crimine usurarum,
& i aliis criminibus maioribus sufficit cōdignam facere
satisfactionē,ut quis sit liberatus a restitutione rei;ut pa
tet de usu.quāta.& eo.ti.c.2.in prin.lib.6.de sepul.c.ult.
de rap.c.in lit.de furt. c.ult.cum similibus.Sed satisfactū
intelligitur quandocunq; seu quomodocunq; desideriū
creditorū impleatur, ff.qui satis.co.l.1 & de pig. ac. l.si
rem.§.omnis.uersi.satisfactum. undè si creditor remittit
actionem sibi competentem.ex quo facit hoc,non ui,nō
dolo,non metu, sufficit usurario,& intelligit satisfactio
quemadmodum uoluit,& quia remittenti licet actiones
suas,&c.6.q.1.q̄ periculosum . imò sufficit aliqā cautio
de restituēdo,multofortius remissio.ad hoc de usuris.c.
2 2.lib.6.de rap.c.2. †Prętereà casus speciales sunt quidā,
ut rei malè ablatę nō sufficit remissio,de rescri.statutum
ad fi.lib.6.de sen.excom.c.2.eod.lib.& speciale est in eis
ut no.in c.statutum.ergo regula remaneat i ꝯrium, ꝙ suf
ficit remissio.no.de cle.nō resi.c.uno libr.6.¶In ꝯriū ui-
detur.nā lex dicit ꝙ à significatione uerbi non est recedē
dum,nisi cōstet de mente contraria.ff.de leg.3.l.non ali
3 ter.& not.de uerbo.signi. propterea. Vndè†cum ſm bea-
tū August.detur regula,ꝙ nō dimittitur peccatū,nisi re-
stituat ablatū,ut.14.q.6.si res.de usuris.cū tue.& de reg.
4 iur.nō dimittitur.lib.6.&†aliud sit dimittere,& aliud sit
restituere.ff.de uer.sig.l.plus.& l.restituere.de usur.uidea
mus.§.nisi una.quia remittere non est in pristinū statū re
ponere,sicut in alia restitutione dr.C.de repud.l.una. &
de sen.pas.l.1.patet ꝙ non satisfecit regulę illę,cui facta
est remissio,nisi rem cū effectu restituat,maximè cū tra-
ctemus hic de peccato,in quo non est disputādum de apī
cibus iuris,sed uia tutior est eligēda.s.ꝙ fiat restitutio,de

homi.

homi.ad audientiam.de spon.iuuenis.& de cle.ex.mi.il-
lud.cum simil.maximè cùm non uideatur ualere pactum
de non petendo usuras iam solutas.de iureiu.ad nostrã.
Super solutione huiusmodi quæstinnis sunt opi.nam Io.
And.not.in c.non dimittitur peccatum.de regu.iur.li.6.
ꝙ sufficit remissio liberaliter facta.allegat dictum uer.sa
tisfactum.cum simılib.nisi in casibus,in quibus exprimi-
tur remissionem non ualere. Hoc etiam uidetur sentire
Dy.de accu.c.2.li.6.super uerbo.satisfactum.dicit enim,
satisfactum accipimus quomodocunq; uolũtati credito
ris satisfiat.ff.de pign.ac.l.si rẽ.pro quo facit qđ not.Ber.
de usuris.quia frustra.in gl.2.circa prin. & ide vr̃ tenere
Host.in summa de usuris.§.quæ pœna.uersi. ꝙ si fœnera-
tor.& uersi.dicendum est.tñ ipse ibi refert ꝙ Theologi
dicũt ꝙ nisi totũ offeratur,nõ est securus usurarius, etiã
si partem offerat,& pars sibi remittatur. Dy.tenet in d.c.
nõ dimittitur,ꝙ si pecunia est restitutioni parata,ꝙ tunc
sufficiat remissio, quasi uideat tũc restituta,& breui ma-
nu restituta ab usurario,ff.si cer.pe.l.singularia.& de do.
inter ui.& ux.l.4.§.sed debitorem.Et ista op.Dy.non ui-
detur eadẽ cum opinione Theologorum, qui requirunt
5 oblátũ:†nam plus est offerri,q̃ paratum esse, ff.de emp.
& uen.l.Iulianus.§.offerri. Nam si offertur, paratum est.
sed nõ sequitur parata est pecunia, ergo est oblata.Dicẽ
dũ est ad iura pro hac parte inducta, ꝙ si is,cui debet fie
ri restitutio pecuniæ usurarię uel alias male acq̃sitę,uel
ablatæ,metu, dolo,circumuẽtione, & calidate, & omni
fraude cessantibus,omnino proprio motu,uel ad preces
usurarii;uel amicorum,uel ad remunerãdum seruitia re
cepta,pecuniam sibi debitam,& extortam, siue p usura,
siue per furtũ,uel rapinam,nec restitutioni paratam;&
communem actionem, quam habeat ad illam repeten-
dam,remittat,liberatus est usurarius,uel fur,uel raptor à
restitutione rei.Nõ dico ꝙ sit liberatus à peccato,ꝙ ɔ̃xit
exercendo usuras,uel furãdo,uel rapiẽdo,sed dico ꝙ est
liberatus à restitutione rei.nã & si uerè,& realiter resti-
tuat pecuniam malè ablatam,nisi aliter pęniteat de pec
6 cato commisso,nõ †est liberatus quo ad Deũ,quia in usu
ra,furto,& rapina est peccatum,quod tollitur per cõtri
tionem,& est ibi restitutio facienda rei male ablatę,de
usuris.c.cum tu.in fi.& de homici.sicut dignũ.§.eos.quæ
restitutio intelligitur facta quomodocunq; recõciliatur
ei,cui sit extorta pecunia.Simile in eo,qui est excommu
7 nicatus quia†clericum percussit,quia licet satisfaciat lę
so,& ecclesiæ,& sit absolutus,nisi pęniteat de peccato,
quo ad Deũ nõ est absolutus de hoc. 4.q. 1.in summa,&
de sen.exco.decernimus lib.6.nõ ob.quod dicit de signi
ficatione huius uerbi restituere,nam beatus Augustinus,
& sancti patres nõ curant de propria significatione uer
bi,sed de mẽte,animo,& intentione,de uerb.sign.nihil.
& c.intelligentia.Præterea ipse beatus Augustinus nõ di
xit restituere,sed reddere,14.q.6.c.1.& dictio reddere,nõ
est omnino idẽ ꝙ restituere, ff.de uerbo.signi.l.uerbum
reddere.Item iura circa huiusmodi malè ablata utuntur
uerbo satisfacere,ut in c.in literis.de ra.& c.ul.de furtis
& de usuris.c.2 .lib.6.& interdum utuntur uerbo emẽda
re de rescrip.c.2.Et certũ est quod satisfactum intelligi
tur & c.ut in l.si rem uers.satisfactum.& bene facit de sẽ.
extnm.cùm desideres.§.2.Quod autem non sit iudicium
in uerbo restituere,probatur: pone ꝙ conduxi domum
tuam,non possumus eam restituere, condemnatus sũ ad
æstimationem.nunquid actionem tibi copmetẽtem ex
re iudicata contra me potes mihi remittere, utique,ut
in c.quàm periculosum.& de renun.c.cùm inter.& ff.de
ædi.ædict.l.uenditor.§.item ad.c.ad nostam.ij.responde
perno.de iureiur.debitores.Fede.Senensis.

¶Quæstio disputata per do. Fed.Sen.in Perusina Academia
anno Domini.M.cccxxxviij.

SVMMAE.

1 *Laicus an per accusationem suam possit impedire promo tum in prælaturam,quominus gaudeat promotionis ef fectu,& in hoc an probationes admittantur, & quo pacto.*
2 *Excipiendi ius non habens,agendi ius habere non potest.*
3 *Præcedentia possunt restringi,& regulari per sequẽtia.*
4 *Institutio canonica quid in promotionibus ad officia ec- clesiastica soleat operari.*
5 *Infamia contracta in uno iudicio,dicitur fidem facere in alio.*
6 *Sententia lata contra clericum pro crimine ciuiliter in- tentato,reddit ipsum clericum infamem in causa recon uentionis.*
7 *Crimen,quod per solam constat confessionem, & de quo aliter non agebatur,an nihilominus puniatur.*

QVAESTIO XXIII.

Titius electus in prælatum cuiusdam ecclesiæ,&
edicto solenniter præmisso confirmatus,accusa-
t tur per laicum † parochianum suum de crimine
periurii præcedentis ipsam electionem,& quòd
tempore electionis erat infamis,ad hunc finem solum
ut ab ipsa ecclesia amoueatur. Ad quę probanda inducit
quædam acta,per quæ constat ꝙ ipse Titius conuentus
actione depositi,iuratus dicere ueritatem,interrogatus
a iudice,respondit re nõ credere quòd Seius actor depo-
suerat sibi rẽ ab eo petetã:demũ de ipso deposito fuit p
instrumẽtum publicum conuictus,& postea per senten
tiam cõdemnatus ad restitutionẽ rei depositæ,quę sen-
tentia transiuit in rem iudicatam. Nunc primò quæritur
an dictus laicus audiri debeat,& si audiri debet,an dicta
probatio sit sufficiens ad remotionẽ dicti prælati.Et pri
mò uidet quòd nõ debet audiri,quia laici in accusatione
clericorum non debet admitti,de accus.cũ p.de testi. de
cętero.cum similibus.Item non debet audiri,quia lapsũ
est tẽpus,ĩ quod potuit se opponere,de exce.pastoralis.
de proba.licet.de elec.c.ulti.libr.6.cum similibus .Item
a †si nõ posset excipere,quod est minus,non potest agere
nec etiam accusare, quod est plus.quia cui denegat qđ
est plus,& quod minus debet sibi denegari, ut.ff.de se-
na.qui indignus.de sen.excommuni.cum illorum.Sed ꝙ
excipere,sit minus q̃ agere,patet de excep.c.cum inter&
de regu.iur.qui ad agendũ.lib. 6. Item ex quo sciuit,&
se non opposuit.suspectus uidetur.suspecti autẽ non ad
mittuntur,qui ma.ac.pos.c.ulti.2.q.1.prohibentur.& q.
7.quærendum.cum similibus.Item uidet quod nõ debeat
audiri super dictis crimine,& defectu;ex quo enim hęc
non fuerunt opposita ante confirmationẽ.mores eius ui
dentur esse approbati,& transiuit sententia confimatio-
nis in rem iudicatam.ad hoc de pur.cano.c.ulti.de elec.
cum dilectus.& c.nulli.cum similibus.lib.6.de testi.eo.p̃
terea.& de iur.iu.c. quẽadmodum. ¶Cõtra quilibet po-
test accusare, si non prohibetur,ff.de acc.l.qui.accusare.
Sed in casu nostro prohibet,quia accusatio non fit ad eũ
finem,ad quem est instituta.s.ad depositionem,uel ad de
gradationem,ut de accu.super his.& c.qualiter.ij.& tũc
dr̃ causa criminalis criminaliter intentata. Sed qñ agit
solum ad remotionem beneficii,dicitur agi ciuiliter de
crimine,puta per denunciationẽ,inquisitionẽ, exceptio
nẽ,uel accusationem.& in his casibus laicus super crimi-
ne audiatur ɔ̃ clericũ, ut de testi.c.3 .& no.co.tit,tã lite-
teris.& c.ex parte.de accu.qualiter.ij.in fi. magnæ gl.&
talẽ causam potest audire Episcopus solus sine aliis Epi-
scopis.ut 15.q.2.si quis Abbas.& no.10.q.2.i summa. &
in spec.de ac.in.§.quarto.ultra medium.§. 2.per Arc.5.
q.5.c.3 .Et ideò cũ talis causa non sit criminalis,si ciuili
ter agatur de crimine,potest in ea interuenire procura-
tor,de

tot,de procuratoribus tuę.de accusa.super his. in fi.licet
autem iste laicus utatur uerbo accusationis,scilicet accu
so, tamen significatum eius interpretabitur ex fine, ad
quem agitur,& dirigitur conclusio libelli,quia non est
nouum quòd † præcedentia restringantur, & regulētur
per sequētia,ff.de penu.lega.l. nam quod. in fin. & de le
gatis.i.l.si seruus plurium in fin.cũ similibus.Et sic p lo-
cũ ab effectu iudicabimus istũ modũ agēdi nõ esse ueram
accusationē,sed potius denũciationē,uel actionem. Ad
quod facit quod not.23.di.illud p Archi.in 2.& 3.colũ.
¶Quod autē dixi s quòd de crimine agatur interdũ p uiã
accusationis,patet,nã si peto Prælatũ remoueri, qa nõ
habet titulũ in ecclesia, ratione alicuius grauis criminis
præcedentis,uel irregularitatis,uel excõicationis, hic dr
agi p uiã actionis,extrà de rescrip.c.2. sic no. Hostiē. &
Cõpo.de elec.querelã.& p Archidi.post eũ.2.q.7.si quis
inquit.& Hosti.de accu.qualiter.2. §. fina. super uerbo,
tribus.

¶Præterea istius laici parochiani interest habere bonũ prę
canonicè institutũ, à quo possit licitè recipere ecclesia-
stica sacramēta. iniuriari ergo vr iste institutus nõ cano
nicè super pœchia. sed laicus auditur suã psequēs iniu
riã;ut de testi.de cęte.ergo.&c.Talis.n.debet esse platus,
ne populus famē,& siti uerbi Dei sub eo patiatur, 13.q.
2.licèt.Itē exclusus à iure excipiēdi,nõ est exclusus à uia
agēdi,uel accusandi,ut de ap.cõstitutus.& de cõces.præ
bēd.post electionē. & ubicunque tertò redditur nullum
quòd gestũ est,C.si ex fal.instru.l.penul.& l.ulti. & not.
de re iudi.c.quod ad cõsultationē i.glo.ulti.& de excep.
c.exceptionē.in glo.1.Sed i casu nostro institutio vr nul
la,ut pote facta de indigno,de electi.nihil.cũ similibus.
& quia infamia sua erat notoria p sententiã . Vnde sine
dispēsatione nõ potuit pmoueri.ut de tēpor.ordinã.c.ul
timo.ergo electio fuit nulla,ut not.Cõpo.de ele.cõside-
ranimus.ergo licet nõ audiatur excipiēs,põt tñ audiri ac
cusans, ne p subreptionē qs ascēdat ad platurã. de elec.
cum dilectus.Nã posito q aliqs sit cõfirmatus,& institu-
tus,nihilominus põt puniri de crimine antecedēte suam
institutionē,ut patet.81.di.q̃ sine.& c.se.16.q.ult.c.1.&
ul.l.di.ex pœnitētibus.& 24.di.c.ulti.& ueritate manife
4 sta,cedit opinio ueritati,8.di.ueritate manifestata.†Sola
enim canonica institutio facit quē Prelatũ,ita q antiqui-
tas dierũ , uel res iudicata quo ad ueritatē nihil operat,
de re.iu.c.1.lib.6. Dicendũ est q iste laicus accusans re-
pelli nõ debet ideo,qa laicus,p hęc iura p hac parte in-
ducta.Nõ ob.c.de cętero.cũ suis similibus,qa loquuntur
cũ agitur de crimine ciuiliter.Nec ob.eo.ti.c.3.cũ simili
bus.secus qñ agitur de remotione beneficij tñ , ut dictũ
est suprà, quia tũc admittitur . Verũtñ licèt nõ repellat,
ideò quia laicus,repellitur tñ ideò quia tēpore electi p
positi tacuit sciēs.Quod antē fuerit sciens,psumitur,12.
q.2.qui & humanis.de postuls.pl.c.1.cum si.Pręsumitur
enim suspectus ex eo,q se nõ opposuit cum potuit , qui
ma.ac.po.cum i tua.nisi in casibus ibi positis.ad quod fa
cit quod no.de clãde.despon.c.ulti.in 5.glo. ibi , & hæc
exceptio.i 6. secus si nõ habuisset facultatem se opponē
di,quia tũc auditur accusans uel denũcians,ut de elec.c.
indemnitatibus.§.cęterùm.lib.6.Sed contra hãc solutio
nem opponitur de c.accedēs.de accu.de ap.constitutus.
de cõces.præben.post electionem.So.in c.accedens.non
habuit ille facultatem excipiēdi , quia planum est q ius
fuerat assecutus per collationē Papę;undè nõ exceptio-
ni,sed accusationi, uel denũciationi erat locus. ad capi.
post electionem.respõdendum est,ut ibi not.in glo.ulti.
Item nõ ob.de iureiur.debitores.ubi agit,non excipit,qa
illud ob reuerētiam iuramenti statutum est. De hoc au-
tem puncto.s. an audiatur agens,qui potuit excipere , &
nõ excepit,satis notat Innoc.de dolo, & cõtu. cùm oli.
de causa pos.& ppri.c.po.& per Compo. in 5. & 6. col.

de elec.q sicut. ibi tenet Cõpo. i uersi. si uerò agēs iura
uit q ille,q habuit copiã excipiēdi,& nõ excepit, nihilo
minus tñ adepta possessione auditur accusans,q est ꝯ il-
lud.c.cùm i tua.qui ma.ac.pos.Itē repellitur ideò qa ac-
cusauit de crimine pcedente electionē de pur.ca. c.ulti.
& p alia iura p hac parte inducta.Nõ ob.iura i ꝯtrariũ a-
legata,quia possunt intelligi de criminibus occultis tē-
pore electionis , & p cõsequēs nõ debet iputari alicui si
tũc nõ opposuit se petēti cõfirmationē , secus si erat fa-
mosũ & manifestũ.Nã in cõfirmatione,cã cognita,factã
mores eius approbati sunt, & quasi secũ dispēsatũ psumi
tur.Et hoc tãgit Hosti.de testi.præterea. Sed ꝯtra hãc solu-
tionē opponitur,quia fm eũ sequitur q melioris ꝯditio
nis sit ille,cuius delictũ sit manifestũ,q̃ si sit occultũ:qđ
absurdũ,ut patet de tēpo.ordi.c.ulti. & de cohabitatio-
ne cleri.& mulie.uestra. cũ similibus. Respõdeo q licet
iste,uel sciēter pmouēns indignũ,ꝯ eũ nõ admittatur,tñ
cũ alius,qui nõ sit suspectus,& superior, uel successor ꝯ
firmatoris admittatur,ar.de cle.ꝯing.diuersis fallacijs.i
si meritò &c.Et ad hoc facit q no.de ęta. & quali. acci-
pimus. cũ similibus in glo. pe. Sed iterũ ꝯ hãc solutionē
opponitur. nã si crimē erat occultũ tēpore electionis in
occultis psumitur fm acta legitima ut not.2.q.7.ipsi.er-
go vr q electio & pmotio fuerũt canonicę ut de tēp.or.
c.5. cũ electio nõ sit nulla,sed annullãda,q̃ de criminoso
fit.ut no.Inno.& Cõpo.de elec.ꝯsiderãmus. Sed posi-
to quòd ista solutio sit uera,cui tñ cõtradicit Host. & de
hoc plene recitatur p Archi.di.8.q.1.i scripturis.intelli-
gitur tñ de occulto tali quòd post pœnitētiã nulla nota
uel irregularitas remaneat ut ipse Cõpo.notat in d.c.cõ
sideraimus , quod nõ vr esse in casu nostro cũ periurijs
& infamia nõ purgētur p pœnitentiã.1.q.5.§.hinc col-
ligitur.& de testi. testimoniũ. sed certè piuriis vr habi-
lis post pœnitentiã ad pmotionē,de tēpo.or.c. ulti. li-
cet nõ quo ad testimoniũ.Itē gl.lo.posita.2.q.3.ipsi.nõ
vr uera,cũ cõfessio.& pœnitētia debeãt pbari.ut no.de
testi.c.nup.& c.testimoniũ in fi.in 2. q. præsupposito q
periurij infames,nõ sint habiles ad promotionem,patet
de iur.in.querelam.& de exces.prela.inter clericos.de re
gu.iu.Infamibus lib.6.Et etiam presupposito q i casu no
stro iste de quo queritur sit infamis:ut.ff.de his qui notãt
infa.l.1.& not.3. q. 6.§. porro. Arguitur primo q talia
acta faciãt plenam fidem in hoc iudicio, ut probatur de
testi.testimonium.ff.eodem titulo.l.3.§.Iulia.& l.quæsi-
tum.Nam talis sentētia facit fidem in alio iudicio ad p-
bationē infamiæ.Et hoc etiã inquit Innoc.de accu.qua-
liter.ij.ad finē magnæ glo.& crimina undecunq; claruē
runt punienda sunt.24.q.3.ecce.ad idem de foro compe-
ten.postulastis.24.q.2.quisquis.& c.sequē.ff.de iureiur.
l.si duo.& quod nota. p Inn. de electio . p inquisitionē.
& c.super eo.& de pba.post cessionē.& de sen.exco.de
cernimus ad idē qđ no.2.q. 6. alicui. & de excep. exce-
5 ptionē Ex qbus colligitur † quòd ĩfamia ꝯcta,& excõmu
nicatio incursa in uno iudicio,faciunt fidem in alio. et
inter alios.ad idē facit quod not.Innoc.& Hostiē.de ex
cep.periurij.& de accusa.super his ad fi. Ad idē facit de
maio.& obedien.cũ in ecclesijs.& de uerbo.signifi.c. 2.
lib.6.& omnia alia iura p quæ probari,põt,quòd per in
strumentũ probatur crimen.de qua materia no.per Ar-
chi.2.q.7.pleriq; in q.Io.And. crimē probetur p instru-
mentum. quæ quæstio situata est de regu.iur.semel ma-
lus.lib.6.in mercuri.Cõtra,res inter alios acta &c.de re
iudi.c.pe.C.eo.titu. in rubro & nigro, Et quemadmodũ
dicimus de sententia q nõ facit fidē in alio iudicio. Itē
de actitatis ante sententiã,de fi.instru. inter dilectos. §.
porro.Ad idē bene facit quòd no.Ber.de iudi.at si cleri-
6 ci.& Hosti.ibi & 2.q.1.multi.ubi notatur † quòd ex sentē
tia lata ꝯtra clericũ super crimine ciuiliter intentato in
causa recõuentionis puta de furto.ex qua sententia uide

tur in-

tur infamis.ut.ff.de furtis.l.non potest. Nō potest Episcopus repellere talem clericum. Ratio quia ad hoc nō fuit actum.de or.cog.c.2. ad fi.de symo.licet hely.ad idē qđ no.de elec.super eo.& de testi.testimonium.ubi repulsio in alio iudicio facto nō præiudicat, nisi aggrauatio probetur in alio nouo iudicio.Ad idem de test.ueoiens.& c. causam.& c.cum in tua.Ex quibus probatur ꝙ etiam inter easdē personas acta in uno iudicio habita nō faciūt fidem in alio.Sed i casu nostro personæ sunt diuersę & ēt modus agēdi uariatur.ad idem de exccp.c.1.in fine.¶Prętereà cum conuentus actione depositi habeat se defendere super deposito,& nō super periurio super quo nō agebatur,durū esset ꝙ ille de crimine periurij debeat puniri,cū super eo non fuerit facta defensio quam etiam facere non tenebitur.¶Ad hoc optime facit, quod legiē & notatur de testi.ueniens.uersi.cū audito,cum declaratione quā ponit ibi Host.facit etiam quod no.Inno. & Cōpo.de elec. per inquisitionē,ubi dicit dare regulam. ꝙ

7 ꝉlicet de crimine alicuius cōstet aliter quam per cōfessiones,nō debet quis puniri si ad hoc non agebatur,contra probationes enim siue sint testiū siue instrumentorū multa possent obijci, q̄ si taceat ille ꝯ quem producūtur sibi nocere nō debēt nisi inquantum modus agendi patiatur.¶Sed posses dicere hic cōstar per suam negatiuē de piurio falsi,ergo debet puniri.ut in c. ulti. de iureiu. li.6.So.ut ibi. ¶Prętereà i criminalibus probationes debēt esse luce clariores.& necessario interētes.C. de proba.sciant.2.q.8.sciant.ac in proposito licet iste fuerit cōdemnatus ad restitutionem depositi.potuit.tamē nō credere uel non recordari de illa re quæ apud eum deposita dicebatur,quia forte huius nō habet memoriam. sed facit quod nota.de testi.cum causam.primo & secundo resp on.licet in proprio facto non sit probabilis ignorantia.tū ex hac præsumptione cum non sit uiolenta non debet quis condemnari.de præsumptionibus litteris.& sufficiat ꝙ potuerat non credere,uel non recordari ꝙ sæpe accidit in proprio facto de sen.excom.cū illorū.in priu. ¶Prætereà si diceremus contra,sequeretur absurdū. nam cum in qualibet causa iuretur de ueritate, & de calūnia: tunc diceremus ꝙ uictus posset de periurio puniri.uel ex officio iudis durante instantia.ut.C.de testi.nullum.aut de nouo iudicio instituto.quod est absurdum, cū ad hoc non ageretur.Solutio.uidetur dicendum ꝙ per illam sententiam in hoc iudicio productam probetur iuris ifamia per iura pro hac parte inducta. ¶Non ob.quod dr̄ ꝙ tres inter alios acta &c.nā speciale est in sententia quæ infamiam parit. Nam cū dicta infamia & quæcunq; alia ex sententia prouenięns non posset probari nisi per sententiā,oportet dicere necessariò, ꝙ aut illa sentētia ea qua prouenit illa infamia faciat fidē i hoc nouo iudicio.aut ꝙ iura de tali infamia loquētia.ut. ff.de iudi.l.iusamiæ. & de his qui no.infa.l.1.& l.furti sint imposita uerbis,ꝙ non est sentiendum.de ele.commissa.lib.6. pro hac solutione facit quod not.Inno.de acc.qualiter.ij.ad fin.glo. magnæ.¶Non ob.quod not.de iudi.at si clerici.in glo.2. quia licet ille clericus ex tali infamia,uel cōdēnatione non debeat in illo iudicio puniri,cum ad hoc nō fuerat actum:nō negatur tamē quin nouo iudicio instituto puniri possit.Et est simile quod de calūnia punienda.nota. 2.q.3.§.notandum in princi.C.de calum.l.1.¶Nō ob.qđ notatur c.testimonium.& c.super eo. quia licet sola repulsio non sufficiat sine aggrauatione.tū sufficit diffinitiua sententia.Vel dicas ꝙ potius cōcordat. ¶Nā sicut repulsio cū aggrauatione sufficit.ita sententia cū infamia i de prouenienti sufficit,& utrunq; probatur.in c.testimonium. ¶Non ob c.ueniens.ij.quia sicut alias dictū est specíale est in sententia,quę parit infamiam inter quoscūq; lata.Nec est nouū,tolle simile in eo,quod legitur & no. ff.de iureiur.eum qui.§.in popularibus.de accu.de his. de ele.cum dilectus.ij. Non ob.iura quæ innuūt crimē non posse per instrumētum probari,quia posito ꝙ ita sit.regulariter tñ in casu nostro dicendum est quod non agimus hic de crimine sed de infamia quæ per instrumentū sententiæ probari potest & non aliter,sicut probatur crimē illius qui instituit tutorē ·presbyterum, uel q̄ hæreticos 2 hæredes instituit.Item in quo qui iurauit ꝓria.Et in eo q̄ alienādo rem ecclesiæ subīcit ipsit uel alienauit.Ista omnia probantur per instrumentum.Sed licet ex tali sentētia probetur de infamia,non tamen per talia acta probatur periurium,per iura pro hac parte inducta.¶Non ob. de iureiur.c.ultimo.libro.6.nam ibi de periurio cōstat ꝑ confessionem inexcusabilem ponentis ꝓria uel cōtraria respondentis.Sed hic non constat per confessionē imò dr̄ hic constare per instrumentum a parte aduersa productum.Itē in casu nostro potuit esse obliuio factū ut dictū est supra.sed cum constat per confessionem ibi, illa cōfessio bene ꝓiudicat in alio iudicio ꝑ l.generaliter.C.de non num.pec.& de proba.per tuas.& no.per Inn. & Cōpo.in c.per inquisitionem.Hoc est quod nō statur secundo dicto testis.ut no.in c.cū in tua.& c. ueniens.de testi. sed ꝯ hoc ꝙ dicitur de confessiōne ob.de exccp.c.1.in fi. so.ibi non agebatur quin extraordinaria pœna puniatur: ut ibi dicit Inn.Item ibi non agebatur ꝯ testē sed capiebatur quod solum tendit ad repulsionem non ad punitionem.¶Non ob.quod not.per Inn.& Host. de accu.super his.ad fi.nam licet probetur pecunia non soluta, ea quo non appaiet soluta in termino,ad hoc ut compellat soluere creditori:non tamē talis probatio sufficit,ut ꝑpter crimē periurij puniatur,uel à promotione repellatur.& quia dictum est supra ꝙ ille qui respondit per uerbū nō credere non incidit in periurium, secus si respōderet ꝑ uerba assertiua.Ideo uidetur obstare quod no.de iureiu. ea litteris in glo.ult.Secundo fateor ꝙ ille æque sibi præiudicat qui respondit per uerbū scio uel credo, sed i casu nostro nō respondit per uerbū scio uel credo,sed nō credo.Vnde licet sibi præiudicet confitendo nō tñ ꝓiudicat sibi negādo credulitatem.qa nō crederet ea obliuio ne facti id qđ uerū esset.Sed ille qui rñdēdo ad libellū dicit credo qđ petitur,uel quod ponitur,cōfitetur quid.n. quærimus plus si credatur uerum esse quod petitur. Fed.

ADDIT.

¶Cum in tua.Vide quod ibi scripsit Ioan.An.solutio hæc ꝑ me posita non uidetur omnino uera.ut no.de reg.iu.mora.in 2.q.lib.6.in mercurialibus.

¶Consultatio facta per quendam legistam domino Federico Perusij.

SVMMÆ.

1 *Iudex an recordari posset per exceptionem suspitionis propositæ ante præsentationem litterarum.*

2 *Argumentum de mandato procuratoris ad munus iudicandi an sit ualidum.*

3 *Iudicandi munus necessarium est: officium uero procuratoris uoluntarium.*

4 *Iudex potest procedere ante præsentationem litterarum facta sibi fide de illarum commissione.*

QVAESTIO XXIIII.

1 COGITETIS si exceptio ꝉ suspitionis proposita ante præsentationem litterarum procedat quia sub conditione proposita est: & antequam sit iudea,quia non acceptauit, uidetur quòd posset. proponi sub conditione. Sed an atequam acceptare & sibi litteræ præsententur,dubito.

¶Responsio domini Federici.

ALIAS dubitauit & tūc recipi ꝙ sufficiat quod feci stis.Nam decre.iudex de offi.deleg.li.6. dicit ꝙ iudex potest

dex poteſt recuſari. Eſt ergo uidendum an ſit iudex ante
præſentationem litterarum ex uerbis Innocen.& Hoſti.
de reſtitu.ſpo.ex conquæſtione.in gloſſ.magna.& de ap.
c.ſuper eo.Archi.de procu.lib.6.innuit quod ante præſē
tationem nō habet iuriſdictionem. Ego non credo ꝙ di-
ctum eorum ſic nudè ſit intelligendū. Et credo ꝙ debeat
exponi ideſt nō habeat exercitium iuriſdictionis. nam à
die datæ eſt iudex licet nō poſſet exercere iuriſdictionē.
nam ante præſentationē nō appellatur iudex. ut in c.ſu
pereo.& no.per Hoſt.de reſcrip.eam te, in fi.nec eſt ar-
2 gu endum †de mandato procuratoris ad munus iudican-
3 dinam munus iudicandi eſt neceſſarium.ut in l.munerū
§.iudicandi neceſſitas ſed officium procuratoris uolūta
rium.Datio enim iudicis facta in curia facit illum iudicē
licet nō poſſet exercere.Vnde ſm Ber.nulla facta pręſen
4 tatione poteſt iudex procedere facta fide de commiſſio-
ne literarum. Licet alij cōtra in hoc. ut not.de priuil.c.
cum olim.in fi.ulti.glo.Hinc eſt ꝙ quādo uolumus ſcire
an iuriſdictio alicuius poſſet impugnari recurramus ad
tēpus datæ ut not.de præben.dilectus.ij.Et eſt hodie tex.
de reſcrip.c.1.li.6.nec eſt hoc nouum ꝙ quis ſit iudex &
procedere nō poſſit: ut not. de reſcrip. paſtoralis.ij.re-
ponſo ad finem.Si teneremus ɔ̄rium ſequeretur abſurdi-
tas ꝙ actor poſſet præuenire diligentiam rei uolentis re
cuſare iudicem quia clam præſentauit reſcriptum.Talbꝰ
enim ſupplicationibus & preuētionibus obuiandum eſt
de ap.oblatę. Fauendum quidem eſt reo in hac parte, ne
ſuſpectus.iudex cuius ſuſpitio poteſt probari:committat
alteri ſuſpecto ſibi,cuius ſuſpitio non poterit bene pro-
bari,& fauorabili alteri parti.Feder.

¶Reſponſio domini Federici de Senis ad quoddam dubiū
Peruſij.Anno domini.M.cccxlj.

S V M M AE.

1 *Promotus in prælaturam eccleſiæ ſi adueniēte conſtitu-*
tione quòd talis ad ſacerdotium promoueatur an defe-
ctu promotionis pœnam priuationis incurrat.
2 *Priorum appellatione,an contineatur Præpoſitii Deca-*
ni uel alij Præſidentes eccleſiis conuentualibus.
3 *Dignitatem perſonatus & officium quòd pro eodem in*
iure accipiantur.
4 *Conſtitutio quæ loquitur de aliquo ordine mendicātium*
an porrigatur ad alium ordinem.
5 *Monachorum appellatione,an contineantur canonici re*
gulares.
6 *Argumentum à ſimili,uel ab idemptitate rationis, non*
procedit in his quæ à iure commune exorbitant.
7 *Principis declaratione opus eſſet in materia.q.25.*

QVAESTI XXV.

CASVS talis eſt. Quidam fuit promotus in Præ
poſitum collegiatæ eccleſię canonicorum re
1 gularium†iam ſunt anni.x.& interim ſuperue
nit conſtitutio domi. Benedicti quę eſt.18.&
incipit. Pręſentiū auctoritate ſtatuimus.ubi tractatur de
promotione pręlatorum in religione canonicorū regu
larium,& de pœnis eorum:qui ſe non faciunt promoue
ri.Iſte præ poſitus nec ante illam conſtitutionem nec po
ſtea fuit ad ſacerdotium promotus. Quęritur nūquid de
buerat promoueri.Et an pœnam priuationis incurrerit
ex eo quia non fuit promotus.¶Ad primum reſpondetur
ꝙ debuerit promoueri de ęta.& quali.c.1.Sed non pro-
pter hoc pœnam priuationis incurret etiam ſi prępoſitu
ra haberet parrochiam,& curam animarum, ut de elec.
ſtatutum.li.6 Modo quęritur an per nouam conſtitutio
nem domini Clementis de ſta.mo.c.2.§.cæterum.iſte ꝑ-
poſitus nō promotus incurrerit pœnam priuationis.Et
uidetur ſic,quia prior habens conuentualem eccleſiā de
bet promoueri.alias pœnam incurrat ut ibi.Sed præpoſi
tus & Prior qui præſunt Conuentibus regularibus idē li
cet nomina ſunt diuerſa. Vnde idē ius debet eſſe quia de
diuerſitate nominum,& uocabulorum nō eſt curādum.
ex quo idem important de uerbo.ſigu.nihil.& 80.di.§.1.
& c.2.Reſpondeo illa conſtitutio domini Clemētis loq
2 tur de monachis,& non canonicis regularibus.Item†ſub
nomine Priorum nō continentur præpoſiti Decani &
alii præſidentes eccleſiis cōuentualibus. Et ideo Benedi
ctus.xij.illam conſtitutionem Clementis quæ pœnā im
ponit prioribus,qui ſe nō faciunt promoueri ad ſacerdo
tiū,extendit ad præpoſitos Decanos & alios pręſiden-
tes,nō autem declarauit. & tñ erat eadem ratio in omni
bus præſidentibus,ut patet in ſua conſtitutione de ſtatu
monachorum nigrorum quæ eſt.xxix.incipit,Inſuper cū
caueatur.ad quod facit no.de reg.c.3.lib.6. ¶Reſtat nūc
uidere an per conſtitutionem domini Benedicti quę tra
ctat de canonicis regularibus, ſuperius nominati pœ-
nam incurrerint.Et uidetur ꝙ ſic,quia dicitur quòd ha-
bentes dignitates perſonatus,officia, & adminiſtratio-
nes in monaſteriis & aliis locis conuentualibus eiſdē re-
ligionis,debeāt promoueri infra annum.aliàs incurrunt
priuationem ipſo facto.& habet locum pœna etiā in il-
lis qui ante conſtitutionem erant promoti:ut ibi in fi.po-
nitur.¶Sed ɔ̄ uidetur.nā ibi dicitur quòd prioritas &c.&
nomine prioris non continetur decani & prępoſiti ut
dictum eſt ſupra.Item quia dominus Benedictus qñ uo-
luit præpoſitos priuare nō contētus fuit nominare prio
res:ſed nominauit & ſpecificauit præpoſitos,ut patet in
cōſtitutione.xix.quæ incipit,Dignū fore.§.in cathedrali
bus.Et idem facit in titu.de monachis,& in cōſtitutione
xxix.Inſuper ſupra allegata.Item quod ſequitur in dicta
conſtitutione dignitates & perſonatus &c.intelligitur
de his qui habent dignitates & ꝑſonatus in locis cōuen
tualibus,non autem de præſidentibus locorum cōuentua
lium,& hic no.præpoſito de qua uide quod no.Innoc.
Ioan.An.de præben.c.1.in glo.de iſto.& de æta.& quali.
c.2.in glo.cathedralibus in clemen.ſed ſi hoc eſſet uerū
ſequeretur iſtud ꝙ præpoſitus exiſtens in aliquo Cōuen
tu ſub Abbate uel Priore,ꝙ teneatur promoueri ſub pœ
na iuris:& tamen ſi præpoſitus eſſet principalis prælatus
eccleſiæ conuentualis non teneretur.Et ego reſpondeo
& dico ꝙ mirari nō debes. nā hactenus prępoſitus paro-
chialis eccleſiæ ita ꝙ nō ſit dignitas debeat promoueri.
& ſi talis præpoſitus haberet dignitatem,puta quia Præ
poſitura eſſet Conuentualis nō tenetur promoueri ſub
pœna iuris ut in c.ſtatutum.de electi.li.6. In hoc ſtat q̄-
ſtio cum olim prępoſitus Conuentualis eccleſiæ etiam
curatæ nō teneretur promoueri ſub pœna iuris,nūquid
ſit receſſum ab illo iure,& uidetur quod nō:quia hoc nō
eſt expreſſum,& ſi dicatur expreſſum eſt in aliis ubi eſt
maior ratio.Reſpondetur ad hoc. ut in principio per id
quod no.de regula.conſtitutionem.lib.6.

¶Super eodem.

¶Dictum domini.P. de Tuderto,cui non placuit dicta re-
ſponſio.

VIDETVR ſaluo ſemper meliori conſilio & maxi-
me ueſtro, ꝙ dict.Præpoſitus collegiatæ eccleſię
canonicorū regulariū debuerat ſe facere promoue
ri ad ſacerdotium ſub pœnis à iure ſtatutis.& moueor
3 tali ratione.†Cōſtat enim ꝙ iura uideſ iſta tria pro eodē
accipere.ſ.dignitatem,perſonatum,& officium,ut patet
extra de conſti.cū acceſſiſſent.ubi de hoc recitari cōſue
uit.& de præbē.cum in illis lib.6.& hoc idem uř ſentire
Archi.de conſue.c.1.lib.6.ſed cum cōſtitutio Clemē.hoc
ſtatuat de habētibus dignitatem. ergò & de aliis idē ſūe
enim realiter cū dignitate ipſa. & ſub ipſa fictione iuris
comprehenduntur & idē ſtatuiſſe uidetur. Nec obſtare
uidetur

uidetur q idem loquatur de monachis, quia idem itelligendum in canonicis regularibus, cum idē ius regulariter sit in utroq;, ut patet de sta.re.q Dei.81.di, dictū cū
4 similibus. Nec ob.† quod dicitur q cōstitutio quę loquitur de aliquo ordine mendicantiū nō porrigitur ad aliū ordinem in quo non sit eadem ratio ut no.in d.c.cōstitutionem de regula.li.6.quia illud intelligo quādo expressē de aliquo ordine loquii cuius appellatione alij ordines nō ueniunt. Sed secus crederē ubi generaliter de monachis loqueretur: quia tunc omnes ueniunt, & etiā ca-
5 nonici regulares quia † ipsorum monachorū appellatio ne dicti canonici cōtinentur, ut in iuribus supra allegatis. Igitur quodcunq; istorum. s. siue dignitatē siue personatum uel officium dictus Præpositus dicaē habere, sufficit quātum ad hoc ut se debuerat facere promoueri ar. illius decre.clemen. Et dato q illa sint diuersa.s.dignitas personatus, uel officium, ad huc idem crederē argu. illarum extrauagātium Benedicti, quę uidentur hoc dicere. nam negari non potest quin ess Præpositus dignitatē, personatum, uel officium habeat, ut satis patet per not. i dicta decre. cum accessisset, quorum quul ibet habere sufficere uidetur. ¶ Nō ob. quod dicitur q illa itelligatur de habentibus dignitates uel personatus in cōuentualibus ecclesijs non autem de Prælidente alicui Cōuentui regulari. sicut est in casu nostro quia arguēdo a significatione uerbi, satis iste, qui præest Cōuētui dicitur habere dignitatem, quia dignitas non est aliud nisi præeminētia in ecclesia, immò fortius, talis dicitur habere qui præest cōuētui q in dicto conuentu habere dignitatem ut colligit & no.in dicta decre.de præb.c.1. Hæc autem sint dicta breuiter ad emendationem & correctionem.

¶Federicus

¶Impugnatio facta ad istam responsionem per dominū Federicum de Petrutijs de Senis.ibi. Hoc statuit de habētibus dignitatem.

NON loquitur Clemens generaliter de habētibus dignitatē, sed de habētib. Prioratus cōuentuales sub quibus nō compræhenditur Præpositura, quamuis sit eadem ratio, quia in his quæ exorbitant à iure communi non procedit talis argumentatio. Vnde Bonifacius nō declarauit, sed extendit in c.3.de regula.libro.6.& Benedictus.xij. extendit Clementis constitutionem loquētē de habentibus prioratus Conuentuales ad Præposituras & Decanatus Conuentuales ut de sta.mo.c.29.quod icipit. Insuper cum caueatur. Et si dices igitur per istam extēsionem compræhenditur. Præpositus igitur sopita est quæstio. Respondeo ista cōstitutio solum habet locum i monachis nigris. Vnde ibi dicit ordinis seu religionis huiusmodi, ibi huiusmodi, ibi quod Dei timorem, quia iura loquētia generaliter de monachis vt religiosis habēt locū i canonicis regularibus. Sed iura specialiter prodita circa monachos nigros nō habēt locum in canonicis regularibus. Et ideo do. Benedictus per se facit constitutionē de monachis ngris & per se de canonicis regularibus. In
6 fine ibi fortius. supradixi q †argumentum à simili, uel ab idemptitate rationis non habet locum in his quę exorbitant a iure communi. Vnde in talibus Princeps nō declarat sed extendit ut not.de reg.iur.c.3.li.6.& in cōstitutione Benedicti, insuper cū caueatur supra allegata. Circūscripta igitur mente constituētis quæ mihi nō patet, per consequēs debeo stare uerbis ur.ff.de exer.l.1.§.is i fi.c. Credo q primo dixi, & sic consulo. utilis tamen esset Prīcipis declaratio.

¶ Dominus Ioan.An.consultus respondit ut sequitur.

¶ Christi suæ matris & beati Hieronymi suffragijs & nominibus inuocatis per rationes iductas satis uidetur iuri cōsonum præscriptum consilium domini Federici citcū scripta intētione statuentis ut in alia cedula ipse scripsit mouetur quia constitutio domini nostri de canonicis regularibus quæ incipit præsentium.uersicu.qui prioratus dignitates.&c. per predictam dictionem dignitates nō comprehendit principales presidentes, nec sūt sub nomine prioratus, qđ patet ex eo quod ibi sequitur, uel saltē ad ordinē uel dignitates, officia &c.hic duo nota. q non repetit prioratus qui necessario requirit sacerdotium. Secundo si dicatur q prima dictio dignitates, non comprehendit principales præsidētias, sequitur intentū pro cōsilio domini Federici, si uero dicatur quod comprehēdat sequitur idem. cum per uerba præscripta ibi uel saltē &c. petcat quod talis dignitas non sub nomine prioratus, nō requirit necessario sacerdotium. Reliqua in cōsilio allegata sufficiunt. Ad id tamen quod allegatur de deci. cōstitutus. de regu. addi. potest decre. statutum. ij. de hære. libro.6.in fi. idest gl. cum similibus. & eo. lib. de pe.c. romana.ij. responso in fin. ulti. glos. Ego. Io. Au. propria manu scripsi meum faciens sigillum apponi.

¶Dubia quæstio domini Fede. de Petrucijs de Senis.

SVMMAE.

1 *Frater minor ordinis sancti Francisci an si iuris solennitate adhibita ad professionem orationis sancti Benedicti transeat, efficitur capax successionis bono. mater. hæreditatis sibi tempore quo erat ordinis. S. Francisci delatæ.*
2 *Exclusus ab hæreditate ex uno capite an & quando re integra possit ex alio capite admitti.*
3 *Religionis fauore multa contra ius cōmune statuta sunt.*
4 *Fily existentia, qui non potest succedere, an defectum fideicommissi, eo decedente sine filijs, inducat.*
5 *Vsucapiens pro emptore debet esse bonæ fidei tempore traditionis, & tempore contractus.*
6 *Non esse, & inhabilem esse ad aliquid quòd paria sint.*

QVAESTIO XXVI.

1 CASVS talis est. Quidam est ingressus & professus ordinem fratrum minorum † post professionem ab intestato sibi est delata hæreditas materna. cuius hæreditatis præfatus professus uel ipse ordo minorum capax non est. Deinde hæreditate tacente, & non apprehēsa per proximiorem in gradu, ille professus ad ordinem sancti Benedicti, uel aliū, cui licet proprium habere in communi, iuris sollēnitate adhibita transiuit. Modo quæritur an monasterium secundi ordinis ex persona istius olim fratris nūc monachi possit petere illam hæreditatem uacantem. Certum est quod dū erat in ordine minorum non poterat ipse uel ordo capere, cum sint non capaces, nō ex uitio, sed ex professione regulæ ut in decre. domini Clemen. exiui. §. cupientes in 11.col.& per cōsequens hæreditas deferebatur aduenientes ab intestato sm ueriorem opi. De hoc not. per Inn. & Host. de proba. in præsentia. Sed re integra. i. præ fata hæreditate per alium non adita factus est ille & eius monasterium capax & sic uidetur admittendus: quia sufficit q tempore aditionis sit capax: tempus enim aditionis est perpetuum ut no. C. de iur. del. l. cū antiquioribus. Ad hoc. ff. de acqui. heredi. l. si seruus eius qui capere, ibi conside-
2 ratur tēpus aditionis. Item † exclusus uno capite, admittitur alio capite maxime re integra ad hoc. ff. de suc. edic. l. j. §. sed uidendum est. Optime facit quod legitur, & no. de procura. licet. li. 6. & de præben. si tibi absenti. eo. li. Ex quibus colligitur q re integra qui à principio uenit admittitur, optime etiam facit quod no. de rescrip. quamuis li. 6. in fi. & quia res redit ad eum casum à quo efficax potuit habere principium. Ad hoc de conuer. coniug. placuit. cū similibus. Facit etiam ad hoc quod no. de resuscitato. 32. q. 2. licite. & quod no. in Specul. de sta. mo. uersicu. 14. ubi

tractatur de eo, qui egreditur religionē auctoritate Papæ an recuperet patriā potestatem. Quomodocūque ergo iste de nō capace sit factus capax siue iuris beneficio, siue per restitutionem principis, siue ꝙ sit sublatū impedimentum primum ex quo res est integra admittendus est siue secundum monasterium pro eo maxime i fauo-
2 rem religionis. nam † ob eius fauorē multa specialia cōtra ius commune statuta sunt, ad hoc. 19. q. ulti. i fi. Sed quomodo est res integra cum ius adeūdi sit quesitū proximioribus. dato ergo ꝙ ille deueniat ad statū quo adire posset, non tamen tenetur adire in præiudiciū illorū quibus cōpetit ius adeundi ut in c. quàmuis, de rescrip. lib. 6. Item iste profitendo, renunciauit proprio, & omni iuri, non tamen illud ius sicut nec omnia bona sūt dedicata ordini minorū tanquàm nō capaci. Illud habet locum quando ante professionem delata est hæreditas. Et sic profitendo uidetur perdere ius adeūdi, & tamē i isto casu duobus tēporibus. s. delationis & aditionis est capax. Item pone ꝙ aliquis pater famili. habēs bona immo-
3 bilia ingreditur ordinē minorum, profitendo renūciat bonis, & tamen illa nō applicētur ordini minorū cuius sunt, uidetur ꝙ possunt appræhēdi per cōsanguineos ut dictum est. Pone ergo ꝙ iste transeat ad aliud monasterium, quo iure secundum monasterium aspirabit ad bona, posito ꝙ sit apprehensa adhuc per consanguineos. Ex persona istius secundo profitentis nō: quia tempore secunde professionis iste non habebat aliqua bona. Ex persona primi conuentus non: enim Conuentus fratrū minorum illa nō habet. ¶ Eadem quæstio uidetur posse fieri si antequàm bona professi ordinem minorum apprehendatur per consanguineos, ordo minorum reddat capax ad suscipiendum hereditates & bona. Nunquid dictus ordo factus capax possit dicta bona petere in preiudicium consanguineorum. Vnde ex præmissis uidetur ꝙ istæ questiones nō sunt eędem uel similes, scilicet si ante professionē delata est hæreditas cui renūciasse vr̄ profitendo an post professionem obueniat. Nā si postea obueniat, licet non posset capere ipse uel ordo; non tn̄ renunciat. Vnde ex quo transfertur ad ordinem capacem tāq̄ prior in gradu potest adire. Sed certe ille. §. sed uidēdum æquiparat an quis excludatur tempore, uel repudiatione. & utroque casu præferatur cæteris.

¶ Responsio domini Iacobi de pistorio.

DICO breuiter pertinere hæreditatem ipsam ad Monasterium secundi ordinis, & moueor quia medio tpe inter tēpus mortis, & aditæ hereditatis hęres depræhenditur nō capax, sicut i proposito fuit propter ingressum primæ religionis, quæ non potest habere proprium. tamen hoc non prohibet qn̄ possit adire herędítatem cum tempore mortis & hæreditatis aditę capax sit: ut. l. alienum. §. extraneus cum materia sua. Itē per aditionem hæreditatis quæritur dominium rerum hęreditariarū: ut l. cum hæres. de acquir. pos. & l. 1. de bon. pos. ac certum est de iure, ꝙ si monachus relinquat unā religionem & transitum faciat ad aliam ꝙ bona postea quæsita ad secundam religionem siue ad secundum monasteriū pertinent: ut in aut. de monachis. §. si uero relinquens in aut. de sanc. Episcopis. §. ꝙ si monachus. igitur. & c. cū tēpus aditionis sequatur egressum primæ religionis. Et ad hoc bene facit. l. anastasius. §. si seruus. & l. si seruus eiusq́ capere. de acqui. hære. ¶ Non ob. ꝙ eo effecto non capace p ingressum primæ religionis factus uideatur esse locus legitimo, ex successorio edicto. & sic ius uideatur esse acquisitū legitimis ꝙ sine facto suo ei euelli non possit; ut l. id quod nostrum. cum materia sua. ff. de re. iur. quia ex successorio edicto tunc demum pertinet hereditas ad sequentes in gradu qn̄ primi irreuocabiliter exclusi sunt, à iure adeundę hæreditatis alias uero secus, ut patet in l. 3. §. sed si bonorum. ff. ad tertul. & l. s. §. si quis aditus. & l. & si ex modica. §. si filius de bo. lib. cum similibus. ¶ Cū ergo ius adeundę hæreditatis nō irreuocabiliter abdicatū sit à filio effecto nō capace: ut ex p̄missis patet ergo &c.

¶ Dominus Griffolus de mōte politiano cōtra pręmissa.

¶ In oppositum vr̄ hereditatem iuris de qua quęritur uel ius adeūdę hereditatis proximiori ab intestato esse quęsitum irreuocabiliter præfato filio omnino excluso. primo quia certum est quod cum dictus filius tempore mortis matris non fuit capax quàmuis ius adeundi sibi nō cōperat licet tempore additionis capax fuerit ut. ff. de here. isti. l. si alienum. §. 1. & sic ad sequentem proximiorē est delatum cui præfatus filius non obstat. Nam non esse filium, & inhabilem esse ad succedendū paria iudicamus:
4 ut. l. 1. §. quod cuius. uni. no. ¶ † Præterea existētia filij qui non potest succedere nón inducit defectum fideicōmissi si decesserit sine filijs. ut. ff. de legatis. 1. l. filiusfami. §. cū quis. & ibi notat plenè. Casus vr̄ expressus. Habeo filium in potestate & ex eo nepotē si filius deportatur succedit tamen nepos, & eius filius in deportatione existens non resistit: ut. ff. de bono. posses. ɔtra. l. 1. §. quidā filiū. Item si Patronus deportetur & libertus moriatur statim competit filio patroni bonorū possessio in bonis liberti. ¶ Itē Patre deportato si filius qui in patris potestate fuerat, durante deportatione faciat testamentum, & moriatur demū patre restituto; non uitiatur testamentum à filio factum. primum probatur. ff. de bo. li. si necem domini. §. si deportatus. Secundum. C. de sen. pas. l. ulti. & ibi no. Non ob. ff. de acqui. hæred. l. si seruus eius qui. Respondeo ut not. ff. de reg. catho. l. cathoniana in magna glos. quæ etiā glos. multum uidetur pro hac sententia facere. Solutio huius quæstionis satis uidetur posse colligi ex. l. interdicit cum ibi no. ff. de condi. & demon.

¶ Altera ratio domini Francisci a monte Altino, & Responsio ad idem dubium.

QVAESTIO pręmissa, est magis dubia quàm à principio putabam propter legē unā repugnantem legi naturæ scilicet l. si seruus eius qui &c. ff. de acqui. here. quę vr̄ destruere omnes regulas de hac materia tractātes. Et p̄supposito ꝙ fratrū minorū religio nec quātum ad se nec respectu ecclesię Romanę sit capax, uidet prima facie dicendum ꝙ secundo ordini nihil acquirat. nam quoties in aliquo actu habilitas rei uel personę requiritur certo tempore limitato, si eo tēpore deficit, dicimus actum non ualere etiam si ex post facto ueniat habilitas rei uel personę. Hoc probatur iure. nam si stipulor rem meam purè uel sacram rem, uel liberum hominem licet post desinat esse mea uel res efficiatur prophana vel liber efficiatur seruus nō conualescit stipulatio. ut. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de uerb. obli. facit. l. si meam rē. & l. nemo. & l. existimo. e. ti. Et idem est in legato ut. l. cætera. & l. senatus. ff. de leg. 1. ubi si est inhabilitas rei tēpore testamēti licet ex post facto superuenerit habilitas nō ipsum recōualescit. Idem est in institutione heredis. ut. l.
5 pe. de rei uendi. & not. in l. 3. ff. de re. catho. ad idem † ut quis usucapiat pro emptore duobus temporibus bonam fidē habere debet, ualet tēpore traditionis, & ɔtractus. & si altera extremitate tēporis deficiat bona fides, dicimus non procedere talem pręscriptionem hoc est. i l. 2. ff. de usucap. pro emp. sic est in actu conficiēdo si plura requiruntur ad essentiam suā altero deficiente deficit ille actus. ut. l. cum homo. §. prętor. de transac. & l. 1. C. de fi. instr. & iur. hast. fisci. li. 10. ¶ Item ar. de tempore ad rem est ualidum &c. ut. l. uinum. ff. si cer. cum simi. ¶ Sed i proposito capacitas personę istis tribus temporibus requiritu, ut possit acquirere ut. l. si alienum. ff. de her. isti. & §. in extraneis. insti. de hęre. qua. & dif. ergo si altero tempore nō est capax uitiatur in persona eius. acquisitio. ut dictum est. Iste autem effectualiter vr̄ damnato in metallum ęquiparari quia nec capere altero tempore istorum

potest

poteſt nec accipere.ut .l.3.de bo.preſcrip.l.in metallum ff.de iur.fiſci.Quod in omnibus iſtis extremitatibus requiratur habilitas probatur,quia omnia illa tria tempora poouatur copulati uē ad capacitatem ut.d.§.in extraneis.de hære.qua.& dif.Igitur in omnibus iſtis tribus tē poribus capacitas hæredis debet concurrere ut.l.ſi hære di plures.ff.de condi.& demon.& l.ſi quis ita ſtipulatus. ff.de uerbo.oblig.Sed cum hic defecerit igitur &c.arg.ff. de le.3.l.ſemproonus.& tunc ſuccedunt ar.dñi la.† paria 6 uidentur eſſe,oō eſſe & inhabilem eſſe.ut.l.1.§.antep. & pen.de uaca.mune.& l.1.§ pen.q̄ cuiuſ.uni.no. Itē facit quod alleg. l.filius.§.cum quis ſecūdum uoam opi.q̄ de cre.allegat.Item probatur etiam filium noo eſſe excluſum & iuhabilem ex parte hominis paria ſunt hoc probatur in l.1.§.ſed ſi patronus.ff.de contratab.& iuſti.de ſuc. li.§.ſi uerò.& l.Quidam ſunt.ff.de pœn.Sed ſi eſſet excluſus per hominem uideretur uenire ſequens in gradu ut i d.§.ſed ſi patronus.& l.1.§.pe.de aſsi.lib.ergo & quando per legem excluditur ut i caſu noſtro qñ redditur omnino ihabilis.Ad hoc accidit & bene.l.1.§.pen.& ulti.ff.de bo.poſ.ꝯtab.& l.ſi in necē domini.§.ſi deportatus.de bo. lib.¶Præterea facit ad idem nonne per legem illud ius hęreditarium de ſucceſsioneab inteſt. defertur illis qui demum ſunt habiles tempore mortis:ut in l.ſi quis exhęredato.in princ.l.& §.ſciēdum.& l.titius.de ſu.& le.& unde cogna.l.ſi quis proximior.Sed alias iſte oon erat habilis tempore mortis;ergo nō ſibi delatum eſt,ergo nullo modo acquiritur.licet poſtea ueniat ad ſtatum.q̄ habilis eſſet,ut patet apertè i dictis legibus.¶ Præterea qñ actus redditur ioutilis ſimpliciter niſi ſuperueniat noua uolūtas confirmans tacita uel expreſſa,non ualet ut no.i l.1. §.ſi.ff.de le.3.& l.1.in fi.ff.de ꝯta.cum ſimilibus. Et plene per.Dy.in c.ooo firmatur de reg.iur.lib.6.immò & ſi ſuperueniat noua uoluntas non ualet oiſi ex tempore quo cooſirmatur:ut l.obſeruandum.§.fin.nam non retrotrahitur.ut ibidem.ſed in caſu ooſtro nō potuit ſibi deferri tē pore mortis quia habetur pro mortuo, & pro nullo. ut d.l.Quidam ſuot de pœn.l.In metallum.C.de boo.præſcrip.Non poſtea confirmatiooi s tempore quo erat habilis quia iſte teſtator mortuus erat.Nam dicimus q̄ uiuentes ab inteſtato habeot ex defuncti tacita uolūtate per.l. ut conficiūtur de iure codicil.Sed cōſideratur talis tacita uoluotas tempore mortis.Et ideo ſoli agentē qui erāt tempore mortis ueniunt;non alij qui poſtea naſcerētur. Nec io iſto habet locum fictio quia ſtatus eius nō pēdet ſed certus eſt,ſecus eſt io e o cuius ſtatus pēdet:ut alleg.l. ſi oecem domini.§.ſi deportatus.ff.de bo.liber.quia ratio ne fictionis quæ retrotrahitor à tēpore mortis delata. licet multa alia poſſēt allegari iſta ſufficiant.tñ benē facit & quaſi uidetur caſus.l.1.§.fi.ff.ſi quis ali.re.probi.& l.j. ff.quī bo.po.non competit iotelligendo ueram glo.quæ eſt i l.2.ſi quis ali.rē prohi.¶Satis credo q̄ poſſet iſta qō termina.i per l.pe.de reg.iur.Et bene faciunt ad idē quę not.in l.3.de regu.cathon.Venio ad ſolutionem ꝑriorū. & primo.ad primum.& uer.all.primo quia res quę integra ſecundo quia cōſideratur tempus aditionis quo erat habilis,& allegat.l.ſi ſeruus eius qui.Tertio arguitur de re ad tēpus.Quarto arguitur quia res deuenit ad caſum à quo potuit incipere.&c.Vltimo ab impedimēto ceſsāte. ¶Ad primum ueoio quia res ceoſetur integra dupliciter quantum ad propoſitum, quia aut eſt integra quāotū ad ius delationis,uel acquiſitionis,& tūc re integra ſi efficeretur habilis oon eſt dubium q̄ admitteretur & ita itellgitur.l.ſi alicuum in fin.& l.ſi cum dies.§.ſolemus.cū ſimilibus.Alio modo ſumitur res iotegra quantum ad ius aditionis ut ſumitur in l.ſi.C.de le.hære.Et iſto modo ſi fiat habilis re integra nō prodeſt ſibi,quia ius nec ſibi delatum eſt tēpore mortis oec deferri poteſt . Et ideo quia non habet ius agendi uel adeundi ut ſ probatum eſt non

prodeſt.¶Ad ſecūdum q̄ conſideratur tempus aditionis tñ hic eſtouoino falſum,& contra iura ut prællg.l.ſi alienum.& not.in l.ſi cognatis.ff.de re.du.tō quantū ad hoc diſtinguendum eſt,quia aut quęro quātum ad habilitatem heredis,uel ad capacitatem & tria tempora cōderantur ſiue acquiruntur per immediatam perſonā ſiue mediatam ut io ſeruo & filiofamilias. Nam cōſideratur reſpectu temporis uel domini.ut.l.non minimus.de hęred.& inſti.& l.ſi mihi & tibi.§.regula.ff.de leg.1.aut quæro quaotum ad delationem iuris quæ fit ab iteſtato, uel noo iuris teſtati cui defeeratur.& conſideratur tēpus mortis.& ita loquutur all.l. quis exhærēdato . & l.1.§. ſciendum.de ſuis & legi.& l.1.§.pen.de ꝯta.l.ſi necem.§. pe.de bo.li.Aut quæro quantum ad reale ius acquiſitionis & conſiderai tempus aditæ hæreditatis.Ita loquitur. l.antiſtius.§.ſi.de.acqui.hęredi.cum ſimilibus.Nō ob.tertium argumetoum quia excluſus uno capite. &c.quia iō admittitur quia ius ex ſequentē capite eſt delatum quod non eſt in propoſito ut probatum eſt. ¶Ad quartum arg. quia res deuenit ad caſum &c.dicendum eſt,quod nō cōfirmatur ex primo iure inhabilē niſi ſuperueniat cōfirmario iuris habilis ut oo.in l.quæ ab initio.& l.pe. de re.iu. & no.in c.noo firmatur,de re.iur.lib.6.per Dy. ſed habilitat ipſam rem ad ſuſcipiēdum ipſum ius. Noo ob-ar.de cauſſa ceſſante:quia ſoluitur ut in arg.proxiıoo . Secūdò allegata cōtinent ueritatem ſed nun faciunt ad materiā quia loquūtur de tp̄e medio q̄d fuit ioter tempora mortis & aditionis hæreditatis & nō nocet ut all.c.Sed quęſtio noſtra pręſuppooit q̄tempore mortis erat inhabilis Et Ideo rationes in eadem allegatę noo faciuot ad thūbum.Alia allegata ooo faciunt quia loquūtur ut ſ proxime alle.& tñ quia omnia allegata fundant ſe ſoper l.ſer uos.de acqui.hæredi.Et dominus meos noo explicauit illud ꝑrium & male uidetur illud iotellexiſſe intelligēdo. Prout io glo.in l.3.de reg.cath.& in ꝑrio not.& io § .i ex traneis inſti de hęre.quali.& diffe.quia dicit ibi de benignitate.ſed quare oou eſſet hic beoignitas in caſu uoſtro immò multo magis . quia illius, & quia loco religioſo acquiretur cui fauetur.Item dicimus quod ſi aliquid ꝯ ratinonē iuris introducit ubi eſt i caſu ſimili omnioo idēptitas,debet cenſeri idem in caſu omnino ſimili ut not. l.quę propter oeceſſitatem.ff.de regu.iur.Erg oīn ſolutionē gl.& domini mei omnino in caſu ſimili eſſet dicēdum idem quod in caſu.l.ſi ſeruus.quod eſt cōtra ea quę ſcibit.& ideo intelligenda eſt .l.ſi ſeruus quando fuit iſtitutus ſeruus contēplatione taotum ſerui & erat illius qui poterat capere ſed oon accipere,de quibus habet in l.aliud.ff.de uerb. ſignifi.& ſic in perſooa eius potuit cō ſiſtere ius hæreditatem adeuendi.& ideo dicit cōtemplatiooe ſerui.& oō ob. quòd fiſco acquiri deberet ut.l.ſi de portatī ſeruo.ff.de leg.3.& ita intelligit eam Iac.de Are. cuius opi.eſt ipſa ueritas, & Dy.uidetur ānuere io exēplo eiuſdem .l.

Addit.præcedentis quæſtiooi s.

¶Capax tempore mortis non quia tunc erat frater additio.

¶Quæſtio ſimilis ſupra proxi.& quaſi eadem.

SVMMAE.

1 *Hæreditas debita illi,qui ante illius aditionem intrauit religionem fratrum minorum ſucceſ. incapacem : deferenda eſt ab inteſtato.& quid ſi is cui debeatur factus eſt aliquo modo capax.*

2 *Actiones ſuas remittens an ad eas poſtea regreſſum habere poſsit.*

3 *Hæres ex teſtamento,debet eſſe capax tempore confectionis teſtamenti,& tempore mortis,& tempore aditionis.*

QVAE-

QVAESTIO XXVII.

TITIO eaistenti in seculo delata est hæreditas ma
terna ab intestato.† Iste Titius hæreditate non a-
dita, neque repudiata .ingressus est ordinem fra-
trum minorum, qui ordo non est capaa illarum
hæreditatum, sic ꝙ talis hæreditas defertur uenientibus
ab intestato. Sed antequam uenıētes ab intestato illā hæ
reditatē apprehendāt uel se intromittant, ordo fratrum
minorum factus est capaa, uel ille transiuit ad ordinē ca
pacem, nunquid ordo fratrum minorum, ut in primo ca
su, uel secundus ordo: ut in secundo casu posset illā hęre
ditatem ex persona istius adire. & uŕ ꝙ sic, ex quo res est
integra: ut in alia quæstione allegatum est. Item iste tem-
pore mortis, & tempore adisionis est capax & sic mediū
tempus non debet nocere ut. l. si alienus. seruus ff. de leg.
2. & facit quod ibi not. Nam ibi diciŕ ꝙ ab intestato suf-
ficit tempore mortis esse capacē, immò sufficit ꝙ uŕ esse
capaa tempore adisionis ut. ff. de acqui. hære. l. si seruus.
& si dicatur ꝙ illud ex benignitate ꝓcedit, multo fortius
est præsumendū pro religione, cui pluribus fauor debe-
tur à iure. Econtra uŕ, nam iste profitendo simpliciter re
nunciauit & ābdicauit à se omnia bona iura & actiones
& ius adeundi ut in aut. ingressi. & aut. si qua. C. de sacro
sanc. eccle. & sic cœpit ius competere sequentibus ī gra
du. nec dedicata sunt monasterio: quia ut dictū est ordo
fratrum minorum non est capax. Vnde in præiudiciū cō
2 sanguineorum nō uŕ posse adire. nā † remittentibus actio
nes suas nō datur amplius ad eas regressus ut in l: quæri-
tur. §. si uenditor. ff. de ædil. edic. Sed ꝯ. ff. de suc. ædi. l. 1. §.
sed uidēdū, ubi repudiatio non nocet Sol. ibi remisit nō
repudiauit simpliciter ut ibi not. in glos si nō sint. ¶Pro
Deo uideatis unum si antequam consanguinei adat iste
efficitur habilis & capax quare non debet numerari iter
consanguineos: unde & cum prior sit in gradu debeat cę
teris ante ferri. Si contingat nos dicere ꝙ iste nō pręfera
tur consanguneis quæro interm si tempus datum a lege
primo consanguineo sit deursum ut ille repudiet. an iste
qui modo repcritur habilis admittatur. Et uŕ ꝙ sic. Sicut
enim isto. a. profitente admittetur. b. sequens in gradu, ita
isto. b. eacluso tempore, uel repudiatio ne deberet iste. a.
resuscitatus, & factus capaa, & quasi posthumus admitti,
quia proaimior. ad istā materiam facit quod no. de resu
scicato. 32. q. 2. licite. Si is de quo quęriŕ fuisset hęres ea
testō non est dubium ꝙ hæreditas defertur ad consangui
3 neos.† Nam hæres ex testamento debet capax esse tēpo-
re confectionis testamenti, & tempore mortis, & tēpo-
re aditionis insti. de hære. quali. & diff. §. in extraneis.
¶Lapus. illo ingrediente & profitente ordinem fratrū mi
norum ius adeundi illam hęreditatem est quęsitum pro-
ximiori & eo cessante aliis proximioribus, illo ingrediē
te omnino remoto ita quòd aliјs eaistentibus non po-
test succedere postquàm erat inhabilis tempore mortis
illius cuius erat hæreditas secundū ea quæ scripsit post
Hosti. de usur. quanquam. lib. 6.

SVMMAE.

1 *Appellatione pendente an aliquid sit aliquo casu inno
nandum per iudicem à quo appellatur*

2 *Iudex an possit compellere appellantem facere sibi fidem
de prosecutione.*

3 *Iudex à quo cognoscit ad sui instructionem, an appellans
sit infra terminum appellationem prosecutus.*

QVAESTIO XXVIII.

PVNCTVS quæstionis talis est, pro parte Monal-
ducii actoris contra Venetonem Nicolaæ lata est
sententia, à qua quidem sententia per procurato
rem dicti Venetonis ad summum Pontificem ap-
pellatum fuit, demū fuit sibi responsum hoc modo uide
licet. ꝙ datus fuit eidē appellanti terminus quindecim
dierum ad arripiendum iter, & unius mensis ad cōparē-
dum coram summo Pontifice cum actis, & munimentis
causæ ad prosequendum dictam appellationem. & alius
mensis ad faciendum fidem de prosecutione prędicta. in
fra quos terminos nullam facit appellans fidem. Elapsis
uero quicunq; mensibus & ultra talis appellans fecit fi-
dem coram uicario. qui sententiā tulit qualiter in primo
termino iter arripuit, & qualiter ī termino cōparuit ad
audientiam uolens eius appellationē prosequi, & ꝙ sibi
responsum fuerat ꝙ clausula erat audientia. & ꝙ tunc tē
pus nō erat aperta. & qualiter pro parte dicti appellantis
protestatum fuit ad audientiam prædictam: per eum nō
1 stare, & ꝙ ipsi tempore non curerent. Nunc quęriŕ † quia
non fecit fidem ꝭ terminum sibi statutum coram dicto ui
cario, utrum dicta appellatio sit deserta uel non. ¶De iu
re communi appellatione pendēte à diffinitiua sentētia
interposita nil faciendum est per iudicē à quo appellatū
est ut. ff. nil no. ap. pen. l. 2. & de iureiur. uenıētes. & de ap.
non solum primo responso lib. 6. cum similibus. per iura
noua est concessum iudici à quo appellatur, ꝙ possit sta
tuere terminum appellanti ad arripiendum iter & ad ꝓ-
sequendum uel ad se præsentādum, ut de app. personas.
& c. cum sit eum similibus. Et si ꝭ illum terminū à iudice
assignatum appellans nō prōsequitur rata manēt senten
tia diffinitiua uel interlocutoria ut in dictis iurib. & de
sen. excōmuni. licet. li. 6. & si de hoc iudex certus est, po-
test exequi suam sententiam etiam appellante nō citato
2 ut no. Inno. de ap. ex ratione. Sed † nō uŕ mihi prima fa-
cie quòd iudex possit cōpellere appellantē ad faciendū
sibi fidem de prosecutione. arg. ad hoc. de ap. ea insinua-
tione, & quia hoc nō inuenitur sibi premissum à iure. pos
set enim dici ꝙ ea quo iusto impedimētó cessāte nō fa-
cit sibi fidem de prosecutione ꝭ terminum sibi assignatū
cui non cōtraxit quòd talis executio nō debeat retracta
ri sed pendeat a futuro euentu causæ appellationis, sicut
in simili no. de app. pastoralis in gl. antepe. circa mediū.
3 Sed propter hoc appellatio non debet dici deserta. † Nō
enim est nouū quod iudex a quo cognoscat ad sui istru-
ctionem an appellans sit infra terminum suam appella-
tionē prosecutus ut not. de appel. cousti. per Inno. & fa-
cit quod notat. Ber. de ap. sæpe in gloss. ut similis in fi. Et
ꝓ tanto inualuit cōsuetudo per iudices à quibus appella
tur assignari terminū ad faciendū fidē de prosecutione
appellationis ut sine pœna & reprehēsione possit suas
sētētias exeq si nō cōstat eis de ꝓsecutione facta. Fede.

SVMMAE.

1 *Monasterio nouo constructo quod instrui debet à religio-
sis antiqui monasterij: cuius monasterij iuribus utantur
religiosi translati: & cuius prouisione sustentandi.*

2 *Monialis receptio in aliquod cœnobium præsupponit suf-
ficientiam uictus. quòd si nequit sine penuria alij non te
net receptio.*

QVEASTIO XXIX.

QVIDAM uolens quoddam nouum monasteri-
um ædificare: & dotare pactus est cum monia-
libus cuiusdam monasterii ordinis sanctę Clarę
de uoluntate prouincialis ministri ad quem cu
ra illius monasterii spectat, ꝙ de primo monasterio e-
grediātur quatuor moniales ꝓ informatione noui mona
sterii ea quo dotans illud intendit ibidē ponere. 12. do-
minas. Ita tamen ꝙ possessiones & omnia alia bona pri-
mi monasterii uniantur, aggregentur, & approprietur ip
si monasterio nouo, ita ꝙ sint unum & idem monasteriū
ambo, & unus, & idem conuentus usufructuarius. & unū,
& idem corpus ita ꝙ non posset aliquid ordinari ī uno
sine consensu alterius his pactis & cōuentionibus adim
pletis, moniales primi monasterii renunciauerunt omni
bus iu-

bus iuribus cōpetentibus nouo monasterio prout patet in
cedula infrascripta anno dñi M.340.die.26.mensis Augu
sti.frater.C. custos Asisii & Visitator monasterii S.Seba-
stiani de Canario & S. Margaritæ de Asisii a Reuerendo
patre fratre Ioanne ministro spāliter institutus, cōgrega
tis monialibus & capitulo monasterii.S.Sebastiani præta
ti ad sonum campanellæ requisiuit præfatas Abbatissam
& moniales, ex parte Abbatissæ & monialium S.Marga-
ritæ de Asisio si uellet in præfato monasterio aliquo iu
re.uti.rñderunt φ non & si aliquod ius haberent renūciāt
per præsentes.& ēt ex nunc uolunt & consentiunt quod
præfatę moniales faciant receptiones & alia tanqua col
legium a pręfato monasterio S.Sebastiani & totaliter li-
beratum.Hæc facta sunt & actitata corā fratribus de Ca-
nario Guardiano Benedicto de Fulgineo & Francisco Vā
nis de Visso. Mō quærit utrū moniales primi monasterii
possint & debeant cogi ad cōicandum bona sui monaste
rii monasterio secundo, uel saltem ad reddendum dotes
quas egressæ obtulerunt cum in ingressu earum. Fuerunt
protestatæ φ nulli iuri earum talis derogaret egressus.
Item si ex præfata renunciatione moniales primæ priua-
tæ sint iure eis competenti si in monasterio nouo,& si re
nūciatio illa esset in aliquo infirma qūo debet roborari.
Itē si moniales primi monasterii possint aliquid ordina
re irrequisitis monialibus monasterii noui.Item si Abba-
tissa monasterii noui potest adhuc uti iure Abbatissatus ī
monasterio antiquo cum ibi fuerat Abbatissa ex pacto ha
bito in contractu φ debet esse Abbatissa ī monasterio no
uo sicut ex nunc est licet de facto sit in monasterio anti-
quo alia Abbatissa electa & confirmata. ¶ †Quæstiones
1 formatę non sunt faciles sed difficiles maxime quia isti
casus raro accidunt. Sed respōdeo ad id de quo principa
liter custos sacri loci Asisii principaliter quæsiuit. Et di
co qđ siue unio & communicatio facta a principe ualue-
rit, siue nō, siue ualuerit renunciatio q̃ fecit monasterium
primū siue nō, dico in utroq; casu quod monasteriū pri-
mū teneť prouidere suis monialibus translatis ad ſm mo
nasteriū pro informatione ipsius secūdi monasterii ita &
taliter φ habeāt honestā & decētē sustētationē sicut ī pri
mo monasterio habebat. Non.n.dicūtur esse onerosæ ſo
monasterio & maxime hoc procedit qñ in secūdo mona
sterio de redditibus secundi monasterii possunt sustenta-
ri.prædicta possunt colligi.18.q.2.c.in nullo 27.q.2.§.si qs
rapuerit.16.q.10.de lapsis & de regula c.ul.& facit quod
no.de simo.dilectus.Et p iura pdicta probať φ idē seruā-
dū cōuenit qñ unus religiosus uel una religiosa pp deli-
ctū de uno monasterio ad aliud causa pęnitētię transferť.
Dico φ cū causa pp q̃ illæ moniales de primo monaste-
rio ad ſm trāsierunt non sit secuta nec sequi posset ad p-
sens possent petere reductionē, ad primū monasteriū in
quo honestius uixerint pter maiorē cōgregationē q̃ in
illo monasterio nouo solitariè uiuēdo, q̃a solitudo inimi
ca est religioni,& suspecta de sta.mona. c.2.in prin.& op
timè facit 54.dist.quorūdā. Plus dico φ si ista duo mona
steria nūquā habuissent aliq̃ unionē sed essent totaliter se
parata & distincta,& aliquid ex iusta causa cōtingeret φ
in aliquo Monasterio moniales nō possent honestè uiue
re uel nō sine penuria, prælatus utriusq; monasterii debe
ret educere monachas illius Monasterij ad aliud mona-
steriū ubi agerent uitā suā honestè & sine penuria, unien
do illud Monasteriū tenue ad tps uel ī perpetuū faciēdo
seruiri illi Monasterio p capellanū. ad hoc de cap.mo.c.
ul.& de sta. reg.c.2.in fine.in cle. Et ad hoc optime facit
2 † quod statuit Bonifacius VIII. Statuit.n.φ si aliqua reci
piatur in monacham alicuius monasterii de ordine non
mendicātiū, in quo nō posset sustētari sine penuria nō ua
let receptio de sta.re.c.uno.li.6. Ex his cōcludo φ platus
utriusque Monasterii debet eligere id quod minus habet
scandali & magis sit conforme honestæ uitę uniendo.ua
let reducere eas ad primum Monasterium uel facere eis
prouideri de honesta & decenti sustentatione. præsuppo
sito φ illa unio ualuerit quod difficile est quod ualuerit
& nō vr̃ ualuisse illa renūciatio quē fecit primo Mona-
sterio. quia cū primum Monasterio sine cā renūciauit iu-
ri suo,& donauit. quæ donatio cum extēdat se ad iura im
mobilia & iura perpetua, nō ualet: quia in hoc grauiter
& enormiter lęsum est. Item quia nō processit tractatus
diligens qui requiritur in alienationibus perpetuis ut p
batur.12.q.2.siue & de re.ec.non alie.c.1.li.6.cum simili
bus. Item quia Visitator prædictus datus ad uisitandum
& corrigendum excessus & mores reformando non po-
tuit interponere auctoritatem isti renūciationi, remissio
ni, uel donationi. Minister, qui est iudex ordinarius di-
ctorū monasteriorum autorizare. cum igitur talis cōmu-
nio pariat difficultatem quia non possunt dictorum Mo
nasteriorū moniales in simul cōuenire,& uerisile sit scā-
dalum paritura. Ad quòd accedit ne se.uacan.c.1. fiat re-
nunciatio & remissio hinc inde autorizante ministro &
sic quodlibet Monasterium remaneat liberum. præsuppo
sito igitur dictam unionē ualuisse quod est difficilè & p-
supposito dictam renunciationē nō ualuisse, quod est fa-
cilè. Sequitur solutio alterius dubii.uidelicet φ isti duo
Cōuētus cāseātur unus Cōuētus,& primū monasteriū de
bet tractare sua negotia cum monialibus secundi mona
sterii. Et quia iure prohibente moniales non possunt suā
clausuram exire de sta.mo.c.uno li.6. cōmittant monia-
les noui monasterii uices suas monialibus primi quibus
uoluerint. Ad qđ facit quod no.de sta. mo.c.2.in gl. isto
rum. igitur in fi. ¶ Ad ultimū dubium dico φ illa antiqua
abbatissa tacitè ur̃ renūciasse iuri abbatissatibus in primo
monasterio. Nam cum fuit ordinatū auctoritate superio
ris φ debeat esse abbatissa secūdi monasterii & nullus uel
nulla possit esse abbas uel abbatissa in pluribus monaste
riis de religio.domi.c.ul. transeundo ad ſm monasteriū
renunciasse vr̃ uel habere pro derelicto iura primi abba
tissatus maximè permittēdo nouam abbatissam substitui
in monasterio alio,& non se opponēdo sed patiēdo. Ad
hoc quod legitur & not.de his quę fi.à maio.par.ca.c.ex
ore.& de reg.beneficium.in uerb.assensus li. 6. Cū ergo
quilibet maximè pręlatus prouidere debeat ne scandala
non nascantur,& nata tollantur ut de pręscrip.c.2. & de
no.oper.nū.c.2.& 18.qō.2.luminoso succidat radicitus
materiam scandalorum,& tollat & dissoluat unionem il
lam quę viris peritissimis difficultates nedum theologis
sed & iuristis ingerit inextricabiles. Quo facto faciat p
uideri de necessariis uitę illis monialibus translatis ad
instructionem secundi monasterii uel eas reducat ad pri
mū monasteriū donec propitius dñs habitauerit ſm mo-
nasteriū ad monialiū debitū numerū sustētādū. O delta-
tis liliū exora tuū filiū ut nobis det auxilium. Fede.

¶ Addit. præceden. Quæst.

¶ Capellanum. ad hoc quod scripsit Archi.q.3.unio.
¶ Patiendo. hoc non ur̃ pro renunciatione ſm ea quę scripsit
Io.An.de reg.iur.qui tacet in prima.q.6.in nouella li.2.
& Host. secundum ipsum licet aliter sentiat.
¶ In Christi nomine. Quęstio disputata per do. Fede. de Pe-
truciis de Senis decretorum doctorem in Academia pe-
rusina anno domini.M.339.

SVMMAE.

1 *Capitulum an possit dare auctoritatem permutationi ec clesiarum: & an permutatio sit dispensatio.*
2 *Capitulum non dicitur propriè procurator, uel uicario episcopi sed successor: nam multa potest quæ non potest uicarius.*
3 *Capitulum quod habeat iurisdictionem sede uacante fal lit in tribus casibus.*

QVAESIO XXX.

AN capitulũ sede uacăte posſit cũ rectore parochialis ecclesiæ dispensare, ut ꝑ septenniũ insiſtere ualeat ſtudio literarũ,& qđ interim ad sacerdotiũ ꝓmoueri minimè teneai. ¶Arguiť primo ꝙ nō ꝑ c.cũ ea eo de elec.li.6. ubi diciť, qđ Epi & eorum superiores posſuot in casu iſto dispensare, & nō alii. ad id facit,qa in generali mădato nō ueniũt ea ꝗ requiritur speciale mandatũ.2.q.5. qua de causa.de procur. qui ad agendum in fine lib. 6. Sed dispensaiio uidetur quædam reſtiiutio,sed reſtitutio requirit speciale mandaium, ut ff.de mino.l.illud. Item conceſſa licentia eligendi confeſſorem &c.de pœni.& remiſſ. c. ij.lib.6. Item capitulum diciť eſſe succeſſor iuris episcopalis de maio.& obe. c.uno lib.6.Sed dispensatio nō eſt ius,sed iuris cõmunis relaxatio & uulneratio.23.q.4.ipsa pietas.& no.50.diſt. ut conſtitueretur. Nec poteſt peti aliquo iure dispensatio ut no.47.diſt.ſicut hi.& 1.q.7. exigunt.Item poteſtas episcopalis ad capiiulum deuoluia non uidetur se eatendere niſi ad eapreſse præmiſſa io iure.ad hoc, nę sede uacan.c.ij.& ad ea quæ sunt iuris & non gratiæ ut no. Archid.de maio. & obed.ca.i. lib.6. Dispensatio eſt gratia non ius,ut 5.q.7. didici in fine. & de cler. eacommunimin.c.pen.& de elect.licet canon.lib.5. in fi. Item facit quod not.Innoc.de eo qui fur.ordi.c.ij.ubi.no.quod inferiores ab episcopis non posſunt dispensare niſi in caſibus à iure permisſis. ¶ Præierea capiiolum sede uacanie debet cuſtodire & conseruare iura episcopi de elec.quia sæpe de offi.ordin.præsenti.lib.6.12.q.2. hoc ius placiti cum ſimilibus.Sed capitulum dispensando contra ius cõmune non conseruat iura episcopalia in suo ſtatu sed minuit.Nam cum dispensatio ritè facta anie tempus completum reuocari non posſit,ut no. in c.cum ex eo prealegato.igiiur factum eſt pręiudicium episcopo,quia non poterit illum cõpellere ad sacerdoiium quod potuiſſet ſi non fuiſſet dispensatio facta. ¶De materia pro & contra,non tamen in casu propoſito not.in Specul.de inſtrumēn.edi.§. nunc uerò ad fi. pro iſta parte facit quod no. de symo.ex inſiinatione, sed tex.facit contra.Econtra capitulũ succedit episcopo generaliter in spiritualibus & temporalibus ut patet de suplē.negli. prælat.c. penult. & ult.in glo.j. ¶Præierea regulariter omnia quæ ad iurisdictionem pertinent poteſt inquirere & punire etiã de maaimis criminibus,ui patet de hæret. ad abolēdam. & eodem ti.c.j.in clc. quod nō poteſt facere vicarius de offi.uica.c.ij.li.6.Facit episcopus consecrari & clericos ordinari ſicut electi & confirmati.¶Ad primum facit qđ no.64.diſt.in.prouinciales.Ad hoc per Innocen.& Hoſtien.de tempo.ordin.nec episcopi. Ad secundum de ordin.cog.c.3.lib. 6. Item episcopus & capitulum faciunt vnum corpus, cuius ipse caput eſt de teſta.requiſiſti. de his quę fiunt à præla. & ultimo. ideoque dicendum eſt, quod omnia quæ pertinent ad episcopum iure suo transeunt in capirulum,ut etiam not.Innoc.de hæret. ad abolendam.Suo iure igitur dixi,quia ea quę competunt episcopo iure delegaio, uel ea priuilegio ſingulari:nõ transeunt in capiiulum,ut not.Archid.in iractatu hæreticorum in §.poſt hoc quæro in prin.4.carte, & do. Pau.de hære.c.j.in uerbo capituli in cle.licet.in aliquo discordet ibi.Pau.à dom.Archid.¶Præterea regula eſt,ꝙ q poteſt plus poteſt & ꝙ minus;prout in regula iuris non debet cui plus.cum concord.sed plus eſt poſſe confirmare, conferre,inſtiiuere,deſtituere, absoluere, eacommunicare,&c.tamē Capiiulum hæc omnia poteſt.ut paiet ne sede uac.c.j.de inſtit.c.j.de maio.& obed.c.cum olim.& eo.tit.c.uno lib.6.cũ ſimilibus. Item poteſt ioierponere decretum in alienaiionem rerum, & omnia quæ ad merum & miatum imperium pertinent,paucis eaceptis, ut patet,C.de offi.eius qui uicem al.iu.ob.l.ij. quæ lex facit ad casum noſtrũ,qui loquitur de subſtitutis in locũ absentiũ uel defunctorũ:& sup meri iperij cõtineť dispensatio,ut no.i Spe.de iur.om.iud.§.j.i pri.v.col. ¶Præiereà ſi iſta dispēsatio fieri nō pōt i hoc ſit ꝑiudiciũ ecclesiis,in quarũ fauorē ac ēt vniuersalis ecclesiæ:q, uiris literatis maximè noscitur indigere,emanauit illa cunſti-

1 tutio cũ ex eo.¶†Præterea Capitulũ pōt præſtare auctoritatē permutationi ecclesiarũ,ut no.de re.permu.c.vno in cle.& tñ ꝑmutatio eſt q̃dã dispēsatio, ut no.per Archid.poſt Hoſt.de re.ꝑmu.c.j.lib.6.Vna ergo specie dispēsationis cōceſſa omnes ſimiles uidētur cõceſſæ.4.di. denique in fi.12.q.2. ſi qs ꝑuētus à cõtrario. ¶Præstereà succeſſor & anteceſſor ꝓ vna persona reputaoiur de fo. cõpe.dilec.ti.& de sol.c.j.sed omnes clamãt,ꝙ Capitulũ succedit episcopo sede uac. ergo debet tradi regula affirmatiua,ut.s.quod poterat eps posſit Capitulũ.Hinc eſt ꝙ mãdatũ factũ Capitulo adiplet Eps subſtitutus.De hoc ꝑ Cõpo. de rescript.eã te. ¶Pręstereà speciale eſt in Collegio Cardinaliũ uacãie sede,quod nō posſit exercere ea,ꝗ ad Papã uiuētē pertinerēt niſi i caſibus premiſſis,ergo &c.Regula iuris vř in cõtrariũ,s.ꝙ poteſtate & iurisdõne Epi uiuētis posſit uti Capitulũ de elec.c.ij.circa pri.i cle.Pręstereà optimè facit quod no.Io.16.q.1.ecclesia ubi expreſsè Io.innotuit,ꝙ capitulũ posſit dispensare ſicut eps;ad hoc faciũt iura quæ allegat ꝓ hac parte Guil.in Spec.de iſtr.edi.§.nunc aliqua io ult.col.uer. itē circa legitimas &c. & quod no.Io. Andr. de hæret. c.j.in gl.hęc litera in clc.sed prima pars placet mihi, ꝙ patet per responſionem ad contraria.& hoc placet Ioa. And.de elec.cum ex eo super glo.hoc igiiur.Non obſt.c. cum ea eo,quia licet dicaiur ꝙ episcopi posſunt,ꝑ hoc nō excluditur Capitulum Epi mortui, sed excluduntur alij Prę!ati ne posſint cum suis subditis dispēsare.sed capitulũ censetur idem cum Epo,ut dictum eſt supra.Item nō obſt. quod dř de generali mandato quando quis cõ-

2 ſtituitur procurator uel uicarius,qa†Capitulum non dř. propriè ꝓcurator uel uicarius,sed succeſſor.& habet ordinariam iurisdõnem à lege ſine miniſterio hois,& pōt. inſuita quę nō pōt vicarius epi,ut patet de offi.uic.c.ij. & iij.lib.6.Item nō obſt.quod dř conceſſa licentia &c. illud intelligirur in licētia cõceſſa ab homine.Itē ſi nullum uertatur pręiudicium illius cui cõcedit licentia, qa in illis caſibus poteſt ad eꝑm recurrere,sed i casu noſtro poteſt imminere periculum ſi epi sede uacante,non posſent per Capitulum eapediri.iiem ex dicto illo sequereť absurdum ꝙ pniarius, & electus confeſſor à Capitulo sede uacante non poſſet absoluere cõfiteutes i caſibus epo. reseruatis,quod tamen eſt falsum & de ma.& obe.c.vno. lib.6.item non ob. ꝙ Capitulum ſit cuſtos qui habet cuſtodire dimiſſa à pręlato, & obuenientia tempore uacationis reseruare futuro succeſſori,& tamen aliqua poteſt. alienare ne pereant sed subſiſtãt & suſtineanť. Et ea quę ꝑtinent ad utilitaiem subditorum cuſtodire,eſt ius reddere,& vnicuiq; tribuere qđ suum eſt.quia illo modo iuſtitia colitur & seruai in proœ.Greg.11, q. cum deuotiſſima.Non ob.qđ dispensatio non pōt peti:quia de hoc nō quęrimus. sed nunquid Capitulum posſit dispensare?& multa posſunt fieri ad quæ qs non tenei & peti non posſunt de symo.c.j.1.q.2. ſi quis eꝑm cum ſimi. facit quod no.Pet.supra de iur.om.iu.ad fi. ubi dicit,ꝙ subditus poteſt adire superiorem sui superioris &c. ut dispenset.Præterea ſi superior peccat,qui nō dispensat in casu licito,sequitur quod dispensare in casu licito potius ſit iuſtitia q̃ graiia. ¶Pręterea ea quę sunt gratiæ respectu recipiētis facit, ut quia cōfert beneficia in casu illius decretalis vnicæ ne se.uac. lib. 6. Ad quod facit de rescrip. sedes. & de præben. relatum. Quod ergo dicit Archid.de ma.& obe. c.j.lib.6.quòd ea quę suni gratiæ Capiiulum non eaercet poteſt intelligi in collationibus beneficiorum ad solum

episcopum

episcopum pertinentiũ aliàs nõ probat, quod dr &c. Nã si uolumus arguere ab auctoritate Inn. dicitq iurisdó trãsit i Capitulum, sed iurisdó est tam uoluntaria q cõtentiosa. ergo &c. Itẽ non ob. c. ij. ne se. ua. ubi regula tradit
3 negatiue. †Nam regula est qđ Capitulum gñalr succedit ut de sup. ne. prela. c. 3. li. 6. Fallit i collationibus bñficiorum ubi negatiua regulariter est uera. Et ista exceptio patitur exceptioné ut ne se. ua. c. uno li. 6. Item fallit i iudicio ut c. ult. eo. ti. Item fallit i alienationibus rerũ ecclesiæ 12. q. 2. si qua de rebus ecclesiæ. Item nõ ob. qđ no. In no. de eo qui ord. fuit susc. c. 2. quod iferiores ab epõ &c. Nam capitulum inquãtum succedit epo nõ est inferius eodem, q patet ex eo quia iuribus epi tũc utitur & absolui excommunicatos ab epõ. Ista nõ possent fieri p minorem sed per parẽ ut de offi. ord. pastoralis. scũdo respon so. item ioferiores nõ danr literas ad o. dines sed capitulum sic de tempor. ordi. c. 3. li. 6. sic ergo capitulũ gerẽs uices epi nõ continetur sub appellatione inferiorũ prælatorũ sed considerata propria natura Capituli inferius est & nõ dispẽsat ut no. de simo. capitulo ex insinuatione. Federicus de Senis.

¶Addit. præcedentis consilij.

¶Igitur. & adde quod no. j. ca. q. 3 8. c. 1. uide. q ibi no. Io. An. in no. 2. l. Laur.

¶In Christi nomine Amẽ. Qõ do. Fed. de Petrucijs de Senis disputata Perusij anno domini. M. 341.

S V M M AE.

1 *Minoris. xxv. cui per iudicem interdicta est suorũ bonorum administratio, contractus uenditionis iuramẽto firmatus an teneat.*
2 *Iuramentum diuersis ex causis redditur inefficax.*
3 *Iuramentum in contractu appositum multos defectus supplere dicitur.*
4 *Prodigi cui interdicta est alienatio, iuramentum, an & quo casu sit efficax.*
5 *Sententia & rei euidentia dicuntur æquipollere.*

Q V E A S T I O XXXI.

1 Minori. 25 ann. maiori. 14. curatorem habenti in terdicta fuit administratio per iudicem tanquã prodigo, qui minor hoc non obstante uendidit rem immobilem & pctum iuramento firmauit.
2 ¶†Quæritur nũquid talis pctus ualeat & arguitur q nõ ualeat, quia iurm uõ fuit iouentum ut esset uinculum ad aliquod illicitum ut 22. q. 4. iter cætera de iureiu. quãto & facit quod no. de ap. c. 3. sed hoc iurm est ptra iussũ pceptũ superioris, cui superiori obtẽperandũ est 8. dist. q contra mores. 11. q. 3. q resistit. & de ma. & ob. solitę. Ordinationi nãque Dei resistit, q prãti resistit, ut i d. c. q resistit. ad Romanos. 13. c. Item illud iurm nõ habuit secũ iudiciũ. i. deliberationem & discretionẽ sic non obligat. de iureiu. & si Christus. ¶In contrarium vr. nã prohibitio legis & hominis sunt paria ut C. de re. ali. nõ ali. l. ul. & de ap. cũ spãli. & ubi lex remittit nõ est necessaria bominis remissio. ff. de cõdi. insti. l. quę sub cõditione. §. ulti. At uideo quòd iuramẽtũ prẽstitũ cõtra prohibitioẽ legis dicentis contractum celebratum a minore super fundo dotali & super futura succesśione nõ ualere, firmat rẽ de qua agitur ut de iurei. cũ cõtingat & de pac. c. 2. li. 6. & autem sacrameota puberum. C. si aduer. ueu. Igitur & contra preceptum hominis ualebit. ¶Præterea aut dicis istud iuramentũ non ualere ratione ætatis aut quia p stitũ a prodigo. Non rõne ætatis ex quo erat maior. 14. quia iuramentum repræsentat eum maiorem ut not. i au ten. sacramẽta puberũ. & de emp. & uẽ. c. penul. Nõ ideo quia prodigus ante interdictũ ualebat alienatio pdigi. ut no. ff. de cura. fur. l. j. ergo sola phibitio iudicis vr causa q iuramẽtũ nõ debeat ualere. Sed prohibitio iudicis nõ preiudicat iuramẽto nisi cã super qua fundarur preceptũ iudicis sit p se sufficiẽs ad reddẽdũ iuramẽtũ illicitũ. ut de cẽsi. significauit. Sed hic nulla est sufficiẽs causa per se ut s dictum est. Præterea alia rõne vr q alienatio nõ ualeat ex eo q per tale iterdictum est suspesa administratio bonorum suorum & in alium trãslata ut. ff. de cura. fur. l. Iulianus. & de dol. & cõtu. c. ueritatis. & de accu. c. ult. Facit pro & ptra quod nota. Inno. i ca. Raynaldus. de testa. i gloss. pactum &c. item quod nõ ualeat facit. ff. de tutor. & curat. dat. ab his. l. is qui i fin. ibi furiosum faciunt exitum quasi prodigi & furiosi similetur. Ad idem de uerbo. ob. is cui i fin. ibi nec pro furioso. Hic est quod testari nõ possunt nec testes ad hiberi in testamẽto ut ff. de testa. l. is cui. & insti. eo. t. in. ultra medium. Et exẽplo furiosi dat prodigo curator ff. de cu. fu. l. j. ibi curatorẽ ei dare exẽplo furiosi & ibi donec sanos mores recipiat qa tales personæ nihil habeat in bonis. ¶Pro ista Parte facit de sup. neg. præla. c. 1. Ex cuius mẽte apparet quod dato curatore prodigo ablata est ei bonorum administratio. Hoc idẽ operatur interdictum hominis factum prælato circa executiones gratiarum ut de accu. c. ult. & de cõcel. præben. si soli ordinario. lib. 6. Nõ ergo iste per suum iuramentum põt recuperare bonorum administrationem i elusionem legis & sui superioris ne leges & inter dicta prætorum sint ludibrio. facit de postula. prælat. c. bonæ. ij. uel si. nec notabat. de elect. cõmissa. de iureiurã. sicut. item prodigus assimilar pupillo. ut ff. si cert. petat. l. certi cõditio. §. item qui. sed iuramentum pupilli nõ sufficit ut dr in aui. sacramenta puberum. ergo nõ pupillorum. & facit quod not. ff. de li. ca. l. ult. item minus põt iste quã pupillus. Nã pupillus obligar naturalr. iste non. ut ff. de fideicõ. l. Marcellus. ¶Soluendo credo istam parte ueram p iura pro hac parte allegata. Nõ ob. l. ulti. ff. de re. alie. nõ alie. Mam ista tria q poouotur i l. illa i pri. eq parantur quo ad significatũ uerbi alienationis, quo ad alia nõ sunt paria: ut ibi nota. imo ibi est fortior prohibitio legis & testatoris q habet p lege quàm pacto ptra hẽtũ: ut ibi no. Sed i casu nostro loquitur de phibitione iudicis ex causa facta & super re ad eũ pertinete. iõ dico ex causa ne obstet de resti. i integ. c. ij. & quod not. de de spõ. ipu. c. ad dissoluẽdũ. & de spon. du. c. pen. & durius agit minister legis quã ipsa lex. ff. de arbi. l. Celsus. Non ob. c. cũ speciali. quia fateor q pręceptũ canonis obligat sicut & pceptũ hois præceptũ hois plus. Simile de uoto simplici & solẽni. qui cle. uel uo. c. rursus & simile quod not. de iurei. c. pẽ. Nõ ob. auf. sacra. & c. cũ contingat & hoc dupliciter. Primo: qa fortius prohibetur pdigo alienatio quã minori uel mulieri: qa quasi similis est furioso: ut patet per multos tex. s allegaros quòd nõ est i minore & muliere. qui testari possunt & esse testes q oia negãtur pdigo. Itẽ mulier & minor ultra prohibitionẽ legis ue sunt aliàs per iudicem ab administratione suspẽsi. at iste prodigus sic. ¶Exemplũ patet in plelato qa iure p hibetur alienare, tamen i casu utili uel necessario alienat. ut 12. qõ. 2. hoc ius. & tamen si suspensus fuit ab homine. i. a suo superiore uel iudice non poterit administrare etiã utiliter administrãdo: ut de dolo & cõtu. c. ueritatis in fi. & de cõcel. ptben. c. j. §. adijciebatur. lib. 6. Ad id quod dicit argumetãdo per locum a diuisione dicendo aut istud iuramentũ nõ ualet rõne ætatis, aut quia pdigus & c. Sic rndeo & dico q solus defectus ętatis & phibitio curatoris non sunt causa quod cõtractus
3 iuratus nõ ualeat. †Nam istos defectus supplet iuramentum ut in aut. sacramenta. Item nec illa ratio est suffi-

C 2 ciens

D

ciens,quia eapedi t reipu.ne quis re sua malè utatur:nt l.is q.ff.de tu.& cu. ab his.Expedit.n.reip.mulieres sal uas dotes habere,ut ff.so.ma.l.j.& ff.de iu.dot.l.ij.& tũ hoc nõ ob.iurm ualidat alienationẽ rei dotalis ut in c.
4 cum contigat.Et si dicas nec sola prodigalitas facit cõ tractũ nullum cum ante interdictũ ualeat alienatio. Ad hoc rñdeo,q si certum est esse eũ prodigũ,ita,q de hoc nulla sit dubitatio uõ tenet alienatio,nec iurm ualidat talem alienationẽ:qa talis prodigus de quo manifeste constat eum esse prodigum in pluribus ll. supra al.equi paratur furioso & pupillo & non habenti sanos mores. Sedicertum est tales non obligari iuro,quia ignorãt qd agunt.Si uero non est certum,sed dubium an sit pdigus: tunc dico q ualet contractus ante iurisdictionem etiam sine iuro.& ista disti.potest colligi per id quod no.ff.de testa.l.is cui.Et isto casu remanet sola prohibitio iudicis,quæ non obstante iuro reddat contractum nullum. Nam cum rõne iurisdictionis separata sit ab eo bonorũ administratio sequitur q ille contrahendo nil agit:quia nihil potest in alium trasferre,ut in l.Iulianus.& in c.si. & c.ueritatis cum simili lib.supra all.iuramentum uerò nõ dat isti potestatem in rebus ab eo per interdictionem iu dicis separatis:quia esset i potestate subditi impune supe rioris præceptum trãsgredi.Nec iuramẽtum obligat uel firmat transgresionem præcepti,ut in c.uenientes. & c. sicut.j.& ij.cum similibus.de iureiur. & de foro comp.c. si diligenti.Nec ob.quod ultimò dr,q præceptum iudicis non præiudicat iuro per ca.significauit de censi.quia illud loquitur quãdo præceptum fit contra iurum,alias licitè pręstitum.Vbi aũt dubitaretur,an esset licitum iuramentum,tunc staretur potius pcepto ut ibi no. Sed in casu nostro pcesit interdictum iudicis equum & iustum iurum.ergo non põt te uiuculare ad uioladum iustum pceptum.Et eo ipso q iurauit seruare qđ contra legem fe cerit ur temere iurasse.Igitur concludo q pdigalitas eui dens & notoria per se sola & interdictio fundata super prodigalitate de qua summariè cognouit iudea,reddunt iurammentum non obligatoriũ.si a̓t plenè & sciẽter co gnouisset de prodigalitate,& per suam sñiam declarasset cum prodigum,tunc sine aliqua interdictionem est sibi i-
5 terdictum: † quia rei euidentia & sñia ęquipollent,ut de cho.cler.& muli.nestra. & ca.ult.& facit quod no . C.de or.cng.l ij.& d.l.is cui de test.Posset tamen dici q ubi so la interdictio est cã q alenatio non tenet etiam iuramẽ to firmata:pura,quia prodigalitas nou erat notaria, nec plenè de ea cognitum,nec per sñiam declaratum,q licet in recipientem uon sit traslatum dominiũ nec posset pręscribere,quia contra leges mercatus est,ut legitur & no. de iure patr.cura.& de rebus ec.non ali.c.ij.lib. 6. tamẽ iste quãtum in eo est debet seruare iurum,arg.de insti. cũ uenissent.Et dicere potest possessor iste quantum ad te li beras ędes habeo,ff.si serui.uen.l.loci ad finem,& per re g ulam quę traditur de iureiur. si uero.

ADDIT.

¶Valebat. Sed contrarium no.ff.de usucap.l.si ab eo.& de uerb.obl.l.is cui.

¶Questio disputata per dominum Federicum de Senis Perusij.M.cccxliij.

S V M M AE.

1 *Interdictus intrãs monasterium an eo ipso sit absolutus, & an interdicto non relaxato possit officiis diuinis interesse,uel licitè ad ordines promoueri.*

2 *Sentẽtia interdicti nedum mortuos ciuiliter,sed etiam na turaliter sequi dicitur.*

3 *Tempus delicti considerandum esse.*

4 *Sentẽtia interdicti lata in populum,in clerum includat.*

5 *Ciuitate interdicta an existẽtes extra ciuitatẽ astringat*

6 *Ciuitate interdicta an quilibet de ciuitate nominatim censeatur interdictus.*

7 *Vnã & eadem res non debet duplici iure censeri.*

8 *Clerus non est interdictus interdicto populo.*

9 *Cleri appellatione omnes personæ ecclesiast.continẽtur*

10 *Habitus exterior ostẽdit talẽ qualẽ indicare debeamus*

QVEASTIO XXXII.

5 Quæstiõ talis est. Quidam de populo interdicto ingressus est monasterium. †Quæritur an ante uel post professionem possit licitè ad ordines promoueri,& diuinis officiis interesse interdicto generaliter uel specialiter non relaxato.¶Et uidetur primò q neutro casu posit licitè promoueri nisi iterdictum fuerit relasatũ,quia interdicto populo, interdicti sunt singuli de populo ut de sent. eac.c.si sententia in si. lib.6.Sed per ingressum religionis non tollitur talis sen tentia nisi per hominem tollatur.ut eo.tit.cum illorum. necessaria est igitur absolutio uel relaxatio ut eo. tit.c. super eo.& c.uenerabilibus.eo.lib.quãuis animas p pœ nitẽtias sanare possumus, infamiam tamen abolere non possumus.s q.3.hinc colligitur.nec enim omnis irregu laritatis nota tollitur per igressum religionis ut not.de apo.c.ij.Ad præmissa facit quod no.de sent.excõ.& si sẽ tẽtia in nouella lib.6.ubi dicitur,q si terra alicuius domini subiiciatur interdicto,& aliqua de illis terris p uẽ ditionem, uel alio modò trãsferatur ad alium non desi nit esse interdicta nisi iterdictum per hominem tollat.
2 †Nam talis sentẽtia nedum mortuos ciuiliter, sed naturaliter sequitur ut de sent.excõm.à nobis.ij.& de sepul. sacris.& eo.tit.c.j. i cle. & post mortem indiget abso-lutione ut in dicto c. à nobis.¶Preterea nullus dubitat q si iste ingressus fuisset nominatim iterdictus nõ posse ordinari nisi primò absolueretur,ut patet p iura in prin cipio allegata:sed nominatim interdictus est ille, q est de populo uel uniuersitate interdicta,ut dicit Innoc.in cap.in Lateranẽ.in prin.facit,ff.de exec.rei iud.l. si cum argentum.§.j.Prætereà populo interdicto, nescitur in populo,& tunc absentes ligantur quanto magis senten tia excommunicat istum; qui tempore sentẽtiæ fuit for tè præsens in populo.nec enim mutato statu tollitur sen tentia de immun.eccl.cap.aduersus.ad idem,ff.quando di.leg.ce.l.si usufructus in fine.Tempus e im delicti cõ siderandum est,ff.de pœnis.l. j.& quia ille pueritus est de foro compet. cap.proposuisti . cum sua glo. & facit quod not. de appella. prætereà. & ista pars posset dilatari per ea,quæ notantur in mercurialibus,de regu.iur. cum sunt partium iura in 3.q.Transit.n.iste ad monasterium cum onere suo,& cum actionibus suis cõpetẽtib. pro & cõtra & sine pręiudicio prioris sententiæ de de ci.l.pastoralis.de pig.ex literis.de relig.domi.c.ij.& de cẽsi.c.j.in cle.Præterea qui sentit lucrum debet sentire onus de reg.iu.qui sentit,& cum aliquis separatur à col legio partem suam petit ut 18.q.3.nullo modò.igitur & onus etiã graue collegij subire & sentire debet,maximò cũ sñia interdicti afficiat populum & singulares de po pulo nõ ipsum corpus,ad quod facit qđ lc.&no.de col. slli.l.j.in si.& in Spe.de sen.§.j.uer.sed quid erit.& uer. pced.& ff.ad munic.l.iij.facit etiã qđ no. Inn. & Hosti. de offi.leg.nouit.& per Arch.de rescr.statutum.§.j.li.6. ubi colligitur q cõmisio causæ uel prorogatio facta ali cui proprio nomine expresso mutato statu sequitur per sonam,at ille nominatus dr interdictus.ergo &c Ad pre missa benè facit de capel.mo.c.ij.ubi post monasteriũ factum capella retinet primum priuil ad præmissa facit q priuilegium concessum loco,possessos & nascituros recipit,ergo eodem mõ & pœna.quia siue in fauorabilib.

siue

ſiue in odioſis populus non mutat ſignificatum ſuũ,ff.de
3 cẽſ.l.forma,§.quãquã. ¶†Præterea cũ ſnĩa interdicti la
ta in populũ nõ cõprehendat clerũ:ut in c.ſi ſnĩa in pri.
de ſen.exc.i 6.debet intelligi de illis q tẽpore ſnĩæ erãt
de clero.Nã q poſtea ſunt aſſumpti nõ deberẽt gaudere
hoc priuil. Ad hoc faciũt nnt.de reg.iu.q ſeotit lib. 6. ꝑ
& ꝯ de uer.ſig.c.ult.lib.6.in nouella. In ꝯtrariũ vr de ſta.
monac.recolẽtes ubi locus trãſlatus ſequitur cõditionem
ꝑſonarũ ad quas trãſlatus eſt.Ad idẽ de iure patr.c. vno.
lib.6.ubi ius patronatus alteratur ex ꝑſona cuius nomine
nũc adhærẽt & facit de ſepul.is q lib.6.Itẽ cũ ille ſit ple-
nẽ trãſlatus de vno collegio ad aliud nil habet cõmune
cũ priori collegio.21.q.1.ſi qs iã trãſlatus.16.q.2.ne pro
cuiuslibet.18.q.2.c.j.de priuil.c.pẽ.& de deci.c.j. in ſi.i
cle.& de elec.cõſtitutus.ubi pleoe trãſlati ad priuilegia-
tos gaudẽt priuilegio.& eximũtur ab onere decimarũ.&
talis iſte iudicãdus eſt qualis inuenit ur.de ſent.exc. ſi iu-
dex.lib.6.¶Præterea ceſſante cauſa ceſſare debet effectus
de app.cũ ceſſante.& de renũ.poſt.& C.de hære.l.j.& de
milit.teſt.l.nẽ quidẽ.& ff.de iure imu.l.ſuper.§. negocia-
tiones.Ibi quãdiu ac iſte erat interdictus puta:quia de po
pulo tali, nõ quia titius ſed per quãdã cõſequẽtia nõ pri
cipaliter & per huc ille nõ eſt interdictus,ff.de auct.tu.l.
j ¶Quod hoc ſit,uerũ patet. Nã interdicto populo inter-
dicti ſunt naſcituri infantes,& innocentes.quare hoc nõ
quia delinquũt,nec quod de illis ſenſerit ꝑ ꝯferens iter
dictũ,ſed principaliter & ꝑ ſe ſenſit de populo & eo traſ
lato ad clerũ nõ cõmunicat ulterius priuilegiis,& oneri
bus populi. per c.recolentes.& per id quod al le. in pri.
4 huius partis. Simile eſt†cum ciuitas eſt interdicta. nam
ciues quãdiu ſunt ibi aſtringũtur interdicto,cum ſiut ex
tra non.ut in c.ſi ſententia,ſic religioſus exemptus cum
deſtinatur ad locum nõ exẽptum iudicatur ſm naturam
ſecundi loci.ut de priui.quoniam & eo.tit.c.j.i ſi.lib.6.
Nec eſt nouum ꝙ ſententiæ tollantur ſine abſolutione.
Vide exempla de ſpõ.nõ eſt.8 1. diſt. ſi quis deinceps de.
elec.quia ſęꝑe.lib.6. & de dec.c.j.& de pœnis.c.j.i cle.
Ex quo ergo ſine fraude exiuit de populo ꝑ igreſſum re
ligionis uel trãsferẽdo domicilium ad alium populum
deſinit ligari & affici illa pœna ꝑcipuẽ cũ pœnitere hic
non poſsit quia nõ deliquit.item ſi iſte fuiſſet in aliquo
culpabilis & pœniteret & ſatisfaceret,nõ tamẽ tolleret
ſnĩa interdicti quo ad eum.ut ſen.exc.c.ult.uer.nec etiã
tũc.lib.6.Sine fraude dixit ꝑ c.ult.de uer.ſig.lib.6.& qđ
ibi no.in nouella i uerbo cõmẽſales.Ecõtrario ſequere
tur qđ durãte lõgo tꝑe interdicto in loco deficeret ibi
clerus mortuis antiqs cler.& ſic nõ poſſent i quatuor ſe
ſtiui tatib.celebrari diuina,nec ẽt miniſtrari ſacrã ꝑmiſ
ſa ipſi interdicto,& ſic creſceret i deuotio populi.& plu
res eſſent hęreſes & infinita aĩarũ pericula ſurgerẽt ut de
ſen.exc.c.ult.i prin.lib. 6. Igitur cum iſte ſit tranſlatus ad
aliam uitam, & deſiuit eſſe de populo purgatus ſit a le-
pra illius populi.13.q.2.quia ergo.& de paroc.c.ult. &
a ꝯtrario.1.q.1.cito turpe.& de reg.licet de cõſti.trãſla
to. & facit qđ ſcripſi i tertio mẽbro qõnis diſputatæ de
monacho exẽpto facto abbate i alio monaſterio exẽpto
& demũ renũciauit q nec i primo nec i ſcđo monaſt.te
manet.ſed ſub epõ loci quę qõ eſt 9. ſupra eo.¶Solutio
credo iſtam partem eſſe ueram. ¶Non obſtat quod alle
gatum eſt uſq; ad uer ad præmiſſa: quia illa iura habent
locum quando quis ut titius non quia de populo eſt in-
terdictus,uel ligatus;at hic nõ eſt ſic,nõ obſtante eo qđ
ſequitur de terra interdicta. Nam illæ terræ per ſe erant
interdictæ,non ea conſequentia tanquã cõprehenſę ſub
aliquo præmiſſo; & ſic terræ de nouo acquiſitæ nõ ſub-
iacent interdicto.ut no.Io.And.in c.ſi ſnĩa in nouella.ꝑ
id quod le.& no.de priuil.c.cum capella.& de reſcript.
c.ult.& facit,ff.de iud.l.non poteſt.& de dam.inſe.l.dã-
ni.§.ſi is qui ſecus in priuil.ubi eſt fauor:quia tũc ueniũt
futura de priuil.qa circa, Et ſecus eſt quãdo populus eſt
interdictus.Nã ſi quis poſt latũ interdictum efficiatur de
populo illo,puta per tranſlationẽ domicilij,uel per na-
tiuitatẽ illa eadẽ ſentẽtia erit ligatus,quia de populo.nã
& naſcituri ad mille annos in populo illo,iterdicto nõ
ſublato eſſent interdicti.ut no. i c.ſi ſentẽtia.ꝑ Io.And.i
nouella.& facit,ff.de iud.l.ꝓponebatur.& de pign.l.gre
5 ge.Nõ obſt.quod dicit Inno.in c.in Lateranẽ.ut,† uideatur
quilibet de populo nominatim interdictus.Nã quãtũ ad
hoc æquiparatur nominatim interdicto ut denegẽtur ſi
bi illa q̃ denegãtur nominatim interdictis.& hoc habet
locũ dũ eſt de populo.& ſic põt reſpõderi ad id qđ not.
Iun.de ſpõſ.nõ eſt in fin.Nõ obſtat ꝙ ſequitur,ſ.ꝙ naſci
turi erãt interdicti, ſine noua ſentẽtia.Rñ eſt,quia tẽpo
re natiuitatis eorũ ſunt de illo populo interdicto.Sed ſi
nõ eſſent de illo populo ſecus eſſet.verbi gratia,de po-
pulo Tudertino interdicto quidã trãſferunt domiciliũ
Peruſinũ uel ſe collocãt alibi generant filios & ex filiis
nepotes:& ſic deinceps. & interim ex illis deſcendenti
bus cõſtructæ ſunt villæ & caſtra,nũquid dicemus iſtos
deſcendentes & omnes populos interdictos fore, nul-
lus hoc diceret : ratio eſt, quia iſti poſtea nati non
ſunt nati in eodẽ populo interdicto:& tñ ſi vnus popu-
lus interdictus de cẽtũ hominibus multiplicaretur uſq;
ad quãtitatẽ populi Romani totus eſſet interdictus. Nõ
obſtat c.aduerſus,quia in ſentẽtia excõmunicationis lo
quitur.Itẽ ibi.nominati & ꝑ ſe fuerat ligatus.nec obſt.ff.
de pœnis.l.j.quia iſte in nullo deliquit. Pone ꝙ interdi
ctũ durauit iã ſunt cẽtũ anni.& ſic nullus de illis uiuit q
delictũ cõmiſerunt. Nõ obſtat ꝙ iſte uideatur preuẽtus,
& ꝙ trãſeat cũ onere ſuo & c. qa tandiu durat iſta præ-
uentio & illud onus quãdiu iſte erat de populo illo. Nõ
obſtat quod no.in cap.nullo.& ff.de colle.illi.l.j.ut ſen
tiat onus &c . nam illud habet locum quando collegiũ
deſtruitur,uel non ut ſinguli,ſed ut mẽbra petunt etiam
partem ſuam,ut no.de reiu.edoceri.itẽ ſi aliquis de col
legio debitis obligato recedit ad aliud collegium nõ ui
detur obligatus:quia debitum vniuerſitatis non eſt debi
tum ſingulorum.ut no.ff.qđ cu.vni.no.l.ſicut.§.j.niſi for
tẽ collecta iam eſſet impoſita,uel ſubitꝭ llecta impoſita:
quia aliunde non poteſt ſolui.ut in l.ĩcola,ff.ad munic.
Et facit quod no.Hoſt.de ſent.exc.grau. & tunc licet bo
na ſint affecta ꝑ debito collegij,ſoluendo tamen ille in
greſſus cum perſona poſſet dici interdicta nõ tenetur,ut
ff.ꝓ ſocio.l.uerum ad ſi.Nam ſi iſte ingreſſus habet pro-
prios creditores,tamen nec illi monaſterium poſſent cõ
uenire niſi quãtum ad monaſterium ꝑuenerit de bonis
ſuis:quia ex facto illius monaſterium grauari nõ debet.
ut dicit Innoc.de proba.i præſentia.allegat,ff.de ca. di.
l.tutelas.& de adopt.l.ſi arrogator.facit.16. q. 6. ſi epi-
ſcopum.& de dopo.c.j.cum ſimilibus.& no. in Spec. de
ſta.monach. uer. 48. Siue ergo collecta ſit impoſita ſiue
non:immò & ſi proprios creditores habuerit quicquid
ſit de bonis perſona libera eſt:Optime facit ad præmiſſa
d.ĩcola.nã incolę alicuius municipij licet deſtinati ſint
muneribus ipſius,ante tamen impoſitionem poſſunt re-
cedere,ſed poſt impoſitionem non,niſi munere ꝑfectò.
Sic dicam in caſu noſtro quod niſi ſingulares de populo
ſpecialiter uocentur,puta qui fuerunt principales aucto
res, uel qui præſtiterunt cauſam interdicto ex generali
obligatione,quia de populo ſunt non impediuntur alio
ſe transferre,& liberi erunt à priori populo & ſuis oneri
bus.ut de parochiis & alien paroc.c.ult.& 13.q.2.quia
ergo.Nõ obſt.quod dr de cõmiſsione & ꝓrogatione,qa
ibi prorogatio & cõmiſsio ab ipſo principio & per ſe ſi
gnanter reſpexerũt ꝑſonam certam & determinatã,ſed
ubi ꝑlatus cognoſcit de ca,nõ qa Titius,ſed quia prela-
tus talis loci uel monaſterij.Tunc illo deſinente eſſe prę
latum illius loci cauſa nõ ſequitur illũ ſed uadit ad ſuc

cessorē ut extra de off.deleg.quoniā. Et sic distinctio illius.c. multū facit ad solutionē & determinationē istā, & quod p illud.c.quoniā no.Io.And.post Ber.de priuile.c.1.i fi.i nouella li.6.nō obst.de ca.mo.c.2.qa monasteriū licet factū capella,subsit illi cui primo suberat tra ctabitur tñ in aliis ut capella.itē ibi.nō immutatur pro fessio sicut in casu nostro.Itē ibi ille locus erat priuilegiatus p se,secus si rōne alicuius religionis.nā loco ad aliū statū traslato perditur priuilegiū ut in simili no.de priuile.c.cū personę.lib.6.in nouella.¶Præterea aliud in fauorabilibus aliud in odiosis.ut de reg.iu.c.odia.lib.6. ¶Nō obst.l.forma.§.quāquā.ff.de cēsi.quia aliud in fauo rabilibus &c. ut s̄ pximè dixi. Vel dic quod priuilegiū respicit posteros eorū,qui in eodē priuilegio tūc essent. Itē nō obst.q ubi allegatur, quia sententia interdicti ibi lata in populū nō apprehēdit illos qui tūc erāt in clero. ergo &c.Rñde q sicut populus cōprehēdit pręsentes & nasciuros,sic & clerus principaliter intitulatos & intitulādos & instituēdos in clero dū tñ fine fraude. de cēsi.quāto.& de uerb.sign.c.ult.lib.6.¶Ex pmissis cōcludo quod illi qui desinūt esse de illo populo sine fraude puta per ingressum religionis,ut s̄ proponit.uel alio transtulit domiciliū.uel si ciuitas tota destruitur,uel dispergātur ciues hinc inde interdictum eos nō sequitur per c. ult.de paroch.& de deci.c.ad apostolicæ. & facit quod no.71.dist. cleros. & si aliqui de populo nō interdicto efficiātur de populo iterdicto pariter cēsentur cū a iis, quia eadē res nō debet duplici iure cēseri de priui.q uia

7 circa.†Et quia e st de populo & omnes si ciues essent pp persecutionem,& cessante persecutione redeat, redibit interdictū in eos.etiā si redeuntes essent extranei.ut no. ff.de pig.l.grege.ar.qd̄ no.in l.sicut municipij.in gl.ult. Secus forte si autoritate superioris per id quod no. Inn: de no.Inn.de no.ope.nū.c.2.Subsequenter qritur posito quòd iste post pfessionem posset licitè ad ordines pmo ueri,nūqd & ante pfessionē posset licitè pmoueri seu or

8 dinari .Et vr̄ quòd sic.†nā interdicto populo clerus non est interdictus.ut io c.si sententia pręallegato.sed iste est de clero.ut patet.22.q.1.duo sunt. ubi habetur quòd nō solū ueri clerici, sed etiā ecclesiasticæ personę annume-

9 rātur in clero.ad idem de censi.c.1.lib.6. †ubi sub appel latione cleri omnes personę ecclesiasticæ cōtinentur.& tali gaudent priuilegio ecclesiasticæ personæ ut canone si quis suadente.& priuilegio fori. ut de sen. exc. si religioso.lib.6.& ibi no.Arch.& Io.An.de reg.iu.beneficiū quòd talis in foro ecclesiastico sit cōueniēdus.Itē scd̄m arg.talē nouiciū q excōmunicatus fuerat in seculo absoluit abbas sicut pfessum ut no.i d.c.si religioso dicit Inn. sic tenere.de sen.ex.monachi.licet alibi no.cōtra:ut eo. tit.cū illorū.itē facit quod not.glo.Host.Io.An.post ens de sepul.de his.ubi dicūt,quòd si nouicius moriatur i religione nō deberetur quarta parochiali ecclesiæ quasi il lo tēpore desierit esse parochianus & domicilium mutauerit.Sed cōtra not.Archi.eod.ti.l.ij. lib. 6. & Paulus

10 eo.tit.c.2.ad fi.i uerbo decessit i cle.itē†debemus eū iudicare talē qualē enim exterior habitus ostendit de sen. exc.si iudex laycus lib.6.& rōne possessionis uitę & habitus debemus eum annumerare inter religiosos. ut de sta.mo.recolētes.& alibi quasi possessio æquiparatur ue ritati ut de ele.querelā.& de cau.poss.& propri.l. pe. & de iure pa. cōsultationibus. Præterea iste exitiēs ĩ annū dr̄ seculum exiuisse.quod patet:quia egrediendo religio nē dr̄ ad seculū redire ut patet de regul. super eo. & c.cō sulti.& c.statuimus cum similibus.& e.ti.c.1.lib.6.& pro ista parte facit determinatio.quā facit Io.An.& Io. mo. de reg.iu.beneficium lib.6.& iura per eos all.de nouitio canonico: qui interim debeat uocari ad electionem. itē dubium est an nouitius debeat ibi ppetuo remanere uel tpaliter in dubio debet cēseri perpetuò: ut ff.de cō.inde.

l. sufficit . Sed cōtra.nā tunc demum quis dr̄ de secundo col legio,uel desiisse esse de primo,nel rector primæ ecclesiæ qn̄ cum effectu quis est trāslatus ad s̄m collegium uel ecclesiā.21.q.1.si quis de ele.cum i cunctis.18.q.1.c. uno.cum sua gl.Et miles nō dr̄ esse de secundo numero militum donec ad illum accesserit, & ibidē scriptus fit: ut ff.de mili.test.l.ex eo. & de priuile.c. pe. cum sua gl. Sed iste nō est uerè trāslatus nec descriptus i numero religiosorum.nā est i potestate sua exire nec cum aliis annumerari:ut de ele.ex eo quòd.3.responso.lib. 6.itē iste ex toto animum nō mutabit.ergo non vr̄ desiisse de prio ri collegio.ad hoc de sepul.cap.3.lib.6. ad idē.ff.de hære.insti.l.ex facto.§.cū fundus.ubi dr̄ quod seruus destinatus ad pdiū ut ibi stet ad tps uel ut ruralia exerceat:dū tñ nō perpetuū destinatus est,nō cēsentur de uilla ad idē.ff. de leg.3.l.qstitū.j.rñso.& de fun.instr.l.seya.§.Pāphile.ibi fundo legato cū instru.l.seya.§.Pāphyle.ibi fundo legato cū instro accedūt serui q erāt de illo fundo licet essēt ad feudū destinati. Dixit.n.testator Ticio lego fundū cū i strumento. & his q in eo essent cū moriatur ante mortē testatoris seruus erat ad studiū destinatus nec dum reuersus in fundum tempore mortis cedit legato. ad idem est. eo.ti.prædia.ad idē.ff.de leg.3.l. urbanis serui. §. eum q natus est.de uerb.sig.l.is q natus est.sed iste est in religio ne nō ut ibi sit perpetuo sed in potestate sua redire.Itē il le retinet beneficia & priora bona,& pōt testari,& matrimoniū cōtrahere & oīa facere sicut liber homo . quō ergo iste annumerabitur in numero religio sorū?¶Præterea dū de obseruatione interdicti tractamus fauemus in terdicto.ut patet de cōsue.cum inter uos.& de sen.exc.si ciuitas lib.6.& de post. la.c.1.In isto ergo pendentiu:qa pōt esse & nō esse pfessus.& ne fraus cōmittatur i figmēto qbus obuiandum est. de diuor. quanto.in fi.fingamus eum interim laycum: ut ff. de sta. lib. l. statuliberum. & quia in dubiis uia tutior est eligenda.de sponsalib.Iuuenis & de homicid.significasti.¶Soluendo,dico q si essem eps abstinerem ab ordinatione talis : tum pp timorem interdicti: tum pp timorem fraudis : ut in simili uot. de priuil.c.3.super gl.ut tibi in fi.lib. 6. in nouella. tñ quia in altero casu nullum i altero potest esse periculum & si ille desiderat omnino promoneri profiteatur tacitè uel expressè uel saltem confiteatur coram episcopo & fratri bus q eo animo intrauit ut ad seculum non rediret , sed ut perpetuò esset religiosus. Verūtamen licet istud sit sanum consiliū credo de iure ipsum posse illum ordinare. non ob. quòd non est uerè translatus. Nam licet quo ad omnia non sit uerè trāslatus, interi tamen est ecclesiastica persona.& hoc sufficit ut dicatur de clero per c.duæ. 12.q.1.& de censi.c.1. lib. 6.Non obst. quod oo.de priui le.per exemptionem lib. 6. quia ibi fiebat præiudicium ordinario ideo sit stricta interpretatio uerbi sicut ibi de prbeben.c.ult.Non ob.l.ex facto.& aliæ.ll.supra allegatæ.quia ibi seruus erat alibi destinatus ut rediret:sed iste non intrauit eo animo ut rediret : sed ut experiretur: ut sic poterat esse perpetuò & nō perpetuò.Et sic in isto du bio ubi de eius fauore tractemus debemus iudicare ut perpetuum.ad hoc d.l. sufficit, & quod not. de rescrip. c.ult.lib.6.ad id quod dicitur quòd potest testari & retinet beneficium &c.¶Respondeo hoc non obstare quia cō stitutus in minoribus omnia hæc potest. & potest laycari. & tamen interim est de clero. Iudicemus enim eum talem qualem præsens tempus sine fraude patitur. Simile de uita & hone.cle.c.ult.cū sua glo. Ad illud quod dicit q fauemus iterdicto. Respōdeo & religioni & clerico cui fauemus.ut in infinitis iuris articulis patet.¶Præterea ex contrario sequeretur absurdum quod iste nouitius non posset interesse diuinis officiis ad quorum celebrationem religiosi & clerici tenentur . ut de sen.exc. c.ultimo.§. adiicimus. lib. 6. ¶Quomodo ergo religiosi

probabunt

probabunt eum circa celebrationem diuinorum. Itē ipse quo modo probabit asperitatē religionis si i hyeme non surgit ad matutinum nec forte tūc talis per lapsum anni tacite profitetur: quia nō simul uiuit cū aliis religiosis in eodē monasterio ſm mētē illius. c. j. de re. li. 6. & sic i tali loco deficiet ibi religio qđ est absurdū dicere. Federi.

S V M M AE.

1 *Vsurarius an differenter & indistincte ubiq; terrarum possit restituere pauperibus aut alij tradere erogādum.*

2 *Nomen pauperibus in materia erogationis eleemosinarum uel largitionum; de quibuscunque, & cuiuslibet prouinciæ debet accipi.*

3 *Pauper consanguineus debet potius à consanguineo subleuari quam pauper extraneus.*

4 *Forum sortitur quis in loco delicti.*

QVAESTIO XXXIII.

1 NVNQVID ille qui extorsit usuras in alienis partibus possit in patria sua erogare pauperibus vel suo diœcesano tradere erogādū eū iocerti sunt illi, quibus faciēda est restitutio. Reuerende pater Senen. Episcope & dñe cū debita reuerētia uestris receptis literis dubitationi cōtētæ in eis sic duxi uobis breuiter respondendū. quam responsionem correctioni uestræ subiicio. Apud uos cum tam ratione sciētiæ q̄ longa rei experientia qō præmissa debet esse trita, & quotidiana, quia quam pluribus oietbus consueuit iste casus accidere Senis. ¶Ad quōnem e go ueniēdo uī dicendū q̄ iste amicus noster posſit pecuniam alibi extortam per usurariam prauitatem incertā cui sit restituēda uobis tradere ad dispensandum & erogandum pauperibus. ¶Et q̄ uos posſitis illā recipere & q̄ erogatio fideliter facta sicut fiet, & aore erogatiooem factam ille liber est à restitutione faciēda. Nam siue sit uera opinio Archi. not. de test. c. 3. lib. 6. quæ habet qood nō est necesse qđ erogatio & distributio incertorum fiat solummodo per Episcopum siue opi. Hosti. no. de iudi. c. cum sit. & de usuris. c. cum tu. quę habuit ꝯrium. quam opi. s. Host. tenuit ꝓ inexpugnabiles rationes bonæ memoriæ frater Gerardus de ordioe hæremitarū tunc bacalarius & bonus decretista. quā etiam opinionē cōsuetudo Tusciæ & saltem ciuitatis Seneñ. approbat, quę consuetudo ꝓ se sola sufficit: & pro & ꝯ. & io clem. de priuileg. c. 1. uer. ne ue. In nostro tñ casu cōcurrit utraq; opinio. q̄a diœcesanus de uoluntate illius qui hēt restituere dispēſabit & restituet. Si ergo est uera opinio Archi. potuit ille usurarius per se & per nos restituere. Si alia opinio est uera quę uī nerior satisfactum est illi ex quo per diœcesanum ista fiunt. Sed credo q̄ de præmissis apud oos dubitatio nō existit an ꝓ diœcesanum fieri debeat uel posſit fieri per eū qui extorsit. Sed credo uos dubitare an uos sitis ille diœcesanus ꝓ quem debeat fieri ista distributio. Et si uos estis ao posſitis talem pecuniam in partibus uestris distribuere. Ita q̄ noo sit necesse illam pecuniam transmitti ad partes Franciæ ubi illa pecunia fuit extorta. Ad quæ duo dico q̄ uos estis competens diœcesanus & distributor & qđ habetis dispēsandi potestatem pauperibus ubicūque. Et primo de secundo. Iura namq; quæ tractāt de hmōi distributione seu restitutione effrenatē, indistinctè, & generaliter loquūtur de pauperibus, non restringendo se ad certi loci pauperes. ut patet de usuris cū tu. de homi. sicut dignum. & 14. q. . non sane. & de immu. ec. quia plerique. Igitur

2 † generaliter & indistinctè de quibuscūq; pauperibus potest intelligi de coniug. lepro. c. 2. & de priuil. quia circa cum similibus. Hoc etiā probatur: quia qñ iura uoluerunt illicitorum fieri restitutionem certo loco illum locū ex presserunt. ut paret de iudc. ad deliberandū. ergo ubi non exprimitur &c. Item quartam bonorum ecclesię pauperibus deputatā episcopus inter pauperes dispensat. 12. q. 2. uobis. & c. quatuor. & 16. q. 4. c. ultimo. & 12. q. 1. ex hi & c. præcipimus. i istis iuribus nō astringit epš ad pauperes certi loci: sed arbitrio suo relinquit. ad hoc facit etiā. C. cōmunia de le. l. siue aut oēs. ubi epš inter pauperes dispēsat bona hominis aliunde ueniētis. et est uerisimile q̄ dispensare posset i loco sue iurisdictionis. Nā si alibi cogeret eps dispēsare iā ex alieno facto grauaret ꝯtra iura. Itē ista restitutio: ut usurarius liberet a peccato, & ut restitutio prosit animabus illorū q̄bus faciēda est restitutio, q̄a ubicūq; fiat dummodo fiat bñ & acceptabiliter Deo, ꝓderit animabus illorū quibus facienda erat restitutio. Ad ſm dubiū quod fuit primum in ordine dico q̄ uos estis competens diœcesanus: qua iste est de uestra diœcesi & curam illius habetis ne sanguis eius de sui prelati manibus requiratur. Iura sunt nota. oā si subditus uester i aliena diœcesi fenerando uel rapiendo delinquat nō est dubium q̄ estis competens iudex in foro animæ ut not. 16. q. 1. c. 1. que glo. habetur cōmuniter corrupta quę appostillari consueuit de rap. c. 1. Sed casus noster de quo queritur pertinet ad forum pœnitentiale: q̄a tractāt non de punitione delicti sed de dimissione peccati: ut in c. 1. de reg. iur. peccatum. li. 6. Et posito q̄ essemus in foro iudiciali adhuc iudex domicilij competens est: ut ꝓbatur de iudic. c. 1. li. 6. Et ita etiam terminauit do. Cy. in quæstio ne quam disputauit Senis quæ incipit. Rector ciuitatis Seneñ. maximè cum nō est petita remissio, quod ex urbanitate fieri debet, maximè ubi crimen non est graue: ut no. de re iudic. pastoralis. §. notorium quippe in glo. sed nunquid in clem. ad hoc peroptime facit de usuris. c. 2. lib. 6. ibi Parochia in qua testatur habi tat & quamuis gloss. dicat ibi q̄ potest præstari cautio epo in cuius diœcesi habitaot illi quibus facienda est restitutio. hoc tñ nō ꝯtra dicit, tñ sufficit quo ad ꝓpositū q̄ posſit fieri p eū i cuius parochia uel diœcesi habitat. Restat ergo respondere ad ꝯtraria. ad ꝓmissa nāq; uī obstare. C. de epi. & cle. l. nulli. & l. si quis ad declinandum. & quod not. Io. An. io c. 1. de testa. in glo. licet. lib. 6. Ex qoibus uidetur argui. q̄ de pauperibus loci unde fuit ille cui facienda est restitutio ītelligendum sit. Respondeo q̄ non obstāt. nam illa iura intelliguntur de uolūtaria erogatione pauperibus faciēda. Vnde si nescitur de qbus pauperibus intellexit testator de pauperibus sui domicilii intellexisse uidetur, ꝓ rationem quā glo. assignat. nam nisi sic intelligeremus nimis uidetur incerta dispositio testatoris & posset euanescere. Vnde si Senen. nō fuit testator qui pauperibus reliquit si non intelligamus de pauperibus Senensibus ergo & de aliis. vt si de aliis. dic de quibus. ergo in illo dubio locū habeat ratio glo. & ratio legis. ff. de uerbo. obliga. l. eum qui. ff. de legibus. l. de quibus. Ergo in isto dubio locum habeat ratio hominis. & ratio legis. ff. de uerbo. obliga. l. eum qui calendas. & ff. de arbit. l. diem. §. si plures. & de arbi. c. 1. libr. 6. Sed in caso nostro loquimur de necessaria restitutione quā facere debet usurarius debitor. Et ideo cū pecunia restituenda non posset restitui illi uel illis, q̄ sibi succedere deberet ab intestato: restitui debere fisco. C. unde uir & uxor. l. una. sed loco fisci iura & cōsuetudo interpretantur uniuersitatē pauperum: quia magis expedit animabus illorum q̄ pecunia conuertatur i pios usus ut in eleemosinis pauperū cuam detur fisco. Et ideo eum episcopus Seneñ. curam habens animę istius usurarii non posſit inter omnes pauperes distribuere eligat quos sibi uidetur eligendos, quia non magis unī q̄ alteri est astrictus nec aliquis pauper habet actionē. Ad hoc: ut not. 1. q. 7. exigaot. ¶Sed ob. quod not. Hosti. de usur. cum tu, cuius uerba sunt: Illud autem not. q̄ hæc erogatio potius debet fieri pauperibus illius loci an quo datum est damoum ubi habitator erat ille, cui facienda est restitutio quam extraneis. tūm: quia melius est quòd uicini vtilitatem sentiant quā extranei. C. de serui. l. 2. & l. præses.

tñ quia uerisimilius est ꝙ inter illos inueniret is cui damnum da tum est, uel eius hæres q̃ ioter extraneos. ¶ Ad hoc respondeo quod Hostien. loquitur de consilio quod indicat uerbũ potius & melius. sed nõ excludit quin alibi possit fieri restitutio. similiter Episcopus pauperũ debet pauperibus existentibus. Senis. Quid si dat alijs? certè ualebit datum: quia consilium non obligat. 4. di. deniq; ĩ fi. 14. q. 1. c. ultimo. ¶ Præterea si uellemus sic iudaizare sequeretur incõueniens. Pone Senensis fecit usuras Senis quæ nũc sunt incertæ Senis sunt multi pauperes Seneses & sunt ibi pauperes forenses mẽdicãtes, nunquid Episcopus potest etiã inter pauperes forenses distribuere utrique & sic seruatur. nõ est ergo curandum cui detur dummodo bene. ¶ †Itẽ pone quòd aliquis habeat cõsanguineũ pauperem & extraneum, tenetur magis cõsanguineo q̃ extraneo. 88. dist. nõ satis. & tñ si dederit extraneo pauperi ualebit datio. Nõ enim habet consanguineus paup actionem per quam extraneo pauperi p̃ęferatur. Sed cõsulitur Dispensatori quod sic faciat, relinquitur tñ eius arbitrio. Sed in arbitrãdo põt Episcopus coosiderare ꝙ magis expedit Senis quam io Frãcia fieri hanc erogationem propter expensas & difficultates erogationis, & locorum diuersitatem. Itẽ obstant quod notatur Arc. post Ray. 14. q. 5. nõ sanè. Dicit d. Ray. quòd in tali casu cõsilio & auctoritate ecclesiæ siue pœnitẽtiarij fiat erogatio in loco ubi est damnum datum uel si nescitur locus saltem io diœcesi, cum cõsilio Episcopi uel capellani illius loci si distinctus est. allegat. 87. distio. diuinæ. 88. di. Episcopus. 13. q. 2 quatuor. & c. concesso cum similibus. & de rapto c. 1. & 6. q. 3. placuit.

¶ Ad hoc qđ dicitur quòd ratione delicti sortitur qs forũ. Ad hoc Respoodeo ꝙ Ray. loquitur de cõsilio sicut Hostieo. Itẽ canones quos allegat ꝓbãt quòd Episcopus debet habere curam pauperum & peregrinorum indistincte loquẽdo. & c. 1. de rap. & 6. q. 3. placuit. dicũt quòd ratione delicti forũ quis sortitur. fateor. sed sicut s̃. dixi ẽt Episcopus domicilij, potest punire crimen alibi cõmissum. Item iudex delicti oon potest punire malefactorem qui recessit oisi ibi inueniat uel illuc sit remissus. ut io c. pastoralis. de re iudi. in clemen. Item illud. c. 1. de rap. loquitur io facto iudiciali ubi certum erat cui faciẽda erat restitutio. hic uero in foro pœnitẽtiali. ubi erat icertitudo. Totus mũdus nõ posset ꝓbare quod pauperib. loci ubi datum est damnũ uel usuræ extortæ, debeat fieri necessario restitutio incertorum, sed consuli ut ꝙ sic fiat ꝓpter rationem Hostien. sed ã cõsilio potest recedi, ut dixi & maximè dum causa subsi. In hanc sententiam concordant duo doctores quorum cedulas uobis trãsmitto. & sic uidetur mihi & uidi obseruari. Federicus.

¶ Quęstio disputata per dominum Federicum de Petrucijs de Senis in Academia perusina. aono. d. M. cccxij. de mẽse Decembris.

S V M M AE.

1 *Canonicorum receptio & præbendarum receptio in ecclesia seculari collegiata non cathedrali ad quem de iure communi pertineat.*

2 *Rector ecclesiæ non potest in ecclesia sua propria auctoritate titulum perpetuum instituere.*

3 *Institutio & destitutio quod spectat ad Episcopum.*

4 *Prælatus inferior ab Episcopo sine illo nihil arduum facere potest.*

5 *Monachis omnibus mortuis uel eligendi potestate priuatis ad quem transeat eligendi potestas.*

6 *Episcopus cum suo Capitulo potest sine alterius auctoritate alienare.*

QVAESTIO XXXIIII.

1 QVæritur ad quem de iure cõmuni pertioeat canonicorum receptio† & præbẽdarũ collatio in seculari ecclesia collegiata nõ cathedrali. Et arguitur primo ꝙ ad eṗm solũ; uel saltẽ cũ cõsilio Capituli hoc ꝑtineat. ꝑ c. qm̃. de uit. & ho. c le. ibi ecclesiarũ nostrarũ. qđ intelligit de oibus ecclesijs suę diœcesis. de usu pal. c. 3. Ad idẽ. 16. q. 1. nullus ibi uel ꝓbenda ecclesię ad idẽ. 21. di. c. 1. & 10. q. prima. c. qcũq;. & c. regẽda. ubi uel certos clericos quos ipse cũ Dei timore ꝓuiderit. s. Eṗs ut de insti. ex frequẽtibus. & c. ad decrem. ibi maximè in maiori. & eod. tit. c. pe. de conce. præben. c. quia in prin. ibi. & ecclesijs. & ibi glo. alleg. 16. q. 7. nullus. & de exces. præla. ad aures. & optimè facit de conces. præben. literas. & melius. C. de Epis. & cle. l. io ecclesijs in fine ꝑ quã. l. Archi. tenet illam partem. 12. q. 1. §. ulti. ad idem de his quę fi. a præla. nouit. ibi & alias personas ecclesiasticas. ¶ Secundo arguitur ꝙ pertioent ad prælatũ & Capitulum illius ecclesiæ collegiatæ. & primò per c. ulti. de regularibus. lib. 6. ad idem de renun. ex transmissa. & de simo. ex insinuatione. & in maioribus ecclesijs hic accidit. ut de electio. cũ in ecclesia. ergo & ĩ minoribus. argu. de appella. c. de appellationibus. & de præbe. c. maioribus. ad idem de his quæ fi. ã prę lat. c. 2. & hanc partem tenet Hostien. de insti. c. 2. Licet reformatio pertinet ad Episcopum ſm eum quod ibi non displicet Ioan. Andre. & ita fertur Paulum de Bononia cõsuluisse io quęstiooe uertente inter Episcodum Narniẽ. ex parte una, & Priorem & Capitulum sanctæ Mariæ io pesel. ex parte altera. ¶ Tertio arguitur quòd ad prælatũ & Capitulũ illius ecclesiæ ꝑtineat electio seo præsentatio. & ad Episcopũ cõfirmatio seu iostitutio, et hoc sic. nam sicut ad laicum patronum qui de bonis suis auctoritate diœcesaoi dotauit uel cõstruxit ecclesias pertinet præseotatio & ad Episcopum pertioet institutio ut de iu. pa. nobis. & per totũ sic. & quãdo de bonis alicuius ecclesiæ cõstituitur capella uel nouũ beneficiũ illa ecclesia habebitur ꝓ patrona & præsentabit, & Episcopus instituet de hoc de priui. cum & plantare. 16. q. 2. c. 2. & de iure pat. ex literis & melius de ec. ædificandis. c. 3. quid enim refert an de bonis plebis fiat capella an ooua beneficia in eadẽ plebe ordinẽtur nihil ad hoc de offic. uica. c. ad hoc. ubi dicit Ho. ꝙ
2 †rector perpetuum titulum uel portionẽ in ecclesia sua sine auctoritate Episcopi instituere nõ potest. allegat de præb. nisi & c. extirpandę. Et de exces. præla. c. sicut ueni
3 re. †Et quia ad Episcopum pertinet institutio. allegat no. de offi. Archi. cum satis. Hoe etiam innuit Ho. de sta. monach. c. ult. io fin. super uerbo ad præbeodam, ubi dicit ꝙ talia beneficia præsentabũtur per monachus, & Episcopus instituet & destituet facit de cap. mo. c. 1. ad idem clarius ꝙ nota. Archi. post. Host. 10. q. 1. regenda ubi dicit quòd eṗs sine coosensu archipresbyteri non potest aliquem instituere ecclesia sua. debet enim eũ representare Episcopo ad instituendum & ad representationem archipresbyteri Episcopus iostituet: ad hoc de iurepat. c. pe. ad ꝓmissa facit quod not. Inno. & Compo. de cõsti. cum omnis. & c. cum accessissent. Archi. post eos de uer. sign. c. 2. lib. 6. & 12. q. 2. abbatibus. & c. placuit. & 16. q. 3 c. iuẽ
4 ditiooibus. †Et qoibus iuribus probatur ꝙ prælatus inferior Episcopo sine Episcopo nihil arduum facere potest. allegat ad præmissa de his quę fi. ã. prælat. c. ea noscitur Solutio. istã partẽ credo potiorẽ. Restat respondere ad ꝯria. & primo ad iura quæ faciunt pro parte Episcopi. Et oon ob. c. qm̃: ut aiũt quæ ſm Hosti. & Inooc. loquitur ĩ ecclesijs cathedralibus. & sic loquitur. c. nullus. 17. q. 7. ꝓpter maiorem communionem, quam habet homo cum ecclesia cathedrali maiorem habet ibi potestatem; ut de test. requisisti. Alia iura non loquũtur dispositiuè uel assertiuè sed narratiuè, quæ uerba non ponũt ius: ut de pri

ui. si Papa. lib. 6. de sen. excom. c. ulti. in cle. Vel loquũtur de cõsuetudine q̃ i talibus ualet: ut i c. ea noscitur. & c. cũ ecclesia uulterana. Vel loquũtur ubi nõ est patronus laicus uel ecclesiasticus. at i casu nostro illæ pbẽdę sunt institutę uel creatę de bonis ipsius plebis. Igitur ipsa plebs erit patrona ut in c. ad audientiã. & de offi. uica. ad hæc. Vel dicas qñ ecclesia de nouo cõstruitur uel erigitur in collegiatã tũc ad Epm pertinet taxare ibi numerũ clericorũ. & sic pòt loqui. l. in ecclesiis. C. de epi. & cle. Quãdo enim ecclesia à principio ædificatur oon est q. sibi eligat uel pręsentet clericos, & sic Eps ordinabit ecclesiã de cõpetẽti numero clericorũ. Sed cũ ecclesia fuerit ordtoata & reformata de p̃latis seu canonicis ad clericos seu canonicos ptinebit electio sui p̃lati. & postea ad p̃latũ &
5 canonicos ptinebit electio canonicorum, & utrobiq; ad Epm pertinebit institutio. Hic est q† monachis omnibus mortuis uel eligẽdi potestate priuatis potestas eligendi redibit ad suã originalẽ naturã, idest ad Epm: q̃a Eps creabit ibi Abbatẽ. ut dicit Cõpo. de elec. ne p defectu. & legit. & nota. eo. titu. q̃q̃. lib. 6. alias nõ ad Epm sed ad conuentũ pertinet electio. 16. q. ulti. congregatio. & de electi. c. 1. Item non ob. iura quæ fauent prælato & Capitulo ut ad ipsos pertineat creatio. Nã. c. ul. de regul. non loquitur dispositiuè sed narratiuè. Item loquitur i receptione monachorum. monachi uero debent facere professionem suo abbati non Episcopo. de regul. porrectum. & c. ad Apostolicã. Hic est quod plus tenetur monachus Abbati quam Episcopo. ut nota. 11. q. 3. qui resistit. Et. c. ex insinuatione. oou loquuntur dispositiuè uel de consuetudine loquuntur. Nõ ob. c. maioribus. & c. de appella. nã
6 oon sequitur Episcopus cum Capitulo suo potest hoc facere. ergo Plebanus cum suo Capitolo. Nam† Episcopus cum suo Capitulo sine auctoritate Superioris potest alienare. ut. 12. q. 2. facit. & not. 1. q. 3. io summa. & q. 1. nidentes q̃ non possunt Plebani nec alij Prælati, ut in c. abbatibus. & c. placuit. & in c. tu uenditionibus. Non ob. c. 2. de hijs quæ fi. à præla. tum: quia non loquitur in casu nostro. tum: quia non dispositiuè loquitur de quadam alienatione temporali. nec ibi exluditur auctoritas Episcopi, de qua an interuenire debeat, dubitatur per ea quę nota. 16. q. 1. possessiones. de reb. eccle. uon alie. c. 1. in gl. i. nuit. in clemen.

¶Quæstio dispntata Perusij per do. Fed. de Senis ad instantiam domini Symonis decretorum doctoris tũc Prioris sancti Mariaoi perusinæ diœcesis.

S V M M AE.

1 *Monasterium an semper sit hæres sui monachi.*
2 *Pater ingrediens monasterium an possit filium priuare legitima.*
3 *Prioratum uel ecclesiam curam animarum habenti non permittitur pluribus talibus ecclesiis praeesse.*
4 *Delictum grauius dicitur offendere patrem spiritualem quam carnalem.*

QVAESTIO XXXV.

QVIDAM monachus monasterij põposiani existẽs Prior cuiusdã prioratus ad ipsum Monasteriũ ptinẽtis à quo prioratus dictus Prior poterat p libito Abbatis ad ipsum Monasteriũ reuocari, ĩterfectus est. ĩterfectus uerò punitus fuit pecuniariter secũdum statutum ciuitatis. Sed quia tertia pars condẽnatinnis deberet interfecti hæredib. applicari, Modo
1 quæritur† cui dicta tertia pars debeat applicari an monasterio; an prioratui, an filio dicti monaci quem ante monachatũ de legitima uxore sua susceperat. ¶Primo arguitur q̃ debeat applicari Monasterio. & primo per decre. ĩ pręsentia. de pba. ubi dĩ q̃ monasteriũ est hæres monachi sui dum dicit. Non decessit sine hærede qui monasteriũ reliquit hæredẽ. Itẽ monachus seruo æquiparatur. 54. di. c. multos. Sed pro iniuria illata seruo cõpetit actio domino: ut insti. de iniuri. §. seruis. & ita ẽt hic Abbati. cuius iurisdictioni & imperio monachus se subiecit: ut de electi. quorundã. lib. 6. Itẽ quicquid acquirit uel puenit occasione monachi totũ acquiritur monasterio. de priuile. cũ olim. ij. de testa. c. 2. ¶Prætereà in themate proponitur q̃ est monachus monasterij: & monachus monasterij mortuus est: ergo & monasterio dẽt applicari hæc cõdẽnatio per. c. 2. de pœnis. Nã licet fuerat Prior tẽpore mortis nõ tñ desierat esse monachus. nec fuit absolutus à claustro. ut de priui. c. 2. lib. 6. q̃ si fuisset, nõ potuisset reuocari, cũ nihil habuisset cõmune cum monasterio. 16. q. 1. c. unico. 'oe p cuiuslibet, sed si fuisset prelatus perpetuus, tũc vr̃ secus ut 18. q. 1. & p una parte facit optimẽ. ff. de hæred. institu. l. ex facto ad fi. & l. se alias est. §. cũ fundus. & de lega. 3. l. quæsitũ. in princip. & in fi. & defun. illinc. le. l. Seiæ. §. pãphile. Nã in primis duabus legibus habet q̃ seruus italicus ẽe dr̃, q. destinatus erat in prouinciam ad merces cõparãdas, & debitũ exigẽdũ tẽpore mortis testatoris. & cædit illi, q. in rebus italicis institutus erat: & si ierat destinatus ad uillã, uel ad tẽpus relegatus, ut ibi negocia domini exerceret nõ cædit legato uillæ uel fundi, ad quam uel quem destinatus erat ex quo non fuerat perpetuò destinatus Et si fundus alicui legatus sit cum instrumento, siue instructus seruus, qui consueuit esse i fundo, licet tẽpore mortis testatoris esset alibi causa studiorũ cędit tñ legato fundi. Sic in proposito monachus fuit destinatus ad regendum & administrandum bona prioratus, non ut ibi derpetuò esset, sed ad tempus pro libito Abbatis. ergo interim debet censeri de primo loco. Nã & si Abbas uellet eũ ponere & instituere, ut ibi perpetuò esset non posset cum sit ꝯtra iura. de sta. mo. c. cũ i singulis ad fi. & de cõfir. uti. uel inu. ad nostrã. & c. se. ¶Sed ꝯtra uidetur q̃ debeat applicari prioratui, quia non est dubium quod tẽpore mortis erat Rector, & prælatus illius prioratus licet posset reuocari ad hoc de pœnis. c. 2. i fi. ibi p ximior heres. & 12. quæstio. ulti. in fin. & C. de epi. & cle. auten. licẽtia. §. fi. ibi ecclesiæ cui seruiuit. & si dicis etiã monasterio seruiuit. Respõdeo ultima ecclesia spectãda est, sicut ibi. ff. de ali. & ci. le. l. item mella. C. ne de sta de func. l. si mater. ad idem de sepul. c. 3. in fi. ¶Pręterea ista sunt paria esse perpetuum in beneficio & posse esse perpetuum ff. de condi. inde. l. sufficit. ad quod facit q̃ no. de rescri. c. ul. lib. 6. Item talis prior dum est in prioratu i agẽdo, defendendo; paciscẽdo perindè ceusetur ac si esset perpetuus. primum pbatur & fm de iudi. cũ deputati. Tertium probatur de priui. c. 1. & de tẽp. ordi. c. pe. in fi. hinc est q̃ licet posset remoueri, nihilomious habilis est ad cõmissiones Apostolicas suscipiẽdas. ut de rescript. c. 2. i cle. ¶Prætercà quod iuris est i toto & in parte. 12. dist. m. c. 2. & de offi. deleg. pastoralis. in tertio respõso. quis potest rationabiliter denegare, q̃ ita est prior legitimus ille donec reuocetur. & pro eo tempore quo non reuocatur sicut alius est pro toto tempore uitę suę. Nam & ille qui perpetuo est ex multis causis potest perdere prioratũ, & tñ donec perdiderit acquirit illi prioratui. Hinc est q̃ p mortem talis uel renũciatiooem dr̃ uacare prioratus ue de sup. negli. prælat. cap. uno in cle. ad id. facit. ff. de milite. l. quod dr̃. & quod constitutum est s̃ eodem titulo. ex testamento. ubi dicitur q̃ licet miles sit ad tempus i militia & possit reuocari à militia. tñ in testamento q̃ fecit, respicimus tẽpus militię non tempus primum. ad idem facit de priui. cũ capella. & c. ex ore. ¶Ex præmissis sequitur q̃ cũ esset prælatus tempore mortis illius prioratus & sibi uel suis nihil acquirit seu acquirere possit, cũ nõ sit dominus sui ut. 18. q. 1. c. uno. & de test. c. 2. succedit sibi ecclesia tãq̃ hęres legitimus. i. à iure deputatus. nam &

alias

alias ecclesia ageret ꝓ iniuria sibi facta vt satis no.de hoc
de sentē.excō.parochianus.¶Sed vr̄ ꝙ nec Mooasterium
nec Prioratus succedat nec debeat haberi loco hæredis,
sed filius legitimus.nā quādiu extat aliqs de linea descē
dēti omnes alij excludūtur.C.de suis,& legitim.autē.In
successione.In tātū ꝙ si preterea,uel exhæredetur,uel mi
nus legitima habeat,dicit testamētū nullū,uel agit que
rela,uel ad supplemeotū.ut ꝓbatur.ff.& C.de inoffi. te-
sta. Vnde dicit beatus Augustinus q uult exhæredato fi-
lio &c.17.q.4.c.ultimo.& notat gloss.in l.si qs ad decli
nādū.C.de ep.& ele.& in c.si ꝑ te.de test.lib.6. Preterea
nomine hæredis de filio vr̄ intelligendū ff. ad trebel.l.
ex facto.§.ultim.¶Præterea filius succedit patri iure na-
turæ.i.iure naturali.ff.unde lib.l.scriptu.§.fio.sed ꝙ mo
nasteriū uel ecclesia sit istius interfecti,hoc est de iure ci
uili uel canonico,& ex fictione iuris ꝓcedit,sed huius-
modi fictio ius naturale cōfundere nō pōt,cū sit imuta-
bile.C.de iure dot.l.in rebus.ff.de cap.di.l.eos.Præterea
cū de morte, uel ætate uel alia re loquimur, intelligi-
mus de uera & naturali morte,uel ętate,nō de ea q̄ ex fi
ctiooe uel Priocipis beneficio habetur.ut.C. de his q ue
ni.ęta.impe.l.ulti.& ff.de legat.1.l.si ita quis.§.is cui.&
l.cū pater.§.hęreditatē.& de iure fisci.l.status.§.Corne-
lio.Sed hic filius naturaliter ē hęres; ecclesia uerò, uel
2 monasteriū iuris fictione.ergò &c. Vnde pater ingredi
ens monasteriū nō pōt priuare filiū sua legitima.19.q.3.
si quas.& C.de sacrosanc.eccle.aut.si qua mulier, & de
regula.cū simus.cū similibus.¶Præterea qui sentit onus,
debet sentire cōmodū ut in regula qui sentit.sed filio i-
cūbit necessitas uindicādi necē defuncti argu.C.de pro
ci.iper.of.l.1.& de his qui.ut indig.l.1.& l.cū fratrē.er-
go debet sentire cōmodū hæreditatis. ¶Præterea pater
& filius a pari iudicātur:ut.19.q.ulti.in fi.qa nec pater fi
liū,nec filius patrē exhęredare pōt:ut ibi. Igitur sicut a-
lias pater quamuis monachus succedit filio:ut not.C.ad
senatus cōsul.tertul.aut.defuncto.Ita filius debet succe
dere patri.Et pro ista parte facit.C.de epi.& cle.aut. pre
sbyteros. Sed vr̄ ꝙ dicta tertia pars debeat diuidi inter
Monasteriū & Prioratū. Nā dr̄ in iure ꝙ talis Prior dici
tur Prior utriusq; loci.de priui.c.1.lib.6.ergo debet fie
ri diuisio pro rata.de testa.relatū.& facit quod not. In-
noc.de bonis relictis ab eo qui erat Archidiaconus, &
Eps & Canonicos.itē facit quod no.Ho.de pœnis.c.9. ī
fi.ad idē de sepul.c.2.lib.6. Nā ex eadē iniuria ploribus
pōt cōpetere actio.ut.ff.de iniurijs.l.1.§.usq; adeo.& si
seruus esset cōmunis duorū,diuidit extimatio iniurię in
ter dominos sm̄ qualitatē persoo arū:ut insti.de iniuri.§.
si cōmuni seruo.ad idē facit.ff.pro socio.l.si fratris.§.fi.
ubi socius omniū bonorū cōmunicat q̄ ꝑ extimationē i
iuriarum acquisiuit. ¶Si uolumus tenere ꝙ nō acquirat
Monasterio possumus rn̄dere ad iura allegata pro parte
ipsius. ualet ꝙ oia iura illa loquunt̄ de monacho clau-
strali,& qui nulli preest administrationi.Nā si pręest nō
pōt dici ꝓprie claustralis.immò nec talis debet in clau
stro morari.sed prioratu.ut de sta.mo.c.a.j.ad fin.in cle.
nec debet ad electionē,uel alios tractatus uocari.ut not.
Innoc.Hosti.de re.do.c.ulti.& de priui.c.1. ad fi. lib. 6.
nec gaudet priuilegio monasterij.ut ibi.igit̄ ex ꝑsona e-
ius monasteriū nō consequitur cōmodū ad hoc.ff.de re.
iur.l.ex qua ꝑsona. itē Abbas spoliādo eū iure monaste
rij ad bona sua aspirare nō debet.C.de lati.lib.tol.l.una.
§.Sed scimus.Et si alias iste prioratus esset collegiatus es-
set capax cōmissionis Apostolicę. ꝙ nō esset si ibi esset
claustralis.ut not.de priu.cū oli.2.itē pōt esse ꝓcurator,
& executor &c.ut de testa. c.2.i pri.lib.6.& de ꝓcor. c.
3 pē.i glo.i cle.& oia ista cessāt i claustrali.Hic est† ꝙ hñs
prioratū uel ecclesiā curā animarū habētē nō pōt ꝑesse
pluribus talibus.de pb.cū singula.lib.6.& de sup.ne.p̄la.
c.uno ad fi.i cle.c.2.de pœnis.facit ꝓ arg. ꝯtra dū dicit

ecclesiæ cui p̄fuit.¶Itē nō ob.iura q̄ dicūt & inuūt ꝙ iste
nō est absolutus à iugo,& ꝙ non desinit esse monachus
monasterij,fateor ꝙ nō desinit esse monachus.Sed tu fa
teris ꝙ nō est claustralis nec admi istratiooi p̄est.Itē nō
ob.l.ex facto.& l.q̄situ.cum similibus.Nā in illis iuribus
seruus nō fuerat p̄positus alicui negociationi uel admi-
nistrationi separatæ à bonis domini. Sed hic prioratus
de quo q̄ritur nō erat de mēsa abbatię.qa si ita esset, oia
ista cessarēt.ut patet de sup.negli.p̄la.c.uno. i cle. & fa-
cit ibi gl.q̄ incipit illa.Igitur ꝑ te uides ꝙ illa iura nō tā
gūt casum nostrū. Nā nō est dubiū qđ si abbas misit mo-
nachū ad studiū uel ad aliū locū,qđ licet sit absens non
tn̄ desinit esse claostralis. Si uolumus tenere qđ filius nō
succedat,possumus respōdere ad iura ꝓ eo allegata: qa
loquūtur i bonis q̄ sunt patris.de qbus filius priuari nō
pōt salti sua legitima.Sed bona q̄ acquisiuit post ingres
sum monasterij. uel eius occasiooe non sunt patris sed
mooasterij. unde nec ex testamēto cū testari nō posset,
nec ab intestato succedit filius in illis.bene facit 12.q.1.
nō dicatis.Hic est qđ ēt filius nō acquirit usufructū pa-
tri cū patria potestas sit soluta ꝑ ꝓfessionē.ut no.12. q.
2.cap.1.in gloss. ult.& ff.de mino.l. si ex causa.in gloss.
cū statū mutat. ¶Ad iura q̄ dicūt qđ ciuilis mors nō æq
paratur naturali.&c.qđ filius succedit iure naturæ. Re-
spōdeo quòd in isto casu ciuilis mors ęquiparatur natu
rali ut patet io l.Deo nobis.C.de epi.& cle. & de ꝓba.s
p̄sentia.& facit quod not.in Spe.de locato.§.nunc. uer.
eliij.Na ubi de bonorū acquisitione tractatur habet mo
nasteriū loco filij & hæredis,ut ibi.¶Ad id quod dicitur
quòd nomine hæredis intelligitur filius. nego. ut. ff.de
uerb.sig.l.i cōuentionibus.¶Nō ob.l.ex facto.§.ult.quia
illud vr̄ spirituale in casu illo & similibus.aliās nunquā
esset locus fideicōmisso ut ibi.¶Præterea posito quòd de
iure debeat succedere, iste nō pōt succedere.quia pater
nil hēre pōt & pōt forte attēptari.& licet patri cōpetat
actio iniuriarū ꝓ iniuria illata filio.ff.de iniur.l.1.in fi.
& l.sed & si ut dictū est s̄,nec filius hic posset agere iniu
riarū.tū quia nō posset acquirere patre uiuēte,nec ut hæ
res ex persona patris:tū quia actio iniuriarū ante lit.cō
testa.non trasmittitur ad hęredes. ff.de iniur. l. iniuria-
rū.Et si diceres,ergo nec monasterio cōpetit ut hæredi
nec prioratui. Solutio non peteret hoc monasteriū nec
prioratus ex iure sibi cōpetēte occasione mortis:sed cō
petēte sibi occasione uel uigore professionis.ut quia dū
īfertur iniuria monacho immediatè & in instati actio in
iuriarū monasterio nec monacho aliquo tēpore acquiri
tur.hic est quod eā remittere nō posset.ut nota.i c. paro
chianos.¶Nec ob. ꝙ dr̄ ius naturale est imutabile. quia
illud habet locū i præceptis & i ꝓhibitionibus.In alijs
uerò nō. Hic est quod iure naturali uel diuino poterat
cōtrahi matrimoniū in secūdo gradu,hodie nō vt i c.nō
debet x̄ de cōsan.& affi.& sic debet intelligi quod habe
tur.5.distin.prius in princi & 6.distinc.in fine.¶Præte-
reà uotū,quod inest ꝓfessioni est de iure naturali.sicut
ergo filius itrādo religionē pōt p̄iudicare patri. sic ecō
uerso in bonis post q̄sitis.Itē nec iure naturæ potest qs
succedere patri nil habenti.¶Ad id quod dr̄ quod pater
& filius nō debēt ad iparia iudicari.Respōdeo hoc esse
inductū in fauorē religionis,uel hoc inducit ipossibili
tas facti.quia cū pater nil posset habere uel sibi acquire
re,ergo hæredem habere uel testari nō potest.ut.C.de sa
crosanct.eccles.auten. ingressi.sed filius pōt sibi acqui-
rere.& sic patrem & monasterium exhæredare non po-
test.19.q̄stione ulti.in fin. ¶Nota quod in eodem gene-
4 re delicti plus offendit qui offendit patrem spiritualē,
q̄ carnalem.2.q.7.qualis & nota de hoc.30.q.3.pitatiū.
Item si uis tenere quod monasterium etiam pro rata nō
debeat habere nō obstante decre.relatum.2.de testamē.
& alijs iuribus supra allegatis.sic respōde quod licet mo
nachus

nachus monasterij, est tamen rector uel prior in prioratu & quãdo ista duo cõcurrunt in eadẽ persona præfert̃ prę latura ut not. de postu. c. ult. Vel aliter iste dr̃ monachus monasterij habitu nõ actu sicut alias dicimus de ecclesia parochiali actu uel habitu ut not. de præben. per multa. p Inno. de electi. licet canon. lib. 6. hic est qđ nõ habet uocem in capitulo nec debet morari in monasterio. Ad primum facit quod no. Innoc. & Host. de reli. do. c. ult. & clarius per Arcbi. de priui. c. i. ad fi. lib. 6. ubi dicunt &c. Ad fin de sta. mo. c. j. ad fin. in cle. de testa. relatum. non ob. c. relatum. ij. & quod not. Inno. de bonis relictis ab eo qui erat Archydiaconus & canonicus, ubi dicit ꝙ fiat diuisio pro rata. Nam sibi nõ cõstabat quæ essent bona percepta ex illa uel illa ẽt uel ex dignitate uel ex canonicatu. & iõ fit diuisio, sicut fit. . 2. q. 4. c. j. Sed hic quærimus cui debeat applicari iste redditus siue puẽtus uel obuẽtio uel cõcẽnatio superueniens. Sicut quęrimus cui acquiratur hæreditas, quæ obuenit huic priori dum est in prioratu. Vř sal uo ueriori iudicio p allegata pro prioratu p ipse prioratus sit hæres in hoc casu qñ bona prioratus sunt distiucta & separata a mensa monasterij. secus si sunt de mensa, qa tunc oĩa sunt monasterij quecunque sint illius prioratus: ut de excel. prœla. frequens. & de sup. neg. prœla. c. uno. in cle. § all. Alij dicunt ꝙ fiat diuisio inter prioratum monasterium & filium pro hæreditarijs portionibus. ut ff. de le. 1. l. turpia. in fi. & l. hæres de stip. ser. l. si seruus cõis. ita & C. de ca. tol. l. una. §. sed & si manifestetur. Nã dum fuit ingressus filium hæredem instituit, & ẽt monasterium, & prioratus est hæres ab intesta. Sed ɔtra. ff. de regu. iu. l. ius nostrum. Solutio. cum iste hodie cẽseatur miles, & tũc pri uatus ut de pœnis. c. i. & de cle. ægro. c. 1. & 4. dist. deniqꝫ. Pro parte põt decedere testatus pro parte non: ut in l. si certarum. de mili. testam. & unum in castrensibus & alium in paganicis hæredem habere ut ibi.

¶ Federicus de Sen is Perusij.

SVMMAE.

1 *Mulier cui relictus est usufructus alicuius prædij: an si post mortem uiri nubat infra annum luctus debeat amittere dictum usumfructum.*

2 *Matrimonia & accessoria uel dependentia ex eo quo iure ueniant regulanda.*

QVAESTIO XXXVI.

CASVS talis est. Maritus uxori suæ relinquit usumfructũ prædij post mortem mariti, mulier
1 infra annũ luctus nupsit. † Quæritur an perdat usumfructũ prædij & vř ꝙ sic. ut C. de secũ. nu. l. j. & ij. cum suis simili. Circa qõnem hãc sciendũ est qđ matrimonium cum sit unum de septem sacramentis ecclesiæ non iure fori sed poli. i. non fm leges, sed canones regi debet. ut 5. q. 3. hinc colligitur. & in hmõi talibus spũalibus põt rectè intelligi quod dř, quod leges non dedignãtur sacros canones imitari. ut extra de no. ope. nũ. c. t. & de secun. nup. c. pe. Vnde quicquid dicãt leges circa prohibendum uel permittendum matrimonium non stamus illis sed canonibus. Vnde quod legibus dicentibus ꝙ filia fami. non potest ɔhere sine consensu eius in cuius potestate est. & quòd rector prouincię cũ prouinciali, uel tutor cũ pupilla non statur. Ideo est, quia iudex laicus de hmõi materie spũalibus nec principali nec directè põt se itromittere ut patet de ord. cog. tuam. qui fi. sint le. lator. Idem in fi. ut patet de hereti. ut inquisitione. §. prohibemus. Item in repudijs diuortiis & impedimẽtis matrimonialibus stamus canonibus. Quid enim sciunt leges quod cõpater cum cõ matre uel cũ filiola sua spũali nõ possit ɔtrahere uel cũ sponsa sui consanguinei etiam mortuo uel de illo titulo extra de eo qui cogno. consan. uxo. sue. uel de eo qui du-
2 xit io matr. quã pol. &c. ¶ Ex his ergo cõcluditur †, quòd matrimonia & accessoria & dependentia ab illo iure canonico regulantur. at in proposito. Paulus apostolus & apostolicus & canones dicũt quòd mulier soluta a lege uiri per eius mortẽ licite infra annum luctus nubat ut patet de secun. nup. c. pen. & ult. 8. q. 1. sicut uir. 2. q. 3. hinc colligitur. Sic ergo quod licitè fit iustè fit & pœnam nõ meretur. quia qui facit autoritate legis non peccat. 23. q. 4. qui peccat. ergo si nubit confisa de licentia Papę apostoli & canonis nõ debet sustinere aliquam infamiam uel rerum iacturam ea eo quòd ifra annũ nubit. & sic omnes pœnę positę. C. de secun. nup. l. j. & ij. sint sublatę, & sic non perdit usumfructum. Si enim contrarium diceretur iani mulier deciperetur & autoritate legis laqueus ei pararetur, quod esse non debet. 27. q. 2. de uiduis. Tenẽdum est ergo omnem pœnã legalem impositã ex eo quòd nubit infra annum luctus esse remissam. Et si nulla ratio huius dicti hř deberet sufficere autoritatis tantorum patrum. Nã hoc tenet Accurs. C. de secun. nup. l. in gl. quomodo. & glossator in decreto 2. q. 3. in fi. in gl. ul. & Dama. & Hosti. post eum: ut no. in summa de secun. nup. io fi. & Goffr. e. tit. in fi. Item Inno. Papa IIII. & Host. qui fuerunt lex iuris hoc tenent extra de secun. nup. c. ulti. ubi satis de hoc per Hostien. post suno. Facit ad hoc qnod not. 37. q. 5. de puellis. ubi dř & no. quòd bona rapta, quę mulier lucrata fuerat a raptore in consortio raptoris per tunicam. de rapt. uir. non perdit dato quòd mulier eligat nuptias raptoris & fm leges est secus. Vnde quod no. de here. c. pe. li. 6. Si ergo mulier nubendo nõ perdit lucrũ ut ibi, multo fortius debet euitare damnum. i. perditionem usufructus. ut supra no. Ad hoc. ff. de inr. & fac. igno. l. iuris. & l. se. Idem vř tenere gl. ordinaria de secun. nup. c. ul. licet dicat alios dicere cõtrarium. Sed stãdum est opinioni tãr tõrũ patrũ superius nominatorum.

¶ Federicus de Senis Perusij.

SVMMAE.

1 *Contractus initus inter uirum & uxorem de seruãdo cõtinentiam an teneat. & si uir cum licentia uxoris manu notarij firmata religionem intrauerit poterit nihilominus cum uxore redire.*

2 *Transitus uiri ad religionem quibus interuenientibus sit iuridicus.*

QVAESTI XXXVII.

1 CASVS talis est. Quidam nomine Diuolus Ioannelli Machelocij obtinuit licentiam † emittẽdi uotum castitatis & religionem intrandi a do. Ramesia uxore sua, atque etiam ipsa dña remisit omne ius matrimoniale qđ habeat in eo de suo marito. Et uersa uice idem Diuolus repudiauit omne ius quod sibi competebat in dñam antedictam, deinde in eodem cõtextu pariter Deo & beatę uirgini, & unus alteri & altera sibi promiserunt se seruaturos perpetuam continẽtiã, & prędicta fuerunt iam sunt 16. anni. & plus. & de prędictis patet in publico instrumẽto ab infrascripto cõsulto sele lecto uiso & publicato anno domini. M. 318. indictio ne prima, die. 18. mẽsis Iunij, per manum Andreucij magistri Francisci notarij de Perusio. postquam notum promissionem & renunciationem prędictam prefata domi na in domo sua seu in seculo remansit. dictum autem Diuolus ingressus est ordinem prędicatorũ, ibiqꝫ pfessionẽ fecit, per lõgũ tps stetit, & nunc et prędicta uoti emissio & licentię datio & renunciatio factę fuerunt absente epi scopo & uicario suo. Nunc quæritur an professio sua ualuerit & an possit redire ad seculum & an possit repe-

tu

ti ab uxore uel officio Episcopi uel alterius superioris co gi nt ad uxorem redeat. ¶Super præmissis uero. Ego Federicus de Senis minimus decretorum doctor habito studio diligenti & uiso instrumento prædicto dico & cõsulo quod professio sua tenuit & ad seculum redire nõ potest nec debet cõpelli redire ad uxorẽ nec ad petitionẽ uxoris nec per officium iudicis siue uxor sit iuuenis siue non: siue suspecta sit de incontinentia siue non: rationib.
2 infrascriptis. Circa quod sciendum est† qđ ad hoc ut trãsitus uiri ad regionem sit solennis & honestus & iuridicus hæc debẽt interuenire. Primo auctoritatis diœcesani uel eius uicarii quæ interuenire debet in separatione matrimonii siue quo ad uinculum siue quo ad mutuã seruitutem ut colligitur. 27.q.2.si uir. & extra de conuer.côiu. c. significauit. secundo quod uxor det legitimam. Tertio q uoueat & contineat. Quarto q ingrediatur religionẽ si est suspecta de incontinentia. si non est suspecta potest remanere in domo sua probatur eo.ti. cum sis. & c. uxoratus & c. ad Apostolicam. cum suis cõcor. sed licet illa debeant interuenire nõ tñ uitiatur professio si omnia nõ interueniant. Nam quod debeat interuenire auctoritas Epi scopi uel uicarii uel aliquorum religiosorum vĩ de honestate esse: ut not. 27.q.2. si uir. & ibi notant Hug. & Lau. & ibi recitat Archi. & idem sentit Inno. de cõuer. coniu. c. j. in j. gl. Item q mulier ingrediatur religionẽ posito q sit iuuenis & suspecta nõ est de substãtia p fessionis uiri ex quo legitimam dedit & nouit. Sed si incõtinẽti uiuat poterit compelli ad intrandum religionem ut possit uotũ suum seruare ut eo. ti. c. significauit. & sic potest intelligi 33.q.5. si quis uxorem. & hoc placet Inn. in multis locis ut colligitur in glo. suis ut c. 1. & c. quidam. & c. significauit. sed Ioan. & do. Bart. post eum tenuit q sola licẽtia uxoris etiã nõ uouentis sufficiat marito ad hoc ut possit profiteri ut no. in c. uxoratus. & c. ex parte. & c. consuluit. & probatur eod. tit. c. ueniens. & c. accedens. cũ igitur iste Diuolus habuit licentiam uxoris & eius renunciationẽ promittens perpetuam continentiam cum professionem fecerit nullatenus debet de eius professione in dubiũ reuocari maxime ex quo tanto tẽpore pacifice sine alicuius reuocatione perseuerauit in ordine. Nã ex mora tanti tẽporis defectu si q̃s fuisset purgatus & ratificatus esset: arg. ad hoc de despon. ad id quod ui met. ue. cap. fi. c. 1. de reg. cũ uirũ de frigi. & malefic. c. in quorum testimoniũ præsenti cedulę manu propria scriptę sigillum apposui consuetum. Datum die. xxij. mensis Ianuarii anno domini. M.cccxxxvj. Perusii.

¶Federicus de Senis Perusii.

SVMMAE.

1 *Pœna constitutionis: ut professores: tit. de regularibus an procedat in monacho a suo monasterio expulso.*
2 *Monachus à iugo & obedientia sui abbatis absolutus ratione rectoriæ parochialis ecclesiæ si renunciat uel deponatur cui subiectus remanebit.*

QVAESTIO XXXVIII.

QVIDAM professus in ordine fratrum prædicatorum & ab ipso ordine expulsus sæpe & cũ instantia petiit se admitti cũ omni ordinis disciplina ad ipsum ordinem. Sed cum ordo ipse eũ admittere noluerit immò ex toto ipsum recusauit phibens sibi delationem habitus ipsius ordinis. iste sic expulsus quæsiuit aliquod monasterium uel religionẽ ubi uigeret & obseruaretur ali qua religio ut intraret et reciperet ibidem quod uel q̃ non potuit inueuire. iste sic expulsus moratur in diœcesi illius Episcopi in qua erat cõuentus fratrum prædicatorum unde exiuit & in qua diœcesi oriũdus existit & uiuit in habitu sacerdotali nõ tñ omni
1 no religioso. Quæritur† quid isti sit faciendũ & nunquid posset euadere pœnã seu prohibitionem constitutionis ut professores. posita in tit. de regula. Respõdeo q Episcopus debet prouidere de salute istius & dare ordinẽ ut in aliquo loco ubi uigeat obseruantia regularis recipiat. & si hic fieri nõ põt Episcopus deputet isti habitum cõueniẽtem potius religiosum q̃ alium & det sibi certum modũ uiuendi & locum in quo uiuere debeat. & quanto magis potest in his deputandis adhæreat uitæ religiosæ cũ substantialia regulæ ab ipso abdicari nõ possint. nã ad Episcoppm pertinet correctio omnium in sua diœcesi degẽtium ut in toto ti. de of. or. & de ui. & hone. cle. & de test. c. 2. nam & sine aliquo monasterio Episcopus potest aliquem recipere ad prouisionẽ & prouidebit sibi de habi-
2 tu & uita ut no. per Innoc. & Hos. de reg. c. † porrectum. & Compo. de elec. cum causam. & Io. An. de elec. nullus. li. 6. nam monachus factus rector parochialis ecclesiæ & ex hoc à iugo & obedientia sui abbatis absolutus, si renunciat uel deponat remanet subiectus Episcopo, & Episcopus de uita & statu illius prouidebit quemadmodum dũ erat rector. nec potest uice uersa repetere locũ monasterii unde fuit. & hoc probatur & legitur & no. 16. q. 1. de p cuiuslibet & quod ibi no. Archi. & Host. in c. quod Dei so glo. utrũ ner. tu dicas. Io. An. in cle. 1. de sta. mo. in gl. sepius dixi. Ad idem de renun. ex transmissa. cũ similib. Nã Episcopus qui renunciauit Episcopatui & in alicuius Episcopatu beneficiũ recipit est illi episcopo subiectus de renun. ad supplicationem. ¶Ad sm dicẽdum quod neque ex uerbis neq; ex mẽte illa cõstitutio; ut professoret. comprehendit illũ. & ideo iste de iure cõi de licẽtia sui episcopi põt præfici curæ & curam gerere & ea q̃ ad curam pertinent exercere: dummodo ei aliquod canoni cum non obsistat. in cuius rei testimonium ego Federicus hanc cedulam propria manu scripsi. quam subiicio ueritatis correctioni & melius intelligentis.

ADDITAMENTA.

¶Episcopo. ista responsio non est omnino inexpugnabilis. Nã licet ille non transeat ad certũ ordinẽ nõ mendicãtẽ est tamen obligatus in gñe illius religionis cuius uitã & habitũ sibi Eps deputauit. Et principiũ. c. ut professores facit p hac parte. sed multa alia i codẽ. c. faciũt p hoc ẽ illio. ¶Obsistat. satis sibi obstat quia repulsus seu licẽtiatus & abiectus pp sua demerita propter quæ solũ est inabilis ad regendum curam animarũ etiam si constitutio. ut professores. ibi locum non habeat. Lap.

¶In Christi nomine amen.† Quis intelligatur nepos an appellatione nepotis contineatur filius fratris. Fede.

SVMMAE.

1 *Nepos ex filio uel filia natus dupliciter intelligitur.*
2 *Filii fratrum an & quo respectu possint dici nepotes.*
3 *Statutum in dubio de consuetudine debet ad ius commune reduci.*

QVAESTIO XXXIX.

VISO pũcto prædicto & motiuis hinc inde. & habito sup his cõuenienti studio vĩ mihi Fede. de Senis minimo decretorũ doctri nunc actu Perusii legenti q statutũ prædictũ non obstet prædictę dñę quo minus habeat tertiam partẽ successionis sibi de iure cõi contingẽtem. ut. C. de suis & le. autem cessante. Ratio est quia Valespelle de cuius successione agitur mortuus est non relicto herede masculo ex eo legitime descendente. Non ob. quod opponitur q nomine nepotis intelligitur filius fratris. Nam proprie lo-

quendo

quendo nepos alicuius dicitur qui natus est ea proprio
filio suo. & pronepos est filius nepotis hoc probatur.ff.
3 de gradi.l.iurisconsultus in 2. col.ad fi. ibi Nepos† quoq;
dupliciter intelligitur ex filio uel filia natus.& in 4.col.
uers.pronepos &c.ubi dicitur continuando tea.ꝙ prone
pos est filius nepotis.Sic etiam habetur in canonibus ex
quibus sumitur arbor consanguinitatis. 35.q.5.c.1.& 2.
in prin.& c.parantelæ. & c. porrò. cum similibus. Idem
colligitur extra de hæreti.c.2.lib.6.Nam ꝙ ibi dicitur de
secũdo gradu intelligitur de nepotibus.i.de filiis filiorũ.
ut eo.ti.c.statutum.2.Ad idem.C.de insti.& substi.l.gene
raliter.&de fideic.l.cũ accutissimi.& ad seneatuscõ.ter-
tu.aut.in successione.& de qõ.l.diuus.& ff.de uerb. sign.
l.liberorum.& etiam uult statutũ dum dicit descendẽtes
ex legitimo matrimonio. Nam istud adiectiuum descen
dens qualificat omnia præcedentia quia fuit mens sta-
tuentium siue statutorum & merito quòd illegitimè na-
tus non excluderet sororẽ maritatã.Itẽ filius fratris mei
non est ex me remanẽs quod requirit statutum. Sed ob-
2 stant aliquæ decretales † quę appellãt filios fratrum ne-
potes respectu patruorum uel auunculorum ut patet de
arbi.c.2.de consan.& affi.quod super his & cap.tua.&de
pœnis.ca.fœlicis.§.cęterum lib.6.Respõdeo impropriè
appellantur nepotes ut patet per iura superius adducta
maximè in ti.de gradibus assertiuè loquuntur ius consti-
tuentia. Alia uero narratiuè quæ ius non constituunt;ut
de priui.l.si Papa lib.6.Item cum odiosum & pœnale sit
sororem excludi à successione sibi debita de iure cõmu-
ni debemus accipere uerba impropria significatione re-
stringere odiũ de reg.iu.odia.& c.in pœnis lib.6.Et i du
3 bio† debemus reducere statutum ad ius commune de cõ
sue.cum dilectus.Item tales nepotes non dicuntur descẽ
dentes igitur soror debet excludi si ex fratre remaneret
filius nepos uel pronepos uel quicunque alius ulterior
uel inferior ex legitimo matrimonio descendens quòd
est non in proposito &c.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Episcopali sede uacante an ad capitulũ transeat potestas dispensandi & quid possit capitulum sede uacante.*
2 *Dispensatio innititur gratia.*
3 *Superiores quod malè faciant non dispensando in casu debito.*
4 *Commutare uota an sit de essentia dispensationis.*

QVAESTIO XL.

1 SVper eo quod quæritur † an epali sedè uacante trã
seat ad capitulũ potestas dispensandi . respondeo
uidetur quòd non,quia in capitulum transeunt ea
quę sunt de mera iustitia tantum . ut constituere,
confirmare,uisitare, corrigere , punire, excommunica
re,& ecclesiasticã censuram exercere,cognitionem cau
sarum absoluere , literas ad ordinem dare , & similia.
Item regula traditur negatiuè ne sede uaca.c.illa.& hoc
2 recitat Arch.post Vicen.de ma. & obe.c.1.lib.6. † Item
dispensatio innititur gratiæ.Hinc est ꝙ decr.cũ ex eo.di
cit positiat non dicit debeot. item licet malè faciãt supe
riores non dispensando in casu debito;tamen nõ est ꝑ-
ditum ius contra eos ut possit peti de iure dispensatio.ut
no.1.q.8.exigunt.& facit quod no.Ioan.2.q.5.quę cã li
cet Bar.Brix.non consentiat ibi Ioã.sed cũ dicta dispen-
satio non posset fieri per prælatos inferiores licet ad eos
institutio & collatio beneficiorum pertineat ut no.Io.&
Arch.sequitur magnum incõueniẽs hoc,s.de quo loqui
tur in c.cum ex eo.quia multi uolentes ita citò presbyte
rari nec uolẽtes obtinere dispensationẽ ecclesias dimit-
tent.Item secundum hoc,capitulum non poterat cõmu-
4 tare uota cum† commutatio uotorum nihil aliud sit quã
dispensatio.item ſm hoc capitulum in punitione crimi
num nõ poterit dispensare sed oportebit sequi iuris ri-
rigorem cum tamen eps potuisset:ut 10.j.q.3.c.notandũ.
& inuito accusatore,ut no.in Spe.de abol.& pur.§.fi.uer.
sed cum dicimus.Sed posito quod transeat in capitulum
talis potestas an uicarius datus à capitulo hoc poterit
certè nõ si fuit datus simpliciter ut de off.uica.c.3.lib.6.
Sed si aliqui casus fuerũt specificati cũ clausula generali
tũc sic.ut ibi no.in gl.ul.quia talis dispensatio nõ põt in
ter ardua reputari & sic non ob.de procu.c.2. in cle. Sol
uat ista dubia is cui scribitur.uide.16.q.1.ecclesia de po
testate capituli uacante:sed uide plenè de ma.io. & obe.
cap.uno in nouella.adde quod no.supra.q.29.

¶Fepericus de Senis.

S V M M AE.

1 *Seruus est capax legati alimentorum: & eorum; quæ sunt acti*
2 *Seruus si stipuletur alternatiuè duas res, & utram ipse uelit electio spectat ad ipsum non a ddominum.*

QVAESTIO XLI.

1 LEgatum alimentorum † cadit in seruum:de hoc est
casus in l. seruos ad custodiam templi. ff. de ali.
leg.& C.de neces.ser.hære.institu.l.quidam §.il-
lo proculdubio. Item dico quod illa quæ sunt
facti cadunt in seruum, et hic casus. est in l.qui hæredi.
in prin.ff.de cond.& demõ.& insti.de stip. ser. §. sed &
cum factũ.Dy.de mugello allegat semper ad hoc.l.lega
2 tũ nulli.ff.de adi.leg.de eo uero ꝙ dicitur† quòd ubi ser
uus stipulatur alternatiuę duas res,& utrum ipse uelit,ꝙ
serui sit electio & non domini.Est casus.ff.de uerb. ob.l.
si stipulatus fuerim.in prin.& l.fi.in prin.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Posthumo instituto si duo nascantur an alter exclusus habeatur.*
2 *In substitutionibus & institutionibus an uerba singulariter prolata trahantur ad pluritatem.*
3 *Tacita pupillaris contenta in expressa uulgari an excludat matrem.*

QVAESTIO XLII.

TEstator instituit filium posthumum sibi hæredem,
1 † qui nascetur ex uxore prægnante & substituit
sibi: nati sunt duo nunquid uideatur alter præte
ritus: uidetur sic: quia debuit comprehendere
utcunque casum.ff.de libe.& posth.l. commodissimè. &
l.si ita scriptum sit. Respondeo quia in materia fauo-
rabili sumus pro nunc credo quod alter non sit præteri-
tus cum incerti sumus quis sit præteritus & de quo sen-
serit.Et quia uerisimile est quod ambos instituisset si de
ambobus cogitasset pro hoc quod no.in solutione con-
2 trarii.in l.qui filiabus.ff.de leg.1.Et quia † in substitutio
nibus & institutionibus , uerba singulariter prolata tra
huntur ad pluralitatem si pluralitas occurrerit.ut.l.ex
duobus.ff.de hæred.institu.& ibi not. An uero substitu-
tioni sit locus uel non,credo quod non per .l.singulis
de uulg. & pupil. Item an tacita uulgaris inclusa in ex-
pressa pupillari excludat matrem uidetur quod non quia

tacita

3 †tacita pupillaris contenta in expressa nu lgari nō exclu dit matrē.ut no in l.pcibus.C.de impub.& aliis substitu.

¶Responsio extra in l.precibus.

NAM Cyn.in l.precibus.in 4.q.vī sentire qood in re bus pupilli per hanc tacitam nō excludatur a bo- nis paternis p id quod not.in l.fi.de iosti. & subs. Itē existētia sui hæredis faciat ualere tabulas pupillares. ¶Præterea quæstio quarta idē dici: q sic qñ solus est insti rutus secus si cū alio ,p hoc l. filius q patri de uulga.& pupil. ¶Consultatio Federici de Seois.

SVMMAE.

1 *Fratres prædicatores,quibus relicta est in testamento do mus:& alteri usufructum,an mortuo usufructuario re maneat dicti fratres proprietarij: & si sic: an tenean- tur soluere quartam ecclesiæ parochiali.*

QVAESTIO XLIII.

TESTATOR reliquit fratribos prædicatoribus unam domum: usufructum alteri reliquit mor- tuus est usufructuarius ita quod fratres prædica- tores habeot pleaam ppprietatem & possef- 1 sionem domus.† Modo quæritur nuuquid fratres prædi- cat ores teneantur soluere quartam parochiali ecclesiæ, quam portionem soluere nun tenerentur tempore resta- menti:quia forte erant priuilegiati & hodie oon sunt. Et attendite quod istud legatum nō est conditionale sed pu rum; nam si esset conditionale uideretur inspici tēpus te stamenti quia conditione adueniēte; ut.ff.qñ di. le.cę.l. si usufructus.& ff.de re.iu. .l.quę legata & de dig.l.si lega ti.E: hodie si fieret tale le atum per iura noua soluere te ne ntur.ff.qui po.in pign.hab.l.qui bal oeum in ptioci. & §.hoc amplius.& l.potior in princi.eo.tit. Ista iura bene int. llecta determinat,sed male itellecta oihil faciūt.Ego dico per iura allegata & similia q respiciatur tēpus testa menti & quod reuelantur ab onere de quo queritur. ¶Et circa dubitationis huius ueritatem;non est necessariū in quirere ao legatum de quo quæritur & eius dispositio fu it pura uel conditionalis.Et procul dubio fuit purū lega tū nō suspensum aliqua conditione sicut appāret ex the- mate proposito. Quare cū usufructus habeat cōsolidari cum proprietate non potest per se cōsiderari quia opor- tet ut cōsolidetur ut causalis;quia ut formalis cōsolida ri nō posset quia usufructus consideratus ut formalis se- paratā considerationem habet & cum proprietate se nō compateretur.ut.l.nti frui.in princi.ff.qui mo. ususfr.ami. & ff.de usufru.l.quod nostrum.& ff.de leg.1.l.is cuius fec uo.& l.cum pater.§.dominus.Igitur cum tractemus de le gato usufructu extincto quantum ad illum nō possumus habere considerationem separatam & quantitatem,nec separatum rempus considerari potest à tempore legatæ proprietatis per iura allegata cum similibus.

¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Statutum puniens delinquentem certo die an comprehen dat noctem præcedentem & sequentem.*

2 *Dies proprie dicitur cum sol lucet super terram.*

QVAESTIO XLIIII.

1 FACTVM tale est.Statuto cauetur † qood si ali- quis commiserit maleficium aliquod in uigilia beatæ Mariæ uirginis, quæ est de mense Augu- sti uel in ipso festo puniatur duplici pœna qua deberet puniri si aliis diebus communiter maleficiū.Qui dam commisit maleficium de mense Augusti,noctis tem pore,quæ nox sequitur festum dictæ beatæ Mariæ uirgi nis. Modo quæritur si prædictus qui dicitur prædictum maleficium commisisse puniri debeat pœna duplici. Et utrum nox quæ sequitur dictum festum comprehēdatur sub dictis uerbis in dicto statuto contentis ualet in ipso festo uel non.ᶜ Aliud statutum est quod quicuoque cōmi sit maleficium aliquod,in duobus diebus ultimis mensis Iulij,& tribus primis mensis Augusti,uel in uigilia beatę Mariæ uirginis de mense Augusti,uel in ipso festo,uel in aliquo dictorum dierum,puniatur duplici pœna qua de beret puniri si aliis diebus committeret maleficiū. Et de prædictis possit inquiri per potestatem & capitaneum ali quo non obstante.& habita publica uoce & fama proce- datur ad tormenta pro inueniendo maleficii ueritatem. ¶Visis prædictis statutis & dubio emergenti circa ea ui- detur dicendum ipsum nō debere puniri duplici pœna. Nā aut statutū de duplicanda pœna fuit inductū in hono rem festiuitatis,quod prima facie apparet,aut nō. Si sic, tunc dico dum festiuitas assumptionis finita in uesperis uel saltem in completorio ipsius festi ut parer per ea quę not.de fen.ex.c.ult.§.adiicimus.li.vj.sequitur quòd nuo ipso festo dicitur commissum,nec debet intelligi cōmis sum dictum maleficium.Si uero nō in hooorem festi fuit hoc staturum adhuc dico.quò † nō debet puniri duplici pœna,quia de propria significatione uocabuli maleficiū commissum de nocte nō est commissum in die. Nam à fi- ctione,nō ueritate procedit,qood ea,quæ funt de nocte 2 intelligantur fieri de die.Nam†tunc dies est propriè cuoi sol est super terram.ut probatur de offi.dele.cōsuluit.& l.more Romano.ff.de fer.cū sua gl.& in peois humanior est & benignior sententia interpretanda de reg.iu.in pę- nis cum sua glo.li.6.maximè procedit hoc si nō apparet qua hora noctis fuerat cōmissum maleficium. Nam tunc dicemus ea hora commissum ex qua minor sequitur con demoatio.& tūc in nullo obstabit.l.more Romano.qua re uera non ob.quia ex fictione Inquitur, quæ fictio nuo quam ad casus nō expressos trahitur:ut no.6.q.1.placuit & C.de his quę ueniam ætа. impe.l. fi. cum similibus. & sic dico & consulo Ego Federicus.

¶Consultatio Federici de Senis.

SAMMAE.

1 *Debitor duorum successiuè an possit posteriorem in solu- tione priori præferre; uel an prior creditor possit impe dire primam solutionem fieri posteriori.*

QVAESTIO XLV.

1 TITIVS mercator habuit duos creditores.† unum priorem, alterum posteriorem & de isto debito constat per libros ipsius mercatoris & hoc non negat. Iste Titius habet debitorem cum hypo- theca.modo ille Titius dedit insolutum nomen sui debi toris illi posteriori creditori.Queritur nūquid prior cre ditor possit reuocare primam cessionem illam uel impe dire posteriorem creditorem ne exigat illud nomen&c. ¶In Christi oomine amen. Responsū Iacobi de sancto Miniato.

MIHI vī sic stantibus,& sic se habentibus,quia non fit mētio quod creditores habeant bona hypothe cata Titii debitoris eorū, nec unus sit magis pri- uilegiatus altero,nisi ex parte qa unus è in tēpore prior q datio insolutū facta secūdo, nō possit reuocari p pri- mum:quia uidetur q didat expresse.l.priuilegia.ff.de pri ui.cre.ubi vī esse text.& gl.& de his,quæ in frau. cre.l.q autem.§.sciendum.quod secus esset ubi creditores habe- rent

rent hypothecata bona ipsius Titij, quia in habentibus hypothecam qui prior est tempore, potior est iure. ut. C. qui po. in pig. ha. l. 2. quam sententiam uidetur tenere Dy. maxime in casu, in quo omnes, siue nonnulli instabant, ut c. qui prior extra de reg. iu. in fi. lib. 6. ubi terminatur casus noster.

¶Consultatio Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Vsufructuarius qualiter caueat de reb. suo usui cõmissis.*
2 *Vsufructu legato in specialibus quae usu consumuntur an exigenda cautio de utendo.*
3 *Proprietas rerum relictarum quando transire dicatur ex proprietarium.*

QVAESTIO XLVI.

1 IVRE cautum est quòd usufructuarius debet cauere † quòd rebus immobilibus utatur salua rerum substantia: mobilium uero quę ulu consumuntur, & quae transeunt in dñium usufructuarii estimationem se restituturum cauere debetur in l. si tibi. ff. de usufru. ea. re. quę usu consu. Sed restat dubiũ. si legatur usufructus, uegetũ, uestiũ, & similiũ rerum quarum dñium non uĩ transire in usufructuarium & quae propriè non consumuntur, sed in spe ueterascunt & corrumpuntur, an de his debet cauere se restituturum aestimationem an uere restituere eas ꝓut erunt in usufructu finito. Fore ad praemissa facit. ff. de usufru. l. uetus cum. l. seq. ad fi. ti. sed tibi loquitur quando restitutio fieri potest ex fructibus.

¶Dominus Io. de plag.

¶Quando legatur usufructus in speciebus quae usu consumũ
2 tur † uidetur ſm do. legari proprietas, & ideo ad nullam cautionem praestandam tenetur quasi sit proprietarius. ar. de au. & ar. le. l. species. & ar. de dona. l. donatio in concubinatu. §. species: & ibi per dominum Dyn.

¶Oppositio ad responsum.

¶Eodem modo est proprietarius cui relinquitur usufructus uini & grani, tamen debet cauere de restituendo aestimationem. Item ſm eos sequeretur ꝙ idem est relinquere speciem alicuius rei & usumfructum ipsius rei.

¶Io. de plag.

3 ¶Quando constat † ꝙ uoluit restituere usumfructum ipsius rei tunc licet in fructuariũ transeat proprietas rerũ, quae usu consumuntur tamen trãsit cum onere cautionis & ꝓstatur cautio facta aestimatione talium rerum de tanta pecunia restituenda usufructu finito. ut l. si uiui & olei. ff. de usufru. ea. re. quae usu consu. Sed in dubio concessio huiusmodi ad usum posito ꝙ usu nõ consumentur nisi de cõtraria mente constaret sunt quidam ut do. Dy. & quidam alii, qui nolunt dicere ꝙ proprietas uideatur cõcessa simpliciter, per d. l. donatio in concubina. §. species ubi uidetur casus. & d. l. species de au. & ar. leg. & gl. ordinaria uidetur hoc uelle de iure do. l. si mulier &c.

¶Federicus de Senis Perusij.

SVMMAE.

1 *Testamentum secundum an primum uitiet si nulla de ea mentionem faciat.*
Voluntas prima quo casu uitiet secundam.
2 *Priuilegium primum quo casu secundo praeualeat.*
3 *Generi per speciem & speciei per genus in materia ultimarum uoluntatum & priuilegiorũ quando derogetur.*

QVAESTIO XLVII.

HABITA super casu praedicto collatione conuenienti, cum Dom. Iacobo de S. Miniato legum
1 Doctore Perusij legente, † uidetur mihi Federico de Senis minimo decretorum Doctori nunc Perusii commoranti saluo semper consilio saniori, ꝙ per dictum testamentum, seu ultimam uoluntatem. licet enim ultima uoluntas ualeat etiam de prima nõ facto mentio ne sicut de duabus. ll. contrariis dicitur. ut legitur & not. de consti. §. 1. lib. 6. ultima uoluntas cum si. tamen si in prima uoluntate sunt uerba derogatoria sequentis uoluntatis tunc sequens uoluntas non ualebit nisi appareas testatorem prioris uoluntatis pœnituisse ut ff. de le. 3. l. si quis in prin. Adde ꝙ bo. de consti. c. 1. & de excef. pla. c. 1. in gl. magna in nouella. lib. 6. Nunc restat uidere an per illa uerba posita cassans & irritans &c. uideatur pœnituisse sufficienter prioris uoluntatis & uidetur ꝙ non. nam in primo testo sunt uerba derogatoria generalia dum dicit ac ipsum uel ipsam non reuocare &c. sunt alia specialia dũ dicit Deus Deus &c. Vnde posito ꝙ uerba generalia derogatoria posita in secundo testamento sufficiant, ad sol lendum generalitatem primi, non tamen sufficiunt illa ad tollendum illa specialia derogatoria posita in primo. Nũquam. n. talis generalitas tollit effectum specialium. Dy. no. de reg. iu. c. quod semel in fi. lib. 6. & sic sentit glo. ff. de leg. 1. l. si mihi in fi. dum dixit nihilominus põt pœnitere si exprimat si secũda qualitate illius primę uolũtatis, quã si dicat non sufficit generalis expressio, sed talis per quã uideatur pęnituisse nõ solum de prima uoluntate sed de tali prima, s. sequenti derogatoria. Et idem dicit Archi. 13. q. 1. ultima uoluntas, & Guil. in Spe. de instr. ed. §. compendiose. uer. sed quid si i primo. Ad hoc facit de dolo & contu. cap. 2. de coosir. util. cap. 3. de offi. deleg. ex parte. 2. ff. si quis can. l. sed & si. §. quaesitum. & de procura. qui ad agendum in prin. lib. 6. & quod no. Arch. de praebẽ. ei cui lib. 6. Et hoc intelligo uerum qñ per generalem clausulã nõ constat de intẽtione testantis. ut quia fuit nimis gene ralis. secus si diceretur sic cassans & rumpens oẽm aliam uoluntatem ultimam istius ulimae derogatoriam nõ obstantibus quibuscũq; uerbis derogatoriis in ea positis, & si de ipsis derogatoriis de uerbo ad uerbum ipsius testamẽti primi toto tenore in secunda sit facienda mẽtio spãlis. Addi. optime facit quod no. Pau. de sepul. c. 2. ad fi. in cle. In isto casu dico, ꝙ sufficit talis generalitas licet illa derogatoria non nominetur alias, sequeretur absurdum. nam cum testator non recordetur interdum de derogatoriis positis in primo testõ si diceremus quod omni nominata & specialis & expressa mentio deberet fieri spãlibus illis derogatoriis, iam tolleretur potestas reuocandi primam uoluntatem quod nefas est sentire. quia non potuit legem sibi imponere &c. ut l. si quis in prin. testamen
2 ti. ff. de leg. 3. ¶ † Sic dicimus de papa ſm Principẽ, cum. n. priuilegium non tollat primum ut no. de praes. c. ueniens & de rescrip. c. t. & 25. qõ. 3. in summa nisi in secunda fias mentio de primo. & eius derogatoriis. & cum priuilegia sint facta, & in facto consistant. & per consequens posset Papa illa ignorare: ut de consti. c. 1. lib. 6. ¶Si diceremus, ꝙ generalis derogario priuilegiorum antecedentiũ non sufficeret iam indifferẽter auferetur papę potestas tollendi & derogãdi priuilegiis derogatoriis. quod nefas est sẽtire. imo dicimus ꝙ per sufficiẽtia generalia derogatoria posita i lege uel canone uel decretali uel alio priuilegio derogatur specialibus priuilegiis quamtũcũque habentibus speciales clausulas derogatorias: ut patet de elec. quia saepe. & de haereti. cap. ut officium & de senten. ex. cõ. c. 1. lib. 6. & de sep. c. 1. & 2. in fi. in cle. & ibi approbatur

batur per papam in extrauaganti Bonifacii Papæ.viij. rem non nouam.& hac ratione dicimus & cōmuniter te nemus,ꝙ literæ concessæ legatis de latere sup e sigendis & leuādis procurationibus suis habētes sufficiētia dero gatoria derogant omnibus priuilegiis religionum quā cūcunque speciales clausulas derogatorias habentibus alias oporteret Papam infinitorum priuilegiorū ꝑ orbē concessorum per se & suos prædecessores tenores insere re in literis legatorum quod est absurdū dicere.Cū ergo in hoc testamento non fiat generalis uel specialis suffi ciēs derogatio prioris testamēti derogatorii specialiter cuiuscunque secundæ uoluntatis, dico & cōsulo à prima uoluntate per hanc secundam recessum non fore.

ADDIT.

¶Derogatoria.uide ad materiam per Ioan.And.de excess. præla.cui.lib.6.in nouella. Lap.

¶Federicus de Petruciis de Senis.

SVMMAE.

1 *Trahens quem ad examen uetitum qualiter puniatur.*

QVAESTIO XLVIII.

DOMINE Francisce nescio qnid uos senttatis in causa uertente:sed posito ꝙ rationes hinc inde tactæ facerēt uos dubitare,tñ in hoc du bio deberetis sequi locū ab auctoritate.Nā uos scitis quòd ille,ꝗ incidit in cōstitutionē. Si qs in tā tā debet amittere ius suū per sententiam.& tñ ante sen tentiā latā sup amissione, si spoliator agit ꝯ spoliatum restitutum pōt ꝯtra eū excipi de uiolentia, quā commi sit.& hoc tenet Ber.de cau.pos.& Prop.pastoralis.in gl.

1 pe.in fi.& ibidem Host.†Sic debet esse in casu nostro ubi quis trahens ad uetitum examen,non est priuatus,multo fortius si esset priuatus ipso facto,ſm opi. Hostie.Hug.& ſm canones nō refert an quis sit condemnatus de crimi ne per sententiam:an per exceptionem cōuincatur de te sti.super eod.& c.testimonium.Item ſm Inn.exceptio cri minis quæ tendit ad tuitionē rei familiaris potest oppo ni contra petentem beneficium,dato quod super illo crī mine non fuerit quis condemnatus:ut ipse not.extra de excess.prælato.cum inter in principio.

¶Federicus de Petruciis de Senis.

SAMMAE.

1 *Minor, xiiij.annorum an ad prioratum ruralē sine cura possit assumi:& quando prioratus dicatur dignitas & quando non.*

QVAESTIO XLIX.

1 DOMINE Reynuti.Abbas de podio bonitii.uidi super eo punctoʃan ad prioratum ruralē siue cu ra posfit assumi quis.14.annorum. Et dico mihi dubitabile propter nomē prioratus quod sonat in dignitatem.& quāmuis curam non habeat, sufficit quòd sit dignitas uel personatusvt talis assumi nō possit. tñ si dicatur quòd talis prioratus nō sit dignitas:quia cō uentum nō habet,nec sit personatus quia nō est positus cum aliqua prærogatiua in processionib. & in uocibus dandis,& similibus plusquā alii rectores, vt parochialis ecclesia siue cura. Addo. impropriè est parochialis si nō habet curam.Et ista non potest conferri habenti ultra se ptem annos.Et iā uidi literas collationis factæ per lega tum de plebe,& ibi erant talia uerba. ꝗ licet sic appellet

tñ uerè ecclesia erat parochialis.ideo eam tanquā paro chialem conferebat.Et idem uꝭ dicendū in casu præmis so quòd si uerè prioratus est, siue cōuētus & consequen ter non est dignitas,nec per aliquam prerogatiuam quā habet plusquā alii rectores potest dici personatus ex eo quod curam nō habet ad illū ille nepos vꝭ de iure posse assumi in ecclesia prædicta.Et istud scribo ut præbeā ma teriam conferendi cum aliis & ad ueritatem ueniatur.Et nihilominus dubitando hodie dic ut nota.Ioannes And. de rescrip.si eo tempore libro.6.in nouella.

SVMMAE.

1 *Collatio periuro facta an sit ualida; & an periurium sit infamia.*

QVAESTIO L.

1 QVAERITVR † an collatio facta periuro qui si dem promissam & iuratam non seruauit ualeat nec nè,& uidetur quòd nō,quia crimen periuri ēt post pœnitentiam cicatricem & notam relin quit de testib.testimonium.& 6.q.1.c.1.ubi nota. Archi. ꝙ supra dicti periuri sunt infames.ut no.ff.de his qui no. infam.l.Iulius.sed infamibus portę non pateant dignita tum de reg.iur.infamibus.lib.6. idem de elec.eū in cun ctis.& c.nihil.& c.congregato. & pro tanto Hostien.de exce. prælat.inter dilectos.super uerbo irritandum expo nit idest irritum nunciandum.Adde quòd nō sit nulla li cet anullanda. facit qnod no.Io.An.post Com.de resc. c.capitulum.in magna gl.in pe.col. de elec. auditis sup ulti.gloſſ.uersicul.sed quid si eligetur &c. Lap.

¶Dominus Griffolus de monte Politano.

SVMMAE.

1 *Iudex non debet contra suam intentionem, uel præter in dicare,uel pronunciare.*

2 *Iudex ponderosam,deliberatam, & recensitam senten tiam proferre debet.*

QVAESTIO LI.

DIXI duabus rationibus ex rigore sententiæ domi ni Belingherii non deberi expensas.primo quidē: quia ex quo usus fuit consilio prudentum,& illud sequi eligit in pronunciando. & in ea forma consilii ani mum suum habuit & si ipse uerbis aliud expresserit, quam mēte agitauerit non ualuit.hoc enim in iudice in sententiando requiritur: ut sit de substantia sentētię ani mus& mens iudicis quę & qualis sit in diffiniendo.quia si non concordat animus& mens sua uerbis,sententia nul la & quasi non uideatur iudicasse de qno mente non agi tauit.Iste est casus ff.de arbi.l.qualem.§.dicere &ibi glo.

2 Et est ratio quia † iudex ponderosam deliberatam & recē sitam sententiam proferre debet.C.de sen.ex.peri.reci.l. pater.& l.fi.alias non meretur nomen sententię.ut ibi pa tet.Ergo cum ille iudex Belingherius habuerit aoimū & mentem sequendi cōsilium,qnod erat.ut pars absoluere tur ab obseruatione iudicii. & uerbis dixit contrariū mē ti suę non uidebatur iudicasse, quia nō sic mēte agitauit: ut supra.ergo &c.Ratione alia,quia à tali sētētia fuit ap pellatum & illa appellatio nōdū est diffinita, ut ex actis apparet. nec ex prima senrentia amodo debentur ex pensę sed debebuntur ex secunda,quando pronunciabi tur.ut.ff.de infa.l.furti.§.1.& ibi colligitur.ergo.&c.

¶Federicus.

SVMMAE.

1 *Concessio quando dicatur temporalis, uel perpetua, & legitima.*
2 *Consuetudo an tollatur per constitutionem superuenientẽ non facientem de illa mentionem.*
3 *Cõcessio ad uitam quod sit perpetua non simpliciter sed secundum quid.*

QVAESTIO LII.

QVIDAM prælatus exemptus cum consensu capituli sui sine conuentus qui alias habet epalem iurisdictionem, uel quasi in monasterio & memoris suis tractatu præcedenti, titulo remunerationis seruitiorum uerè receptorum, concessit usumfructũ cuiusdã petiæ terræ cuidã suo consanguineo in uita recipienti non interueniẽte auctoritate Papę uel legati de latere. Quæritur nunquid ualeat dicta cõcessio presupposito ex tali concessione consideratis facultatibus dicti monasterii ipsum monasteriũ enormiter non grauari uł ꝙ non ualet. tum quia consãguineus. ut q.2. hęc usus pręstatio & 19. di. dicetur. tũ et quia absuit solennitas siue cõsensus superioris. nã talis concesio dr̃ perpetua iuxta id quod not. 10. q. 1. uer. perpetua post Host. de re. eccle. non alie. c. nulli. per Io. An. de iure pa. c. 1. in clemẽ. Et contra
2 uĩ dicendũ ꝙ tẽporalis concessio ad uitã de re modica nõ cadit sub nomine perpetuæ cõcessionis uel alienationis: ut extra de his quæ fi. à pręla. c. 2. & idẽ In. & Host. itẽ si talis concesio diceretur perpetua nõ posset fieri sine expresso consensu capituli: ut ibi & 12. q. 2. sine. & tñ fit i d. c. 2. & 16. q. 2. possessiones. Itẽ decima põt concedi ad uitã: ut no. de deci. quis ergo nõ est perpetua. quia tunc ꝓhiberetur de loca. c. 2. de deci. ad hoc. Et quòd posset concedi ad uitã expresse no. 16. q. c. ulti. in gl. 6. & q. 3. c. 3. pro hoc facit quod no. Arch. de re. ec. non alie. c. 1. in uer. perpetuo li. 6. pro hoc facit quod no. Host. in summa de his q̃ fi. à prælat. in fin. ubi dicit quod prælatus potest facere cõcessionem ad uitam de his quę spectant ad suam mensam alle. in arg. eod. titu. tua. Causa autem istius concessionis est legitima in iure: dum sit uera in facto. ut patet. 12. q. 2. ecclesiasticis. 16. q. 1. possessiones. & q. 3. clerici & q. 6. illud. Intãtum est permissa ista causa, ꝙ obligat successores ut in d. c. illud immo. & si nõ fuisset facta remuneratio sed fuisset facta promissio de remunerando, successor debet adimplere promissionem: ut no. Arch. 1. q. 1. sunt nõnulli ad fin. e. etiam si iste qui remunerantur essent pueri: ut no. Archi. post Vin. 16. q. 1. possessiones. Pro hac parte facit quod iste abbas dr̃ exemptus & habens episcopalem iurisdictionem uel quasi per id quod no. Io. And. de re. ec. non alie. c. 1. in cle. & uide quod ibi no. in fi. post Inno. Item facit consuetudo patriæ in hoc saltem an res qua consistit remuneratio sit magna uel parua de dona. c. cæterum. & ualet consuetudo etiam in hoc, quę solennitas debeat obseruari, ut no. per Inn. & Gof. de re. ec. non alie. nulli & ca
2 lis consuetudo non tollitur per superuenientem cõstitutionem non facientem de illa mentionem: ut dicit Pau. de re. eccles. non alie. c. 1. in uerbo iura in cle. ¶ Nec ob. 10. q. 2. hęc usus præstatio cum similibus. quia illud habet locũ cum consanguinei sunt tales, ut grauiter per eos res ecclesiæ lædantur. Secus si boni & honesti, & cesset causa suspitionis; quia tunc cessabit prohibitio. ut no. Archidia. eodẽ q. Episcopus. in fi. Et facit quod no. 39. dist. dicit talia lucra. Remunerationes uero uel contractus licitus. non di-
3 cuntur lucrum. ¶ Item non obstat quod dicitur ꝙ concessio ad uitam sit perpetua: quia licet sit perpetua quo ad illum in cuius uita debet durare non tamen simpliciter est perpetua sed sm̃ quid, aliàs obstaret de his quæ fi. à prælat. c. tua in fi. & c. 2. alias nõ esset differentia inter concessionem, quæ fit ecclesię, & concessionem quæ fit personę, cum tamen fit: ut not. in c. tua. & 16. q. 1. possessiones dũ dicit. non perpetua sed temporalis &c.

¶ Et quamuis iste casus alias sit dubius eligo mihi pro ueriore opinione id quod suprascripsi ꝙ talis remuneratio ualeat uera existente causa remunerationis maxime cum circunstantijs supra dictis. & sic mihi Federico de senis minimo decretorum doctori uidetur saluo semper consilio saniori. In cuius testimonium sigillũ apposui cõsuetũ.

¶ Consultatio prima facta per Federicum de Petruciis de Senis ad amicum suum legum Doctorem.

SVMMAE.

4 *Procurator confitens nomine creditoris recepisse debitũ an ipsum debitorem liberet a debito absque alia reali probatione.*
2 *Soluere, & confessio de soluto quod longè diuersa sint.*
3 *Confessio de soluto, quod contineat ueritatem rei gestæ.*

QVAESTIO LIII.

TITIVS fecit procuratorem ad petendum & exigẽ gendũ quicquid sibi a quocunq; debetur, & ad quitadum de eo quod receperit. Iste procurator liberauit debitorem qui obligatus erat ad centum florenos, quos cẽtum florenos iste procurator fuit confessus se habuisse & recipisse. Quęritur † nunquid iste sit libera-
1 tus si non probat realem solutionem, uidetur quòd non: quia non seruauit formam mandati quia debuit liberare de eo ꝙ receperit, sed per instrumentũ nõ probat solutionem sed cõfessio de solutione facta. & nõ est dubiũ quòd ista sunt diuersa † soluere & confesio de soluta. & alia actio
2 ne tenetur & obligatur, quin reuera pecuniam recepit q̃ qui confessus est recepisse. ff. si cer. peta. l. 1. in contrarium uidetur. Nam iste debitor dicit se soluisse & ad probandũ se soluisse probare nititur per confessionem de soluto, quòd uidetur sufficere. † Nam confesio de soluto conti-
3 net ueritatem gestæ rei. C. de solu. l. pecuniæ, & standum est confessioni donec probetur contrarium. ff. de probacum de indebito in fi. & l. generaliter. de non nume. pe. Item dr̃ in lege canonizata. 3. q. 9. si debitũ, tracta de corpore de testi. col. 7. ꝙ si debitum scriptum sit, & proferatur probatio solutionis per testes sufficit probare per testes quòd creditor fuit cõfessus pecuniã se recepisse. ¶ Ad hoc rñdet primi quod licet q̃tũ ad creditorẽ ista sint paria recipere & confiteri recepisse, ut ex hoc debitor liberetur tamen reuera diuersa sunt. Vnde procurator non potuit liberare nisi realem solutionem receperit, non fictã.

¶ Consultatio secunda.

SVMMAE.

1 *Recipere debitũ & confiteri se recepisse an sint paria quã tum ad liberationem debitoris.*
2 *Agens conditione indebiti soluti probare debet se indebite realiter soluisse.*
3 *Conditio indebiti quo casu competat.*
4 *De uno ad aliud non inferri, neque argumentum si unum habet diuersum effectum ab altero.*
5 *Solutione uera tollitur omnis obligatio ciuilis, & naturalis ex taliter extincta amplius non reuiuiscat.*

QVAESTIO LIIII.

EODEM modo & quasi idem quæritur. Titius erat debitor Sempronij in cẽtum ex causa mutui. sed instrumentum dicebat deducẽ dum. Creditor liberauit debitorẽ de dictis. ec. & i instro

E libe-

liberationis dicit fuit cõfeſſus ſe habuiſſe dictas. cc.li-
bras à dicto debitore quãtũ tñ receperit neſcitur.nũc de
bitor ꝑ codõnẽ indebiti repetit centũ quæ indebitè di-
cit ſe ſoluiſſe.& ad probandum ꝙ indebite ſoluerit nitit
probare per inſtrumẽtũ illius confeſsionis factæ à credi
tore,dicens debitori tu non potes negare quin.cc.recepe
ris.q a nõ licet tibi cõtra cõfeſsionem tuã uenire.& alle.
iura ſuperius in conſilio præcedenti inducta.at creditor
5 †replicat dicens licet paria ſint recipere & confiteri rece
piſſe quantum ad liberandum debitorem,nõ tñ ſunt pa-
ria ut creditor remaneat obligatus debitori conditione
2 indebiti. Nam † qui agit conditione indebiti ſoluti, de-
bet probare re indebite realiter pecuniam ſoluiſſe ut l.
cum de indebito in prin.ff. de proba.ſæpe. n. creditor q
modicũ debet habere,cõfitetur ſe recepiſſe quicquid.in-
ſtrumentum cõtinet in fauorẽ debitoris ut plenè libere
tur.ſed debitor reſpondet ꝙ ſiue tractemus de liberatio
ne ſiue de obligatione ſemper ſtandum eſt confeſsioni.
ut l.generaliter.C.de non nume.pecu.

¶Reſponſio do.Iaco.de Santo Miniato ad primũ dubium.

¶Hæc materia ſolet tractari in ſimili in l.ij.§.appellata.ff.ſi
cer.pe.l.gñal'r.C.de non nu.& inſt.de literarum obliga-
tione.in fi.Cõis eſt opinio ꝙ tñ ualeat cõfeſsio in effectu
quãtum uera ſolutio, & eſt rõ quia cõfeſsio de ſoluto di
ſponit in effectum probationis uel ſolutionis, aut nõ eſt
immediata cã ꝓducendæ obligationis,uel liberationis.
Ille tñ q allegat quitantiam nõ debet principaliter alle
gare ſe liberatũ ex qtantia,imò allegat ſe ſoluiſſe.ad cu-
ſus ſolutionis ꝓbationẽ ſuccedit quitãtia facta ut proba.
l.cũ quis decedens.§.codicillis.ff.de leg.3. & l.publia.§.
Lucius.ff.de depo.Et facit ad hoc ar.l. cũ de in rẽ uerſo.
ff.de uſuris cũ materia ſua.& hanc puto ueram opinionẽ
omiſſa ꝓlixitate uerborum.Ex quibus ſi bene inſpiciatur
patet de ſe reſponſio ad omnim in contrariũ allegata.

¶Reſponſio do.Plag.ad ſecundum dubium.

¶Ego credo ꝙ conditio indebiti non uendicet ſibi locũ ꝙ
3 probatur ſic. Certum eſt quod † ubi habet locum condõ
indebiti ibi probari debet re uera traditionẽ rei interue
niſſe.Rõ qa cõtrahit re iſta obligatio,& in obligationi-
bus q̃ cõtrahũtẽ rei traditio debet ꝓbari uera. ¶Hoc pro
batur expreſsè inſti.quibus modis re ꝯ obliga.§.his quo-
que.ſed cõfeſsio nõ eſt receptio nec eſt ſolutio ergo&c.
Nam aliud eſt cõfeſsio aliud eſt ſolutio:ut.l.pẽ. C.de bo.
damna.& l.aſsiduis.C.qui potiores in pig.habeant. & l.
j.C.de do.cau.non nu.uide omnino in Specu.de teſte in
tertia carta.uerſi.ſed ponẽ.ergo ubi nõ.aliud eſſe ſi ꝓbo
numerationem & aliud ſi probo;confeſsionem.

¶Secunda reponſio dn. Plag. ad probandum rõnem ſuam
ſuper tertio dubio.

4 ¶Secundo probatur ſic. † Quoties plura ſunt quorũ unũ
habet diuerſum effectum ab altero,ibi de uno ad alterum
non inferimus nec rite argumẽtamur.ut .l.meriti.§.nihil
ff.de acquirẽ.poſ.& l.Papinianus.ff.de minor.Sed mani-
feſte oſtendo ꝙ confeſsio facta ꝙ creditor habuit pecu-
niam habet diuerſum effectum à ſolutione.ergo idẽ non
5 debet eſſe iudicandum.† Quod habet diuerſum effectum
probatur:qa per ſolutionem ueram omnis tollitur obli-
gatio ciuilis & naturalis. Et obligatio ſic extincta non
põt reuiuiſci:ut inſti.quib.modis tollit obligatio.in prin
ci.& l.ſi res.§.aream.ff.de ſolutio.cũ ſimilibus. Per con-
feſsionem uero non tollitur utraque,immò non tollitur
ciuilis ſed naturalis.uel ſm aliã opinionem eliditur ci-
uilis ut l.tale pactum.ff.de pactis.l.in cõtractibus.§.ii.C.
de non nume.pecu.cum enim nõ tollitur obligatio,ſed
inducitur exceptio ſtultum & ſictitium eſſet dicere ꝙ ex
ſola confeſsione induceretur cõdõ indebiti.Accedat qđ
not.in l.ſi unus.§.pactum.ff.de pactis. ¶Iura in cõtrariũ
allegata faciunt pro iſta parte.quia ipſa dicunt quod cõ
feſsio non inducit obligationem,ſed probationem obli
gationis.& ſic non inducit ſolutionem,ſed probationẽ
ſolutionis in effectu; quia hoc eſt uerũ quantum ad hoc
ut debitor poſſet ſe tueri exceptione,& creditor poſſet ꝓ
bare de iure ſuo,quia iſte eſt unus de modis probãdi,nõ
autem quantum ad hoc:ut obligatio & diſſolutio obliga
tionis probetur:& ut tollatur naturalis & ciuilis obliga
tio & inducatur ex hoc.Et huic rationi nõ eſt dare reſpõ
ſum.& hoc intellige uerũ,qñ nõ interuenit receptio ip-
ſa ſecundum ꝙ no.in l.ſi cautione.& l.in contractib. C.
de non nume.pecu.& per iſta argumenta credo aliã qõ-
nem determinatã eſſe ꝙ ſufficit confeſsio procuratoris
ſi benè inſpiciatur ibi non no.Arch.de mõ diſſoluendi,
ſed modo probandi quæ non ſunt paria.

¶Conſultatio Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Interdictum ſeu ſententia contra non citatum non conui
ctum: non interrogatum,non confeſſum,inauditum,in
defenſum: & penitus ignorantem lata an teneat.*
2 *Viſitatores generales religioſorum:quem modum debeãt
in ſuis commiſſionibus obſeruare.*

QVAESTIO LV.

PER uiſitatores a ſede Apoſtolica deputans ſuper
correctione, & reformatione monaſterii et ordi-
nis Ciſter. quorum poteſtas infra ſubiicitur, Pro-
ceſſum fuit apud capellam Diuæ Magdalenæ Se-
nen.contra dominum Antonium priorem Sancti Galga-
1 ni præfati ordinis † non citatum, non cõuictum, nõ in-
terrogatum,nõ confeſſum,inauditum,indefenſum, pœ-
nitus ignorantem,& abſentem modo infraſcripto.Item
certis de cauſis interdicimus officiũ prioratus domino
Antonio & uolumus ꝙ dominus Placitus prouideat ſibi
de aliquo alio monaſterio ſubiecto monaſterio Sancti
Galgani & inde non reuertatur apud monaſterium San-
cti Galgani ſine noſtra licẽtia ſpeciali,qđ ſi fieret teme-
ratie ipſum,& receptores ipſo facto excõmunicamus ſeu
excomunicationis ſententię uolumus ſubiacere, quam
ſententiam ferimus in his ſcriptis trina monitione præ
miſſa.Nũc quæritur ãn dictum interdictum, præceptum
& ſententię prolatio teneat necnè. ¶Super quo ego Fe-
dericus de Senis decretorum doctor ad conſulendum aſ
ſumptus,uiſis dicto interdicto commiſsione factis in di-
ctos uiſitatores & diligenter conſiderato loco prędictæ
uiſitationis ſeu facti interdicti excõmunicationis prola
tæ ſententiæ dico & cõſulo ſaluo ſemper conſilio melio
ri dictum interdictum,& prohibitionem non tenuiſſe.&
ipſum reuertentem ad ipſum monaſterium & eum ibidẽ
recipientes excõicatos nõ fore. Et primo moueor per c.
ſtatuimus,& quod ibi no.de offi.del.lib.6.Nã uiſitatio &
qcqd aliud fieri mãdatur in certo loco alibi expediri nõ
põt niſi in certis caſib.qđ in caſu noſtro obſeruatum nõ
fuit.¶Præterea iſtud potiſsimè me mouet Viſitatores po
teſtatem et modum ꝓcedẽdi receperunt à commiſsione
apoſtolica.Sed certum eſt ꝙ quõcunque & qualitercun-
que Papa mandet procedi,ſiue ſimpliciter, ſiue de plano
& ſine ſtrepitu & figura iudicii ſiue precisè ſcribat, ſem-
per legitimæ defenſiones ſunt ſalue:ut de off.del.ex par-
te.ij.& in conſti.cle.de re iudi.paſtoralis in fi.de uer.ſi.l.
ſępe.Plurimũ.n.claudicaret iudiciũ ſi audiatur impugna
tio,& non defenſio,quę à iure prouenit naturali, & quã

Iudici

iudici siue Principi tollere.non licet.ut in prædicto cap. pasto.& de exce.cũ inter.Et generaliter traditur,q ea quæ fiunt contra absentes,& nõ per cõt umaciam nullius sũt momẽti 3.q.9.per totum & legitur & no.de testi.c.ij.& de re iudi.tenor.¶Quid plus?¶Visitatores Generales religiosorum electi à capitulo generali i visitatione quicqd faciant oportet q seruent aliquẽ modum in procedendo,nec possunt inauditos aliquos suo iure priuare,sed debẽt iustas excusationes audire ut colligitur extra de sta. mona.c.ul.i principio.& in uersi.uisitatores ibi cõtumaces inuenerint & maximè cũ in hoc fama & opinio dicti dñi Antonij sigilletur,& aggrauetur.& quãuis prior claustralis & ceteri monachi i omnibus & per oĩa mandato sui prælati nisi notoriè iniusto habeãt obedire necesse:ut de sta.mo.cũ ad monasterium.§. prior. & eo. ti. c.j.in clemẽ.i fin.& de temp.ordi. ad aures cũ suis glos. Tñ Visitatores non illã habent ptãtem, sed illam solam quã ex cõmisione receperunt,per quã commissionem nõ fuit exclusa legitima defensio.imo & si Abbas modũ excederet contra monachum, licitũ est se defendere & reclamare.ut notatur de appe.c.de priore.& de sta.mo. c.pẽ.& maximè qñ monachus spoliatur loco suo,ubi ꝓfessionẽ fecit,& uiuere,& profiteri credidit,ad quẽ directè põt se restitui petere. Ad hoc quod legitur & no. de rescript.cũ dilecta.& de accu.cum olim. & quod no ta.Host.de resti.spol.iter in 6.glo.Sæpe enim isti & simi les Visitatores conscientiã sequuntur extraiudicialiter informatã contra ius scriptum,q faciendũ nõ est iuxta exemplũ & uestigium dñi.2.q.1. Deus omnipotẽs. 3. q. 7.eodem iudicet cum suis gl.

¶Cõsultatio domini Federici de Petrucciis de Senis decretorum doctoris.

SVMMAE.

1 *Institutio hæred. ex medio tẽpore facta an sit ualida:& an taliter instituti dicantur mediatè uel immediatè hæredes.*

2 *Executor testamenti quando dicatur merus & regularis.*

3 *Restitutio trebellianica quæ & quando dicatur.*

QVAESTIO LVI.

Domine Francisce rogo, ut de his dubijs parũ uideatis & aliqđ scribatis,ut detis mihi materiã incipiendi ueritatem.Testãr reliquit uxorẽ suam usufructuarium, & post mortẽ suã reliquit.A.& B. hæredes uniuersales . mandans q dictã hæreditatem inter pauperes distribuant.ita quod nullus posset habere ultra quadragita sol.¶ Primo quæritur an dicta.instõ tãquam facta ex tpe medio uitietur, an icõtinẽti fuerit hæredes detracto tpe medio ut ff. de hære. insti.l.hæreditas. & l. in tempus. ¶Secũdo quæro an isti sint executores in effectu, & habeant uim hæredum. an Incontinenti fuerint hæredes grauati tamẽ restituere hæreditatem pauperibus.¶In primo casu nihil potest retinere.ut l. si quis ad declinandum.C. de episco. & cleri. ¶In secundo casu est dubium an Trebellianica cesset, quemadmodum cessat Falcidia de singulari legato dando pauperibus. Vellem habere responsum die sabbati in sero.

¶Responsio domini Francisci.

¶Ex præmisso themate quatuor uertuntur dubia.

1 Primum est an institutio poterat fieri cum ista adiectio ne temporis an ipsa adiectio temporis remoueri debeat. Et quantum ad hoc dicẽdũ est q ista institutio tenet nec tempus reiiciẽdum est de medio:quia licet instõ nõ posset fieri ex eo tẽpore certo . ut l.hæreditas ꝑallegata.& §.hæres inst.de hæredib.insti.¶Sed esse intelligitur purè institutus, reiecto tempore de medio,tamen sub die icerta potest fieri istitutio sic qualificata,nec reijcitur tẽpus de medio:ut l.quæ a filio i princi. ff. de hæredibus insti. & l.qui extraneum.eodem titu.no. gloss.& benè i dicto §.heres.Ratio:quia incertus dies est cõditionalis , & sic est in casu nostro,cum sua die incerta non est tempus de medio reijciendum.¶Secundo quæritur nunquid isti habebuntur tanquam hæredes,an tanquam fideicommissarij executores.Credo q sint hæredes non meri executores.Et quia in testamento sunt istituti & solẽ oiter:& qa in uniuersum ius defuncti succedũt ergo hæredes sunt ex dispositione testamẽti.ut l.nihil aliud est &c.ff.de uerbo.signifi.& est casus expressus in l.si quis ad declinãdã. nonne ibi dr̃ q secundũ illa iura.C.quis nõ poterat aliquem instituere sibi:ut faceret merã executionẽ.& ideo pauperes directò substituebat.

2 ¶Nam ille propriè dicitur executor merus,& regularis ad quem non transit aliquod ius ex dispositione testãtis, aliãs tales non dicerentur meri executores:ut probatur. l.si quis Titio.ff.de leg.iij.& ibi de hoc.& l.quidã testator.§.si scriptus.& l.si a pluribus i princ.ff.de lega.j.l.Lucius.§.j.ff.ad Treb.& l.diuus si cui plusquã.per l.Fal. cũ similibus.licet quãdoque lex,quod non fuit concessum per testatorem cõcedat ipsa in fauorem alimentorũ & relicti ad pias causas.Sed i casu nostro ius fuit cõcessum per testatorẽ.ergo &c.alias si diceremus istos executores ex eo:qa testator de tota hæreditate grauauit,sequeretur q hæredes qui sunt grauati,ut delegatis non detrahant Falcidiam,essent meri executores quod falsum est i aut.sed cum testator. C.ad l. Falci. Nam si diceremus eò quod eos in totam hæreditatem grauauit fore executores meros. Ergo Trebellianica nõ uendicat sibi locum, cum meri executores nullum commodũ sentire debẽt, quod in talibus est falsum: ut patet ad Trebell.per totũ. Nam postquam dedit nomen hæredi eius non debuit esse inane.Nam non potuit facere q lex in testõ suo nõ uẽdicaret sibi locum.ut l.nemo.ff.de lega.j.Adde sup hoc uide quod nota.de testa.c. 1.libro 6.i gloss.ergo.quia in nouella.

¶Circa tertium non obstat l.si quis ad declinandam: in eo quod dicit de epõ,quia illi non sunt ueri hæredes:qa nõ fuerũt istituti sed lex executores appellat ibi hæredes ꝑ quandam similitudinem,quia sm̃ q ad ueros heredes trãseũt iura & actiones,ita ad istos.¶Circa quartum nõ cre

3 do q ista restõ fiat de Treb.quia tunc inducit Trebellianicæ restõ cum in quotitate,& per modum quotitatis & uniuersitatis sit,& sic in fideicõmissarium trãserũtactiones:ut ff.ad Trebe.l.cogi.§.sed. & siquis & §. si mies. cũ multis similibus. Sed cum iste hæres non fuit per modũ quotitatis grauatus,sed fuit distributio quantitatis.Ergo patet q Falcidia uẽdicat sibi locum non Trebellianica. Sed cum hodie Falcidia cesset in talibus relictis,ut in auttentica.de ecclesiasticis titulis.§.siue aũt hæres col.9.qđ i tali distributione Falcidia habeat locum,& nõ Trebellianica.vĩ casus i l.si quis ad declinandam adde.Sed nõne per modum quantitatis sit hæc restitutio ex quo totũ rogatus est hæres restituere licet illud totum non distribuat inter singulos uniuersitatis pauperes.

¶Dominus Griffolus de monte Politiano.

SVMMAE.

1 *Pater an existentibus legitimis possit filios naturales legitimare.*

2 *Testamentum factum per filiumfamilias de castrẽsi pecu*

lio præteritis nepotibus ex filia fœmina an per dictos nepotes poterit expugnari.

3 *Filius spurius ex substitutione pupillari facta à patre, an admittatur ad bona hæredis, cui est substitutus.*

QVAESTIO LVII.

VIDETVR mihi quod in priuilegio legitimationis non fuit necessaria mentio seu nominatio de existentia nepotum ex filia præmortua: quia nul
1 la lege cauetur. Nam † pater potest legitimare filios naturales siue habeat legitimos siue non. ut in aut. de incestis nup. §. si. cum materia sua. & no. insti. de hære. quæ ab intesta. de se. §. 1. Et alia ratio est: quia semper legitimatio pretendit incommodum aliorum qui successuri erãt legitimatione nõ facta. Ergò qui petit se legitimare, nihil aliud petit quam se admitti ad bona patris, & q sit successor ipsius patris, q non erat, ante legitimationẽ obtentã. ergo non uidetur necessario mentionẽ habendã de his qui erant successuri patri. ¶Super secũdo dubio patet responsio ex præmissis an bona empta per filium uiuẽte patre præsumãtur empta de bonis patris. ¶Super tertio dubio cum queritur an res emptæ per dictos filios spurios in uita patris, possint psnmi emptæ de bonis patris uel debeant presumi empte & acquisitæ de bonis filiorũ non dubito præsumẽdum esse de bonis filiorum quesita ut. C. de arbi. nt. l. si defunctus. ¶Super quarto dubio ãnte testamentũ factum per filium s. de quasi castrensi peculio ĩ quo nepotes ex filia femina fuerint præteriti possit im
2 pugnari per dictos nepotes præteritos. †Et puto posse legitimam partem ferre de hæreditate auita non per uiam querelæ. sed per conditionem ex lege. ut. C. de epis. & clericis. l. sacrosancte. & aut. presbyteros. & ibi no. ¶Super quinto dubio respodeo. ut in primo iam est responsum. ¶Super sexto dubio. quo quæritur utrum auus paternus dictorum filiorum nõ legitimorum poterit eos heredes instituere. Et utrũ dicti nepotes & spurii sint capaces hæreditatis auitæ ex testamẽto. Vidẽtur mihi fore capaces, & posse institui ab auo paterno. primo quia prohibitio est duntaxat de patre ad filium spurium. Non autẽ de auo
3 ad nepotem. ut. C. de naturalibus lib. l. 1. ¶Præterea filius spurius ex substitutione pupillari facta à patre admittitur ad bona heredis instituti cui est substitutus. licet ad bona patris substituentis non admittatur. probatur. ff. de uulgari & pupillari substi. l. si is qui. & no. C. de naturalibus li. l. 2. & quia tanquã quilibet extraneus potest heres institui. ut ff. de adoptionibus. l. si pater. §. qui duos. ¶Super se ptimo quo quæritur nunquid deiicientes & expellentes præfatos filios de rebus, quas pacificè possidebãt ius suũ amiserint ipso iure uel per sententiã. Respondeo huiusmodi spoliatores penã. l. si qs in tantã. spoliãdo ĩcurrisse. ¶Federicus de Petruciis de Senis decretorum doctor.

SVMMAE.

1 *Stante statuto quòd qui bannitum percusserit: vel debilitauerit: vel occiderit certa pœna puniatur; an si in vno tantum defecerit integra pœna puniatur.*

QVAESTIO LVIII.

STATVTO cõmunis Perusii continetur sic, quòd quicunque fuit exbannitus, & condemnatus per potestatem uel Capitaneum Communis Perusii, uel eorum officiales, qui non sit legitimè rebannitus occasione robariæ stratę uel falsitatis, uel quia per nim cognouit aliquam uirginem maritatam, uel aliquam aliam mulierem bonæ conditionis, uel qui membrum alicui desiberauit, seu mutilauerit seu percussit aliquem in facie unde signum seu cicatrix remãserit. & qui aliquem percussit in aliqua parte corporis ita q sibi uulnera fecerit. & sanguinis exierit talis sit exbãnitus & cõdemnatus possit à quocũq; uel ubicunq; impunè offen-
1 di realiter & personaliter. ¶ †Et offendens predictos aut aliquẽ de prædictis in rebus uel in personis nullatenus teneatur. In aliis autem exbannitis & condemnatis Cõmunis & Populi Ciuitatis perusii pro maleficio ista pœna debeat terminari, uidelicet quod offendẽs aliquẽ ex predictis occidẽdo, membrũ mutilãdo puniatur immediate pœna, quam sustinere deberet si non esset exbannitus secundum formam statuti communis & populi predicti. Et si aliter offenderit uel aliud delictum uel iniuriã fecerit, ut supra dictum est, dicto exbannito uel condemnato, in persona uel rebus pati non debeat aliquam pœnam. Modo per dominum Capitaneum Ciuitatis perusiĩ fuit processum per inquisitionẽ contra Titium ad denũciationem sindici, in eo & sup eo quòd dictus Titius loco & tẽpore in dicta inquisitione cõtẽtis percussit Martinum in capite cum quadam spata cum sanguinis effusione. & condemnatus propter predicta in centum libris denariorum. & in quarto pluri propter ipsius contumaciã. post hoc accidit quòd qdã Petrus nomine predictum Titium exbannitum occasione predicta occidit. Reuocatur in dubium an dictus Petrus occisor ueniat puniendus dimidia pœna an nulla. Et q dimidia pena puniatur, patet ex ipsis uerbis sonantibus pro eo, quia ille Titius nõ fuit denunciatus, quòd pcusserat Martinũ in capite cum spata ita quod faceret sibi vulnus. Nec fuit cõtra eũ ex hac cã processum; nec etiam condemnatus quod percusserat ita quod uulnus fecerit, & sic quia non sit exbannitus ex causa statuti. nec inter causam statuti quia statutum requirit q sic fuerit exbannitus & condemnatus occasione predicta patet quòd occidens, cũ nõ potuerit eũ impune occidere. In aliis exbannitus immediatè pe nę quam substineret si non esset exbannitus. ¶In oppositũ arguit quòd eo ipso qđ dicit quòd percussit cum spata in capite cum sãguinis effusione, stati infertur q uulnus fecit. & secũdum hoc non probatur lege. sed allegatur quædam decre. extra de hom. c. significasti. quę nihil facit ad quæstionem. quia statutum ponit certum factum & certam formã. uidelicet quod sic fuerat exbannitus, & condemnatus. quę uerba narratoria uidentur. Vnde cum non fuit deductum in exbãnimento & condemnatione, nec in processu non sufficit presumptiuè probari. ¶In supradicto statuto sunt tria percussio, uulnus, & sanguinis effusio. percussio potest esse cum uulnere & sine uulnere. Vulnus non sine percussione. sanguinis effusio potest esse cum uulnere & sine uulnere. sed ista duo extrema. s. percussio & sanguinis effusio non uidentur posse esse sine uulnere, cõsiderato instrumento cum quo facta fuerat percussio. s. ense quod est instrumentum aptum ad uulnerandum. Et pars corporis percussa cõsideranda est. & sic loquitur. c. significasti. Et ita recurrendum est ad iudicium medicorum, quibus credendum est. ut not. per Spec. in titu. de proba. c. ult. uersi. hoc quoque. Et quia in facto dubio fauendum est reo &c. Sed credo contrarium per rationem p tactam sura p hac parte. Nam quotiscunq; constat de iure actoris nisi reus exceptionem suam tanquam intentionẽ sufficiẽter probet succumbit reus & locum habet quod dicitur. dubia probatio non releuat probantem extra de proba. in præsentia. quia reus in exceptione est actor. ff. de except. l. 1. & l. in exceptione de prob. Et pro hoc uidetur tex. de dona. per tuas. Et no. per Io. And. de rescrip. c. ulti. in glo. penul. in clemen. ¶In proposito constat de maleficio cõmisso p Petrũ. sed eius defensio est dubia, ergo stabimus ei, q certũ est, scilicet q puniatur maleficiũ. ¶Nõ obstat q dr scilicet quod in dubio absoluatur reus. ¶Nam illud habet locum quando probatio circa maleficium est dubia. Sed in casu nostro maleficium est certum & liquidũ,

sed

ſed dubia eſt defenſio malefactoris.Sic fuit determinatũ
Senis in ſimili caſu.
¶Statuto Senẽſi cauetur ſi pax præceſsit ꝓceſſum Curiæ
dimidiatur pœna . ¶Et accidit quod eodem die facta eſt
pax & incœpeus eſt proceſſus. Sed quia malefactot non
potuit probare quod pax præceſsit ꝓceſſum curiæ fuit
cõdemnatus inſolidum . Rõ quia ad dimidiandum pœ-
nam quæ debetur ex maleficio certo neceſſe eſt probari
ꝙ pax præceſſerit proceſſum curiæ:ergo in dubio tene-
mus ius commune & ſtatutorum quod integra pœna
debeatur.

Griffolus.

S V M M AE.

1 *Iudicis animus & intentio quibus agnoſcatur : & quòd conſilium ſequi non ſi nt neceſſarium .*

QVAESTIO LIX.

CREDO de iure fore dicendum ſnĩam tenere.
1 Rõ eſt† quia conſilium ſequi nõ eſt neceſſarium,
ſed uoluntarium.ut l. ij. ff.manda. & l.conſilij.
ff.de reg . iur . extrà de arbi.c.olim.Hoc præſup
poſito dico ꝙ animum iudicis nõ ex cõſilio,ſed ex actis
& ſententiæ prolatione,nõ ex interlocutione extriſeca
debemus capere & colligere.hoc probat.l.ij.cõiuncta.l.
ſi ex ſtipulatione.C.de ſen.& interlo. omnium iudic.cũ
omnibus.ll.ſe.illius tit.cõiuncta.l.in ſumma.ff.de re iu-
di.& l.ij.C.de ſen.quæ ſine cet.quã.& ibi no.Vnde cum
cõdemnatio & abſolutio fieri debeat ex actis poſitis nõ
ex extrinſecis qualitatibus & interlocutionibus ſtatĩ te
net.Et per hoc ſoluitur cõtrarium de l. qualem & l. ibi.
quis cõſtat ibi ex actis & ex prolatione ſententię ex co
ꝙ iudex declarauit animũ ſuũ circa probationes acto-
rum: quia dixit conſtat nobis ex actis legitimè talẽ fore
abſoluendum. Ideo dictam ſcientiam inter partes &c.&
poſtea condemnauit.Et uerè hoc poterat conſtare ex a-
ctis , & ſic cõcordat cum animi declaratione.aliàs autẽ
ſi ex actis non conſtaret nõ uiolaretur ſententia cum in
dubio pro ſententia præſumamus:ut l.qualem.§. ſi arbi
ter.eod.titu .

¶Fedeicus de Senis .

S V M M AE.

1 *Pactum quòd non cedatur bonis,an ualidetur iuramẽto.*
2 *Pactum ut conueniatur habita ratione nè egeat quibus caſibus non teneat .*

QVAESTIO LX.

1 QVOD pactum † ſeu renunciatio ꝙ non cedatur
bonis dr̃ iurõ probatur.primo in caſu aut.ſacra-
menta puberum.C.ſi aduer.uen.¶Item cum non
ueniatur ꝯ alienationẽ rei dotalis de iureiur.cũ
cõtingit. Itẽ ꝙ filia non habeat regreſſum ad bona pr̃na
de pactis c.2.li.6.Itẽ in pacto.l.cõmiſſoriæ ꝯtra de pig.ſi
gnificãtibus.¶Item Spe. dicit ꝙ ẽt ſine iurõ vr̃ ualere pa
ctum ꝙ ꝓ debito poſsit quis perſonaliter detineri ut no
ta.in Spe.de renũcia.& cõ.lu.§. j. ad ſi. uer. Item eſt hu-
2 manum ꝙ dicit ne liber homo.¶ †Item:quia quidã ſunt
caſus ꝙ nõ ualet pactum ut conueniatur habita ratione
ne egeat.ut ibi in uer. præcedẽti ergo contrarium eſt re
gulare.Ex hoc probatur quòd tale pactũ nõ eſt cõtra bo
nos mores nec habet perpetuam cauſam prohibitionis .
¶Præterea prędicta uidẽturvera,niſi eſſet notoria & ma
nifeſta mẽdicitas,& paupertas,& fames qđ non eſt ĩ ca-
ſu noſtro:quia tũc iurm eſſe ꝯtra ius naturale.Vnde nõ ua
let pactum ꝙ filius non petat alimenta a patre;ut not.in
Spe.qui ſi.ſunt le.uer.ſed pone quidam.Adde ſecus de iu
re ciuili.ut l.pactum,C.de collationibus.

S V M M AE.

1 *Ius eligẽdi prælatũ proprietate poſſeſ. & facto probatur.*
2 *Præſcriptio quatre odioſa,priuilegium autem fauorablie.*
3 *Ordinatio beneficialis qualiter ſit probabilis.*
4 *Electio actus eſt inferioris: et cõfirmatio actus ſuperioris.*
5 *Canonici receptio non fit niſi a prælato , & canonicis ſuis collegialiter non ſingulariter.*

QVAESTIO LXI.

VACANTE quondam prioratu ſecularis eccleſiæ,
hij qui ſe canonicos & ius eligendi priorem ibi-
dem,aſſerebant ad ſe pertinere iuris ſolenni tati-
bus obſeruatis,elegerunt d.in priorem dictæ ec-
cleſiæ uacantis,quæ canonica nuncupatur,cui electus.in
fra.debitum tempus electioni conſenſu præſtito.præſen-
tauit electiõnẽ ſuam ordinario loci petens illam ſolenni
ter confirmari , poſito ædicto generali ſm formam iuris.
Nullus apparuit ꝯtradictor ꝓduxitq; idem electus eidẽ
ordinatio omnia iura ſua per q uæ merito cõſequi dẽt cõ
firmationem. produxit quoque primo totum proceſſum
ſuæ electioni & conſenſus iuſtrũ. Et quia dictus ordina-
rius loci.ſ.eps dicebat ad ſe pertinere collationẽ,& ordi
nationem,& prouiſionem dicti prioratus de iure commu
ni.¶Addi.1.Niſi ex parte electi oſtenderetur quòd dictus
prioratus habeat collegium,uel quod canonici ipſius ſint
in poſſeſsione iuris eligendi.Iccirco dictus electus produ
cit iura ſua ad probandũ quod illi qui eũ elegerũt ſint ca
nonici creati in dicto prioratu.Iſtn mñ ualeat erant crea
ti:quia prior dictæ canonicæ habita conſenſu canonico
rum ſuorum autoritate & licentia habita epali ſecundum
formam conſtitutionis epiſcopalis eos recepit in canoni
cos & in fratres dictæ eccleſiæ,ita quod de ipſorum crea
tione non extat aliqua dubitatio apud epm loci.Item prę
dictorum canonicorum produxit inſtrumentum ordina-
tionum ſacrorũ ordinũ & ut breuiter concludam ꝯtra ꝑ
ſonas eligẽtium ſiue canonicorum nil opponitur.Sed di
cit eps hoc nõ ſufficit niſi fiat ibi fides ꝙ illi canonici ſũ
ibi ut capitulum,uel ꝙ ſunt in poſſeſsione eligendi.Iccir
co ipſi epo produximus priuilegium 1 on.an.quod priui-
legium diœceſanus loci cum conſenſu capituli conceſ-
ſit priori & fratribus dicti prioratus & fuit confirmatum
autoritate Gregorij.9.ex certa ſcientia,& ipſum priuile-
gium ipſius epi ſic incipit,Bõfilius dei gratia humilis eps
dilecto filio.b.Priori S.Marię de Salceano eiuſque fratri
bus tam pręſentibus q̃ futuris canonice miniſtrãtibus in
perpetuum &c. & in ipſo priuilegio poſt conceſsionem
quarundam capellarum,& aliorum iurium ſpiritualium
eidem prioratui:ſequitur.Liceat tibi & fratribus, ſindi-
cum in cauſis eccleſię conſtituere, ꝑ ipſum cũ opus fue-
rit iuramentum de calumnia præſtare &c.Per qđ priuile
gium dicimus quod eps loci dicto Priori & prioratui cõ
ceſsit ius collegii de nouo uel declarauit antiquũ.produ
ximus poſtea multa inſtrumenta receptionum canonico
rum mutui liberationis,literas legatorum apoſtolicæ ſe
dis,in quibus continetur Priori & Capitulo de Salceano
Priori & canonici S.Marię de Salceano.Item inſtrumen
ta ſindicatus per quę apparet quod Prior & Canonici cõ
ſtituerunt & ſindicum & ſindicos. ¶Item inſtrumentum
cuiuſdam mutui accepti cui autoritatem præſtitit epiſco
pus loci,in quo prior & canonici ſe obligauerunt.& om
nia iſta ſunt inſtrumenta antiqua licet poſt conceſsionẽ

priuilegii.Itē produximus instrm̄ electionis prioris tunc
1 defuncti.¶†Ex quibus concludimus ꝙ tam ratione ꝓprie
tatis q̄ possessionis ius eligendi spectat ad canonicos ec
clesiæ supradictæ.Ep̄s uero loci his non contentus sic op
ponit per ordinē.& dicit ꝙ per illud priuilegiū Bonifilij
Ep̄i nō probatur ius eligēdi pertinere ad canonicos dicti
prioratus & arguit sic.Aut dict.canonica erat ante cessio
nē istius priuilegij collegiata aut nō.Si primo erat colle
giata nihil operatur istud priuilegiū.Si autē nō erat colle
giata Ep̄s Bonifilius nō cōcessit sibi totū ius collegii,sed
solū istos duos actus s.ut sindicū posset constituere, & ꝑ
ipsum iuramentū de calumnia præstare, ergo in aliis uī
sibi ius collegii denegasse.ar.in c. qualis.25.di.de præsu.
nonne. ¶Ad hoc respondetur ꝙ si dicta canonica erat pri
mo collegiata , operaẗ hoc istud priuilegiū uidelicet qđ
declarat quid competit priori & fratribus suis iure colle
gii.s.sindicū constituere & per ipsum iurare.
¶Simile de procuratoribus,quia in causis.Si uero dicta ca
nonica nō erat primo priuilegiata;dico ꝙ per quæ uerba
concessit sibi ius collegii.& primo per illa uerba,& fra-
tribus,facit unū corpus cuius corporis ipse est caput. ad
hoc de his quæ fi.à præla.nouit.& c.quanto cum simili.
¶Itē qa cōcessit sibi illos actus,q nō possunt exerceri ni-
si à corpore uel collegio.s.constituere sindicū.& per ipsū
iurare.ff.ꝙ cuiusq; uniuersita.nomi.l.1.& de iura.calum.
l.impetratorum.unde per concessionem illorum actuum
totum ius collegii concessisse uī: quia una & eadē res nō
debet duplici iure cēseri.de priuilegiis.qa circa.de deci-
mis cū in tua.nec partim legitimus & partim illegitimus
quis esse pōt.Ad quod no.de clan.despon.c.ul.& qui à iu
re cecidit &c.qui partē fundi possedit.totū possedisse uī.
ut in legibus uulgaribus. ff. de acquiren.poss.l.possideri.
& qui partem iurisdictionis acquirit totā acquisiuisse ui-
detur.no.Ion.de capel.monach.c.2.¶Non ob.quod nota.
2 de præscrip. auditis in glo.sed contrarium. Nam † præ-
scriptio est odiosa &restringenda.priuilegium autem:ut
est in casu nostro , est fauorabile & ampliandum.ad hoc
de deci.tua. & c. ex parte.3.Præterea consuetudo postea
subsecuta declarauit illud priuilegium generaliter de-
bere intelligi quo ad omne ius collegii . ad hoc de cōsue
tudi.cum dilectus.Ista autem consuetudo probatur quia:
ut patet per instrumenta supra nominata,& literas Lega
torum Apostolicæ sedis multos actus exercuerunt prior
& Canonici sui qui actus de iure non possunt exerceri ni
si a corpore uel collegio.Et istud exercitiū fuit ab octua-
ginta annis citra. & dato sine præiudicio, quòd de iure
collegii non constat ad plenum:saltem iuuatur ex posses
sionis commodo,quę possessio ex longinquitate tēporis
prę scriptionem inducit.Et ista possessio sic probatur qa
primo ꝓduximus instrumentū electionis factū.M.cclxii.
de domino Christoforo , qui postea gubernauit dictum
prioratum:ut prior ultra 34.annos,& sic habitus & repu
tatus fuit communiter,& maxime ab ordinario suo , qui
prior multos canonicos recepit in dicta canonica,de au
ctoritate Episcopi & suorum antiquorum canonicorum.
Contra hoc opponit Episcopus ꝙ licet ei de electione cō
stet,non tamen constat ꝙ electio fuerit confirmata. Sed
ad hoc respondeo, ꝙ licet antiquitate temporis nō pos-
sit constare de confirmatione credendum est tamen quod
fuerit confirmata ex quo non dicitur infirmata.¶Et ꝙ iu-
re administrauerat,& ꝙ non fuit immemor suæ salutis,fa
cit quod no.Hostien.de tempore antiquo,& recenti cir-
ca matrimonium spirituale & carnale de prę sump.illud
in magna gloss.¶Itē adhoc.quia ex duobus extremis pro
batis colligitur medium.28.di.quia tunc culpę.ergo hic
ex electione & administratione facta sciente Episcopo
colligitur confirmatio.Ad hoc facit quod de possessione
no.16.q. 4.uolumus. ubi dicitur ꝙ prescribens possedit
initio prę scriptionis,& in fine,prę sumitur medio tempo
rē possedisse.Ad hoc facit quod no.Archid. cētesima di.
cōtra morē.circa finē.ubi dicit,ꝙ ex his actibus præsumi
tur qs canonicus.Itē bene facit ꝙ ipse no.de cōse.dist.1.
nemo, ubi dicit ꝙ si apparet oratoriū in forma ecclesiæ,
nec appareat ꝙ de licētia Episcopi fuit institutū , præsu-
mitur de auctoritate Episcopi institutū.ergo hic Prior q
sub forma prælati administrabat . ¶Itē ad probādū ordi-
3 nationē alicuius sufficit ꝓbare†ꝙ pręsente suo Episco-
po:ut ordinatus celebrauit ſm Goffr.q. hoc not.x̄ de cle
ric.peregri.c.2.¶Præterea:qa ex quo i possessione pręla
turę est aliquis , in tantū requiritur ꝙ sit cōfirmatus ꝙ si
sibi agēti nomine ecclesię opponatur exceptio , tu nō es
cōfirmatus:nō admittitur.ut plenè no.Cōpo.de ele. ni-
hil.& ipse & Inno.de elec.trāsmissam.& ar.12. q.2. alie
nationes ex iuribus allegatis i prædicta glo.possunt cir
ca hoc adduci īfinita argumenta.Itē ut colligitur ex præ
dictis gl.ista est talis præsumptio, cui statur donec pro-
beẗ ꝯtrariū . ¶Itē ex dicto ꝯtrario tā dictus Prior quàm
Episcopus,q est passus administrare esset arguendi. pri-
mò de dolo.secūdò de negligentia.q̄ ꝑsumptio est fugi-
enda cū nullus pręsumatur imemor suæ salutis.¶Præte
rea ad hoc ut canonici sint in possessione eligendi, suf-
ficit ut illos actus exercuerint.q reddūt collationē ꝑfe-
ctā ut apparet amicabiliter intelligendi. de ele.querelā.
& melius eodē titulo.cumana.& de causa pos.& ꝓprie.
cū ecclesia.c.cū oli. ibi i gl. cōmuni hæc q̄stio terminaẗ
i fi. ubi dicit & sufficit electio uel præsentatio &c.de iu
repatro.cōsultationibus.Sufficit.n.quod talis electio nō
fuit impugnata ex forma electionis uel ex ꝑsonis eligē
tiū nec principaliter spectat ad electores cōfirmationē
4 petere.¶†Cōfirmatio.n.est actus superioris. Electio ue-
ro est actus inferioris unde possessio eligendi & ius eli
gendi quod ex possessione ꝓcedit q̄rit ex actibus eligen
tiū. Sed confirmatio ex actib.aliorū ut no.magistraliter
de reg.iur.bñficiū & sufficit ꝓbatio actus pacifici; cū de
possessione tm̄ agit.ſm Hostien. debent ergo inferiores
esse soliciti custodire actū & ꝓcessum electionis , ut sic
conseruent sibi ius iposterū. Superior dēt esse solicitus
de iure confirmādi.Quid ergo si canonici elegerūt quen
dā criminosum occultū cuius electio postea cassatur ad
hoc solū qa criminosus erat.Quid si postea canonici ele
gerūt aliū,q postea noluit cōsentire ſm opinionem dñi
ep̄i nullā possessionem cōsecuti sunt isti canonici,ꝙ tñ
est contra mentem iuriū s̄ inductorum.¶Præterea iste do
minus Christoforus electus habitus & reputatus ꝑ Prio
rem longissimo tempore.unde ex pręcedēti electione,
& ex tali patientia non est aliquod dubiū quòd ipsi ca-
nonici sunt i possessione eligendi.ut patet ꝑ no.ꝑ Inno.
de resti.i integ.c.2.ibi.n, æquiparat , ea q̄ sunt dignitatis
& confirmationis.¶Pręterea infinita iura in titu.de ele.
& alibi clamant;quod canonici habent eligere prælatū
in ecclesia,quia,eo ipso quòd canonici sunt in ecclesiā,
eorum est electio.hoc eo. n innuit plene Cōpo.de elec.
5 c.2.¶Prætera†canonicorū receptio ea receptione , qua
ius canonicè tribuit,nō pōt fieri nisi à prælato & cano-
nicis suis collegialiter.nō singulariter.ut no.ꝑ Inno.&
Cōpo.de rescrip.eā te.Cū ergo duo priores,q imediatè
ꝓferūt dictæ canonicæ auctoritate Ep̄i; & cū consensu
suorū canonicorū canonicos receperint,patet ꝙ sunt ī
possessione actus collegiati.& hoc sufficit ut ꝑ hoc ha-
beāt possessionē aliorū actuū ad collationē spectātiū.&
hoc bñ innuit.In.de iurepa.postulasti.Itē ꝓduximus ele
ctionē,& totū ꝓcessū electionis celebratę ꝑ canonicos
eiusdē ecclīæ de priore,q ꝓximè & imediatè defūctus ē,
& ꝓsentationē ipsius electionis & cōsensū electi & ꝓcu
ratorū ad petēdū cōfirmationē.Sed Ep̄s opponit,&dicit
qđ ista electio nō fuit cōfirmata , imò fuit nulla; ex eo
qđ papa reseruauerit sibi ipsam ecclesiā uel prioratū ua
cantē.¶Ad hoc r̄ndeo,& dico ꝙ per hoc non uitiaẗ pos-
sessio

fessio eligēdi ipsorū canonicorū. immo innuitur ex uerbis reseruationis, quod nisi reseruatio impediuisse ualuisset electio ipsorum canonicorum alio impedimento canonico non obstante. ¶Verba uero reseruationis sic iacēt Bonifacius seruus seruorum Dei pręmissa salutatione, & causa inductiua gratiæ sequitur in literis apostolicis. Nuper si quidam prioratu ecclesiæ secularis sanctæ Mariæ de Salceano diœcesis &c. Per mortem quondam Christofori Prioris ipsius uacante. Nos Prioratum ipsum dispositioni apostolicæ reseruantes, decreuimus irritum & inane, quicquid secus de illo scienter uel ignorāter cōtingerit attemptari. Post modū uero canonici ipsius ecclesiæ ad quos in ea, Prioris electio: cum prioratum eundem uacare contingit, pertinet. teorem huiusmodi reseruatiōis & decreti nostrorum ignorantes. te in priorem ipsius concorditer prout asseris elegerunt. Sed tu demum de reseruatione & decreto prædictis diligenter attendens ꝙ huiusmodi electio nō ualebat, nobis humiliter supplicasti, ut prouidere tibi de prioratu pdicto ex benignitate apostolica dignaremur. Cum itaq; &c. Sequuntur postea uerba prouisionis. ex quibus quidam uerbis arguo ꝙ si reseruatio non præcessisset ualuisset electio impedimēto alio non obstate. ¶Ad hoc per Epm opponitur ꝙ talia uerba sunt narratoria: ergo fidem non faciunt de priuileg. si papa lib. 6. de sen. excom. c. ult. in. clemē. Replico ꝙ hoc oō est uerum. & sic cum esset dubium an prior qui modo est mortuus esset cōsecutus aliquod ius ex electione uel nō, propter capi. si eo tempore de electio. lib. 6. Papa hoc dubium determinans dixi licet alias electio prioratus pertineat ad canonicos dicti prioratus, tñ quod uigore istius, reseruationis electio non ualuit ad hoc eod. titu. si papa, secundo responso lib. 6. Quando dñs Episcopus nidit tot & tanta dubitare potuit ratione alicuius iuramēti præstiti. de rebus ec. non alie. ꝙ ualeat electio canonicorum ipsorum maxime cum ipse Episcopus asserat se non inuenire ī registro uel archiuo episcopali, ꝙ Episcopus loci unquam illum prioratum contulerit. licet etiam dicat ꝙ nō souenīat ꝙ aliquis Episcopus prędecessor eius unq̄ cōfirmauerit ibi priorem. prætereā redeundo ad mentem priuilegij Bonifilij, ipse Bonifilius concessit ut in causis ecclesiæ constituerent sindicum ipse & fratres sui. Sed fratres uel canonici nō facerent unum corpus cum eo, quomodo haberent se intromittere de administrandis rebus ecclesię: Nam si dicti fratres siue canonici essent in dicta canonica ut singulares personæ, nō haberent se intromittere de administrandis rebus ecclesiæ. dat ergo intelligi ꝙ ipsi sui fratres faciebant uoum corpus cum eo. His ergo breuiter enarratis consideratis omnibus circunstantiis ipsius negocij debet dominus Episcopus liberaliter & gratiose condescēdere ad desideria iuste petētiū & exaudire. ¶Christi nomine inuocato. Ego Io. An. ex his allegationibus dico & consulo pro electo, & electoribus iudicandū huic cedulæ meum sigillum apponens.

ADDIT.

¶Communi. & hoc uerum deficiētibus patronis fm Ioā. An.

¶Responsio domini Federici ad questionem, qua queritur an optio habeat locum in prebendis permutatis, facta dum erat scholaris, & ante æditionem Clementinarum.

SVMMAE.

1 *In permutationibus beneficiorum, quæ sint obseruanda.*
2 *Iuramentum etiam generale non est ad casus non cogitatos uel non uerisimiles extendendum.*
3 *Permutationes an expediri possint per literas Papales uel per consuetudinem.*
4 *Optio quando locum habeat in permutationibus beneficiorum.*

QVAESTIO LXII.

VERIUS uidetur esse de mente iuris quod talis præbēda permutata non possit optari† Nā si episcopus inspecta utilitate siue necessitate præbendarum, puta quia una præbenda permutata habet possessiones, quę indigent persona potenti, ut eas defendat à uicinis tyrannis, & talis persona est ī præbenda alia, que non indiget potenti si facta permutatione antiquior uelit illam prębendam optare, qui quidē antiquior nō est potens, ut requirunt possessiones illius præbendę, fm hoc erit uidere in quo impēdetur officium epi siue utilitas præbendarum. Item pro ista parte facit ratio super qua fundatur decre. unica. de re. permu. li. 6. minimē resignasset. pone ergo ꝙ præbendæ istorum permutare uolentium habent centum in redditibus, & illa, quā uult relinquere antiquior ualet. 25. quis impius diceret istum permutantē sic debere defraudari maxime ubi consideratur solum utilitas prębendarum maxime ubi permutatio fit superioris officio: cui superiori subditi assenserūt potius ppter obedientiam, & prælaturam q̄ pp seipsos. Dicemus nē obedientiam istorum eis esse damnosam: absit. & facit quod no. Arch. de resci ip. si ppter ī uerbo uacabūt in fi. Et si diceres obstare, quod no. Io. An. in c. si ppter in glos. morte. Respondeo per not. per Archi. eadem glo. uer. ego credo. Nam hic posset fieri magnum præiudiciū permutanti. pone enim ꝙ permutās habeat. xx. annos, & præbenda quam intendit hic nullam habet onus annexū: & præbenda, quam uult relinquere antiquior est sacerdotalis, erit uidere ꝙ ille nullum debet hr̄e, non illam q̄ hr̄e intendebat, quia fm te est optata. aliam non propter defectum ętatis de pręben. ei cui. lib. 6. nec aliam poterit expectare, quia non habet ius ad illam. Sed in decretali ultima de consuetudine lib. 6. necesse est unam remanere nō optatam quam poterit consequi impetrans. Et forte posse dici ꝙ si papa mandat mihi conferre prębendam, quam tenet Titius si eam renominare uoluerit ꝙ ibi non habeat locum optio. Nam si haberet locum gratia istius expiraret. ¶Add. 1. Si dicas, tibi imputabis ex quo sciebas talē cōsuetudinem esse in ecclesia. ar. eius quod not. 61. dist. clericus non est uerum. immo potius debeo mereri. quia obediui pręlato meo. & si dicas negari nō pōt, quin prębēda uacet. ergo &c. Respondeo licet uacet nō tñ cōprehendit hunc casū illa decre. ultima. de consuetu. li. 6. per ea, q̄ dicta sunt s. Quod autē nō extendatur ad omnes modos uacationis patet. pone ꝙ aliqua prębēda i ecclesia, q̄ habeat patronū uacat, poterit ne optare antiquior illam in preiudicium patroni absentis? Item pone exemplū in collatione ꝙ Eps Bon. habeat conferre unā solā præbēdā bono. uacat illa si talis præbenda pōt optari. forte eps nunq̄ conferret. qoia forte semper optabitur cum sit pinguior. Et si diceres confert illam, quæ remanebit non optata. breuiter dixi supra ꝙ eps nō haberet cōferre nisi unā. ¶Addi. 2. Itē nō debet sic uacare prębēda per istū modū permutationis sicut per alios modos qñ non interuenit expressa resignatio. nā tunc si nolumus cōcedere quod ecclesia uacat. Illud tñ tēpus uacationis est momentaneū, & indiuisibile. & ī eodē instāti uacat & oon uacat. tñ fm In. præstita auctoritate per Superiorē, ius habeant permutantes in prębēdis permutatis. ut no. ipse in c. inter. de prębe. Vnde cū in eodē instanti sit ibi uacatio & nō uacatio, illud accipiam, ut res ualeat, & ut permutatio habeat effectum. & sic fingimus prębendam tempore non uacasse. ¶Addi. 3. Simile quod oot. Host. de appella. Præterea circa prin. & quod no. 1. q. 1. detrahere. & quod solet dicere do. Io. fm Gof. de coniug. seruo. c. ultimo in fine magnę gl. Non obstat ꝙ iurauit seruare statuta & consuetudinem ecclesiæ
2 &c. quia † ex quo iuramētū est generale oon debet extēdi

 ad ca-

ad casum non cogitatum, & non uerisimilem.ad hoc de
iureiu.ueniens. & ibi de hoc in glo.1.Præterea talis con-
suetudo uidetur restringenda sm id qđ no.Archi.in præ-
dicta decr.ultima in glo.hoc uidet esse. ¶Præterea uideo
3 ꝙ †permutationes impedire non possunt literæ Papales
ut c. vnico. de rerum permu.ergo consuetudo illam im-
pedire potest cum consuetudo uiucatur a literis Papalib.
facit quod not.de præben.cum in ecclesiis.& etiam facit
contra.item forte nec talis consuetudo extenditur ad ꝑ-
bēdam, quæ debetur eṗo uel magistro eiusdem ecclesiæ,
uel qñ canonici eiusdem ecclesiæ adinuicem permutant.
¶Præterea si uerum est quod dicit Inn.add.4.quod hēant
permutantes ius in re.interposita auctoritate superioris,
& sine aliqua inuestitura nō hēt locū optio,qa optio de-
bet fieri de uacante.Sed beneficiū nō dr̃ uacare in quo hēt
ius,ut patet de cōces.ꝑbē.c.ul.in fi.li.6.¶Dictū aūt Inn.uf
posse probari per decr.si tibi de ꝑbē.& e.tit.c.quodā.li.6.
& utrobiq; de hoc ꝑ Arch.& per permutationē possit ha
beri titulus sicut per collationē,ex quo superuenit aucto
ritas superioris. ¶Quod autē dr̃ s̃.in eodē instāti ꝑbēdā
uacare & nō uacare, probat aperte ꝑ decre.beneficiū.de
iureiur.li.6.dicit.n. canonicus ingressus religionem.dñe
eṗe cōsentio ꝙ conferatis ꝑbendā meā.Eṗs in eadē instā
ti confert ꝑbendā Titio uolenti acceptare.eo.n.ipso ꝙ al
teri cōtulit uf acceptasse cōsensum,& ꝑ cōsequens renū
ciationē & nō ante.nunquid in hoc casu hēt locū optio?
forte sic,qa hic deficit rō superioris.¶Quod aūt s̃.dr̃ of
ficio Superioris posse ꝑmutationē fieri,uerū credo inui-
tis beneficiatis.¶Inuitis dico nō præcisè.sed indirectè,ut
de uolentibus fiāt uolentes, ad hoc prædictum c.q̃situm.
& quod legitur & notatur. 7. q.1.scias.& c.eṗs de loco
cum suis remissionib. Nam & prælato inuito ex cā sub-
trahuntur sibi fructus.de eccl.ædifi.ad audientiam.& no.
Host.& Ber.de reli.do.constitutus cum suis remissionib.
¶Determinata fuit ista quæstio per do.Guid.de Albaysio
decretorum doctorem, ꝙ de iure stricto,& de rigore,&
in scolis tenendum sit ꝙ optio habet locum.¶Addi.v.
¶Sed de æquitate secus,& ita cōiter pronunciatur per do
4 ctores in consiliis, s.ꝙ non hēt locum optio.¶ † Ad quæ-
stionem ipsum & ipsius materiam distingue sic aut con-
stat talem consuetudinē extēdi ad uacationem & permu
tationem.Aut cōstat non extendi,ut qa sic est obtentum,
aut dubitatur. primo casu subdistingue, ꝙ aut illi quorū
interest coosenserunt aut non consenserūt. Si consense-
runt aut cōsenserunt simplr,aut nō simpliciter reseruādo
sibi potestatē optādi & si reseruādo, aut tali reseruationi
consenserunt ꝑmutare uolentes aut nō consenserunt. Si
simpliciter cōsenserūt ē locus optioni.Si nō simpliciter,
sed reseruādo ius optādi & ꝑmutare uolētib.& cōsentiē
tib.erit locus optioni,si nō cōsentiētib.nō erit locus op-
tioni.& sic primo casu uestita sit reseruatio cohærētia cō
sensus.In scđo casu nō sit uestita sed nuda,facit qđ no.Io.
An.post Hos.i nouella de ele. Cumana.& de re.iur.in ge
nerali lib.6.Si uero non consenserunt permutare uolen
tes siue habentes ibi ius optandi.Iterum subdistingue qa
aut Superior, qui potest utpote papa uel Legatus ipsius
de latere tali consuetudine non obstante derogat aut non
derogat.Primò casu non est optioni locus.Scđo casu di-
stingue,qa aut permutātes sciebāt uel scire debebant,ta-
lem cōsuetudinem aut nō. primo casu est locus optioni,
& uellent nollēt nō possunt ad beneficia uenire priora.
Secūdo casu est locus optioni,uel si nolūt stare optioni,
possunt ad bñficia redire.si constat non extēdi,non est lo
cus optioni aliquo casu:si uero est dubiū,quo casu ꝓcedit
qō iuris uf dicendum, ꝙ non est locus optioni,ut potius
stemus iuri permittēti permutationē fieri ut permutātes
permutata beneficia consequantur ut in iuribus allegatis
in glo.qm̃ consuetudini,quæ in dubio iuri derogare non
debet. Potest tamen in isto casu distingui,quod aūt per-

mutatio fit per superiorem ad instantiam permutare uo-
lentium aut proprio motu Superioris. ¶Primo casu sub-
distingue:quia aūt fit in fauorem iuris priuati utpote per
mutare uolentiū,aut iuris publici,s.ecclesiarū,si iuris pri
uati ipsius fit optioni rō qa hæc est permutatio odiosa,
& cōsuetudo fauorabilis:& iō debet interpretatio ꝓ con
suetudine fieri & extēdi ad instar leg.ad hoc ꝙ no.de off.
arch.dilecto,& quod ibi no.Si uero i fauorē iuris publici.
& tunc si optioni, & idem qñ proprio motu,ad hoc de
præbē.si pluribus lib. 6. & de rescr.cum aliquibus,& c.si
ꝓpter tua debita.& de præbē.si beneficia,& c.cum eccl'ia
& c.si a sede.eo.lib.& cle.1.ut li.pen. ff.de neg. gest.l.ult.
§.ea quo.Io.an.de re permu.eo.vnico in nouella li.6.ego
nec obmitto quod in omni casu ꝑbēdā dimissā per optan
tem obtinere poterit is ꝙ poterit obtinere optatam.Rōe
quia illa dimissa habetur pro illa optata de reg.iu.is qui,
& per c.ecclesia.2.ut li.pen.cum similibus. Lapus.

ADDITAMENTA.

¶Expiraret.Non expiraret,quia si optaretur dimissa per op-
tantem succedit in locum optatæ,& sic illa repudiatur,
& illi pro quo scribitur deberetur.Lap.

¶Vnam.Sed illa dimissa potest dici illa ex quo in locum op
tatæ,ut supra dr̃ succedit, ut lit.pend.ecclesia.& de re-
gu.iur.is qui.lib.6.

¶Vacasse. Ista ratio concludit quòd ex Interuallo beneficia
renunciata ex causa permutationis non possent cōferri,
quod non est uerum. nec est tempus determinatum ad
hoc,ut no.Pau.de rerum permu.c.1.in clemen.

¶Inno.Illud dictum Inn. non placet Paulo,nec hoc consue
tudo obseruat.addit.

¶Locum.Mihi placet cōtrarium,ꝙ non habet locum optio
& placet d. Paulo de re.permu.clemen.una.Sed Io.And.
non firmat pedem in nouella de consue.c.ult.lib.6.

SVMMAE.

1 *Filia quæ de bonis usura extortis dotata,an patre mortuo
auus ad bona si restitutionem non sufficiant,teneatur de
in dotem,sibi datis satisfactionem perficere*

2 *Aeris alieni nomine, an contineatur pecunia malè ac-
quisita & creditori in solutionem data.*

3 *Bona usurarij an illis à quibus extorta sunt dicantur tacè
citè obligata.*

QVAESTIO LXIII.

1 QVidam usurarius †nihil habent in bonis nisi quod
extorsit per usurariam prauitatem. tradidit nu-
ptui filiam suā Titio hoc scienti ꝓ cuius filiæ suæ
dotem dedit suo genero mille: & demum patre
& marito defunctis,dos fuit eidē dñæ per heredes mariti
restituta.Nunc quæritur cum hæreditas patris ad plenam
restōnem usurarum non sufficiat,an dicta dña de suis do-
tibus teneatur facere satisfactionem ꝑdictam in foro cō-
scientiæ,siue in foro humano.Et primo uf ꝙ sic,extra de
usur.c.tua. quod generaliter loquitur, non distinguens,
an ipsi filii uel extranei sint hæredes uel non, ex quo bo-
na defuncti ad eos peruenerunt. Ad idem de sepul.c.ult.
ibi.sed eius hæredes proprie qui. ¶Preterea hæc mulier,
recepit pecuniam cum suo onere,ergo &c.de deci.pasto
ralis.& facit quod no.& l.de usur.cum tu.& ꝑ Gui.i spe.
eo.ti.ad fi.Item optimè facit, ff.si cer.pe.l.si tamen.& l.si
& me & Titium. cum sua gl.& facit pro ista parte quod
no.Host.in summa de pœn.& remis.§.ul.in x.col.in uer.
quid de his ubi no.ꝙ siue scienter siue ignoranter aliquis
aliquid percepit de rapina uel præda tenetur restituere
per l.si & me & Titium. Sed usura potest cumparari rapi
næ & furto. 14.q.5.si quis rapinam.& 2.q.5.pœnaliter.

Pro.

Pro ista parte facit.ff.de his q̃ in fra.cre.l.ult.§.j.ad fi.ubi dicitur quod si mulier,q̃ sciuit patrē dotē cōstituentē in fraudē creditoris,& dos fuit ī iudiciū restituta, ut in ca su nostro;debet dotē restituere. maxime cū ex quasi donatione dotē receperit nec ibi semper præsumitur quod usurarius vr in fraudē facere & facit quod not.de reg.iu. p possessore. lib. 6. ¶Itē quia qđ recipit mu lier est loco eius quod datū fuit uiro,& sic eodē iure &c.ut lit pē. c. ecclesia.a.de reg.iu. cū qs lib. 6. Cōtra vr quia ꝓ nomine æris alieni nō tenetur singulis ut C.de do. l. æris alieni & l.si pater e.ti.& de ac.& obl. eū & melius de his q̃ in frau.cre.& l.ij.& iij.C.de do.ante nup.l.de rebus.& ff.e. ti.l.ait prætor.§.si mulier à cōtrario. & hoc tenet Host. extra e.ti.tua. Nec distinguūt ista iura an ex titulo lucratiuo uel nō ex quo ille qui cōstituit dotē nō fecit in creditoris fraudē,ubi autē fecisset distiguit. Addit. 1. Lex in ꝑsona recipiētis. Nā ex parte dātis semper reperitur fraus.titulus autē dotalis est lucratiuus ut de actio. & obl. l.ex ꝓmissione. Distinguit lex inter habētes causam lucratiuā uel nō,ut.C.eo.ti.l.j. ¶Præterea mulier hic non recipit pecuniā usurariā,sed recipit eā maritus,ipsa uero ab hæredibus mariti recipit pecuniā nō usurariā.Vnde si maritus tāquā sing ularis successor nō potuit cōueniri à creditoribus Soceti ut supra dixi p l.æris alieni cū similibus.multominus & hæc mulier.ēmputet.n. sibi ma situs si pecuniā aliis debita recepit,& sua ꝓpria fuit uxori restituta.ad hæc ff.de iur.do.l.uir ab eo. Quid plusąmo ris est quod gener cōfiteatur se recepisse à socero dante nomine filiæ mille,quæ mille p se & hæredes suos promittit restitue:e in omnē casum & euētū restituēdarum dotiū uxori suæ cū renūciatione nō numeratæ dotis & aliis clausulis cōsuetis.Posito ergo quod pater soluat pecuniā debitā aliis uel nihil solueret, quid ad mulierem? Imputet sibi uir si nihil uel alienū recepit ut l. uir ab eo. maximē eum pecuniæ usurariæ dominium transeat in recipientem licet cōpetat repetitio ut no.dē deci.ex trāsmissa.& 14.q.5. in summa maximē cum maritus nummos à socero receptos cum nummis suis immiscuerit, quia per mixtionem tales nummi dicātur consumpti,& transit dñium in maritum ēt si illi nummi fuissent totaliter alieni nō potē furto subtracti ut ff.de sol.l.si alieni.& si cer.pet.l.nō omnis in fi.l.nā & ff.de fur.facit pro ista parte.ff.de fur.l.qui uas i fi.& casus no.de rei uendic. l. si ex ea.cum ergo illius pecuniæ usurariæ dñium transierit in socerum in dñium generi maximē post immixtionem & cōsumptionem & ꝙ non dicat ꝙ socer in fraudem creditoris dotem dederit,patet filiam non teueri de suis dotibus ad satisfactionem prædictam. Restat ad contraria rńdere.non obstat de usuris tua.& de sepul.c.ult. qa debet itelligi de filiis,& extraneis qui sunt hæredes ut nō cōtradicant aliis iuribus,& sic intelligit Host.& hoc ap paret ex fine.c.tua.& Gof.& facit quod ipse Host.uo.in summa de usuris.§.qua pœna in 3.col. ¶Item nō obstat quod dicitur qđ mulier recepit pecuniam cum suo onere . nam pecunia quam recepit ab hæredibus mariti non erat oncrata nec debita nec astricta his qui soluerūt usuras patri dominæ licet persona patris esset obligata. & posito quod bona usurarij sint tacitē obligata soluentibus usuras non tamen bona illius,qui recipit pecuniam ab usurario,& maximē iste maritus postq̃ istam pecuniā quam recepit à socero cum suis immiscuit.quia per mixtionem & cōsumptionem facta fuit pecunia mariti.posito quod maritus esset personaliter obligatus creditorib. soceri,& sic responsum est ad decr.cum tu.Nam iste nec recepit usurarium pecuniam,nec etiam rem emptam ex pecunia usuraria. Præterea illa decr.cū tu.nō dicit quòd ꝓbona usurarij sint tacitē obligata.sed dicit quod usurarij,qui de usuraria pecunia emerunt possessiones,si non habēt unde alias satisfaciant,illæ possessiones sunt obligatæ. quas uendant & ex eorum precio satisfaciāt. Sed certē hoc idē esset si illæ possessiones fuissent alias de lìcita pecunia acquisitæ.Nō ob.quod no.Gui. in spec. dē usu.ad finem per decr.cum tu.quia eadem est responsio. Item quia ista domina nō recepit aliquam rem emptam de pecunia usuraria.Item non ob.l.si me & Titium,quia ibi recepit ille saltem debitam creditori & de uolūtate creditoris, hic uerò ista dña nec pecuniā creditorū patris nec eis debitā recepit.sed de pecunia hæredū mariti sui,quæ i nullo erat debita creditorib.soceri dotes recepit.Nec ob.l.si eū.eo.ti.qa ille receperit seruum alienū. Vnde tenetur eum restituere uel eius preciū si ipsum uendiderit quod nō est i casu nostro.¶Non ob. ꝙ no. Host. in summa in ti.de pe.& re.de eo qui recepit de præda cū usura nō sit præda &c. quia fateor ꝙ qui recepit præda tenetur restituere.sed hoc non est in casu nostro.Itē usura nō est præda. ꝙ patet ex qualitate pœnę. Nam ubi est diuersa pœna ibi est diuersitas in delicto.quia pœna est mēsura culpę. Ad huc facit quod no.de symo.licet Hely ad fi.Itē nō ob.ff.de his quę in frau.cre.l.ult. §.j.quia ibi præsupponitur ꝙ socer in fraudem credito rum dotē cōstituit.quod nonpręsupponitur in casu nostro.¶Et si dicis uidetur fraudē cunstituisse.per id quod no.de reg.iu. c.pro possessore.lib.6.Rńdeo ꝙ non est uerum ꝙ qui dolo accipit præsumatsemper dolo desisse posidere. Sed pater pōt desinere pussidere dolo & sine dolo.Sed quātum ad ipsum nō est ius,quia semper pōt conueniri ac si posideret.Sed secus est eo qui ab ipso bona fide recepit

ADDIT.

¶Distinguit in personam recipientis. nam ex parte dantis. semper reperitur fraus.titulus autem dotalis non est lucratiuus.ut de act.& obl.l.ex præmisis.

¶Fed.de Petru.de Senis loquitur hic cuidam aduocato.

SVMMAE.

1 *Testator dicens hac uerba uolo quòd usuræ per me extortæ restituantur:an eo habeatur pro confesso: & an obligationem restitutionis inducant.*

2 *Fama an probet quem usurarium.*

QVAESTIO LXIIII.

1 PRIDIE cum procurator partis uestræ contulit super puncto finali uidelicet an uerba testatoris essent sufficientia ut diceretur per illa confessus se usuras extorsisse. ut sic diceretur manifestus & non præstitisse idoneā cautionē.& sic incidisse in cōstitutionē epalē. Itē testator dixit uolo quod usuræ ꝑ me extortæ restituantur eis qui probabunt se mihi usuras dedisse,ꝙ mihi nō est bene certū.cū sicut allegabatur per partē aduersam uerba illa de sui natura importāt tm̄ obligationem quandam ex parte restatoris. Et tunc demum sortiatur suum effectū. huiusmodi obligatio cum appareuerit aliquis petens usuras & probet se soluisse. Nam expressio sibi facta his qui iustē peterent uel id qđ ita simpliciter locutus fuerat testator dicens se uelle restituere omnes usuras per eū extortas non uidetur operari aliquid ut plus uel minus posset peti cum semper il la tantum quis posset petere quas probabit se soluisse ut pridie dicebatis:placet suphæc uidere & mihi rescribere satis ꝓmpte,cū istet finis termini sicut scitis. Valete.

¶Impugnatio facta per dominum Arnoldum.

¶Domine miror de dubio supradicto.Nam confessio facta in testamento hunc operatur effectū,quia cēsētur usurarius

rius manifestus non tamen operatur ꝙ ipse teneatur ad
restõnem nisi iustè pendentibus, Ita quod adiectio nihil
operatur quo ad restitutionem & pro nihilo fuerint ap
posita quia intelligebatur. Sed dicta uerba quibus mãda
uit ut restituerentur usurę per eum extortę faciũt eũ usu
rarium manifestum. quo ad hoc saltem ut eius testamen
tum non ualeat & quod careat sepultura. Et de hoc quæ
ritur non de restõne usurarum. & illa uerba usuras ꝑ eũ
extortas faciũt plenam confessionem quod exercuerit
usuras ipse & non alius. & hoc requirit cõstõ epi quãuis
non fuerat confessus de certa quantitate, quod non re-
quirit constitutio. Et si prædicta uera nõ essent uerba te
2 stõris nihil operarentur, quod absurdum est. ¶ † Preterea
solẽnis fama. cũ varijs adminiculis & pluribus istrumen
tis est probata, quæ facit eum notorium sm̃ no. in cap. cũ
in dioceси de usuris.

¶ Impugnatio impugnationis facta per Federicum.

¶ Respondens miratus fuit de dubio cõsulentis. & ego plus
admiror de rationibus rñdẽtis. Mirabile est dicere quòd
ista uerba testatoris sint sufficientia ad annullãdũ testa-
mentum, & tñ non sint sufficiẽtia, ꝙ usura aliqua certa
uel incerta ex illis uerbis peti possit, & sic illa cõfessio
claudicat ꝯ omnia iura. Item certum est ꝙ si ꝯ aliquẽ age
retur de crimine nõ sufficeret opponenti dicere ut com
misisti usuras, periurium &c. nisi alia declaratio fieret. de
procura. iuræ. de testi. præsentiũ li. 6. & eo. li. de elec. ut
circa & eo. ti. c. cõstitutionem in clemen. ubi expresse hr̃
ꝙ etiam ex post facto nõ admittetur ad specificandum
circũstãtia criminis. Sed quare immoramur uerbis? Ver-
ba enim illa nullam cõfessionem pariãt, nec per hoc ꝑ
batur ꝙ usuras exercuerit. Nam si sentẽtia iudicis hoc cõ
tineret. Vt si dico cõdemno te ad restõnem dotis, quam
recipisti, nullam habet auctoritatem rei iudicatæ, C. de
sentẽ. quæ sint cer. quanti. l. j. & ij. Item si testator dicat
dotem quam a te recepi, lego. ¶ Item quod tibi debeo re
linquo. nihil operãtur ista uerba ut C. de fal. cã adiect. l.
iij. ¶ Mirabile est quod alia uerba pariant confessionem,
& crimen manifestum post mortem, cum tamẽ si uiueret
testator in nullo sibi præiudicaret talis cõfessio. item ta
lia uerba sunt narratoria, quæ nõ probant ut de priuil.
Addi. j. c. si Papa li. 6. & ibi uidete in sexto meo unam no
tulam optimè facientem ad hoc de senten excommuni.
si summus 2. responso in clemen. Vnde cum statutum epi
scopi exorbitet a iure communĩ non est extẽdẽdũ sed re
stringendum, & in dubio semper facienda est interpreta
tio secundum ius commune. ut de consuetu. cũ dilectus.
& quia est ita ut supra dictum est. Ideo respondens re-
currat ad beneficium decre. cum in tua. & ad gloss. suam
de usuris. ¶ Ad quod responderi potest primo quod illa
probatio uendicat sibi locum quantum ad hoc ut habeat
locum pœna lateranensis concilii. Nõ autem pœna. d. c.
quãquam e. ti. li. 6. maximè cum testamentum sit fauora
bilis res de re iudi. ca. ulti. Item per hoc cõsulitur animę
usurarii ut rubore cõfusus abstineat. ꝙ non habet locum
in casu nostro, cũ iam sit relictum diuino iudicio 23. di.
quorsidam. ¶ Præterea in illa decretali, cum in tua. & ca.
cum tu. sunt ferendæ sententiæ non latæ ut dicit Host. i
c. cum tu. præterea fama cum adminiculis sunt sufficien
tia. ut per hoc episcopus possit illum publicare, ex qua
publicatione & nõ aute pot dici usurarius manifestus. &
ita ad literam no. Guar. in c. usurarum. usurã. & in c. quã
quam & remittit ad glo. suam positam. in ca. usurarum.
Præterea ubi sunt ista adminicula in casu nostro. nã om
nes testes sũt singulares, & sunt suspecti. quia de facto ꝓ
prio. & similitudo causæ repellit à testimonio. de test. ꝑ
sonas, nam si ferretur sententia contra testimonium ali
quod perfectum esset ablatura sentẽtia, iste quomõ suas
usuras repeteret? quam ideo ꝓpter modicũ appellat hæ-
res a sententia lata cõtra cohæredem ut ff. de ap. a sentẽ,
tia ĩ pri. Et diceres quòd cõstõ episcopalis habet tales
probationes pro sufficienti probatione. Respondeo du-
pliciter. primo quòd cõstõ exorbitans a iure cõi nõ extẽ
dit casum proprium. nam idem ꝯ usurarium ut ex hoc cõ
pellatur ad restõnem, nõ autem ex hoc ut testamentum
sit nullum. item fictio illius cõstõnis operatus ꝙ crimẽ
usurarium sit probatum. Sed hoc nõ sufficeret ĩ casu no-
stro: quia requiritur crimẽ qualificatum. s. manifestũ, illa
debẽt sufficere uobis ut occurratis fugæ. quia pars q̃ pu-
gnat contra testẽ impedit redditionem consilii. domina
habet fauorem: quia stat pro testamento.

ADDIT.

¶ Priuilegiis. in isto c. no. Archid. quòd si Papa dicit eximi-
mus omnes ecclesias, q̃ ꝑ uos sumpserunt regulam Beati
Benedicti, quasi his uocabulis duximus ĩprimendas nul-
la ecclesia procuratur exempta nisi primo probauerit,
quòd per eos regulam beati Benedicti sumpserit.

¶ Responsio facta super pluribus dubijs Fede. de Senis.

SVMMAE.

2 *Legatus de latere an possit cõferre beneficium in quo & ad quod habet præsentare præpositus ciuitatis, uel uniuersitas uel homines eiusdem.*

2 *Præsentatio fienda ab uniuersitate, an sufficiat esse factam a maiori uel saniori parte uniuersitatis, uel rectoribus ipsius.*

QVAESTIO LXV.

INfrascriptæ quæstiones non sunt leues una quæque
per se requireret longam & scholasticam dispu-
tationem: tamen sub compendio uerborum id eli-
gam, quod magis uidetur consonum ueritati & ra-
tioni. Et quicquid infra dicetur correctori ueniaiis su
1 bijcio. ¶ † Ad id quicquid primo q̃ritur an Legatus de la
tere possit conferre beneficiũ in quo & ad quod hẽt prę
sentare præpositus Casulaneñ. & Vniuersitas & homi-
nes eiusdẽ uillæ forma & mõ ĩ instrũ cõpositionis & lau
di &c. Sic respondeo. ꝙ si illa uniuersitas. ¶ Addi. j. ut pa
trona haberet ꝓsentare Legatus non posset conferre, ut
de iure patro. cũ dilectus. Et ista est communior opi. quã
ꝯria de qua ibi no. per Io. & per Archi. 81. dist. hortamur.
& in Spe. delega. §. nunc tractemus. sed nunquid lega-
tus. sed si habẽt præsentare de consuetudine, tũc possent
ut in casu de elect. querelã. & in casu nostro, q̃ consue-
tudo an ualeat dubitat a pluribus ut de cle. sacrosanctæ.
& plenius ꝑ Archid. in c. hortamur. ꝑ lenè per Ioan. An.
de reg. iur. quod alicui. li. 6. in nouella tunc dico stãdum
regulæ q̃ habet quòd Legatus põt conferre beneficia in
tra suam legationẽ uacantia ut de offi. leg. c. 1. li. 6. nisi ꝑ
ueniatur ab alijs qui præsentare habẽt ut de præben. si a
sede. eo. tit. ¶ Ad id quod secũdo q̃ritur posito quòd pos-
sit cõferre dictam ecclesiam cum uacauerit cui nondum
fecit. Respondeo ꝙ beneficium non uacans non põt cõ-
ferri simpliciter ut de cõces. præbẽ. c. 1. nec põt conferri
cũ uacauerit, nec acceptari certum & expressum benefi-
cium de conces. prębẽn. c. ij. & c. proposuit. & c. dilectus
de præben. cũ similibus. unde in c. 1. ĩ glo. de conces. præ
ben. reprehenditur executor, qui cõtulit antequam uaca-
ret. Ad idem eo. tit. ne captandę. & hoc est indubitatum.
Sed Legati cum uolunt tribuere ius ad uacaturam faciũt
reseruationes quòd eis licet de offi. leg. c. 3. de præbẽ. si
apostolicæ li. 6. & de iure patr. cũ dilectus. quandoque de
primo beneficio uacaturo: quãdoque cum clausula quod
duxerit acceptandum. ¶ Ad tertium cum quęritur an Le-
gatus possit uices Prepositi Casulanen. ut dixi, si uerò ua
cat

erat potest reseruari ut dixi. ¶Item posset Legatus antequam præueniretur à Præposito nomine præpositi eligere vna cum sindico illorum hominũ,uel quod melius est potest conferre cum consensu sindici uillæ illius. Itẽ põt Legatus pueniendo præpositum præiudicare præposito,dũmodò non pueniatur:tamen ista cõmisio non potest fieri antequam ecclesia uacet ut infra dicã. ¶Ad id quod dr̃ quarto loco an homines debeant præsentare in forma uniuersitatis &c.Respondeo ex forma laudi & cõpositionis apparet ꝙ hæc præsentatio pertinet ad illos tanquam ad corpus non tãquam ad singulares, unde tãquam Vniuersitas debent eligere,uidelicet aduṅati more solito per illum ad quem pertinet congregare,eligere di co illos quatuor,ꝙ habent eligere rectorẽ, & si in discordia fuerint,ualebit & tenebit quod fieret à maiori parte capituli,seu cõsilij: nec est necesse ꝙ duæ partes sint præsentes in consilio dũmodò fuerint legitimè conuocati. Nam præsentes possũt pcedere ad præsentationem, & ualebit ꝙ fit à maiori parte ut cõiter no.de elec.cum à no bis olim.& est spãle i electionem cum aliàs in aliis nego tiis uniuersitatis duæ partes debent esse præsentes, ff.qđ cuiusq; uniuer.l.nulli.& l.seq.Facit ad præmissa de rebus eccl non alien.dudum in glo.fin quod no.Et dato quod præpositus haberet secum aliquam partem Vniuersitatis si non habeat maiorem partem nihil releuat sibi nec eius uoces augentur.Et facit quod expresse scripsi.in disputata quæstione paduæ, quæ est quæstio scripta per Io.And.de app.c.pen.in nouella.lib.6.Et facit quod no. ne sede uac.in c.unico in glo.loci dixi lib.6.Et si isti rustici erunt in tãta discordia ꝙ nõ possit perueniri ad maiorem partem ipsorum imputabitur eis. Nam nisi concordent infra tẽpus iuris deuoluetur eorum ius ad præpositum ad quẽ alias pertinebat admissio præsẽtationis,
a facit de cõcess.preb.postulasti.¶ † Quinta uerò qõ est iã sopita,qa non est necesse ꝙ duæ partes consentiant, sed sufficit qđ facit maior pars,& non est necesse,ꝙ duæ partes sint præsẽtes,immò quæcũq; sunt præsentes dũ aliter legitimè sint cõuocati,& hoc sufficit:tamen ad tollẽdũ omne dubium bonum est ꝙ duæ partes sint præsentes, & preualebit id qđ facit maior pars illarum duarum partiũ uniuersitatis, nec uocabuntur mulieres, nec impuberes: sed illi solum per quos solet regi & gubernari Vniuersitas,de hoc per Host.de no.oper.nun.c.ij.sed si aliqs hẽret pñtare noĩe patroni,tũc impubes per se uel p procuratorem eligit:facit quod no.de elec.cx eo.lib.6.& etiam mulieres de concess.præb.c.ul. ¶Sexta dubitatio est sopita, quia si homines sint discordes nisi reducantur ad concordiam,ita ꝙ ueniatur ad maiorem partem, ut sæpius dictum est,nihil faciunt,ut supra dixi. ¶Ad id quod septimo loco quæritur infra quod tẽpus habeat præsentare. Respondeo,ꝙ si Vniuersitas illa haberet præsentare sine Præposito haberet quatuor mẽses. Si Præpositus haberet præsentare sine illis,haberet sex mẽses:sed ex quo habebunt præsentare cõmuniter habebunt sex mẽses. Nam propter cõmunionem quam habent clerici cum laycis si ue layci cum clericis gaudebunt priuilegio clericorum. & ita no.per Io.And.& Archid.de iure patr.c.uno.lib.6. in gl.ult.per l.si cõmunem.ff.quemad.ser.amit.Sed quid si uniuersitas non præsentat ut patrona:sed alias de consuetudine in quo casu Legatus potest præiudicare, ut dixi supra in primo dubio.Au quatuor uel sex menses habebit:uidetur ꝙ sex per regulam de cõcess.preben.c.ij. ed cum ex consuetudine uniuersitas acquisierat ius præsentandi,uid :tur quod debeat censeri,ac si ab initio fuisset patrona.Item quod si ex priuilegio Papæ aliqus habet patronatum uel eius præsentãdi,an censebitur ut lsy cus,an ut clericus,uide in nouella de præb. c.ij.super gl. antepen.¶De forma præsentationis & electionis patet instrumento compositionis,quia Vniuersitas elegit quatuor,& Præpositus elegit tres, & illi septem procedunt ad præsentationem:nec puto quod isti quatuor uel tres possint alteri cõmitere uices suas ut eligãt nisi habeãt potestatem ab eligentibus,ut no. Archid.de elect.si quis iusto lib.6.licet alij notent contrarium. Sed si Vniuersitas & præpositus uellent concordare,possent in unum uel plures cõmittere uices suas & potestatem pñsentãdi. ¶Ad id quod subseqũter quæritur an posset fieri remissio de uocibus & potestate præsentandi ante quam uacet ecclesia.Respondeo quod non. Ad hoc, de electione si cõpromissarius lib.6.& ibi de hoc per Archid. Ad quod facit de concess.præben.constitutus,arg.eo.tit.c.j. lib.6. ¶Ad id quod ultimo quæritur quod remediũ potest adhiberi ne præpositus & homines præueniant Legatum. Respondeo fiat permutatio per manus Legati si uult ille infirmus,tamen ista permutatio facta in articulo mortis non est multũ honesta nec secura,uel ille qui spectat habere ecclesiam impetret literas super uacaturo in plebanatu Casulanẽ.sed caueat sibi ne sint ibi alij expectantes sub simili forma,& præsentet literas,& faciat fieri processus,& inhibitiones in forma consueta:alias male potest dari remedium si præpositus & homines sint in cõcordia quia potuerunt præuenire Lagatũ,ut supra dixi. ¶Ad id quod superius omissum est,an præpositus solus, an simul cum capitulo habeat illas tres uoces.Respõdeo ex forma laudi solus præpositus tantũmdò habet tres unces,sed licet ita esset cum præpositus simul eligit cum capitulo,tamẽ cum eius capitulum sit in quasi possessio ne p illas tres uoces nõ debet priuari illa quasi possessione,& hoc est consonum iuri & æquitati:pro quo facit de his quę fi.a prela.quando.& c.nouit,& c. ea noscitur.

ADDIT.

¶Vniuersitatis.Et sic ex persona Vniuersitatis non potest, ꝙ alias poterat ex persona præpositi,simile de iure patr. c.uno.lib.6.

Federicus de Senis decretorum doctor.

SVMMAE.

1 *Appellari ab interlocutoria quando liceat.*

2 *Pactum etiam iuratum,ne dictum arbitratoris reducatur ad arbitrium boni uiri an sit ualidum.*

QVAESTIO LXVI.

Cum sm̃ pręposita per uos,non restat alia diffinitiua potest purgare contumaciam: sed ne
1 cesse est eum soluere. Satis uidetur quod † etiã sm̃ leges possit à tali iterlocutoria appellari. nam doctores tractãtes de hac materia innuũt ꝙ demũ sm̃ leges põt appellari ante sñiam quando interlocutoria portat secum suam executionem, ut uidelicet quãdo grauamẽ illatum per interlocutoriam non potest reparari per appellationem interponendã diffinitiua. Nã si à tali interlocutoria nõ possit appellari lex hoc dicẽs esset iniqua,quia præstaret occasionem Iudicibus perperam interloquendi in tali casu,arg.ff.de pac.l.si unus,§.
2 illud.Et ob hoc dicunt quidam legistæ,ꝙ † non ualet pactum etiam iuratũ ne dictum arbitratoris reducatur ad arbitriũ boni uiri;quia datur occasio futuro dolo,ut no. Guil.in Spe.de arb.§.ult.uersi.quid si compromissum in 3.col.præmissam materiam tractat Guil.in Spec.de ap. §.in quibus.uer.sed nunquid potest,& p Inn.de no.ope. nun.c.pen.& tangitur,ff de app.non re.l.ante sententiã. Item tale præceptum in effectu habet uim diffinitiuæ & pro diffinitiua debet reputari,ut no.de excep.peremptoria de app.c.ult.in gl.ii.in fi.in cle.ergo.ab ea ut a diffinitiua potest appellari.

¶Collatio habita per do. Feder.de Senis cum quodam doctore super c.ii.de testa.lib.6.

SVM-

SVMMAE.

1 *Executoribus pluribus simpliciter constitutis an minor pars mai ore nolente, uel impedita; uel discordante; poterit exequi.*
2 *Argumentum de executoribus ad tutores, an procedat.*
3 *Argumentum à simili corruit data dissimilitudine.*

QVAESTIO LXVII.

PONE quod sunt quatuor uel quinque executores simpliciter dati, nunquid minor pars maiore nolente uel impedita exequi poterit? Istud c.uidetur innuere q hoc procedit quando sunt duo executores uel alias pari numero. nec est eadem ratio quando discordia est in numero dispari ut de re.iud. c.ult. ¶Alij dicunt q istud.c.hoc intēdit quādo sunt dati simpliciter intelliguntur dati esse insolidū. Sed hoc non uidetur esse uerum, quia tūc erat necesse scire de uoluntate uel impotentia executoris ut s̄.de off.dele.cum plures.j.responso. Item tunc unus potest præuenire alterū ut ibi & de procura.si duo.eo.ti.quo duo cessant casu nostro. ¶Alij dicunt q nō intelliguntur esse dati insolidū sed simpliciter ut litera sonat, tamē si plures nolunt uel nō possunt in unū recidat executio, sicut innuitur in tutoribus.ff.de admini.tu.l.decreto in fi.& l.iij.§. apparet
2 cum.§.seq.Sed non est dubium q †magna differentia est
3 inter eos & tutores †& argumentum a simili destruitur
quando potest reperiri dissimilitudo aliqua ut 1.q.1.§. dum ergo post.c.nūquam diuinatio. Vide aliquid de hoc in Spe.de instr.ædi.§.nunc uero in 3.col.ner.quid si sunt plures. ¶Quidam.s.dominus Arnoldus super hoc iterrogatus rescripsit credo primo aspectu q sint tres; siue quatuor siue duo non insolidum deputati fuerit unus solus cęteris impeditis, uel nolentibus poterit exequi & sic ītelligo.§.sanè. Primo qa generalis est ratio, ibi nè uolūtati testatoris &c. Secūdo quia si hoc non esset non uideo quare dixisset pluribus non duobus. Tertio quia sm hoc nimis esset arta prouisio huius decretalis quia solū haberet locū quando duo essent executores uel dati in numero pari. sed quia ut plurimum in numero dispari dantur arctari non debet fauor. Non obstat unus uel alter, imò facit, pro si consideretur uerbum pluribus non duobus. sed sit sensus si plures sint executores dati pares uel impares unus solus posset exequi aliis nolētibus uel impeditis. Sed certè ista decretalis potest habere locum etiā si fuerint dispares ut uno ipedito ex tribus duo possent.& satis est magnus fauor in hoc, qa de iure cōmuni uno ex tribus datis simpliciter impedito duo non poterūt procedere de off.dele.cām.& c.uno.& iō cum à iure cōi exorbitet illa decretalis non ampliabo uerba: Graue est dicere qđ si testator cōstituti quator uel qnq; executores quos unus solus posset.plus.n. est à uolūtate testatoris recedere si ex quatuor unus exequaẗ q̄ si ex duobus unus exequeẗ optimè facit qđ no.de arb.c.2.ī gl.pe.e.li.
¶Consilium domini Abbatis de Podio Bonazi.

SVMMAE.

1 *Priuilegium quando dicatur reale uel personale: & quādo transeat in successorem.*
2 *Episcopus dicitur esse in ecclesia, & ecclesia in episcopo.*

QVAESTIO XLVIII.

SVper eo quod quæritur in dubium reuocatur
1 †priuilegium concessum Massañ. episcopo continens, q nulli possit in ciuitate & diœcesi Massan. absq; ipsius cōsensu de beneficio cū cura, uel sine, prouideri. dici & iudicari debet reale, & ipsi ecclesię uel eius intuitu fore concessum, & cōsequenter ad successores transire. An dici debeat personale adeò q personam epi qui tunc erat nō transgrediatur sed finiatur cum eodem. Attenta forma prædicti priuilegij, & eius materia plenè discussa dico. Ego Petrus Abbas de Podio Bonazi super isto consultus salua semper in omnibus ueritate, p̄dictum priuilegium fore & iudicandum esse reale. Et qa superflua nihil habent honestum, exclusis ipsis ponā breuiter quę me mouēt. & dico q forma priuilegij hoc probat expresse. Nam uenerabili fratre Massañ.epo priuilegium ipsum dirigitur, ut patet eius nomine nō expresso proprio. in quo casu rescriptum etiam contentiosum & odiosum & restringēdum extenderet̃ ēt ad successores, quia nec personæ nec eius intuitu sed dignitati uideẗ interpretandum fore cōcessum ut c.quoniam abbas de off. dele.cum sua materia.& hic est ēt casus. Item rōne materiæ contentæ in eodem priuilegio. Nam indulget episcopo ut in sua ciuitate uel diœcesi nō possint beneficia impetrari sine eius consensu, quæ gratia seu indulgētia non epm personaliter, quia nihil ad personam eius iquātum est Io.uel Petrus, sed ecclesiam ipsam contingit. & in tali casu etiam si nomē proprium esset expressum in priuilegio iudicaretur intuitu ecclesiæ esse cōcessum ēc nō esset cōtentiosum rescriptum ut est casus in gl.decr. dilecti de foro cōp.multo ergo fortius in priuilegio qđ est fauorabile; & largam recipit interpretationē. ut uidetur in c.olim.de uer.sig.& ff.de cōsti.prin.l.ult.& hoc probatur quod no.de cōsti.c.1.ibi qd si abbas sanc. &c. Nec obstāt uerba in priuilegio posita. ibi tuā psonā &c. Nā eius est administrator & ipsum representat & eius negotia gerit. Ad hoc accedit decr.edoceri de rescr.cū ibi
2 no.& †eps est ī ecclesia & ecclesia in epo.ut 7.q.1.scias.
nec est specialis ratio quare intelligatur concessio facta epo personaliter, & nūquam iudicabitur quod nisi ecclesiæ & eius intuitu, sit facta epo personalis: ut 12.q.3. Pōtifices.& c.requisisti.de testa.nam ut superius est dictum cōcessio facta est epo in qua etiam si nomen eius exprimitur si res super qua cōceditur tāgit ecclesiam ut in casu nostro realis est.& tunc si nomen eius exprimitur nō fit ut eam faciat personalem. sed ut uideatur ī cuius psona facta sit concessio ipsi ecclesię: ut l. talè pactum.ff.de pac.cum similibus.& accedat decr.cum uenissent.& de īsti.cum sua gl.& quę no.in c.significauit de rescr.maximè per Host.dic ut no.de reg.iu.priuilegium in nouella. & hic breuiter scripta sufficiant.

SVMMAE.

1 *Expectatiua per Papam duobus successiuè & in eodem loco collata; si secundus impetrans primum præuenit in acceptatione an obtinebit.*
2 *Generi per speciem non derogatur in priuilegiis & literis gratiosis,*

QVAESTIO LXIX.

1 CAsus talis est. Bindus Petri †clericus Florentinus impetrauit à domino Benedicto Papa. XII. generales lteras in forma pauperum ad dominum Epm floren. quę literę incipiunt Benedictus eps &c. Constitutus in pręsentia nostra dilectus filius Bindus natus dilecti filij Petri Floreñ. pauper clericus flore. &c. & finiunt Datum Auenione.15.calen.Martij, Pōtificatus uostri, Anno primo. Demum Io.de crapula ab eo domino Benedicto speciales impetrauit literas in ecclesia S.Laurentij florē.& habuit canon icatum ab ipso Papa sub expectatione pręben dę quam duxerat acceptandam infra mensem &c. quę literę sic iocipiūt Benedictus &c. Exigentibus tuę probitatis.& finiunt, datū Auenione.

Auenione. 7. idus Nouẽb. Põtificatus nostri anno3. per executores utriusq; facti fuerũt idonei processus ẽm for. mã literarũ & presentati priori & canonicis S.Laurẽtij demũ anno domini.1319.die.14. uel circa mẽsis Martij uacauit canonicatus & prębẽda i dicta ecclesia per mor tẽ I.oll canonici quidẽ ecclesię,quos canonicatũ & pbẽdã utrq; ipetrãs acceptauit ifra mẽsem & ifra mensem cuilibet p executorẽ collati fuerũt. Sed Io. secũdo impetrãs puenit in acceptatione & collatione primũ i-
1 petrantẽ.†Quæritur quis ipsorũ sit potior in assecutione dictæ præbẽdæ.Et quãuis aliquis diceret q̃ q̃stio siue du bitatio solui poterit p id quod legit & no.de cõcesſ.præ bẽ.c.uno i cle.tñ nõ obstat,qa ibi nõ assertiuẽ scribitur. & argui tur primo quòd primus sit potior p regulã qui prior est tpe &c.de præbẽ. c. cũ cui.lib.6.& de reg.iu.q prior est e. lib. Et hoc uř ẽt locũ habere si secũdus prius quã primus canonicatũ obtinuit ut de rescr.tibi qui lib. 6.& de pbẽ.si apostolicę e.lib. Et facit quod no. p Arch. de rescr.duobus super uerbo canonicatũ cõtulimus. Ad
2 hoc de off.dele.ea parte.†i priuilegiis nãq;& literis gratiosis p specię nõ derogatur generi aliàs posset reddi priuilegiũ & litera gratiosa generalis totaliter inutilis ut plenę no.25.q.2.i summa pro primo ipetrãte facit clausula mẽsis,i suis literis appo sita ut de cõcesſ.prebẽ.c.uno. uer.secus autẽ i cle.ĩ quẽ mẽsem do. Benedictus ihibuit beneficiũ ad præbendã alicui cõferri,quæ inhibitio etiã sine reseruatione & decreto sufficit de cõcesſ.pbẽ.si so.li. 6.¶Itẽ do.Benedictus in literis cõcesſis Io.noluit prçiudicare receptis uel expectãtib.autoritate sua ut ibi patet manifestẽ.& p hac parte facit quod no.Io.& Pau.de cõ cesſ.pben.c.uno.uers.secus i gl.j.cle.¶Sed cõtra.nã prębenda uacatura in ecclesia. S. Laurẽtij fuit affecta pro secundo impetrãte ante existentiam condõnis appositę in literis primi impetrantis. & sic secũdus est potior de rescr.si pro te.lib.6.nec est uis ante conditio pendeat à uoluntate ipetrantis,an extrisecus,imò minoris efficaciæ uidetur conditio pendens potius intrinsecus quàm extrinsecus,ut ff.de cond.& dem.l.ij.¶Item dn. Benedictus tacitẽ dedit intelligere in litteris primi quòd post prçsentationẽ literarũ,& processuum p eas habitorum ligarentur solum manus ordinarij,non autem executorũ ut patet in fine literarum ibi. Præfato enim priori &c. ¶Item istud est bene aduertendum. Primus ipetrãs non poterat acceptare canonicatũ,ante collationẽ prębẽdę sibi factã per executorem . immò plus uidetur quod executor,quãtum ad canonicatum dies erat ad complẽdum.ut de prçben.si clericus.lib.6.& in prin.literarum ibi.postquam sibi de ipso uacante prouisum fuerit in canonicatum recipi & in fratrem.Sed hoc nec acceptans, nec executor seruauit , sed formam mandati trãsgresſi sunt & nihil ualuit quod fecerãt.nec est utile, quia trãsgressio mandati totum reddit inutile de rescr.cum dilecta cum sua glo.Item cũ in ecclesia S.Laurentij sit statutũ quòd tẽpore electionis & assumptionis debeat esse recipiẽdus in certo ordine quo carere dicit primus impetrans uidetur litera sua nulla de rescrip.constitutus.de cõsti.cap.1.lib.6.Nec ostat de prębẽ. si pro clericis. lib. 6.quia illud obtinet cũ in ecclesia non est statutũ cõtrarium.Item in literis primis si diligẽter inspiciatur nõ est aliqua clausula derogatoria specialis uel generalis quę deroget illi statuto.Non ob.de prçben.c.j.lib.6.Nã statutum ecclesię cui derogatũ nõ fuit requirit quod ,p tẽpore quo reperitur sit incerto ordine.¶pro secũdo ipetrante facit de prębẽ.dudũ.& eo.tit.quãuis.2.lib.6.q̃bus ẽm aliquos posset respõderi quòd ibi nõn fiat alicui pãudicium, quia nulli ius quęsitum erat p proprias literas. ¶Item aduertendum est quòd primus impetrãs ante uacationem nõ erat receptus in canonicũ S.Laurẽtii nec recipi poterat,nec propriẽ expectabat prębendã in ecclesia. quia ex euentu conditionis pendebat an potuerit dici expectasse præbendam in dicta ecclesia quia omnes præbendæ sunt ibi maioris ualoris quàm expresſũ in literis.quia ergo solum receptis & expectantibus præbendas auctoritate Benedicti debet postponi secundus impetrans ut ẽx literis patet.sequitur quòd aliis impetrãtib. etiam ab eodem Benedicto pro quibus non erat effecta prębenda debet pręferri secundus impetrans. Ex quibus iuribus credo dictum Ioan. potiorem in dicta pręhenda. Non ob. q̃ primo dicit q̃ qui prior est tpe &c.quia illud habet locũ cũ utriusq; par est cã,ut no. in regula q prior. & de prębenda hi qui lib. 6. Sed in casu nostro nõ est sic, tum quia pro secundo fuit affecta prębenda à princ.tum quia citius ad conditionem peruenit,& si nũquam perue nisset tamen ratione canonicatus debet habere prębẽdã. Item non ob.c. tibi qui.& c. si apostolicę.Nam ibi q̃ gratia utriusq; erat pura & nulla erat ibi inæqualitas gratię nisi in tẽpore.sed hic plura suadent pro secũdo q̃ pro primo. Pro primo uero facit sola prioritas temporis.Nec perfunctoriẽ prętereundum est q̃ prima litera est in forma pauperum.secunda est gratiosa cui plus fauor debet, ut põt colligi de præbẽ. si pauper clericus.lib.6.cõiũcto cum.c.gratiæ de rescr.in cle.Itẽ non ob.qđ dicitur quòd p specię derogat generi.&c.Nam illud habet locũ qñ per primas generales literas est alicui ius quæsitum ad præbendam.sed secus est in casu nostro.nam ex futuro pẽdet euentu quod ius acquiritur primo in beneficio minoris ualoris.ad hoc de præben.dudum ad fi.lib.6. Item non ob.clausula mensis positi in primis literis.primo quia ante uacationem erat effecta præbenda.Secundo quia iam canonicatum obtinuerit.Item exprimendo q̃ p præsentationem literarum & processuum ligarentur manus ordinarij.dedit intelligere quod non ligarenẽ manus executoris de præsump.nonne.Itẽ non sine cã in his literis primi non fuit clausula decernens quę est in literis secundi. quæ clausulam nõ est dubium aliquid operari de rescr.ti bi qui in fi.& de concesſ.pb.c.1.§.ea tpe lib.6.Itẽ non ob. q̃ acceptis uel expectantibus præbẽdas &c.Noluit dñs Bñdictus per secundas literas derogari &c.Nam ad hoc iam responsum est:quia ille primus nec erat receptus nec expectans. Si uero est.2.gl.de præben.c.si clericus lib.6.non est dubium q̃ quicquid fecit primus impetrans uel eius executor uel subexecutor nullum fuit,ut dictũ est supra. & sic per consequens non præstatur impedimentũ secũdo. ¶Federicus circa materiam interdictorum Ecclesiasticorũ.

SVMMAE.

1 *Interdictos ad diuina recipiens:aliis circa obseruationẽ interdicti seruatis:an sit irregularis.*

2 *Interdicti tempore quo iure non interdictis prohibeantur admitti ad diuina.*

3 *Clerici an interdicti tẽpore possint ad ordines promoueri.*

QVAESTIO LXX.

1 REVERENDE do. vicarie ad primum dubitationis articulum † quid iuris de illo qui ad diuina recepit aliquos interdictos aliis circa obseruationem interdicti seruatis,possum me breuiter expedire,& uř qđ non sit irregularis ut expresſẽ colligitur ex gl.d.Io.An.de sen.ex.c.pe.in cle.Nã ibi gl. innuit. quod interdum seruatur,licet aliqui admittantur ad diuina,dũ tamen in aliis seruetur interdictũ.¶Sed cõtra posset argui ex c. t.e.t.ibi factis.fenestris.Nã tales q̃ faciunt talia uidetur interdictum ipsum nõ seruare, ergo sunt irregulares. Sed pro Deo considerate q̃ interdictum ciuitas est inter dicta,&tñ ciues nõ sũt interdicti,ut de sen.ex.si sñia li.6.

Si ergo ciuitate interdicta, ciuibus nõ interdictis aliquis
eecipit ad diuina tales ciues aliis solẽnitatibus iterdictis
seruatis iste non uidetur puniendus per decr.eporum.du
priui.lib.6.nec per c.alma.§.adiicimus de sent.exco.eod.
lib.Nam ibi loquitur qñ interdicti admittuntur, sed isti
non sunt interdicti, ut ĩ præsupposui.& iura & priuile-
gia utuntur his uerbis eacõmunicatis uel interdictis ea-
clusis, ut patet de priuil.ut priuilegia,& c.quod nõnullis
de uerb.sign.cum in partibus.de cle.& re.quod inte.cum
2 similibus. Quo ergo iure † prohibentur isti non interdi-
cti admitti ad diuina tempore interdicti.Respondeu per
c.peregrinus alleg.pen.1.responso de priuil.lib.6.Gl.Io-
an.Andr.superius allegata non probat illud ad quod in-
ducitur. ¶Reassumendo, dico quandoque Populus seu
Vniuersitas est interdicta,& tamen non locus;& tunc cle
rici possunt alta uoce officiare interdictis eaclusis, admis
sis non interdictis,& aliundè uenientibus ut probatur de
usur.c.1.in fi.lib.6.& no.Arch.eo,lib.de sent.eacõ.si snia
in uer.ciuitas.& si tales interdicti admittantur uꝛ habere
locum.c.eporũ, licet fortè aliqui dicerẽt ꝙ c.eporum de
bet intelligi de noiatim interdictis per c.2.de sep.in cle.
¶Secundus casus est quãdoq; ciuitas est interdicta,& nõ
ciues.Nam tunc ipsi ciues etiam non interdicti,& aliũde
uenientes non debent admitti per c.1. eo.lib.6.de priuil.
& tunc si tales interdicti admittantur ad diuina aliis ob-
seruantiis interdicti rite obseruatis, non uꝛ posse dici in-
terdictum uiolari, ut dixi in prin.per gl.do.Io.And.Qua
ergo pœna puniuntur uꝛ quod puniãtur per c.eporum,&
c.autoritate.1.responso.lib.6.de priuil.interdum ciuitas
& ciues sunt interdicti, & in isto casu dicerent aliqui qđ
si interdicti in loco interdicto admittantur admittentes
sunt irregulares, quia non uidentur seruare interdictum
ut in d.c.alma.& eo.ti. c.j.in cle.sed credo ꝙ de mẽte iu-
ris sit, ꝙ tunc demum dꝛ uiolari interdictum qñ publice
& palã more solito celebratur, sicut alias dicimus de ea-
cõmunicato uel suspenso celebrante ut prius, ut de sentẽ.
excõm.c.ult. in cle.interdũ interdicti aliunde uenientes
admittuntur ad diuina in loco & in ecclesia non interdi
ctis,& tunc adhuc uꝛ habere locum.c.eporũ.interdum
ecclesia est interdicta, ita ꝙ nec clam nec secrete põt ibi
celebrari,& tunc uꝛ ibi irregularitas contrahi à celebran
tibus, de sent.excõ. is qui.2.responso.lib.6.¶Secunda du
bitatio est ista an clerici seruantes interdictum aliũde ue
nientes possint admitti ad ecclesiast.sepulturã, uꝛ ꝙ nõ.p
c.peregrinus.1.rñso.de priui.li.6.Sed ꝯtrarium uꝛ esse ue
rum.Nam decr.qđ in re indefinitè loquit.Et si diceremus
ꝯtrariũ auferretur ei potestas eligẽdi sepulturã maximè
qñ ecclesia sua esset in remotis, ar.de sepul.c.ult lib.6.im
mo plus hodie uꝛ ꝙ cum clerici tẽpore interdicti sint ha-
biles ad sacra & tenentur officiare & cõminicare, ut in c.
alma,§.adiicimus palle.uꝛ ꝙ possint sepiliri cum officio.
¶Addi.2.Mortuorum, sub silentio tñ & etiam possunt in-
3 iungi. ¶Hinc est † ꝙ sm Inn.clerici possunt tẽpore inter-
dicti ad ordi.superiores ꝓmoueri, ut no.ĩ c.nõ est despõ.
¶Item tertia dubitatio est, an corpus Christi, quod ad in-
firmum tẽpore interdicti deferrur debeat defrri cum so-
no campanellæ.Videtur omnino dicendum quod sic. Nã
concessa principali debent omnia concedi, quæ pertinẽt
ad esse uel reuerentiam principalis. Non.n.debita reue-
rentia quæ tanto sacro debetur,& quæ in honorem sa-
cramenti est inducta debet minui sed augeri:& quia hoc
non est ꝓhibitum debet seruari. c.sane de celebr.miss.&
pulsari cãpanella, ut dicit Host.ut populus audiens ado
ret, procidat, inclinet,& reuereatur: sicut alias cãpana est
signum uocans populum ad diuina.de homici. Ioannes.

ADDITAMENTA.

¶Interdictum do.Pau.tenet ibi contrarium.
¶Officio.De officio tenet Io.And.contra V.
¶Do.Ricar.Malũbræ ad consultationem Feder.de senis.

SVMMAE.

1 *Assignatio uel constitutio termini per iudicem lite pen-*
dente lata an habeatur pro interlocutoria.
2 *Defectus euidens purgatur per contrarium euidens.*

QVAESTIO LXXI.

1 SATIS uidetur etiam de iure ciuili quod † assigna-
tio uel constitutio termini sit quædam interlocu-
toria, ut ff.de arbi.l. diem proferre in prin.& ff.
de re in.l.e.quod iussit ubi de hoc.Et magis per uer
bum statuto, quòd rem perfectam & consonationem iu
ris significat, quam per uerbum assigno, ut ff. qđ quisq;
iur.l.j.§.j.Si ergo ꝯ iuris ordinem processus processibus
intricantur siue per interlocutoriã siue ipso facto ex actu
ꝓcedendi puto grauamen inferri:& ideò posse appellari
ut extra de rescrip.cum dilecta, C.de app.l.1.& de ordin
iud.l.fi.& ff.de iud.l.p minorẽ, cũ simi.Satis autem cõtra
iuris ordinem fit intricatio dum præiudicial qõni alia
admiscetur, ut patet in dictis iurib.& probatur, ff.de iud.
l.cum prior cum multis simi. Possibile est quod exami-
natio euidentis defectus nõ in occulto fieri debet sed pu
blicè, & presente eo cuius interest, & suis aduocatis &
opponẽtibus opponẽda & audiẽtibus audienda.Pro hoc
ff.de adul.l.si postulauerit,§.qõni.& ar.C.de relatio. l.j.
2 ad fi.Nam † defectus euidens demum purgatur p contra
rium euidens ut extra de pac.c.j.& aliud fit qñ fit exami
natio ea officio,& aliud fit opposita eaceptione ad peti
tionem partis, ut no.in c.si fortè de elec.lib. 6. per Bart.
Nec.n.per hanc eaceptionem quæ fit in specie tollitur il
la quæ fit generalis ex officio si in primo deficiat oppo-
nens ut ibi dꝛ.illud aũt non dubium quod in bombicina
carta & in mẽbrana & in quacũq; materia possunt fieri
autenticæ scripturæ, ut ff.de bo.poss.sm tab.l.j.in prin.&
l.chartę appellatio.Ea præmissis itaq; satis patet quid de
appellãdo p illos fieri põt, puto etiam nos appellare iu
stè posse nõ eacludendo etiam posteriorẽ appellationẽ
tempore interponendã de dolo & contum.c.vno in cle.
Et fortè utilius esset ꝙ appellaretis modò dum tẽpus ha-
betis, qa si diabolus non erit in corpore suo fortè refor-
mabit qđ iniquè ĩtẽdit,& p hoc eos magis cognoscetis.
¶In Christi nomine qui est lux & ueritas.Consultatio Fede
rici de Senis.

SVMMAE.

1 *Inhibitioni seu ordinationi Papæ, & in dubio potius obe*
diendum est quam non.
2 *Argumentum ab ethimologia uocabuli procedat in iure.*
3 *Episcopus propriè non dicitur nisi re, & nomine episco-*
pus sit.
4 *Sententia nulla impropriè dicitur sententia.*
5 *Cella unde dicta, & quid significet.*
6 *Interpretatio legum & statutorum in dubio sic fienda*
est ut ut consonet iuri communi.
7 *Vulgi opinio an sit in interpertationibus uocabulorum*
insequenda.

QVAESTIO LXXII.

BENEDICTVS serus seruorum Dei, &c. Ad
hoc distinctè prohibemus dictorum ordinum
moniales in earũ dormitorio cellas habere, si
quas uerò habent omnino destrui præcipimus
& mandamus per ministros seu visitatores in prima ui-
sitatione q̃ impendẽt monasterio eorũ cõtradictores &c.
Item in quodam dicti ordinis monasterio, est quoddam
dormi-

dormitorium in quo dormitorio quolibet soror habet suum locum dormiẽdi, qui uulgariter dr̃ cella seu cellula quæ murata est, & superius est aperta in qua habet lect̃, in quo iacet: & quælibet cellula habet introitu ex parte inferiori uersus terrã, in quo introitum est ostium quod claudit introitum ex parte inferiori uersus terram ꝑ mediam staturam hominis uel quasi: desuper aũt est dictus introitus apertus, & in pariete ipsius cellulæ qui ex parte uiç est, sunt sex fenestræ quarũ quælibet est mẽsura unius pedis, ꝑ quas fenestras & ostium possunt conspici stantes in cellulis ab incedentibus, transeuntibus, & stantib. ꝑ dictam uiam & in dicta uia: nũc quæritur an dictæ cellulæ uigore dictæ constõnis ueniant destruẽdæ, an sic possint remanere sine offensa dictæ constõnis. Et uĩ primo quod ueniant destruendæ. nam papa mandando quod cellulæ destruantur de his cellulis sensisse uĩ, quas cõmunis usus & modus loquendi cellulam nominat & reputat, & uulgus in talibus opinatur. ad hoc de spon. c. ex literis. & bene facit qđ no. de dicta uulgari & legali de rescr. nõnulli. ubi cõmuniter no. per doc. quod de dicta uulgari intelligẽdũ est, nec põt hic intelligi de cellulis separatis a dormitorio: qa tunc ille de iure cõmuni non possunt haberi, ut 18. q. 2. nullus. & c. perniciosã. & 20. q. 2. monachum. Tamen quia constitutio expresse loquitur de cellulis existentibus in dormitorio, dicta cõstitutio sic debet intelligi ut aliquem sortiatur effectum, & ut in aliquo ualeat & non pereat, de uerb. sig. Abbate. ff. de leg. 1. si quando. Si. n. non cõprehenderet dictas cellulas erit frustra dicta constitutio, & ut usui patebit, da & ostẽde mihi cellulas quas

2 cõprehẽdit. ¶ † Præterea in dubio & in re dubia potius est obediendũ q̃ nõ. nã in altero nullũ in altero aliquod põt esse peccatũ de ele. exc. mi. tud. Sed cõtra certũ est ꝙ a significatione uerbi nõ est recedendũ nisi qñ constat uoluntatẽ scribentis aliã fuisse, simile, ff. de leg. 3. l. nõ aliter. &

3 no. de uerb. sig. Præterea. Itẽ † certũ est, quod in iure procedit argumentũ ab ethimologia uocabuli de præbẽ. cũ sm & 21. distin. c. 1. in prin. & in medio. Itẽ certũ est, ꝙ qñ aliqua dictio põt significare plura unũ ꝑpriè aliud impropriè restringimus dictionẽ ad ꝑpriũ significatũ, ut ff. de le. 3. l. hoc legatũ. & de dona. l. filius, §. alias. uer. sed & meminisse. de aur. & ar. leg. l. quintus. Itẽ tunc unaquæque res suo ꝑprio uocabulo nominatur, uel digna est nominari, qñ re & noĩe dignũ est, quod uerbũ sonat id, ad qđ est in-

3 stitutũ. † Hinc est ꝙ nõ ꝑpriè dr̃ epš q̃ nõ ẽepš re & noie.

4 2. q. 6. non oẽs, §. quia, & §. quibus. † Hinc est ꝙ snia nulla impropriè dr̃ snia. q. 1 in primis in fine. de re iud. pastora

5 lis, in fi. in cle. Ad propositum † cella dicitur à celo celas ut no. de uerb. sig. c. pen. lib. 6. & significat quendam locũ seu camerellam celatam seu absconditam. Et quod occultum seu absconditum est, non est patens nec notum. Ad hoc de coha. cler. & mul. uestra. Et talia loca occulta & celata non carent suspitione, & apta sunt ad incestum uel stuprum committendum. Nam qui uult malè agere quærit tenebras & non lucem, de offi. dele. consuluit. Et optimè ad literam. 18. q. 2. perniciosam. Fuit enim intentio Papæ prohibere monialibus habere cellulas, seu camerellas occultas seu absconditas sm propriam significationem uocabuli, à qua recedendum non est, ut opera earum tam de die q̃ de nocte esset omnibus manifesta. Ad quod accedat de hære. insti. natura. Sed hic, uisui de die ac nocte sunt patentes: & omnia quæ in eis sunt & palam. & manifeste se exhibent oculis intuentium, & stantium, & transeuntium per dormitorium: & sic reuera non ꝑpriè sed impropriè & abusiuè sunt cellæ: quia nõ sunt quod uerbum sonat, q̃a nec celant nec absc ondunt, prout est de natura cellæ. Nã si cella esset conclusa cortinis uel tentoriis, ità ꝙ ibi existens esset clausus ꝙ non posset uideri propriè diceretur cella, & si haberet parietes de lapidibus, uel de gipso, uel de alia materia: tamen non esset clausa circumcirca: cum tñ esset patẽs ex ea parte ex qua frequentius deambularetur no ı diceretur propriè cella. Curandum nãque esset de re & non de uerbis. 14. q. 3. c. putant. & c. plerique. cum simi. ¶ Pone aliqua constitutio de nouo emanauit cõtra hæreticos nunquid intelligitur emanasse contra symoniacos uel contra hæsitãtes in fide: cum tamen largo modo symoniaci uocantur hæretici, ut 23. dist. in nomine Domini. in princ. & no. de hære. cap. 3. Item emanauit constitutio contra uendentes uel locãtes ecclesias, an uendicet sibi locum in uenditionibus uel locationibus obuentionum uel redditum ecclesiarum, dũ tamen illi dicantur uendere uel locare ecclesiã. certè desiperet qui sic saperet. Et prædicta maximè locum habent ubi Abbatissa habet locum suum in loco sic eminenti, qđ ex parte superiori posset intueri lectos monialium. Et illã partẽ credo uerã, salua interpretatione Summi Põtificis, cuius decreto omnia tractatorũ opuscula, & scribentium dicta probantur & reprobantur. & qđ approbat uel reꝑbat approbatum uel reprobatum haberi debet. 19. dist. c. j. Non obstat quod dicis, da mihi cellas &c. & sic erit frustra &c. nam comprehendet illa constitutio cellas, quę ꝑprie sunt cellæ & non abusiuè. nã cellæ religiosorum ex quacũq; re elandant cõsueuerũt esse clausæ, & celatę. & nõ patere in eis cõtenta: & ad istas tales cellas debent referri sermo scribentis, ubi non apparet aliud de mente, ff. de fun. instr. & instr. leg. l. cum de lanionis. §. asinam io fi. de suppel. leg. l. Labeo. ibi. non enim &c. Si uero cellæ ex quacũq; materia compositæ non celant in eis moniales morantes, sed omnibus patent de illis non intelligi. Si dicis quod in dubio recurrendum est &c. fateor. sed nego hic esse dubium probabile. Nam si acciperes dubium nõ ꝓbabile, sequeretur absurditas, quia nõ est res tã clara quin possit in dubitationẽ deduci, ut no. in c. bonæ. 2. de elec. ergo sm hoc nũq̃ esset locus interpretationi iudiciali uel magistrorũ qđ est falsum, ut no. de postula. c. 1. ¶ Item ad id quod dicis, ꝙ uulgaris siue cõmunis modus loquendi &c. dico ꝙ si nõ apparet quòd ꝯtrahentes senserint, nec id quod uerisimile est, statur ei quod uulgus opinatur. Sed in casu nostro apparet quod uerisimiliter,

6 sentiat Papa per supradictas rationes. Item † in legibus & statutis fienda est interpretatio ut consonet iuri communi quãtum plus potest, ut de consue. cum dilectus. in tex. & gloss. Nec enim statur semper commuoi modo loquendi, ut apparet de translatio. cap. 2. circa medium. & not. 2. quæst. 7. si quis Episcopus ad finem quod docen-

7 dus est, & non sequendus populus. 16. dist. c. 1. Nam † & uulgus sæpe abusiuè appellat consuetudines. 8. distin. per totum de consuetu. c. ult. Nam & Vulgus habet eum pro periuro, qui non seruat temerarium iuramentũ, & apud uulgi opinionem est dare perplexitatem quæ nihil est, ut de primo & secundo patet. 12. dist. c. 1. & 2. Et ita uidetur mihi Feder. de Senis decre. doctori Perusii actu legenti, salua semper ueritate, quę omnia uincit. 8. dist. consuetudo, cui supradicta subiicio. In quorum testimonium &c. Consultatio domini Lapi de Florentia nunc Abbatis sancti Miniati.

SVMMAE.

1 *Canonici appellatione non uenit clericus beneficiatus.*

2 *Verbum clericus generale est, & comprehendit magnos & paruos.*

3 *Collatio qua fit ad alicuius instãtiam siue per ordinariã, siue executionẽ quod sit stricti iuris, ambitiosa et restringenda, & à radice ambitionis & cupiditas prouenıat.*

4 *Permutatio beneficiorum quod non præsumatur fieri nisi utilitate exigente.*

5 *Vulgi locutio & cõis usus loquẽdi contẽnendus non est.*

QVAES-

QVAESTIO LXXIII.

FACTVM tale est. Dun, s.unus presbyter cura-
tus præbendatus in ecclesia collegiata & alter
præsbyter similiter curatus & clericus benefi-
ciatus cuinsdam parochialis ecclesiæ ipsos ca-
nonicatum & clericatum permutare uolentes eos sub
nomine canonicatum & præbêdarum resignant animo
permutandi in manibus Legati apostolicæ sedis de late-
re.qui resignatione recepta;non facta mentione de be-
neficijs curatis sub nomine canonicatus,nihil dicêdo de
clericatu ipsa beneficia resignata côfert ipsis permutare
uolentibus.Quidam expectans dicit permutationem nó
ualere quia alter permutantium non erat canonicus sed
clericus beneficiatus,de ipso clericatu nihil dicit quia
1 †nomine canonici non uenit clericus de priuile.p excep
tionem lib.6. & de sen.exc.alma.§. adiicimus.li.6. & qđ
ibi no.per Arch.¶In contrarium quod idem sit, & quòd
ueniat sub nomine canonici clerus de cau.pos.& ppric.
cum ecclesia sutrina.de ui.& ho.cle. quoniam de ma. &
obe.statuimus.super uerbo canonis per Archi. ¶Quæri-
tur nunquid dicta permutatio ualet an non. & nunquid
in hoc casu nomine canonicatus ueniat clericatus. & nũ
quid decr.l.ult.de off.le.habeat locum quando sit bene-
ficiorum collatio per legatum ea causa permutationis.

¶Responsio Federici.

¶Indubitanter uidetur tenendum quod permutatio ualeat
2 ¶Circa quod sciêdum quod† nomen clericorũ generale
ē quòd côprehedit paruos & magnos. 11.q. 1. de perso-
na & tanquam genus habet sub se species.Nam aliqui di
cuntur canonici,qui sunt in ecclesia collegiata faciũt u-
nũ corpus cum suo prælato.& ad illos solũ pertinẽt ele
ctio de iure communi.de hoc per Compo.de ele.c.1.Ali
qui dicuntur clerici & retinent nomen sui generis sicut
dicimus arrogatio,&adoptio sunt species adoptionis ut
no.de cogn.le.c.uno.Et strictè loquendo potest dici si est
canonicus ergo clericus quia species infert genus sicut
dicendo homo est, ergo animal est.sed non e conuerso
animal est,ergo homo est,clericus est,ergo canonicus ē.
3 † Item collatio illa,quæ fit ad alicuius petitionẽ siue per
Ordinariũ quicũq; sit, siue per eius executorem illa est
stricti iuris & ambitiosa & restringenda,& de radice am
bitionis,& de cupiditatis procedit.& iô non mirum tan
quam ambitiosa & restringenda;restringitur.ut patet de
præben.quãuis & c.ti.si pluribus.& c.si motu cum si.& c.
cum in illis. Sed ubi cessat causa ambitionis & adest fa-
uor personę;uel utilitas ecclesiarũ;uel beneficiorum ibi
nec fiat stricta interpretatio sed potius larga uel genera-
lis & nõ receditur à significatione uerbi.Verbi gratia. Pa
pa côcessit cuidam Cardinali q̈ posset conferre benefi-
cia clericorũ cædêtium uel decedêtium.Isti clerici sũt ca
nonici,uel mansionarii uel habẽt beneficia curata an ge
neraliter intelligemus.Vtriq; cũ hec sit quędam gratia &
priuilegium ad hoc de uer.sig.c.pe.de prębē . si cui lib.6.
4 1.responso de reg.iu.c.1.lib.6.cum si.¶†Item permutatio
cum non fiat.nec fieri præsumatur nisi beneficiorum uti-
litate exigente de re.permu.quantum debemus in ea tan
quam fauorabili æquitatem præferre & largè interpreta
ri.Facit quod no.de rerum permu.c.uno.lib.6. Igitur in
casu nostro permutatio ualet dato quod de curatis bene
ficiis non sit facta mentio, quia tacere & non tacere illa
curata beneficia non habet mouere Superiorem ad dene
gandum uel concedendum. Item hic non est ambitio sed
utilitas beneficiorum & permutantium.Et si diceres imò
Superior fortè negasset autoritatem suam.nam posset es-
se,q̈ iste qui habet curatum &clericatum loco clericatus
recepit talem canonicatum & præbendam ita pinguem
quod si Legatus sciuisset ipsum habere aliquid beneficiũ
curatum non consensisset huic permutationi. Ad hoc re-
spôdeo q̈ licet Legatus autorizet huic permutationi nõ
tamen dispensat si alias illud curatum, & istud simplex
sũt talia,quòd de iure communi non possunt simul tene
ri,nec prima dispensatio extenditur ad istud subsequẽtũ
beneficium.Ad premissa;facit de præbenda non potest.
2.& 3.responso lib.6.¶Nõ ob.quòd clericatus nõ fuit ex
pressus quia regulariter isti beneficiati appellantur cano
nici.Vnde vulgariter dicimus talis presbyter facit me ca
5 nonicum in ecclesia sua & † vulgi locutio & communis
modus loquendi contênêdus nõ est,de iureiu.c.1.cũ sua
gl.li.6.¶Item inquantum canonicus idem est, quod regu
lariter uiuens seu regens.ut 3. di.c.1.& 2.omnis clericus
potest dici canonicus.¶Item cum materia non sit odiosa
sed fauorabilis si Legatus intellexit de canonicatu quod
plus est,idem uidetur intellexisse de clericatu de deci.ex
parte ade.secus in materia ambitiosa ut c.cui de non sa-
cerdotali.de præben. lib.6.Item hic constat de corpore
personę & beneficii, & ecclesię in qua obtinebatur ille
clericatus. Nã sum certus quòd in literis permutationis
nõ nominatur illa ecclesia ubi erat ille clericus pleba-
nus sed talis ecclesia parochialis.&sic nõ nocet nouus er
ror.facit quod no.In.& Com.in ul.gl.Ber.de appel.signi
ficauit.Item decr.ult.de off.dele.lib.6.& c.2.de off.or.in
cle.loqnũtur de collatione facta per Legatum nõ ex cau
sa permutationis , sed impetrationis , & sic loquitur c.
ti.c.pe.2.rñ.eo.lib.6.utrobiq; gl.innuit.Item rationes su-
perius tactæ ita uendicant sibi locum in Legato sicut in
alio ex quo fit permutatio.& licet text.nouorum iurium
dicat quòd permutatione interuenit resignatio & noua
collatio,tamen Inno.uidetur innuere de prębē.inter &
Arc.post eũ de rerũ permu.c.uno.quod eo ipso quòd Su-
perior interponit auctoritatē in permutatione beneficio
rũ eo ipso ipsi impermutantes habẽt ius in beneficiis per
mutatis,& si ita est,tunc non esset dubium quod ualeret
permutatio cum non sit necessaria collatio . tamen & si
necessaria est,ut innuunt iura noua adhuc ualeret, supra
dictum est. Et ita uidetur mihi Federico de Senis .

SVMMAE.

1 *Testamentum ab excõmunicato cõditum an sit ualidum: aut donatio inter uiuos.*

2 *Excõmunicatio iusta,uel iniusta non minus ligat quo ad ecclesiam militantem.*

3 *Testamentum manu notarij excommunicati scriptum an teneat.*

4 *Iusta ignorantia , & probabilis error ubiquè excusatur .*

QVAESTIO LXXIIII.

5 VETVS querela & qõnouo proponitur † an scili
cet testamentum conditum ab excomunicato
ualeat , & etiam donatio inter uiuos . Et primo
concludamus casum non dubium de here.excõ-
municamus.§.credentes.& de pœnis.felicis.circa prin.
libr.6. intelligimus ergo de excommuncato ab homi-
ne iustè uel iniustè uel quia incidit in aliquam sententiã
canonis generalis uel particularis . Ista quæstio satis ta-
cta & trita est,& uiri magnæ auctoritatis sunt hincinde;
ut patet ex ratione Io. And.de sen.exc.decernimus.& p
Archid.de exce.c.pia.lib.6 . Et sic debemus arguere per
locum ab auctoritate quod licere uidetur:ut 19.dist.1.ca
nonibus uidetur dicendum testamentum ualere.Nã plu-
res & grauiores sunt qui in hãc sententiam declinat.Et
istam partem tenet Io.An.in c.decernimus de sen.exc. in
nouella.Sed excluso loco ab auctoritate uidetur posse
rationibus pbari quòd testamẽtũ ualeat.Primo quia hoc
non est prohibitum,ergo permissum insti.qui nõ est per
sa.te.§.si . & nil iam debetur hominibus &c. ut C. de sa-
cros.eccl.l.j.& iura aperta sunt ad fauêdum testamentis
& ultu

& ultimis uoluntatibus, ut de probatio. ex literis, & de te sta. c. tua. Item excommunicatus retinet dominium suarū rerum, ergo in alios pro sui libitu eas transferre potest. ¶Ius enim quod quisq; habet in re saltem temporali nō ut prelatus, sed ut priuatus pōt quocunq; titulo in alium transferre. ff. de contraheu. emptio. l. qui tabernas de hære. act. per totū. Et adhoc facit quod no. Inno. de sent. eacommu. si uero & de dolo & cōtuma. ueritatis, & melius ad casum nostrum de sent. excom. cū uoluntate. ¶Et quanuis dubitatio sic an his cui ius cessum est ab eacommunicato possit cum effectu agere illo eacommunicato manente. Tamen non uidetur dubitādum quio cessio teneat ut solet recitarī & notari de iure patrona. capit. uno lib. 6. Vnde & Host. qui tenet quod testamentū non ualeat fa ctum, ꝙ excommunicatus contrahendo alij obligetur; licet alios sibi non obliget, ut no. in d. c. ueritatis. ergo qui testando neminē sibi obligat, sed potius hæredi bona sua obligat. Et alibi dicit Host. q̄ quis non tenetur restituere quę lucratus fuerit cū eacommunicatis. ut not. in summa de pœn. & re. c. ult. uer. quid de his. ¶Præterea si dicamus ualere testamentum & contenta in eo: est maior fauor eorum ad quos bona eacommuniucati peruenerunt quā ipsius excommunicati. ergo propter utilitatem nostram debemus dicere testamentum ualere non attento odio excōmunicati, arg. de excep. cum inter, & quod no. de sen. exc. cum desideres, absit enim, ꝙ sua posset improbitate eaclu dere actus uirtuosos, ut nō possit esse alii s libralis. ¶Præterea c. cū uoluntate expresse probat qđ bona sua potest ad alium trasferre. ¶Præterea casus sunt speciales, quod quis non potest testari, ut in §. credētes, & c. fælicis, ergo regula firmatur in contrarium. ¶Præterea ea contratiō sequeretur absurdū. Pone quod aliquis fuit iniuste eacōmunicatus, & sic s̄m illos nō potuit testari en absoluto debent sibi oia iura restitui, ut 2. q. 5. qua de causa & no. de appell. pastoralis ad fi. Si ergo iste nō potuit facere testamētū s̄m te, & sic decessit itestatus quomodo restitueſ sibi testamenti factio malè. Et si dicas aliud in iusta excōmunicatione q̄ iniusta. Respondeo quo ad ecclesiā militantem ita ligat in iusta sicut iusta, de senten. eacomm. p tuas & 11. q. 3. c. 1. Non ob. autē. de priuile. do. quia in hæretico loquit, ut nota. Inn. in c. si uero. Itē nō obstat quod à cōmunibus actibus eacludūtur, ergo nō possunt facere testamētū, q̄ illud itelligiſ ubi de ipsorū utilitate tractatur: ut no. in c. pia, in prin. ¶Sed in casu nostro nō est testatoris utilitas, sed aliorū, qui ex testamēto capiunt utilitas procuratur. ¶Præterea infames, qui sunt exclusi ab actibus legitimis possunt cōtrahere & testari. ¶Præterea excommunicatus & si eacludi debet ualet tñ quod facit iudicio ut in c. pia multo fortius eatra iudiciū, ut in c. solent, de senten. excōmun. li. 6. ¶Non obst. cap. quanquā, de usur. c. lib. imo facit pro quia casus specialis, ergo regula est in contrarium. Nāsi uellemus arguere ex magnitudine criminis multa sunt crimina maiora crimine usurarū, & tñ illa non prohibent testamenti factionē. Quia igitur crimen usurarū. & fornicationis & homicidii plurimū frequentatur digna fuerunt ea aggrauatione pœnarū. Facit
3 quod no. 1. q. 1. cito in gl. quis dubitat. ¶†Ad id quod sec ūdo dicitur, ꝙ testamentum scriptum ꝑ notarium excommunicatum fidem faciat communiter respondetur distinguendo an publicus, an non, per id quod notatur in c. de ceroimus, de senten. excommunica. li. 6. Et licet sic cōmuniter respondeatur uidetur dicendum contrarium. Primo authoritate Innocen. dicentis, ꝙ quantumcunq; notarius sic excommunicatus, uidelicet instrumentum ab eo cōfectū nō sit sentētialiter damnato intelligo ut instra facere nō possit. hoc no. de excep. c. pia. li. 6. in gl. iudicis. Ad idem facit, quod ipse Host. no. de hær. fraternitatis, ubi dicit, ꝙ licet notarius semel confecerit falsum instrumētū nihilominus, ualent talia instrumēta ab eo cōfecta donec sit de crimine falsi condēnatus. ¶Præterea in §. credentes & in c. felicis sunt casus speciales ergo incontrariū est regula. Et primo illa iura non ratione eacommunicationis, sed criminis inuitant talia instrumēta sicut & alibi suspēduntur ab officio notariatus propter crimen, de hereti. si aduersus. Sed posito ꝙ cōis opinio sit uera quis dicetur publicæ eacōmunicatus, an ille cuius excomunicatio est publica iuris fictione: ut quia excōicatus est per iudicem sedētē pro tribunali in loco cōsueto, ut notatur de exce. eaceptionē. an uero ille cuius ecōicatio est publica in ueritate facti. Dicendum est inspici ueritatē facti non iuris fictionē: ut no. de sepul. c. j. in cle. ut ipsa excōicatio ad notitiā illorū perueniens, qui ad istum notariū currebāt ꝑ instrū faciēdis: nā iusta ignorantia & probabilis error ubiq; excusatur de consti. c. 2. li. 6. de eo, qui renun. ep. c. a. de cler. excō. min. c. pe. & de sent. eac. ca. sacro. & 3. q. 5. circa prin. & no. de biga. nuper. Hinc est quod In. not. ꝙ c. ad probandū, de re. iudi loquitur de eo, qui denunciatus fuit excōicatus, & hoc no. de excep. exceptionē in gl. ij. Quid plus Io. An. dicebat in c. ad probandū ꝙ si aliqis publicæ excōicatus, & denunciatus in loco proprio trāsferat se ad locum ubi ignoratur habetur pro homine ipte gri status & ualebit qcquid faciet ratione officii publici per l. barbarius, & per id quod hr̄ 3. q. 7. in princ. & C. de testa. l. j. Sed posito quod talis scriptura non faciat fidem ounquid possit probari talis uoluntas per duos testes, ꝙ testificētur qualiter talis in præsentia septem testium, & alia debita solennitate adhibita fuerat testatus. Dicendū est quod sic, ut 2. q. 1. in fin. & facit quod notatur. C. de testibus. l. testium in fine, & per doctores. Cy. & alios, C. de testa. l. error. ¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Termino 8. dierum per iudicem ad recipiendum apostolos assignato, an quilibet illorum dierū sit de termino.*

QVAESTIO LXXXV.

Iudex à quo appellatum est; assignauit terminum ad recipiendum apostolos per hæc uerba. hinc ad octo dies ante tertiam ueniens ad recipiendum Apostolos. Vltima dies istius termini est dies natiuitatis Domini. Appellans comparuit in uigilia natiuitatis petit apostolos & obtulit se paratum recipere Iudex eos
1 non dedit. ¶† Quæritur nunquid per hoc sit deserta appellatio, & uidetur, ꝙ non sit deserta. Ratio quia ista uidetur paria; & ratio diuersitatis non uidetur posse reddi, uidelicet assigno tibi terminū ab hodie usq; ad octo dies de primo modo assignādi no. Specu. in tit. de dilat. §. 1. uer. sed pone circa prin. §. ubi dicit quod quolibet die termini potest fieri quod mandatur. nam sic dicendo ad octo dies non uidetur reduxisse ad ultimum diem, sed ad omnes octo dies: quia quilibet illorum est de termino & eadem ratio est de quolibet supradictorum modorū assignandi dilationem; & ideo idem ius. unū tamē dico qđ licet quilibet illorū dierum sit de termino nō debet reus immediate comparere, sed congruo tempore quo potuerat formasse apostolos sicut dicimus, qñ iudex dicit cōparear infra terminum turia. nā tūc non sufficeret comparere incontinenti, ut probatur de ap. c. 2. §. similiter, in cle. 2
& idem ibi. Pau. Alia ratio est, quia sicut appellās tenetur comparere congruo tempore, ita iudex talem terminum assignando uel appellantē arctasse. ad petendū & comparendū congruo tp̄e adhoc. ff. de arbi. l. si cū dies. §. si arbiter & de fer. l. j. cum si. Sed certum est, ꝙ hora ante tertiā in die Natiuitatis Domini non est congrua hora cum quilibet fidelis Christianus tūc debeat diuinis uacare, & si iudex gessit in animo illa hora eū arctasse habēda est ratio & pro furioso habēdus est. ff. de cōd. insti. l. quidā. legiſ interpretandū est, ꝙ Iudex senserit de illa die, quæ ad pe-

tendū & rñdēdū cōgrua uideat,ut illo iure ntaṫ cōtra se, quo uult uti cōtra appellantē,nt de cōstit.c.cū oēs&ꝙ quisqi iuris in rubro & nigro.in quorū testimonium&c.

¶An à momentauea possessione de iure canonico posſit appellari.

SVMMAE.

1 *Lex unica.ff.si de momen.poss.fue.appel.multipliciter est intelligenda.*

Appellationi interposita à diffinitiua deferri debere et nil interim inuocari qualiter intelligatur.

QVAESTIO LXXVI.

Domino auditori Federicus de Sen.Vidi &audiui & examinaui gl. Arch.positā 3.q.6.§.diffinitiua.uer.de possessione,&ꝑ illā gl.colligo ꝙ regula est,ꝙ appellationi interpositæ a diffiniua dēt deferri, & nil inuocari nisi in casibus, in qbus appellari nō pōt.Ab illa regula excipiunṫ qdā casus quns enumerat Guil.in Spe. in tit.de appell.§.in quibus,&.ibi tenet,ꝙ in casu nostro pōt appellari ab ista regula l.unica.ff.si de mom.pos.fuer. app.excipit unū casum ibi tex.

1 Etiā a illa l.pōt multipliciter intelligi iccirco sunt gl.& doct.& sicut Archip.refert cōiter canonistę tenēt,ꝙ appellari pōt & maxime gl.ord.in ca.cū ad sedem.de restit.spo.& Io.in decre.idem vř tenere in dicto uer.de possesſione in gl.ſm canones,& Guil.in d.§ š.all. & alii do.de qnibus Archid.fecitmentionē & respondet ad illā l.C.ꝙ aliud est ſm canones,& aliud ſm leges.Nec ob.ꝙ illa l.ſit canoizata.nā prout cōsueuit recitari extra de rescri.c.2. in gl.ij.Canonizatio legis facta per Gratianū nō est tātę authoritatis, ꝙ faciat l.haberi ꝙ canone.Compilatio.n. decreti dř approbata per Romanā Ecclesiā ex usu scholastico,sed non oīa,quę sunt in illa cōpilatione,ut 25.di.ꝑ totū 16.q.3.§.ꝑscriptionum,cū infinitis ſi. uel aliter. illa l.loquitur in adipiscenda possessione &c.sed nos loquimur de interdicto recuperandæ.Itē ibi de interlocutoria sňia hic de diffinitiua,quæ nullo modo parit præiudiciū proprietati:sed sňia lata super restitutione quæ possessio nē aduocat pręiudicat in iudicio proprietatis. nā si non posset appellari sequeretur,ꝙ si ille,q̄ succubuit in possessorio uellet agere in petitorio opponitur sibi,ꝙ cecidit a iure suo ꝑꝑ uiolentiā ꝑ eū cōmissam,& ad,probādū uiolentiā induceṫ sňia lata inter easdē personas,quæ ſm nos non facit plenā probationē,quę tň facere vř.ut no. in ca. pastoralis,in gl.pe.in fi.de cau.pnſ.& proprie.tñ aliquāle facit ꝑiudiciū. Nā & sňia lata cū uno cohærede aliqua liter ꝑiudicat alij cohæredi,ꝙ ex hoc pōt appellari,& de illa materia.& simili not. de re iudi. cū super, & pro illa parte facit decre.cum ad sedē.ubi ſm Host.& Io.An.fuit causa delata ad Papam per appellationē ſup possessorio, ut patet in processu habito in cā appellationis aliç l.sunt exortę,& nō amicę textui & minime sunt mutādæ &c.ff. de legi.l.minime.¶Thema ſup quo cōsuluit d.Fe.de Se.

SVMMAE.

1 *Emphyteosis concessa in tertium hæredem masculum finienda,an secundo,uel tertio hærede deficiente, succedet filia,uel si reuertetur ad concedentem.*

QVAESTIO LXXVII.

Factum sic habet. Quidam Abbas Guilelmus monasterii S. Benedicti de Gualdo concessit in emphyteosim Bernardo domini Pauli de dicto loco in tertium hęredem masculinum finiendā quandam petitam terræ uineatæ in emphyteosim pro quadam canonica pensione soluēda quolibet anno In festo S.Benedicti.Mortuus est dom. Bernardus & ex ea remāserūt duo filii uidelicet Io.& Petrus,qui post mortē dicti eorum pr̃is diuiserunt oīa bona paterna inter se &spe cialiter hāc petiā terrę emphyteoticā.qua diuisione sic facta d.Petrus finē fecit & qnietauit dictū Io.qa eidē ces sit & cōcessit dictus Io.nē ius qđ hēt uel hře posset i sor te ipsius Ioānis. Et idē fecit Ioānes de dicto Petro . post hnc mortuus est dictus Ioānes relicto uno filio nidelicet Paulino.Mortuus est itē Paulinus relictis tribus filiabus

1 post eius mortē.Modo ṿertiṫ i dubiū nūquid portio dictę terrę emphyteoticę remanere debeat.an.s. succedane filię dicti Paulini filii dicti Io.uel accrescāt petro dicti Ber nardi,ſtipulatoris & fr̃is dicti Io. An.ad dictū monasteriū reuertatur. Ego Fedcricus de Sen.minimus decretorum doctor super ꝑmissis dub iis consultus , dico dictā petiā terrę ad monasterium non reuersam cū nō sit finitus ter' eius hæres masculinus dicti Bernardi, ut ex tenore instri, &themate dicto apparet. Nec prodest monasterio remisſio & renūciatio,quā fecit dictus pet.dicto Io.qa res it er lios acta & c.ff.de pac.l.si unus.§.pactus ne peteret.& ex tra de trāſ.ueniēs.Nec ius uel exceptio quesita Ioāni pro ficit authori ſui authoris,nt.ff.de except.rei iu.l.si a.̓ tc.§. ult.Itē dictę filię nō vř hře ius in dicta petia terrę, quia exclusę sunt ꝑ formā c̄ctus & sine licētia monasterii nō potuit in eas ius trāsferri. vř ergo sibi petro ius cōpetere i eadē terra nō ex ueteri iure,sed ex nouo iure ſupueniē ti,qa secundus hęres decessit sine masculo hęrede,& hoc nō vř cogitatū nec actū i instro refutationis.Optimè facit adhoc de re ind.ueniēs.2.& de inreiurā.c.pen.& ff.ne trāſ.l.cū aquiliana,& de pac.l.tres fr̃es,cum ſi.¶pōt ergo Pet.monasterio dicere quo ad te liberas ędes habeo.ff.si ser.uēd.l.loci ad fi. nec dňę possunt dicere Pet.quē de eui ctionē tenet.¶Actio &c.C.de eui.l.si ob causam qa illud cessat i nouo iure,& de nouo ſupuenienti.Sic & exceptio rei iudicatæ nō obstat agenti ex noua causa ṿue generaliter siue specialiter actū fuerit,nt.ff. de iud i.l.nō pōt & melius de re iud.c.Abbate.§.cetrū.uer.non ꝑdefſet.Et quis cōuenięs esset in solnēi disputatione tractādū tñ bene ꝑ nunc eligo partē Petri pro nunc potiorē esse.

ADDIT.

¶Tenet per istā rationem do.Alex.tenuit cōtrariū&c.

SVMMAE.

1 *Dispensatio alicui facta ascendendi ad aliquod officium an mortuo dispensatore antę dispensationis effectum nihilominus sit efficax.*

QVAESTIO LXXVIII.

Casus est.Papa concessit magistro ordinis fratrum prædicatorum potestatem uel authoritatem dispensandi cum C. fratribus ordinis non legitimè natis,quòd possint esse priores & superiores in prędicto ordine prędicatorum . post hoc magister dispensauit cū uno fratre authoritate sibi concessa per Papam,ꝙpossit esse prior & ſupprior dicti ordinis.

1 † Sed re integra antequā iste frater cum quo magister dispensauit eligeretur in priorem uel ſubpriorem mortui simul sunt papa & Magister ordinis,post hoc iste frater cū quo magister dispēsauit eligitur in priorem uel superiorem.Modo quæritur an illa dispensatio facta per magistrū adhuc duret, an expiret per mortem Papæ & magistri re integra existente.

¶Copia lr̃arū dispēsationis.In Dei filio sibi carissimo. fr̃i Metthæo de Ben.ordinis ꝑdicatorū,frater Barnabas fratrū eiusdē ordinis seruus humis salutem in domino.

ac ex gratiis quibus dotati estis sicut laudabile testimonium de uobis accepi, possint fructus ordini prouentre ne propter notam ordinis, quam ea uestris parentibus extraxistis adhoc obstaculum præbeatur, authoritate fesimus tenore præsentium dispensandum, quare non obstante defectu natalium, quē patimini ex soluto genitus & soluta, ad prioratum & ad cætera nostra prouincialatus officia assumi in nostro ordine liberè ualeatis &c.

¶Responsio & consilium domini Federic. de Petrutiis de Senis super puncto prædicto.

¶Super pmisso puncto habita sufficienti deliberatione dico & cōsulo ego Federicus de Sen. decretorum doctor nunc Perusii actu legens dictam dispensationem durare.

¶Circa quod primo uidendum est, an post papę mortem propter uiuēte magistro, dispensatione nondū facta expiret potestas concessa per papam Magistro. Et dicendum est indubitanter quod non: quia gratia semel facta, puta per papam in personam magistri per mortem papæ non expiret. de hoc est casus. de præben. si cut de offic. de legati. super gratia. lib. 6.

¶Sequitur uidere an per mortem magistri expiret dispensatio, antequam utatur dispensatione illa. Et indubitāter dicendū est quod nō rationibus supra positis. Et qā dispensatio canonicè semel facta à superueniēti facto nō retractatur casus est de fil. præs. ex tua, & facit quod not. de accusa. c. de his, beneficia enim concessa intempestiuè reuocari nō debēt. de commo. c. nno. & facit qđ nota cū ex eo, de elect. li. 6. in gl. no. & ibidem in nouella in cuius testimonium &c.

¶Allegationes do. Fed. & Thema ex his cōprehenditur.

SVMMAE.

1 *Iudex in causa infamiæ tenetur utriusque partis probationes tam negatiuas quam affirmatiuas recipere.*

2 *Infamiæ inquisitio fieri debet summaria causæ cognitione præmissa: cum sit præparatoria ad solemnem actum.*

3 *Iudex quando dicatur accusatum spoliare.*

QVAESTIO LXXIX.

IN Cristi nomine amen. Quod dominus eps Clusinus 1 † teneatur recipere informationes, quas uult dare Abbas monasterii de Bedardeugo ad informandum epm super transitu & institutione seu canonica & ad informandū eū, ꝙ cū aliqui ex testibus quos recipit sūt eius inimici graui inimicitia. Et aliquæ sunt conspirationes ꝯ eum. Et sic breuiter ostendo. processus quē facit dominus eps Clusinus contra Abbatē & cōmissione sibi facta aut est principalis siue solennis, ut ea illo sequi possit absolutio uel condemnatio, licet non ꝑ eū cum referre hēt. Aut est præparatorius ad solennem processum. In primo casu non est dubium, ꝙ eps tenetur recipere ad omnia ꝑ Abbatē petita. casus est de accusa. qualiter a. §. dēt. Siuero est præparatorius, qđ magis uī, adhuc dico epm ad prædicta teneri summariè. tñ se de dictis petitis informando per Abbatē, ut probatur de accusf. c. 3. li. 6. iun cto c. cum i 2 tua. de spon. & de purg. cano. c. cum in iuuentute. Nā † inquisitio infamiæ, quæ est ꝑparatoria ad solemnē inquisitionē oportet fieri summaria causæ cognitione præmissa, & ille cōtra quē recipiuntur testes de infamia pōt probare se bonæ famæ de qua dēt magis delectari inquirēs, q̄ de contrario, ut de accusf. licet maxime in casu ubi Papa desiderat plenā & hēe & sufficientem informationē, q̄ informatio nunquā pōt haberi plena & sufficiens nisi ꝑ assertionē partiū saltem summariā, & bene facit quod no. de rescr. cū cōtingat; in gl. sed qualis nec dī plena cū alterius partis allegationes non referuntur, adhoc de ele. dudū, & de re iud. cū hæredibus in fi. ibi tñ et qa causam &c. Nā si causæ cognitio dēt haberi ubi de plano procedi, ut de uerb. sig. c. ult. in cle. de accu. c. pe. quātomagis ubi plena informatio dēt haberi, & multomagis adhoc C. de dila. l. à procedente, & 3. q. 3. §. a iudice. ¶Præterea quomodo potest naturalis æquitas pati, ꝙ dominus eps audiat informationes siue se informet, ꝙ Abbas transiuit si ne licentia, & nō audiat informationes, ꝙ cū licētia trāsierit, maximè cū prima negatiuā, secunda affirmatiuā cōtineat, & hoc ab omni iure & ab omni humanitate legis discrepat. Et desipit quī contrariū sapit. Adhoc de renū. super hoc de cau. pos. & proprieta. cum ecclesia. Itē eps ī format ꝙ Abbas Iulianus spoliauit Abbatē Antoniū & ꝙ occupauit monasteriū & sup hoc recipit testes. Abbas uero Iulianus uult probare, ꝙ Abbas Antonius fuit canonicè destitutus, & ꝙ ipse fuit canonicè institutus. Et qs ipsius negabit talē īformationam recipere. Adhoc de rescr. dilectus 1. de rest. spo. c. 3. maximè cū Abbas dicat hodie cōstat & solennia instrumēta offerat. Adhoc eo. ti. literas. ultra mediū. ibi incontinentī. Non obst. ꝙ Assessor Epi Clusini dicat ꝙ Papa cōmisit episcopo Clusino ut informet se si Abbas trāsiuit sine licētia. ergo debet se informare ꝙ transiuit cū licentia, quia faceret cōtra formam mādati. nam eo ipso, ꝙ Abbas eum informat quod transiuit cum licentia per cōsequens informat eū quod nō trāsiuit sine licentia, quia si pronunciatur rem meam esse; per cōsequens pronūciatur tuā non esse. ff. de procu. l. pomponius, cum sim. ¶Preterea si Abbas Iulianus informat eū, ꝙ Antonius est canonicè priuatus, per cōsequēs eum informat, qđ non fuit spoli atus. Si cum informat, ꝙ canonicè fuit electus, & cōfirmatus per cousequēs eum informat qđ non occupauit dictū monasterium: ut in dictis lileris apostolicis cōtinetur ad hoc de accusf. ad peti 3 tionē. † Tūc enim dr̄ quis spoliari à iudice quando nō in figura iudicij, sed de facto prælati spoliat: ut de rest. spo li. cōquerente. secus autē in iudicio & seruato iuris ordi ne: ut i c. dilectus de rescr. ¶Præterea nōne episcopus citauit eum ut ueniret se defensurū, utiq;, ut in literis citatoriis continetur? Quomodo ergo episcopus pōt sibi negare defensionē ea quo sibi defensionē indicebat? Mutare enim quis consiliū non potest de reg. iut. li. 6. mutare. Quid plus? dato quod eps nō fuisset astrictus eum citare ea quo tamen eum citauit ut ueniret ad se defendendum tenetur omnia eaudire quæ ad defēsionē faciūt: qa uno concesso &c. ut de of. dele. præterea. Item quis ipsius, nisi diabolus defensionē negaret quæ de iure naturali est? ut de re iud. pastoralis. in fi. in cle. Nā cum Abbas citatus & interrogatus per eū p̄stito iuramēto an fuerit frater hę remita, respōdir ꝙ sic. Quomodo igitur pōt eps negare ꝙ Abbas excusando se non informet eū de canonico trāsitu, id est, ꝙ cū licentia transierit? Excusationes enim q̄ confessiones non permnnt, repellendę nō sunt: ut extra de accusf. c. cū dilecti, & si dicāt episcopus nō est Iudex, ergo de huiusmodi nō dēt se intromittere. Respōdeo dupliciter. Primo sic ut eps nō recipiat petita ꝑ Abbatē ut Iudex iudiciariū ordinē seruet, sed sic informādo se per Abbatem non seruat iuris ordinē, sed de plano se informāt & si īformationes Abbatis sine iuris ordine recipiat extra iudicium no. ad hoc de excep. cum inter, nō seruare iuris ordinē est seruare &c. de iureiurand. ad nostrām 3. Sed secunda responsio est ex quo eps Clusinus habeat potestatē citandi & non citandi secundū te & aliā uiā elegit nō potest pœnitere in alterius præiudicium. Simile no. de præsump. dudū. ad fi. per Inno. & Host. nā si executor assumat partē iudicis, non pōt facere quin oppositiones partis audiat saltē summariè. ad idē de pscrip. cū ea officij. & alia iura quæ dicūt, ꝙ una uia electa nō potest pœnitere maxime in præiudicium alterius. de ele. ut quis duas. de postulat. prælato. c. uno lib. 6. Optimè facit quod no. Ber. de elect. cum inter uniuersas, in gl. aliāt. Et dicatur, ꝙ illa glo. non approbantur communiter per

docto.s.Inno.& Hosti.Pet. Abb.Compo.dico ꝙ posito ꝙ isti melius dicant ꝗ gl.ordinaria cũ ſm Cõpo.isti canonici uocates nõ possunt mutare uoluntatem in preiudiciũ istorum uocatornm.quia tenentur eis ad dãna & interesse,quæ substituerunt illi uocati per illã uocationem. Sed in casu nostro interesse Abbatis no n potest restitui nec extimari si informatio ad sui defensionẽ nõ audiretur.cũ enim Abbas uocatus esset & contra ipsum respõdiderat. quomodo potuit sibi damnũ restitui nisi sua informatio audiatur.i.ꝙ non sine licentia transferat cum hic agatur de statu suo,& irreparabili ruina. Recte igitur potest dici ꝙ res non est integra ꝗtum ad eum. ¶Quid plus? dato ꝙ Episcopus nunquam eum citasset, tamen Abbas audiens de suo prẽiudicio tractari potuisset oc currere & adesse.nã ꝑp aliquale interesse auditur etiam tertia persona nõ citata.ad hoc sufficit ꝙ legitur & notatur de re iudi.cũ su per.ff.de appella.l.à sententia.& l.ab executore cũ similibus.Hic autem nõ põt dici quòd sua nõ interest,qa crudelis est qui negligit famã suam.11.q.3.nolo.quia salte de facto potest eius opinio granari.¶Item cum Abbas dicat domine episcope uos recepistis per informationẽ uestram contra me,testes inimicos & cõspiratores publice excõicomunicatos coherẽtes seu cohabitantes inimicis. Placeat uobis informari de talibus testibus& paratũ me offero incontinenti uos informãdo probare ꝙ illi sũt tales:ut dixi.Quis ergo ipsius precibus obturabit aures, & nolit in prædictis Abbatem audire, nisi ꝗ decretis Romanorum pontificum & eorũ potestati resistit? quę decreta habentur.de accusat.repellantur.& capit.cum oporteat.de symonia.per tuas,cum similibus. Non est ergo dubium ꝙ de iuris rigore & etiã de honestate petitioni Abbatis annuere debet Episcopus memoratus, & debet sibi dare copiam processus.de fide instru.perpetuus.& c.relasum.& de appell.intimasti.& de offi. deleg.cum olim.cũ similibus.Forma autem relationis est quod episcopus referat quicquid in facto inuenit super contentis in literis apostolicis.Et si Abbas ad informandum episcopum sup transitu canonico,& institutione sua producat aliqua instrumenta publica non delata,non insuecta;facientia prima facis ad intentionem Abbatis.Et episcopus aliqua iuris subtillitate motus dicat ꝙ illa instrumenta non suffragantur Abbati:non debet Episcopus non referendo scribere,ꝙ Abbas produxit quoddam instrumentum licetꝙ quod non suffragatur Abbati.sed debet referẽdo scribere ꝙ Abbas ad iustificandum transitum de ordine hæremitarum ad ordinem camaldulen.usus est tali instrumẽto ponẽdo ipsum de uerbo ad uerbũ.Et si episcopus nouit aliquam oppositionem contra instrumentum, quæ in facto cõsistat. non dico in iure il lam referre debet. Nam Papa uult informari super facto,& ueritate formæ conrẽsorum in litteris apostolicis. secus in alijs relationibus. quia non de facto,sed de iure quæri debet : quia de his quæ in facto cõsistunt Papa quærit ab alijs informari. Sed ipse alios dubitantes de iure informet & declaret.facit de appel.sæpe.

S V M M AE.

1 *Beneficij curati appellatione ubi impetratur uel ad ipsum obtinendum dispensatur, non uenit dignitas, uel personatus,uel plebanatus.*

2 *Plebanus habens sub se capellas quare prohibeatur audire leges.*

43 *Baptismus, & crisma non inducunt beneficium curatum. Plebanus an intuitu suæ electionis per capellanos reddat uel faciat plebem collegiatam.*

QVAESTIO LXXX.

FACTVM EST TALE. Legatus de latere habens potestatem ad hoc dispensauit cum illegitimo ut possit ꝓmoueri ad oẽs ordines, & obtinere benefi ciũ etsi curã habeat animarũ.Post hãc dispensationẽ obtinuit quoddã beneficiũ,quod denominatur plebs.nõ sũ habet collegiũ nec habet parochianos,licet habeat parochiam i qua nullus habitat nec modo habet baptismum. licet olim habuerat. percipit tertiã partẽ dicimarum in parochiis capellarũ subiectarũ plebi in quibus instituit presentatos ad eas,nec apparet ꝙ a principio fuerit instituta,ut esset dignitas.¶Quæritur nunquid canõicè teneat dictam plebem. Viso puncto præmisso & electione seu præsentatione facta de dicto plebano. Arguitur primo ꝙ non teneat canonice.& primo per id quod no.Inno.de ꝓben c.ulti.in prin.& arg.de rescri.si eo tempore.in princ. de fi.præs.c.3.libr.6. ¶Ex quibus gl.colligitur quod † sub nomine beneficii curati non uenit nec intelligitur dignitas,uel personatus,uel plebanatus.quãdo impetratur uel ad ipsum obtinendum dispensatur.Ista enim sunt duo diuersa beneficiũ curatum,& dignitas per sona tus.Si ergo inhabilis habilitatur ad unum.non intelligitur esse habilitatus ad aliud. quia istæ dispensationes sunt odiosę & restringendæ.ut patet de fi.pręs.c.1.lib.6.& facit quod no. Archi.in d.c.1.circa prin.ubi dicit quod ille cum quo est dispẽsatũ:ut possit promoueri ad sacerdotium,potest hẽre curã aĩarũ.Et illud dictũ placuit Ioã.An.¶Addi.j.¶Itẽ pro ista parte optime facit ne cle.uel mo.c.j.in fio.lib.6.

2 Natiõ plebanus habens sub se capella ꝓhibetur audire leges.quia talis uidetur esse constitutus in dignitate uel ꝑsonatu qui prohibetur audire leges per.c.super specula. ne cle.uel mo.in fi.item pro ista parto facit quod nor. Archi.de cõsue.c.j.in gl.magna.ad fi.lib.6.innuit ꝙ iste plebani & arch.presyteri rurales in dignitate dicunt esse cõstituti.¶Sed ꝯtra.Nã fi ꝓbetur per ista quod plebs sit dignitas uel personatus,nõ est dubium quod iste potest eã habere.¶Considerantur ergo il la ex quibus beneficium appellari potest dignitas,uel personatus.de quibus no.ipse Arch.de consue.c.1.in glo.magna.Nam iste in ecclesia cathedrali uel collegiata non obtinet aliquam prælaturã. uel prærogatiuam.nec pręest cõllegio,ratione cuius collegii ecclesiastica dignitas dicat.ut patet de rescrip. c.statutũ coniuncto.§.inferiora.de ele.cũ in cunctis.Nec ꝓsupponit,qđ ex con suetudine,uel cõi opinione , uel de nominatione e habeatur pro dignitate,ut si eẽt argm̃&possit allegari 93.dist.domino de præsump.illud.de ꝓb.per tuas.Restat ad contraria respondere.primo nãq; non ob. gl.Arch.& In.in prin.allegate,quæ de plebanatu loquũt. quia debent intelligi de plebanatu habẽte illa quæ consueuerit habere plebana tus,ut collegiũ & multa alia.Talis aũt plebanatus talibus carens.nõ sonat in dignitatem nec fieri potest cõmissio a sede apostolica per c.statutum de rescri.li.6.ut no.Archi.post Hostien.de fo.compe.c.romana.uer.nec ecclesia.li.6.Si non põt fieri,ergo sequit ꝙ non sit dignitas uel personatus. Itẽ non ob.c.j.ne cle.uel mo.lib.6. Nã ille finis intelligitur de plebanis curatis & de parochialibus.ꝙ colligitur ex dictione,nisi,quæ excipit à ꝑcedentib.Itẽ itelligitur de plebanis collegiatis,qa ut plurimũ plebaniæ sunt collegiatæ.& sic intelligit Archi.illũ finem.ut patet per gl.suam positam.de elec.c.statum.li.6.super uerbo collegiatas. Nam ibi allegant ꝓ cõ cor.c.illud.ne cle.uel mon. ¶Preterea in d.c.ne cler. uel mona. ideo prohibetur talis audire leges uel physicã,qa sit in dignitate uel personatu.nam in c.sup specula.eo.ti. plebani sunt diuersi à constitutis in dignitatibus.Sed ꝑcedẽtes solutiones plus placent.¶Vltimo notatũ per Arch. de cõsue.c.1.in fi.magne gl.non obst.nam ibi non fit mentio de plebano. Itẽ intelligo istũ finẽ secundũ præmissa.s. de talibus archipresbyteris uel præpositis,qui habent ecclesias collegiatas. ꝙ colligit ex iuribus,ꝗ allegant.s.de offi.ordi. cũ ecclesiarum. & de prebẽ.c.ulti.quia tales dicũtur ꝑlati & iurisdictionem hẽe.ut no.archipresby.c.ulti.itẽ non ob.ꝙ instituit capellanos.nam hoc solum non

facit

facit quē dici in dignitate.nā & canonicus ecclesię cathedralis posset habere ex consuetudine potestatem nedum instituendi sed conferendi.ut patet de prebend.ca.ul.lib.vi.tamen non dicitur esse in dignitate uel personatu.etiā ſi dignitas uel personatus sue sit præbendę annexus ut patet eo.tit.c.super eo.li.6.¶Itē non ob.quod dicitur habere parochiā.quia ex quo actu non habet parochianos,nō habet locum in ipsa.c.de multa.& c.licet canō.de ele.li.6.ut no.Paulus.de offi.uica.c.uno.in cle.in uer. babentibus.¶Præterea habere curā animarum non repugnat dispensationi suę.Item cura animarū non est cā φ beneficiū dignitas dicatur.Item habere baptismū &crisma non faciunt dici beneficiū esse dignitatē,nec ēt curatū ut no. Host.de cler.non resi.ca.nonnulli.& Paulus post eum de baptis.c uno.in cle.Nec ob.quod dicatur electus.nam ꝓpriē dr̄ quis eligi ā contrariis cum quibus facit unū corpus cuius corporis ipse caput est.&cōtrahere matrimoniū inter eligentes & electum per nunciū est cōcessum.ut de elec.cum inter canonicos.quæ electio fit a collegio ipsius ecclesię,ut de ele.c.i.& xvi.q.ult.cōgregatio.uerbū.n. electionis improprie comprehendit collationē, ut patet de elec.cum ecclesia ulterana.& de præbend . cum dilectus.Interdū cōprehendit presentationē. ut patet de ele. in causis,& de renun.post.proprie uero sumptū differt ā
4 supradictis.ut patet de preben.cum in illis.§.j.li.6.† igiť licet capellani eligant sibi plebanū non tamen ex hoc il la plebs pōt dici collegiata.quod patet ex eo.laici patro ni semel eligūt cū illis, φ non possent,si esset collegiata. de ele.sacros.c.messana.de iurep.nobis.Nec ob.si excōica tus ponit interdum & confirmat.¶Nam talia possunt ptinere de consuetudine ad canonicum ratione suę prebēdæ.ut dictum est supra . & tamen canonicus non dicitur esse in dignitate.Nam non probat hoc esse quòd ab hoc contingit ab esse de transla.inter. Fede.de Senis .

ADDIT.

¶Ioan.And.per istud dicunt fore doctores istam partem ueram,& illud consilium.

¶ Curatis.Cura non dicitur de substantia dignitatis. ut de elec.dudum.ij.de æta.& quali.c.uno.lib.6.&c.

¶Allegationes Federici. Quod nouus possessor teneatur soluere decimas pro tempore præteriti possessoris.In secundo anno doctoratus sui.

SVMMAE.

1 *Ecclesia possit conuenire emptorem prædij pro decimis præteritis decursis & non solutis.*
2 *Decima ē onus reale,et tributis cōparatur ī cā solutiōis.*
3 *Decimæ petuntur conditione ex lege seu canone.*
4 *Onus an semper rem sequatur.*
5 *Appellare an liceat à tributi solutione.*

QVAESTIO LXXXI.

Laicus de prædio suo neglexit soluere decimas ecclesiæ . infra cuius limites situm erat prædium per plures annos. demum uendidit prædium .
1 † Quæritur nunquid ecclesia possit conuenire istum emptorem possessorem ad decimas præteriti tēpo
2 ris.Videtur quod sic, quia†decima est onus reale. & tributis realibus possessor tenetur etiam pro tempore prete rito.ut le.& not.C.fine cen.uel re.l.ult.& ff.de publ.&uectī.l.imperatores.& idē et notat Archi.xvj.q.1.si quis laicus.& ita cōiter loquūtur glo.de hac materia loquentes. Sed mihi vī φ ecclesia habeat optionē an uelit cōuenire illū qui hactenus percepit.quia ipsum sequatur onus decimarum.de deci.pastoralis.An uelit conuenire possessorem.ut in prælleg.l.& adhoc facit.C.si tu uel cura.inter ue.l.iij.& ulc.& quod not.de rebus eccle.non alie.c.si q̃s in glo.de facto proceduot argumenta. & iura præsuppo sito quòd decimæ sint tributa,sed forte nō sunt.,put not. Ber.de deci.tua nos.in prima glos.In contrarium facit.s, quod non possit peti a possessore prædiorum.Nam dici-
3 mus secundum ueritatem quod† decimæ petuntur conditione ex lege seu canone.vt.xxij.q.1.moderamē.de deci. tua.Licet dicanꝰquidā quòd rei uendicatione,quod non est uerum.quia decimæ dicuntur debitum, ut de decimis parochianos,& pro debitis non competit rei uendicatio de iudiciis examinata.Sed quælibet cōditio est personalis actio insti.de actio.§.sic itaque:& certum est quod ꝑsonalis actio non competit contra possessorem. ¶Itē huiusmodi onera possessionum sequūtur illum qui fructū percepit.& non alium.ad quod facit.ff.de usuris.l.hactenus.& l.stipēdia.ff.de impeo. in re do.fac.& ff.de leg.j.l. quero.Ergo uidetur quod non contra possidentē modo, sed contra illum qui tunc percepit fructus.¶Ad quod optimē facit prællegata.l.stipendia.prout dicit Hostien, in cap.tua nos.prællegato in foro ecclesię non est curādum de nomine actionis. Videamus ergo solum de effectu,& ueritate istius obligationis decimalis, si enim ius petendi decimas esset personale nō transiret ad singularē successorem,seu possessorem. ut bene allegatum est per nos.Et bene facit.ff.de contrahend.emptio.ult.Sed uideo quod ille,qui percipit fructus si ipsos indecimatos aliter sequatur onus possessorem. ut de deci.pastoralis. cū con cor.ergo nō est omnino personalis obligatio. Et si obiiceretur,quòd contra hoc facit,uidelicet φ onus decimarum est onus fructuum,uel salutem fructuum percipiētis, & sic non est rei uel prædii.Respondeo quod & si hoc sit
4 onus percipienēis;fructus † nihil ominus ipso onere nō soluto,sequitur onus fundum.Nā & usufructuarius tenetur soluere tributum. & tamen si non soluerit possessor tenetur soluere etiam pro præterito tempore.ut.l.imperatores.ff.de publi. & uectī. Et quod istud onus sit reale colligitur ex uerbis omnium glo.de censi.c.pe.& text.est in c.tua nobis.de deci.ubi dicit tributa.Fateor tamen qđ ecclesia habet optionem seu contra percipientem,seu cōtra possessorem fundi.ut colligitur per Ber.in ca.tua nobis.in glo.hic colligitur in fi.ad id quod no.de reb.eccl. non alie.nulli.& c.si quis in glo.de facto.Non obst.quod Ber.uidetur innuere.in ca.tua nobis.in glo.innuere , qđ non sit idem in tributis & decimis,quia instantiæ ꝑ eum
5 assignatę non sunt ueræ. Nam†sicut ille;qui tenetur soluere tributum,non appellat,ita nec ille, qui ad decimas tenetur.ut in c.tua nobis.in fi.Itē nec ille talis potest præscribere decimas.ut causamq; de prę'crip. hęc omnia dicit Host.& Ioan.Aod.consueuit idem dicere.& ipse Ber. alibi loquitur & clare & firmē.s.in ca.j.de censi.hoc idē contingit de decima personali, quæ minus uidetur fauorabilis.& quæ pro tempore inducitur. ut habeť in declaratione Bonifacii super decima papali.in ij.col.ubi dicit hoc per illos,quòd si fauorabilis, ut colligitur ex no.de iudi.in c.ii.in glo.intelligo in omnibus oneribus in clē.
¶Dubium domini Federici ad do.Ioan.de Plag.

SVMMAE.

1 *Annui redditus appellatione,in relictis quid ītelligatur.*

QVAESTIO LXXXII.

In quodam capitulo quod incipit exiui.§. cupientes φ de mēdicationibus non capacibus successionū loquitur.& sunt ista uerba. Cūque annui redditus inter immobilia cōputent &c. Dicitur ibi quòd sicut religiosi mēdicātes nō sūt capaces successionū.ita nō sūt capaces
1 annuorū reddituū.Nūc q̃rit̃q sint ānui redditus.si lego ho spitali

spitali Sanctę Mariæ unam domum;ita qđ singulis annis teneatur dare prędicatoribus annua.x.usq; ad.xx.annos; uel si relinqun uni fratri prædicatorum decem annua in uita sua,nonnè hæc sunt prohibita uel aliquid illorum?

¶Responsio domini Ioan.de plag.

SIgillum interpositum sub annu redditu potest perpetuitatē continere,ut quia legatarius non posset de facili deficere,tūc tale legatū vř impugnari à nostra decre. Sed si persona legatarij deficere pōt tale legatum cū non sit aptū esse perpetuū,sed de facili pōt finiri satis vř posse conferri in personas de quibus loquitur pręfatum c.Vnde si lego domum hospitali Sanctę Marię ut singulis annis teneatur dare prædicatoribus annua.x.illud legatum nō ualet,sed si limitatur tempus scilicet usq;ad.x. annos,istud vř ualere. arg.oppo.præstat,l.si cum pręfinitione.ff.qñ dies le.ce.Non possumus plus intēdere pp aliquam medicinā uide s̄.in 12.q.2.ꝙ scripsit do.Ber.de Saxoferrato in minorica.lib.2.dist.6.c.2.& 3.ubi tenet contrarium tn legato annuo tempore limitato. Lapus.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Statutum æditum contra magnates,à iure communi exorbitans an extendatur ad clericos natos de domo magnatum.*

2 *Alienatio causa mutandi iudicij permittitur per modū legati in ultima voluntate,sed non in dona.inter uiuos.*

Q V AE S T I O LXXXIII.

2 QVod statutum † ęditum cōtra magnates exorbitās a iure cōi statutorū;nō se extēdat ad clericos natos de domo magnatū,maxim e beneficiatos ꝓbat multipliciter. Primo per clericatū factus est hō alterius status, & nō cēsetur eo iure quo primo censebat.ff.de arbi.l.nō distinguemus.§.sacerdotio.Hinc est ꝙ filiusfami.factus clerius potest testari, cū primo non potuit.& sic statū mutauit. C. de epis.& cle.autē presbyteros.& nihil cōe habet cū patre.ut extra de iudic.c.ulti.in fi.lib.6.& maxime cum istud statutū sit odiosum.ad hoc de reg.iur.c.odia.lib.6.Et sic exorbitās:ut de filijs presbyterorū.c.1.& de reg.iur.ea quę.& sit pœnale:ut de elect. statutū in 6.debet recipere strictā interpretationē,adhoc optimè facit qa per clericatū vř quis perdere dignitatē temporalē & cognationē habet in cælis,ut leg.& no.20. q.3.præsens clericus,in princ.& 27.q.2. scripsit.& in sortē dñi assumptus est de præben.c.cū sm apostolum. Duo enim sunt genera hominū, &c.12.q.1.duo sunt.Optimè facit ꝙ communiter no.de rescr.sedes.ubi no.ꝙ per clausulam generalem positā ī rescripto cōtra Senētes uel Florentinos,& quosdam alios non includuntur clerici.& tamen clerici erant sub iurisdictione cōcedentis rescriptū. Et ratio est quia generalis clausula nō extēditur ad maiora:ut ī c.sedes,nec ad ea circa quæ specialiter & nominatim non fuisset statutum ęditum,de pęn.& re.c.2.de reg. iur.in generabili.li.6.& in cle.nō potest.de proc. & utrobiq; de hoc.Non ob.præmissis.de foro compe.dilecti ubi colligitur ꝙ priuilegio cōcesso anglicis gaudent clerici. quia priuilegium est fauorabile & ampliandum de deci. c.ex parte.3.& de reg.iur.odia.lib.6.sed statutum de quo dictum est odiosum pœnale & exorbitans à iure cōmuni. Nec credat aliquis quòd iste clericus producēdo instrumentū clericatus debeat puni extra defensionē communis senensis.Ratio est quia ille non allegat clericatū, ut declinet iurisdictionem communis seneo.uel suorum officialium,sed ad hunc finē allegat & sic protestatur.ut per hoc appareat ipsum non comprehendi sub generali appellatione Magnatum, ut per hoc tractetur & iudicetur per potestatem non ut Magnas,sed ut alijs Senensis.

2 Nec est hoc nouum ꝙ † unū priuilegium defensionis uel exceptionis secundum diuersos respectus debeat diuersimodè considerari.Hinc est quod exceptio excomunicationis apposita in uim dilatoriæ alium ponit effectū,quā si eadem exceptio opponatur in uim peremtorię.de excep.pia.lib.5.& eo.titu.c.uno.in cle.Et idē de excep.spoliationis.& de ordi.cog.cum dilectus. Cōsiderandus est enim modus agendi:ut in proposito iste clericus nō utiř clericatu,ut aufugiat iurisdictionem uel examen potestatis uel alicuius officialis Ciuitatis Senen.Sed ad hoc utiř & producitur clericatus: ut per clericatū mutationē status,& per alia, quę supradicta sunt appareat ipsum non comprehendi sub numero magnatum,& maximè cū protestetur quod nō uult declinare,sed omne iudiciū & pœnam subire.ut quilibet Senē.in casu suo,& de delicto cōmisso subire debet & potest.¶Quod tale statutum non extendatur ad clericos magnates benę facit quod no.Host. de fo.compe.postulasti.& Io.And.dost eum in fi.magnæ glo.de reg.iur.sine culpa.in q.2.lib.6. Lapus.

¶Consilium legistæ, & de eodem facto loquitur consilium sequens.

S V M M AE.

1 *Generalē cessionē recipiēs an illius uigore poterit agere.*

2 *Clausula generalis non extenditur ad maiora; nec ad ea, circa quæ specialiter nominatim statutum æditum non fuerit.*

3 *Exceptionis uel defensionis priuilegium diuersis respectibus diuersimodè consideratur.*

QVAESTIO LXXXIIII.

IN puncto mihi transmisso,an uidelicet nobilis possit utiliter recipere ab ecclesia cessionem ; uigore cuius possit aliàs agere contra aliquem popularem , ubi statutum est æditum ne liceat alicui nobili recipere uel in se transferre aliquam actionem uel cessionem quocunque titulo inter uiuos &c.Videtur saluo me

1 liori iudicio ꝙ † qui recipit generalem translationē uel cessionem & uigore ipsius uult agere ꝙ non possit, quia quod operatur expressio singularum specierum hoc operari debet expressio generis species continentis.ut.C.de quadrien.præscriptio.l.2.& de præsc.xx.uel.lx.an.l. omnes,ubi dicit lex ꝙ legato usufructu fundi instructi,accedere debet omne genus instrumenti siue patris siue fundi,& perinde est ac si specialiter esset dictum de singulis pacificè & expressè,ut patet.ff.de usu & habi.l. si ita legatum.& C.de uer.sig.l 2.ff.de fun.instru.l.2.l. quęsitum.§. si fundus.& probatur hæc maior optimè.ff.de lega.3.l. si chorus.& hoc præcipuè ubi solummodo profertur generalis negatio nec sequitur specialis.ut hic erat & no.Dy. de reg. iur.c.generi.lib.6. uersicu. item opponiř &c. hęc autem maior uidetur inexpugnabiliter locum habere in dispositione negatiuè concepta, quia omnis uniuersalis negatio negare habet confusè & distributiuè: ut patet ꝙ metus caus.l.si seruitus.j.respōso. & de leg.2.l. unum ex familia.§.si duos.uer.si quidem.cū simi. Sed cōstat ꝙ hoc statutū fuit prohibitorium & negatiuè conceptū,& maximè additis illis uerbis quocūq; titu.&c.ꝙ uniuersalis includit omnia nullo excepto.ar.ff.ad trebl.l. balista.de hęre.insti.l.hoc articulo.cū simi.huiusmodi nobilis,nec ab ecclesia nec ab illo cuiuscunq; status uel gradus potest recipere cessionem etiam generalē maximè cū hoc statū afficiat, & respiciat personam sibi subditā,quę est prohibita.nec facit de ecclesia aliquā mentionem.&hoc firmatur & corroboratur ex eo ꝙ emohyteota alienare prohibitus in aliam ecclesiam alienare non potest:ut no. expressè p Spe.de locato.§.nūc aliqua.uer.27. ubi ēt te-

net

net φ sub tit. vniuersalis ecclesiæ uidet recipere.Si ergo illa prohibitio arctet ecclesiam & in casu non pôt io re, de qua agitur ecclesiæ intentioni satisfieri.multo fortius in cessione actuali,in qua ecclesia sibi potest in quamplu ribus uel diuersorum personis non succûbentibus prohi bitioni huiusmodi subuenire,arg.l.cum ita,ff.de cond.& demon.& l.sed si hoc.eod.titu.& hoc est multum contra determinationem Oldra.q̃ miror aliquos ponderare.

¶†Præterea licet alienatio causa mutandi iudicij permit tatur per modum legati,s. vniuersalis prouisionis in ulti ma uoluntate;tamen inter uiuos nô potest quis recipere rem taliter alienatam in fauorem quocunque titulu,ff. ali.iud.mu.cau.fa.l.hoc edicto, §.2.& l.non solum.Et il la ratione uidetur gl.sentire,quia alienatio in ultima uo luntate ex quadã necessitate fieri censetur.secus in uita inter uiuos. item intentio cuiuscunque statuentis debet attendi.arg.l.quod constituit. de milit. testam. ad muni cip.l.constitutionibus.sed hæc uidetur fina lis intẽtio sta tuentis.ut popularis per nobilem nequeat conueniri.er go nulla uia excogitari debet, per quam in fraudem sta tuti posset quæri oportunitas conueniẽdi huiusmodi po pularem. Non enim attendebat statuentes quis cedere debeat,nec qualiter cederetur,sed cauebant tantũmodo ne conueniretur per nobilem popularis.Sic ergo non li cet quicquã indirectè uel in fraudẽ Statuti aliqd attẽpta ri,argũ.ff.de cõdi.& demonstra.l.hoc modo, & ff.de tut. & curato.da.ab his.l.scire,§.1.& de iure patro.l.adigere, §.si patronus.Hoc dico semper,saluo iudicio saniori.

¶Consilium super facto præcedenti.Casus talis est.

S V M M Æ.

1 *Ciuitati licitũ est inter subiectos suos municipales leges condere.*

2 *Legitima filiorum an & quo casu possit per legem muni- cipalem augeri uel minui.*

3 *Generaliter loquens omnia particularia directè compre- hendere dicitur. Nam tantum est genus quoad omnia quantum species quoad singula.*

5 *Ignorantia an cessionem indebite factam nullam reddat.*

4 *Statutum generale prohibitiuum an tollat speciale priui legium ecclesiæ concessum.*

QVÆSTIO LXXXV.

STATVTO ciuitatis Perusinæ,cauetur quod nullus comes, uel marchio,uel natus de prole militari ex paterna linea audeat,uel præsumat p se,uel aliũ re- cipere,uel in se trãsferre aliq̃ actionẽ,uel cessionẽ quecũq; tit.inter uiuos contra aliquem popularẽ p̃sona lẽ,uel ẽt realẽ &c. Et si contrafecerit talis cessio nõ ua- leat,nec teneat,nec ex ea possit aliquid agi uel peti,&ce dẽs ipso facto actionẽ puniat in c.libris & c.φ statutũ in cipit.Statutũ & ordinatũ est qđ nullus miles &c.deinde sindicus alicuius monasterii ad hoc ut dixit specialiter cõstitutus pro supplemẽto legitimæ cuiusdã monialis di cti monasterii dedit,concessit,cessit,& mandauit omnes & singulas actiones cõpetentes eidem monasterio ex p- sona dictæ monialis contra hæredes patris monialis prę dictæ,& contra omnes & singulos detentores bonorum dicti patris & contra omnes debitores.& qui aliquo mõ fuissent obligati dicti patri suo cuidam nobili perusino, nato ex militari prole ex linea paterna.Nunc iste cessio narius contra quendam popularem Perusinum debitorẽ olim patris dictæ monialis agit uigore cessionis coram seculari iudice perusino . petens executioni mandari in- strumentum debiti pro rata contingentis dictum mona- sterium ex persona dictæ monialis.Iste debitor conueo tus cõtra instrumentum cessionis inter alia opponit qđ dicta cessio non ualuit nec tenuit.& quod dictus cessio narius non debet audiri uigore cessionis prędictæ.ut de dicta cessione cõstat in publico instrũ.Sub anno D.1332 Inditione 11. die 4. mensis Mar.manu quõdam Matthæi. quõdam Philippi notarii. Sub annis Do.1334. Indi.13. die 30. mensis Apr. Et de puncto constat publico instrõ- manu Lucę Manueli notarii.Nunc quær itur an dicta ex- ceptio proposita contra dictum instrm cessionis,obstet præfato agenti & petenti,ex iure cesso,& agẽtem ipsum impediat necne. ¶Super qua dubitatione ego Feder.de Senis minimus decre.doctor ad consulendum assumptus uisis prædictis ac etiam allegationibus utriusque partis infrascriptis datis,& quodam consilio reddito super hoc per sapientem uirum do. Eugenium magistri Dominici, & habita collatione cum iurisperitis,& precipuè cum ue nerabili uiro do.Thoma legum doctore nunc in ciuitate Perusij.legente & infrascripto consilio consentiente,sal uo semper cõsi.saniori,dico & consulo,φ dicta exceptio procedit & uerificatur , ut proponitur,& impedit & re-

1 pellit agentem ratione infrascripta.Nã † licitum est cui- libet ciuitati inter subiectos suos municipales leges con dere,quarum conseruatio ita constringit in illo loco sin gulos sicut generalis legis obseruatio generaliter astrin- git in illo.Ad quod facit , ff.de iure immu.l.semper,§.le- gem.& quod cuiusque vniuersitatis.item eorum.2. respõ so.Ad qđ facit,ff.ad muni.l.magistratus,& C.de emanci. l.1.& facit qđ leg. & no.de cõstitu.c.q̃ in ecclesiarũ.& p

2 Dy.de reg.iu.indultũ.li.6.ubi determinat † quod per legẽ municipalẽ põt minui & augeri legitima filiorũ & maxi me in casu nostro ut uitetur oppressio & nexatio q̃ pa- tiũtur minus potẽtes ab istis maioribus & potentibus.Et quia huiusmodi cessiones sunt odiosæ utroq; iure,ut pa- tet in tex.& gl.de alie.iud. mu.cau.fac.2 .Vnde hac causa uel æquitate inspecta consenserunt iura quod hoc pactũ ualeat inter dominum & emphyteutã,ut.l.nõ liceat em- phyteutæ ius sui trãsferre in ecclesiam,uel illos qui non sunt faciles cõueniri ne conditio domini fiat deterior si habeat emphyteutã, quẽ nõ possit facile conuenire.Etita frequenter solet accidere quod iste nobiles & potentes opprimunt debiles & minime potentes maxime aquisitis actionibus contra eos & ut plurimum simulatè. Et ideo iustè & piè prouidit lex Communis perusii popularibus contra istos nobiles. Igitur iste nobilis qui legem munici palem Perusii contempsit,perẽdo executionem iuris sibi concessæ cõtra legẽ eandem indignum se reddit ut à Iudi ce Cõmunis Perusij audiatur, quia frustra legis exilium inuocat & c.de usur.quia frustra.de elec.bonæ.& de im- mu.eccl.c.ul.¶Item cum iste nobilis uelit uti pro se lege Communis Perusii , quia petit summariam executionem instrumenti de quo ius cessum haber,ergo & legem Com munis Perusij contra se recipere debet.16.dist.si Roma- norum. maxime quia sm leges & consuetudines uigẽtes in foro rei debet cã terminari.de quo solet notari.12.di- stin.illud,& in Spec.de fer.§. 1. uersi.sed pone.iustificato ergo statuto restat respõdere ad ea que possunt opponi. & primo ad id quod opponitur quod statutum requirit, quod cõtra popularem non fiat cessio magnati,sed hoc non specialiter sed generaliter,&c.Respondetur quod ex quo generaliter & uniuersaliter facta est cessio p cre- ditorem omnium debitorum suorũ perinde est ac qui- libet debitor nominatus fuisset in cessione,quia ad ueri- tatem uniuersalis propositionis sequ itur ex significatio- ne uocabuli, non tacite per consequentiã generaliter,φ omnis particularis propositio sub illo signo uniuersali contenta est uera. Vnde si uerum est omnem hominem currere,ergo uerum est Guilielmum currere. Nam † qui

3 uniuersaliter & generaliter loquitur omnia particula- ria directè comprehendit , & neminẽ excludit,& tm est genus quo ad oĩa,quantum species quo ad spãlia.ita pro bat in eo φ leg.& no.de of.or.c.j.& de coniu.lepr.c.2.&

de bap.maiores.ĩ j.col. & de ſen.ex.ꝙ in dubiis.ĩ gl.ul.&
c.a nobis.in gl.j.alias de facili fieret fraus legi. nam ille
ꝙ nõ poſſet recipere ceſſionem cõtra.a.b.c.& d.popula-
res Peruſii faceret ſibi cedi. generaliter cõtra omnes Pe
ruſinos uel contra oẽs debitores cedentis.Et tũc illud cõ
ſequitur per generalem ceſſionem cõtra omnes ſicut ꝑ
ſpecialem ceſſionem contra ſpeciales.Sed non debet cõ
cedi una uia.quod alia denegatur. de reg.iur. cum quid
lib.6.de procu.c.tuæ.¶Item non ob. quod dicitur ꝙ iſte.
non agit ex iure ceſſo.ſed utilibus actionibus quæ tranſ-
ferunt in uẽditorem hæreditatis &c. nam expreſsè præ
ſupponitur ꝙ iſte nobilis petit executioni mãdari inſtru
mentum debiti uigore iuris ceſſionis. ¶Non ob.quod di
citur quod dictus ceſſionarius potuit ignorare &c. Fa-
4 tenr.n.quod † iuſta & probabilis ignorantia excuſat a de
licto & pena nõ tñ ceſſionem nullam põt facere aliquã.
nam ille qui contraxit cum conſanguinea ignoranter ex
cuſatur à pœna,non tamen tenet cõtractus matrimonij.
Item canonici qui elegerunt indignum ignoranter excu
ſantur a pœna.non tamen tenet electio. Item ſi cõtraxit
quis cum minore, quam credit maiorem excuſatur.non
tamẽ tenet cõtractus ſi defecerunt ſolẽnia.de cle.exc.mi
niſtran.c.pe.& ult.Iſta ſunt notoria. in caſu noſtro ſtatu-
tũ aonullat ceſſionẽ,petitionẽ denegat.& punit trãſgreſ
ſores. ſed licet eſſet pœna ſublata quia deeſt dolus,rema
net tñ ſtatutũ ĩ aliis ſicut in exẽplis.ſ.poſitis. ¶Nõ obſtat
qđ dicitur qđ dictum ſtatutum eſt odioſum &c.Reſpon
deo immò eſt fauorabile ex cauſis.ſ.all.¶Non ob. qđ di-
cicitur ꝙ ſtatutũ tale reſtringitur facultas eccleſiæ quã
habet ut poſſit cum quolibet contrahere & per hoc uo-
luit dicere ꝙ ſtatutum tale ſit contra libertatem eccleſię
ꝙ nec ex uerbis nec ex mente eſt ſibi a iure cõi uel priui-
legio ſpeciali cõceſſum.Sed ut puto iſte aſſerens uoluit
dicere ꝙ ex tenore iſtius ſtatuti ꝑ ceſſionem factam per
monaſteriũ nobili ſit cõtra lebertatẽ eccleſię. ut in ſimi-
li caſu dicit de iniuriis.c.uno.lib.6.Sed certè nec iſta ex-
tẽſio eſt cõtra libertatem eccleſiæ.nam licet eccleſia poſ
ſit contrahere cum quocũque, debet intelligi quocũq;
nõ prohibito lege cõmuni uel particulari ad hoc.C.de
inoff.teſt.l.ſi quãdo.nũquid eccleſia licitè poterit cõtra-
here cum excomunicato.uel quis cum interdicto bonis;
uel cum minore ſine ſolẽnnitate.nunquid eccleſia poteſt
hæreditatem teſtatoris retinere filio iniuſtè exheredato
uel præterito.nunquid etiam poteſt facere quod iura le-
ges non habeant locum in ſuis contractibus. Abſit error
iſte.Cum igitur hæc lex municipalis a ſui origine proceſ
ſerit propter bonum commune,& ut tolleret oppreſſio-
nes quas patiebantur populares a magnatibus.&ſic cum
iſti magnates facti ſunt inhabiles ad tales ceſſiones reci-
piendas non poteſt eccleſia dicere quod hoc ſit factũ in
ſui iniuriam quia legiſlator non habuit reſpectũ ad ꝑſo-
nam cedentẽ uel ius ceſſum,ſed perſonã recipiẽtẽ. ¶Præ
terea iſta non eſt generalis prohibitio,ſed certarũ perſo
narum.Item hoc nõ uertitur in præiudiciũ eccleſiæ. Po-
terit.n.cũ alia perſona,quæ eſt bona cõtrahere poſito ꝙ
aliquale uel modicum præiudiciũ ſuſtineret.Laudabiles
enim conſuetudines & ſtatuta ciuitatum,ut iura cõia sũt
ſeruanda.8.diſt.quę contra mores.¶Non ob. determina-
tio quã dominus Old.dicitur feciſſe in ſtudio Padouano
ubi dicitur diſputaſſe iſtam quæſtionem.Statutum eſt Pa
duæ quod nullus ſubiacens iuriſdictioni Paduæ alienet
rem immobilem inter uiuos in hominem alterius iuriſdi
ctionis. uel non ſubeuntem onera communis Padvę.iſte
donauit uel alio titulo alienationis rem immobilem.trã
ſtulit in eccleſiam.¶Quęritur nunquid ualeat alienatio
5 quod uidetur quia.¶Additio.1.¶ † Per generalem prohi-
bitionem ſtatuti, nõ tollitur priuilegium ſpeciale qđ ha
bet eccleſia,ut quilibet poſſit eccleſiæ donare uel uende
re.& quia quod licet in ſpecie non licet in genere. & qa
per generalia uerba non comprehenduntur illicita. ff.de
cond.inde.l.ſi procurator.§.celſus.de iureiu.c.1.lib.6.cũ
ſi.Rõ quare non obſtat eſt iſta,quia illud ſtatutum dire-
ctè & principaliter proceſſit propter perſonas nõ ſubie
ctas communi Paduæ,ſicut ergo in illo ſtatuto non po-
tuiſſet legiſlator expreſſe uetare quod nullus poſſet rem
ſuam eccleſiæ donare.Item nec tacitè uidetur uetuiſſe ꝑ
uerba generalia.Item illud ſtatutum erat uniuerſale &ge
nerale,& proceſſit in odium nõ ſubeuntium onera cõis
Paduæ.& ꝯ mentem illius decre.de immu.eccl.c.1.lib.6.
Item per tale ſtatutũ non modicum præiudiciũ fieret uti
litati eccleſiæ illius loci ſi intelligeretur ut ſonet.Sed in
caſu noſtro illę cõdõnes nõ uendicant ſibi locum. Nam
ſtatutum cõis Peruſii ſpãliter introductũ eſt in odium ma
gnatum & fauorem popularium.Item non eſt uniuerſale
ſed prohibitorium cæterarum perſonarum. ¶Item modi
cũ uel nihil præiudicatur iuri eccleſiæ.Sed pone ꝙ ſta-
tuto ciuitatis legitima filiorũ ſit aucta uel ultra ius cõe.
Accidit quod teſtator filio reliquit ſolã tertiã ſibi debitã
de iure cõi aliam reliquit eccleſiæ,& eã ſibi hr̃dem inſti-
tuit,nunquid filius poterit agere cõtra eccleſiã ad ſup-
plemẽtũ.Certè ex quo ſtatutum iſtud ualet, ut determi-
nat dñs Dy.in regula indultum.lib.6.debet includi quod
eccleſia illicitè tenet & debet reſtituere.17.q.ul. c.ſi . A-
liud enim ꝑ ſtatutũ aliquid diſponi ꝑ qđ oĩs quaſi uia &
modus transferendi dñia rerum in eccleſiã prohibeat &
ſine cã,& aliud eſt ſtatutũ facere per quod aliquis ex iu
ſta cã reddatur inhabilis ad contrahendum cum quacũq;
perſona.maximè in contractu odioſo. ut eſt in ceſſione.
ſimile eſt quod legitur & no.ff. de conditionibus & de-
mon.l.cum tale §.mulier & l.cum ita ſimilibus.

ADDITAMENTA.

¶Iſtud conſilium refert,& ſequitur Fel.ad c. Eccleſia S.Ma
riæ de conſti.col.25. Vide Alex.cõſ.22.lib.6.& cõſ. 143.
li.7 & Alex.ĩ.d.cõ.22.dicit hoc eſſe cõſ.81.i ſuo ordine.
¶Quia perge.de hoc plenè per Io.An.de immu.eccle.c.ult.
lib.6.in nouella.
¶De habentibus ruralia beneficia curata qui non promouẽ
tur ad ſacros.

SVMMAE.

4 *Priori præpoſitus uel decanus ruralis, quorum eccleſiæ ſunt curatæ non tamen collegiatæ:ſi infra annum ad ſacerdotium non promoueantur an ipſo iure ſint officio priuati.*

2 *Plebani & Archipresbyteri habentes ſub ſe capellas, et quorum eccleſiæ non ſunt collegiatæ, an dicantur eſſe in dignitate.*

3 *Diſpoſitio.c.ſuper ſpecula.ne cle.uel mo. an procedat in plebania collegiata non habens ſub ſe capellas.*

QVAESTIO LXXXVI.

CAſus talis eſt. Prior quidam ſiue præpoſitus uel
decanus ruralis quorum eccleſię ſunt curatæ,nõ
tamen collegiatę,non ſunt promoti ad ſacedo-
1 tium. infra annum. † Quæritur an ſint priuati
ipſo iure. & uidetur quòd ſic per c. licet canon. de ele.
lib.6.nam non poteſt negari quin iſti ſint rectores eccle
ſiarum parochialium. ergo includuntur ut ibi. Nec obſt.
c.ſtatutum eo. ti.immò facere uidetur pro. quia dictũ.c.
ſtatutũ excipit à regula.c.licet canõ.eccleſias parochia-
les collegiatas ſed ſuperius nominatæ nõ ſunt tales er-
go &c.¶Sed cõtra uidetur,Nam certum eſt ꝙ licet canõ
emanauit ad ſuppletionem Lateranẽ. cõcilii cum in cũ-
ctis.& c.ſtatutum emanauit ad declarationem.c.licet ca
non.Sed aduertendum.Bonifacius in c. ſtatutum decla-
rauit.quod capit.licet canon, nõ haberet locũ in eccle-
ſiis collegiatis ſed iura antiqua debent ſeruari in illis.

Sed

Sed quæ sunt iura antiquã. Respondeo.ut in glo.& bene
lateranen.concilium cũ in cunctis.§.inferiora.Sed dices
in illu.§.inferiora nil dr̃ de ecclesiis collegiatis.Sol.c.cũ
in cunctis.§.inferiora habet duas partes.Prima pars loqui
tur de dignitatibus & personatibus,& hoc sonat dictio in
feriora.Aut comparatiu est. Nam Alexander fuerat supra
locutus de dignitate epĩ,postea subdit inferiora & mini-
steria seu dignitates.secũda pars loquit̃ de ecclesiis paro-
chialibus,quę nõ sunt dignitates & ꝑsonatus.Cũ ergo c.
cũ in cunctis nõ recipiat suppletionẽ nisi in ecclesiis pa-
rochialibus,quæ non sunt dignitates,sequitur declarãdo
ꝙ remanet saluum in dignitatibus licet curatis & paro-
chialibus.qa minus dignũ.s.ecclesia parochialis simplex
non includit ecclesiam parochialẽ quæ est dignitas.Mo-
do in proposito cum Bonifacius declarauit quod.c.licet
canon.non habet locum in ecclesiis collegiatis,dedit in
telligere ꝙ non habet locum in dignitatibus ꝙ apparet
ex eo ꝙ retulit se ad ius antiquum ,& exemplificauit de
una specie dignitatis.s.de una collegiata,quæ ratione col
legii.dr̃ esse dignitas.ut patet de rescrip.c.si.in cle.si ergo
in ecclesia est alias dignitas dato ꝙ nõ sit collegiata.ut in
c.licet canon seruabitur c.cum in cunctis.§.inferiora . &
hoc sentit.d.Io.An.in c.statutum.glo.& ar.e.c.in gl.pe.si
uerus est intellectus ille.s.ꝙ Bonifacii intentio erat decla
rare,ꝙ c.licet canon non habet locum in dignitatibus&
exemplificauit de una specie melius dixisset si declarasset
simpliciter & absolute.ꝙ licet ea non extenderetur ad di
gnitates , dato quod essent parochiales ecclesię.Si tu nis
dicere ꝙ Bonifacius melius faceret exemplificando de ec
clesiis collegiatis q̃ declarando.c.licet canon.non exten
di ad ecclesias parochiales quę sunt dignitates. Tunc di-
cas ꝙ Bonifacius habuit hũc itellectũ uidelicet ꝙ c.licet
canon habet locum in dignitatibus.Sed addit ꝙ parochia
les ecclesiæ nõ dicent dignitates nisi sint collegiatæ. Sed
dato quod nõ sint collegiatæ nonne possent alias esse di
gnitates.Et sic supradicti de qbus fuit locutus ĩ princi.nõ
uidentur cõstituti in dignitate.& sic cũ habeant parochia
les ecclesias uidentur includi sub.c.licet canon.Et ꝓ hoc
facit quod no.Io.An. in c.& si supra allegato.in gl.istius
ætate.& merito isti nõ uidentur habere dignitatẽ,qa nõ
habent prærogatiuã sup alios uel iurisdictionẽ,ut sunt
habentes dignitates uel personatus in ecclesiis cathedra
libus,nec præsunt collegio nec alias habent capellas sub
se.sed contra ur̃ facere quod no.Archi.de consue.c.1.lib.
6.in fi.magnę gl.ubi dicit quòd Archipresbyteri Decani
& Præpositi ecclesiarũ parochialiũ sint constituti in di-
gnitate.sed forte Arch.intellexit.si hẽt collegiatas eccle
sias per iura quæ allegat.de off.ord.tũ ad ecclesiarũ.& de
2 præben.cũ olim.¶Sed modo insurgit aliud dubiũ.†an ple
bani & Archipresbyteri habentes sub se capellas.licet eo
rum ecclesiæ non sint collegiatę dicantur esse in dignita
te.Videtur ꝙ sic,ratione iurisdictione quam habent in ca
pellas & capellanos.¶Addi.j.Ipsarum.Item ad hoc facit
c.1.ne cleri.uel mona.lib.6.ibi nisi fuerint plebanię &c.
¶Quasi dicat tales habere dicũtur dignitates uel persona
tus.& aliter non comprehenderentur sub.c.super specu-
la.ne cle.uel monac.Archi.tamen intelligit quod pleba-
nię,de quibus loquitur.c.1.ne cle.uel mona.sint collegia
tæ.& hoc no.de elect. statutum super uerbo collegiatas.
sed nõ uideo hoc esse necesse.quia solum collegiũ ur̃ suf
ficere ad hoc ut sit dignitas.& sic non est necesse quod ha
3 beat capellas.Item insurgit aliud dubiũ†an plebania col
legiata nõ habẽs sub se capellas includatur sub.c. super
specula.ur̃ quod nõ.quia text.dicit nisi fuerint plebaniæ
&c.In contrarium uidetur quod licet talis plebania non
includatur sub.c.super specula.eo respectu.quia non ha-
bet capellas.tamen includitur ab alio respectu.s.quia est.
dignitas ratione collegij.

¶Federicus de Senis.

ADDIT.

¶Capellanos.Contra facit consilium proximum & respon
de ad.c.1.ne cleri.uel mona. lib.6.Et illud quod hic dici
tur communiter approbatur.

SVMMAE.

1 *Prælatus exemptus, episcopalem iurisdictionem habens in monasterium,an sine auctoritate Papæ uel legati pos sit, suo consanguineo concedere usumfructum cuiusdam terræ ad uitam de bonis monasterij.*

QVAESTIO LXXXVII.

1 QVidam prælatus exemptus cum consensu capituli
sui siue conuentus sui† qui aliàs habet epalem iu
risdictionẽ uel quasi,ĩ monasterio& mẽbris suis,
tractatu præcedẽti,titulo remunerationis serui-
tiorũ uetẽ receptorũ cõcessit usumfr.cuiusdã petiæ terrę
cuidã suo cõsanguineo ad uitã recipiẽti sine auctoritate
papę uel legati de latere . Querit̃ nunquid ualeat dicta cõ
cessio ꝓsupposito ex tali cõcessione & cõsideratis facul-
tatibus dicti monasterij ipsũ monasteriũ enormiter non
grauari.cõsiderato qđ generalis cõsuetudo est ĩ dicta pa
tria &locis uicinis tales cõcessiones fieri ex tali cã,ur̃ ꝙ
nõ ualeat.tũ quia cõsanguinea:ut 10.q.2.hoc usus præsta
tio &c. & supra suo num.52 . ubi habetur plenè de uerbo
ad uerbum.& ideo hic dimitto.

¶Consultatio do.Federici de Senis ad duminum Lapum
Abbatem sancti Miniati prope Florentiam.

SVMMAE.

1 *Abbates habentes superiores abbates an in ordine an in capitulum prouinciale teneantur comparere.*

2 *Abbates non habentes superiores abbates an non obstan te exemptione teneantur adesse consilio prouinciali.*

QVAESTIO LXXXVIII.

REuerende pater & dñe q̃uis constitutiones nouas
dñi Benedicti de statu mona. habeamus bene cor-
rectas,nihilominus studens in eis,aliqua mihi oc
currunt dubia super quibus rñsionem uestram ꝓ
decisione postulo in reditu istius nuncij de Bononia.
1 ¶† Primum dubium est an abbates habentes superiores
abbates in ordine teneantur uenire ad capitulũ prouin-
ciale ex.c.1.& 2.non ur̃:ut dictio non habentium referat
se ad priores & abbates.¶Item ratio suadet quia isti abba
tes superiores abbates in ordine debent ire ad capitulum
generale sui capitis.ergo in duobus capitulis grauari nõ
debent.

¶Responsio domini Lapi.

SVper hoc ita scribit Io.And.in c.in singulis in princip.
super uersi.non habentium.quia monasteria regũtur
ꝑ priores uel abbates. excipit priores & habẽtes q ha
bent patres abbates de quibus de regu.c.ultimo. Ab isto
uer.uel citra recipiã do.Io.mihi deficere in nouella.Ego
aũt scripseram in primo.c.constitutionum.ut ĩ sequit̃.Ab
batum & priorum abbates proprios non habentium,hæc
litera potest intelligi altero de duob. modis.s.tam abba
tes q̃ priores qui habent alios abbates maiores supra se,
tamen conuentibus præsunt teneantur uenire ad prouin
ciale capitulũ ut de sta.mo.c.monachi.§.fin.Sic intelligit
Hostien.eod.tit.in singulis.in prin. Vel quod nullus taliũ
siue sit abbas siue prior teneatur uenire nisi ad generale
capitulum de quo in rub. de generalibus capitulis.sed tã-
tum abbates patres seu priores maiores teneantur ueni-
re ad prouinciale capitulum. Et secundum hoc isti ab-
bates

de elec.cum inter per Inno.pro quo facit uerbum ca cau sa rationabili quòd sola uoluntas non sufficit.

¶Lapus.

¶Videtur consideratis uerbis ipsius constitutionis utrum sit causa rationabilis & uera nec ne possit refricari à subdito in tali prioratu contra suum prælatum licet superior hoc possit impugnare.

¶Federicus de senis.

¶Super.c.36.ubi officia monachalia.Ista litera multū facit. pro opinione quam conabar defendere in c. ut professo res,quod monachus qui fuit medicās possit promoueri ad beneficium extra religionē, ꝓ quo facit dictio quoq; & contrarium de qua no.Archi.de elect. quorundam .§. circa.lib.6.& facit g l.d.Io.quæ incipit ad dubium secun dum primam lec.Contra facit quod no.Io. An.de elect. c.1.in glo.etiam nouitius in si.

¶Lapus.

¶Quod cōtrarium uerius uidetur nec ista litera licet prima facie uideatur facere pro illa uestra opinione multum urget subtiliter intuentem.

S V M M AE.

1 *Cōtractus cui dolus dat causā an & quo respectu teneat.*

QVAESTIO LXXXIX.

PVto agenti exceptionem iudicare obstare & eidem replicationem nullitatis sententiæ non competere.C.de sent.& interlo.l.3. Et accedit. ff.de neg. gest.l.pomponius scribit circa princ.ibi quod reprobare non possum semel probatum &c. Secundo quia dicta sententia est nulla ex parte cōueti & tracti ipso nolente,sed ex parte trahentis tenet cōuentio eam tenere nolente.Nam ubi dolus dat causam ɔ̃tui & ex parte con 1 trahentis tenet conuentio eam tenere nolente.Nam†ubi dolus dat causam ɔ̃tui contractus est nullus ea parte decepti uolentis ipso iure nullum dicere ɔ̃tum sed ea parte ipsius dolosi tenet uolente decepto ut probatur ff. de dolo.l.eleganter.in prin.ibi dum dicit nullā esse uēditionem.Sed in hoc ipse ut uendens circumspectus est &c.uc in gl.ibi posita.& accidat.C. de prædi.mi.l.& si is. ¶Ter tio q̄a licet actor qui in uetito eaamine reum traxit:ꝓpo siti negocii actione mulctetur ꝗ intel ligitur per sentētiā ut.l.criminali,cum sua gl.C.de iurisdi.om.iu. Tamen in modum exceptionis satis probabiliter si agat ex actione q̄ per sententiam est priuandus debet ab actiōne repelli. Nam excipit conuentus rectè agēs si nōn contra se actio dari potest:ut ff.de contratab.l.si præteritus. in fi.& ff.de inoffi.test.l.papinia.§.si filius exhæredatus cum simili.

S V M M AE.

1 *Clericus trahens alium clericum inuitum & scienter coram iudice seculari & agens interdicto unde ui: an ab solutum possit eodem interdicto coram iudice spirituali reconuenire.*

2 *Clericus inuitus tractus coram iudice seculari etiam si condemnetur dicitur & habetur pro absoluto in odiū trahentis.*

3 *Ius quare potius faueat excipienti quàm agenti.*

4 *Actio pignoratitia quo casu & quibus competat.*

QVAESTIO XC.

1 CAsus talis est.† Quidam clericus traxit alium cle ricum inuitum & scienter coram iudice seculari interdicto unde ui cognito de causa,tandem clericus conuentus fuit diffinitiuè absolutus.nunc iste idem actor trahit istum eundem clericum super eodē interdicto unde ui corā iudice ecclesiastico lite cōtesta ta.iste conuentus ad sui defensionem opponit & opponē do articulat,quomodo alia uice super eodē possessorio fuit tractus coram iudice seculari inuitus & sciēter & fuit diffinitiue absolutus. Et per consequens uult concludere quod illa sententia absolutoria debeat seruari in fouorē tracti & in odium trahentis. Et quod ille trahens ꝑdide rit ius suum per id quod not.& legitur de foro competē. si diligenti. Modo quæritur an iste conuentus debeat au diri contra illū agentem interdicto unde ui.uidetur qđ non:quia priuilegium uitiaretur spoliati,uel illius,qui as serit se spoliatum ut tales exceptiones sibi non opponan tur de ordi.cogni. c. 2. & ulti.de resti.spolia.c. j.in literis.& c.item cum quis sua materia. item quia huiusmodi exceptiones non probatę non uidentur releuare nam po sito quod aliquis trahat clericum inuitum & scienter & uetito eaamine, scilicet coram iudice seculari nō perdit causam ipso iure,per sententiam, ut tenent communiter omnes docto.ergo non potest excipi de ipso iure.¶Et no tandum est multum quia uidetur quod iste trahēs debeat priuari ipso iure suo nouo iudicio contra eum instituendo. Econtra uidetur iste tractus habere actionem contra istum trahentem ne perdat ius suum. Ergo habet exceptionem quia cui damus &c.de reg.iur.qui ad agendum. lib.vj.Ad quod facit quod not.ff.de inoffi.test.l.Papinianus.ultra medium.uersi.si filius exhæredatus.& ibi gloss.

2 ¶†Item si clericus inuitus trahatur ad iudicem secularem & condemnetur habetur pro absoluto in odium trahentis.multo ergo fortius quādo absolutus est debet talis ab solutio pro rata haberi per iudicem ecclesiasticum in odium trahentis.Facit quod no.de foro compete.si diligē tiin glo. quid si contra eos. Item stulti non debent esse melioris conditionis quam periti de præbend.eum qui. lib.vj.Sed certum est quod si iste actor traxisset clericum in foro ecclesię & ille fuisset absolutus obstaret sibi exce ptio rei iudicatę si iterum ageret interdicto actione unde ui.ergo multofortius in eius odium debet seruari absolu torio.Non obst.quod opponitur quod agenti possessorio non oppōnitur exceptio &c. quia uerum est quod exceptio tangens proprietatem no n potest objici nec referri agenti possessorio,sed exceptio,quæ respicit possessoriū bene potest opponi puta potest opponi exceptio rei iudicatæ super possessorio, quia aliàs non esset litium finis. Item quod sponte renuntiauit dum possidebat ut de resti tu.spolia.c.3.& no.eo.ti.cap.2.in fi. primæ glo.Itē quòd uim ui repulit eodem titu.olim.¶Item non obst.pactum de non agendo scilicet posserio quia debet intelligi: ut no.In.& Host.de ordi.cog.c.ulti. in fin. Sic & i possessorio iste reus sic cōuentus in foro ecclesiæ nō objicit aliquid quod sapiat proprietatē , sed quod sapiat possessoriū opponit quod iste actor perdidit ius suū quod habebat in possessorio eo quod sup possessorio fuit tractus in nitus & scienter corā iudice seculari clericus & fuit abso lutus,contra q̄ obsolutionē nō pōt obtinere ex eo,qa di cat ꝗ sententia nō ualuerit,qa siue ualuerit,siue nō ualue rit debet seruari in suū odiū, nec pōt contrauenire sicut dicimus in casu simili de renun.quòd in dubiis no.c.si di ligenti.in gl.supra allegata.Modo quæritur quid iuris.

¶Responsio Abbatis de Podio Bonaci.

¶Mihi.B.Abbati de Podio Bonaci uidetur discussis præmissis per ea quę superius allegantur,quòd exceptio prę dicta de sentētia absolutoria procedit & admittic debeac salua tamen meliori,& subtiliori intelligentia.

¶Alius.II.doctor ad idem.

¶Dixi,& dico quòd uigore eiusdem iuris cuius mihi nō competit ius agendi si contra me agatur competit ius ex 3 cipiēdi†quia ius magis fauet excipienti quam agēti cū omnis exceptio sit fundata super equitate.ff.de do.exce. qui ętate & propter hoc uidimus quod si possideo & cō tra me agatur eiusdem rei nomine non daretur actio & tamen datur exceptio. Et ne decipiatur prudentia respō dentis arguentis in contrarium quia est prexistens ma

teria

teria ea qua exceptio poteſt habere ortum ſcilicet uiolẽtia ſiue tractio ad uetitum eaamen.Nam ſi quęreretur à reſpondente unde oriatur actio cõtra eũ,qui traxit aliquẽ ad uetitum eaamen pnſq̃ declaratum eſt per ſententiam eum cecidiſſe a iure ſuo,ſcio quod diceretis quod oritur ea priſtina illicita protractione ſecuta ſententia.Sicut cũ dicimus ſecundum ueram opi.quod actio.neg.geſt.in negocio ꝙ eſt meum in ratihabitione naſcitur ſecuta ratihabitione ea uegocio dudum geſtn.& non ex ratihabitione ſecuta ſicut ſolet dici & notari i l.3.§.hęc actio.ff.de neg.geſt.Cum ergo ſit præeaiſtens materia.ſ.illicita.protractio quamuis non ſit ſufficiens ad producendum actionẽ niſi ſecuta ſententia eſſet ſufficiens ad producẽdum eaceptionẽ.ut in l.alle.in primo arg.tñ producit eaceptionẽ. ¶Secundo dico ꝙ l.filio q. de inoffi.teſta.in prin.dicit ꝙ filius exheredatus à matre egit ꝯtra fratrẽ matris de inoffi cioſo & obtiouit quòd filia q̃ erat ſimpliciter exheredata non admittitur ad hæreditatem cum fratre niſi demum intentata querela,quia querela eſt obſtaculũ,quòd nõ ſinit eam ad hæreditatem admitti niſi ea probata.ita dicie l.ea facto.§.fi.ff.de uul.& pup.ſubſti.Et ſi non intelligit.l. illam reſpondens non eſt culpa mea.illud ad quod reſpõdetur quòd q̃rela & petitio hæreditatis poſſunt ſimul eodem libello proponi.ut no.in l.qui de inoffi.teſt.& in ſimili.C.locati.l.conductores.facit ꝓ me ſicut dixi in allegationibus meis.Quia nemo ſine iure caperitur.ut.l.quoties.§.ſi pro temporali.ff.de admi.tuto.l.ſi pupilli.§.uidemus.ff.de neg.geſt.Si ergo proponitur eo em libello ergo ius proponendi competebat.Si ergo erat aliquod fundamentum iuris quod pariebat qualitercunq; ius agendi multo fortius pariet ius excipiendi , ut in §. cũ damus.& in §.quod ait.ff.de eace.Nec ob.reſponſio q̃ ſit ꝙ actio ſiue exceptio quæ cõpetit cõtra trahentem ad uetitum exa men dependet à caſu ferendæ ſententiæ.quia talis reſpõſio facit ꝯ alias ſuas pręcedentes allegationes quibus dixi querelam & hęreditatis petitionem poſſe ſimul intentari.nam petitio hæreditatis pendet ea euentu querelæ.qđ patet quia ſublata quęrela per quam deuenitur ad hæreditatis petitionẽ & ipſa petitio eſt ſublata.ut.l.ſancimus §.fin.C.de inoffi. teſta. & no. per Dy.in c.indultum.in fi. de regu.iur. lib.6. Cum ergo pendeat ea euentu querelæ noo debeot ſimul poſſe intentari ſm quod cõcludunt ſua argumenta. ¶Sed ad declarationem omnium uidete.aut cõpetit ius & cauſa agendi.& tunc actio competit & eaceptio in loco ſuo,& hoc noo eſt dubium. Si non competit nec ius nec cauſa , tunc actio nec eaceptio competit.& ita intelliguntur iura & allegationes reſpondentis.Verbi gratia.nunq̃ traxi te ad uetitum eaamen.certe contra me non competit tibi nec actio nec eaceptio.Sed ponamus ꝙ traai,ſed adhuc nõ eſt lata ſententia,certe competit ti-
4 bi ius agẽdi ratione præaiſtentis materiæ q̃uis non competat actio.Ecce eaemplum † pignoratitia non competit niſi ſoluta pecunia.ut.l.ſi rem.§.omnes.ff.de pig.acti.nunquid ante ſolutam pecuniã uigore præcedentis cõtractus cõpetit ius agẽdi certe ſic.ut.d.l.ſi rem.§.fi.ſic ſoluitur cõtrarium de. l. non poteſt.ff.de iudi.& no.per Dy.inſti.de actio.in princi.ſic in caſu noſtro præexiſtens materia ſiue delictum,ex quo primo ſententia ſecuta agitata eſt illicita tractio ad uetitũ eaamen;ſicut in querela ipſa eaheredatio,& in contratabulis ipſa pręteritio,ita quod oõ eſt dare differentiã quare nõ poſſem ſimul proponere conditionem ex.c.ſi diligenti.& rei uendicationem,ſicut querelam,& petitionem hęreditatis.Vltimo & hic totus mũdus non poſſet reſpodere.ſicut exheredato competit querela de præſenti & de pręterito contratab.ſic competat de præſenti tractu ad uetitũ eaamẽ cõditio ea.c.ſi diligẽti.& ex.l.in criminali.C.de iuriſdict.om iud.Nullus ergo ſanę mẽtis diceie poſſet quare talis cõditio cõpetens.de pręſenti tracto ad uetitũ examen nõ poſſet opponi i mo dum exceptionis arg.d icti.§.ſi filius & d.l.pręteritus.

Federicus.

¶Item non obſtant quod ultimo allegatur per dominum Iacob.ſcilicet quòd agenti poſſeſſorio non poſſet referri quęſtio proprietatis. Fateor hoc.Sed in caſu noſtro.B. non opponit contra.F. agentem poſſeſſorio exceptionẽ quæ tangit proprietatem.ſed opponit quod dictus.F.perdidit ius quod habebat ſuper poſſeſſorio in fuit. tractus dictus.B.coram capitaneo populi ſuper eodem poſſeſſorio nunc trahit eum coram epiſcopo.Et in hac opinione eſt dictus cancellarius,ſcilicet quod tractus ad uetitum examen etiam ante ſententiam latam contrahentem poſſet opponere eaceptionem ſi conueniatur.

¶Frater Gerardus de Se.magi.in theologia or.heremi.

SVMMAE.

1 *Conſuetudo quid in eligendis ſepulturis operatur.*
2 *Præſcriptio an ſit de ratione conſuetudinis.*
3 *Conſuetudo diuerſimodè diffinitur.*
4 *Conſuetudo non diuiditur in bonam & malam;quia mala non poteſt prædicari de conſuetudine:nam non dicitur conſuetudo mala.*
5 *Continuatio actus legis tempore diffinito uidetur de intrinſeca ratione conſuetudinis.*

QVAESTIO XCI.

QVOD pater poteſt filio impuberi eligere ſepulturam in cimiterio ſancti Auguſtini non obſtante quod ſui maiores in cimiterio maioris eccleſiæ fuerint tumulati. Hoc probo quadrupliciter
1 † ea parte conſuetudinis , ea qua acquiritur talis poſſibilitas.Primo quia conſuetudo generalis huius terræ hoc uidetur habere . Nam in omnibus eccleſiis religioſorum in quibus conſueuerunt patres ſibi & filiis nouam ſibi eligere ſepulturam ita obtentum eſt à longis tẽporibus,nec inuenitur obtentum cõtrarium.Et hoc uidetur ſufficere ad probandum cõſuetudinem ſicut patet ex tra de conſuetu.cũ uenerabilis.¶Secundo patet hoc idẽ, quia ſi unus actus irrationabilis facit & inducit cõſuetudinem in terra deteſtabilem & à iure reprobabilem quẽadmodum patet.aav. q.ij. ita nos.ſic per oppoſitum huiuſmodi actus irrationabilis debet poſſe inducere cõſuetudinem in terra acceptabilem , & à iure approbabilem. Conſtat autem quod dictus actus tanquam rationabilis fuit in hac ciuitate,non ſolum unicus,ſed in omnibus cimiteriis religioſorũ ſępius iteratus. ¶Tertio probo hoc idem,quia ſi dubitantur utrũ iſta ſit cõſuetudo illius diœceſis,debemus poſſe recurrere ad uicinas terras &ad uicinas diœceſes.arg.ad hoc extra de cõſue.cum olim.Nũc autẽ ita uidetur in uicinis terris,& in uicinis diœceſibus quia a lõgis temporibus eſt iſte uſus in cimteriis fratrum ſancti Auguſtini & aliorum religioſorũ ſine contradictione quaſi approbata conſuetudine ſeruatus , ſicut per audita cognouimus.ergo iſta ciuitate & diœceſi debet iſte uſus pro conſuetudine reputari.¶Quartò probo,hoc idem ſpecialiter ex parte ſpecialis conſuetudinis cimiterii dictorum fratrum,quia ſpecialis conſuetudo approbata,& ſeruata in cimeterio eorum,iam uidetur obtinuiſſe uim iuris. Nam quandocunque aliquis ter utitur aliquo iure uidetur eſſe in poſſeſſióne ipſius arg.ad hoc extra de cau.poſſ.cum eccleſia ſutrina.in glo.&.C.de fideiuſſo.l.j. Cum ergo fratres ſancti Auguſtini fuerint uſi ſepelire de uolũtate patrum pueroſq; impuberes ad aliud cimiterium pertinentis ultra quam ter, uidetur quòd iſta cõſuetudo in cimiterio dictorum fratrum uim iuris contra aliud cimiterium debeat obtinere.Nec obſt. ſi dicatur quòd iſta conſuetudo niſi ſit præſcripta per xl.annos non præiudicat iuri communi propter duo.primo, quia ultra quam

per

per.xl.annos duret ista consuetudo in ista ciuitate i plribus religiosorũ cimiterijs est seruata, & per consequēs iā præscripta. Secundo dato q non esset præscriptas posset præiudicare de iure cõmuni de sepul. scri pto. lib. 6. eo quod dictũ ius faciat de ea specialem mentionem. Nã si cõsuetudo in isto casu indigeret præscriptione sicut i quocunque alio casu, nõ fuisset oportunum q in iure de sepultura fuisset facta mẽtio specialis magis quam i plu ribus alijs casibus in quibus cõsuetudo piudicat iuri cõmuni. ¶ Qua propter uidetur q quodam speciali modo præiudicetur iuri communi in isto casu non solũ per eõ suetudinem præscriptã, sed etiam per non scriptam. Ec confirmo istam uiam dupliciter. primo quia si consuetudo præiudicans iuri communi in isto casu necessario deberet esse scripta quæ est in li. 6. non destruxisset eis cõmune per solam consuetudinem sed per eõnsuetudinẽ pscriptam & per consequens non fecisset mentionẽ de sola consuetudine, sed attẽdisset ibi ulterius cõsuetudinis
3 præscriptionẽ. Secundo casu confirmo eandem uiã ex eo q præscriptio nõ est de intrinseca ratione cõsuetudinis, cuius finis est, quia ponit in eius diffinitione sicut patet insti. de iur. na. gent. & ciui. §. ex nõ scripto. ubi dif
3 finitur hoc modo. Cõsuetudo est eius non scriptum moribus diuturnis populi inductũ. Diffinitur etiã alio modo sic. Cõsuetudo est ius quoddam moribus institutum, q pro lege suscipitur ubi deficit lex. 1. dist. cõsuetudo. Vlterius diffinit eam Isydorus secũdo lib. differẽtiam alio modo dicens. Cõsuetudo est solitę rei usus consẽsu duorum plurium ue factus. Constat autem quod in nulla dictarum diffinitionum ponitur pręscriptio. Qua propter relinquitur quod non est de itri nseca ratione consuetudinis. Si autem non est de intrinseca ratione eiusdẽ, relinquitur ulterius quod ubicunque aliquis tex. facit mẽtionem de simplici consuetudine sine pręscriptione, ibi talis consuetudo ualet & intelligitur non pręscripta.

¶ Responsio domini Federici de Senis decretorum doctoris.

Domine & pater reuerẽde, fateor nobis q si consuetudo terrę est quòd pater potest filio impuberi sepulturam eligere, quia casus est de hoc extra de sepul. licet. li. 6. Sed dubitatio est siue, si, & quo modo probet hęc consuetudo. & quanto tempore debeat esse seruata. Et ẽt an referat utrum filius sit in potestate uel emãcipatus, & de multis alijs potest quęri & dubitari quę faciunt ad esse consuetudinis. de quibus notatum est extra de cõsuet. c. si. & 8. dist. frustra. Vnde fateor conclusionẽ uestram i multis. ¶ Sed uideamus an uestra argumenta procedant arguẽdo eum diffinitione nobis seruata. ¶ Primum argumentum non uidetur procedere. nam si sepultura patrũ est apud aliquos religiosos, tũc sepultura filiorum est apud eosdẽ religiosos potius ex eo quòd est ibi sepultura maiorũ q ex aliqua cõsuetudine uel parentis electione. Quod autem sequitur in eodem argumento ita obuentũ &c. ita dubium est modo sicut primo. Nam hoc est quod quęrimus quomodo dicatur obtentum. nam ad esse consuetudinis multa requiruntur alia quàm sola rei longa obseruantia. nã doctores i pręallegato c. licet. de sepul. li. 6. uidẽt intelligere de consuetudine. xl. annorum, & qd aliqualis titulus dederit cãm cõsuetudini inducẽdę. Hoc apparet per iura quę allegantur. ¶ Secundum argumen-
4 tum non uidetur procedere quia in criminibus non est consuetudo: nec pędicatur uniuoce consuetudo de bona & mala consuetudine. Nã cauetur in iure quòd mala: ꝑprie dicitur consuetudo, sed est abusio siue corruptela. 8. dist. c. mala consue. extra de consue. c. ult. de exces. pla. inter dilectos. ¶ Præterea lex & consuetudo sunt paria & consuetudo simpliciter pbata ui habet legis. & debet puniri transgressor ipsius sicut trãsgressor legis hoc probatur. ff. de leg. l. de qbus. 1. dist. consuetudo. & 11. di

stin. in his. Sed certũ est qd qui peccat non peccat auctoritate legis. 14. q. 4. qui peccat. ergo nec autoritate cõsuetudinis cum sint paria. ergo in delictis non est consuetudo. ¶ Præterea q nõ ratione inductum est, non habet uim & potestatem cõsuetudinis. ut. ff. de legi. l. q nõ ratione. 1
¶ Præterea sm Augustinum uti est id, quod i usum uenit ad id quod est finiẽdũ. unde sm eũ uti est ea quæ sunt ad finẽ ordinata in finem referre. Et pꝫ. uti est quod i usum uenit ad id quod recte amas finiendum referre. Hinc est quod malus usus dicitur abusus. 11. q. 3. priuilegia. & 54. dist. uidelicet. Videtur ergo q non fuit bonum argumentum à simili. ¶ Præterea nec binus actus nec trinus iducit consuetudinem nisi deuentum sit ad legitimam præscriptionẽ ut patet ex principio & fine illius. c. cũ ecclesia sutrina. Itẽ & unus sulus actus cõtinuatus legis tempore diffinito uidetur sufficere. extra de consu. c. cum de beneficio. lib. 6. ¶ Tertium argumentum non uidetur procedere. uam c. cum olim. de cõsu. & c. super eo de cẽsi. cum suis cõcor. sic debent intelligi q tũc demum recurrit ad consuetudinem uicinorũ locorum quando in loco nõ est quæstio non est proditum ius uel cõsuetud o: qua uel quo ille actus dubius recipiat decisionem. Sed i casu proposito habemus ius commune. s. sepulturam ecclesiæ parochialis, & sepulturam maiorũ: ut extra de sepul. in nostra. & eo. tit. cap. licet. lib. 6. ut ergo cõsuetudo tollat ius cõmune requiritur q sit localis: ut bene colligitur. e. c. licet. ¶ Præterea qui potest inducere legẽ potest inducere consuetudinẽ. Nam consuetudo est lex non scriptã tacito consẽsu populi potẽtis inducere legẽ scripta firmata. Sed certum est q populus florentinus non potest inducere legẽ scriptã Senẽsibus. ergo nec tacitam. s. cõsuetudinẽ. ¶ Quartũ argumẽtũ põt destrui per decre. licet sępius allega. q dicit illius terrę. unde colligit ibi Archi. arg. q ibi debet esse generalis cõsuetudo terræ non particularis, ad hoc quod tollatur ius cõmune, hoc est impuberes sepeliri in ecclesia parochiali uel maiorũ. ¶ Ad argumẽtum q inuenit q nomine cõsuetudinis nõ sit necesse itelligi q sit præscripta nisi hoc addatur vł esse falsum: ut bene colligitur extra de electione. Nã in pri. decre. fuit allegata & protestata cõsuetudo, & quia non:
5 fuit probata præscriptio nõ ꝓfuit. Itẽ cõtinuatio actus legis tẽpore diffinito vł de intrinseca ratione consuetudinis, ut probatur extra de cõsu. c. si. & eo. tit. c. 3. lib. 6. & C. quę sit long. cõsu. in rubro & nigro. l. 2. & ff. de leg. l. de quibus ibi inueterata. & l. seq. & l. eum de cõsuetudine. cum l. seq. Hinc est quod gl. quęrunt de pręscriptio requiratur. an decem uel. xx. uel. xxx. annorum. Ergo presupponunt præscriptionẽ esse necessariam. Et de hoc est dubium ut ibi patet in multis. ll. ¶ Non obs. prima diffinitio, imo facit pro, dum dicit diutius. nam longum & diu comprehẽdunt spacium decẽ annorum: ut patet i l. de q: bus in uersi. inueterata. ¶ Non obst. 2. & 3. diffinitio. nam: quod ibi rel inquitur indeterminatũ qui sint mors, & qd sit solitum suppletur per alias leges quæ uolunt quod solitum, accipiatur quod pluribus uicibus solitũ est tempore lõgo & sine iterruptione. nã omnes articuli iuris non possunt una lege exprimi. ff. de leg. l. non possunt. Quæ dicta sunt i subiacent correctioni uestrę. quid autem sentiã nõ audeo exprimere, cũ quæstio pendeat de facto inter uos & canonicos, & ab utraque parte sim assumptus.

SVMMAE.

1 *Conscientiam uel scrupulum concernentia semper sunt saniori modo & consilio regulanda.*

2 *Extranei uel peregrini transeuntes per ciuitatem interdictam an prohibeantur à diuinis: & quid de fratribus minoribus in eorum conuentibus.*

QVAE-

QVAESTIO XCII.

FRatri Rynaldo Federicus salutem in domino. Sci-
1 tis quod † in his, quæ important periculum uel
scrupulum conscientię pars sanctior tenenda est:
ut dicit Clemens quintus in declaratione regulæ
uestræ quæ incipit exiui.§.cum autem termini restrictiui
uersi.nos itaque, qui in sinceris hominum conscientiis,
extra despon.c.iuuenis.nam in non admittendo tales ad
diuina nullum est periculum,in admittendo autem pos-
set esse periculum,ad hoc de clem.excom,mi.c.illud ma
ximè propter iura noua, quę prima facie uidentur gene-
raliter reuocare omnia priuilegia concessa super hoc.Ta
men quicquid fit de consciētia faciendum, uidetur de iu
re talem posse admitti ad diuina uigore priuilegii:ut ex-
tra de priuile.c.pen.lib.6.ibi nisi priuilegiati sint. ¶Non
ob.ca.alma.de senten.excom.nam ibi reuocātur priuile
gia,per quæ poterat celebrari licitè tempore interdicti.
¶Pro hoc facit constitutio Clementis de senten.excom,
quæ incipit cum eo.nam ibi specialiter reuocātur priui-
legia.per quę illi de tertio ordine poterant recipi.Et per
consequens a contrario sensu alia priuilegia remanēt in
statu suo.¶Item obstat Clemens de sent. excom. in fi.ibi
uidentur omnia priuilegia.¶ Addi,id est reuocata. Nam
reuocantur priuilegia per quæ religiosi nolebāt interdi
ctum seruare,ꝙ ecclesia matrix seruaret.†Sed in casu no-
2 stro fratres minores benè alias seruant interdictum.sed
uolunt istos secretè admittere sine aliqua uiolatione iter
dicti.¶Ad secundum dubium uidetur dicēdum,ꝙ illi tres
fratres, qui non sunt deputati capellani ad celebran-
dum dum celebrare non possunt.ac etiā illi,qui sunt de-
putati confessores in aliis monasteriis per decre.pen.de
priui.ubi dicitur, ꝙ aliunde uenientes non sunt admittē
di,& hoc sentit do.Arch.in.c.alma.§. adiicimus,sup uer
bo celebrentur,de senten.excomm. li.6. sed secundum
hoc uidetur,ꝙ si fratres minores perigrinando, uel alio
modo transeundo,transeunt per ciuitatem Senensem in
ter dictam,ꝙ tunc non possunt audire diuina officia i cō
uento Senensi. quod uidetur absurdum.Sed si uis tenere,
ꝙ admitti possunt remanēte salua opinione Archidiac.
potest dicere,ꝙ fratres minores,qui de licentia sui maio
ris transitum faciūt quo ad diuina officia & ecclesiastica
sacramenta sint illis conuentus, ubi uel ad quem decli-
nat,sicut dicimus de laico peregrino & transeunte.ꝙ po
test confiteri illi sacerdoti ad cuius parochiam declina-
nit,& ibi sepilietur si decederet nō electa sepultura, &
de hoc no.Archi.de sepult.c.1.& Host.de pœni.& remi.
c.omnis.¶Prętere a Archidia.sentit de extraneis, ꝙ non
admittantur ad diuina officia.Sed nulli dubiū quod fra-
tres minores qui morantur Florentiæ si transitum faciūt
per Senen.non possunt dici totaliter extranei.cū in plu-
ribus casibus sibi inuicem communicent.Et si diceres ta-
les fratres minores peregrini,& non cōuentuales nō ha
berent uocem in capitulo Senen.fateor.ut no.de priuile.
c.1.lib.6.& facit quod no.de statu mona.c.1.ad uersi.nec
prioratus.Sed non sequitur ergo non possunt admitti ad
diuina,quia primum uergit in præiudicium alterius secū
dum non.Et est simile quòd dicimus de episcopo scilicet
quòd in aliena diœcesi potest illa expedire,quę non gene
rant alias pręiudicium, ut in his quę sunt uoluntarię iu-
risdictionis,secus in his,quæ sunt cōtentiosę iurisdictio
nis,ut solet notari de of.deleg.nouiter.ff.de offi.procur.

ADDIT.

¶Priuilegia.Dominus Io.And.magis in c.legat.inclinatur, ꝙ non debeat admitti:ut patet in glo.quę incipit per hanc litteram.

SVMMAE.

1 *Calumnia falso accusantis diuersis respectibus puniri potest.*
2 *Accusator de calumnia, quam commisit eo ipso, quòd non probat qualiter sit puniendus.*
3 *Accusator calumniosus an pendente accusatione possit de falso accusari.*
4 *Iniuria clerico illata,quare dicatur sacrilegium.*
5 *Testibus ut falsis in accusatione reprobatis an pendente accusatione accusantis supersedebitur primæ accusationi.*
6 *Iudex laicus an ex officio possit punire clericum coram eo delinquentem.*
7 *Constitutio synodalis an possit impedire appellationem ad Papam.*

QVAESTIO XCIII.

FActum quod proponitur super quo habendum
est consilium tale est. Quidam clericus accusa-
uit laicum coram iudice seculari de iniuria ꝓ-
pria illata & facta per laicum ipsi clerico, &
contra eum,super qua accusatione coram iudice secula
ri facta fuit per accusatorem & accusatum inter eos litis
contestatio ad sex dies & ultra,& post testiū publicatio
nem dictus laicus accusauit dictum clericum in curia do
mini episcopi Perusini,dicendo quod ipse clericus dictū
laicum accusauit calumniosè & falsè & cōtra ueritatem,
& quod ipse clericus de laico corā iudice seculari falsā,
& calumniosam accusationem fecerat,& super dicta ac-
cusatione dictus laicus procedit,& petit puniri ipsū cle
ricum per curiam dicti domini episcopi Perusini & inhi
beri per curiam dicti domini episcopi Iudici seculari.ut
non procedat contra eū laicum super accusatione dicti
clerici,pendente accusatione facta per ipsum laicum cō
tra clericum ipsum in curia dicti domini episcopi Perusi
ni.¶ Modo quæritur de duobus.primo an sit proceden-
dum super ipsa accusatione de falso & calumnia per di-
ctum laicū facta de ipso clerico in curia domini episco-
pi.¶Secundo si esset procedendum super dicta accusatio
ne,utrum de iure curia dicti domini episcopi posset & de
beat inhibere iudici seculari ad petitionem dicti laici:ut
super accusatione facta contra ipsum laicū ꝑ ipsum cle-
ricum corā ipso iudice seculari nō procedat ipse iudex
secularis pendente dicta accusatione i curia domini epi
scopi per dictum laicum uel non.¶Visis themate supradi
cto & quæstionibus eliciris ex eo & subtilibus allegatio
nibus hincinde factis,& quod legitur & no.C.qui accus.
non pos.l.j.& l.neganda,& de calum.l.j. & de aduo.di-
uer.iudic.l.maxima per dominum Cyn.de pistorio,cum
sua materia, & 3.q.11.neganda,cum l.prius canonizata,
& 2.q.3.§.notandum,circa prin. Videtur mihi Federico
de Senia nunc legenti perusii in iure canonico ꝑ curiam
domini episcopi ad consulendū assumpto:habita prius
diligenti collatione cum certis iurisperitis & maxime le
1 gistis quo ad habendam ueritatem.¶†Circa præmissa pri
mo excludendo casus non dubios ad dubium ueniamus.
Et sciendum est,ꝙ calumnia potest puniri aut per officiū
iudicis aut per accusationem. Si per officiū puniatur tūc
uel in ipsa sententia absolutoria,uel immediatè post eā
puniatur,quia quæ in continenti fiunt inesse uidētur &c.
2 ut no.C.de calum,l.j.ff.ad teriu.l.j.& de his qui not.insa.
athletas.§.calumniator,& per Arch. 1.q.3.§.notandum,
super glo.Io.quæ incipit in absoluēdo,& dominus Cyn.
3 summans l.j.de calum.dicit.Nota ꝙ † accusator de calū-
nia,quam committit eo ipso,quòd non probat.debet pu
niri tempore sententiæ non postea ex interuallo. Quod
intellige

intellige quando iudicis officio punitur: ut ubi. Et cauti iudices nunquam puniunt calumniam circa principale negociũ cõmissam ante prolationẽ sententię, quia in reus ex hoc perpenderet quod sit absoluendus quod iudex pandere non debet aliquo signo ante sententiã. C. de fal. l. ubi. & sic obseruatur in condemnatione expensarũ in causa ciuili, quæ fit pp calumniã uerã uel præsumptã. ut no. in Spec. de exceptio. §. uiso. uer. quod si reus pbare uo luerit in 6. col. Ad illu l quod dixi modo circa principale negociũ in calumnia commissa nõ obst. de dolo & cõ tu. c. 2. circa fi. cũ suis similibus. Et an punitus ex officio possit puniri ordinariè in eo quod plus est tangitur in si mili. C. de testi. l. nullũ. in fin. Sed melius p do. Cy. in. d. l. ubi. In supradicto autem casu non petitur puniri calumnia per officiũ sed per accusationẽ. Itẽ quęstio post absolutionem factã de reo posset ex interuallo accusator accusari de calumnia non dubitatur ut patet in supradictis iuribus & adhuc iste nõ est casus noster. Sed casus noster
3 est †an pendente accusatione possit accusati accusator de calumnia, & sic secunda accusatio præiudicet primæ. Et primo arguitur qđ nõ. nã p prima accusatione facit prioritas temporis in præuentione. Item que suam iniuriã psequitur. Item quia lis est contestata. Item quia accusatio uidetur de maiori crimine. nã iniuria illata personis ecclesiasticis siue in rebus siue in personis facta cadit in nomẽ sacrilegii: ut extra de foro cõp cũ sit. &. c. conquestus cũ sua gl. nã ius publicũ. & c. 1. dist. ius publicũ. Pro secundo accusatore uero facit quia suã iniuriã psequitur. & sic cũ primus plura & potiora iura habeat secundo, eius accusatio debet anteferri ut extra de proba. licet de iure patro. suggestũ. & ibi notatur. Et hoc tenet Accurs. & Azo. in. l. neganda. C. qui accu. non pos. & C. eod. titu. l. 1. uersi. quarto opponitur. & uersic. secũdo quæro. Ad idẽ Io. Ao. & Lau. 3. q. ix. neganda: Itẽ quod actor accusator denunciator, uel excipiens posset dici calumniator, pendet ex futuro euentu iudicii & accusationis primæ instituntæ. nã si accusatus fuerit condemnatus irretractabiliter apparet quod accusator calumniosè processit. Si uero fuerit absolutus, tũc habet locũ accusatio calumniæ. Ergo sequit̃ fm hoc q pẽdentia primæ accusationis fit præiudicialis accusationi factæ de clerico corã episcopo non econuer so. ad hoc de elect. si forte. de frigidis fraternitatis in fin. euentus enim primi iudicij aut dat initium sequentibus, aut negat. & quod expectandus sit finis primi iudicii seu accusationis probatur. C. de aduoca. diuer. iudi. l. j. ibi quòd si non docuerit. Doceri autem & instrui causa põt usque ad sententiam de cau. poss. & proprie. pastoralis. in fine. & de rescrip. significauit in fi. & de fide instrumen. cum Ioannes. & c. cum dilectus. Ad idem. C. de calũnia. non prius. in fine. & ff. ad turpil. l. 2. ibi reo absoluto argumentum. extra de clan. c. 1. & 2. & ad idem. de elec. c. j. & de excep. c. penul. lib. 6. per quæ probatur expresse quod antequam quis de calũnia puniatur debet expectari exitus probationũ in primo iudicio. ergo donec accusator causam suam instruere possit. quam instructionem facere potest etiam in causa appellationis, non debet de calumnia inquietari maxime quia est præsumptio contra eum ex eo quæstio post litem contestatam differat accusatorem accusare. Ad hoc de frigi. cap. 1. & tõ. c. frequẽs. de rest. spol. li. 6. facit ad hoc. Et q debemus fauere clericis passis iniuriam. Ad quod facit de iure patro. relatum in fin. item quia continentia causæ diuiditur. Item quia iste laycus potest per uiam exceptionis testes & instrumenta repellere. & tractabitur primo de exceptione tan quam de præiudiciali, de iudiciis. exhibita. & sic per uiã exceptionis poterit de calumniæ accusatoris. docere. Et nihilominus post sententiam absolutoriam remanet sibi saluum ius accusandi. item thema supradictum non descendit ad aliquam speciem calumniæ, uel falsitatis, quia

nõ accusat accusatorẽ quod produxerit falsos testes. Põt enim esse quod testes accusatoris nil dixerũt & nihilominus accusatio põt esse calũniosa & falsa. & hoc quod esset falsã, & calũniosa accusatio bene sciebat accusatus ante litẽ cõtestatã. & de hoc ultimo tãgitur per Cyn. in l. j. ad finẽ. C. qui accusa. nõ pos. Ex his rationibus credo supersedendũ eẽ dictæ accusationi factæ de clerico per laycũ corã episcopo & inhibitionẽ fieri nõ debere. & po sito quod deberet pcedi procedatur sine iniuria uel retractatione primæ accusationis. & sic quilibet psequitur suã iniuriã alter processui alterius nõ præiudicãdo. Ad quòd facit quod nnotatur in Specu. de accusa. uersic. quid si te uocaui latronẽ. &c. Restat ad cõtraria respõdere. & primo nõ obstat quod opponitur quòd crimẽ falsi & calũniæ sit maius ipsa iniuria illata clerico. nã nõ uidetur maius sed æquale, quod apparet ex qualitate pœnæ. Nã pœnæ sunt mẽsuræ culpatũ. ut xxiiij. q. 1. nõ afferamus.
4 & notatur i d. l athletas. §. calũniator. Itẽ ut dixi 5 †quod iniuria illata clerico est sacrilegiũ. & quod sacrilegiũ sie maius calũnia & nõ minus patet ratione pœnatũ. C. de crimini. sacri. & de calũnia. Itẽ simpliciter dicẽdo falsa accusatio & calũnia idẽ est. nã calũnia in criminibus nil aliud est quàm falsa crimina sciẽter intẽdere. argu. ff. ad munici pa. l. j. & ij. quęstione. iiij. §. notandũ. ita quod hæc dictio falsa nil addat, nisi quãdo diceretur qđ usus fuerat falsis testibus & instrumẽtis, & de hoc accusaret, tũc accusaretur de calũnia sed nõ de crimine falsi. nam ista se cõpatiũtur quod accusatio sit uera, & quod testes producti per accusatorẽ deposuerũt falsum testimoniũ. nã possibile est quod accusatus uere deliquerit & tamẽ testes qui producuntur ad probandum delictum non interfuerint. Vnde concedo quod aliud est falsa & calumniosa accusatio & aliud falsos testes producere & i
5 strumenta falsa. †Quarto autem accusator accusatione pendente accusatur quòd falsos produxerit testes an debeat supersederi primę accusationi necne. not. p Cy. C. qui accusa. non pos. l. j. ad fi. Item ad id quod opponitur quod probata falsitate coram episcopo punitur &c. Respondeo quod non agitur hic de crimine falsi: ut pro xime dixi. Et quicquid fit istud argumentum retorqnet in caput suum. nam condemnato layco coram iudice seculari cessat actio calumniæ coram episcopo. Vnde pro prius & melius potest dici quòd processus iudicis secularis qui præuenit sit præiudicialis ad processum episcopi quàm econuerso, cum ex euentu primæ accusationis pẽdeat an sit calũniosus accusator necnẽ. & hoc uoluit lex cum dixit reo absoluto incipit querere de cõsilio accusatoris qua mẽte &c. Item ad id quod obijcitur quod iudex laycus non potest punire clericum de crimine, siue principaliter, siue incidẽter, siue qđ coram eo nõ potest accusari. Respondeo quòd coram eo non potest clericus de crimine accusari. sed dico quod iudex secularis clericum coram eo agentem uel accusantem calumniosè uel falsè uel uariè testificante potest ex officio extraordinariè punire. ita tamẽ q executio talis pœnæ quæ sit faciẽda in personã referuetur episcopo. Si uero sit realis executio facienda in bonis potest facere index secularis uel distinguendo eius fideiussores quos clericus dedit. C. q acc. non pos. l. 3. & p Cy. de hoc C. de testi. l. nullũ. & ibi respõdet ad iura canonica quæ inducũtur q clericus nõ potest cõsentire in iudicem laycum, & eodem modo põt punire laycus clericum in ciuilibus deficientem i expẽ-
6 sis. & hoc sentit Io. & Arch. scilicet q iudex laycus põt punire ex officio clericum delinquentem coram eo puta qui tulit falsum testimoniũ: ut not. v. q. vj. presbyteri, quæ est lex. C. de episc. & cler. l. presbyteri. & facit quod no. de iudi. At si clerici. ¶Addi. 1. Præsupposito sine piudicio ueritatis q nec principaliter nec incidẽter possit clericus puniri à iudice laico dicat iudex laicus accusa-

to. Tu

to. Tu laicus accusatus qui uis quod clericus de calumnia puniatur expecta donec sis absolutus per sententiam iudicis secularis & postea accusa clericum de calumnia coram episcopo & illa est uia magis expedita & minus calumniosa, seu captiosa ne. inculcātur lites litibus nec intricantur processus ꝓcessibus nec aperitur uia fraudibus istorum, qui accusantur qui dum uident quod debent condemnari per iudicem secularem recurrūt ad ecclesiasticum forum ut deludant iudicium iudicis secularis quibus est obuiandum de rescrp. sedes. de uita & hone. cleri. c. ulti. de cleri. coniuga. c. pe. de priuil. ex parte. ad idem. C. de fal. l. 2. maxime cum in foro seculari tam de iure communi, quàm etiam de iure seculari statutorū instantiæ criminales certo tempore finiātur quod non
7 sic est in foro canonico. Nam † licet quandoque synodalis constitutio stringat & arctet ius commune ad certum tempus, non potest tamen impedire quio ad Papam appelletur de iureiuran. uenientes. & solus Papa potest decurtare tempus appellationis qui fi. sint legi. lator. & notatur de appel. c. ex insinuatione. Et sic esset uidere quod accusario calumniæ posset tanto tempore durare io curia episcopi, quòd esset perempta instantia in curia seculari. ¶Item ad id quod dicitur quod accusatus de graui & manifesto crimine non potest accusare, ut de appellationibus proposuit, ego respondeo quò illa iura non tractant de accusatione, sed de recusatione iudicis suspecti, quam recusationem proponere non possunt notoriè criminosi sicut nec appellare, ut ibi notatur. ¶Item ad id quod dicitur quod accusatus de cālumnia prosequitur suam iniuriam, non ergo debet dari secundo &c. & not. in l. neganda. & quoties utrique parti est causa & priuilegium potior est qui prior est. ff. de reg. iur. l. quoties. & facit quod not. de præbend. hi qui. lib. 6. & regula iuris in pari. & ff. de mino. l. uerum. §. penulti. & posito ꝙ admitteretur secundus ad accusandum de calumnia non excluderet primum sed concurreret cū primo secundū opioionem Odof. ¶Ad id quęstio pe. dicitur, quod exceptio uel accusatio falsi est primo tractanda &c. ut in l. damus satis est responsum supra. Hic enim agitur de calumniosa accusatiooe. Ibi autem accusatur clericus quòd fuerat usus falsis testibus uel instrumentis. & illa differunt: ut supra dixi. ¶ Pręterea quando est pręsumptio contra proponentem quæstionem falsi sicut est in casu nostro: quia nimis tacuit non differtur quod fieri debet: ut. C. de fal. l. 2. de restit. in integ. c. sciscitata. ¶Item ad ultimū. l. j. C. de calum. respondeo quod facit pro ista parte qa ibi non per uiam accusationis, sed per officium cohercetur calumnia, & tempus sententiæ quo absoluitur reus. Sic tu laicus expecta tempus sententię, & si es in casu absolutionis petas per officium iudicis clericum de calūnia puniri per secularem iudicem quod fieri potest: ut dixi supra, uel post sententiam prosequere accusationem quā prosecutus fuisti in curia episcopi.

ADDIT.

¶Clerici in contrarium facis quod notat Io. Pet. & Innocen. & Host. de foro competen. c. uerum. in gl. in fin. Lap.

¶ An transactio facta per Prælatum super re immobili sine consensu episcopi ualeat.

SVMMAE.

1 *Trāsactio Prælati cum consensu capituli auctoritate tamen diœcesani non petita, an possit ecclesiam et successores obligare ad illius transactionem.*

2 *Compositio: transactio: & pactum sine auctoritate superioris inita personalia dicuntur non perpetua.*

3 *Priuilegio facilius renunciatur quàm iuri communi.*

QVAESTIO XCIIII.

1 CAsus talis est. Prælatus † cum consensu capituli sui transegit sine auctoritate diœcesani sui cum aduersario suo super re immobili. ita quòd uigore transactionis res illa immobilis remaneat apud illum, & ecclesia recipit certā summam pecuniæ. ¶Queritur nūquid talis trāsactio obliget ecclesiam & successorē uidetur quòd sit de transac. c. iij. & de pac. ca. j. & iij. li. v. ¶Dicas contra. nā de iure bona ecclesię non possunt alienari. sine auctoritate diœcesani. xij. q. 2. abbatibus. & ca. placuit. & xvij. q. iiij. c. in uenditiooibus. cum sim. Et licet in certis casibus permittat alienatio: ut not. xij. q. ii. in suma non tamē sine auctoritate diœcesani quod enim non licet una uia. s. directè & expesse alienari, nec alia uia licebit. s. indirectè uel tacite, uel per obliquū. s. componēdo transigendo, uel cōpromittendo: & maxime ut tollatur fraudibus occasio uel figmētis quia multi qui nō possunt alienare procurarēt lites moueri ut postea possent trāsigendo alienare. ¶Et si diceres quod dubius euentus litis debet aliquid operari & nouum quid inducere. Respondeo ꝙ operatur hoc, quod potest transigi & transigendo potest remitti & alienari ius ecclesię, quod alias alienari non debet. Noo tameu sequitur quod sine auctoritate superioris. Sufficit. n. ꝙ operatur hoc. s. quòd res ecclesię potest alienari. facit. C. de transa. l. præses. & quod not. Spe. de instr. ædi. §. nunc uero aliqua. vij. col. ad fin. uer. de illo quęritur. Non tamen ergo sequitur solennitas nō
2 debet seruari. Et generaliter tradit quod † cōposito transactio, & pactum sine auctoritate superioris inita nō sunt perpetua sed personalia: ut legit & notatur de transact. de cætero. & c. ueniēs ij. de deci. ex multiplici. in gl. pe. & de præbend. nisi, in gl. pe. & hoc ad literā no. Host. de arbi. c. 3. ubi expresse dicit ꝙ clericus compromittendo nō pōt ecclesiā obligare sine auctoritate diœcesani. & præcipuè ubi posset deuenire ad speciē alienationis. Et pro isto dicto Host. facit qđ notatur in Spec. de arb. §. restat. uer. sed nūquid clericus, & §. finitur uer. quid si prælatus. Et ꝑdicta maxime procedunt ubi de lite & conuersia non apparuit aliàs qua per confessionem prelati & capituli, qa eorū cōfessio non sufficit ubi opus & ueritas rei requiritur, ut notat in simili Archi. x. q. ij. hoc ius. uer. creditor quoq; intelligatur super uersi. pecuniam mutuatam fuisse. & uersam in utilitatē ecclesiæ. ¶Non obstat. c. contingit, qa ibi solum agitur de iure conuenti. i. quo casu possit conuentus cōtradicere trāsactioni factæ per prælatū, nō tamē excluditur ius superioris qui debet authorizare ad hoc, ut trāsactio sit realis & perpetua. Non ob. c. 1. & iij. de pa. li. vi. quia ibi redit res ad naturam suam. s. quia
3 † ecclesia parochialis recuperat iura sua & facilius renūtiatur priuilegio quā iuri cōi, & de hoc sentit ibi Archi. in c. 1. in glo. hoc potest. Et optime facit quod no. Ioan. An. de re eccle. non ali. c. j. in glo. innuit in cle.

¶Responsio domini Federici de Senis super multis quęstionum articulis.

SVMMAE.

1 *Patrona præsentans aliquā in abbatissam an si aliæ sint utiliores monasterio nihilominus erit admittenda.*

2 *Patrona, an possit Abbatissam remouere uel conferre.*

3 *Abbatissa & Conuentus an possint Capellanum per patronam præsentatum recusare.*

4 *Abbatissa, & moniales præsentatum capellanum non recipientes, an possint ab alijs suscipere ecclesiastica sacramenta.*

QVAE.

QVAESTIO XCV.

SVper dubitationum articulis, qui elici possunt ex cõfirmatione dñi Papæ Ioannis, quam fecit de pactis & conuentionibus habitis inter magistrũ hospitalis ex parte una & Richã uxorẽ & filiã suã ea parte alte ra occasione Monasterii sancti Bennegiati tũc cõstruẽdi. uisa litera & contẽtis in ea respõpet, ut ĩ. sequitur. Quas respõsiones scriptor præsentiũ subiicit correctioni ueritatis & cuiuscũq; melius intelligentis. ¶ In primis sup eo, q̃ q̃ritur si patrona ipsius Monasterii pñtat aliq̃ in Abbatissam, & multæ aliæ sunt meliores, & utiliores in ipso monasterio, an talis præsentata possit refutari & non admitti. Respondet q̃ si pñtatur de gremio monasterii, de quo gremio debet præsentare patrona s̃m confirmationem Papæ, & sic idonea admitti dẽt, licet in monasterio fiot aliæ magis idoneæ. Vulnerauit tñ conscienriã suã patrona nõ eligendo melio rẽ. Adhoc de el.c. nobis olim 16.q.ult. monasterium, & no. de app. consti. & p Arch. de resc. duobus, li.6. ¶ Item super eo, qd̃ quærit an patrona possit Abbatissam remouere, posito qd̃ alias sit digna remoueri. Respõdet q̃ non. de hoc nulla est dubitatio ẽt si patronus exigat religiosum: ut extra de priuileg. cum & plantare & 10.q. ult. laicis, & c. peruenit. Nã pñtare hẽt non conferre uel priuare, de iu. pat. ult. Põt tñ patronus Abbatissam dilapidantẽ uel alias dignã amotionẽ petere remoueri 16.q. ult. filius, & no. de testi. ex parte adæ. & p Archid. 22.q.5. hoc uĩ ad si. uidẽ qd̃ scripsi de regula, ad Apostolicã, & p Io. And. de reg. iu. indultũ in mercurialibus. ¶ Itẽ sup eo, qd̃ quærit an patrona possit pñtare quã uoluerit. Respondetur, q̃ sic. dũmodo idoneã, & aptã religiõi pñtet, & dẽt recipi ad pfessionẽ, licet patrona potuerat eligere & pñtare magis idoneã, dum tamẽ de ciuitate uel diœcesi Perusina existat, ut 71. dist. hortamur, & de cler. peregrinã. c. ult. & facit adhoc qd̃ no. de iu. pa. sigosicasti, & 16.q.5. si quis episcoporũ, & sic ipsa pñtata non cogit renunciare beneficio annalis pbationis. Sic nec Abbatissa, ut de regula, ad apostolicã. Sed in hoc est drĩa, q̃a pñtata & nouicia põt infra annũ si sibi placeat exire & redire ad seculũ. Sed Abbatissa in fine anni põt ipsam recipere ad pfessionẽ si est idonea, alias si est nõ idonea põt ipsam non recipere s̃m ea, quæ no. Io. And. de reg. iur. decet, li.6. in qõne ibi posita in nouella, in fi. Ad hoc 16.q. 7. decernimus. ¶ Itẽ sup eo. qd̃ quærit an monialis. s. Abbatissa, & conuentus possint recusare cappellanũ pñtatũ p patronã, & se opponere nẽ instituatur si nõ fuerit idoneus. Respõdet sic, q̃a ipsarũ interest, cũ loco rectoris parochialis habeat & s̃m Ioannẽ possunt sibi opponere nimiã iuuentutem, & alia quæ arbitrio boni uiri uñr relinqui, ut not. 18.q.2. qui religiosis, institutum uero & admissum cappellanũ Abbatissa & cõuẽtus nõ possũt amouere. Sed si dignus fuerit amoueri, quę amotio fieri põt ea facilioribus causis quã amouentur rectores parochiales ecclesię possunt petere ipsum amoueri inuita patrona p illã ad quẽ pertineat institutio ipsius facit de statu regu. c. ea quæ. & c. pen. ¶ Item sup eo quo quærit, quæ pœna immineat Abbatissæ & cõuentui si uoluerit recipere capellanũ pñtatũ & institutũ. Respõdetur qd̃ incurrunt pœnam pecuniariam, si qua apposita fuerit in promissione quã fecit Abbatissa & conuentus de obseruando pacta & cõuentiones inter Richã & magistrũ, tñ cõtra promissionẽ pœnę posset peti restitutio in integrum, possent cõpelli p suum superiorẽ p cẽsuram ecclesiasticã ad recipiendũ ipsum capellanũ, pœna tñ pecuniaria si qua incurreret dẽt applicari magistro & Priori Vrbis. ¶ Itẽ super eo quod quærit de familiaribus. Respondetur, q̃ nõ apparet dubiũ quare hic quæraẽ, q̃a ipsa Abbatissa põt sibi assumere familiares masculos & fœminas ad seruiendũ, administrandũ, & gerendũ negocia monasterii sicut sibi uidebitur, & de hoc nõ hẽt se intromittere patronus nec de iure cõi, nec ui pactorũ, & p ipsos familiares remouere sicut sibi placuerit. ¶ Itẽ super eo qd̃ q̃ritur. Quid dubii & difficultatis existat, uidelicet 4 †nunq̃d Abbatissa & moniales possint ab aliis suscipere ecclesię sacra. Resp. primo, quòd cũ ipsę gaudeat oibus priuilegiis & gratiis q̃bus gaudet ordo hospitalis. Dico q̃ si plati & fratres ordinis possint eligere aliũ cõfessorẽ & ab alio suscipere sacra, sic & poterũt istæ circa sacra suscipienda, & illud seruetur in istis, q̃ illi p priuilegia & cõstitutiones suas seruãt. Si uero de hoc in eorũ priuilegiis uel cõstitutionibus nil dr̃ p uel cõ, tunc dico, q̃ de licentia illius qui hẽt cõfirmare Abbatissã & cõmittere curã animarũ illi capellano eligere cõfessorẽ possunt Abbatissa & moniales recipere ab eo ecclesiastica sacra: tñ ille cũ dabit licentiã eligendi cõfessorẽ a quo ẽt possitis recipere ecclesiastica sacra cui cõfessori quẽ eligeritis ex nunc cõmittimus circa exhibitionẽ sacrorũ uices nostras. ¶ Itẽ uĩ, quòd ille capellanus talẽ licentiã dare possit cũ ordinarius sit curatus super eas. Prædicta possunt colligi ex his q̃ notant de priuil. c. 1. in clẽ. in gl. puto & si contigerit, quòd iste cõfessor, q̃ eligitur sit religiosus poterit administrare ecclesiastica sacra nõ habita alteri us parochiani presbyteri licẽtia speciali. Nã illa decret. q̃ prohibet religiosis nõ hẽt locum in illis psonis, q̃ nõ a rectore parochialis ecclesiæ, sed a certa persona sacra recipiunt, ut dicit Paulus de Bon. & bene, per clẽ. secũda, in fi. de religio. domi. ¶ Itẽ circa hoc uĩ dicendũ, qd̃ licet ipsæ moniales habeant licentiã ab epo, presbytero hospitalis, uel ab alio capellano ut possint ab alio huiusmodi sacramenta suscipere: tñ uĩ quod hac licentia uti nõ possint sine licentia Abbatissę cum ue lle nõ habeãt 12.q.2. nõ dicatis, nec eligere ẽt confessorẽ, ut notant Io. An. & Pau. in ca. super cathedrã. §. statuimus, super uer. uolentiũ de sepul. in cle. & facit ad hoc quod no. Host. in summa, de pen. & remis. §. quibus cõfitẽdũ in 6. charta, uer. quibus monachi. ¶ Itẽ ad id quod dictũ est qd̃ Abbatissa debet petere licẽriã uĩ obst. de pœn. & remis. c. ulti. ubi dr̃ quod exempti post superioris licẽtiã possunt eligere confessorẽ. Ad hoc respondetur quod illud uĩ habere locum in exemptum, qui non habet proximum superiorẽ supra se, ut no. Host. in summa de pœn. & remis. §. in quibus in 5. charta, uers. cum abbas. Pro quo dicto facit quod habetur de statu. mona. c. uno ad fi. li. 6. & eo. tit. c. 2. in cle. Sed ista Abbatissa non habet superiorem supra se præter papam. Tamen litera illius capituli multum facit quod Abbatissa exempta possit eligere cõfessorem sine alterius superioris licẽtia nisi constitutiones seu ordines prohibeant. ¶ Item ad id quod dictũ est, quod presbyter parochialis posit talẽ licentiã concedere, uidetur obstare, quia s̃m hoc officiũ capellani uidetur euacuari & ad nihilum deduci, & sic p sentatus a patrono uidetur suo officio frustrari, & quasi suo officio indirectẽ priuari. Ad hoc respondetur quod per hoc non priuatur iure suo, nec est inconueniens plures hẽre a quibus peti possent ecclesiastica sacra. Nã & parochiani subiecti presbytero parochiali pręsentato p patronum & instituto per epm possunt a legato & eius pœnitẽtiario recipere ecclesiastica sacra, & ab aliis de ipsius licentia non obstãte cõtradictione ipsius rectoris, ut colligitur ex dictis Io. And. & Pau. & Stepha. de priui. ca. 1. in cle. Sic & in casu nostro facere poterit Abbatissa inuito prelato. ¶ Consequenter circa præmissa quæritur, an ille capellanus, uel ille quem Abbatissa eligit de licentia pręsbyteri parochialis uel alias ex priuilegio ordinis possit absoluere Abbatissam & moniales in casibus, qui consueuerunt episcopo seruari. Et uidetur quod non per ca. 2. de pœn. & rem. li. 6. Itẽ confessores & pœnitentiarij fratrũ prædicatorum & minorum absoluere nequeunt in illis casibus: ut de sepul. c. 2. §. huiusmodi, in cle. Sed contrariũ

credo pp inconueniens qđ sequeretur. nā ista Abbatissa sit exēpta, ut hanc licentiam ab eo non possit petere, opportebit s̃m hoc qđ illa licētia petatur a papa nō sine aia rū periculo, & sic obstat meus c. ult. de poe. & remis. nā il lud c. ultimū uoluit exemptis prouidere, ne pro dilatione pœnitētiæ periculū animarū incurrerēt, sed nō esset sufficienter prouisū si pro illis casibus esset recurrēdū ad Papam. ¶ Præterea isti exempti cēsentur fungi uice epo rū super illos in quos exercet epalē iurisdictionem, uel quasi, ut no. de reb. eccl. non alie. c. uno in cle. ¶ Ad quod facit de priuil. ut abbates, in si. li. 6. & quod not. Pau. de se pul. c. 2. §. statuimus, super uerbo ad pœnitētiā prælatorū in cle. ¶ Non ob. c. 2. de poe. & remis. li. 6. quia loquitur in subditis epi à quibus de facili pōt haberi recursus ad episcopum & sic remotio, & propinquitas locorū aliqđ operatur, ad hoc 63. dist. cum longe, de ele. nihil, & de temp. ord. c. 3. & de offi. ord. c. 1. in si. li. 6. ¶ Nec etiam ob. c. 2. §. huiusmodi de sepu. in cle. ubi Prædicatores & Minores nō absoluunt in casibus ab epo reseruatis. nā illud procedit ex institutis illius consti. Itē quia loquit̃ in subditis epi ut patet in c. j. §. statuimus, super uerbo suorū subditorū. Si ergo unus prælatus exēptus eligat sibi cōfessorē fratrē Minorē uel prædicatorē ad audiendū confessiones depu ratum, nunquid poterit absoluere in casibus: qbus alias de subditis epoporū ad ipsos epos habemus recursū. Certe sic. quia hoc est de mēte illius c. 2. de poe. & re. Et quia multa statuuntur in monialibus, quæ sunt alias cōtra ius cōe, de ele. indēnitatibus, ad si. de iudi. c. 2. & de statu. mo. c. 1. li. 6. Itē super eo quod querit̃ uidelicet, ubi sit petēdū legatū a dicto Richar. in suo testamento relictū monasterio supradicto cū hæres eius habeat domiciliū in ciuitate perusij, & legatū consistat in genere puta in pecuniā & testamētū fuit factū alibi. Ad hoc respondeo quod legatū est petendū perusii puta quia hæres hēt ibi domiciliū. Tñ nisi aliquid appareat cum ēt fuit perusinus testator φ uoluit pecuniā solui perusii, ad hoc. ff. de iudi. l. quod legatū & l. fideicommissum eo. ti. & tale legatum cum sit ad pias causas pōt peti in utroq; foro ciuili & ecclesiastico, quia cōiter tenetur & obseruatur, φ executio ultimarum uolūtatū defunctorū maximè ad pias causas pōt peti in utroq; foro, & hoc per probabilem rationē. Et de hoc not. plene Io. And. in cōmento c. Ioānes, de test. post B. Inn. & Hos. Item eodē modo pōt cogi hęres in ciuitate perusina in foro seculari ad faciendū clausuram & alia necessaria ad dictū monasteriū pertinētia, quia hoc promisit, & q̃a ēt iurauit posse compelli ad obseruantiā iuramēti in foro ecclesiastico, no. de fo. comp. c. ult. li. 6. imo ordinarius ex officio suo ubi cogitur hæres ad reficiendā clausurā monasteri possit illum cōpellere ad clausurā faciendā. arg. de sta. mo. c. uno li. 6. ¶ Item super eo quod ultimo quæritur & in dubium reuocatur, an hæres prædictus astringatur constitutioni episcopalis curiæ factæ contra non exequentes testamenta, & ultimas uoluntates defunctorum, cum tam hæres, q̃ testator fuerit perusinus, & uere etiam hæres habeat domicilium in ciuitate perusii. Respondetur, φ illa questio nullam habuit dubitationē, ut alio casu supradictum est, quia astringitur ipsis cōstitutionibus. Tamen quatenus dicta constitutio episcopalis puniret negligentes esset dicendum hæredem negligētē fuisse post quam sciuit uel scire debuerit testamentum, uel uolūtatē defuncti. Quia præscriptionis non sunt editę nisi contra negligentes, ut de cōcess. præb. c. 2. & c. quia, & de appel. concertationi, li. 6. Et quia cōstitutio episcopalis uel municipalis, non punit probabiliter ignorantem, ut de cōst. c. 2. li. 6. & ff. de decre. ab ord. fa. l. ultima.

¶ Consultatio Fed. Petrucij de Senis.

SVMMAE.

1 *Dominus temporalis iurisdictionem habēs in causis usurarum an possit inter suos subditos legem statuere uel conditionem inducere.*

2 *Iudex secularis quando possit de causa usuraria cognoscere.*

3 *Causa natalium quando & quare dicatur de foro ecclesiastico.*

QVAESTIO XCVI.

Apparet quedam lex uel statutum factum per commune perusii, in quo inter cætera cotinetur, quod si quis fecerit refutationem de aliquo debito pro minori quantitate, quam contineatur in instrumento de quo sit facta reseruatio, quod talis faciēs refutationē prædictā sit, & habeāt in te lligatur usurarius, & habeatur pro plena probatione. Modo duo laici contendunt in curia domini episcopi de quodam instrumento, quod proponitur usurarium, & probatum est in causa prædicta, φ prędictus faciens refutationem, fecit ipsā de parte debiti dicti instrumenti, de quo est quæstio in dicta curia uidelicet 24. Flor. pro 12. Flore. ¶ Ex quibus queritur an dictum statutum posset habere aliquem effectum in dicta causa in dicta curia, & an uicarius dicti domini episcopi posset iudicare secundum formā statuti, & q̃ sint partes dicti domini Vicarii in dicta causa uigore & iure statuti prædicti. ¶ Christi nomine innocato. Super præmissis habito conuenienti studio, Videtur primo, φ dictum statutum fidem faciat, & legem imponat in foro ecclesiæ inter ipsos laicos. Nam cum usuræ possint peti seu repeti in foro seculari secundum Hug. Lan. & Arc. & Gos. ut no. 14. q. 3. quid dicam per Archid. quorum dicta reassumpsit Io. And. de iudi. cap. 2. ad fi. in cle. & idem pau. in eadem constitutione, de usu. cap. 1. ergo uidetur, 1 † φ inter ipsos laicos tēporalis dominus, qui iurisdictionem habet super causis usurarum posset inter suos subditos legem statuere & cōsuetudinem introducere super dictis causis, siue circa ordinationem processus siue negocii, seu decisionem litis. Quod statutum inter ipsos subditos locum habet in quocunque foro, ex quo tendit ad decisionem causæ, ut in casu nostro, ad quod de excep. ca. 1. li. 6. nam sicut ibi res iudicata per iudicem secularem habet auctoritatem per suum officium in foro eccles. sic & statutum dicti iudicis, maximè quia lex & consuetudo loci, ubi negocium gestum est inspicienda est, ut ff. de euic. si fundum. & facit quod no. in Spe. de instru. ædi. §. compē dinse, uers. quid si de consuetudine. Item causa etiā per delegatum debet decidi & terminari secundum cōsuetudinem Terrę ipsorum litigantium, ut extra de eo qui mit ti. in pos. causa rei ser. eū uenisset, & de hoc satis no. Cōpo. post Inn. de consue. super rubrica. ¶ In contrarium uidetur per illa generalia 96. dist. bene quidem de consti. ecclesiæ secunda. Item communiter tenetur inter doctores, quòd causa usuraria, est causa spiritualis: ut patet in his quæ no. Io. And. de iudi. cap. 2. in glo. repetentur, in fi. in cle. Si ergo est spiritualis, & de spirituali non possit iudex secularis cognoscere, de ordin. cogni. ex tuarū, de senten. excommu. iudex, laicus, de hære. ca. ut inquisitioni. §. prohibemus li. 6. ergo si nō potest cognoscere, sequitur φ non potest legē statuere super modo procedēdi uel decidendi ad dictas causas. Nulla enim est potestas iudicis in causis ad suam iurisdictionem non pertinentibus. C. qui p̄ sua iurisd. l. una. ¶ Super hoc uī tenendū, quod no. do. pau. de usuris, in cle. 1. dum dictum fuit, olim generaliter. per do. Io. An. in simili materia: ut no. idem d. Ioan.
2 And. de ot. cog. tuā. Vbi dicit † φ tunc demū, iudex secularis possit cognoscere de causa usuraria, qñ in dicta causa non uertitur aliquod dubium an fit uitium usuræ an non quia ad eū nō pertinet cognoscere uel decidere an sit in tali cōtractu usura uel nō. Et isto modo cā usuraria est spiritualis & ecclesiastica, & de foro ecclesię tm̃, ut in c. tuā, & c. ut

& c.ut officiũ,& c.cũ ſm.in ſ.li.6. Sed qñ nõ eſt quęſtio uel non uertitur in dubium an contractus ſit uſurarius, ſed ſolum eſt qõ de hoc.ſ.qd petitur ut laicus cõpellatur reſtituere uſuras receptas de ſi. illc dicit ſe ſoluiſſe uel nullas uſuras recepiſſe.tũc de hoc poſſet cognoſcere iudex ſecularis,ut dicit dom.Pa.Sed dicebat Ioã.And.i ca.

3 tuam. ſ. q tunc demũ cauſa natalium eſt de foro eccleſiaſtico,qñ in eo incidit dubiũ matrimoniale,alias non. Puta quia petii hæreditas patris.Opponitur qd ſit illegitimus ex eo, qd inter parẽtes fuos nõ potuit cõttahi matrimonũ legitimũ obſtãte aliquo impedimento canonico,tũc recurretur ad iudiciũ eccleſiæ.Si uero Titius petat hæreditatẽ Sempronij,quem dixit fuiſſe patrem ſuũ, & opponatur,q fuit filius Ioãnis,Quæſtio non eſt ſpiritualis in aliquo.Si dicã in cauſis decimarum. ſ. q rector petat ruſticum cõpelli per iudicẽ ſecularem ad ſoluendũ decimas ſubtractas præteriti tpis: Ruſticus uero dicat ſe ſoluiſſe uel uelle ſoluere,ſed petat compenſari aliquod debitũ,& tunc cũ non uertatur in dubium, de aliquo iure decimę,uel decimãdi põt cognoſcere iudex ſecularis,qa hæc qõ eſt merè ciuilis.ſ.de fructibus uel ipſorũ extimatione.& in illo caſu habet locũ tranſactio , cõpẽſatio,& redẽptio.Ad qd facit,qd no.de reb.eccle. nõ alie.ut ſ.in gl.& p Hoſt.de deci.cũ hoies,& uerſ. collectis fructibus. Sed ubi peteretur pronũciari ſuper futuris decimis,uel ruſticus diceret,q decima ab eo petita debetur alteri eccleſiæ,uel eſt res talis , de qua nõ dẽt ſolui: tũc ita q̃ſtio eſt ſpiritualis.¶Ac in ꝓpoſito cũ per illud ſtatutũ decidatur , & declaretur contractũ uſurarium & crimẽ uſuræ in eo contineri, & ſic non eſt quæſtio de ſoluto uel nõ ſoluto,ut dicit Papa,ſed iudicat,qd contractus ſit uſurarius.Dico & conſulo per ſuperius dicta & per decr.ad noſtram.de emp.&uen.& de pig.c.illo uos, quod dictum ſtatutum nullius eſt momẽti maxime in ſoro eccleſiæ.Sed qa hoc conſiliũ multos tãgere poſſet,& maxime curiam domini epi Hugolini,qui fuit decretorũ doctor,me eidẽ ſubiicio & committo.Federicus de Sẽ.& dominus epꝯ prædictus uidit conſilium,& ſibi placuit.

Inſtructio data per Federicũ de Senis cuidã ſcholari ſuo debenti repetere.c.propoſuiſti,de foro compe.

S V M M AE.

1 *Forus quid iudicium competens.*
2 *Laicus agens coram iudice laico an ſi pendente iudicio efficiatur clericus poterit hic mutatu declinare forum.*
3 *Iuriſdictio perpetuatur per citationem ſiue ordinariam, ſiue delegatam.*
4 *Iudicium an ſemper ubi cœptum eſt,finiri debeat.*
5 *Excommunicatio lata in ſubditum , an eo deſinente eſſe ſubdi tum nihilominus perduret.*

QVAESTIO XCIX.

Voniã ubi ſolidũ fundamentũ nõ eſt,nõ põt quiſquã bene ædificari,ut 1.q.1.cũ Paulus,ideo pro fundamento & principio repetitionis meæ ponẽdũ eſt illud fundamẽtũ,præter q nemo poteſt aliud ponere,primo ad Chori.3.& de imu.eccl.decet.li. 6.dicendo.In noie dñi Ieſu Criſti,& Virginis glorioſæ matris ſuę repetiturus decre.propoſuiſti,ſeruatã de fo.cõpe.ſeruabo hunc ordinem.Nã primo continuabo rubricam ad præcedentia . Secundo ponã caſus ſummarium. Tertio corrigã literam.Quarto ponã caſum in terminis. Quinto exponã literam.Sexto recitabo gloſſas.Septimo formabo aliquas oppoſitioues & qões.Octauo & ulti-

1 uenia ad gratiarum actiones.¶Ad primum dictum eſt.ſ. de iudi.ſed qa uocati ad iudiciũ interdum declinãt forũ, ideo ſubſequẽter uidẽdũ eſt,quid ſit forus uel iudiciũ cõpetẽs.Debemus aũt ſcire ſm Hoſt.q forum in ueutro genere accipitur pro territorio cuiuſcũq;iudicis,infra qd, poteſt animaduertere in facinoroſos homines.ff.de verbor.ſign.l.ſi pupillus.§.territorio. Vnde & tota diœceſis dr territorium epiſcopi 16.q.7.omnes baſilicæ,extra qd impunẽ nõ paretur,de cõſti.c.2.lib.6.Dicitur autẽ forus in maſculino genere locus ubi ius redditur,extra de uer. ſig.forus, & ſic accipitur hic . Sũmarius caſus ſic citatus ad cauſam poſtea mutat forũ in cauſa illa corã illo primo iudice reſpõdere cogetur.h.d.Deinde corrigas litterã.¶Venio ad quartũ ponẽdo caſum in terminis , & põt poni tribus modis.Acceſſit quidã ad papã,& talẽ propo

2 ſuit quæſtio ẽ.Sanctę pater.Quidã laicus ſuit cõuentus corã iudice ſuo laico pẽdẽte lite factus eſt clericus.¶Quęritur nũquid poſsit declinare forũ iudicis ſecularis. Ad hoc reſpõdet papa dicẽs, q iſte nõ põt iudicis ſecularis declinare forũ,quia per citationẽ legitimẽ factã fuit pręuẽtus, & per cõſequẽs nõ cõpetit ſibi declinatoria fori. Super iſta.n.queſtione eſt diuerſitas inter doctores & recitari ſolet hoc eod.titu.cap.uno lib.6.¶Secundo modo põt poni caſus in clerico in minoribus cõnẽto corã ſuo epo,q poſtea militauit,uel uxorẽ duxit itẽ põt poni caſus i clerico,uel laico,qui cũ iã citatus eſſet corã ſuo iudice tranſtulit domiciliũ in iuriſdictione alterius iudicis. ¶Venio ad expoſitionẽ literę. Expoſuiſti nobis. Loquitur Papa Abbati Creteſi,qui de priuilegio uel de conſuetudine habebat iuriſdictionẽ in loco ſupra c. contingat. An uero Prelati inferiores ab epiſcopo habeãt de iure communi ordinariã iuriſdictionẽ,no. ſupra de offic. ord.cũ ab eccleſiarũ.Legitime no.per hanc literã,q per fruſtratoriã citationẽ nõ perpetuatur iuriſdictio ad idẽ, de elect.ca.bonæ 2.facit ad hoc quod no.de offic.deleg. cũ plures,li.6.Nec intelligas legitimè, id eſt tribus edictis,uel perẽptorio.Sufficit.n. prima citatio, quę ſufficit ad perpetuã iuriſdictionẽ,& concordat cũ eo, quòd dici cõſueuit ſm Io.And.& V inc.de offi.del. licet ſuper gl.j. alterius. Ita q definit eſſe de iuriſdictione ſua. Alias nõ eẽt dubitatio ſi ſinſſet cumulatio fori reuocãdi,id eſt declinandi.Hic.n.loquitur de iure reuocãdi forũ ibi loquitur de iure reuocandi domñ ſm Hoſtien . Alio.ſa te uel aduerſario, qui fecit illum citari. ¶Venio ad recitationẽ glo.quę breuis eſt,quã expedio hoc modo.Patet ergo per capitulum noſtrum, quod iuriſdictio perpetuatur p citationem ſiue ordinariam,ut hic,ſiue delegatã,ut de offic.lega.c.ult.& de offi.deleg.c. gratum,cum ſim.Et unus iudex poteſt alium pręuenire per citationem,ut hic, & de appella.ut debitus, & de reſcr c. capitulum. ſm lect. glo.& concordat capitulum noſtrum.ff.de iuriſ.om.iud. l.ſi.& de iudic.l.ubi,& l.ſi quis poſlea,ex quibus legibus ſumi potuit c.noſtrum. ¶Notãdum eſt ergo ex c.noſtro,

4 quòd tnbi cœptũ eſt iudiciũ p citationẽ,ſaltẽ ibi ſinẽ accipere dẽt.ff.de iud.l.ubi cœptũ eſt.Niſi p appellationẽ, recuſationẽ,uel ſuperioris reuocatione aliud ſieri cõtigat,ut ſupra de off.del.paſtoralis,& in rubr. & e. licet & c.ſuſpicionis,de app.ut nrum,& ff.de iudi.l.iudiciũ ſolui tur.¶Venio ad cõtraria.iure cauet.q priuilegiũ ſuperueniens eximit quẽ ab illo cui primo tenebaẽ 16.q.j. frater noſter,in ſi.de priui.cũ capella.Et liberat ab eo in quo qs primo tenebaẽ 54.diſt.ex antiqs,& c.fraternitatẽ,& ff.de arbi.l.nõ diſtinguemus.§.ſacerdotio,ad qd facit de elec. ſi co tpe li.6.Solu.ſm Hoſt.hoc operaẽ citatio , quia per ipſam priuilegium eſt pręucnũ,ut dicit litera,ut.ff.de ex cu.tut.l.curatoris.Itẽ priuilegiũ ſuperueniẽs lite pendente nõ pręiudicat liti.niſi de primo fiat mentio, ut lite pẽ

4 dẽn.c.pco.cum ſimilibus.¶Venio ad quæſtiones,primo quęro ſi epiſcopus meus aliquid mihi præcepit , ut faciam intra certum tempus ſub excommunicationis pœna,quã incurram ipſo facto ſi non fecero,& interim ſum

translatus ad aliam diœcesim. ¶Quæritur an adueniente
die incurram sententiam si non fecero, & vr̃ ꝙ non, per
c.Romana,secundo responso,de sent.excom.li.6.ubi dr̃,
quod excõicatio alicuius nõ ligat nisi subditum proferẽ
tis.Sed contra per c.nostrũ,qa ia preuentus est, & hoc te
nent communiter doctores in c.j.de app.per illud c.¶Nõ
ob.c.Romana secũdo responso , qa ibi nullus fuerat spe
cialiter nominatus uel citatus,& de hoc satis per Archi.
de consti.c.2.in fi.li.6.recitat opin.Dama.tenentis cõtra
rium.De hac qõne dic,ut per Io.And.de reg.iu.cum sunt
iura in merc.li.6.¶Item queritur quid si episcopus exco-
municat aliquem, puta qui furtum fecerit & interim mo
ritur episcopus,uel transfertur nũquid olim subditus ue
niens contra erit excõicatus.Sol.aut episcopus de hoc fe
cit statutum aut non,ut no.de sen.excom.à nobis,in fi.ij.
gl.Item quæro nunquid sit uerũ generaliter,ꝙ si quis lite
ciuili uel criminali pendente cõtra eũ, clericus fiat pos
sit puniri per iudicẽ laicum,de hoc sunt opiniones.Qui-
dã habẽt,ꝙ clericatus non defendat propter prœuẽtionẽ
per c.nostrum,& ista est communis opi.Alij distinguunt
qñ causa sit ciuilis uel criminalis.Alij dicunt quorũ opi-
nio uidetur placere.Arc.1 1.q.1.cap.2. ꝙ indistinctè erit
tractanda causa corã iudice ecclesiastico de arbitris l.nõ
distinguemus.§.sacerdotio.do.Io.And. olim & tũc tenet
in nouella, ꝙ in ciuili,& in criminali causa terminabit
corã iudice laico. Sed si executio debeat fieri in persona
illam faciat iudex ecclesiasticus,secus si realis. Et quãuis
ista opinio sit tutior propter caracterem impressum, tñ si
fraudulẽter assumpserit clericatum uel habitũ clericatus
talis fraus sibi prodesse nõ debet.de priuil.ex parte 3.sed
fraus semper præsumitur si prius erat accusatus uel de-
prehẽsus in crimine. Et multofortius si post sniam fuerit
ordinatus.ff.de re mil.l.ult. Si ergo semper præsumitur
fraus in isto casu uidetur ꝙ sit uera prima opi.Sola enim
cõmissio criminis non fecit præuẽtionẽ,sed cõuẽtio uel
deprehensio,ut in fraudẽ uitandæ pœnę uideatur ordina
tus,sed quid si nõ fiat clericus uel ꝓfessus, sed alias eccle
siastica persona,puta ꝙ fiat miles sanctę Marię . Idem vr̃.
Sufficit.n.quòd sit ecclesiastica persona,adhuc 17.q.3.q̃s
quis.Ad idem quod no.de sen.excõi.non dudum, & eo.
ti.religioso,sc̃do resp.li.6.de cẽs.c p.& de imm.eccl.ult.
¶Venio ad gratiarum actiones &c.
¶Allegationes do.Fed.missę ad dñm Ioannem And .

S V M M AE.

1 *Inuocari aliquid post appellationem:uel post sententiam & ante appellationem paria sunt.*
2 *Sententia à quibus reuocari possit.*
3 *Corrigere seipsum securius est, quàm ab alio se corrigi expectare.*
4 *Sententia,ut sit diffinitiua,continere debet absolutionẽ, uel condemnationem circa negotium principale.*
5 *Iudicium diuersitas quare permittatur introduci: etiam super eodem actu.*
6 *Confessio errore facti facta reuocari potest etiam nondum finito negotio:& quando negotium dicatur.*

QVAESTIO XCVIII.

NIcolutius Petri proposuit & porrexit quandã
petitionem corã uicario episcopi in qua pe-
tebat quoddam instrumentum quod erat pę
nes dominũ Federicum de Tholomęis uelut
usurarium pronunciari per episcopum & sibi cassum re-
stitui prout in petitionibus exterminatoriis fieri consue-
uit & petit inhiberi iudicibus curiarum &c. Vicarius cõ
gnito de causa diffinitiuè pronunciando absoluit domi-
num Federicum ab impetitione Nicolutii, & in eadem
sentẽtia & cõtextu uerborũ reuocauit omnẽ inhibitio-
nẽ factã iudicibus secularibus,& parti aduersæ ab ista sẽ
tẽtia,& singulis contẽtis in ea.Nicolutius appellauit ad
sedẽ apostolicã,in qua appellatione petijt,ꝙ appellatio
ne pẽdẽte nulla fieri debeat nouitas.Et quia dictus Fede.
ostensa dicta sentẽtia diffinitiua,iudici seculari,uolebat
facere capi dictũ Nicolutiũ.iccirco Nicolutius dictus eo
dẽ uerborũ cõtextu ipsius appellationis petijt a domino
uicario,ꝙ ipse reuocationẽ inhibitionis deberet reuoca
re uel de nouo præcipere iudici seculari & parti ne ap-
pellatione pẽdẽte aliquã faciat nouitatẽ,cui appellatio
ni uicarius detulit.Modo ne dictus Nicolutius posset de
facto uexari a iudice seculari petiit,ut dictum est supra.
Quæritur quid facere habeat dictus uicarius.Dico quòd
dictus uicarius põt ista facere,& quodlibet istorũ uideli
cet,ꝙ põt reuocare reuocationẽ inhibitionis.Itẽ ꝙ põt
præcipere iudicibus secularibus curiarũ ne ullã faciant
nouitatẽ & etiã parti,item põt pronũciare,quòd nec per
se nec aliquẽ iudicem,nec ꝑ aliquã partiũ nulla fiat no-
uitas in pręiudiciũ appellationis.item dico,quòd ad of
ficiũ eius ꝑtinet aliter facere & curare quomodocũque
posset,quòd nulla nouitas fiat appellatione pendẽte cui
detulit.¶Ad primũ uidelicet,quòd põt reuocare inhibi
1 tionis reuocationẽ sic dico†ista sunt paria aliquid inno
uari post appellationẽ uel post sententiã & ante appel-
lationẽ,& sicut attẽptata post appellationẽ dicũr omni
no reuocari ante omnia,ita attemptata post sententiã &
ante appellationẽ hæc probatur extra de iureiur.ueniẽn
tes.ff.nil.nou.ap.pen. per totum tex.& in .1.gl.& melius
de ap.nõ solũ li.6. ¶Ob.cõtra hoc duob.modis. Primo ,
ꝙ si debet reuocari reuocandũ est per iudicẽ appellatio-
nis nõ per iudicẽ a quo appellatũ est. Secundo ꝙ illa re
uocatio inhibitionis nõ fuit aliqua innouatio post sen-
tentiã,sed fuit de ipsa sentẽtia diffinitiua, sed ipsa sentẽ-
2 tia diffinitiua reuocari nõ põt. ergo &c. †Ad primũ res-
põdeo,ꝙ iudex appellationis debeat reuocare attempta
ta post sententiã illius a quo appellatũ est;& posset reuo
care,ꝙ de facto innouauit.imo ꝑcipitur, & si nõ faceret
incideret in pœnã, C.de ap.l.quoniã iudices,& l.a pro-
3 cõsulibus,& extra de iureiur.c.si.Melius†enim est seipsũ
corrigere,quàm ab alio se corrigi expectare in authe. de
nu.in fin.j.col.apertius ad casum nostrum de senten. ex-
commun.capi.sacro ad fin. de accusat. qualiter & quan-
do j.ad hoc faciunt omnia iura, & gl. ibi tractat an quis
factũ suũ,ꝙ ipso iure nullũ fuit,posset de facto,& cõtra-
rio imperio reuocare.ff.de adop.l.post mortẽ.ff.de re iu.
l.qđ iussit,& l.cũ quęrebatur,& l.post rẽ,& x̃ de cle.con
iug.c.diuersis fallaciis.¶Ad fm respõdeo,ꝙ reuocatio in
hibitionis nõ fuerit diffinitiua,imo fuit quædã executio,
uel sequela diffinitiue,uel potius innouatio,sicut si iudex
reo cõdemnato. ¶Addi.j.Actori in actione reali;in eodẽ
uerborũ cõtextu diceret,& tibi tali nũcio curiæ meæ prę
cipio, ut titio pro quo tuli sniã tradas tenutã & corpora
lem possessionẽ.huiusmodi.n.iussus siue simul cum sẽtẽ
tia fiat,siue ex interuallo non mutat suã naturam.si enim
reuocatio inhibitionis esset de diffinitiua sentẽtia,iã nõ
posset fieri ante sniam uel post,sed hoc est falsum.¶Prę
terea diffinitiua snia continet absolutionẽ uel condemna
tionem circa principale negociũ &c.2 .q. 6. diffinitiua.
Sed inhibitio uel ipsius reuocatio nõ sunt de principali
negocio. Inhibitiones enim quæ fiũt a iudice ecclesiasti
co iudicibus curiarũ : Ideò fiunt ne partes de facto uexẽ
tur.Nam eo ipso ꝙ actio uel exceptio præiudicialis pro
ponitur fit inhibitio a iure.ne iudex in principali proce
dat.extra de or.cog.tuam qui fil.sint le.c.lator,de sen.ex
commu.si iudex laicus.lib.6.C.de or.iud.l.ij.cum simili.
¶Præterea nonne iudex postquam appellatum est debet
conseruare me in eo statu,in quo erã ante sentẽtiã utiqꝫ
ut ff.nil no.app.pen.per totam l.Quomodo ergo conser
uat

tat me in statu meo uel conseruare potest nisi reuocaret reuocationem inhibitionis,prætextu cuius reuocationis uult iudex secularis procedere in causa principali. Prete rea ponamus , ꝙ uicarius episcopi & ipse episcopus habeant iurisdictionem temporalem in loco.& ita qò principalis.ꝙ incidēs si coram eodē. Appelletur a diffinitiua lata sup incidenti cui appellationi defert.nonne ipse idē uicarius imponet frenum sibi,non procedendo in negocio principali quare ergo debet esse diuersum,si sunt plures iudices, unus super principali,alter sup præiudiciali non uideo.¶Præterea quando uicarius inhibuit ista forma ne procederet in curia seculari,lite pendente in foro ecclesiastico.cum ergo adhuc lis pendeat ꝑpter obiectū appellationis,ergo inhibitio debet esse in suo statu.&omnis nouitas debet reuocari per quam inhibitio frangeret nec se pōt excusare uicarius quin ipse faciat nouitatem si iudex secularis non satisfacit ipse.ex quo iudex secularis ex facto uicarii procedat.¶Op.ff.de bo.lib.l.quæritur,de interdic. & relega.l.3. argu.ff.de in integ. resti.l.1.Vnde nec una debet uia admitti quod alia prohibetur de re.iu. cū quid li.6.& C.si man.ita su.ali.ne pro.l.ulti. ¶Ad secū dum principale dico quod uicarius qui appellationi detulit pōt præcipere iudici seculari,& partib. ne quid fiat cōtra appellationem, & de hoc uidetur esse casus, extra de appel.cum teneamur,ubi de hoc.Item no.Ber.& Hos. de matrimonio contracto contra interdic.ec.c.2.ꝙiudex qui appellationi detulit potest præcipere partibus ne aliquam nouitatem faciant in præiudicium appellationis. ¶Præterea ponamus,ut supra dixi,ꝙ corā eodem uicario quæstio uerteretur principalis,nōne idem uicarius negabit audiētiā parti uolēti procedere in negocio principali ex quo à sentētia lata super principali appellatum est,cū appellationi iam detulit utique.Quare ergo nō ius diuersum,si diuersi sunt iudices nō uideo.†Diuersitas.n.iudicū
5 prouenit ꝑ defectū ꝑsonæ iudicis secularis ualentis cognoscere de causa spirituali seu ecclesiastica.tñ diuersitas iudicū nō dēt inducere diuersitatē iudicii uel processus.¶Ad tertiū principale dico sine ꝑiudicio eorū,q̄ dicta sunt 3,ꝙ si uicarius nulla supradictorū facere uelit,saltē pōt ꝑnunciare hoc modo uidelicet,ꝙ nec ꝑ eū,nec ꝑ iudicē secularē,& facto eius uicarij,nec ꝑ aliq̄ partiū aliqua nouitas fiat.Omnis.n.iudex cuius iurisdictio negai in aliquo faciēdo,saltē cognoscere pōt si sua sit iurisdictio, & q̄ ut no l.si quis ex aliena.ff.de iudi. & de refer sup literis.¶Ex his omnibus cōcludo,ꝙ uicarius siue primo,siue scdo, siue tertio modo,uel quocūq; alio,dēt me cōseruare in eo statu, in quo erā ante latā,nec dēt dicere uicarius,si fiat tibi aliqua nouitas reuocabo eā tūc dū fiat sicut in annuis ꝑstationibus,seruitutibus,alimētis,& iniuriis, uel molestiis in posterū nō faciendis dici cōsueuit homici.c.2.li.6.de sepul.in nostra.¶Concludendū ut,ꝙ sup q̄stione ꝑiudiciali mota in curia eꝑali.debet super sedere iudex secularis,siue emanauerit inhibitio siue nō.Sufficit n.iuris inhibitio,& tā diu dēt supsedere,donec causa fuerit terminata ꝑ iudicē ecclesiæ de or.cog.lata.igitur ꝯtra te lata & reuocata inhibitione si interponat appellatio nō pōt dici causa finita, qua appellatione pendēte fingit q̄s condēnatus.ff.de pe.l.3.§.ul.& nil no.ap.l.una.§.inte ger de in ius uoc.l.si q̄s exhæredato.§.hij.Vnde solet di-
6 ci,ꝙ† cōfessio per errorē facti facta pōt reuocari nondū finito negotio.¶ Finitum autē dicitur si nō est appellatū. Ergo si appellatum est nondum finitum est,facit ad præmissa.C.sen.rescin.non pos.l.ult.Et præmissa maximè ꝑcedunt. si iudex detulit appellationi, quia per delationē iudicis negocium principale cum omnibus dependētiis, & accessoriis suis transfusum est in superiorem,de ap.dilectus,ad cautelam tamen bonum est quòd iudex a quo reuocet inhibitionem,quòd potest de ap.c.cum teneamur, hæc semper sint subiecta correctioni uestræ.

¶Responsio Ioan.And.ad supradicta.

¶Domino Federico Io.And.ieipsum.Si uobis darē consilium,in causa per uos missa,ecce quòd haberemus paratam uiam fraudi per quam debitores creditores ueros,& non usurarios impedirent ultra anoum. Prouncabūt eū ad iudicium,ecclesiæ,non ea spe ut obtineant,sed ut lata cōtra ipsos sententia appellēt & effectū inhibitionis &c. Quare urgente conscientia,iuxta uotum consulete nō potui.nec fraudi uiam aperire uolui meo consilio pro parte uestra subtiliter allegatis.

¶Pro qua potestis aduertere quod si iuxta mentem petebatur in libello ante omnia fieri inhibitionē &lata fuit sententia super reuocatione ihibitionis diffinitiua,tamē id non peteretur in libello nec puto in eo conuentionē factam ualere.

¶Pro dom. Ioan. Andr.facit dictum Guil.in Spec.de possesso.& petito.§.1. in x.col.uer.quid si is contra quē, ubi dicit quòd illud quod dicit nil innouandum esse appellatione pēdente uerum est in eadem causa,sed hic est alia.ergo.&c.

ADDIT.

¶Condemnato.In alio casu intelliguntur in re integra & cum durat potestas,sed hic non erat res integra,nec durabat potestas maximè post delarionem ,adhoc de app. cum cessante , & quod ibi no. post Host. bene facit eo.ti. cū appellationibus,li.6.& eo.ti.c.dilectus.Lapus.

¶Consilium do.Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Ius dicere de rebus ad alienam iurisdictionem pertinentibus nemini licet.*

2 *Constitutiones ecclesiasticæ statum clericalem concernentes sunt secundum patriæ morem,& beneficiorum qualitatem consideranda.*

QVAESTIO XCIX.

Casus talis est. Episcopus Tudertinus habet de aliquo speciali iure sibi subiectam quandam ecclesiam in diocesi Perusina. Ita quòd ibi rectorem instituit & destituit, & ecclesiā uisitat, & reliqua exercet in dicta ecclesia , per eius rectorem sicut i aliis ecclesiis sibi subiectis,exceptis sacramētis,quę per episcopum Perusinum conferuntur. ¶Modo quæritur an dictus rector arceatur constitutione episcopi Perusini,qua cauetur,ut quicunque non residet in suo beneficio sit priuatus uel aliā pœnā incurrat.¶Videtur dicēdū quòd nō,qa nihil ad eꝑm perusinū,qualiter illud beneficium gubernetur,an rector resideat uel nec. tenetur enim de illo beneficio,& de his,quæ ad ipsum pertinet sub Tudertino episcopo respondere, & non perusino,ut not.de præben.quia in tantum.sicut ergo expressè non posset sibi præcipere,quòd in illa resideat ecclesia multominus ꝑ suā constitutionem generalem non pōt eū arctare,ut resi
1 deat,& ita† de rebus ad alienam iurisdictionem pertinentibus non potest ius dicere.C.qui pro sua iurisdi.l.una.ff. de iurisdi.om.iudi.l.ulti.& melius de te iudica.pastoralis §.rursus in cle.¶Perinde enim est,ac si iste locus esset exēptus,& ideo nō habet se intromittere quomodo illud beneficium gubernetur,sed pertinet ad episcopū beneficij, bñ facit adhocde pri. cū capel. & c.ex ore.& c.q̄m,&q̄d no.In.de pri. recipimus ultra medium,cuius dictū reassumit Arch.e.ti.c.1.li.6.& sic uidi seruari in Thuscia in pluribus eꝑatibus,in quibus clerici beneficiati in aliis dio-

cessibus nō artantur constitutionibus de residendo, & portando birretum epitogium: quia cō suetudo interpretata est, q astringantur clerici, qui habēt beneficia subiecta constitutionibus facientibus. & iuridica uidetur interpretatio, quia tales cōstitutiones fiunt habito respectu ad beneficia. maxime illa, quæ de residentia tractant. Et sic uidetur mihi Federico de Senis decretorum doctori. In cuius rei testimonium sigillum meū apposui cōsuetū.

SVMMAE.

1 *Statutum an semper idem operari possit quod consuetudo.*

2 *Prælatus cum suo capitulo an circa rem licitam possit facere statutum sine licentia sui superioris in præiudiciū: & se ad ipsius obseruantiam iuramēto firmare.*

3 *Procurator qualiter pro rerum ecclesiæ alienatione sit constituendus.*

4 *Actor an possit uniuersaliter constitui ad futuras lites.*

5 *Acta per yconomum uel uicarium an possint per ipsorum electores reuocari.*

6 *Prælatus potest quandoque ut caput collegij, quādoque ut membrum & distincta persona considerari.*

I QVAESTIO C.

Factum tale est. Abbas subiectus Monasterio maiori quo ad institutionē, destitutionē, uisitationē, & cōrrectionē nō tñ i omnib. sed i certis pleoè exēptus, fecit cōstitutionē cū suo capitulo pro reformatione & utilitate sui monasterij cōtinētē, quod idē Abbas sine cōsensu capituli sui uel maioris partis nil possit agere seu experiri in iudicio, uel extra in institutionibus, uel destitutionibus clericorū, uel beneficiatorū, & creationib' monachorū conuersorū, & aliorū familiariū sui monasterij, uel mēbrorū ipsius in cōfirmationibus & cōcessionibus rerum empyteoticarum monasterij & excōicādo uel suspendēdo, uel interdicēdo & in omnibus aliis & singulis spiritualibus & tēporalibus sui monasterij, & post hoc dictus Abbas cum assensu totius capituli, & capitulum cum eo, deputauit quendā yconomum seu uicarium, qui nomine suo & totius capituli & conuentus dicti monasterij possit monachos de numero uacantes creare, beneficia cōferre, & destituēdos remouere, reformationes dicti monasterij facere, in emphyteosim capiuare, pignorare, alienare, cōcedere res & bona monasterij, excōicare, suspēdere, & alia facere et cū plena administratione. Et iurauerunt Abbas & capitulum re integra non reuocare dictū uicariū yconomū. neq; facta per eum, sed perpetuò attendere &c. ¶Modo quæritur nunquid dictus Abbas absq; toto capi. uel maiori parte ualeat administrare de rebus dicti monasterij in spirituali bus & temporalibus. ¶Item an possit sine capitulo uel maiori parte ipsius remouere dictum officialem, uel gesta per eum uel eius officium impedire.

¶Responsio domini Federici de Senis.

1 ¶†Super p̄missis primo uidēdū occurrit nūquid statutū possit operari circa præmissa quod operari posset consuetudo, & per consequens, quod erat possibile secundū consuetudinem intelligatur possibile fieri secundum statutum. Quod aūt ex statuto possit induci, id quod ex consuetudine potest induci probatur, quia consuetudo uires hēt, & tacitum consensum legislatoris, ut i .ff. de consuetudo. ff. de leg. l. de quibus. Statutū aūt hēt expressum cōsensum, ut i eisdē iuribus, & inst. de iure na. §. constat aūt & §. ex nō scripto, & sic tā iuris scripti, q̄ nō scripti, siue taciti siue expressi, idē fit actus, & q pōt facere unū pt facere aliud. Ideo merito infertur q idē iuris est in utroq; de consti. c. 1. li. 6. & de cōsue. cap. j. & qđ ibi no. i glo. er go &c. c. ulti. & qđ ibi no. i fi. de rescr. ca. si p p de ele. ga i sæpe, & c. cū nō doceat, & de off. ord. præsenti. de capel. mona. c. uno. li. 6. cum ff. quod cuiusque uni. no. l. item in

2 prin. cum sim. ¶†An ēt Prælatus cum suo capitulo circa rē licitā possit facere statutum sine licētia sui superioris in sui præiudicium, & sic se ad ipsius obseruantiā iuramēto ligare. Videtur, q sic per id quod no. Archi. de con sti. c. 2. Et idē Arch. & gl. ord. i c. 2. de uer. sig. li. 6. & Inn. de consti. cum accessissent in gl. Sed nunquid episcopus uidetur casus de consti. ex literis & ff. q quisq; iuris l. j. §. ij. Et maxime cum p̄supponitur talem p̄latum cum suo capitulo, & alias episcopalē iurisdictionē uel quasi hīc i pluribus, ut sic faciat quod no. de re. ecc. non alie. c. j. in cle. ¶Videamus ergo de unoquoq; mēbro posito in statuto p se, & primo, de eo quod dr̄ in iudicio certē, ut dicit ibi Ber. in isto casu non est necessariā cōstitutio uel consuetudo, q a s̄m eum vr̄ de iure cōi, ut patet i his, quę no. de procu. c. j. & de rescri. edoceri. Et posito, quòd sit uera opinio Cōpo. & Inn. quòd solus Prælatus possit in iudicio agere ēt pro his q̄ ad cōuentum pertinēt. Tñ ipse Cōpo. in c. edoceri, i pri. Inn. ibidē ad finē tenent, quòd consuetudine uel statuto posset cōtrariū itroduci. itē sequitur in eodē statuto in institutionibus, destitutionibus beneficiatorum, creationibus monachorum, uel conuersorum & aliorum &c. tale statutum est laudabile. Nā est consonū, uel conforme iuri cōi & sic seruādū de fide instru. pastoralis. ¶Quod aūt sit consonū iuri, & ēt consuetudini probat, de his q̄ fiūt a præla. nouit. & c. seq. de regula c. ult. libr. 6. ¶Quid plus imo ualeat consuetudo, quòd hæc ad solū capitulū pertineāt de ele. cū ecclesia ulterana cum si. ad idē de so. comp. cū contingat, de off. ord. irrefragabili. §. excessus. ¶Sequitur j̄ concessionibus & reformationibus &c. illud uidetur esse amicū iuri. Nā cū hoc speciem alienationis cōtineat, ut de rebus eccl. nō alie. ca. nonnulli, illa nō pōt expedire sine suo capi. ut 12. q. 2. fine, de reb. eccl. non alie. c. j. in cle. facit quod no. 12. q. 2. in summa i fine, & idē esset in tēporali cōcessione, ut de his quæ fiūt a præla. ca. 2. Nā sicut in iudicio cōsuetudo restringit potestate prælati, ita & extra iudiciū, & multo fortius quia maius periculum uertitur extra iudiciū, q̄ in iudicio. Nā auctoritate iudicis multa redduntur facilia, quæ alias sunt difficilia sine eius auctoritate ut patet, de preben. nisi & ff. de his q̄ no. infa. l. furti. §. qui iussu cū si. Et ut dictū est s etiā cōsuetudo in iudicio, & extra iudiciū equiparatur, ergo & statutū, & bene facit. ff. quod ui, aut clā l. prohibere. §. nō tātū ibi si lex municipalis, & l. item eorū, alleg. in illo eodem. §. ¶Sequitur excōmunicādo & suspendendo &c. Illud etiā est amicū iuri, quòd ista facta cū capitulo uel cū cōuentu, adhoc de his quæ fiūt a maio. par. ca. c. 2. & hic & de excess. præla. c. j. Et sicut ualet consuetudo, quòd solus prelatus talia expediat cōtra ius cōe, ut de cōsue. c. 2. li. 6. ita dēt ualere statutū uel cōsuetudo, q ista pariter cū cap. fiat. Si faciat qđ plus est. Nā consuetudo priuat iterdū p̄latū in totū iurisdōne, ut in c. irrefragabili. §. excessus. Nā & in his, quæ habet facere Abbas in factis Monasterij, bene p̄iudicat consuetudo iuri cōmuni, ut in c. ea nōscitur, de his q̄ fiunt a præla. & c. nouit, & de re iudi. c. ult. lib. 6. Et sicut in legibus de simili ad simile ualet argū. sic de consuetudine ad consuetudinē, ut no. i l. de quibus i gl. j. ff. de legi. ¶Sed opp. de canone 18. q. 2. nulla. ubi dicit, q tota potestas monasterij depēdet in Abbate merito nō pōt se priuare & spoliare, ut ff. de off. præto. l. j. & not. de consti. cū uenisset 16. q. 1. c. 2. & de donatio. pastoralis. Nā quādiu quis habet iter, & actum habere debet, ut ff. de seruitu. urbano. prædio. l. 3. & ul. Et licet ager sit ita sterilis, quòd nil inde percipiā, tamen retineo usumfructum. ff. de usufruc. l. arboribus. cum similibus. Et quantumcumq; patronus remittat iura, quę habet in liberto, quędam tñ iura

iura retinet in eodē.C.de bo.libe.l.ult.& in d.c.nullam. Nā ibi uult cōcludere, ꝙ monachi nō habēt potestatē ſuper Abbatē,nō tñ ibi cōcluditur ꝙ facta Monaſterij poſſet adminiſtrare Abbas ſine Monachis. Vnde exponunt doc.in d.§.nullā. tota poteſtas Monaſterij pendet in Abbatem.i.Abbas eſt ſuper monachos. nō ecōuerſo.Idem ī correctionibus ſm regulā quæ ad Abbatem ſpectat non ad monachos ſm Hoſti.ut no.de app. reprehenſibilis. & facit quod no.Hoſt.de offi.ordi.quāto.& archi.in præal legato.c.nullā in fi. ¶Itē in ſtatuto noſtro Abbas nō priuat ſe totaliter iuriſdictione qđ prohibetur de renū.c.ul ti.& pe.ſed ſuli prǽiudicādo per ſtatutum percipiat iura ſua.cū.c.ſuo qđ nō eſt inimicū iuri cōmuni ut ſuprà probatū eſt.& facit.16.diſt.multis.ff.quādo ap.ſit.l.j.§.ſolēt. & de ap.ad collationem.lib.6.¶Ex præmiſsis patet ꝙ iſta tutū ualet & cōſuetudo.&quòd Abbas potuit ſibi in hoc ꝑiudicare.& ꝙ ꝯ dictū ſtatutū uenire nō pōt. ¶Subſequēter quæritur an ualuerit cōſtitutio Vicarij uel yconomi ad ea quæ ſuperius ſunt expreſſa.Et dicendū eſt ꝙ ſic.Nā oia iſta poſſunt demandari.ut patet de offi.uica.c.ij.& 3. lib.6.Generaliter dico nō ſpāliter. qtum ad collationis

3 beneficiorum.¶†Nō ob.de cōceſ.ꝑben.cōſtitutus.ſed nō poteſt quod ad alienādum poſſet cōſtitui procurator.niſi ſup re alienāda interuenerit tractatus ; cauſæ cognitio, & deliberatio.His præhabitis bene pōt cōſtitui ſindicus uel procurator ad talem rem alienādā.licet em̄ in rebus priuatorum bene poſſet cōſtitui procurator ad donādū, permutādum,& alienādum ut ff.de procur.l.procurator cui libera cum ſua materia.nō ſic in alienatione perpetua rerum eccleſiarum.Nā primo debet præcedere tractatus ſup alienatione certa.Aliter em̄ tractare & deliberare nō poſſunt.Conſiliū.n.canonicorum cōmitti nō pōt. ar.de offi.dele.c.ult.& eo.titu.is cui.li.vj.Si cū dicimus quòd decretū non extēditur niſi ad futura.ut de præben.

4 dudū li.6.Et factor uniuerſaliter non pōt conſtitui ad futuras lites.ratio eſt quia conſtituitur cū decreto. & decretū interponitur ſuper re certa non incerta.ut ff.quod cuiuſque uniuer. nomi.l.itē eorū.& in prædicta decr du dū.& in cle.de cōceſ.præbē.cum ei quē. Viſo in quo ualuerat cōſtitutio yconomi uel Vicarij uidendum eſt an

5 acta,& geſta per eum poſsint reuocari. †Et reſpōdēdum eſt indubitāter quòd nō, dū modo formā mādati nō exceſſerit.ſufficit regula iuris factū legitime li.6.Sed quæritur an in faciēdis,uel circa futura poſsit reuocari ꝑ ſolum Abbatē inuito cōuētu poſito qđ nō interuenerit iuramētum de nō reuocādo præſuppoſito qđ ille uicarius adminiſtrator non perperā adminiſtret.& uidetur quod nō.nā iſte fuit cōſtitutus à corpore.uel a collegio,cuius corporis Abbas eſt caput.& monachi mēbra: ut in c.nouerit.:ergo & eodē modo debet reuocari ſicut præceſſit inſtitutio de iureiu.c.1.ad hoc facit qđ no.Iono. & Cōpo.poſt eum de poſthu. bonæ.2.in uerbō temere ubi aitē eſſet cōſtitutus à collegio reuocari nō poſſet ꝑ paucos q̄us nec ꝑ maiorem partem,niſi collegialiter.¶Itē licet prælatus ſit dignior,q̄a caput ut ff.de rel.& ſum.fu.l.cū in diuerſis. tamen ipſi cōuentus uī eſſe pars potior & ſi in aliquo ſibi mutuo contradicant.uī ſequēdum iudiciū cōuentus.ut no.de teſt.præſentium.li.6. in uerbo illos. Et pro iſto dicto facit quod no.Guil.in tit.de elec.ſed facit melius & quaſi uī caſus.de offi.& archi.in fi. & facit de reg.iur.quod omnes & ca.i re cōi lib.6. optime facit qđ no.Archi.de ꝓcura.ſi duo.lib.6.ubi dicit quòd ꝓcurator Capituli & Prælati i cauſa cōmuni mors prælati nō reuocat,nec ſua opinio eſt reprobata per ca.ulti.de procur.in cle.& ibi not.Sed contrarium uidetur.nam regula eſt quòd mādatū re integra tacitè & expreſſè reuocatur inſti.man.§.rectè,& faciūt iura quæ no.de ele.in cauſis i gl.ergo ſi res.& qđ no.Iun.de teſti. ꝑſentiū alias incipit hoc ꝙ fuit Grego.9.ub i dicit i pri.ꝙ ꝑlatus pœnes quem

eſt exercitium actorū,reuocare poteſt mandatum procuratoris a capitulo conſtituti in cauſa eccleſiæ,multofortius ſi ab ipſo capitulo fuit cōſtitutus.Et pro hoc facit ēt quod ipſe & Cōpo.notāt i c. in cauſis,ubi dicūt,qđ unus ſolus reintegra reuocat cōpromiſſum cū uno cōtradicēte a principio fieri nō potuerit,ut in c.quia propter.Quā uis illud dictum non placeat Guil.Mandagoti in c.preal

6 legato.¶†Præterea adhuc aduertendum,prælatus nō eſt de collegio,nec pars collegii.licet. n. prelatus ſit caput collegij , & præſit collegio non tñ eſt de ipſo collegio imo diſtincta & ſeparata ponuntur in iure,& de uno ad aliū interdū propter delictum interdum ꝑpter negligētiā ſit eraſlatio.ut de ele.cū i cūctis in fi.&de conceſ.pre. c.2.& ne ſe. uacan.c.uno cū mille ſimi libus. Sed quādo prælatus,ut canonicus habet uocē in capitulo tūc bene eſt,de corpore capituli,& non pōt plus q̄ canonicus, ut de appel.c.pe.& de præb.cū in eccleſia li.6.& de cō ceſ. præb.c.poſtulaſtis.Et optimè facit qđ no.de æta.& qual. ut ij,qui in glo.cathedralibus in cle. Nec ob.quod legiī & no.de conceſ. præb. poſt electionem . Nam decanus non eſt prælatus capituli,nec ſponſus eccleſiæ cathedralis.nec per eius mortem dicitur uidua eccle ſia cathedralis,& facit quod no.de ele. quia propter in gl.j. imo ipſe decanus eſt pars capitul, & de ipſo.C.Ad propoſitum ſi duo ſeparati,& extranei in cauſa cōi conſtituerunt ꝓcurorē,q̄s dubitat,quòd alius pōt reuocare procuratorem ꝓ parte ſua,& ille remanebit procurator alterius.Sic & in propoſito Abbas reuocare poteſt procuratorem & ille remanebit ꝓcurator Vicarius ſeu yconomus & adminiſtrator Capituli, ſine quo prælatus nō poterit adminiſtrare ſicut nō poſſet ſine capitulo nullo yconomo cōſtituto.¶Ex his concluditur quod non obſtatet conſtitutio ſupradicta quin prælatus uel Abbas poſſet eum reuocare inuito capitulo inquantum ille gerebat uices prelati. Sed ubi præſuppōnimus conſtitutionem abbatis & capituli præceſsiſſe in contrarium nō poteſt abbas reuocare. Si enim præſuppōnimus conſtitutionem tenere de iure, & quod Abbas non poſſet uenire cōtra, ut ſuprà ſatis ꝓbatum eſt cōſtat qđ ipediente conſtitutione hūc officia lē tāq̄ perpetuū reuocare nō poterit,& facit qđ no.Inn. & Cōpo. de reſcri.edoceri. ¶Poſtremo reſtat uidēdū an iuramētū præſtitum ſuper conſtitutione yconomi impediat reuocare & uidetur quod ſic.Nam iuramentum impedit reuocationem,& regreſſum,& inualidum iuris facit ualidum,de iu reiuran.c.cū contingat,de pac.c.2.li. 6.cū ſua materia,& aut.ſcſa puberum.C.ſi aduer. uendi. Item nonuidetur ualere quod fit contra licitum inſm,ut de reſcr.ſi diligenti.Et facit quod no.Inn.& Hoſt.de præbend.dilecto , & Archid.de reſcrip. de obus ubi dicitur quod receptio facta de aliquo i canonicum contra iuramentum non ualet.¶Sed contra nemo poteſt ſibi legem imponere à qua nō liceat recedere.ff.de pac.l.pe. cum ſimilibus,facit quod no.Inu.in c.dilecto.ubi dicit,ꝙ ſi q̄s iurauit non uendere librum.tenet uenditio facta contra iuramentum.Et contrarium poteſt colligi ex gl.Iun. poſita de teſt.Raynaldus in gl.pactum enim.¶So.ſm Ioan. And.dicendum eſt , ꝙ reuocatio ualet,licet reuocans ſit periurius,ut no.de procur.c.ult.in gl.uel uetitū li.6.Nic ex iuſta cauſa reuocaret puta, quia male adminiſtrabat, quia tūc poteſt cum c.ut.ff.qui ſatiſ.cog.l.ult. quia iuramentum non debet eſſe uinculum iniquitatis de iureiur. c.3.& c.quanto cum ſimilibus .

¶Conſilium Federici.

S V M M AE.

1 *Epiſcopus an de relictis eccleſiæ uel hoſpitali alterius diœceſis debeat habere quartam.*

2 *Canonica portio an de bonis pauperibus relictis dêatur.*

QVAESTIO CL

1 Questio talis est. † Nunquid episcopus de relictis factis a suis subditis ecclesiæ uel hospitali alterius diœcesis, debeat habere quartam. Sup puncto premisso possunt colligi argumenta pro, & contra; per ea quæ not. Host. in summa de sepul. §. & a quibus petat sub §. an hoc petatur canonicè sub. §. ult. Et uidetur dicendum, quod huiusmodi quartam episcopus non potest petere ab ecclesiis & locis sibi non subiectis, nam ista quarta uidetur debita episcopo ratione superioritatis & iurisdictionis. Ecclesiæ nāque recipiunt à laicis decimas & mortuaria & similia, & ecclesiæ respondent de quarta, de præmissis suis superioribus. Et sic non ratione subditi relinquentis, sed potius ratione ecclesiæ cui relinquitur episcopus petit quartam, & hoc colligitur de de ci. c. 1. in prin. uer. rursus, ubi dicit Host. & Io. And. quòd locu illarū secundarum decimarum succedit hodie quarta, quam recipit ab ecclesiis episcopus, & alleg. de præs. de quarta, & de offi. ord. conquerente. Cum ergo Episcopus Clusinus non sit superior illo domino de misericordia de Senis &c. ¶ Ad idē de testa. requisisti ad si, uer. quoniam non est cauta. ubi manifestè loquitur de cappellis subditis episcopo, & in prædicto c. cōquerēte. Hoc tenet Inno. de testa. c. officij, i prin. & bene facit quod no. Inn. de sepul. c. 2. & 3. & c. consuetudinem, uer. item quartā. Idem tenet Pet. & Abb. in c. requisisti, & Io. And. istos se quitur in c. officij. Cum enim ista quarta quæ debetur de huiusmodi cōputentur inter iura episcopalia, ut in c. cōquerente, & de censib. cū olim quomodo potest dici, quod episcopus petat ius episcopale a loco sibi non subiecto. Pone itaque quod Perusinus eligat in diœcesi Clusina sepulturam & ibi i multis ecclesiis multa reliquit. nūquid episcopus Clusinus de illis relictis habebit quartā, utiq; non attento quis reliquerit. Quia iura indistinctè dicūt quod de huiusmodi relictis ecclesiis sibi subiectis episcopus petit quartam. Et prædicta maximè procedunt cum bona dictæ domus sunt tantummodo pauperibus depu-

2 tata † & de relictis factis pauperibus nō debetur canonica ut not. de sepul. ca. 2. in gl. iij. Item bona istorum hospitalium sunt multū priuilegiata. hinc est, quod decima papalis imposita ecclesiæ & personis ecclesiasticis, quæ ratione imponentis est maioris auctoritatis, quàm quarta episcopalis non exigitur nec leuatur ab istis hospitalibus & locis similibus patet per extrauagās Bonifacij Papæ octaui æditum super declaratione decimę papalis, quæ incipit declarationes. Multa enim fraudarentur uota fideliū defunctorum si eorum relicta huiusmodi pauperibus facta dequartarentur per episcopum, quod uitandum est, ut de re li. c. 2. i cle. Et illorum maiorum opi. sequor ego Fede. de Senis minimus decretorum doctor nunc Perusij legēs in iure canonico. In cuius rei testimonium me propria manu subscripsi. Quando aliquis reliquit pauperibus alicuius hospitalis nullo nominato tūc forte debetur quarta, de hoc per Io. And. in nouella, de conuer. conio. dudum quod not. Pau. de reli. doc. c. 1, in uerbo prouentus in clemen. Additio.

¶ In Cristi nomine Amen. Responsio domini Federici de Senis ad multa dubia elicita ex themate infrascrip. Casus talis.

SVMMAE.

1 *Electio uel præsentatio pupillorum per tutricem patrono non contradicente facta, an teneat.*

2 *Ius opp. contra præsentatum, uel patronum quantum tēpus durare dicatur.*

3 *Ius habendi, eligendi, uel præsentandi, si permittas alium eligere uel præsentare an eo ipso possessionem illius iuris amittat.*

QVAESTIO CLI.

Nobilis quidā patronus cuiusdā ecclesię decessit superstitibus quatuor filijs sibi heredibus. quorū tres erāt impuberes & unus pubes, de inde uacauit dicta ecclesia. Mater uerò, eadēque tutrix dictorū impuberū, tutorio nomine uolēs intēdere circa reformationē dictæ ecclesiæ uocari fecit filiū puberē ut certa die, & loco idoneo cōueniret cū ea ad faciendum electionē de nouo rectore ad ecclesiam ante dictam, quod filius pubes loco & tēpore statutis nō uenit. Dicta tutrix ad electionē processit, & personam idoneam elegit, & tandē electus seu præsentatus fuit institutus per eum ad quē pertinebat institutio, & in possessionē inductus nō cōtradicēte, nec reclamante illo filio pubere cū

1 patrono ¶ Nunc queritur an electio seu præsentatio facta per tutricē ualeat. ¶ Secundo quæritur an ille filius pubes posset illā electionē ipugnare, & si pōt ipugnare quāto tēpore duret sibi ius ipugnandi. Et si nō pōt impugnare, an fiat ibi præiudicium in electionibus sequentibus. ¶ Ad primum respondeo, quod electio facta tenet, quia facta est à maiori parte illorum ad quos pertinebat, scilicet a tribus extra de iurepatro. ca. 3. & de his quæ fi. a ma. parte ca. c. 1. Nec ob. quod non est celebrata a pupillis, sed a tutrice, quia cum dicti pupilli nō habeant discretionem, nec maturitatem consilij, quæ in eligendo requiruntur, meritò talia nō per eos, sed per tutorem seu tutricem debent expediri. Facit adhoc, quod legitur & no. de elec. ex eo, lib. 6. & quod not. Ino. & Host. extra de no. oper. nun. c. 2. Nec ob. si dicas quod tales pupilli nō habent uocem in eligendo per c. ex eo, quia uoces filiorum remanserunt penes illum qui tum puberem, & illud obtinet cū qs habet eligeī iure collegij, secus si ratione patrimonij. Nam in isto casu tutor, ad quem pertinet tuitio personæ, & bonorum administratio, illud ius exercebit pro pupillo. Sed in collegio si aliqui sunt excommunicati, suspensi, impuberes, uel alias inhabiles, ius & uoces illorū recidunt in aliis, ut omnibus est notum extra de elect. bonæ, & c. cōgregatio cum si. & ne sed. ua. c. uno. li. 6. alias sequeretur quod omnes essent pupilli, & ius præsentandi deuolueretur ad superiorem, & sine culpa ipsorū fieret eis præiudicium. ¶ Nec ob. si dicas quod talis electio debuit fieri per curatorem uel procuratorē si maiores erāt septennio &c. ut extra de iudi. c. ult. li. 6. Nam illud c. loquitur in iudicio causæ spiritualis, nos uerò loquimur i actu spirituali extra iudicium, quæ satis sunt diuersa, ut patet de procur. c. 1 primo responso, de elec. si quis. §. quid ergo li. 6. Non obstat quod ille filius pubes nō fuit canonice uocatus; quia fuit uocatus ad faciendum electionem, non ad præsentandum. & sic uidetur non uocatus, ut de elec. c. bonæ 2. ¶ Adhoc respōdeo dupliciter. Primo quia licet propriè loquēdo actus patroni dicatur præsentatio, ut extra de iurepatron. c. ult. & eo. ti. c. 2. in cle. tameo largo modo loquēdo dicitur electio, ut eo. ti. nobis, & c. pe. ¶ Secūdo dicu, quòd licet i eligentibus iure collegij cautum sit, ut omnes uocentur, & quod uocatus non fuerat possit prosequi contemptum. extra de ele. c. quòd sicut, & c. uenerabilem. Benè facit ista decre. quòd patronus debeat a patrono uocari. alioquin possit agere de contēpto, cum i his, quod eligunt ut singuli prout i patronis nō inuento cautū, quòd debeāt se requirere, sed sufficit, quod facta est electio seu præsentatio à maiori parte, uel a pluribus eorū ad quos pertinet de iure patro. c. 3. licet sit honestum & cautū eos inuicem requiri, ut seruat cōsuetudo, & facit quod notatur in Spec. de instr. edi. §. nunc aliqua i x. col. & uersi. sed queritur an executores, & quod notatur. de reg. iur. c. quòd oēs, & c. in re communis lib. 6. Sed prima

solutio

solutio melior, & ista nō uidetur bona, sed imo bona est ut no. per Io. Andr. in c. 3. de iure patron. in nouella. ¶Ad fm quo quaeritur an iste pubes possit impugnare, patet solutio ex praemissis, quia si uult impugnare ratione ipsius cōtemptus, nō pōt, quia non fuit contēptus, sed canonicè uocatus, ut supradixi. Si ergo uult aliquid dicere, q reddat electionem seu praesentationē nullā, puta quia uult opponere defectū uel uitiū cōtra personam praesentatā, uel aliud simile, tunc dicu, q pōt, adhoc de elec. nulli & c. seq. li. 6. nā & is qui non appellauit, acquieuisse uř sententiae ratione iustitiae, & nullitatē pōt opponere. Ad primū de re iudi. q ad consultationē. Ad fm eo. ti. c. 1. cum sua materia &c. Ad tertiū quō quaeritur quantū duret ius oppo-
2 nēdi in eo casu ubi cōcedit oppositio. Respōdeo † quousque durat terminus perēptorius datus ad opponendū uel saltē quousque fit confirmatus ulterius non est locus exceptioni adhoc de elec. ca. ult. lib. 6. & de appel. constitutus cū sua gl. ¶Sed incidenter pōt quaeri an ille, qui sciens ter ī tēpus excipiendi nō excepit, possit talē confirmatū & in possessione inductū accusare de eo crimine de quo poterat excipi cōfirmationem uř, q sic, adhoc de app. cōstitutus, de cōcess. praeben. post electionē, & de accus. accedens, adhoc 51. dist. c. 1. 16. q. ult. cap. 1. & 3. ¶Econtra uř quod mores approbari uidentur per confirmationē, & quod semel placuit &c. adhoc de testi. co. praeterea, de pur. cano. c. pe. in fi. & de reg. iu. quod semel, cū suis cōcor. ad hoc, qui ma. ac. po. c. ult. facit quod no. Io. And. de elec. c. ult. lib. 6. ¶De ista materia diffusè tractat Inn. & Host. de cau. pos. & prioprie. c. pe. in §. j. quę gl. facit pro prima, in c. & de elec. quod sicut per Compo. & Inn. & Host. de dolo & cont. cum olim, ubi no. quod si confirmatione facta solenniter cū causae cognitione, & uocatis, q fuerunt uocandi, & trāsiuit in rem iudicatam, q non possit ille accusare & de crimine ante cōmisso, quia potest imputari accusanti. Sed si sibi imputari non posset credo, q deberet audiri, ut in c. ult. qui ma. ae. po. & facit quod not. de ele. c. cum dilecti, in fi. de accu. de his. & uř casus de elec. c. in dennuitatibus. §. uerū li. 6. ubi probatur, q illi, q nō habuerunt tempus excipiendi debēt uenire uolentes accusare, uel denunciare ergo à contrario secus. ¶Ad ultimū quo quaeritur, an si se uoo opposuit, uel electioni uoluit interesse, nec se opponere, sibi sit generatum praeiudicium. Respondeo prima facie uř, q sic, quia illi tres pupilli uidentur esse soli in possessione, uel quasi eligendi uel praesentandi adhoc de cau. pos. & propric. c. pe. & de iurep. c. cōsultationibus. ¶Sed ueritas uř esse in contrariū, quia quī noluit esse in uno actu uel est negligens uel cōtumax, nō uř esse cōtumax in alio, nec renunciare eidem, adhoc de testi. cū olim, & de dol. & con. c. 2. li. 6. & per Inn. & Hos. de elec. ecclesia nostra in prin. melius, de offi. le. dilectus & de sup. ne. prela. c. 2. ista quaestio tangitur quasi ad literā per Inn. & Compo. de elec. querelā. Ex quorū gl. col
3 ligit, quòd si aliquis sit solus in possessione eligēdi & pmittat aliū eligere amittat suā possessionē. Et si habeat ius eligēdi cum aliis, & eodē iure utatur cū aliis dato, quod una uice condemnetur, nel negligat eligere non tñ amittit nec proprietatem nec possessionē, nec illi tres pupilli siue tutrix pro eis elegerunt ratione iuris patronatus eis competentis ex persona patris & tanquam haeredibus, & idem ius competebat alteri filio impuberi. ¶Praeterea ad hoc ut quis amittat possessionem requiritur, quod spolians habeat animum spoliandi. sed non habet animū spoliandi cum eodem iure utatur quo ille utitur. ¶Praeterea requisiuit illum, ut ueniret ad eligendum & praesentandum una cum eis. ergo non habet animum spoliandi, & hoc colligitur clarè ex glo. si eorum.

¶Quaestio domini Feder. coram domino Auditore domini Legati.

SVMMAE.

1 *Quaestio mota apud episcopum per parochianum dicentem rectorem ecclesiae suae non esse rite institutum an sit audienda.*

2 *Quaestione orta inter rectorem ecclesiae & parochianum quorum parochianus dicit rectorem non esse institutum: rector uero quòd sic, cui eorum incumbat probatio.*

3 *Patronus petens: institutum remoueri an teneatur se probare petens.*

QVAESTIO CIII.

Parochialis cuiusdam ecclesiae curatae accessit ad episcopum dicens domine episcope quidam asserens se rectorem eccesiae cuius sum parochianus uult nobis administrare ecclesiastica sacramenta sicut subditis. Non cognosco quis sit, & non credo q sit rector: peto quòd astringatis & compellatis, ut ostedat an sit canonice institutus in ea, & si non est, peto
1 eum remoueri & alium praefici. ¶Modo quaeritur † an procedat talis petitio, & si procedat ao illi, q sit canonice, an parochiano, q non sit canonicè institutus incūbat probatio. ¶Et uidetur dicendum, q si alias cōstat uel sit notorium, q sit inductus in possessionem auctoritate episcopi, ad quem de iure pertinet confirmatio ecclesiarum praesumatur pro illo, quia possidet iuste, qui auctore praetore posidet, ut l. iustè. n. de acqui. pos. cum suis concor. Si autem non constat, sed dubitatur, uidetur q rectè petere posset parochianus, quia sua interest, ut bonū habeat praelatum, & qui per hostium intrauerit, & qui possit eū soluere & ligare, & non solum cōtra rectorem parochię, sed contra episcopū audietur de test. cap. tam literis ibi erat confirmatus electus, ut no. de offic. deleg. uenerabili, de accu. qualiter 2. per Archi. de elec. c. 1. in prin. † uer. forma. li. 6. Et si laicus parochianus potest agere contra suum praelatum, q remoueatur propter crimen dilapidationis, uel aliud crimen, q est odiosum, ut de testi. ca. quoniam cum sim. multo magis ergo potest agere cōtra eum, ut remoueatur ex eo, q nunquam habuit titulum, & per consequens negat matrimonium spirituale interuenisse, unde in e. ex parte de testi. miles agebat de crimine einil iter & negabat canonicam institutionem interuenisse propter irregularitatem, & fuit auditus ibi de iure si parochianus erat ut ibi no. in fi. j. glo. ¶Et si uerum est, q parochianus admittatur ad dicendum & petendum quod talis remoueatur, quia nō habet titulum, sed intrusus est.
2 ¶†Quaeritur cui incumbat probatio. Et uidet quòd non parochiano, qui negatiuam asserit, dicendo eum non fuisse institutum, adhoc de exec. bone, de cau. posse. & proprie. eum ecclesia. In contrarium uidetur quod non presbytero, quia nemo cogitur dicere titulū & c. ult. l. cogi nisi episcopo inquirēte, ut no. p Io. And. de reg. iur. c. 1. li. 6. & per Arch. en. li. de offi. or. c. ordinari. adhoc dicendum uidet, quòd cum iste parochianus in istum consenserit ut in rectorē tacitè uel expressè nō possit ipsum ulterius impugnare ratione eius tituli, quia nō pōt hoc eps, ut dicit Arch. in c. ordinarii, adhoc c. nulli, de ele. li. 6. cū si. licet uideatur argū contra quod no. de excep. cum ecclesia in fi. gl. ¶Si uero consensit, tunc dicendum est, q si ille presbyter est institutus per episcopum; & inductus in possessionem, & hoc constat. tunc parochianus quia negat ius, quia dicit eū non canonicè institutū, hēt hoc probare ex quo constat de facto interueniēte auctoritate ordinarij, ff. de prob. l. ab ea in gl. ult. ibi posita, & no. de ele. bonę in gl. j. uer. per rerū naturā. Si uerò non constat, q auctoritate ordinarii fuerat institutus, & quòd in eū nec ipse, nec

ordinarius

ordinarius consenserit,potest petere cum sua interest ab episcopo , uel legato,ꝙ ipsum cogat,ut ostendat tutulũ, & si non ostenderet quod ipsum amoueat & alium pręficiat.¶In casu ergo nostro cum nõ constet ipsum fore institutum per episcopum, & sic negatur factum interuenisse debet probare se institutum ab eo.qui de iure communi hoc possit. ¶Non ob.quod dicitur,ꝙ iste nõ probauit se parochianum ergo &c. So. admissus est, ut parochianus,& non debet ulterius quæri,ut no.in d.c.ex parte.D.¶Non ob.c.ueniens.2.de testi.ubi subdiaconus probat post litis cõtestationem se canoninè talem &c. quia non dicitur ibi probare post litem contestatam,ut admittatur ad contradicendum,sed ut prosequatur confirma-
3 tionem.Non ob.ꝙ dr̃,quòd † patronus,qui petit remoueri recturem institutum eo comtempto debet probare se patronum,ut 16.q.2.decernimus,ergo iste debet se probare parochianum. Respondeo ex quo aliquis est institutus auctoritate dięcesani, qui uult impugnare institutionem ordinarij ratione patronatus habet docere se patronum & sic loquitur c.decernimus.Sic & in proposito ubi constaret de institutione episcopi incumbit parochiano probatio,ꝙ non sit canone institutus.nec sufficit,ꝙ sit parochianus uel quod,ut parochianus sit admissus.Non ob. quod dicitur,quod uicarius episcopi confirmauerat &c. non enim agebatur an sit cononicè institutus necne, sed an fuerat appellatũ bene uel malè a quadã denegatione copiæ cuiusdam,& pronuntiauit malè appellatum.Item sicut ipse uicarius non potuisset confirmare electionem non uocatis uocandis posito edicto,sic nec potuit confirmationem infirmare absentibus quorum interest.Vbi uero parochianus uel quicunque sit agat de crimine ciuiliter uel criminaliter sibi incumbit probatio & actore non probante, &c. ¶Item licet secundum opinio.aliquorum instrumenta post peremptorium producta possint iudicem informare,tamen in casu nostro non infert,quia instrumenta producta nec proprietatem,nec quasi possessionem probant.¶Dixistis dominico,quod dum allegare super isto uer. somniabam dum scripsi , dixi mihi dominus Bar.in facto suo credebã per superiora probari,quæ in articulo illo continentur. Nam supra dictum est & probatum,quod interest parochiani scire quis est prælatus suus,qui possit eũ soluere & ligare 8.q.1.licet & in iuribus allegatis per Arch.de elec.c.1.in prin.lib.6.

¶Secũdo fuit quæsitum incumbat probatio an parochiano neganti an presbytero.Dictum est,& dico,quod si cõstat eum institutum uel installatum per episcopum præsumitur canonicè institutus,& qui solẽnitatem negat interuenisse,hoc debet probare,ex quo de facto constat,ut l.ab ea.Si ergo non apparet de institutione,& sic factum negetur,qui dicit se institutum,probet se institutum,non dico ad petitionem cuiusque,sed ad petitionem cuius interest,scilicet parochiani,uel qui pro parochiano admissus est,& si docuerit se institutum per aliũ,quam per episcopum præsumitur non canonicè institutus nisi probet canonicam institutionem,quia de iure communi ad nullum pertinet institutio nisi ad ep̃m uel papam uel legatũ.

¶Responsio do.Feder.dum erat scholaris.

SVMMAE.

1 *Patronus in præsentatione contemptus,an contempta prosequi poterit.*

2 *Regula, quod quis potest per se,potest per alium,an semper procedat:& quando non.*

3 *Religiosus an possit absque sui prelati licentia præsentare uel eligere.*

4 *Præsentatus & electus, & receptus in rectorem,an non obstante indebita præsentatione dicatur uirtualiter institutus.*

QVAESTIO CIIII.

PRimo quæritur nunquid patronus cõtemptus in prę sentatione,possit prosequi contemptũ.Et ur̃,qđ sic quia regula est , ut qđ omnes tangit & c.ut de offi. arch.adhoc in fin.de reg.iur.quod omnes cũ cõco. Item regula est,qđ cõtẽptus possit petere quod factum est eo contẽpto cassari extra de elec.quod sicut,& c.bonę 1.de præben.cũ in ecclesiis lib.6.ẽt si contẽptus fuerit laicus de elec.uenerabilẽ. ¶Præterea ur̃ casus de his q̃ fi. à præla.ea noscitur.Sed si diceres illi sunt patroni ecclesiastici,& est ius,& fortius est iuspatronatus,quod cõpetit laicis,q̃ clericis,ut patet in eo,quod legitur & no. de iure patron.c.cũ dilectus.¶Pręterea uideo quod contemptus consilii habet retractare , quod factum est,de accus. cum olim , de his quę fi.a pręla.nouit multo fortius ubi contẽnir̃ consensus alicuius. ¶Prætęrea uidetur casus de iurepatro.illud & c.ex insinuatione 16.q.7.decernimus. Ad idem 66.dist.c.1.& 8.q.1. licet ibi attestante populo ne qua postmodum retractatio fiat.Ad idem 63.di.c.quãto plebs principalis cum tribus capitulis seq.& ca. ul. Et hoc uidetur tenere dominus Ioa.de reg.beneficium in fine magnæ glo.lib.6.de elec.c.ult.in glo.2.eod.lib.Sed diceres ad quid ualet ista cassatio cum ipsi eo præsente iterum cõsentiant in eum.Solu.satisfit iuri & petitioni actoris. Ad idem quod not. de cau.pos.& proprie.cum super in gl.2. Ad idem de ele.bonę 2.Item forte patroni sunt damnati ex aliquo crimine,propter quod amiserunt ius patronatus unde si uellent consentire in eum nõ possent.
2 ¶†Secundo quæritur nunquid omnibus patronis præsentibus possint omnes excepto uno committere uoces suas dato, quòd nõ sint absentes nec impediti & ur̃,quòd nõ, per id quod communiter not.per doc.de elec.quia propter io si. ¶Sed contrarium uidetur uerius per regulam, quę habet,ꝙ quis potest per alium,quòd põt per se.de re. iur.c.pe.cum concur. Et quia casus uidetur de app.constitutus.Non ob.glo.ibi posita per Inn.nam Inn.esset sibi contrarius in eo ꝙ no.in c.constitutus.Ad idem,ꝙ ipse & communiter omnes dicunt,quòd illud consilium nõ habet locum &c.hoc etiam placet domino Ioan. And.in c. constitutus.Ad idem quod ipse no.de ele.sicut in gl.2.& c.sicut in gl.pe.Hinc est , quòd patronus uariat.Item potest dicere eligo in pręsentandum,ut no.Archi.de postu.
3 c.uno in glo. uidetur quod in fi.lib.6.¶†Tertio quæritur nunquid religiosus datus ad eligendum uel pręsentandũ sine licentia sui superioris,possit eligere uel præsentare. Et uidetur quod non:nam monachus sine licentia sui superioris non potest consentire electioni, non potest esse fideicommissarius.non potest eligere sepulturam,nõ potest esse iudex,assessor,aduocatus,procurator,non potest esse arbitrer, hæc probantur de ele.si religiosus,de testa. c.2.de sepul.c.ul.16.q.1.monachi.2.& c.qui uero,& ca. præsentium 2.q.7.nullus , & ut omnia concludam,nihil agere potest 11.q.1.non dicatis 16.q.3.§.1.Et idem Spec. in ti.de arbitris de procu.& de aduocatis.Ad idem de postu. c. ex parte.Item canon dicit monachum esse seruum 54.dist.c.multos,sed seruus nõ potest esse arbiter, uel cõpromissarius 3.q.7.§.tua uer.seruus. Item compromissarius datus ad eligendum dicitur procurator extra de ele. quia propter & eo.2.c.pe.lib.6.Sed etiam probatum est , supra quòd monachus non põt esse procurator ergo &c.
4 ¶†Quarto & ultimo quæritur præsupposito,quòd nunc tertio loco est dictum si eligat an teneat electio,& uidetur quod sic,quia multa fieri prohibentur quę tamen facta tenent de regu. ad apostolicam & in exemplis infra positis primo de excep.c.pia lib.6.Item per id quod no. de iud.c.1.lib.6.in gl.intelligas. Ad idem.ff.de procu.l.filius.§.ueterani,& l.ita demum eo.ti.Item ualet iudicium habitum cum procuratore monacho donec opponitur,

et not.Host. de procu. in nostra. Ergo fuit procurator ex quo ope exceptionis tantum habet excludi.Item facit sibi commatres,& contrahitur compaternitas cum monacho & fine lnia abbatis ut colligii 18.q.1.peruenire. Ad idem 16. quæst. prima capitulo doctos.cum seq.item licet persona sit inhabilis,hic tamen potius cōsiderabimus factum quam ius, sicut est uidere in sacramentis non in rebus collegiatis 11.q.2. Lugdun.& ea.q.2.quia episcopus in dioceſi.item in uēditione & donatione &c.ut no. 6.q.2.c.1. non enim refert &c. C.de præci.impe.offe.l. uniuersis.Hoc est quod legitur,& no.de procura.consulti &c.Idem Archi.de rescrip.c.1.li.6.Item pone,ꝗ aliqui honesti,& religiosi uiri sine licentia superioris dederunt consilium aliquibus canonicis,nunquid per hoc uitiabitur electio , ac si consilium nō fuerit requisitum,alias eo non requisito sit cassanda 63. di. c.pe.item pone,ꝗ quis monachum constituit procuratorem ad matrimonium contrahendum, qui susceptio mandato sine licentia superioris contraxit, nunquid tenet matrimonium. Item ex sponsalibus non habentibus consensum non contrahitur publica honestas, & tamen ex sponsalibus contractis à monacho oritur de spon.c. uno in prin.li.6.Item procuratorium non dicetur nisi cum susceptum fuerit,ut probatur expresse de procura.c.3.li.6.& ibi de hoc satis per Arch.Sed iuris interpretatione ille nunquam dicitur suscepisse quia semper fingitur uelle tacere,& taciturnitas in procuratore constituto habetur pro dissensu.ff.de procu.l.filius.§.inuitus,ergo si non fuerit procurator non tenet præsentatio. Item monachus fingitur mortuus,cuius mors ciuilis æquiparatur morti naturali ut legitur 16.q. 1.placuit.Itē ut casus extra de ele.si religiosus.Nā si in ꝓprio facto eius nō tenet consensus multominus in facto alieno. ¶Itē nō ualet testamētum factū a monacho quantumcunq; sit fauorabile 19.q.3.in fi.de donatio.c.cū dilectus.item si monachus remittat iniuriā sibi factā remissio est nulla,ut no.de senten.excō.parochianus.item præsentatio nō finitur sola electione patronorum,nisi sequatur præsentatio corā epō ut probat de iure patr. c.uno & eo. tit.c.ul.& not.Archi.de preben.c.1.li.6.Cum ergo monachus præsens coram epō diceret nomine patronorum ꝓsento uobis illum , quem eorum nomine elegi.dicet eps ubi est mandatum,& ostenso mandato insufficienti repelletur uterq;,de elec. innotuit, ad fi.Ad præmissa facit de procura.c.pen.& in cle.&c.

¶Responsio ad quoddam dubium.

SVMMAE.

1 *Pœna priuationis,expulsionis uel remotionis diuersis respectibus & causis effectum habere potest.*

2 *Consuetudo inter religiosos , quod quis sine iuris ordine pro leuibus casibus ab eorum ngotiis amoueantur aut in eorum officiis reprobentur an sit ualida.*

QVAESTIO CV.

CONsueuerunt Visitatores fratrum & sororum de pœnitentia Perusii de consilio ministrorum & discretorum eiicere de congregationis cōsortio & eorum matricula eleuare fratres & sorores eorum,pro grauibus & enormibus delictis per eos cōmissis absq; aliqua monitione præuēta,& de hoc apparent multæ sententiæ latæ per Visitarores in scriptis.Nunc quidā frater dicti ordinis de pœnitentia cōmittit graue & euorme delictum & non monitus per Visitatorem de consilio ministri & discretorum eiicitur de eorum congregationis consortio & de matricula eleuatur.

¶Nunc quęritur nunquid talis sententia teneant,& uidetur quòd nō:quia in regula ipsorum fratrum de pœnitentia cauetur,ꝗ contra incorrigibiles,& inobedientes monitio trina præueniat.¶Dicendum est sententiam tenere.

1 Non ob.quod trina monitio non præueniat.nam pœna priuationis,expulsionis,& remotionis quādoq; incipit a crimine,quandoque a contumacia. Si a crimine,& sine monitione potest imponi.Si uero cōtumacia siue nobedientia,tunc ut locus sit pœnæ necessaria sit monitio,& sic loquii cōstituti o.nō est intentio respōdētis,quod absens & inauditus expellatur uel priuetur,sed intentio est quòd nō sit necessario monitio, ut se corrigat de delicto de quo alias constitit. Pone quòd homicidium sit commissum ad quid fiet monitio. Nam & si corrigere se uellet nihilominus dignus est amotione extra de penis tuę. Nam post sententiam & correctionem potest quis de crimine accusari & puniri 34.q.2.admonere,& not.de tēp. or.c.ulti.Et maximè procedit hoc quia pluribus uicibus obseruatū est in dicto ordine quòd sine aliqua monitione quis priuatus & eleuatus est de matricula & cogregatione fratrū,& hoc obseruatū est,per decennium,& plus, & sic inducta est consuetudo, quæ alias præiudicat iuri, extra de consue.cum dilectus.ff.de legi.l.si de interpretatione,& l.seq.& C.quæ sit long.consuetu.leg.1.cū si.Va-

2 lent enim tales consuetudines per quas sine iuris ordine ex leuibus causis religiosi uiri ex suis locis de administrationibus amouentur, de symo.per tuas,& de accus.qualiter 2.de appel.cum speciali, sed cum frater aliquod leue committit, quòd non mereā amotionem,sed leui satisfactione posset remitti,tunc si ter monitus non satisfecerit uel se non emendauerit , sed contumaciam admiserit in non ueniendo, non parendo, non satisfaciendo,uel non obediendo ter monitus,nō purgauerit,tūc pōt expelli.Facit ad prædicta ꝗ not.de iudi.cum non ab homine.

¶Responsio d. Francisci de Senis super pluribus dubiis.

SVMMAE.

1 *Episcopus cui commissa est administratio rerum restitutioni subiacentium an debita inquisitione pacta,poterit non uocatis hæredibus uel possessoribus ad restitutionem procedere.*

2 *Possidens bona restitutioni subiecta,an & quanto tempo ris cursu ea præscribere possit.*

3 *Communiter plus consueuit accipi in tenutam,quam sit debitum.*

4 *Promissum ob causam reperta ueritate redit ad non causam.*

5 *Actio episcopo competentes,quæ & quare dicantur quadraginta annis durare.*

QVAESTIO CVI.

CAsus talis est. Quidam uolens prouidere animæ suæ asseruit dixit & confessus fuit,domino uicario domini episcopi stipulanti & recipienti pro episcopo , & pro omnibus & singulis quorum interest uel interesse poterit,se teneri pro usurarum & lucrorum illicitè acquisitorum restitutione extortorū tam per se, quam prædecessores suos,quibus successit & hæres uniuersalis existit usque in quantitatem ducētarū librarum,asserens ignorare se quibus restitutio dictorum usurarum & lucrorum illicitorum fieri debeat.Vnde ipse solenni stipulationi interposita promisit domino uicario recipienti,ut supra dictum est prædictā quantitatē pecuniæ ducentarum librarum soluere & restituere illis ꝑsonis a quibus dictæ usuræ illicite fuerint habitæ,& extortæ si inueniri & reperiri poterit habita & præmissa in

quisitione

quisitione per ipsum dominũ episcopũ uel eius uicariũ
pro dictis personis inueniẽdis,alias si in dicta inquisitio
ne inueniri & reperiri nõ possant tanquam pro incertis
deberet fieri restitutio illis personis quibus de iure fieri
debet. Pro quibus obseruandis obligauit omnia bona
sua &c. Quorũ bonorũ liceat prædicto domino episco-
po sua propria auctoritate possessionẽ ingredi &c.& ea
uẽdere & alienare &c. Post hæc præfatus dominus epi-
scopus uel eius uicarius inquisitionẽ fecit de prædictis
personis quibus debeat fieri restitutio, & cũ per inquisi
tionẽ ipsam aliqui nõ reperirentur pronũciauit dictam
quantitatẽ tũc fore incertã, & tanquã incertã pauperi-
bus erogandã. Deinde episcopus accepit tenutã de bo-
nis dicti promissoris. Ea præmisso themate quæritur de
1 infrascriptis quæstionibus. primo†an processus dictę inqui
sitionis factus absente dicto promissore;uel eius hęrede,
& nõ citato ut ueniret ad ostendendũ uel explicandũ si
quos inuenire possit quibus fieri debeat restitutio uale-
at necne. Et est dicendũ quod non;in ipsius præiudicium.
Nã ipsius interfuit uocari,ne cogatur idẽ bis soluere.Nã
cum posset pronunciari factum,ꝙ põt esse certum,& sic
solueret episcopo illã summã,& nihilominus postea ap
parẽtibus illis quibus debet fieri restitutio cogeretur ite
rato soluere. Ergo sua interfit, & sua inter fuit ergo re-
quiri debuit,& si nõ fuit requisitus sibi res iudicata non
præiudicat;qa omnes sunt uocandi quos res de qua agi
tur tãgere põt de ma.& obe.inter quatuor & testi.ueni-
ens,& de re iudic.cum super,& eo.ti.quamuis,& C.si ut
se ab hær.ab.auf.si omnes,& ff.de adop.l. nã ita diuus &
de aqua plu.ar.l.in cõcedendo cum si.& illud est uerum
per iura allegata.¶Secundo posito,ꝙ dictus processus ua
luerit,quæritur an noceat dictus processus singularibus
personis,in quas dictus promissor alienauit bona sua iu
sto titulo ante sententiã latã super processu dictæ inqui
sitionis cum nõ fuerint habiti nec uocati per dictum do
minũ episcopũ inquirentem,& dicendum est,ꝙ nõ: se-
cus si alienationem præcessisset sententia ut legitur &
2 no.ff.de excep.rei iudi.l.si a te in fi.maxime†si dicti suc-
cessores singulares ex suo titulo per decenniũ possedis-
sent,quia tũc præscripsissent cõtra episcopũ & cõtra om
nem creditorem C.si aduer.cre.l.j.& ij. ¶Tertio quęri-
tur posito ꝙ episcopus iuste tenutam acceperit,an debi
tor, uel q in eius locũ successerit possit rem recuperare
soluto debito cũ non elapsi sint quadraginta anni à die
factæ supradictę promissionis. Et dicendũ est, quòd sic
C.de distra.pig.l.si prius.Si autẽ eidẽ episcopo rei in te-
nutã captę dominiũ est acquisitũ, siue iure cõmuni,siue
speciali,tunc non audietur debitor uolens recuperare pi-
gnus,ut not.x̃ ut li.nõ cõtest.qm̃ in fi.Si uero epi tanquã
ꝓcurator pauperũ assignauit istas res alicui ecclesię,uel
monasterio,tũc eps functus est suo officio,& nõ habet se
ĩtromittere epi sicut nec alias,de alijs bonis ecclesiarũ,
& monasteriorũ subiectorũ sibi.Sed si eps ista bona,quo
rũ dominiũ nomine pauperũ acquisiuit,nõdũ assignauit
alicui loco,facile deberet esse in curia obtinere,ut pos-
sit illa bona recuperare ꝓmissor, soluẽdo & cõuertẽdo
illã pecuniã ducentarũ libratũ in eos usus quos papa de
signaret uel ẽt minorẽ partẽ si iste promissor nõ esset suf
ficiens.Et multo fortius hoc posset impetrari in curia,si
episcopus dictarum rerum nõdum in tenutam accepta-
rum dominium acquisiuisset.Et forte expediret huic pro
missori soluere totam illam summam ducentarum libra
rum & recuperare res in tenutam acceptas, quia forte
plus ualent illa bona,quàm illa usura ducentarum libra
rum,quia communiter plus consueuit accipi in tenutã,
quàm sit debitum. ¶Quarto quęritur si ante inchoatam
ĩquisitionẽ uel ea pẽdente uel post factã inquisitionem,
appareant aliqui, a quibus uel fictè iste promissor ali-
quid extorsit per usuras uel alio modo illicito, & uelit

docere de iure suo,& doceãt de iure suo sufficienter, &
iste illis soluat usque ad illã quantitatem promissã epis-
copo,an ulterius teneatur soluere episcopo,&an recupe
rare posset res acceptas in tenutã per episcopũ, & qd si
eps alij uendidit & precium habuit uel illi dictas res as-
signauit;¶Ad primum dicendum est quod si apparent ali
qui,q debeãt recipere nomine usurarum uel alias pro lu
cris male extortis ab episcopo uel alio suorum præde-
cessorum,& hoc possit cõstare sine aliqua collusione co
rã episcopo uel eius curia uel corã iudice delegato uo-
cato tñ episcopo si uult adesse,in isto casu nõ episcopo,
sed illis, q debẽt habere fiet restitutio quantumcunque
fuerit pronunciatũ super inquisitione ẽt si capta sit tenu
ta & liberatus est ille usurarius ab illa ꝓmissione facta
episcopo.Ratio est,qa de iure communi,& de mente ꝓ
missoris fuit, quòd quãdio posset apparere certæ perso-
næ,quibus debet fieri restitutio nunquã est istud erogan
dum pauperibus.de usuris,cum tu.& de homi.sicut dig-
num.§.reos,ex quo est res integra, ueritas reuelata de-
bet præferri opinioni,& ignorantiæ q.dist.ueritate. ad
hoc optimè facit quod legitur & not.q ma.ac.po.c. ul-
ti.in fi.& melius de purg.uulg.c.2.& in Specu.de sen.ex
cõ.§.ult.uer.aliud autẽ ad idẽ de præbend.si tibi absenti
lib.6.& ff.de ope.liber.l.mãcipiorũ.nã cũ ista promissio
episcopo facta,fuerat in fauorẽ illorũ, qui debebãt reci
pere immediate sine aliqua cessione fuerit eis quæsita a
ctio ex ista stipulatione,ut x̃ de usuris c.s.lib.6.Sequitur
quòd eis apparẽtibus cõpetit actio,& faciẽda est restitu
tio quia ex finali euẽtu pẽdeat promissio facta episco-
po,idest apparentibus,qui uere debẽt recipere,retro cẽ
setur eis facta ꝓmissio,& nõ epo, uel pauperibus maxi-
mè cũ tractent de lucro captãdo, adhoc de frig.fraterni
tati i fi.& ff.ad maced.l.j.& ff.si cer pet.l.proinde. Et il-
lud quod fuit ꝓmissũ ob causã ueritate reperta redit ad
nõ causam.ff.de cõdi.sine cau.l.j.i fi.& l.ij.in fine. Item
non debẽt pauperes uel episcopus male ditari uel lucra
ri cũ aliena iactura,ut ille bis debitũ soluat.ut de regulis
iuris,bona fides libro 6.cũ sua materia.¶Si uero episco-
pus post acceptationẽ tenute sibi acquisiuit dominiũ iu
re cõmuni uel speciali;nec alicui assignauit uel distri
buit illas possessiones.& nũc apparẽt illi,qui debẽt re-
cipere,idẽ iuris est,ꝑ iura supradicta,quia epi uel paupe
res nõ debẽt esse in lucro, & illud quod uidebatur esse
debitũ illi epo,uel pauperibus redit ad nõ debitũ,ut di-
ctũ est suprà,quia deficit causa determinatæ translatio-
nis siue acquisitionis,& cõsequenter trãslatio habet de-
ficere arg.ff.de leg.2.l.cũ pater.§.dulcissimis,de leg.3.l.
nomẽ.§.fi.& de lib.le.l.aurelius.§.Sticho,& l.j.ij&.3.ff.
de i diẽ adiecl. & quod i eis not. Et quod no per Dy. i l.
2.§.fi.ff.de dona.Si uero epus assignauit uel distribuit il-
las possessiones alicui ecclesiæ uel monasterio anquã ap-
pareant illi quibus facienda est restitutio: tunc enim epi
scopus non erit,in culpa si fecit,quòd debuit, & ꝯtra eũ
nulla actio competit.C.de iu.deli.l.sancimus.uersi.si præ
fatam.Si forte competeret contra ecclesias uel monaste-
ria,quibus facta fuit assignatio, & distributio per episco
pum,& consequenter facti sunt locupletiores, quia hi-
qui tractant de damno uitando sunt præferendi eis, qui
tractant de lucro captando &c. Item quæritur nunquid
episcopus elapsis triginta quinq; uel quadraginta annis
posset agere contra hæredes uel possessores bonorum
quondã illius,qui reliquit in suo testamẽto mille libras
restituẽdas nomine usurarum & interdictorum lucrorũ
illicitorum, cum de extorsione dictarum usurarum non
appareat nisi per confessionem dicti testatoris.¶Adhoc
dicendum est quod actio,quæ competit ex testamẽto est
personalis uel conditio,quę episcopo cõpetit per l.nul
li,& l.si quis ad declinandam.C.de epis.& cleri.& clau-
duntur spacio triginta annorum.C.de præscrip.triginta
uel

uel quadraginta annorum l. sicut in rem. Ee ideo contra heredes bona fide possidentes, quæ bona fides in dubio præsumitur, ut no. de so. comp. si diligenti, non competit actio nisi probaretur heredes malam fidem habuisse, & sciuisse uitium & crimen defuncti, quia tunc nunquã possent tueri se præscriptione, quia possessor malefidei &c. Et sic intelligi debet de usur. c. tua nos, cum similibus. Idẽ iur is est si extorsione dictarum usurarum apparet aliter, quam per testamentum. ¶Non obst. si opponeretur quòd
5 † si actiones cõpetentes episcopo durant quadraginta annis, ut auth. quas ac. C. de sacro san. eccl. & de præscrip. de quarta & e. ti. c. 1. li. 6. quia iura intelliguntur de actionibus competentibus episcopatui uel ecclesiis, sed hic nõ competit hæc actio episcopo, ut epicopo, sed iconomo & administratori bonorum pauperum, ut in l. nulli, & in l. si quis præallegatis. Quod autem hæres possit præscribere ubi non potuisset præscribere defunctus no. de reg. iu. cum quis li. 6. ¶De possessoribus uero bonorum in quos, uel per ipsum restatorem uel eius hæredem alienata sunt bona, non est aliquod dubium si possiderunt per spacium tringinta annorum, quia actio personalis non cõpetit cõtra successorem singularem. ut l. j. §. si hæres ad treb. & ff. de iudi. l. fideicommissum. §. tractatu cum si. & etiam hypothecariæ præscribitur illo tempore, ut C. si aduer. cre. l. 1. & 2. ¶Quod autem quæritur quod remedium si huic bono uiro quem res ista tangit. Respondeo si episcopus solẽnitet fecit inquisitionem citatis citãdis, & possessiones captas i tenutam solenniter distribuit, & aliis assignauit tunc nullum remedium est contra ipsum episcopum, quia episcopus bona fide functus est officio suo, & non debet ex alieno facto iacturam sentire. Et probantur prædicta. ff. de his qui not. infa. l. tutorem cum si. Si uero episcopus nondum assignauit, duplex remedium est. Primum est, ꝙ procuret in curia romana, ꝙ sibi tanquam indigenti ista incerta, quæ ueniebant danda pauperibus sibi pro toto uel pro parte assignentur uel deputentur, ꝙ an si facile uel difficile noscunt illi, ꝙ cõuersantur in curia. Imo posset id fieri cum multis prælatis, qui habent priuilegiũ a sede apostolica, ꝙ possint icerta recipere & super ea cõponere. ¶Secundum remedium est, quòd illi, qui nunc apparent, debentes recipere usuras uel alia lucra male exorta ab eis cõqueruntur de isto, corã ipso episcopo uel eius uicario, quo non perpenderet quare hic fiat uel coram iudice delegato non præiudicabit episcopo sententia ferenda per delegatũ nisi episcopus uocatus fuerat ad causam, ut assistat ne fiat collusio in præiudicium episcopi ne dicatur certum, ꝙ est incertum, in preiudicium pauperum. Verumtamen non dubito, ut dixi, ꝙ si ad illam inquisitionem non fuit uocatus hæres, ꝙ fuit processus nullus, & quicquid fe cutum est ex eo uel ob eum nullum est, ut l. in concede ndo. ff. de aqua plu. arc. & ff. de re iudi. l. de unoquoque cum si. Item non est transeundum silentio, quod debitor, qui talem promissionem fecerat episcopo fuerat condemnatus in curia episcopali ex persona sua uel suorum prædecessorum nomine usurarum, uel aliorum lucrorum illicitè extortorum usque ad quantitatem promissam episcopo. In isto casu iste tutus est faciendo idem de talibus cõdemnationibus & solutionibus earum istud patet uerum per se &c.

SVMMAE.

1 *Lignamina & aliæ res quas fluminis impetus impellit uel deniat an efficiantur occupantis.*

2 *Res quas flumen duxit reperiens in agro suo, quas non potest possidere, qualiter sibi pro illarum expeditione prouidebit, & nu. 4.*

QVAESTIO CVII.

Domine Francisce infrascripta materia est uestra non mea, quare cum facultas obtulerit aliquid
1 rescribatis. Vulgare est istorum laicorum. † quòd lucrifaciunt lignamina & alias res, quas fluminis impetus impulit in agros eorum; quòd mihi non uidetur uerum, nisi habeantur pro derelicto. nam inuenio quem teneri, qui ex ruina incendio uel naufragio rapuerit, uel receptauerit, ut ff. de incen. rui. nau. per totum titulũ, nisi illas recolligeret, ut uero domino restituat, quia tunc dolo caret, ut eo. titu. l. 3. §. non solum, uersic. sed aditum est. Item inuenio possessorem teneri ad exhibendum, ut l. cel sus. §. sed & si ratis. ff. ad exhiben. & ff. de incen. rui. nau. l. ratis. Item inuenio, quòd dominus possit repetere rudera si uult cauere &c. ut de dam. infe. l. prætor. §. unde quæritur, ad idem auth. nauigia. cum si. C. de fur. ad idem ne q̃d in loco pub. l. 2. §. si ex fundo. Si autem habeatur pro derelicto statum fiat occupãtis: ut ff. pro dereli. per totum. Sed quomodo faciemus dominum habere tales res pro derelicto. Leges uidentur dicere cũ tales res abiicit, sed in casu nostro non abiecit; sed ruina eas perdidit, ut insti. de rerum diui. in fi. & sic in casu nostro non uidentur derelictæ, nec uidetur procedere usucapio, ut ff. pro derelicto, l. si quis merces & maxime secundũ canones, secundum quos, semper requiritur bona fides, ut de præscrip. c. nigi
2 lanti, & c. ult. Quid ergo † faciet ille in cuius agrum uis fluminis lignamina & segetes duxit cũ agris nocẽtibus; nec ex posset lucrifacere, ut dictum est supra, nec sciunt domini illarum rerum. Videtur posse dici, quòd per iudicẽ fiat proclamatio, in locis uicinis, ut ille res tollantur ĩ certum terminum, alias ex nunc pro derelictis haberi uideãtur, ut in l. prætor in fi. ff. de dam. infec. maxime si res sunt uiles. Ex causa namque expelleretur &c. ut no. in l. unica C. ut nemo inuitus. Hic enim subest causa, quia nocẽt ista rudera agris uicinorum. Securior tñ uia esset, quòd post aliquod tempus post dictam proclamationem uenderentur dictæ res, & illarum pretium pauperibus erogaretur, de usur. cum tu. cum sim.

¶Responsio do. Francisci legum doctoris super præmissis.

¶Non est dubitatio de iure nostro, quòd talia illata impetu fluminis nõ conceduntur occupantibus, Imo furtũ cõmittit, qui tales res occupat, ut in allegatis iuribus. ff. de acquir. rerum do. l. quoties. §. fi. & eo. ti. l. quæcunq;. ¶Nec ius præsumit, quod habeatur ꝓ derelictis nisi per qualitatem iactus, uel aliter de uoluntate domini appareat, cum nemo præsumatur iactare res suas, ut l. falsus. §. si iactum, ff. de fur. & nota. in l. qua ratione in fi. & in l. 2. §. si. ad leg. rhod. de iact. & l. qui leuandę in principio ad legem rod. de iact. Et quia titulus ꝓ derelicto in eis deficit dicit lex, quòd nõ usucapiuntur, ut l. si quis merces. ff. pro derelict. Et cõsuetudo cõmunis, quòd occupans lucrifaciat uf expressè reprobata per legem, ff. ad leg. rhodi. de iact. l. deprecatio, & ibi no. in glo. Et licet ibi loquatur de rebus iactis causa nauis leuandę. Tamen uidetur in istis, a fluminis ablatio idem, cum parum differant ab illis iactis: ut dicit tex. insti. de rerum diui. in fine, & multomagis in istis raptis impetu fluminis cum non interueniat factum hominis, sicut in iactis. ¶Sed nunc remanet quæstio quid habere dominus fundi facere in quam appulerunt res tales
4 illatę. † Et satis uideiur, ꝙ sufficiat denunciare domino, quòd tollat, uel pro derelicto habeat, ut d. l. prætor in fin. ff. de dam. infect. Et ex quo dominus uel alius pro eo nõ apparet uidetur sufficere libellum publicè proponere. Sicut in similibus. dicit lex quãdo debet fieri denunciatio alicui, & nõ apparet dominus uel alius pro eo, nec certũ
2 est domicilium, sufficit libellũ palam proponere, ut ff.

de

de damn.infec.l.3. §.toties,& ff.quib.es caus.in pos.ea.l. hoc autem.§.1,& ff.de anna.exce.l.5.Et si infra tēpus statutum a iudice:ut tutius puto,non fuerunt eleuatæ,tunc pleno iure accipiat.arg.C.de iur.do.impe.l.1.& ff.de iur, delib.1 in fine. Et si non uult cōseruare,& fundum suum impeditum uult euacuare potest proiicere arg.ff.de.peri. & com.rei uen.l.1,§.licet & de act emp.l.si is qui.¶Crederem tamen,ꝙ si dominus taceat nec per se,nec per alium uadat aliquid perquirendo,ꝙ uideatur eas pro derelicto habere & occupanti concedantur.Et uidetur tex.innuere ff.ad legem rhodi.de iac.l.qui leuandæ,in princ.Videtur enim illa lex statim necessitatem imponere pro quærendo res amissas, aliter si taceat prima presumptio,q̄ erat, quod non dimiserit relinquendo, tollitur per ultimam negligentiam non perquirendo. Ad istam materiam facit.ff.de fur.l.falsus §. qui alienum,& §.seq.ex quibus.§. Hoss.sumpsit gl. quam posuit extra de elect.dudum.2. in principio,super uerbo aliena.

¶Consilium Federici.

SVMMAE.

1 *Appellans a sententia diœcesani ad dominum papam,cui appellanti datus est terminus prouidendi,an si lapso termino literas impetrauerit nullam de dicto termino mentionem faciens nihilominus dicatur legitimè prosecutus.*

2 *Auditor contradictarum quod habeat iurisdictionem ordinariam,& quo facit idem auditorium seu consistoriū cum papa.*

3 *Terminus appellanti ad appel. deferendam constitutus, quo casu permittatur anticipari.*

QVAESTIO CVIII.

PVnctus questionis talis est. Appellatum fuit à setentia diœcesanis uel eius locum tenentis ad dominū papam Benedictum 12. & apostolicam sedem,per iudicem a quo statuta fuit dilatio dicto appellati, ad dictam appellationem prosequendam,quinquaginta dierum uacatione,cuius præfatus appellans constituit ꝓcuratorem suum ad adeundū & iter arripiendum ad Romanam curiam. & comparēdum pro eo,& nomine dicti appellantis corā dicto Summo Pontifice & ipsius,& Romanæ curiæ iudicibus auditoribus & officialibus quibuscunq;,& ad impetrandum ab eis, super & in dicta causa appellationis unum & plures iudices de ciuitate & diœcesi appellāti & appellantis,& ad conueniēdum de ipsis iudicibus prout postulat ordo iuris,& stilus dictæ Romanæ curiæ requirat & dicat ad omnia alia singula facienda,quę ad prędicta fuerint necessaria & etiam oportuna. Qui procurator sic cōstitutus iter arripuit & infra dictā dilationem,& illius prosecutionem dictæ appellationis se præsentauit in Romana curia coram domino auditore contradictarum.& elapsa dilatione quinquaginta dierum per duos uel tres dies apparet,ꝙ prædicto appellanti fuerunt concessæ literæ apostolicæ tres iudices continentes,qui dictā causam deberēt cognoscere,& ipsā causam fine debito terminare nulla facta mentione in dictis literis dilatione assignata ad prosequēdū appellationem
1 prædictā.Modo q̄ritur†utrū præfatus appellans fuerit dictā appellationē legitimè ꝓsecutus. Et an possit in causa appellationis prædicta per dictos iudices impetratos de iure procedi. Visis & examinatis iurib. utriusq; partis super præmissis.Primo quærendum est an procuratorium, fuerit sufficiens.Secundo an dictus ꝓcurator satisfecerit termino sibi statuto. Tertio & ultimo an debuerit facere mentionem de termino statuto.¶Ad primum dicendū quòd si procurator ad prosequendum appellationem satisfecit assignationi termini, si uerè est ibi sicut superius continetur.tunc si appellationi nō fuit delatum per iudicem nec appellatio fuit per partem aduersam approbata sufficit prosecutio facta sicut supra in puncto cōtinetur ut probatur in duabus decretalibus simul iunctis de ap.c. Nicolao,& c.sæpe.Nec est necesse,ꝙ coram papa compareat,sed sufficit coram auditore deputato super impetra-
2 tione literarum†sicut est auditor contradictarum,qui auditor ordinariam habet,& facit quo adhoc idem auditorium seu consistorium cum papa, ut dicunt Gof. & Hos. & Guil.in Spe.de ffi. ord.in prin.& Ioā.And.recitat in c. auditor.de rescri.in cle.Nec est ista causa,quę de sui natura debeat tractari in curia,nec compellitur ille aliter prosequi causam in curia, sed sufficit,ꝙ se representet in termino, quia ad prosequendum habet annum a iure, & ita etiam no.Ber. in c.cum si Romana, de ap.& Gui. in Spe. de ap.§.nunc breuiter uer.item pone per præmissa,patet, ꝙ procuratoriū fuit sufficiens,& ꝙ sufficienter facta fuit præsentatio & prosecutio.¶Restat de tertio,scilicet an in impetratione dēat fieri mentio de termino statuto & assignato ad prosequendum appellationem. ¶Dicendum est,ꝙ non tenetur facere mentionem,ex quo post terminum impetrauit,quia hoc non reperitur iure cautum, & quia satisfactum est termino assignato per solam comparitionem,& præsentationem factam coram auditore per cuius manus transeunt literæ de iustitia.Sed si ante terminum parte absente fieret impetratio non ualeret impetratio non facta mentione de termino,quia uidetur facta in
3 fraudem, & præuenta est diligentia appellati.†Et iste est casus de app.sæpe,& c.ex insinuatione,& sic intelligitur c.oblatæ eo.ti.quòd c.totū loquitur quādo ante terminū siue iuris, siue hominis facta est impetratio ut colligitur ex tex.distinguente in quo casu ibi terminus præueniatur & ex glo.positis in c.sæpe, & c.oblatæ,& melius eod.tit. personas in glo.5. Et prędicta maxime sunt uera si pars aduersa per se uel per suum procuratorem fuit præsens tempore præsentationis,quòd præsumitur si sunt tres iudices īpetrati ar.de offi. dele. c.ult.in prin.nā si fuit præsens cessat casus fraudis,& circunuētionis,uidetur cōsētire impetrationi ex quo suum iudicem dedit,&appellās alium,& curia tertium,adhoc de reb.ecclesi.non alie.ca. si quis cū sua glo.¶Ego Federicus suprascripta scripsi, & prout supra continetur ita credo & consulo.In cuius rei testimonium me subscripsi, sigillumque meum apposui consuetum.

¶Consilium Federici.

SVMMAE.

1 *Absentia an absque monitione si causa sufficiens deponēdi quem ab officio.*

2 *Verba ista moneo, pracipio,& similia trina monitionis uim habere dicuntur.*

3 *Monitio in materia punitionis quando sit necessaria.*

QVAESTIO CIX.

QVęstio magis colligitur ex allegationibus in qua maior dubitatio uertitur,ꝙ nō fecerit residenciā post constitutionē & admonitionē epi apertissime probatur.Sed dicitur,ꝙ dictus dominus Fran
1 ciscus nō priuari ꝑ rationes infrascriptas.Nā†ꝑpter absentiā nemo priuatur nisi canonica monitione premissa, de clē.nōn resi.c.inter,quatuor,& c.ex tue,& c.clericos. At iste nō probatur monitus uel nullo modo uel saltem nō modo quo debuit.Itē aut iste erat in certo loco,uel citarā

citari poterat, & tūc prælatus eius debet eum legitime monere, ut ad ſuā rediret eccleſiā infra tempus cōpetēs, aut neſcitur, ſibi ſit, & tūc citationis ædictū apud eius eccleſiā debuit publicè proponi ſiue promulgari, alias lata ſentētia priuationis nō ualet, ut pleuè no. Ber. ut lite nō conteſtata. quoniā in gl. De hac abſentia no. Inno. & Hoſt. de cle. nō reſi. ex tuæ, ſed nullū illorū interueniſſe probatur. ¶Nec obſtat cōſtitutio epiſcopalis, quia per eā nihil aliud, q̄ ius cōe ſtatuitur, ut legēti bene patet. ¶Nec ualet ſi dicat, ꝙ trina monitio, q̄ in alijs anteceſſit in hac intelligitur repetita, quia planū eſt, tū quia diuerſi ſunt articuli cōnexi & independentes. Et eſt ratio, quia ꝙ de uno dr̄ de alio nō eſt neceſſe intelligi, de conſt. trāslato cū ſi. Tñ quia in prima cōſtitutione perfectāmētionē, in ſecūda replicauit ſm hoc plenius tacuit & facit decr. in audiētia de deci. & quæ not. Archid. & Ioā. mo. de elec. i generali lib. 6. Imo & ſi concederet, ꝙ monitio repetita ueniret, ꝙ nego, nō eſſet ſm iuris ordinē, ut plenè patet. Et plus dico quod ſi probata eſſet abſentia, & monitio generalis, quæ tamē nō eſt, appatet eū licentiā habuiſſe ab eo, qui potuit per cuius mortē nō intelligitur reuocata, ut no. Archi. de ele. licet canō, & quod not. eo. tit. nemo, & c. cū ex eo. li. 6. ¶Nec obſtat, ꝙ ſtatuto termino inſtrumentū licentiæ productū nō fuit. Faciūt no. per Ioā. And. de uerb. ſig. ſępe in cle. ¶Viſis allegationibus ſuprāſcriptis multū prudenter ſcriptis, & uiſa quadā epiſcopali cōſtitutione annexa alijs cōſtitutionibus, quę incipit. Omnes & ſinguli prælati &c. In qua pręcipitur beneficiatis, ut reſidentiā faciāt in ſuis beneficijs. Ac poſito pro cōſtāti, ꝙ pręfarus dominus Frāciſcus reſidentiā nō fecerit nō ſolū in aliquorū dierū, ſed mēſiū, & abſentiā ſua ante concluſionē cauſę nō excuſauerit, uidetur dicendū ipſum poſſe priuari per ſententiā ſuo beneficio ꝓ dicto. Nā allegationes ſunt intelligendæ quādo monitio hominis uel iuris non pręceſſit. Sed in caſu noſtro ipſe uel alij prælati intelligitur moniti & ꝑcepti ab illa conſtitutione. Sicut ergo poſt monitionē hominis nō reſidens iuſta cauſa ceſſante priuari pōt, ſic poſt monitionē iuris. Sed diceres uerū eſt, ubi ſtatutum moneret, ſed hic nō monet, ut ex ſui ſerie patet. ¶Ad hoc reſpōdeo, ꝙ cū iſta cōſtitutio continetur cū pręcedentibus intelligitur repetita monitio, quia talia ſunt ſubiecta qualia pręedicata præmittuntur. ff. de uerb. obl. l. titia, & 32. q. 7. apoſtolus. ¶Itē ſi hoc dubiū eſſet debemus interpretari ſm ꝙ ēſt uerisimilius & plerūque fieri cōſueuit, de reg. iur. inſpicimus in obſcuris. Sed plerūque fieri cōſueuit, quod cōſtitutiones uitā & mores clericorū reformantes eduntur

2 commonitione. ¶†Preterea illud eſt notandū, ꝙ ſiue i cōſtitutione ſit uerbū moneo, ſiue præcipio, ſiue ęquipollēs talia pręcepta ędita loco trinę monitionis habentur. exēplū, nā trina, uel una perēptoria citatio requiritur, ut quis poſſit excommunicari ab homine de ſent. excommun. c. ſacro, & eo. ti. c. cōſtitutionem. lib. 6. 36. q. 3. de illicita, & notatur de probationibus quoniam In gloſ. quę continetur. Et tamen ſi aliquis excommunicatur a lege ſufficit uerbum præcipio, uel prohibeo, ut patet de ſent. excommun. a nobis, de loca. c. 1. & de cōſtit. c. 1. lib. 6. & de uita & honeſta. cle. c. 2. in cle. de mente curandum eſt; non de uerbis, de uerb. ſig. in his, & nil refert quid ex æquipollētibus fiat, uel dicatur, extra de teſtibus licet ex quadam. Iſtius ſententiæ eſt Hoſt. & Ioan. And. poſt eum ne cle. uel mona. c. 2. in ſi. Nec eſt uerisimile, quod talis & tātus epiſcopus uoluerit ſolū innouare, & reiterare cōmune ius, ſed uoluerit ſupplere negligentiam epiſcoporū, & per legem mortuam monere quos ipſi, & ſui ſucceſſores monere interdum non curaſſent, uel ſic de facili non potuiſſent monere. Ex qualitate enim, & ex eo, quod quis facere conſueuit ſermones, & geſta ſua, præſentia & futura, recipiunt interpretationes, ut de præſum. mandata c. penult. ff. de pign. act. l. uel uniuerſorum, & de uſur. qui ſomiſſes, ſicut enim fatuus ſatua & inania loquitur 93. diſt. legimus, ita prudens ea quæ ſunt prudentiæ. Cum enim lex debet eſſe utilis & neceſſaria 4. diſtin. erit autē, quam utilitatem ſequimur ſi ſolum ius commune contineat, ut quid membranas occupat 19. diſt. ca. 1. facta non uerba quæramus ex lege. C. de boniſque libe. l. ulti. §. ubi de elec. commiſſa lib. 6. ¶Præterea quis dubitat, ꝙ minus uidetur importare uerbum monere, quam præcipere 1. q. 1. ſic in prin. & oo. Compo. de reſcrip. conſtitutus, cum ergo conſtitutio monēs artat, quantomagis conſtitutio præcipiens uel prohibens, ꝙ eſt propriè officium legis 3. diſt. in ſi. Præmiſſa habent locum quando conſtitutio non imponit pœnam ipſo facto tranſgreſſoribus: ſed ſententia hominis requiritur. Sed quando imponit pœnam ipſo facto, tunc non requiritur ſententia puniens, ſed declarans, ut patet de homi. c. 1. in ſi. & de hæreti. c. pen. in ſi. li. 6. quæ declaratio fieri debet parte citata, ut patet, de uerborum ſignifi. in his, & not. de cenſi. c. ulti. in clem. Sed recolendum eſt, ꝙ de iure nouo uidetur, ꝙ non reſidens in eccleſia parochiali curata, ipſo facto ſine monitione ſit priuatus, & ſi ſola declaratio reſtet per iudicem faciēda: ut patet de præbend. extirpandæ. §. qui uero, & hoc tenet ibi Ber. Sed Innoc. & Hoſt. dicunt ibi, †neceſſaria eſt mo-

3 nitio hominis & ubicunque pœna adiicitur conſtitutioni negatiuè, & ſic uidētur contradicere his, quę ſuprāſcripta ſunt. Sed certè non contradicunt. Nam conſtitutio de cuius uiribus tractamus non imponit pœnam ipſo iure. Item nec eſt negatiua, ſed eſt affirmatiua, quia pręcipit, ꝙ clerici reſideant ſub pœna iuris. Item antequam priuētur per ſententiam cognoſcetur an iuſtam cauſam habuerint non reſidenti. ¶Inſtrumentum autem licentię de nō reſidendo poſt conclusionem pręedictam parte contradicente non prodeſt de fide inſtru. cum dilectus. ¶Non ob. ꝙ ſecundum opinionem aliquorum inſtrumenta poſſunt produci infra terminum peremptorium, quia poſito, ꝙ illud ſit ueruntamē illud habet locum aute concluſionē, & ſic loquitur glo. quę allegatur pro alia parte. extra de uerb. ſign. ſępe ad finem in gl. ubi ergo in cle. ex quo pręſumitur, quòd per ſtatu tum iſte intelligitur monitus, & abſentiam ſuam non excuſauit, & beneficium ſuum ſi nō eſt curatum non eſt neceſſaria ſententia priuationis, ſed declarationis, qualiter priuationem incurrit per §. qui uero not. Inno. & Io. And. Addi. ¶Ex pręmiſſis igitur conſulo ego Federicus de Senis iſtum dominum Franci. poſſe priuari licet ab homine monitus non fuerit, ſi iuſtam cauſam ante concluſionem non oſtendit, in cuius rei teſtimonium ſigillum appoſui conſuetum.

S V M M AE.

1 *Colonus partiarius dicitur quodammodo ſocius.*
2 *Colonus an debeat habere commodum rei locatæ ultra tempus quo ea uſus eſt.*

Q V AESTIO CX.

CAſus talis eſt. Martinus tenimentum ſuum in quo erat nemus 7. annorum agris iam ſeminatis de menſe Ianuarij locauit Sempronio hoc pacto, quòd poſſit incidere dictum nemus debito tempore & non aliter, & quòd deberet dictas terras & poſſeſſiones dicti tenimenti colere & arrare. ad uſum boni laboratoris, & iſta locatio debet durare per triennium, nunc eſt conductor in ultimo anno conductionis. Sed in decimo anno uult incidere nemus, quòd cedendū eſt. Quæritur an fructus aut redditus dicti nemoris ſit diuidendus inter locatorem & conductorem pro rata annorum. Super quo uideatis iura quę tractāt de diuiſione

fructuum soluto matrimonio. Item queritur an finito tempore locationis debeat dimittere possessionem in eo statu in quo erat scilicet agris seminatis.

¶Responsio domini Federici de Deongis.

1 ¶Si iste, cui locatio tenimẽti facta est, est colonus † par
tiarius, videtur quodãmodo socius, ut l. si merces. §. vis maior. ff. loc. & conduc. & l. idemq́;. ff. pro socio, & talis societas coiti videtur, vt colonus operam & industriam suam prestet, & alter rem in societatem ponat sicut dicitur. ff. pro so. l. 5. & l. si non fuerat. Sed si ita est, inconueniens videtur, q colonus eius temporis quo curã & operam nõ prestat, fructuum partem percipiat, quia ex quo non sustinuerit onus colendi, & laborandi, vel custodiẽdi nõ debet habere fructus ad similitudinem mariti, qui onera matrimonij non sustinebat non facit fructus suos, sed computantur in dotem, ut l. diuisione, & l. si autẽ. ff. soluto matrimonio, & ff. de iure dot. l. doti s fructus, ita uideo i casu cõtrario, si colonus migrauerit sibi remittitur pensio pro eo tempore quo non fruitur re cõducta, ut ff. loca. l. iij. §. colonus, & l. itẽ queritur. §. exercitu, &
2 l. si fundus in fi. eo. ti. Quare † non ergo ecõuerso eius tẽporis, quo usus est re conducta seu locata habeat cõmoditatem, & non plus per l. secundum naturã, ff. de regu. iu. ¶Euidẽtius probo, siue iste fuerat colonus partiarius, siue quia annuatim, uel in tres annos tenebatur dare tãtum nomine mercedis, uel pensionis, agi uidetur cũ eo: ut fructus trium annorũ tantum percipiat de re locata; si aliud expresse nõ conuenit, & non anteriorum annorum uel posteriorum hoc est euidentissimè uerum. Qualiter ergo, & quo iure uolet colonus fructus ĩtegros, cũ non tantũ sint fructus trium annorum, sed fructus decẽ annorum, scilicet septẽ precedentium, & trium sequentium. Idem uideo in marito. Nam si uxor uineam plenã det in dotem, uel pecudes proximas fœtui uel tõsure, & tribus mensibus duret matrimonium nũquid considerem us solam fructuum perceptionem, & eius tẽpus. Certè non cõsiderabimus uniuersum tempus durationis, cõputando principium quo receperunt usque ad tẽpus perceptionis, ut totum illud tẽpus quo obuenerunt fructus inspiciatur, ut l. diuortio. §. 1. in uers. alioquin, & ea. l. §. non solum, ver. nam hoc, & sic tempore ad tempus potest poni exemplum, quia idem est iuris, ut d. l. diuortio, §. q in anno. Pone enim q silua fuisset cedua infra tres meses a die locationis, esset nè iustum: ut colonus integros fructus siluæ haberet? certè non: ut iam dictum est. Hoc idem uideo in alio simili. habebat quis usumfructũ in seruo, locat operas ad quinquẽniũ: ut finito quinquẽnio perciperet pensionem. finitur usus fructus ante quinquennium, Certè si nos cõsideremus solum tempus perceptionis, q uenit finito quinquẽnio, dicerem q fructuarij hẽdes nihil deberent habere, sed solũ proprietarius. Sed quia esset iniquum pẽsionem uniuersi quinquennij reduci ad solum tẽpus perceptionis: Ideo lex statuit, q pro tẽpore, quo uixit usufructuarius habeat heres suus, & pro reliquo proprietarius, ut l. si operas, ff. de usufruc. & l. defuncta. eo. tit. licet. Secus caueatur in emptore & uenditore, qui uidetur tantum plus fundũ uendere, cum pars soli esse dicatur, ut l. Iul. ff. de ac. emp. & uẽd. ita credo circa primum punctũ nisi aliud conuenerint. ¶Circa secundum, non reperio lege cautum, in quo statu debeat colonus fundum dimittere. Sed uidetur ex quo libere habuit fructus primi anni, q impensę factæ in arando & seminando debeant restitui ad similitudinem mariti, ut ff. sol. ma. l. fructus. §. sed & impensas, quę &c. Sed in casu nostro dicerem secus, tali ratione, quia cũ conductor tenetur usque ad Kal. Ianuarij, debet usque ad id tempus agros colere, & omnia alia facere, q̃ boni laboratores facerent. Nam dicit lex si merces. §. conductor. ff. loca. & conduc. q ante omnia colonus curare debet: ut opera rustica suo quoque tẽpore faciat, alias tenetur. Et si dicat conductor ego nõ reciperem fructus uolo facere, nõ audietur, quia posset sibi obijci, q supra dixi. Et dixi repetas expensas & postea quando repet. fiat sibi compensatio primi anni sic seminati, ut uidetur textus dicere in d. l. fructus soluto matr. uers. & si maritus &c. & pro hoc faciunt uerba ad usum boni laboratoris.

¶Responsio domini Fed. ad multas consulationes episcopi Tudertini.

SVMMAE.

1 *Diœcesanus an & quando possit uisitare hospitalia infirmorum suæ diœcesis habentia oratoria, altaria, & campanile.*

2 *Hospitale dicitur ecclesiasticum si fuerit deputatum ad usum infirmorum, auctoritate Pontificis & si quando alias.*

3 *Auctoritas episcopi in causa locorum piorum est consideranda.*

4 *Episcopus aliquam ecclesiam a se generaliter eximens, an consequenter uisitationem seu correctionem abdicare dicatur.*

5 *Episcopus non obstante exemptione potest uisitare procurationem recipere, & quartam legatorum & mortuariorum.*

6 *Interdicti tempore, quæ sunt probibita.*

7 *Ecclesia pauperrima, & quæ ob nimiam paupertatem non potest habere rectorẽ an poterit aliis ecclesiis uniri.*

8 *Episcopus an possit unire ecclesias.*

9 *Contractus super una camera, quam emit a capitulo qualiter sit celebrandus.*

10 *Coloni ecclesiarum ad medium, uel affictum an teneãtur ad onera per dominum temporalem imposita.*

11 *Legatus qui ante finitum tempus suæ legationis integrum salarium recepit an si fuerit ante terminum reuocatus, teneatur quod plus recepit restituere uel quod minus petere.*

QVAESTIO CXI.

1 QVæstio talis est † an diœcesanus possit uisitare hospitalia infirmorum suæ diœcesis, habẽtia oratoria altaria & campanilia. Ad hoc respõdetur, q si aliud non dicatur, de iure communi omnia hospitalia subsunt epõ, in cuius diœcesi sunt sita, & epũs curare habet uisitando & non uisitando, q ad eũ usum teneantur ad quẽ sunt instituta de religio. domi. c. 3. & 4. eo. tit. quia contingit in cle. Et q possit uisitari, & procuratores ab eis recipi probatur, de censi. Romana. §. 1. li. 6. sup uer. pia, & hoc no. ibidẽ Io. An. & Arch. Et q talia loca censeãtur ecclesiastica, uel quasi probatur de præben. c. per literas in cle. alias frustra quæritur an talia loca includãtur in literis apostolicis. ¶Ad idẽ facit declaratoria domini Buni. viij. quam fecit super datione decimæ papali, circa principium uer. de redditibus, ubi eximit huiusmodi loca a decima papali, quæ exemptio non erat necessaria si illa loca non pertinerent ad iurisdictionem ecclesiæ. Si autẽ
2 diceretur q si non apparet, † q tale hospitale de quo quæritur fuerit deputatum ad usum infirmorum auctoritate pontificali, q uidetur esse necessarium ad hoc, ut dicatur esse ecclesiasticum, prout no. Inn. de relig. domi. & Host. ibi & in summa eo. tit. & in ti. de regula. Et qd si de hoc

dubitaretur

dubitatetur? Respódeo, q si nõ apparet cõtrariũ, & in du
bio ex hoc uocatur hospitale, & hẽt faciẽ loci ecclesiasti
ci debemus ipsum cẽsere pro loco ecclesiastico, q indi-
cat altar e, & cãpanile, quæ sunt signa loci ecclesiastici,
ut apertè colligitur de priuil. p̃sentibus, uide do. Arch. de
cõcess. dist. 1. c. nemo. Quod si dubiũ est †an in cõstructio-
3 ne ecclesiæ interuenerit auctoritas episcopi necnè, cer-
tè præsumitur q iteruenit, ea quo hẽt signa loci ecclesia
stici. Et si diceretur certũ est, q ĩ hospitali, & de quo q̃ri
tur nõ iteruenit auctoritas ep̃i. ¶Ad hoc dico, quòd cũ p
sonæ ibi degẽtes sint personæ miserabiles, cẽsentur esse
sub protectione ecclesiæ, ut de ecc. ædi. c. j. Maximè sm
gl. ibi positã sm Inn. q dicit, q collegiũ leprosorũ vr̃ re-
ligiosum. unde ad solicitudinẽ ep̃i pertinet uidere, inq-
rere, uisitare: nè bona istius pij loci deputata ad usum p
sonarũ miserabiliũ, cõsumẽtur maximè cũ proponatur,
& p̃sumatur quòd bona istius loci pro maiori parte per
uenerint ex largitionibus & eleemosynis fideliũ. Igitur
sub cõpẽdio cõcludẽs dico, quòd siue ex testamẽto, siue
inter miuores à principio ordinatũ fuerat, quòd locus
iste ad usum hospitalis ordinatus, & deputatus esset siue
interuenerit auctoritas ep̃i siue nõ, põt p ep̃m uisitari, &
uisitãdo inquirat an illud fiat pp quod cõstructũ est, &
pp quod ibi fiãt eleemosynæ a fidelibus maxime cũ ha-
beat signa, & formã, & statutũ pij loci & ecclesiastici, ac
ẽt sic denomineẽ ad hoc de sen. excõ. si iudex laicus lib.
6. circa mediũ, & quod no. Arch. de p̃ben. cũ de benefi
cio in gl. s. xl. an. in fi. lib. 6. Ad secundã quæstionẽ cũ q̃
ritur de hospitali continentiũ Viso & perlecto instru
mẽto insinuato exẽptionis, sic dico, q illa exẽptio non
ualuit maximè ĩ pręiudiciũ successoris multiplici ratio
ne. Prima qa dicta exẽptio & submissio nõ fuit facta cũ
consensu capituli sui. Nã cũ in tali exẽptione & sumis-
sione fiat alienatio iuris ep̃alis non potest fieri sine con
sensu capituli sui, ut de his quę fiũt a pręlat. tua de dona.
pastora. de reb. eccl. non alie. c. 1. primo responso in cle.
Maximè si ille ep̃s iurauit non alienare, ut in c. ut super
4 de reb. eccl. non alien. ¶†Itẽ quantũcunq; ep̃s ẽt cũ con-
sensu cap̃li sui aliquã ecclesiã a se generaliter eximat nõ
põt à se abdicare uisitationẽ & correctionẽ, & per conse
quẽs procurationẽ recipere debet, ut nota. 2 1. q. 2. uisis,
& de donat. pastora. ¶Non obst. de relig. dn. c. constitu-
tus, qa quod ibi dicitur confirmatũ fuit auctoritate apo-
stolica, ut no. de cẽsib. cũ uenerabilis. ¶Item quo ad quar
tã legatorũ uidetur, quod ualuerit exemptio p canonẽ
12. q. 2. c. ultimo. Sed non est uerũ: ut ibi notatur ex quo
non habuit consensum capituli in p̃iudiciũ successorũ.
Posset tñ se defendere pręscriptione si perue nisset ad le
gitimũ tempus: ut de pręscri. de quarta, quòd non est, in
5 casu nostro. ¶†Concludo ergo quòd potest ep̃s uisitare,
procurationem recipere, & quartã legatorũ, & mortua-
riorũ nõ obstãte exemptione prędicta. ¶Item queritur
6 †an tẽpore interdicti in quatuor festiuitatibus anni, in q
bus permittitur celebratio diuinorũ possit ep̃s altaria,
& uirgines cõsecrare, & uelare, benedicere, & illa ĩpo-
nere monialibus, maximè uiduis & corruptis, & an pos
sit calices & paramẽta benedicere & similia facere. Su-
per quo est aduertendũ, quod tempore interdicti gene-
raliter sunt prohibita sacramenta & diuinorũ celebra-
tio. Fallit ĩ quibusdã casibus, ut probatur & nota. de sent.
excommun. permittimus. & c. responde, & eo. ti. alma in
prioc. li. 6. & de pœn. & remis. c. quod in te. d espo. quod
non est cum sim. ¶Ad propositum aut ista de quibus quę
ritur sunt prohibita tempore interdicti: ut quia compre
henditur sub sacramentis, & quia comprehendunẽ sub
celebratione diuinorum. Si comprehẽdũtur sub primo:
tũc nõ licet illis quatuor diebus ille p ep̃m expediri, qa
licet illis diebus permittatur collatio sacrorũ, tñ non ni
si aliquorũ. Hinc est, q Io. And. & Arch. no. ĩ c. alma, q
illis diebus non põt corpus Christi concedi sanis, qa ex
quo est tradita regula negatiue, sufficit nõ iueniri cõces
sum. Si uero ista de qbus quæritur cõprehẽdũtur sub se-
cũdo. s. sub diuinorũ officiorũ celebratione, tũc dicendũ
est, q ista illis diebus possunt p ep̃m expediri, ex quo di-
uinorũ officiorũ indefinita & generaliter permittitur,
sic generaliter est intelligẽdi p̃missio de qbus de cõiug.
lepro. c. 2. de priuil. quia circa. Maximè cũ hoc sit fauora
bile, & p cõsequẽs ampliandũ, & sit priuilegiũ pricipis,
& sic p cõsequẽs latè interpretãdũ, ut no. Archi. in d. c.
alma, in illa q̃one qua quærit an die festiuo possit dici
cõpletoriũ. Et dicit, q sic q multi seruãt licet Ioã. And.
teneat ibi cõtrariũ. Nũc restat uidere an sub primo an sub
secũdo cõprehendanẽ p̃missa & similia. Qđ aũt nõ cõpre
hẽdãtur sub sacris, Patet qa sacra ecclesiæ sunt septẽ. s.
baptismus, pœnitentia, cõfessio, extrema unctio, cõfir-
matio, eucharistia, & matrĩm. Sed ista de qbus q̃rit nõ sunt
aliquod istorũ. Et si diceres ista dependent ab ordine ep̃a
li, qui ordo ep̃s non posset illo tp̃e cõferri, sicut nec alij
ordines, ergo &c. Respõdeo, quod nõ est bona illatio,
Nã celebrare missam & dicere euangeliũ cõpetunt ratio
ne ordinis presbyteratus, & diaconatus, q ordines non
possunt cõferri illis diebus, tñ licitũ est illis dieb. missã
& alia officia diuina celebrarẽ. Ergo relinquit, q cõtineẽ
sub noĩe diuinorũ officiorũ, & p cõsequẽs sunt p̃missa
illa & similia puta benedictio aquę abbatis & abbatissæ.
Sed de benedictione aquæ vr̃ obstare qđ no. Inn. & Host.
de exces. p̃la. c. fi. ubi dicitur, q nõ põt fieri tp̃e interdicti.
¶Respõdeo, quòd nõ licet benedicere aqua tẽpore iter
dicti publice & iterdictis astatibus, secus si fiat eo modo
quo alia diuina officia celebrãtur tẽpore iterdicti, & ma
ximè illis diebus quatuor solẽnibus Itẽ benedictio abba
tissæ est quædã oratio, q̃ fit super eã. Sed aliqui dubitarẽt
de benedictione abbatis, qa ea recepta põt cõferre ali-
quos ordines. ¶Respõdeo q sola benedictio nõ sufficit,
nisi sit presbyter. de ętat. & qual. cũ cõtigat, & de his dua
bus benedictionibus no. Io. And. post Host. de statu. regu
la. c. 1. i cle. ¶Dico ergo breuiter quod omnia p̃missa pos
sunt expediri illis quatuor diebus, qa permissa celebra-
tione diuinorum omnia intelligũtur permissa, q̃ cõpre-
hẽdũtur sub eis. ¶Et põt subsequẽter q̃ri an illis quatuor
diebus possint sepeliri corpora ĩ cœmeterio. Et ex præ
missis uidetur quod sic, nã cũ sepultura nõ includaẽ sub
sacramẽtis, sed pot ius sub diuinis officiis, ergo uidẽtur
permissa & forte hoc uoluit cõciliũ Vienẽ. de sepul. c. 1.
sub uerbo casibus exceptis à iure. ¶Sed dominus Ioãnes
Andr. & Pau. hodie tenẽt ibi contrariũ licet cõtrariũ sę
pe obseruetur. cuius opinio põt sic saluari. tẽpore inter-
dicti sepultura est prohibita, nõ qa cõprehendatur sub
sacramẽtis uel diuinis officiis, sed suo speciali capite est
prohibita ad terrorẽ sicut in usurariis, & in his, qui mo
riũtur ĩ torneamẽtis, de torneamẽ. cap. primo, de pœn.
& remissio. quod in te. Igitur cũ sit prohibita per se &
specialiter nisi reperiatur cõcessa debet durare prohibi
tio. ¶Sed posset de nouo dubitare licet sepultura sit p̃hi
bita, an officiãtes ad sepulturam sint irregulares. ¶Non
puto, maximè illis quatuor diebus, quia aliud est offi-
cium sepulturæ, ipse actus sepulturæ & sepeliendi, & de
multis quæstionibus circa sepulturam tempore interdi
cti not. per Ioannem Andr. in dicto concilio Vien. ¶Sub
sequenter quæritur an tempore interdicti episcopus ea
nuis clausis interdicto exclusis, & submissa uoce possit
calices & paramẽta benedicere & similia facere, quæ si
bi soli cõpetũt ratione ordinis episcopalis. ¶Ad hoc re
spõdeo, q etiam tempore iterdicti quis posset officiare,
& missam celebrare, & eucharistiam consecrare, ut ĩ ca.
alma. §. adiicimus, & prædicta nõ includantur sub sacra
mentis. Dico, quod licitè poterit illa expedire eo modo
quo alia diuina officia sibi liceret interdicti tp̃e cele-

7 brari ecclesiæ clausis. ¶Itē†quæritur an ecclesias pauper
rimas,quæ pp nimiā paupertatē nō possunt habere recto
res,& quarū collatio præsupponitur deuoluta ad sedem
apostolicā possit aliis ecclesiis unire.Et vr̄ quòd non,qa
q nō pōt cōferre,nō pōt unire uel aliter ordinare,ut no.
Io.And.de præbē.si tibi lib.6.in uer.sed nūquid in fin.Itē
quòd nō licet directè,nec indirectè uel per obliquū, de
reg.iur.cū quid lib. 6.Si igitur episcopus nō pōt impedi-
re papā in collatione directè,ergo nec indirectè,scilicet
uniēdo.¶In cōtrarium facit quia episcopus pōt, q plus
est,scilicet unire ecclesiā nō uacātē inuito rectore,ut de
reb.eccl.nō alie.c 2. in cle. Ergo multofortius uacantē.
Itē episcopus pōt talē ecclesiā cōmendare, donec p pa-
pā fuerit ordinatū de ea:ut no.Ioā.And.& Arch. de elec.
nemo.lib.6 Ergo si episcopus uidet,q per cōmendā tēpo
ralē nō pōt cōsuli statui ecclesiæ poterit facere perpetu-
8 am.¶†Itē episcopus habet a iure, q possit facere unionē
ecclesiarū,quæ unio respicit proprietatē.Collatio respi
cit titulū.licet ergo episcopus perdiderit ius cōferēdi &
deuolutum sit ad Papam , non tamen ius uniendi.uidetur
ergo dicendum per iura inducta pro hac parte,q ea cau-
sa licita & nō in fraudem episcopus posset tales ecclesias
unire, & si forte non obstantibus expectātibus.ut no.Io.
And.de regula c.ulti.in cle.in gl.ult.in prin.uer.nec uide
tur . Nemo enim potest accusare episcopum si templum
Dei ædificat,& si talem unionē obmitteret posset repre-
hendi de negligentia,adhoc de eccle. ædifi.c.ult.Nō ob.
quod no.in c.si tibi:quia iā ius erat.qnçsitū alteri,ut puta
posset fieri unio licet non in præiudicium illius.Vnū ta-
men sciendum est,q secundū Inn.& Host.episcopus pōt
dispensare in duabus curatis propter paupertatem eccle
siarum.¶Item sciendū est, q si eps non contulit illas te-
nues ecclesias,quia non inuenit,qui eas uellēt recipere,
non currit sibi tempus:quia illud tempus non currit,nisi
negligentibus non autem impeditis,adhoc de elec.ne p
defectu,& de conces.præben.quia.Credo , q posset fieri
unio de qua quæritur,posito,q talis unio fieri possit nō
tamen pro facta debet haberi,quo ad præiudicium colla
tionis fiendæ per papam uel legatum ipsius , quia is cui
cōfertur beneficiū sic unitum tanquam nō unitū ipsum
tenebit,dēt tamē in impetratione talis beneficij sic uniti
fieri mentio de tali unione . Sed uerius vr̄ , quòd non te-
netur impetrans de ipsa facere mentionem : ut libera sit
impetratio quo ad conferentem.facit de præben.dudum
9 §.nos igitur lib.6.¶†Itē quçrit̄ quomodo debet celebra-
ri cōtractus sup una camera qua eps emit à capitulo suo:
quia episcopus indigebat pro se pro habitatione familię
suæ,posito q mēsa epi sit distincta a mensa capituli.alias
non procederet dubitatio s̄m Host.Ista qō est facilis ēt i
cōtractu donationis, quòd plus est. Nā si episcopus do-
net capitulo siue ecōtra,uel aliàs cōtrahat nō requiritur
superioris auctoritas,qa hæc nō est alienatio : qa eps &
capitulū sunt unū corpus & una ecclesia. Adhoc de test.
requisisti,& de his quæ fiunt a præla.quanto & c.nouit,
ubi hoc no.Host.& alle.C.de fideius.l.uoluntas,& ff. de
legat.2.l.unū ea familia.§.ij.& l.peto,& facit quod no.
eo.tit.cum ad apostolicā in gl.& ideo.Et facit quod no.
in simili casu per doc,extra de proba.c.ex literis in pric.
De canonicis ,qui agūnt nomine præbendarū. distingue
aut agunt inter se aut cum extraneis. Dicit tamen Host.
ibi quod tutius est,quòd fiat auctoritate superioris.Dō.
Io.And.nec approbat nec reprobat istā opinionē,& not.
de reb.eccl.non alie.c.2.in gl.antepen.i cle.Satis placet
mihi illa opinio.Hinc est,quòd s̄m opinionē Ber.notarā
de rescrip.edoceri,& de procura.1.non potest agere si-
ne consensu episcopi, nec defendere ad oē dubium tol-
lendum ,qa difficile est hr̄e auctoritatem Papæ. Faciatis
quòd capitulū uēdat alij,& uos auctorizabitis, & postea
uos ematis ab illo , q emit a Cap.uide istā quæstionem,
de reg.iu.qui tacet in nouella lib.6.ubi tenet talē uēdi-
tionē posse fieri.Itē q̄ritur an filius, qui repudiauit hære
ditatē paternā sit patronus illius ecclesię ubi pater erat
patronus,& vr̄ quòd sic.quia ius patronatus transit ad fi
lios iure sanguinis.ēt si nō sunt hęredes,ut no.16.q.1.c.
statutū.Nūc plus ēt si repudiauit hæreditatē paternā, ut
no.1.q.7.cōsiderandū.Sed cōtra vr̄,quia ius patronatus
trāsit hincinde de persona ad personā multis modis in-
ter quos est successio hæreditaria,ut cōiter nota.per om
nes i c.cū s̄m de iure pat.& eo.ri.c.3.in cle.& ista iura in
nuūt,& tūc demū succedit filius si est hæres , alias non.
Præterea s̄m illā primā opinionē sequeretur,quod si pa
tronus donauit ius patronatus ecclesiæ uel loco religio
so,nihilominus filius succedat. quod est falsum. Nā pa-
tronus donādo uel cū uniuersitate uēdēdo ita abdicat à
se ius patronatus,quòd nō sibi nec filiis liquidè remane
at,ut colligitur de testi.significauit,de iure patronatus,
ca.uno li.6.& ibi no.arch.pro ista parte.¶Præterea si fi-
lius esset patronus sine hereditate,vr̄ quòd posset pręsen
tare ēt patre uiuēte.sicut facit quādo parochiani alicu-
ius ecclesię sunt patroni,quia tunc pater & filius eligūt
sicut quādo uniuersitas est patrona,& ad id quod proa,
me dictū est,facit quod no.Inn.& Host.de no.ope.nunc.
c.2 .& Gulielmus i Spec.de sindico,& ita seruat cōsuetu
do optima legū interpres,s̄m quā uidi in pluribus ciuita
tibus, quòd mulieres maritatæ à iure municipali exclu
sę ab hæreditate paterna,nō admittūtur cū fratribus ad
eligendū rectore illa de causa,scilicet:quia nō sunt hæ-
redes.in casu autē nostro,ex quo illa domina erat i pos-
sessione uel quasi pręsentādi,licitè potuit præsentare se
cunda uice,& debuit eius præsentatio admitti, & debet
posterum , ea sua quasi possessione defendi donec su-
per proprietate iuris eligēdi feratur sentētia cōtra eam:
ut in capitu.querelam de elec.cum similib. ¶Sed episco-
pus debet esse solicitus : ut antequam superueniat tertia
uocatio, cogat dominā ad ius ostendēdum,quòd sibi cō
petit i pręsentādo,ad quod ostendēdum nō sufficit ostē
dere quasi possessionē cum agatur petitorio,ut de causa
pos.& proprie.cum ecclesia,& c.ulti.Nā sentētia lata in
possessorio nō præiudicat in petitorio . Licet econuerso
aliter præiudicet,ut de causa pos.& propri.cū dilectus.
10 ¶ †Itē quęritur an rustici & coloni ecclesiarum,qui co-
lunt prædia ecclesiarum ad medium uel ad affictum te-
neantur soluere gabellas de parte fructuum eis contin-
gentium, & alia onera; quę imponuntur per dominum
tēporalē , uidetur quòd non per id quod habetur C. de
episcopis & clericis l. secunda §9.dist.iudicatum,& 12.
quęst.secunda ecclesiarum seruos.Sed contrarium est ue
rum. Nā pars contingens colonos i nullo est priuilegia
ta. Nā rusticus tēporali domino de parte sua sicut eccle
siastico domino de parte sua,respōdebit.¶Separatorum.
n.separata est ratio,& illa iura loquuntur in seruis,uel
in familia perpetua ecclesiarum:ut not.in cap.ecclesia-
rum,& capit.iudicatum,nō autē in seruientibus condu-
ctitiis,ut not.Archid.post Hug.11.quęst.prima,capit.se
cundo.imo si clericus affictat ecclesiā suā uel uēdit fru-
ctus,emptor nō gaudet priuilegio ecclesię.imo si trāsfe
rat fructus ad ciuitatē uel alias,soluet ad portas ciuita-
tis gabellā sicut de bonis propriis,ad hoc optimè facit.
ff.de public.& uec.l.licitatio,§.ultimo, & not. Archid.
de cēsibus,capit.ultimo lib.sexto.Verumtamen si domi
nus temporalis uidens,quòd non potest ecclesiam gra-
uare directè, & expressè grauat indirectè grauando ni-
mis rusticos suos,ita quod ecclesia non inuenit,qui ue-
lit laborare suas possessiones.in illo casu hęc non debet
tollerare episcopus sicut i simili casu,& de domibus &
i aliquibus prouident iura, de imunitate eccl.cap. ulti.
11 lib.6.¶†item quęritur an legatus , qui in principio ul-
timi anni suę legationis recipit procurationem pro to-
to tem-

to tpe,& ante annū legatio est finita,sine culpa ipsius,si papa eū reuocante ad curiā redire oportuit.teneat restituere procuratione ꝑ rata tpis,pro quo officiū legationis nō exercuit, uel nō exegit, an possit exigere ꝑ toto anno inchoato,an pro parte temporis, pro qua durauit legatio,& uidetur,ꝙ sic,scilicet ꝙ teneatur restituere & nō exigere per c.procurationes de censi.cum fi.In contrarium uidetur,quia per eum nō stetit quo minus annū cōpleret,& nō debet esse deterioris conditionis,ꝙ assessor,& legatus imperatoris,ff.de offi.assess.l.diē functo,& aduocatus.ff.de uar.& extraor.cog.l.j.Super hoc nō potest de facili cōsuli,nisi uiso priuilegio legationis,quòd pōt habere certā procurationē. Et illudam est in talibus cōsuetudini curiæ. Et si dubium emergat recurrendum est ad eum,qui misit,uel eius successorem,qui debet īterpretari suum rescriptum uel priuilegiū ad hoc de offic. ordina.c.ordinarij,circa mediū li.6.¶Præterea iura loquētia de procuratione uisitātium non uendicāt sibi locū in legato . nam legatus recipit procurationem à locis nō uisitatis:ut in c.procurationes, de censi. Itē ultra uictualia potest recipere pecuniam pro uecturis & eqs, & mulis,& aliis expēsis in ueniendo,& redeūdo:ut not. Ioā.And.& alij,eo.tit.c.2.lib.6.Quæ glo.debet intelligi in legato,nō in episcopo.Nec ob. c.1. i fi.eo.tit.In dubio autem parendum est sibi , & præsumendum est pro eo,quòd iuste exigat,nā sibi creditur,quòd sit legatus,dato,quòd nō ostēdat ex quo legatus est de latere 96.dist. nobilissimus,& hoc nō debet i dubiū reuocari,quia debet præsumi quòd oia iuste faciat donec appareat cōtrariū manifeste.¶Itē quæritur clerici alicuius ciuitatis,qui non soluerunt partē sibi contingentem de procuratione legati & sic incurrerunt sententias suas:modo ante recessum legati purgauerunt contumaciam suam & soluerunt,& dominus legatus cōmisit partes suas alicui,quòd absolueret omnes,qui soluerunt uel soluerēt.¶Itē commissarius ante recessum aliquos absoluit . aliquos uero absoluit post finitam legationē. Quæritur nunquid ualeat absolutio pro illis post recessum legati . Et uidetur, quòd sic ex quo īcæpit iurisdictionem ante recessum,ad hoc de offic.lega.ca.licet.Secus si res esset integra:ut ibi & eodem tit.ca.2.lib.6.¶Ad prædictam quæstionem uide quod not.Ioā.Andr.post Ioan.Mo. in nouel. de concession. præbenda cap.detestanda, super glos. ad præd icta Lap. ¶Sed contra. licet enim cœpit uti officio suo quo ad quosdam; hoc non prodest quo ad alios : ut not. de offic.delega.licet, quia tot uidentur esse commissiones, quot sunt personæ absoluendę,ff.de mino.l.etiam 2.q.3. abolitio cum similibus. Ad hoc optime facit de offic.de legat.cap.ultimo,§.officium,& de hæreti.nē aliqui à cōtrario lib.6.Itē sicut legatus,uel eius commissarius non potest examinare post recessum suum,& sententia excommunicationis per eum lata nondū īcursa,post recessum eius non ligaret,ut not.de sentent.excommuni.a nobis. itē nec absoluere potest ipse uel eius commissarius post recessum, quia eadem est ratio. bene facit ad hoc quod not.de off.lega.nouit in fi.Ber.& eod.tit.capi.3.i uerbo finitur lib.6.per Archi.Isti tamen clerici,qui absoluti reputantur non debent uitari in publico.Item ipsi si celebrant non sunt irregulares si errauerūt in facto,secus si in iure. Si ergo diceremus, quòd negocium omnium clericorum,qui debuerunt absolui sit connexum , tunc perpetuatio facta quo ad unum, intelligitur facta quo ad omnes: ut not. Hostien. in dicto capitu. licet. Et an sit connexū uel separatum iusto decernat iudicio uestra & nostrorum prudentum consultorum discretio .

ADDIT.

¶Determinationē istius articuli uide no.per Io.And. de filijs presbyt.ex tua .

¶Federicus scribit cuidam amico,qui uideatur mutasse contra reseruationem Papæ Io.22.

SUMMAE.

1 *Dispositio c.unic.de rescrip.lib. 6. in materia permuta. benefi.quod operetur.*

2 *Communis error si quando excuset quo ad permutationes beneficiorum,& alias ius faciat.num.5.*

3 *Constitutio declaratoria quare retro aspicere dicatur.*

4 *Ignorantia facti quod excuset, iuris uerò non excuset, cum peritiores consulere quisque possit & debeat.*

5 *Communis error,quod faciat ius, in quibus casibus procedat.*

6 *Permutatio beneficiorum ecclesiasticorum diuersimodè consideratur.*

7 *Ignorantia iuris an in damno uitando noceat?*

QUAESTIO CXII.

Amice carissime. dominus Archipresbyter Perusinus nunc de curia reuersus portauit quandam declarationem domini Benedicti duo continentem . Primo, quòd reseruationes factæ per papā Io.nō erant reuocatæ per eius obitum, de quo nulla erat dubitatio, ex quo reseruatio facta erat à sede apostolica sedi apostolicæ ꝑ cap.si gratiosè. de rescrip. lib.6. ¶Hinc aduertendū est,quod generalis reseruatio. dom.Ioā. Papæ 22. fuit ulterius prorogata per eum anno quarto Kalen. Ianuarij 1. die 2. exeunte Decembri. Pontificatus ipsius domini Ioan.Papæ anno 18.ad duos annos,& post ipse decessit anno 19. die mense Septembris,& sic durauit dicta reseruatio prorogata post mortem ipsius per annum & ultra, a Kalen. Ianuarij 1334. usque ad Kalen . Ianuarij 1335 . Declaratio uero ipsius domini Benedicti papæ dicit reseruationes per ipsius domini Ioan. obitum reuocatas non esse , sed eas habuisse,& habere roboris firmitatem factam anno secundo Pōtificatus ipsius secundo Kalen.Octobris,id est ultima die Septembris 1336. & sic finita erat dicta ultima prorogatio ante dictam declarationē per octo menses uel circa post quam declarationem multæ fuerūt electiones prælatorum ecclesiarum, quæ sub ipsa reseruatione includuntur si durassent celebratæ , ac etiam confirmatæ, inter quos fuit domini episcopi Stephani. Hoc pro tanto dico,quia declaratio illa non solum declarat illas reseruationes per ipsius domini Ioā. obitum non expirasse,sed etiam addit eas habuisse,& habere roboris firmitatem , propter quod uidetur etiam hodie ipsam reseruationem prorogatam , quæ alias finito prorogationis tempore expirabat, durare . Et si ita est nulla electio de prælatis talium ecclesiarū fieri potest, uel potuit , quod durum est dicere , secundum quod prouisiones electiones & permutationes de beneficiis reseruatis per quoscunque factæ erant nullæ & irritæ ipso iure . ¶Circa quòd aduertendum est, quòd per hanc declarationem detegitur omnis error de Thuscia & etiam curiæ domini legati , qui consuluerunt, & tenuerunt , & facto ser-
1 uari fecerunt, quòd permutatio alias ritè facta non impediebatur per illam generalem reseruationem per ca. unicum de rescrip.lib.6. Et si dicatur , quòd legatus habuit speciale mandatum super his permutationibus. Respōdetur, ꝙ plurimas permutationes fecit antequam haberet illud speciale mādatū super his permutationibus. Itē in illo speciali mādato fiebat mentio de ecclesiis collegiatis,quæ comprehēdi non uīr sub cōi appellatione dignitatum de præbenda , cum in ille lib. 6. Vidi etiam dum fui Senis quasdam literas Papæ Io. directas super-

quadam permutatione facta Florentiae per legtum de
qnadam Abbatia ad Priorarũ, in quibus declarabat,qđ
legatus etiam uigore illiut specialis mandati;cuius mẽ
tem ibi posuit, non potuit talem permutationem facere
supra cuius declarationis copiã habebat Abbas de Agnã
no pro quo ipsa faciebat quare si ita est multi noti & ami
ci tanguntur,qui ecclesias collegiatas,per dictũ legatum
obtinent ex dicto titulo.¶Circa ꝙ uideatis super hit uer
2 bis.Et primo.An in istis†communis errnr excuset permu
tationes hactenus factas,& uidetur,ꝙ sic per id quod no.
de postula.c.uno super uer.docebo,li.6.Sed contrariũ uř
uerius per textum declarationis ipsius domini Benedicti,
3 qui respicit præterita.† Itẽ cõstitutio declaratoria semꝑ
respicit retro, q̃a qui declarat nil noui dicit,sed antiquũ
declarat. ff. de hære. insti. l. hæredet palam, & de usurit
cum tu.¶Quero secundo an permutantes cognita illa de
claratione possint propria auctoritate uel aliquo modo
ad sua beneficia redire.Et uidetur dicẽdũ, ꝙ si talit igno
rantia uř ignorantia facti,ꝙ tunc possint ad sua beneficia
redire c.si beneficia,de præben.li.6.Hoc uř uerum , quia
talis reseruatio nõ impedit renunciationem,& sic nullo
modo potest redire ad beneficiũ antiquum. Ergo debet
ire ad papam,ut permutationẽ cõpleat,conferendo hinc
4 inde beneficia sic renunciata.s.ex causa ꝑmutationis.†Si
uero talis ignorantia debet dici iuris ignorantia,tunc nõ
uĩr excusari,q̃a ignorantia iuris non excusat maxime in
clericis,quia peritiores consulere potuerunt,& sic nõ ex
cusat,ut no.1.q.4.§. notandũ 38.dist.in summa.Et maxi-
me,ubi de iure papæ dubitatut , quia ad eum recurrendũ
est,ut est tex.de off.ord.c.ordinarij uer.si uero,li.6.& fa-
cit quod no.eo.lib.de elec.si eo tempore ad fi.& in gl.sci
5 licet ante tempus & de iudi.cum uenissent.† Et si dicař,ꝙ
communis error facit ius per l.barbarius, canonizatam.
3.q. 7.§.tria in prin.Respõdeo,quòd illa iura loquũř qñ
communiter erratur circa factum,ut quia creditur com-
muniter,quòd quidã,qui se gerit pro ẽpo sit ẽpt,qui non
est ẽpt. Et ꝙ qui est seruus cõmuniter reputatur liber.Sed
hic error erat circa iut,ut patet ex declaratione, & sic in
utroq; casu non põt rediri ad beneficia antiqua.¶Tertio
posito,quòd sit error iuris,& quòd nõ possit rediř ad sua
6 beneficia propria auctoritate nec aliquo modo.¶†Quæri
tur an intersit si prælatus ecclesiæ collegiatæ permutauit
cum prælato ecclesiæ nõ collegiatæ,uel si permutauit cũ
Rectore simplicis ecclesiæ parochialit,uel cũ uno cano-
nicatu quid erit. Dico qđ facta renunciatione hincinde
ẽps potuit,& poterit illã ecclesiã parochialẽ uel canoni
catũ conferre illi olim habenti ecclesiã collegiatã.Sed re
seruatione obstãte, nõ potuit ecclesiã collegiatã confer
re illi olim rectori ecclesiæ paruchialis.Sed dèbuit recur
rere ad suum ẽpum uel ordinatium & papam , & in hoc
casu ex ui reseruationis factæ. Nam dicta reseruatio Pa-
pæ Io.non impediebat renunciationem,uel aliam speciẽ
uocationis,sed bene impediebat beneficij uacantis proui
sionem. ¶Quid ergo si ambæ ecclesiæ collegiatæ erant.
Dico quod renunciatio hincinde facta tenuit,sed nõ po
tuit sequi collatio ꝑ ẽpum,sed debuit seq̃ per papam,qui
quo adhoc est ordinarius,sed quęritur tam in primo ca-
su,q̃ in secũdo,posito ꝑ ueritate,quòd ẽps nõ potuit post
renunciationẽ cõferre beneficiũ reseruatũ,an iste,qui ex
collatione sibi facta ẽpum licet de facto administrauerat
in tali beneficio perdidit ius,quod ad tale beneficiũ habe
bat cũ sibi & nõ alii erat cõferendũ,ut de rer.perm.c.uno
in cle.Et uř,ꝙ ꝑdiderit de elec.auaritiæ,& de præbẽ.cum
7 iã dudũ.Sed ꝯtra,quia†iuris igno.nõ nocet in dãno uitan
do.ff.de iur.& fac.igno.l.error,& l.iur.ignorãtia.¶Sed ꝯ
iuris ignorãtia nõ excusaret , ubi tractař de dãno uitan-
do,ut no.in c.eum, qui de præb.li.6.Sit uera opi.Arch.in
d.c.eũ,qui li. 6.ult.respõso, qui intelligit illũ uiolentum
ĩgressorẽ bñficij,qui præter auctoritatẽ superioris se im-
miscet,tunc uř,ꝙ iste perdiderit iut cõc sibi cõpetẽs & ꝑ
consequent nõ põt petere a papa, quòd talẽ ecclesiã col
legiatã sibi debitã ex causa permutationis renunciatã si-
bi cõferat.Sed æquiut & benigniut uř,quod illud c.eũ q.
itelligatur de uiolẽto quẽ nõ iuuaret lĩa cõfirmationis,
ut ibi no. Et sic uř , ꝙ ille iuris ignorãtia ductus,& maio-
rũ suorũ,& sapientũ errorem secutus,de trãs.capi.serno
ad finem,& ꝑ cõsequens dolo carẽt, non perdiderit ipso
facto ius sibi cõpetent ad tale beneficiũ, & per cõsequẽt
posiit petere a papa,quod ꝑmutationẽ cõpleat sibi dictũ
beneficium cõferendo donec hoc faciat ex quo certifica
tus est hoc modo ꝑ declarationẽ d. Benedicti,ꝙ non hẽt
ius in beneficio dẽt abstinere ab administratione & fru-
ctibus,& si nõ fecit nõ est dignut,ut ꝑmutatio ꝑ papam
cõpleař cum sit priuandus q̃a rem alienã pertractat,ut in c.
dudum de elec.¶Vltimo & difficilius quæro.Ponè præla
tus ecclesiæ collegiatę seruatæ renunciauit in manibus
episcopi ex causa permutationis faciendæ cum quadam
ecclesia parochiali,uel canonicatu,&sic assecutus est illã
ecclesiã;uel canonicatũ,& alius assecutut est illam eccle
siã collegiatã . Demum euincitur ab isto illa parochialis
ecclesia,uel ille canonicatus per illum ad quẽ dicta eccle
sia uel canonicatus ꝑtinebat.Modo quæritur quõ succur
rendũ sit illi,qui ecclesiã collegiatam dimisit.Dicendum
est,quòd renunciatio ipsiut ecclesiæ collegiatę tenuit,ut
s̃ dictũ ẽ.Itẽ dicẽdũ est,quòd ipsius collatio nõ potuit fie
ri ꝑ ẽpm illi, q̃ dimisit ecclesiã parochialẽ uel canonica-
tũ,q̃a cũ ille daret rẽ alienã nõ potuit recipere ecclesiam
collegiatã titulo ꝑmutationis,q̃a q̃ rẽ alienã dat,nõ cõ-
trahit permutationẽ:ff.de rer.permu.l.j.in fi.tũ q̃a ẽps nõ
poterat conferre ꝑꝑ reseruationẽ,tũ ẽt,q̃a ẽps,cuius nõ
intererat intẽdebat illi conferre titulo ꝑmutationis,quæ
sequi nõ ꝑt reseruatione obstãte.Ergo uř,ꝙ ille,q̃ eccle-
siã collegiatã dimisit ad ipsã redire nõ potsit:quia renun
ciauit,nec aliã hře possit,q̃a est euicta,q̃d ergo erit.
¶Quidã dñt ꝙ cũ sit deceptus ꝓbabili errore facti,quod
possit ꝓpria auctoritate ad suũ beneficiũ redire ꝑ c.si bñfi
cia li.6.Et hoc uř placere Io.And.in c.unico de rerũ ꝑmu
tatione ad fi.li.6.in nouella.¶ Alij dñt,ꝙ c.si beneficia,lo
quiř non qñ interuenit renũciatio primi beneficij , sed
sola dimissio facti, quæ dimissio hẽt effectũ, tenet adep-
tio secũdi . Sed in casu nřo interuenit expressa renũcia-
tio,cuius effectus ab aliquo nõ depẽdet.Et si hoc uerũ ẽ,
uř dicendũ,ꝙ restitui sibi dẽt bñficiũ suũ oli.s.ecclřia col-
legiata,q̃a ea nõ secuta.ꝑꝑ quã facta fuit renũciatio:ut ff.
de condi.ob tur.cau.l.ult.Et facit qđ ibi no. gl.imo uř in-
quantũ,ubi dicit, ꝙ non erat alius distractus sic iste nõ de
nũciaturus . Sed licet sit tibi restituendum non tamen per
ẽpm,quia licet ẽps poterit recipere renũciationẽ,non ta-
men põt conferre.Et sic ad papam uř eundum,qui non ex
gratia,sed iure debet sibi beneficium reddere cõferendo.
¶Itẽ quæritur an pendente reseruatione potuit fieri unio
legitimè & debito modo. Et uř,ꝙ nõ. Nam qui nõ potest
conferre,non põt unire,ut de præ. si tibi absenti in gl.sed
nunquid lib.6. ¶ Sed contratiũ uř uerius,ꝙ una extinctio
& suppressio beneficij debito modo facta ualet,ut no.de
rescrip.c.ult.uet.hoc uř ponderãdum in cle.& in declara
tione facta super extrauag.Io.22.quæ incipit execrabilis.
¶ Non ob.quod dixi de c.si tibi:quia ibi non dicitur,ꝙ ua
1 luerit unio,sed quod non possit fieri in ꝑiudicium absen-
tis,& hoc est consonum iuri de donati consultationibus.

¶Consultatio Federici de senis

S V M M AE.

1 *Notarius an cogi possit officio iudicis ad instrumenta pu-
blica conficien.*

2 *Notario dicenti se instrumentum confecisse,sed imbre uia
sicam amisisse an sit credendum.*

QVAE-

QVAESTIO CXIII.

Titius constituit Meuium procuratorem ad obligandum Sempronio centum ex causa depositi,& Ioannes notarium rogauit, q de procuratoria cõficiat instrumentũ.Modo Sempronius creditor petit a notario,q conficiat instrumentũ procurationis & si bi tradat:ut possit agere contra Titiũ debitorẽ.Quæritur quo iure cogatur dare instrumentũ.¶Itẽ si notarius dicat nunquam fuit rogatus, uel feci tale instrumentum quid iuris,& quod erit remedium.¶Item si notarius dicat bene recolo,q fui rogatus,sed nõ inuenio imbreuiaturam, & de hoc uult iurare, an stetur suo iuramento, cum ipse alias habeat librum protocollorum seu imbreuiaturarũ. Et an hæc causa sit summariè tractanda per l.secunda,ff. de feriis,super uerbo tabulis exhibendis.

¶Responsio domini Griffoli.

1 ¶Credo, q † tabellio compellatur officio iudicis conficere instrumentum,cum ad conficienda instrumenta publica cogi possit,ut no.C.de tab.l.1.Et not. super rub.Et uocatur seruus publicus.Et hoc dico ad similitudinem argentarii,ut l.i.ff.de æden.& ff.eod. l. ait prætor.§.1.Si autem confecisset, tenetur actione ad exibendum. C.ad exhiben.l.fi.& ibi nota.Dico insuper, q si notarius dicat se confecisse instrumentum,tamen dicit,q amisit imbreuiaturam, non creditur iuramento suo. Sed debet casum probare:ut dicit tex.& glo.no.ff. de æden. l.fi quis ex argentariis.§.ult.licet uideatur arg.contra.de fide instrum. l.fin. ¶Super ultimo puncto nunquid si negat,quo iure cogatur, credo q summaria iudex debet cognoscere,& informationem habere,si confecit uel nõ,& hoc habito: tunc coget summariè eum ostendere Codicem imbreuiaturarum,arg.ff.ad exhiben.l.3 .§.sciendum.Nam cũ summatim cognoscit,petet interesse propter suum instrumẽtum.igitur coget eum.Et ita credo ego Griffolus.

SVMMAE.

1 *Absentia aduocati an sit causa sufficiens & iusta super sedendi in causa & nouam dilationem dandi.*

2 *Sacramentum an possit quem a contumacia excusare.*

3 *Iudex debet probationibus faciendis fauere, nec debet eas angustare, & infra consi. 119.num.2.*

QVAESTIO CXIIII.

Super puncto commisso per sapientem uirum dominũ Dominicũ iudicem causarum ciuilium Communis Perusii in causa uertente inter Petrum Conali ex una parte,& Conciolacelli ex parte altera,quoque quæritur an secunda dilatio,quo ad impedimentũ probã dum pro parte dicti Petri sit danda, de cuius puncti commissione cõstat manu Bertoli Ioannis notarii publici de Perusio.Ego Federicus de Senis minimus decretorum doctor ad consulendum sup hoc requisitus,dico & consulo saluo tamen semper consilio saniori,q secta fide de impedimẽtis allegatis saltẽ de absentia aduocati per ꝓpriũ iuramentũ,dari debet dicta secunda dilatio. Nã quod ab sentia aduocati sit iusta causa,quòd debeat in causa super sederi,uel noua dilatio dari, probatur in eo,quòd nota, ut li.non contesta.ca.1.Et quod ad probandũ hoc impedimentũ.uel similia sufficiat iuramentũ partis,probaĩ primo auctoritate scilicet speculatoris,qui hoc tenet in casu nostro,in titulo de dilat.§.ulti.ad fin.& ita tenet in ca su magis arduo,scilicet cum dr appellatio deserta,appellans uero dicit, quòd propter infirmitatem nõ potuisset prosequi,tunc statur sacramento,ut ipse nota.in ti.de appellat.§.nunc breuiter,uer.quid ergo si appellatur.

2 ¶†Itẽ per sacramentũ suũ excusatur quis à contumacia, ut nota.4.q.5.c.uno in glo.ultima.Itẽ per tex.probari uĩ. extra de elect.c.quia ꝑ ubi per iuramentũ probatur impedimentum,ad idem de testi. ultra tertiam,ubi ad obtinendam quartam dilationem, quod plus est,sufficit probari impedimentum per iuramentum in preiudicium partis,ad idẽ de regula. statutũ in fi.lib. 6. ubi timor probaĩ per iuramẽtum in præiudicium,ad idẽ de testi.præsentiũ & de except.capit. pastoralis cũ similibus.Cũ ergo iuramentũ probari liceat quod est plus,ergo quod est minus de decimis ex parte 3. de reg.iur.cui licet lib.6.Et ubi ea dẽ ratio uel maior,ibi idẽ ius,de confir.uti.uel inuti.c.cũ dilecta, & de similibus ad similia procedendum est.Non enim possunt omnes articuli &c.ff.de le.l.non possunt.Et maxime procedit hoc,cum per partem aduersam non allegetur,quòd probationes suæ perierint per quas pnterat reprobare testes, quos intendit iste inducere in secundã dilatione.ad quod facit.ff.de adop. le.l.mancipiorum. Et hoc ratione magnæ auctoritatis uiri tenent,quòd terminum peremptorium datum ad producendum instrumentum audiatur quis uolens producere,ut no.Ioan.And.de uerb.fig.sæpe,in cle.ad fi.in glo. ibi.ergo. fauere enim de

3 bet iudex †probationibus faciendis,& eas non angustare uel restringere,ut ff.de testi.l.curent,ut li.non contest.ca. quoniam in princ.& de testi.dilecto.sæpe enim iura ne ueritas pereat admittunt probationes,alias minus sufficientes,ut patet in text.& gl.de restitu.in integ.cap.ex literis & de re iudica.cũ Bertoldus.Et maxime cum prima dilatio minor fuerit quam ius commune concedat.in quo ca su facilius datur secundã dilatio,ut no.Inn.de testib.cap. ultra tertiam ad finem.

SVMMAE.

1 *Iudex inferior facta per gesta per superiorem non retractat nec iudicat,non corrigit nec emendat.*

2 *Executor uel subexecutor a papa constitutus,an debeat bcat esse dignitate constitutus.*

QVAESTIO CXV.

Casus talis est. quidam delegatus uel executor a Papa datus,uel subdelegatus ab illo,fecit aliquem processum contra aliquem. Ille contra quam processum fuit illum procedentem coram suo episcopo trahit, & petit illum puniri de inordinato processu,& ipsum processum declarari nullum,quę ritur nunquid ordinarius possit de hoc se intromittere. ¶Ad hanc quæstionem ridiculo dignam, & risu parentẽ dicendum est,quod ordinarius, & etiam legatus de lateẽ nõ põt se intromittere.Sed hæc cognitio pertinet ad su

1 periorẽ illius procedentis ,ratio q†minor facta,& gesta ꝑmaiorẽ,nõ recusat,nõ retractat,nõ iudicat,nõ corrigit uel emẽdat 11.q.3.facta & 21.dis.inferior de ma.& obe. cũ inferior, & no.in cle. ne Romani in prin.in ti.de ele. siue ergo ꝑ appellationem,siue per querelam agatur con tra ꝑcessum alicuius iudicis semp apud superiorẽ illius est agendum.ff.de mino.l.minor autem magistratus,C.si aduer.rẽ iu.l.aduersus, & de app.l. præcipimus.Hinc est qđ Legatus de latere etiã nõ intromittit se nec potest se intromittere de processu habito per delegatum Papæ,de offic.dele.studuisti de accus.ad petitionẽ,sed totũ pẽdet ex delegantis arbitrio,ut de sen.& re iud.cũ.¶Sed quis dubitat,quod eps minor est delegato Papæ,ut de offi. de le.sane.de off.ord.pastoralis 2.responsio:ubi patet qđ ordinarius nõ absoluit excõicatum per delegatum.Imò hẽc

ordinarius parere processui delegati,& pôt excommu-
nicari ab eo.de off.de le.sanè.d.c.si quando.& c. pastora
lis.ad finé de rescr.cú côtigat. cú similibus ad hoc quod
no.Host.eo.ti.super eo.in gl.j.ubi oino uide.¶Itê de gra
côcessa à Papa nô pôt se itromittere ordinarius de iudi.
cú ueuisset & de off.or.§.si uerò li.6.Ergo nec de ꝓcessu
habito per executoré,cuius ptás est accessoria ad gratiá
de off.dele.si super gra.lib.6.Ad idê de côfir.uti.uel iuri.
c.2.sed hodie spâle est,quod inqsitoré deliquété í suo
offi.suus superior amouere pôt.licet iurisdô eius à Papa
depêdeat.ut de hǽti.c.2.in cle.Et pmissa maximè locú ha
bent,si ille, qui côqueritur coram epo appellauit ad Pa
pam,à processu illius delegati uel executionis.ut est ca
sus de app.solicitudi né.ad idê eo.ti.si duobus.& de offi.
dele.licet.¶Quinimo delegatus uel subdelegatus posset
mâdare Episcopo qd se nô itromittat de hoc suo ꝓcessu,
nisi í repellêdo petitoré excôicare eú; tâq̃ prælatê ipe-
dimêtú iurisdôni suæ.de off dele.c.1.melius de hǽticis:
ut iqsitionis;§.prohibemus lib.6.¶Nô ob.si dicat qd ta-
lis delegatus nô habet aliquá iurisdôné pp aliquá câm,
puta si dicat qd est excôicatus uel nô est í dignitate po-
situs.Ná ipse delegatus habet cognoscere an sua sit iuris
dictio,de rescr.sup literi.& iterdú habet cognoscere ar
biter.eod.titu.pastoralis.Et licèt aliquando ordinarius
possit se informare de iurisdictione delegatoru m, non
tamen pôt pronunciare de iurisdictione inter delegatos
uel pares:ut eo.ti.cú contingat.quod optimè facit ad ca
2 sum præsenté.¶†Sed an executor , uel subexecutor de-
beat esse côstitutus in dignitate,necnè,Arch.no.qd nô,
de rescrip.statutú.§.í nullo lib.6.Et sic dicêdú est,quod
de quocúq; alio obiectu,qui opponi pôt contra iurisdô
nem uel processum delegati,& cú nos tractemus de iu-
risdône non est dubiú,ꝙ ista ueniút cognoscenda & ter
minâda in ui dilatoriæ iudicij ante lit.cont.de re iudic.
inter monasterium.Frustra in hac materia mêbranas oc
cupamus.19.dist. si Romanorum. Et non est dubitandú,
ꝙ ordinarius de præmissis non dubitat dicere , se dubi-
tare ut se exoneret ab onere iudicádi seu interloquédi,
sed partes non sunt grauádæ in salario consultorum,ex
quo sufficiens est in cognoscendo & dirimendo hác du
bitationem.de rescrip.statutum.§.accessorium.lib.6.Igi
tur in noie dñi pronunciet episcopus ore,ꝙ corde sen-
tit.quia nô dubitatur ꝙ episcopus non intendit usurpa-
re iura Papæ.& ita in factis aliorum se habeat sicut uult
alios se habere in factis suis.Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Excommunicatus suam uel suorum iniuriam prosequi uolens an admittatur ad accusandum,agedum,uel denunciandum.*

2 *Spoliatus an prætextu excommunicationis restitutionem petere differat.*

QVAESTIO CXVI.

MIrandum est quomodo aliquis canonista pos-
1 set dubitare , an†excommunicatus prosequens
suam uel suorum iniuriam admittatur ad ac-
cusandum , uel agendum, uel denunciandum,
cum ratio propter quam excommunicatus non habet le
gitimam personam standi in iudicio uolens alium impu
gnare sit generalis,& per consequens prohibitio debet
esse generalis Ratio autem prohibitionis est : quia non
possit sibi côicari sine periculo, & ut cêsura ecclesię ma
gis timeatur , & contumaciæ uitium reprimatur : ut de
excep.exceptioné.eo.ti.pia.lib.6.¶Vnde si excommuni
catus nomine alieno agat repellitur.de proba.post ces-
sionem.Si uerò nomine proprio agat proprium factum
prosequens,puta repetit mutuú,uel depositum,repelli
tur:ut patet de iudi.intelleximus, & e.ti. exhibita,de ex
cep.cum inter in fi.ubi dicitur, quòd nô pôt recôuenire,
& eo.ti.a nobis,ubi dicitur,quòd nô pôt accusare,ad idê
de hær.excommunicamus.§.credentes,& quod no.Inn.
de accu.nulli,& hoc expresè nota.4.q.6.omnibus,& de
testi.testimoniú,in gl.ad idem 4. q. 1. c. 1. & de senten.
excô.decernimus,præterquam in duobus casibus, & de
rescrip.c.1.li.6.& de offi.ord.significauit.Et si nô admit
titur in ciuilibus ad proprium factú , per côsequés mul
to minus í criminalibus,quia illaudabilis intentionis ge
2 nus est accusatio 2.q.6.si quis episcopus.Quod plus † est
spoliatus,cui plurimum fauoris debetur a iure,si petit re
stitutionem à spoliatore repellitur prætextu excommu
nicationis,ut no.13.dist.c.1.in fi.de procu.ex insinuatio
ne in uerbo canonicam,& de rescrip.c.dilectus í gl.hoc
iure in fi.& idem apostillauit Io.And.de excep.a nobis,
in gl.ibi addebat criminosus non excommunicatum. Et
remittit ad gl.Io. positam 4.q.6.omnibus.Et hoc núqui
nisi modo in dubium reuocaui.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Probatio quæ in iudiciis probantem non releuat admitti non debet.*

2 *Papa,si dixerit aliquem renuntiasse in suis manibus,& renuntiationem per eum admissam cum proprium factum narret quod plena fides adhiberi debeat.*

3 *Rescriptum in forma conquestus est nobis uel significauit, uel sua petitione monstrauit si quando impugnari possit.*

4 *Verbum significauit quod referatur ad præteritum tempus.*

5 *Non probat hoc esse quod ad hoc contingit abesse.*

QVAESTIO CXVII.

CAsus talis est. Ioannes præsentauit quoddam
rescriptum apostolicum causæ seu causarum cô
missionem continens,directum domino ioanni
Cardinali apostolicæ sedis legato omni carens
suspitione,tam ex bulla charta filo, quam stilo,& dicta
mine cuius tenor talis est.Ioannes episcopus &c. Signi
ficauerunt nobis Ioannes Martinus &c . post præsen-
tationem pręfatus Ioannes fecit citari præfatum Mar
tinum ad causam Qui Martinus termino dato ad oppo
nendum inter alia opposuit , quod dictum rescriptum
manifestam continebat falsitatem,ex eo .quòd ipse Mar
tinus tempore datæ dicti rescripti erat absens a ciuitate
Auenionen.ubi datæ fuerunt literę per 2.dietas,& plus
dicês, quod nec ea sua scientia,nec alicuius pro eo legi
timè interuenientis fuit dictum rescriptum impetratú.
1 ¶†Modo quæritur nunquid admittatur,uel admitti de-
beat ad probandum , & uidetur ꝙ non , quia probatum
non releuat , quia stari debet & credi assertioni & nar-
rationi domini Papæ cum super eo fundetur intêtio sua
& proprium factum narret,ut de proba.literis in cle.Ná
super illo significato,& narrato fundatur ítentio papæ,
id est cômissio quæ sequitur ln dicto rescripto.¶Itê í ta
li significatione non potest cadere error uel ignorátia,
2 quia dicit significauit nobis.Vnde†si papa narrat talé re
nunciasse in suis manibus & renunciationé fuisse per eú
receptam,non est dubium ꝙ proprium factum narrat,&
fides plenaria debeat adhiberi,ut in d.ca.í literis,ad hoc
optime facit de testi.cú a nobis ad fi. & ibi glo. Host. &
per Ioan.And.de renunc.cap.1.lib.6.Si opinio contra-

3 tia esset obseruanda iam omnia rescripta, quæ dicuntur cō questus est nobis talis, uel significauit, uel sua petitione monstrauit posset per aduersarium impugnari, dicentem, quod ille impetrator non fuit in curia tempore datæ literarum consequens est falsum, ergo & antecedens. falsitas consequentis apparet ex stilo & cōsuetudine curiæ quæ talem exceptionem non admittunt ut no. de rescrip. nonnulli, & c. ex parte. quem stilum & consuetudinem allegari licet, ut patet in fi. in §. quod super his & de falsis licet & cap. seq. & de senten. excom. adhoc ut sicut. ¶ Præterea dato, quod probaret ille Martinus se fuisse ab sentem tempore datæ hoc non releuat, quia tempore datæ literarum potuisset per plures & plures menses hoc significasse Papæ & per literas, uel nuncium, uel procuratorem. Non enim ex rescripto apostolico cōcluditur, qd̄ impetrans die dati rescripti fuit in curia: quia uerbum illud significauerunt refert se ad præteritum tempus. Sed sola commissio est illa, quæ refert se ad diem dati rescri
5 pti. † Non enim probat hoc esse quod ab hoc contingit abesse, de transla. cap. inter. Et si diceres quod remediū ergo dabitur Martino, qui reuera nunquam cōsensit per se uel alium tali impetrationi literarum? respōdeo, refert hoc Papæ, qui benignè eum audire debet, & facta fide aliqualiter de errore, uel circumuentione, uel allegata in dictis suspitione, aut reuocabit commissionem, aut sociū dabit, quem uolet pars, & tertium ex officio iuxta stilum & consuetudinem curiæ. Ad primum facit quod no. Hos. in d. c. cum à nobis ad finem. ¶ Ad secundum facit quod legitur & no. de iudi. causam quæ Fed.

¶ In contrarium facit quod no. Io. An. in nouella post Host. de rescrip. nonnulli super uerb. ualeant. Lapus.

¶ Consilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Sententia interdicti uel excommunicationis contra totam ciuitatem lata an liget non culpabiles?*

2 *Actus iudicialis cum publicè excommunicato, & in eius fauorem actitatus an sit ualidus.*

3 *Testamentum ob excommunicationem inualidum, an per absolutionem ualidetur.*

QVAESTIO CXVIII.

Factum tale est. Rector Marchiæ Anchonitanę processum fecit & sententias promulgauit contra quādam ciuitatem Marchię: ut si non facerent hoc, & illa infra certum tempus ciuitas esset subiecta interdicto, & consiliarij excommunicati essent. Illi de illa ciuitate fuerunt inobedientes. Quidam qui fuerat consiliarius tempore processus fecit testamentum, & quidam qui similiter fuerat cōsiliarius & publicus notarius scripsit testamentum. ¶ Primo quæritur an prædicti sint excommunicati, & si sunt, an possit ille testari, & an scriptum illius notarij fidem faciat. Et an excommunicatus sit testabilis passiuè, & an rector successor illius possit illos absoluere, & an excommunicatio opposita con-
1 tra testamentum possit pluries opponi. ¶ † Ad primum dicendum est, quod si non sunt culpabiles nō sunt excommunicati, quia tali sententia non ligantur nisi culpabiles, & mens & intentio proferentis sententiam fuit solum inobedientes punire. ¶ Adhoc senten. excom. c. ulti. lib. 6. & de pe. j. in 3. col. in cle. & de immu. eccl. non minus i fi. & de sen. excom. Romana in fi. secundum Host. & Arch. ibi & quod nota. de præben. c. illorū, in gl. ij. ¶ Ad secundum posito quod fuerint inobientes & per consequens excommunicati, dico testamētum ualere cū illa excōicatio non fuerat notoria per rei euidentiam: quia inobedientia illorrum duorum non fuit notaria: tum quia per sciētiam hominis, parte citata non fuerunt declarati excōmunicati, & quia declarari debuerunt not. de censi. c. ul. in cle. sequitur quod fuerat occulta, & sic obesse non debuit. at. eius quod legitur & not. C. de testa. l. j. & per Io. de sen. excom. si ueto ad fi. & melius de excep. pia super uerbo duraturus. & in Spe. de instr. edi. §. instrm, uer. qd si testis in scriptis. Si uerò fuerat notaria uel rei euidētia uel per sententiam declaratoriam, etiā isto casu sequē. opi. Inn. credo testamentum ualere: ut ipse no. de sen. excom. cum uoluntate, & Petr. & Ab. in c. pia, & idem ibi Arch. rationes ibi tanguntur sufficienter per Archi. Nam
2 † actus iudicialis cum publicè excommunicato, & i eius fauorem actitatus ualet: ut in c. pia, multo fortius extraiudicialis: ut patet in c. solet de sen. excommu. lib. 6. & qa facilius impeditur actus iudicialis, quàm extraiudicialis; ut ibi patet in eo, quod no. in d. l. C. de test. maximè: quia per testamenti factionem alijs acquiritur, non testāti licet testatoris desiderio fauendum sit, ut C. de sa. san. eccl. l. j. hoc tenet Io. An. in nouella in c. decernimus, tamē licet testamentum ualeat nō potetit probari per illā scripturam præsupponamus notarium publicè excommunicatum: ut no. in d. decretali decernimus, de sent. excō. li. 6. & Inn. in c. pia in uerbo duraturus. ¶ Ad id quod quęritur an sit testabilis passiuè respondetur secundum pręmissa, q sic. Nam si testamenti factio est præmissa excommunicato, quando magis est præmissum quod capere potest ex testamento? ¶ Addi. j. ¶ Nam infinita genera hominum sunt, qui possunt capere ex testamento, & tamen non possunt testari, sed non econuerso. Sed si præsupponeretur, quòd excōmunicatus testari non posset quod est plus, tunc consequenter quæri posset an posset ex testamento capere, quod est minus. ¶ Qd̄ aūt rector successor illius i onere & honere posset absoluete illos, posito qd̄ fuissèt excōicati nulla est dubitatio, ut patet de offi. ordinatij pastoralis ij. respōso. & 11. q. 3. si eps ante damnati. ¶ Ad id quod quęrit an isto casu excōicationis exceptio posset pluries opponi elapso termino perēptorio, ad probandū de iure suo dicēdū est, q non. ¶ Nō ob. c. pia ubi uř innui cōtrariū: quia illud c. pia. loquit qn̄ exceptio excōicationis opponitur in uim dilatorię: ut repellatur ab agēdo. Hic autē opponitur in uim perēptoriæ, ut no. Io. And. & Arch. in c. pia, & eo. ti. c. uno in cle. & ibi de hoc in glo.
3 ij. Sed posito pro constanti, † q testm̄ excōicati nō ualeat unquid resumit uires si ante mortē absoluatur? Vř, q sic. arg. eius qd̄ no. de usur. c. 2. in gl. ulti. in fi. li. 6. & ibi in nouella, & Pau. de sepu. ca. 1. in uerbo manifestus in cle. ex quorum dictis colligitur, q attēdendum est tempus mortis. ¶ Sed cōtra uř per regulā non firmatur de reg. iu. li. 6. Alij distinguūt inter testm̄ & codicillos p l. j. §. j. ff. de le. 3. ¶ Hoc ultimum ad præsens relinquo disputationi legistarum. de aliis uero prout suprascriptum est, sic consulo ego Federicus de Senis minimus decretorum doctor nūc perusij actu legens. In cuius rei testimonium proprium sigillum appolui.

ADDIT.

¶ Ex testamento. Host. tenet contrarium, q nec actiuè nec passiuè sit testabilis, ut recitat Arch. in d. c. pia.

SVMMAE.

1 *Prælatus contrahens nomine ecclesiæ, an ipsam ecclesiam & successores obliget.*

2 *Probatorum facultas quod ampliari debeat, non coangustari & supra consi. 113. num. 3.*

3 *Probatio paternitatis, filiationis, copulæ carnalis & longinquæ consanguinitatis cum difficiles sint lex contestatur ijs probationibus, quæ haberi possunt.*

4 *Probari quod commode non possint per extraneos si quæ*
fiant domi,uel in camera , & propterea domestici ad-
mittantur .
5 *Tutor,prælatus, uel executor, an omnia per eos acta te*
neantur testibus probare .
6 *Nunciis etiam uilibus an sit semper credendum præci-*
puè in his quæ ad suum spectant officium.

QVAESTIO CXIX.

1 NVlli dubiũ est†si prælatus cõtraxit nomine eccle-
siæ puta mutuã pecuniã accipiẽdo,& pecunia sit
cõuersa in utilitatẽ ecclesiæ,ipsa ecclesia & suc-
cessores ad restitutionẽ obligãtur.¶Itẽ certũ est,
ꝙ cõuersa dicitur pecunia i utilitatẽ ecclesiæ si expensa
est i ꝓsecutione electionis,& cõfirmationis,& eas con-
tingẽtiũ,ut in c.cupiẽtes,& c.ut præterite.& hoc est suf
ficiẽter tactũ per alios.Sed restat uidere si ꝓbatũ est,uel
quomodo ꝓbari pōt pecuniã mutuo acceptã cõuersam
2 fuisse in hãc cãm.¶Circa quod aduertendũ est,ꝙ†iura se
cundũ diuersas qualitates negociorum diuersos modos
probãdi induxerũt,& noluerũt angariare facultates pro
bationũ,sed potius ampliare & habilitare.exẽpla patẽt.
3 †difficile enim est probare paternitatem,filiationem,co
pulam carnalem,consanguinitatem longinquam,unde
iura in his,& similibus casibus,qui non recipiunt cõsue
tas probationes cõtentantur probationibus,quæ haberi
possunt:ut extra de proba.c.3.de fil.presb.c. Michael de
testi.licet ex quadam.item:quia in l.si quãdo.C.unde ui
difficile est probare res ablatas & in l.sancimus.C.de iu
di.difficile est probare minutas expensas,ideo lex proui
6 dit,ut sufficiat probatio leuis.¶†Item ea quæ fiũt domi,
& in camera nõ possunt per extraneos commode pro-
bari,ideo ea probanda admittuntur domestici , de testi.
ueniens 2.Dico ergo,ꝙ cõstat de uacatione plebis,& ꝙ
dominus Mutius electus & confirmatus fuit ibi,& admi
nistrauit,& quomodo litem passus est, & ꝙ tempore ad
ministrationis ipsius ecclesia nõ habuit redditus unde
dictæ expẽsæ potuerũt administrari, & propter hoc mu
tuum cõtractum est. Dico ꝙ probatio expensarum pa-
tet re ipsa.Ad hoc 1 3.dist.peruenit,& de censi.Romana,
§.notoria,lib.6.Nam prædictis actis & actitatis a prici-
pio uacationis usque ad perfectam deductionem uaca-
tionis,considerata facundia aduocatorum,&cõsultorũ,
consuetudine laudabili reginnis,quæ in talibus uersat,
& cõsultis expẽsis,quæ fiunt pro prouisionibus domus,
& familiæ,iudex potest taxare huiusmodi expẽsas,idest
ex huiusmodi actitatis & cõsuetudinibus recipere pro-
bationem expensarum.Ex quo tamen tractatur,de expẽ
sis,siue sint expensę litis,siue ꝓpter litem,siue extra litẽ
ad quemcũque finem agatur illa probatio, debet suffice
re,quę potest haberi.unde Inn.in c.super eo.extra quod
me.cau. extẽdit l. si quando C. unde ui ad quamcunque
uiolentiam,item ad actionem de dolo, item ad furtum,
item si dominus aliquem bauniuit &c. & hoc approbat
5 ibi Host.¶†Item tutor,prȩlatus,uel executor aliqua ex-
pendit,uel distribuit,nũquid in qualibet minuta expen-
sa erũt necessarij duo testes?absit,sufficit enim probatio
quę cõueniens potest haberi in talibus.Ad hoc facit qđ
nota.de accu.qualiter & quãdo ij.in glo.sed quilibet de
bet,& in Spe.de instr.ędi.§.nunc aliqua in 5.colũ.uers.
ꝙ si executoriam habuit & quod nota.Host.de testi.tua.
Productis igitur act is & actitatis fundata est intẽtio Ioã
nis. Nam de iure & consuetudine notorium est expẽsas
in talibus fieri debere,consideratis ecclesię facultatibus,
diuturna uacatione,& personis litigantium,ut i c.cupiẽ
tes & c.ut prȩteritę & maximè procedit hoc ex quo no
tarius actorum,& dominus Mutius,qui fecit expẽsas suo
testimonio adiuuatur præsumpta probatione iuris.Nam
& de facto proprio arguitur adeo,ꝙ nõ esset idoneus te
stis,ut in l.serui canonizata 5.q.3.ad idem de testi.eod.c.
ult.& si subtilitatibus pernitiosis ecclesia uteretur nõ in
ueniret,qui cum ea cõtraheret.ff.de mino.uerum.§.si lo
cupleti,& quod no.5.q.3.hoc ius in gl.¶Sed nunc restat
respõdere ad obiectiones,quæ fiunt contra testes. Dico
ꝙ primus testis probat . Nã cum fides & industria sua sit
inducta publica auctoritate scilicet per episcopũ,& cle
rum,uel per alterum ipsorum rationes suæ dicuntur au-
thenticæ & fidem faciunt,ad hoc de prȩscri.ad audientiã,
& quod not.ff. de eden. l. quædam & probatur quis esse
excommunicatus si inuenitur in matricula excommuni
catorum non abrasus 2.q.3 .c. Facit ergo fidem talis li-
ber uel matricula , ex quo publica auctoritate scriptus
est.& facit quod no.de proba.cũ causam in j.glo. Et eni
officialis adhoc electus est,& sic in his,quæ ad suũ offi-
6 cium pertinent sibi credi debet.Nam†nunciis uilibus in
his,quæ ad suum officium spectant creditur.Ad hoc ex
tra de testi.c.præterea.ff.si mes.fal.mo.dix.l.j.Item si li-
ber talis campsoris fidem non faceret de iure,ꝙ facit ta
men de consuetudine,quę non modicè auctoritatis exi-
stit fidem facit,nec debet quis audiri cõtra tales laudabi
les,& utiles,quinimo necessarias cõsuetudines,de sym.
ad apostolicam.¶Obiectiones autem factę contra secun
dum , & tertium testem non sunt curandę . Nam dictum
est supra,quòd sine dicto illorum probatio expensarum
fit a iure & cõsuetudine consideratis circunstantijs per
sonarum aduocatorum litis,ut dictum est supra.¶Cęte-
ra suppleat circumspecta prouidentia consultorum, &
etiam iudicantis .

¶Responsio domini Federici de Petrucijs de Senis de
cretorum doctoris .

SVMMAE.

1 *Dispositio c. 1.de consue.li. 6.quo casu procedat .*
2 *Canonicus præbendatus in una ecclesia, in qua cuidam*
est assignãdum officium loco canonicæ an si ad illud of-
ficium assumatur amittat primam præbendam .

QVETIO CXX.

QVæsitum est , quid de canonico prębendato , qui
de nouo institutus est ad altare perpetuum in
eadem ecclesia , quod requirit unum capella-
num,& quod altare habet dotem suam sibi assi-
gnatam ab aliquo extraneo, an priuatus sit ipso iure ca-
nonicatu an priuandus per sententiam, & an episcopus
posset dispẽsare.Et uidebatur,ꝙ decretal.j.de consue.li.
6.faceret ad quęstionem nostram.Vsque modo pluribus
implicatus non potui respondere . Nunc uero captata
1 oportunitate respõdeo.Et primo dico,†quòd ca.1.de cõ
sue.li.6.non uidetur facere ad hanc dubitationem: quia
ista capellania non includitur sub nomine dignitatis p
sonatus uel officij, quomodocũque accipiatur persona
tus,dignitas,uel officium:ut ibi not.Archi.¶Item decre
tal.illa non prohibet habere dignitatem uel officium ca
noniam uel prębendam saltẽ ex dispensatione episcopi
ut ibi notat.¶Sed ad dubiũ nostrum facit decretalis ulti
ma de pręben. in cle.ubi dicitur, ꝙ si habens prębẽdam
3 consequitur dignitatẽ subandi,uel personatum,uel offi-
cium cui annexa est prębenda uacat prębenda prima ip-
so iure.An sit idem in eo,qui consequitur capellaniã ha
bentem dotem nõ ex bonis ecclesię uel capituli.Sed an-
tequam respondeam sermo super illa decretali ultima,
2 de pręben.istud dubium.¶†In ecclesia sunt xiij.præbẽdę
& duodecim canonici,una præbenda deputata est pro
magistro . Vnus ex canonicis assumitur ad officium ma-
gistri

gistri puta in grammatica, & ponamus, q officium magistri est perpetuum. Quaeritur an uacet prima praebenda posito, q posset docere absque praeiudicio seruitii ad qd' tenetur. ut canonicus. Credo q non uacat, quia non recipit illam praebendam, ut praebendam: sed ut redditus & salarium uel stipendium, q posset recipere laicus, ut legitur & notatur de magistris c. pen. ¶Item pone, q sint duodecim praebendę, & duodecim canonici. modo creatur, noua dignitas in ecclesia: & dotatur ab extraneo quodam & tempore fundationis statutum est, quod ad illam assumatur canonicus & fit canonicus. Modo quaeritur an canonicus assumptus ad illam, perdat suam praebendam. si dicamus ipsum perdere praebendam, & canonicatum, ergo perdet dignitatem, quę non potest haberi sine canonia, quia est contra mentem & statutum factum tempore creationis, & excoditur decre. illa de preben. c. antepen. lib. 6. Et si dicamus ipsum perdere solam praebendam, ergo eligetur canonicus nouus ad illam, & sic erunt 13. canonici, & frangetur numerus. Ergo uidetur, q non debeat perdere nec canonicatum, nec prebendam. Et si dicatur iste habebit duas prebēdas, quod esse non potest, ut supra dictum est, potest respōderi, quòd dos illius dignitatis nō censetur sub nomine praebendę, nec habet illam dotem: ut unam ex prebendis ecclesiae, nam episcopus haber bona ad suam mensam pertinentia & potest habere unam prebendam in ecclesia cathedrali, nec per hoc dicitur habere duas prebendas: ut de praeben. cum in ecclesiis lib. 6. & sic habebit dignitatem cum sua dote, & canoniam & ꝑbendam. Et si alias habens dignitatem habeat uocem in capitulo, & quotidianas distributiones non habet duas uoces, & duplicatas quotidianas. ut no. Io. Andr. de re iudic. cum olim. ¶In quaestione igitur nostra dicendum est, sub dubio forte, q ille capellanus non perdat prebendam ipso facto, cum non dicatur habere duas prebendas nisi priuilegio, statuto, uel consuetudine, utrunque requirere precisam residentiam. Et primam perderet sicut perderet primum curatum per secundum curatum, ut no. Inn. de cle. non resi. c. ult. poterit ergo habere utrunque ex dispensatione episcopi sicut posset prębendam canoniam, & dignitatem. ut no. de cōsue. c. 1. lib 6. sed equum erit, ut ex redditibus, uel quodidianis distributionib. quas haberet, ut canonicus illa hora qua celebrat: ut capellanus priuetur, quia dū non seruit in choro, ut canonicus, non debet habere stipendium deputatum seruitoribus chori, de praeben. cum secundum cum sim. ¶De ista quęstione collationem habui cum quodam doctore, qui respondit hoc quod scriptum est sibi placere.

SVMMAE.

1 *Mortuus in loco interdicto an possit ad locum non interdictum deferri & ibi sepeliri?*

2 *Filius an puniatur pro delictis patris, uel pater pro delictis filij?*

3 *Pœna sepelientis interdictum, qua esse debeat?*

QVAESTIO CXXI.

1 Quaeritur † utrum quis de loco interdicto possit deferri ad locum non interdictum, & ibi sepeliri; & maximè cum sui antiqui consueuerint ibi sepeliri, uidetur mihi saluo cōsilio saniori quod illud interdictum tangit personas culpabiles tantum, quamquam generale interdictum fuerit interpositum. Non tamen fuit intentio interponētis interdictum, q tāgat innocentes pro hoc iure canonico. Nam pœna non debet extendi nisi inquantum delictum fuerat in excedente compertum. Sed certum est, quod mulier illa non fuit in causa uel culpa, q ecclesię non obediretur, & hoc est

2 uerisimile &c. Item † de lege sancta & diuina filius non portabit iniquitatem patris, nec pater iniquitatem filii. Ergo mulier ista non debet portare iniquitatem illorū qui fuerunt causa interdicti, & per consequēs nō debet priuari ecclesiastica sepultura. Nā iura in dubi is sunt magis prona ad absoluendum, quam ad condemnandum. Quia Ber. in prin. decretalium super illo uerbo salutem, & apstolicam benedictionem quaerit nunquid per illam benedictionem absoluatur excommunicatus, cum bene dictio fuerat generalis. Respondet ibidem Ber. q non. Et ideo cum argumentum à contrario sensu sit fortissimum in iure, ergo si benedictio non tangit excommunicatos, & maledictio non tangit insontes.

¶Responsio domini Abbatis de podio Bonzi decretorum doctoris ad dubium praemissum.

¶Circa praedictū dubium respōdetur, q si interdictū est positum propter delictum alicuius, uel aliquorum alii extra locum possunt diuina audire: & alia recipere sacramenta, & ad sepulturam admitti. Si autem est populus interdictus extra locum: non possunt audire diuina, nec debent admitti ad sepulturam, cum tunc extra locum, ꝑsona sit interdicta. Hoc probatur de sen. excomm. c. si sen

3 tentia li. 6. ¶† Pœna autem sepeliētis interdictum est, q sibi interdictus est ingressus ecclesiae donec satisfecerit ad arbitriū eius cuius sententiam contempsitur extra de priuil. c. episcoporum in si. lib. 6. Et intelligas interdicto ab homine, & nominatim: quia tunc sepeliens esset excommunicatus, ut extra de sepu. c. 1. in cle. Nec predictis ob. q unus nō dabet puniri pro alio, quia speciale est in interdicto: ut no. 1. q. 4. in summa. Caueat tamen ille cui interdicitur ingressus ecclesiae nè celebret: quia incurret irregularitatem extra de sen. excom. is cui lib. 6.

¶Consultatio Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Difficultas praestationis an excuset quem uel liberet promittentem seu contrahentem.*

QVAESTIO CXXII.

Martinus promisit se facturum, q Berta contraheret matrimonium cū B. cum essent in ętate pubeti sub certa pœna. Deinde iste Martinus fecit quicquid potuit, ut fiat cōtractus, sed fieri nō potest. ¶Quaeritur nunquid iste Martinus ex tali stipulatione teneat. Sed si iste Martinus solummodo iurasset se facturum & curaturum &c. & ipse fecisset q-

1 quid potuisset excusatus esset a periurio. ¶† Modo quaeritur nūquid excusetur a pœnali stipulatione, uel restitutione arrarum, cum dici sole.t, q difficultas praestationis nō liberet quem a pœna conuentionali, ff. de uerborum oblig. l. continuus, §. illud.

¶Dominus Ioannes Paliarensis.

¶Ad quae dico, q licet difficultas praestationis nō īpediat commissionem stipulationis quo ad illud, quod ī stipulatione principaliter deducit, ut §. illud supra alleg. Difficultas tamen impedit commissionem pœnalis stipulationis secundum uerum intellectum, & probatur. ff. ad l. rhodi. de iac. l. si nehenda. §. penul. & fi. & est casus i l. 2. §. 1. & per totā l. ff. si quis cau. licet gl. dicat, q speciale sit in iudicio, sed male dicit & contra praeallegatā l. si nehenda. §. peuul. & fi. Et erit ratio, q difficultas impedit cōmissionem pœnę uel stipulationis pœnalis non autem principalis stipulationis colligitur per l. cū res §. penul. ff. de leg. j. & l. cum seruus eo. ti. Et hunc intellectū puto uerum,

uerum.& sic tenebat do.meus & sic et tenet Dy.in §.illud. sed recitare eum pluries superuacuum est, quia casus est si bene intelligatur in d.l.si uehenda.§.pen.& fi.

¶Dominus Iacobus de Sancto Miniato.

¶Quæstio ista non decidit p primo alleg.nec pro secundo dominus quādo stipulatio habet diem & pœnam.Et quæritur nunquid pena committatur. Aut nos consideramus. factum q deuenit in ipsa obligatione & tunc locū habet. §.illud.& de hoc nil ad nos.aut quærimus de pena,& tūc aut difficultas præstationis occurrit propter casum super uenientem extrinsecus accidentem,culpa non præcedente;& non ordinata ad casum:& tunc nō committitur pena in contractibus & iudiciis sm doc.Glo.secus in cōtractibus,quia committitur in iudiciis.& ita no.in d.l.continuus.§.illud.& l.2.siquis cau. Aut nullo casu fortuito extrinsecus accedente.& tunc semper committitur ut l.ante diem & l.cum filius.§.in hac de uerb.ob.& l.si de nau. fœn.& ibi not.&hoc casu nulla est opinio.Et patent.l.his contestationibus & casus ultimus est uidere.

¶Dominus Ioannes Paliarensis.

¶Ego nescio unde ista solemnia procedunt.& pro Deo nō erretis.Debetis scire q l.diem & l.cum filius.§.in hac & l.fina.de nau. fœn. supra all.non tangunt dubitationē nostram.In illis namque.ll.dubitatur de commissione pœnalis stipulationis contra hæredes promissoris.de quibus heredibus non uidebatur stipulatio pœnalis posse preiudicium parare.& tamen quantumcunque heredes ignorent stipulationem pœnalem a defuncto interpositam,& propter ignorantiam non impleant quod in stipulatione principaliter deuenit pœna committatur contra eos quantumcunque ignorantes.& iste est casus.in l.ad idem de uerbo.sig.& l.fin. de nau.fœn. l.autem cum filius §.in hac nō uadit ad unum ualhum cum præcedenti immo distinguit ætatem heredis.item considerat nunquid pœnalis stipulatio à defuncto interposita ueniat committēda pp fieri alias scire heredes uel nō sic patet. §.in hac.& quod no.per Dy.& per gl.in l.apud Iul.in prin. qui.cau.in poss. ea.Hec sicut euidēter apparet.nihil faciunt ad propositum sed in sua materia sunt intelligenda ut modo dixi. Sed ubi heres sciret stipulationem penalem interpositā, & uellet impleri quod principaliter in stipulatione dedu ctum fuit,& difficultas sola impediret,tunc propter difficultatem euitatur commissio pœnæ ut in iuribus per me allegatis.¶Et sic notant doc. nostri bene intelligētes i l. Titia super gloss. ibi posita quę format quęstionem nostram.ff.de uerb.obli. ¶Prima autem uerba facta hic non faciunt ad propositū nec intelligit seipsum qui sic loquitur.Ratio est quia tunc consideramus an stipulatio habeat diem & pœnam quando quærimus de purgatione moræ.non autem quando quęritur de commissione eius sicut patet in l. si insulam. & l.qui Romę.§ flauius.& l.si ita quis commiserit.§.scia cum sua materia ubi quæritur, non tamen tangunt dubitationem nostram quomodo.

¶Consilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Prælati ecclesiæ an non obstante constitutione Papali possint contrahere uel libere disponere de rebus suarum ecclesiarum.*

2 *Legislator non solet prætoris auctoritatem in minimis exigere.*

3 *Solennitas actus ubi mora possit esse damnosa non consideratur.*

QVAESTIO CXXIII.

Quæritur an constitutio domini Papæ.B. xij. posita sub rubrica de locis non tradendis ad firmam; nisi cum certa solēnitate,locum habeat in contractibus quos prælati de quibus in ista cōstitutione cauetur ante istā cōstitutionē circa locationes possessionū ad affictū uel ueditiones fructuū ita q dicti cōtractus ad longū tēpus nō extēdātur sicut cōsueuerūt.Et an ea nō obstāte dictos ɔtractus facere ualeāt li- 1 berè sicut prius. ¶Super dubio pmisso habita deliberatione cōuenietis uidetur dicēdū q dicta cōstitutio non īpediat quo minus dicti prælati possent sine ulla solēnitate celebrare ɔtractus locationū,& fructuū uenditionū ad tēpus modicū put hactenus ante dictā constitutionē consueuerūt.¶Ad quod dicēdū moueor hac ratione;religiosi uiri diuinis officijs deputati ut possint celebrationi diuinorū & cōtēplationi uacare possessiones suas tradūt alijs pota colonis partiarijs,uel pēsionarijs, seu cēsualibus exculēdas,nec expedit eis proprijs manibus eas laborarare.& difficile est iterdū eas p alius suis sum ptib.facere coli,& laborare.Et hoc cōiter fuit obseruatū & obseruaē de possessionib.ecclæsiarū quarūcunq;.& de talib.loquitur decret.licet eo.titu.tua.& c.pen.& eo.titu.capi.j.in clemen & de loca.capit.2.& 3.& ff.de loca & ne prela.ui.suas.c. ultim. & de iureiur. querelā. ¶Et ideo nō est uerisimile q legis nouę lator in cōtractibus quotidianis,& nō præiudicialibus uoluerit tantā solēnitatē seruari.Nā talis subtilitas esset exacta solemnitas;& si in illis minimis seruari deberet in pernicie cederet ec- 2 clesiarū.C.ad Trebel. l. pen. In illis minimis legislator nō exegit prætoris auctoritatē.C. de admi. tut. l. sancimus.Quinimo prelati sine cōuentib. uelut legitimi administratores polsēt tales cōtractus celebrare iuxta no. p Inno.& Cōpo.de rescri.edoceri.Solū. n. i cōtractibus ad longū tēpus qa possunt esse preiudiciales,& p quos uī utile dominium qi conductoribus ut not. ff. de loc. pub.fru.l.j.& loca.l.qro i gloss.notata in fi.habet locum dicta constitutio.Ad hoc de reb.eccle.non alie.c.j.i fin. in clemē.ubi no.Pau.super uerbo,possessiones,quod dicta constitutio non extēdit se ad cōcessiones,q fiūt partiarijs & pensionariis ad tempus ɔsuetum.Hic est quod tranlactiones & compositiones non reales sed temporales non requiruntur superioris auctoritatē ut legitur & no.de transac.ueniens cum similibus;¶Sed quid in uerbis immoramur?uidetur esse casus de hoc in rubrica de locis ad firmā non tradendis in constitutione canonicorum regularium uel.per hoc autem non intendimus prohibere quominus redditus & prouentus administrationum suarum ualeant locare seu uendere absque solennitate præmissa ad tempus modicum iuxta morem in regione solitum obseruari &c. In qua quidem constitutione secundum mentem reperitur constitutio monachorū de locis non tradendis ad firmam.Quod ergo in possessionibus canonicorum ad firmam dandis statutum est ad possessiones monachorum ad trahit debet,quia eadē est rō . quia ille uers. quo ad hoc non statuit ius nouū sed potius quod de mente iuris est declarat & exprimit. Ad hoc de postul.prela.c.2.de sta. mona. quod dei. Et facit Decretal.1.de re.eccle.non alie.in cle.ubi omnium religiosorum quo ad bona ecclesię conseruanda una & eadem est cōditio. Ad hoc etiam facit noua cōstitutio sub rubrica de mutuis & uenditionibus simarum in pric.ibi ad uitam uel longi temporis spacium.Ad idem facit qd no.Hostien.de re.eccl.non alie.nulli.Nam inquantū ibi prohibetur conductio secundum ueram lecturam debet intelligi sm eum de cōductione ad lōgum tempus. De cōtrario uero sequeretur absurdum & damnum ecclesijs.Multi enim sunt prælati religiosi habentes in religione superiorem distantem per uiginti uel triginta dietas. Quidam eorum uult locare uineam;uel uendere fructus ad annum uel duos uel plures,quia non uult uel non potest colere proprijs manibus nec habet pecuniā ut possit eā facere coli per diuturnos operarios,nunquid in lo- 3 catione annuali habebit requirere superiorē distātē.Nā

tubi

3 subi mora posset esse damnosa non est opus solemnitate. Ad hoc.C. de admi. tu. l. lex quæ in fin. & de sen.excom. sacro. Puto quidem uerecundum perito de præmisso dubio dubitare, & nomine dubij carere debet, prout supra continetur. Et sic ego Federicus de Senis consulo.

¶Responsa plurium prudentium super uno dubio.

SVMMAE.

1 *Soluens procuratori an semper a debito liberetur, & si pluribus procuratorib. constitutus unus possit ab alio exigere uel unus pro alio exigere.*

2 *Verbum insolidum quid significet.*

QVAESTIO CXXIIII.

Qvidam constituit plures procuratores insolidum ad petendum, exigendum, & recipiendum debita præsentia & futura &c. ¶Quæritur utrum unus
1 possit ab alio procuratore exigere debita post constitutionem contra. uel utrum unus possit alteri sponte soluere & soluens liberationem consequatur. Et dubium quæstionis contingit ex l. qui proprio. §. fin. cum l. seq. ff. de procur. maxime ex oppositionibus glo. ibi positæ secundum oppositionem Ioã. ibi positam, qui uidetur dicere q d. §. fi. intelligitur secundum. l. itaque eod. tit. qui uidetur dicere quòd non posset licet habeat speciale mandatum. ¶In contrarium uidetur: quia quilibet est insolidum constitutus procurator. & ita intelligitur sin Odo. d. §. fin. cũ l. seq. quando simpliciter sunt constituti. pro hoc facit quia sic in tutore & curatore & c. ut l. 2. C. de admin. tuto. pro hoc etiam facit ratio. d. §. in fi. & pro hoc etiam facit l. t. §. usus de proc. Super primo dico de iure dicẽdum fore quòd unus procurator potest ab alio procuratore exigere debita post constitutionem contracta, & quæcunq; essent debita & quocunque tempore contracta. Est tamen sauè intelligendum, quia aut procuratores de quibus quæritur sunt ordinati insolidum: & eo casu dico quod unus potest alium conuenire & ab eo exigere. ita intelligo præ allegatam. l. qui proprio. §. fi. Et tunc est ratio quia sicut contra extraneum debitorem posset alter experiri etiam altero inuito procuratore, conueniendo eum per litis contestationem: ut l. pluribus. ff. de procu. Quia insolidum sunt constituti. & ita alium procuratorem etiam inuitũ poterit conuenire. Et hanc rationem quæ est necessaria uoluit caute innuere litera in præallegato. §. fi duobus. Sed ubi non sunt ordinati insolidum, sed simul, & tunc unus alium nõ potest conuenire nec ab eo exigere sine speciali mandato. Et tunc est ratio, quia sicut extraneum tunc solus conuenire nõ potest, sic unus procurator aliũ conuenire non poterit. Et sic intelligi deberet. l. qui duos eo. titu. de procu. & quod in d. §. fi. no. per gloss. quæ nõ bene aperuit sanum intellectum dictarum. ll.

¶Super seruo uidelicet utrum unus posset alteri sponte soluere & soluens consequatur liberationem. Dico de iure q sic, si mandatum habet cui soluitur ad exigendum so lutionem, ut l. indultum. C. de solu. & de noua. l. non abstulit. & in authen. de colla. §. eos autem. & quia soluens procuratori qui mandatum habet ad solutionem recipiẽdam: uel generaliter ad negocia uel ad exigendum non simpliciter ad litigandum liberationem consequitur: ut præallegata. l. & sunt casus. l. uidelicet. ff. de solu. qui hominem. §. si titium. & l. si quis. §. si debitorem. & l. si quis seruo. & l. uero procuratori. in prin. & quod no. eod. tit. l. hoc iure per dominum Dyn. & ita de iure in utroq; pũcto dicerem & consulerem: ut superius continetur. Ego Ioan. Benedictus.

¶Dominus And. Rauerinus de Monte Vbiano legum doctor. ¶Ad primũ uidetur quod in casu p̃misso ab inuito exigi non posset. & hoc suadet uitandus circuitus, & uitãda absurditas quæ resultaret. ex hoc quia exactione facta per unum exigens efficeretur per hoc in quantitate exacta debitor domini. Vnde exactus de nouo posset exactorem exigere. & sic per consequens in infinitum esset abire. ¶Præterea posset dicere primo exactori. dolo facis qđ petis, quoniam mihi petenti restituere oporteret. ¶Sed his non obstantibus, credo opinionem Odof. & eius intellectũ ueriorem. qui dicit quòd si insolidum sunt constituti põt unus ab altero exigere. Ideo motiua sua sunt ista. Quia ubi, dominus duos procuratores insolidum cõstituit, uoluit quod quilibet facere posset. Et hoc signifi-
2 cat uerbum insolidũ. †Significat etiam: ut perinde posset. ac si solus esset ut l. pluribus supra allegat. & c. si duo. eo. titu. lib. 6. Sed ipse dominus uel si solus esset procurator posset exigere. ergo & ille. ¶Super secũdo ad pñs cõtẽtus sum allegantibus s prudenter factis. Et si casus primus dubius sit, hic ultimus dubitationem non habet. Et ita cõsulendum uidetur mihi Andreæ de Raueriis de Monte Vbiano minimo. ll. doctori.

¶Federicus de Senis.

¶Ego Federicus de Senis supradictis cõsiliis assentio iurib. & rationibus per consultores supra alle. maximè in secũdo puncto, per c. cum plures de offic. delega. 2. responso li. 6. nam altero de executorib. insolidum deputatis quo cunque modo negotium executionis inchoãte: collegiũ uidetur factus extraneus quo ad illum actum inchoatũ, nec potest se intromittere nisi ichoãte impedito, uel dissentiẽte. Operatur ergo ibi consensus inchoantis. q alter posset se intromittere qui non poterat. ¶Ad propositum posito fine p iudicio ueritatis quòd alter ab altero inuito non possit exire, tamen ab altero uolente soluere potest recipere. & per consequens soluens cõsequetur liberationem, quia soluit habenti potestatem recipiendi. ¶Mihi Baldo de Vbaldis minimo. ll. doctori uidetur idẽ quòd s dictis prudẽtissimis. ll. doctoribus sumendo rationes pro hoc quæ colliguntur per ea quæ no. Dy. ff. de ad mi. tut. l. 3. §. fi. & Cy. C. de admi. tut. l. 2.

¶Consilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Causa clericorum duorum ciuilis potest laico committi.*

2 *Generalis obligatio, promissio, cõcessio, uel iuramentum an includant uerisimilia non cogitata.*

3 *A sententia arbitri si quando altera partium, de iniquitate dicere possit & ualeat, & reductionem petere in totum uel in parte.*

4 *Iuramenti affectus ut plus operetur quàm simplex pactum.*

5 *Futurus dolus si quando pacto remitti possit.*

6 *Sententia quod possit esse iniquo sine dolo iudicantis.*

7 *Iudex arbiter, uel arbitrator ex eius sententia, uel arbitrio commodum aliquod uel incommodum non consequatur.*

8 *Iudici, arbitro, uel arbitratori, si quando opprobriosum sit quod eius sententia retractetur uel corrigatur & emendetur.*

QVAESTIO CXXV.

Svper eo quòd quæritur nunquid compromissum factum per dominum Rasilium domini Guidoti & Guidotum filium domini Bonauenturæ, de Guidotis. & Gubellinum filium d. domini Benedi

nesigne ea parte altera in prudẽtes uiros dominũ Petrũ
de Mura & dominũ Bnnauẽtura cãpsorẽ quondã domi-
ni Abbatis laycos,de quo cõpromisso cõstat manu Ioã-
nis gubellini notarij & Nascıbene filij domini Municij
sub annn domini &c. die octaua mẽsis Octnbris inditio
ne septima ualeat.& an ipugnari pnsset de iure cannni-
cn,ex en ꝙ alter cõpromittẽtiũ est clericus.Respoudet
domi. Federicus de Seuis decretorũ doctor,nũc Verone
actu legẽs,super hnc cõsultus,ꝙ dictũ cõprnmissum ua-
leat nec ipugnari põt ea causa ꝑdicta.Nã nedũ clericus,
& laicus,sed ẽt duo clerici adinuicẽ cõpromittere pos-
sunt in laicũ de rebus nõ spiritualibus,sed ciuilibus uel
patrimonialibus , & de hoc vř casus eatra de arbi. dile-
1 cti.& c.eaposita: ut no.eo.ti.c.cõtingit.Nã†& causa duo
rũ clericorũ ciuilis põt delegari ꝑsonæ laicæ ut no.ex-
tra de iudi.c.decernimus.& 97.dist. bene quidẽ glo. ar.
ꝙ causa ecclesiastica. quæ gl. cõmuniter oõ haberur. de
qua gl.Archi.facit mentionẽ eatra de cleri.cõiu.c.j lib.
6.i gl.tubandiũr.Vode in cõpromisso licet nil dictũ fit,
uel actũ de rebus spiritualibus,uel quasi,patet compro-
missum ualere,nec sub tali generalitate sub qua cõpro-
missum est potuerũt arbitri se intromittere de rebus spi
2 ritualibus uel quasi ad ecclesiã pertinẽtibus,qa†in gene
rali obligatione cõcessione uel iuramẽto, uel promis-
sione,nõ ueniũt nõ uerisimilia;nõ cogitata;uel illicita.
uel quod specialiter nõ fuisset & c.eatra de iureiuran.ue
niens.& ca.quintauallis eo.tit.c.j.lib.6.ff.de pig.l.obli-
gationẽ.& de reg.iur.c.in generali cũ suis cõcor.lib. 6.
Et dato ꝙ aliqua spiritualia fuissent eapressa , tamẽ quo
ad alia ualeret cõpromissum & arbitrorũ processus : ut
3 patet in eo quod le.& no.eatra de arbi.cũ tẽpore. ¶†Ad
ſm quod quæritur utrum à sententia lata per arbitros ,
altera partiũ posset dicere sententiã iniquam uel debere
reduci ad arbitriũ boni uiri in totũ vel in parte.Rñdet di
ctus d. Federicus ꝙ nõ . Nã siue isti prudentes uiri electi
cõmuniter a partibus procedãt ut arbitri, siue ut arbitra
tores,siue permixti.& sic inducatur uariatio de qua oot.
i Specu.de arbi.& arbitrat.§.ult.in j.col.uer.sed pone.&
ꝑ Inno.& Host.de iureiur.quiutauallis.nullo modo sen
tetia eorum,arbitrium,laudum,dictum,uel arbitramẽtũ
boni uiri potest dici ioiquum, uel petere reduci ad arbi
trium boni uiri,nam si ponamus eos ut arbitros proces-
sisse eorum sentẽtiæ æquæ siue iniquæ de iure communi,
uel sine aliquo pacto uel iuramento stari debet.ff.de ar-
bi. l.diem.§.stari.qoamuis secundum Host.iudea ex offi
cio suo posset occurrere si euidenter pactum contine.ct:
ut no.per eum de arbi.c. 2.in glo.significatur.unde utile
esset huic officio renunciari.Si uero ponamus eos tãquã
arbitratores,& amicos processisse non potest reduci eo
rum laudum,dictum,uel arbitramentum,ꝙ habet quasi
speciem pacti, uel trãsactionis ut dicunt prædicti Inno.
& Host.in c.quintauallis.& in corpore autem est casus:
ut differẽtes iudices.§. si tamen col.9.nõ potest dici nul
lum uel peti reduci ad arbitrium boni uiri nisi laudnm
dictum uel arbitrameotum esset cõtra Deum . Et ꝑ hoc
faciunt solemnes pactiones & rennociatiooes compro-
missi io instrumento appositæ.& præcipuẽ reounciatio,
& pactum iuramento interposito uallatum,de non petẽ
do dictorum arbitrorum sententiam , laudum , dictum,
uel arbitrameotum reduci ad arbitrium boni uiri.uel ꝑ
aliquem iudicem emendari.Et ꝙ tale pactum sic iuramẽ
to uallatum hoc operari possit probatur ꝑ iura pro hac
parte inducta per Guil.in Specu.de arbitro.§. fi. i prima
charta oer.quid si compromissum est & per do.Dy.de re
gu.iur.c.scienti.lib.6.& per Hostien.in d.c.quintauallis
in glo.magna.§. qnid si partes compromiserunt. & uer.
& hoc ultimum teneamus.¶Non obstant iura in contra
tium allegata in supradictis gloss.Nam loquuntur qoan
do iuramentum,uel cõpromissum est generaliter deitã-
dn dicto arbitrnrũ,ꝙ tunc intelligitur de dicto , uel lau-
do licito,& noo iniquo ut no.in d.c.quintauallis cũ suis
similibus.uel intelligatur quando pactum interuenit si-
ne iuramento†plus enim operatur iuramentum quã sim
4 plex pactum ut probarur extra de iureiuran . cum contin
gat.& eo.titu.c.ij lib.6.& de pac.c.2.eo.li.Hinc est ꝙ de
iure canonico ualet compromissum cum iuramento con
tra c.decernimus . & eatra de arbi.c. ij. & ibi per glo. &
5 Hostien.¶†Non nb.iura q̃ dicuot quòd non ualent pacta
per quæ futurus dolus remittatur . Nam loquitur quan-
do eapressẽ & explicitẽ futurus dolus remittatur,secus si
tacitẽ uel implicitẽ ut ꝓbatur.ff.de pac.l. si unus.§.illud.
& hoc etiam innuit dominus. Dy.de reg.iur. contractus
in fi.lib.6.At io compromisso presenti non fit pactum de
6 futuro dolo remittendo† Nam sententia posset esse ini-
qua sine dolo iudicãtis ut probatur 1.q.6.hoc etiam pla-
cuit de priui.cum olim 2.in fi.¶Præterea in l.si unus.§.il
lud.cum similibus inuitabatur ea tali pacto alter contra
7 hentium ea lucro†ꝙ ex dolo uel fraude poterit consequi
ad dolum uel fraudem committendum.at iudea,uel arbi
ter,uel arbitrator ex sua sententia uel laudo nil lucratur,
quia commodum uel incõmodũ cãæ ad eũ non ꝑtinet;
8 unde cessat causa doli committendi.† & si diceres ꝙ op-
probriosom esset iudici arbitro oel arbitratori quod eo-
rũ sententia emeodetur:uerũ est quaodo probarur dolus
iudicis adfuisse ut in prædicto capit. hoc etiam placuit.
¶Addi. ¶Aliàs secus de priuil.cum olim in fi. Præterea
ut supra dictum est, dictum uel laudum arbitrorum ha-
bet speciem pacti uel transactionis . unde cum tale pa-
ctum & transactio fit iuramento uallatum & sine interi-
tu salutis æternæ seruari posset,seruandum est,de iureiu.
c.si uero.& hoc ionuit Hostien.in præall.c.quintauallis.
io uer.& hoc ultimum teoeas superius allegatum .

¶Allegationes domini Federic.Petrucij .

S V M M AE.

1 *Negotium principale diuersis processibus intricare , & iuris ordinem turbare tollerandum non est.*

2 *Iudex secularis quo casu debeat à iudicio coram eo cœpto cessare.*

3 *Sententia secundi iudicis , ubi primus iudex à processu non est prohibitus an teneat.*

QVAESTIO CXXVI.

IN quæstione cõmini Campioli & Andreæ ad memo-
riam reduco uenerabili collegio domini uicarii du-
calis,quòd pendente quæstione præiudiciali , debet
1 supersedere primus iudex , quia † si simul procede
rent super principali negotio , & super præiudiciali es-
set negocium intricare diuersis processibus & iuris or-
dinem perturbare, quòd uitandum est. ut extra de ord.
cog.tuam.& qui fi.sint legi. lator.& de iudi . exhibita. &
de reo.eac.si iudea laicus in fi.lib.6.& ista iura sunt sum-
pta ex mente illarum.ll.C.de or.cog.& snnt caoonizata.
11.q.ult.¶Ea istis iuribus probatur ꝙ sine aliqua inhibi-
tione facienda per Iudicem ecclesiasticum coram quo
pendet questio præiudicialis iudici seculari debet inte-
rim quiescere iudex secularis.Sufficit enim ꝙ iudex secu
laris sciat litem pendere super præiudiciali , & interim
debet cessare,ut patet per iura prædicta, quę finita nõ sũt
transactione,cõpnsitione,seu longo silentio, uel auctõ-
ritate rei iudicatæ.ff.ad Treb.l.j.§.ult & de uer.sig.l. trã-
sacta. Nec enim ucrẽ est finitum uel iudicatum ꝙ appel-
latione pendente secundum leges uel secundũ canones
suspensum est.oode condemoati appellantis integer est
status.¶Ad supradicta faciunt.ff.de reg.iu.l.j. cum sua gl.
& de pœnis . l.2.§.ult.& nil.oo. ap.pend. l.2. § . integer
& me-

& melius de iniust. rup. & irri. test. l. si quis exhæredato filio. §. hi autem omnes. Item sciendum est, quod non solù in nouata post appellationem interposita à diffinitiua debent ante omnia reuocari, sed etiam innouata post sententiam, & ante appellationem, dum tamen postea sit appellatũ infra decem dies. & de hoc erat olim glo. ff. nil no. l. j. in gl. de uer. signi. si qua pœna hodie est tex. de ap. nõ solũ li. 6. j. respõso. ¶ In proposito ergo cum iudici seculari facta sit inhibitio auctoritate iuris primo: & demum per ministrum eius, f. uicarium episcopi ne contra dominum Campiolum, uel eius bona procederet i aliquo uigore instrumentorum de quibus erat quæstio, an erat usuraria nec ne, donec lis finita esset. & si lis finita non sit, cũ appellatio pendet pro parte domini Campioli solemnter infra tempus iuris interposita, & intimata & notificata nobis, sequitur irrefragabiliter quod contra ipsum dominum Campiolum obstãte inhibitione iudicis & iuris, & litis pẽdẽtia, & appellationionis beneficio, procedere nõ debetis. Et si post ipsam sententiã i aliquo processistis per modum nullitatis & attemptati reuocare debetis: ut in c. non solum. Et hoc sæpe in contradictorio iudicio i nostra curia seculari obtentum est. Et ne longe quæramus exempla, uos ipsi illud idẽ obseruatis in alia q̃one quam dominus Campiolus habet cum Campiolo &c. ¶ Quando ergo in uno & eodem iuris articulo eadem persona diuerso iure cẽsebitur pro constanti habet cõsiliũ do. Campioli quod curia sentit pro eo. ¶ Sed si curia domini Vicarij uult hoc facere maturẽ & deliberatẽ nõ debet sentire moleste dominus Campiolus, sed benignẽ & patienter sustinere. Et maxime procedit hoc casu, cũ iudex à quo appellatũ fuit, si Vicarius epi appellati sit & apostolos petenti nihil respõderit. Vnde & si appellatio alt as teneret. tamẽ processus postea habitus u ullus est. ut patet de app. c. 1. in cle. cum gl. sua. Cætera suppleat atque supplenda teneat circumspecta religio præsidentis.

Consilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Verbum transire in statuti & constitutionibus, quid importet, & in q.* 178

QVAESTIO CXXVII.

Statuto ciuitatis Senen. cauetur, quòd quicunque portauerit ad ciuitatem Senen. cinerem ad uagellandum, soluat duos solidos pro salma. Et quicunq; extraxerit de ciuitate soluat quinque solidos. & si aliunde trãsitũ fecerit soluat quinque solidos. ¶ Modo quæritur si florentinus portauit cinerem i comitatũ Senẽ. puta intra fines Senen. an debeat soluere quinque solidos uel duos Et si alius emit ab isto florentino illum cinerem, & portauit extra comitatum: an debeat soluere quinque solidos uel duos. ¶ Item si aliquis facit de nouo cinerem in comitatu Senen. & eum trahit extra comitatum Senen. an debeat soluere duos sol. uel quinque. ¶ Item ex istis duabus q̃onibus uenit quærendum q̃uo i telligatur hæc oratio, iste transit per ciuitatem Senẽ. cũ cinere, an intelligatur de illo, qui intrauit & exiuit. an uero de illo, qui existens in comitatu Senẽ. fecit ibi cinerẽ & extraxit. ¶ In his dubijs recurrendum est ad interpretationẽ consuetudinis, si qua apparet in hoc casu uel simili. ff. de legi. l. si interpretatione. & ad cõsuetudinẽ cõmunem & modum loquendi extra de spõ. ex literis. ¶ At in proposito cõsuetudo gabellæ habet quod tantum soluat ille, qui merces detulit per comitatum Senẽ. intrãdo & exeundo, sicut si intrasset & exisset per ciuitatem Senen. Et tãtum soluat ille, qui cum cineribus intrauit comitatum, & non exiuit, sicut solum intrasset ciuitatem & nõ exisset. Item tantũ soluit qui exit cum mercibus de quo initatu sicut si exisset de ciuitate. aliàs sequeretur intellẽctus absurdus. Nam si diceremus quod deberemus intelligere quod ille dicatur aliunde transitum facere, qui solummodo nõ intrauit ciuitatẽ. Sequitur quòd si florentinus portauit cinerem prope portam ciuitatis Senen. & ibi eã uẽdit quod soluere debeat quinque sol. Et postea si alius illum cinerem porter extra commitattum quod eodem modo soluere debet quinque sol. Sed iste intellectus est re, pbns & absurdus. Nam tantum debet soluere de merce, quæ intrat commitatũ & exit sicut si intraret ciuitatẽ & exiret.

1 ¶ † Item hoc probatur per significationem uocabuli. nam transire est per totum locum ire, quasi ultra locum ire. Vnde si transire per agrum alienũ fas est, ille dicitur trãsire pee agrum alienũ qui intrat & exit sicut quis dicitur transire de estatu ad estatum, de ecclesia ad ecclesiam, de religione ad religionem. ¶ Ad primum. j. dist. omnes cum sua gl. ¶ Ad secundum de transla. c. ultim. ¶ Ad ultimum de regula licet. & c. ut professores. Vnde qui à ciuitate Senen. uadit Florentiñam uõ dicitur transire per Senas. sed qui exiuit de Senis & transiuit Florentinam & trãsiuit per Podium Bonizi. Vnde si aliquis est in comitatu Senen. & uadit in Romandiolam & quæratur ab eo unde uenis respõdebit de comitatu Senen. & si quæratur qua transiuisti, respondebit per comitatum Aretinum & non dicet per comitatum Senen. Et ille qui iuit usque ad medium fluminis, & rediuit, non dicitur transire, sed dicitur transire qui de una ripa ad aliam iuit. unde trans, & ultra idem est, secundum Hug. Vnde secundum Vinc. uersus Trans, iuxta, supra quandoque notabit & ultra. Audiui tamen quod in hoc casu & similibus sic obseruatũ ẽ, quòd quicũq; non intrat ciuitatem Senen. & exit extra comitatum cũ mercantia. si iste mercantiam leuauerit extra comitatũ dicatur transitum fecere à comitatu. à qua interpretatione non est recedendum: ut dixi.

Consultatio domini Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Debitor conuentus [illegible] iudicio pro minori summa, si confiteatur de maiori an sibi præiudicet.*

2 *Confessio si quando erronea sit, uel à facto alieno dependent, uel probabili & isto errore causata conficienti non præiudicat.*

3 *Confessio emissa à præsente præsenti ad liberandum etiã sine causa, pacti uim habere censetur.*

QVAESTIO CXXVIII.

Creditor presente debitore extra iudicium dũ adinuicem rationem facerent de datis & receptis dixit debitori, quòd ipse debeat habere super tali instrumento uiginti nomine sortis, & tantum nomine usurarum licet instrumentum diceret de quantitate maiori, deinde debitor cõuẽtus in iudicio ad totam quantitatẽ contentã in instro dicit, quod debet tantũ habere creditor uigore talis instrumẽti. Ad hoc probandũ in

1 ducit confessionẽ illam. ¶ † Mõ queritur an ista cõfessio preiudicet. illa l. in cõtractibus. §. super ceteris. C. de nõ nu. pec. allegata in l. illa. cum de indebito. ff. de proba. uĩ loqui cũ debitor cõfitentur se tãtũ recepisse. cũ in l. generaliter in gl. uĩ dicere, quòd ad liberãdũ cõfessio facta nõ se preiudicat. ¶ Posset responderi illud uerũ, quando ad hoc intẽdebat. Sed q d esset dicere quòd creditor inuẽtus à debitore in uia interrogatus quantum debes tu habere à me super tali instrumẽto Responderet quod centũ florenos quòd hęc cõfessio parat liberationem in superfluo.

¶ Responsio do. Ioannis paliarensis.

2 ¶ Questio pïcus nullum dubium habet † quòd confessio preiu-

preiudicet sibi, nisi probaretur ꝙ per errorem emissa fuerit. uel ex facto alieno prætēdebat rōnem calculi. uel ex
5 alia causa probaretur iustus error quia† confessio emissa à præsente præsenti ad liberādum etiam sine causa obtinet uicem pacti. Casus est in l. tale pactum. ff. de pact. & ibi de hoc immo plus dicit glo. in l. nō solum. ff. de libe. le. ꝙ etiam emissa ab absente cōfessio ad liberandum ꝓdest absenti, & parat cōtra emittētem doli exceptionē. Sed si forte emitteretur nō dispositiuè ꝙ tamen præsumitur ꝙ dispositiuè emittatur, sed per locū, & solatiosè, tunc credo quod nō liberaret: ut in l. obligationū substātia ff. de act. & ob. & hęc est ueritas ī casu ꝓposito ſm gl. in l. generaliter. & l. cū de indebito de prob. & l. 2. §. circa de doli excep. & illæ gl. loquūtur quo ad obligationem. & quęritur nunquid cum causa uel non sit emissa.

¶Responsio domini Fede. de Senis ad plura dubia.

SVMMAE.

1 *Testatore capellam fieri iubente nulla de tempore mentionem faciēte, an hæredibus uel fideicom. poterit mortuo testatore tempus ad id agendum constitui.*
2 *Tempus eligendi, præsentandi, seu conferendi quibus currere dicatur.*
3 *Religiosus quo pacto possit a claustro auocari.*
4 *Monachus à claustro ad beneficium auocandus debet esse fama laudabilis &c.*

QVAESTIO CXXIX.

CAsus talis est. Testator in sua ultima uoluntate iussit fieri capellam, ooo tamen adiecit tempus, & disposuit ad quem uellet in posterū ius patronatus ꝑtinere. Mortuo testatore hęres siue fideicommissarius obtinuit unam constitutionem eapellę ita quōd aliquantulū processum est ī opere. sed ual
1 de parum. ¶† Modo quęritur infra quantum tempus tenetur ad exequendum. ¶Secundo quęritur quando incipiat patrono currere tempus præsentandi, & an posset præsentare religiosum. & si non præsentauit, an ea hoc priuetur iure præsentandi pro illa uice. ¶Ad primū licet de hoc uariè notatur in Specu. de Instru. edi. §. ulti. in fin. tamen uidetur standum decre. iij. de testa. cū sua glo. sic s. ut tempus sit, unius anni a die monitionis factę per episcopum, nisi iusta de causa ille ad quem pertinet, fuerat impeditus: ut ibi no. Host. uel nisi aliud tempus fuerat sta
2 tutum per episcopalem constitutionem. ¶ †Ad secūdum uidetur dicendū quōd cūm tēpus eligendi, præsentandi, seu conferendi currat tantum negligētibus: ut legitur & no. de concess. preben. c. 2. & c. quia. cum similibus. Et in opere illius capellę nō sit tātū processum, quōd possint ibi diuina officia celebrari. nec potest adhuc ecclesia uel basilica appellari: quia nō sunt ibi substantialia illius capellę, & sic cum non posset ibi consecratio adhiberi ecclesię non potest dici ecclesia, & per cōsequēs quod nō fuit ī rerum natura non potest dici uacare. Et quia etiam cessat ratio. c. 1. & s. de iure patrona. dico quod isti patrono non currit tempus nisi ab eo tempore quo ad tale edificium potest capella uel basilica nuncupari, & tunc tempore indiget regimine sacerdotis. & ante non uidetur ī mora patronus Ad hoc de eccle. ędi. c. pe. cum sua materia. Tamen ad uitandum dubium cautela est: ut patronus, præsentet, & si episcopus admiserit præsentationē bene. quidem, & si non admiserit, ea eo ꝙ nimis tempestiue ꝓcessit ad præsentandum, tamen remanebit ius saluum ad præsentandum, tēpore competenti. Ad hoc de concess.
3 preben. c. 3. lib. 6. & eo. li. de elec. si confirmationē. ¶†Ad tertium uidetur dicendum ꝙ religiosus non potest auocari à claustro nisi primo promoueatur ad beneficiū curatum: ut in hoc habeat priuilegium curæ animarum de sta. mo. ꝙ Dei de reg. super eo. & quod no. de reli. do. c. 3. in clemen. Si tamen est dubium an iste de quo quæritur sit religiosus, & episcopus ciuitatis illorum quorum interest præsentationem admiserit, & ab eo non fuerit appellatum non licebit de statu eius ulterius queri nec resistari. Ad hoc de ele. cum dilecti in fi. ¶Ad uero iste de quo quæritur sit religiosus, uiso quodam instrumento: & considerato ꝙ habitum religiosum longo tempore portauerat licet extra monasterium, uidetur dicendum ꝙ sic. Nā licet uerba dicti instrumenti uideantur esse narratoria & de præterito & sic fidem non facientia per id quod legitur & no. de probatio. c. uno in clem. tamen quia notarius in scriptis fatetur se omnibus super narratis interfuisse fides est adhibenda. pro quo facit extra de iure patro. c. ꝙ autem. & hoc etiam placet Host. de uerbo. sig. abbate in uer. fiat fides in uer. sed quid si index. maximè quia de ferendo habitum per longum tempus, uidetur ratificasse dictam professionem si quis in ea fuisset defectus. ad hoc de reg. c. significatum. & eo. titu. c. 1. lib. 6. & maxime quia ratione habitus debet præsumi ꝙ sit religiosus. & quia sic habitus, & reputatus est ad hoc de regula. uidua. & de sen teu. excom. si iudea laicus. lib. 6. ¶Ad ultimum uidetur dicendum ꝙ non sit priuatus nec priuandus per id quod legi. & no. per Ber. de offi. ordi. cum nos. & per Archid. de
4 præben. c. 1. li. 6. Maxime† quia in casu nostro in isto monacho reperitur uita idonea; fama laodabilis; & conuersatio honesta, & nulla indignitas reperitur, in eo quam ſm merita c. requiriꝛ cum in cunctis. Circa ultimū uideas no. per Io. An. de of. or. cum nos in nouella.

¶Consilium Federici.

SVMMAE.

1 *Leprosi an in eorum hospitali quod aliquo respectu dici non potest ecclesiasticum possint rectorem eligere & restituere qui episcopi loci non subiaceat.*
2 *Dispositio. c. 4. de relig. domi. in clemen. de quibus locis intelligatur.*
3 *Duplicem habens potestatem in procedendo unam eligens, aliam non uidetur includere uel exercere.*

QVAESTIO CXXX.

1 FActum est tale. † Quędā domus est in qua morantur leprosi & uncat hospitale talis loci. In ista domo nō est altare, nec campanile, nec alia per q̄ prima facie posset locus ecclesiasticus dici, uel religiosus, nec apparet ꝙ auctoritate Pontificis fuerit ad tale usum deputatus. nec est memoria ꝙ eps loci unꝗ ibi iura epalia exercuerit uel habuerit. Saluo ꝙ de testamētis & relictis ibidē aliquando quartam habuerit. Leprosi ibi morantes eligunt sibi unum Rectorem, Gubernatorem, uel procuratorem. qui nullam cōfirmationem ab episcopo loci recepit, sed ipsi eligunt sibi unum Rectorē & remouēt pro libito uoluntatis. Nunc episcopus loci petit ab isto iura episcopalia sic ut ab hospitalibus sibi subiectis Petit etiā rationem de receptis & expensis. Isti uerò dicunt, ꝙ locus non est ecclesiasticus. & ꝙ sunt exempti per præscriptionem. cuius initij memoria non existit. ¶Quęritur an decē dicant. Super quibus habita deliberatione conueniēti uidetur dicendum ꝙ præmissis ueris existentibus, talis locus non est ecclesiasticus: nec subiectus ecclesiasticæ potestati; nec ad præmissa tenetur. ad hoc facit quod no. Hostien. de relig. do. c. 4. & Ioan. And. & Pan. de preben. per
2 literas in cle. ¶†Sed cōtra extra de relig. dom. c. 4. in cle. sol. ibi loquitur de locis exemptis subiectis ecclesiasticæ potestati ut ex tex. colligitur. & hoc no. ibi Paulus de seculari-

culiaribus. ¶Sed cõ tra, nam eo ipso, ꝙ percipit quartam, quæ est de iure episcopali, signum & præsumptio est, ꝙ in aliis sit subiectus ille locus episcopo ar. de religio. do. c. 1. So. illud habet locũ in loco, uel domo, de qua, & quo certum est, ꝙ est ecclesiasticum, quia ibi loquitur de ecclesia q̃ de necessitate debet subesse alicui episcopo, quo ad iura episcopalia. Sed iste locus non est ecclesiasticus. igitur præscriptio in uno articulo non debet extendi ad alia ut de præscrip. auditis. & ibi no. gl. ¶Sed cõtra uidetur de re iud. i. cum Bertoldus. in gl. sed uidetur. Et in dubio si nesciretur an auctoritate pontificis fuerit locus deputatus ad talem usum nec ne, staremus possessioni, & re quæ prima facie apparet. quia ex quo ibi nõ sunt clerici nec altare, nec campanile, nec episcopus est in possessione exercendi cõmuniter iura episcopalia, præsumemus locum esse prophanum. ut no. Archi. de consecra. dist. 1. nemo. quia plura suadent dici eum locum prophanum, quàm ecclesiasticum. ad quod facit quod no. 13. dist. c. 1. in gl. non intelligas ad idem de proba. licet ad finem. & de iure patro. suggestum. Ad supradicta benefacit quod no. Innoc. de donatio. inter dilectos. de illo hospitali sancti Allucii. Sed contra facit quod ipse Inn. no. de ec. ædi. c. 1. ubi innuit quòd collegiũ leprosorũ est religiosum. ¶Solu. intellige illud secundum præmissa, s. quando habent ecclesiam auctoritate superioris. Alias malè dicitur ut patet in eo quod no. Io. An. & Pan. de religio. domi. c. 2. super uerbo secularibus clericis in clem. Si uerò præsupponimus locum fore ecclesiasticum & præscriptionẽ de qua supra dictum est probari posse; debet censeri locus exemptus. Verum tamẽ sit & locus sic exemptus quo minus episcopus loci posset exigere rationem auctoritate apostolica. ut in c. 2. de religio. domi. in clem. ¶Processus igitur factus contra talem Rectorem per Vicarium Episcopi ut reddat rationẽ & per uicarium non est expressum, quia tanquam delegatus uel auctoritate apostolica hoc facit, est nullus. Quia ex quo non exprimit, intelligitur uti sua ordinaria ptãte quia delegata non præsumitur nisi appareat uel probetur. Si quis igitur † duplici potestate potest uti, una ordinaria altera delegata, & in procedendo exprimit nomen ordinarii. nõ psumitur quòd auctoritate apostolica hoc faciat ut põt colligi ex uerbis Inn. & Host. de off. ord. licet in uerbo faciendi. & de præscrip. cum officii. Idem in legato dicẽdũ uidetur ad hoc de præben. hij qui li. 6. immo potest dici ꝙ episcopus cõstituendo generalem uicarium non uidetur committere nisi ea, quæ competunt sibi ratione ordinariæ iurisdictionis. arg. ad hoc d. c. 2. & de procu. qui ad agendum. lib. 6. Non autem ea quæ competunt sibi ex delegata potestate, nec talis potestas delegata quamuis ppetua, transit in capitulum sede uac. ut no. Archi. in trac. heret. in 3. charta. §. post hoc quero. & §. sequen. Et sic uidetur mihi Federico de Senis tunc actu Perusii legenti. In quorum testimonium &c.

¶Responsio do. Federici de Senis, & alorum doctorum ad pulchrum dubium.

SVMMAE.

1 *Decedere pro parte testatus & pro parte intestatus nemo debet.*

2 *Potestas Romanæ ecclesiæ dicitur esse à deo immediate, & Christi fidelibus singulari priuilegio prælata.*

3 *Romanæ ecclesiæ auctoritas in decisionibus causarum et negotiorum quod præferatur expositoribus sacræ scripturæ.*

4 *Ad Romanam ecclesiam recurrendo pro terminatione in dubiis & arduis, & maxime in articulis fidei.*

5 *Quod sancta mater ecclesia determinauerit de necessitate tenendum sit, quæ errare non potest.*

6 *Lex ciuilis seruanda est ut canon, nisi peccatum contineat, nam ecclesia Romana leges Imperiales approbauit.*

7 *Dominium rerum quo iure & quibus modis quæratur.*

8 *Testatoris uoluntas à iure deuians an sit seruanda.*

9 *Bona testatoris præter iuris ordinem occupans uel contra eius uoluntatem tenetur ad restitutionem.*

QVAESTIO CXXXI.

CAsus talis est. Quidam testator in testamento suo inter cætera sic disposuit. Relinquo domine B. sorori meç. x. sol. & uolo quòd de bonis meis plus petere uel habere nõ possit aliqua ratione uel causa. Itẽ domino Pe. relinquo decem solidos, & i ipsis dictum dominum Pe. hæredem instituo. Cum in ipso testãtõ nullum alium hæredem uniuersalem uel particularem instituit certũ est quod de iure ciuili cui canones nõ cõtradicũt iste institutus in x. sol. habetur pro herede 1 uniuersali, quia † non debet quis decedere pro parte testatus & pro parte intestatus. ff. de hæred. insti. l. j. & C. e. ti. l. quoties. ¶Nunc quæritur an finè peccato iste dominus petrus posset ultra decem solidos in quibus heres institutus est petere Et si aliquid habuit ultra; utrum possit illud retinere sine peccato. Simili modo quæritur de domina D. cui simpliciter fuit relicta quantitas decem solido. & uetita fuit, quòd amplius habere nõ posset de iure ciuili. cui canones cõsentiũt an plus petere possit. ¶Et si aliquid habuerit plus an teneatur restituere. Circa quod 2 sciendum est quòd † potestas Romanç ecclesiæ immediate est à Deo, & uoce Domini uniuerso orbi & Christi fidelibus singulari priuilegio plata est 21. dist. in nouo & c. quamuis. Et ex isto priuilegio a potestate clauiũ cõcessa beato Petro, & post eum successoribus suis, habet Romana ecclesia potestatem condendi canones, & ligãdi & 3 soluendi de transla. epi. c. 1. † & in decisionibus causarũ & negociorum. ubi requiritur scientia & potestas, preferatur auctoritas Romanæ ecclesię expositoribus sacræ scri 4 puræ. xx. dist. §. j. † Et ubicunq; in ecclesia sancta Dei aliquod dubium & arduum accidit; maximè in articulis fidei: ad Romanã ecclesiam recurrendum est pro termi- 5 natione † & quod sancta mater ecclesia determinauerit, de necessitate tenẽdum est: quia ipsa finaliter errare non potest, cum Christus pro ea orauit, nè eius fides deficiat. hnc probatur per ordinem. 23. q. 1. quoniam uetus. & in ti. de sum. trin. c. 1. lib. 6. & eo. titu. in const. cle. publicatis per dominum Ioannem papam. extra de hæreti. cum Christus & de bap. maiores in prin. 23. q. 1. hæc est fides & c. pudenda. sancta ergo mater ecclesia in suis canonib. & decretalibus doctrinæ ueteris, & noui testamẽti, adheteus, omne quod est peccatũ, & quod ex eo sequi potest, p hibet, & nulla constitutio contra ius diuinũ ualere põt. de cõsue. c. ult. & c. uigilanti, & c. fi. de prescrip. ubi ergo expresse ius diuinum morale nõ contradicat canoni nel decretali. & in dubio presumendũ est quòd quicquid facit Romanus pontifex uel statuit, quòd illud sit bene factũ uel statutũ. ut dicit vrbanus papa. 25. q. 1. sunt quidã.
6 ¶Consequenter sciendũ est † quòd lex ciuilis nisi manifestè cõtineat peccatũ, uel canonicè cõtradicat, tãquã canõ seruanda est, quia Romana ecclesia leges imperiales approbauit. ut patet. x. distinct. de capel. & de noui oper. nunci a. c. 1. & ibi sunt aliæ concordantiæ. Item consequenter sciendũ ẽ, quòd iure ciuili & canonico statutum est, quòd testator nõ põt facere quod leges uõ habeãt locum in suo testamento. quia oẽs, legibus & canonib. Romanorum Pontificum & Imperatorem astringuntur de loca. potuit. ff. de leg. 1. l. nemo potest. ¶De canone patet

tet per Inno. monarchã iuris diuini & humanis de testa. requisisti.imò multa disponuntur per canonẽ in testamentis contra uoluntatem testantium,ut eodem ti.tua & c. Raynaldus in fine. ¶Item appropinquando proposito meo sciendum est, quòd iure Romanorum pontificum, Regum, & Imperatorum statutum est. quòd:hæc si domus tua, hæc si uilla tux, id est domina rerum & modi acquirendi dominia introducti sunt à iuregentium & cõstitutione humana. Et dicit beatus Augustinus cuius uer
7 ba habentur 8.disl.quo iure†inter modos uerò acquirendi est per heredis institutionem, hæreditatis aditionem, & acceptationem legati. Item licet leges & canones sūmè faueant uoluntatibus testatorum, tamen interdum
8 declinant ab eis. Quid enim †si testator relinquit aliqd non capaci? puta spurio, bue pagano, nel bæretico. nunquid seruabitur talis uoluntas uel testator uult quod ossa sua proiiciātur in mari, uel priuauit filios, nel patronos. Certè non seruabitur talis uoluntas, quia leges hoc uolunt, & quòd lex statuit canon approbat, & quòd uult canon, hoc uult deus, quia conditor canonis potestatem
9 habet à deo, ut probatur ex præmisfis. ¶†Ergo concludo quòd domino B. si aliquid u/tra decem soli. habet ex bonis illius testatoris inuito eo cuius interest, tenetur illud restituere, quia illud habet contra uoluntatem testatoris expressam, quæ uoluntas de iure communi seruanda est, & hoc non uidetur habere aliquam dubitationem. Dominus uerò. P. debet habere totū residuū ex potestate legis, id est iuris interpretatione, quę lex uoluit, ut supra dictum est, quòd iste habeatur pro hærede uniuersali. Nec est hoc contra intentionem testatoris, quia testator non prohibuit, quòd iste dominus. P. non posit amplius de bonis suis habere. Quod ergo non apertè declaranit testator lex suppleuit & declarauit. Nec est hoc nouum. Nam in contractu sponsaliorum boc obtinuit, ut de desp.impu.c.uno lib.6. Cum ergo tractemus hic de modo acquirendi dominium introducto à lege humxna, & lex humana sic interpretatur intentionem testatoris, & talis lex habeatur pro canone, & q᷑ facit canon facit deus, uidetur quòd iste.P. sine peccato uniuersam hæreditatẽ dicti testatoris posset retinere, quia ex quo retinet eam auctoritate iuris, à quo pendent rerum domina, non peccat 14.quęst.3. non peccat, & quòd de iure possidetur iuste possidetur. de uerd.sig.ius cum concor.suis. Præfatæ ergo domiue B. resistit testatoris sntentio, & legis auctoritas. Sed pręfato domino. P. assistit legis auctoritas, & intentio testatoris præsumpta, & legis potestatem supplet canon ex interpretatione.

¶Frater Petrus de palude.

¶Dominus Frater Petrus de palude ordinis fratrum prædicatorum utriusque iuris doctor & sacræ paginæ magister parrixrcha Hierosolimitanus. uisis per eum suprascriptis, & suppositis tanquam ueris respondit, quòd de bonis acquirendis de bona conscientia standum est iuri, sicut superius continetur. Addit tamen, quòd si testator fuerit ꝑ malitiam circunuentus, deceptus uel seductus ut faceret dominum petrum hæredem in decem soli dos, ut ꝑ hoc succederet, in aliis nō per eū declaratis qđ in illo casu non posset dominus petrus omnia illa habere de bona conscientia, quia si deceptus, uel circumuētus uel seductus fuisset testator, ex quo hoc apparet esse contra mentem testatoris, quia non intelligit nec credidit illū debere nec posse succedere. in omnibusillis bonis suis licet de rigore iuris & iuris interpretatione posset esse hæres in omnibus. ¶De domina uero B. non est quæstio, quia non potest ultra quam sibi relictum est aliquid de bona conscientia habere, quia hoc esset contra expressā mentem testatoris.

¶Frater Dominicus de Lamfredis.

¶Et sic mihi fratri Dominico de Lamfredis ordinis prædicatorum super prædicto casu uidetur & respondit, & uerum sic esse credo, ut dictus dominus diffiniuit.

¶Raynerius Abbas.

¶Ego Rainerius Abbas Podii boniti uisis & diligenter consideratis prædictis, & attendens quòd per leges nulli debet laqueus iniici: ut dicit canon 17.q.s.de uidu is, & supra tangitur, per leges scilicet sic ordinatum est. Si sic nō potest esse sine peccato iā per leges laqueus inii ceretur quod sentire esset absurdum. Et quia scriptum est. Omne, q᷑ non est ex fide &c. 18. q.1.§.ex his, & de pe.dist.3.ad fi.§.illud, & de præscrip.c. ult. Et exponitur sneft.ex conscientia: ut in §. ex his præallegato. habetur textualiter, & no.in c.ult.supra alleg.sed ex fide, idest cōscientia est lex illa, quę hæreditatem differt institutio in certa re. nisi alius uniuersaliter uel i quota sit institutus, ita lex ciuilis & canonica circa domina rerum, & illi tollit, & alteri confert. Pari ergo rati one & lex illa quę hęreditatem defert instituto in certa re. ubi alius hæres institutus non est ex fide, id est cōscientia est. Nam si fiat contra conscientiam præcepti uel prohibitionis tūc non esset conscientia. Sed in casu nostro nullum præceptum uel nulla prohibitio in contrarium ab ecclesia inuenitur sed approbatio. ut probat cano. 10. dist. si in adiutorium. Et alia iura supra inducta. ¶ Quid plura canon loquens de præscriptione rerum & earum domino appellat leges Romanas & dicit eas leges diuinitus, per ora principum promulgatis 10.q.3. c.ultim. Vnde credo, q᷑ supra scribitur uerum tenendum omnino habere. Et illum dominum P. iuste succedere. Et illam dominam. B. ultra legatum nō posse petere, nec etaim retinere, nisi de uolūtate domini P. prædicti.

¶Responsio Federici ad pulchrum dubium.

SVMMAE.

1 *Beneficium ecclesiasticum uel rectoratus: nomen prioratus obtinens, an minori 14. an. maiori tamen septennio conferri posit.*
2 *Prioratus non collegiatus an sit dignita s.*
3 *Prioratus duo an ab uno possit baberi.*

QVAESTIO CXXXII.

Casus talis est. Quædam est canonica ruralis, sine prioratus sine collegio, & sine cura. Nam non habet parochiam uel limites parochiæ, nec ius decimandi, nec parochianos aliquos, nec potestatem aliquam censuram exercendi in aliquos, nec habet aliam prærogatiuam inter alios rectores. nec habet ius, quòd aliqui debeant sepeliri in eius cœmeterio, ita quòd rector eius nil aliud habet facere, nisi dicere officium suū, custodire muros ecclesiæ, & fructus percipere de quibusdam terris & possessionibus ecclesię. Verum tamen iste talis rector uocatur prior, & ipsum beneficium
1 uocatur canonica. ¶Nunc quæritur † an tale beneficium possit conferri minor 14. annis: maiori tamen septennio. Et uidetur, q᷑ non, uam prioratus dignitas est, de præbē. nisi, ergo non potest, de electione, cum in cunctis, & de æta. & qualita. c. uno lib.6. Et si non est dignitas, non potest negari quin sit personatus, de præben. cum singula super uerbo prioratibus li.6. Ioan. And. & Archid. dicunt ibi etiam non curatis, & alias de præb. de multa. & de electio. dudum 2. Quasi dicant prioratus est personatus. Vnde dico, quòd nun est curatum, tamen idem indicium est de personatu non curatu: sicut de ecclesia curata: ad idem quod no. Archid. de consue. c.1. li.6. in fin. magnæ glo. ubi dicit quod archipresbyteri, Præpositi, & decani ruales sunt constituti in dignitate. in contrarium facit, quod

qđ no. Ioan. And. de rescr. & si in gl. de istius ætate in cle.
2 ubi dicit quòd † prioratus non collegiatus non est dign ĩ tas. ad idem de elec. statutum lib. 6. ubi dicitur quod ecclesia prrochialis curata nõ collegiata, non est dignitas. Ergo multominus in casu nostro cum nec collegium nec curam nec aliquam habeat iurisdictionem. Ad idem a cõtrario sensu de statu mo. c. t. §. cæterum in cle. ubi dicit ꝙ prioratus curatus sine aliqua dispensatione potest cõferri habẽti 23. annos. Datur ergo intelligi ꝙ prioratus nec est dignitas, nec personatus, alias non posset conferri sine dispensatione minori. 25. ut in c. uno. de ęta. & quali. ergo si non est personatus, nec aliter habet curã: dicemus ipsum sim plex beneficiũ. & sic potest cõferri minori. 14. annis, ad hoc de elec. ex eo ꝙ li. 6. & facit quod no. de præb. super inordinata. Et uidemus per experientiam ꝙ si plebes nõ sunt curatæ nec alias collegiatæ nec sub se hẽant capellas, nec super aliquos habeãt iurisdõnem, uel prerogatiuam, cõferuntur ut beneficia simplicia: ut in Pleba no de Preto Grossetanæ diœcesis qui duas plebes habet. Idem in Archipresbytero Massæ, nã nõ est dubium quòd consuetudine potest introduci. ut beneficium perdat naturam antiquam & noua accipiat, ad hoc de præb. cũ de beneficio, li. 6. Itẽ uidemus quòd qñ iura faciunt mẽtionẽ de dignitatibus & personatibus nominant prioratus: ut de offi. or. c. præsenti. li. 6. Sed ad quid fieret specialis mẽtio de prioratibus si includeretur sub nomine dignitatũ, & personatuũ frustra. Imo nominando prioratuũ, & per se membrũ faciẽdo, dat intelligere quòd alia nõ includũtur sub præcedentibus ar. ad hoc. ff. de aur. & arg. leg. l. 1. ad idem constitutio. Ioan. 22. quæ incipit spectabilis quæ plures & plures dat dignitates prioratus, personatus ecclesiæ &c. Et prima declaratio facta super illa constitutione dicit quod abbatia quę aliàs est dignitas: ut de insti. ca. ult. si non est curata. nec alias habet alia propter q̃ dignitas uel personatus dicatur, non comprehẽditur sub illa cõstitutione. Et sic uidetur posse concludi qđ ex quo non est dignitas, uel personatus. uel alias curatus. potest conferri septennio maiori. Contrarium no. Io. An. & Arscrip. si eo tempore. lib. 6. non illa ratione quod sit dignitas uel personatus. Addi. Non ob. de præben. nisi quia ibi loquitur de prioratu cõuentuali regulari uel seculari. Et ideo ob. glo. Io. And. & Archi. de præb. cum singul. super
3 uerbo prioratibus. Quia † licet prioratus sit sine cura. tamen non possunt duo haberi. Nec alia duo beneficia simplicia licet haberi de iure communi maxime in religiosis in quibus magis ambitio prohibetur. ut de ele. c. ult. in cl. Itẽ potuerunt intelligere præfati Ioan. And. & Archidia. de prioratibus qui alias tales sint quod sonẽt in dignitatẽ uel personatum-alias contradiceret illa gloss. de rescrip. Et si principalis in gl. de istius ætate in cle. Nec ob. gl. Archi. de consue. c. 1. in fi. lib. 6. quia illa glo. debet intelligi de Archipresbyteris & Decanis, qui uel ratione clericorum Collegiorum uel capellarum uel alterius prærogatiuę, ut Prioratus dignitatem uel personatum hẽre deberent de uer. sig. quamuis idest.

¶Consilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Appellans à sententia diffinitiua si negligens sit appel. prosequi coram quo iudice condemnabitur in expensis.*

2 *Appellatus appellatore negligente potest petere sententiam pro se latam confirmari per iudicem appellationis.*

3 *Exceptio rei iudicatæ potest in uim peremptoriæ & dilatoriæ opponi.*

QVAESTIO CXXXIII.

Casus talis est. Quidam a sñia contra se lata appellauit; coram iudice appellationis comparuit, libellum obtulit, litẽ cũ appellatio in ipsa appellationis causa cõtestat est i processu causæ pp neligẽtiã appellãtis tẽpora exercẽdæ appellationis sunt decursa, & sic appellatio deserta est, & rata manet sñia. & iuris interpretatione fingitur nõ appellatũ in quo casu iudex appel lationis pronũciat iustẽ uel iniustẽ pronũciatũ. ut C. de appel. eos in gloss. not. formã. Appellatus uero petit a iudice appellationis declarari & pronũciari tẽpora fore decursa. & se relaxari ab obseruatione iudicij. & cõdemnari sibi appellanrẽ in expensis quas ipse appellatus fecit occasione talis appellationis. ¶Quæ
1 ritur nũquid rectè petat. ¶†Ad quod sciendũ est indubiũ ter uerũ esse appellantẽ, nõ prosequẽtẽ uel deficiẽtẽ seu succũbentẽ in causa appellationis, condemnari debere in expensis. sufficit remitti ubi communiter tractatur materia extra de dolo & contu. finem cum moderatione quam ibi ponit Innocen. & Hosti. Sed restat uidendum per quem in casu præmisso fiat ista condemnatio expensarum, an per iudicem primum, an per iudicem appellationis. & certum est quando iudex appellationis pronũciat malẽ appellatum & condemnat appellantem in expensis. 2. q. 6. omnimodo. & §. pater. & extra de ap. cum in ecclesia. & c. ut debitus. & alio multiplici remedio: eius calumnia & temeritas a lege compescitur. C. de ap. l. eos ad finẽ quorum ap. non reci. l. ab executione in fine & de pœnis calumniam. Et iste casus est indubitabilis sed non est casus noster. ¶Item quando appellãs nullo modo pro
2 sequatur appellationem & etiam appellatus. Quod † appellatus appellatore neglig ẽte potest petere sententiam pro se latam confirmari per iudicem appellationis ut extra de ap. abbate. & C. eo. tit. auf. ei qui. canonizata. 12. q. 6. siquis appel. & per cõsequens iudex appellationis nunquam habuit exercitum causæ appellationis, quia nunquam fuit aditus per aliquam partium. in isto casu iudex appellationis, qui de appellationis causa nullatenus cognoscit in expẽsis non condemnat uegligẽtem, sed potius primus iudex maximẽ si erat ordinarius extra de ap. reprehensibilis cum si. & iste non est casus noster ad literam. ¶Sed ueniẽdo ad casum nostrum prẽmittamus duo generalia ad euidentiam responsionis faciendæ. Primum est quod omnis frustrator, calumniosus, uel temerarius, seu dolosus, siue impetrando, siue agendo, siue excipiendo, uel alium actum in iudicio uel extra faciendo, puniatur saltem in expensis; quas aduersarius fecit occasione huiusmodi. probatur hoc per eum ordinem extra de rescrip. cæterum & cap. ex parte ij. & cod. titu. c. ulti. & de dolo. & contumacia capitulo secundo & cap. finem. de pœnis. cap. calumnia. Secundum est quod quilibet iudex cognoscit an sua sit iurisdictio extra de rescri. c. sup litteras ad eo impetratas nullas esse ipso iure, nihilóminus tamen condemnat in expensis impetrantem & adeũtem. & de hoc multi iuris ignari mirarentur. Et de hoc est casus. extra de rescrip. cap. ult. & ibi gloss. & clarius eodem titulo capitu. 1. in consilio Vien. ¶Item sciendum est quod ista exceptio, quæ proponitur coram iudice appellationis uidelicet dico & excipio appellationi expressè renunciatum esse uel tacitè, ut quia tempora sunt decursa. uel dico non fuisse appellatum in scriptis uel infra x. dies, uel nullo modo fuisse appellatum potest opponi in uim dilatoriæ coram iudice appellationis cõtra iurisdictionem ipsius. ¶Nam huiusmodi exceptione probata cõcluditur sñiam a qua fuit appellatũ uel iterlocutoriã,
3 uel diffinitiuã transisse in rẽ iudicatã. Sed certè ꝙ † exceptio rei iudicatæ pôt oponi in uim perẽptoriæ & in uim dilatoriç. De primo est casus extra de ap. Romana §. si ue

ro uocatis li.6.Et de secundo est casus.e.li.de lit.conte.c.
1.C.ten.rescin.nõ pos.l.impetrata.& utrobique satis Ar-
chi. post Inn. & Hoſt.Igitur respondendo qõni proposi-
tæ,dico quod si appellatus corã iudice appellationis con
stitutus siue in principio siue in processu dicat & probet,
domine iudex uos non potestis ulterius procedere in cã
appellationis.nec iurisdõnem habetis quia appellatio est
deserta.Et quia terminatum est tacitè scilicet quia tèpo-
ra sunt diuersa relaxetis me ab obseruantia iudicij.Et nõ
teneatis me plus & condènetis appellantem in expẽsis,
quas feci occasione huiusmodi frustrationis.Quis homo,
sanæ mentis posset negare quod iudex appellationis non
posset de hoc cognoscere?cum sit casus in princ.§.si uero
uocatis.& si cognouerit ita esse quis p cõsequens dubita-
bit quod cõdemnare poterit frustrantem & nõ prosequẽ
tem in expensis.Certe nullus dubitare debet per iura præ
missa.Idem sentit Ioan.An.extra de ap.c.1.in fi.li.6. Idem
super eodem de uerbo ad uerbum do.Archi.nota.quòd di
xi supra , ꝙ qñ iudex appellationis prima facie fuit iudex
& cognoscere cœpit quisquis sit exitus causæ appellatio
nis iudex appellationis appellantem condemnat in expẽ
sis probatur co.tit.cum appel.1.respon.& c.ex parte.2.&
ibi in glo.

¶Ego Federicus de Senis licet insufficiens decretorũ do-
ctor supradicta compendiosa scripta consulendo scripsi
& sigillum meum apposui consuetum.saluo semper con
silio saniori.& meliori.

¶Consilium Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Monachus an hospitali non curato præfici possit.*

2 *Monachus ponitur in prioribus,& alys benecicijs obediẽ tiarijs per Abbatem & conuentum,& reuocari potest per solum Abbatem.*

3 *Qui potest instituere quod etiã distituere possit si assumptum huiusmodi qualiter procedat.*

4 *Claustrales quod non possint directè uel indirectè perpetuari in beneficijs.*

QVAESTIO CXXXIIII.

CAsus talis est.Quidam Abbas non exemptus ha-
bens sub se unum hospitale in quo non est ec-
clesia nec capella.nec curam habet aliquã ani-
marum, in quo hospitale ad Abbatem & Con-
uentum spectat præsentatio rectoris, qui debet esse mo-
nachus. & de gremio ipsius monasterii.& ad episcopum
ipsius confirmatio spectat. qui rector sic præsentatus &
confirmatus licet habeat certa bona ipsius hospitalis di-
sponenda,de quibus bene uiuere posset:tamen in ipso mo
nasterio uictum consueuit recipere , & uestitum.& in eo
continuam residentiam facere,& habere uocem in capi-
tulo.& stallum in choro,& nuncupari monachus mona-
sterii. & pro monacho dicti monasterii haberi,& nõ pro
rectore dicti hospitalis.& re uera monachus est dicti mo
nasterii. & pro monacho ipsius monasterii se gerit & re-
putat:ac etiam communiter reputatur. ¶Modo quęritur
an dictus monachus sic præsentatus,& confirmatus,inui
tus & episcopo contradicente,posset ad claustrum ipsius
monasterii reuocari.& si reuocari potest an per solum Ab
batem reuocari posset. Super hoc puncto habita delibera
tione sufficienti dicendum vř ꝙ reuocari põt inuitus &
sine consensu diœcesani.rõ est quia in themate præsup-
ponitur ꝙ iste rector remansit & est monachus monaste-
rii.nec per talem promotionem fuit absolutus à iugo clau
stri.ergo claustralis est.Ergo nec uelle,nec nolle habet.er
go obedire debet.nec contradicere potest.12.q.1. nolo
& c.non dicatis.& de elec.quorundam. & c.si religiosus
lib.6.¶ Et posito quòd in themate sine in puncto hoc nõ
fuisset præsuppositum tamen subintelligeretur. Nam ad
hoc quod monachus posset absolui à claustro & ab eo
plenè absolui & transferri;necesse est ꝙ ad illud monaste
rium uel curam animarum episcopo uel alio subiectam
transferatur ut de elec.constitutus.de sta.mo.c.quòd dei
1 cum si.¶ † Hinc est quòd de iure monachus non põt præ
fici hospitali non curato ut no.Io.An.& Pau.de reli. do-
mi.ca.2.in cle.Archi.18.dist.quidam.Si ergo non est ue-
rè translatus remansit sub potestate & obedientia Abba-
tis.Ergo obedire debet & reuocari potest . Imo quòd si
Abbas uellet non posset esse perpetuus. Ex quo præsup-
ponis eum monachum monasterij remansisse ꝙ præsup-
poni necesse est.Nec põt obligari Abbas monacho suo
ꝙ in uita sua teneat certum locum ut no.Host.qui cle.uel
uo.c.ulti.Et optimè facit ad præmissa quod no. Archi.de
offi.ordi.c.ulti.li.6.in magna glo.Et maximè in fi.& hoc
respectu iura nolunt prioratus confirmari monachis , nè
obedientia contemneretur de confir.uti.uel inut.c.ad no
stram.& c.porrectum cum si. Sed si monachus transfer-
tur ad curam animarum & per episcopum instituitur:
tunc nõ remanet monachus monasterii.nec quicquã ha-
bet cõe cum monasterio.14.q.1.c.uno.& s 1.q.2.si quis
iam translatus.16.q.1.ne cum cuiuslibet . Et talis mona-
chus sic plenè translatus non habet necesse tenere sociũ
sui ordinis ut uo.Io.An.& Pau.de sta.mo.in cle.c.1.in 6.
col.§.ad hoc.Sed contra de sta.mo.c.1.li.6.de priui.cum
& plantare.§.in ecclesiis. & quod no.Inn.de renun.c.ul-
ti.in fi.ubi requiritur licentia diœcesani sui confirmãtis.
¶So.illa loquũtur in clericis secularibus p abbatẽ præsẽ
tatis & in religiosis ad curã aiarũ trãslatis.Et perinde nil
cõe habẽtibus cum monasterio ut dictũ est supra . Nec.n.
est incõueniẽs quod monachus prior aut prioratus subie
ctus epo pro libito Abbatis possit ad claustrum reuoca-
ri.ut de priui.c.1.li.6.Imo monachum per epm institutũ
ad beneficium manuale Abbas reuocat ad claustrum. ut
no.de sup.ne.præl.ca.uno in gl.& in talibus in cle . Nec
sequitur non potest monachus ministrare in dicto hospi
tali sine licentia episcopi.ergo non potest reuocari sine
episcopo.Tolle instantiam in confessorib.minorũ , præ
dicatorum,qui non possunt audire confessiones sine licẽ
tia episcopi.& tamen possunt reuocare sine episcopo in
decre.super cathedram de sepul.in clemen.Sed reuera il
la sola ratio sufficit ꝙ per talem promotionem nõ fuit ab
solutus à monasterio & sic semper sub obedientia Abba
tis remanet.¶Et per hoc colligitur ꝙ posset allegari cõ-
trarium.de offi.Archid.ad hoc in fine licet in alio casu
loquatur. & de offi.uica.ad hoc ubi confirmatio episco-
pi,quæ erat ad tempus.si reuocari non poterat sine cau-
sa facit perpetuum & quòd sine causa & sine iudice reuo
2 cari non potest Lapus.¶Addi.¶ † Ad secundum quæsi-
tum dico quod Abbas & conuentus habeant ponere mo
nachos in prioratibus obediẽtiarijs.& alijs beneficijs.ta
men reuocatio potest fieri per solum Abbatem.Nec po-
test inuito abbate monachus talem prioratum uel hospi-
tale tenere xviij.quæstione prima nullam.de statu regu-
la.cũ ad monasterium.§.prior.uer.abbas . uero . Ad hoc
de elec. si religiosus lib.sexto de temp. ordinan . ad au-
res.de statu regula.capitulo primo in clemẽti.Et ex quo
remansit claustralis nec est perpetuus ut supra dictũ est,
remanet sub Abbate.& ei obedire tenetur. non obstante
3 quod conuentus nolit reuocare.† Nam non sequitur ad
conuentum pertinet institutio.ergo & destitutio ut de hæ
reti.cum ex iniuncto.quia id habet locum cum institutio
pertinet ad aliquẽ de iure communi,quòd non est in ca-
su nostro ut in c.nulla.absurdum est dicere quod iste sit
4 monachus & nõ teneatur obedire Abbati. ¶†Itẽ sequere
tur secundum hoc quod isti claustrales indirectè possint
perpetuari in beneficijs quod est contra iura , & facil qđ
nota-

nota.de confirmatio.uti.nel inn.porrectum. in gl.iij. Tota uirtus istius præcedentis dubii est.& cōsistit in hoc q̄a præsupponitur sicut debet quòd iste remansit monachus ut primo responso.

¶Responsio Federici ad quoddam dubium.

SVMMAE.

1 *In beneficio quæ nam requirantur ut dicatur dignitatem in se continere.*

2 *Recepisse aliquos ad sepulturam an faciat locum sepulturæ curatum.*

QVAESTIO CXXXV.

Casus talis est.Quidam habens beneficium curatū, adeptus est pacificam possessionem alicuius alterius beneficij, cuius beneficii natura & status est talis. Primo quia ipsum beneficium uocatur præpositura. & in isto beneficio sunt duo intitulati.unus uocatur Præpositus, alter beneficiatus tantum. & æqualiter diuidunt sibi redditus beneficij. Istud beneficium non habet collegium,nec capellas sub se,nec ius decimādi,nec baptizandi.nec habet aliquos parochianos.Sed iā sunt uiginti anni,& plus,q̄ iuxta ipsum beneficium erant quædam domus in quibus habitabant laboratores terrarum ecclesiæ,uel beneficij,& q̄nque propter uicinitatem ibant ad præpositum pro sacramentis ecclesiæ. Et inuenitur q̄ iā sunt uiginti anni uel circa q̄ apud ecclesiam uel præposituram prędictam , duo pueri siue puellæ pauperes sunt sepulti. Modo quæritur an uacet prima ecclesia curata.¶Super quibus habito conuenienti studio dico & consulo ego Federicus de Senis dictam ecclesiam non uacare.quia per narrata super dictum beneficium præpositura uocatū, nō est dignitas,nec p̄sonatus. nec habet curam aīmarum.nā non est p̄positura cathedralis, nec est

1 collegiata.nec alias habet capellas. †ista sunt quæ beneficiū faciunt esse dignitatem.ut patet de electio.statutum. & ne cleri.uel mona.c.1.lib.6.& in his quę no. Arch.de consue.c.1.in magna gl. ad finem de foro compe. Romana super uerbo prælatos li.6.nec est beneficium curatum nec ecclesia parochialis eū nullum locum habet designatum,uel parochiam,uel limitationem. infra quam uel in quos exerceet iura parochialia. ¶ Et posito sine præiudicio ueritatis q̄ olim fuerit parochialis,ex quo tamē modo non est,quia actu non habet parochiam nec parochianos,non habet locum pœna constitutionis de multa: ut no.Host.de cleri.non resi.quia non nulli in fine magnæ glo.Et facit qđ no.Io.An. de elec.licet canō in gl. sed nū

2 quid li.6.¶†Recepisse autem aliquos ad sepulturam non facit dici ecclesiam curatam uel parochialem. Nā sine cura potest ēt habere cimiterium ex consuetudine, uel auctoritate ep̄ali ut no.Archi. de sepul.c.1.li.6. Quod sola sepultura non faciat dici ecclesiā curatam not. Host.de ele.non resi.c.quia nonnulli nec ēt ius baptizādi ex quo non habet certam parochi am.ut no.do.Paulus de Bono post Host.de bap.c.nno. in clemen.

¶In Christi nomine amen.

¶Consilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Stante consuetudine quòd ecclesia rligioni subiecta regatur per clericum secularem cum episcopi licentia Abbatis & capituli consensu intercedente. & an ecclesia uacante possint Abbas & religiosi unum monachorū in illius rectorem sine episcopi licentia constituere.*

2 *Monaci & Religiosi quod possint promoueri ad ecclesias seculares,parochiales,curatas etiam quod ut episcopales.*

3 *Iura loquentia ne monachi soli habitent in capellis, de quibus monachis loquantur.*

4 *Ecclesiæ status antiquus sine regularis sit sine secularis non est per inferiorem ab episcopo conuertendus.*

5 *Beneficij appellatione quid in impetrationibus intelligatur;præcipuè ubi mandatur monachum collocari in beneficio competenti.*

QVAESTIO CXXXVI.

1 Factum tale est.† Quædam ecclesia parochialis subiecta cuidam monasterio monachorum cistercien. ordinis consueuit regi per clericum secularem electum & præsentatum per Abbatem & Capitulum ipsius monasterii. & per episcopum diœcesis institutum & confirmatum per xl.annos & ultra continuos,qui consueuit uocari Prior. Nunc uacante ipsa ecclesia Adbas & Capitulum uolunt eligere & ponere monachum ipsius monasterii.per quem monachum ipsa ecclesia regatur deinceps. ¶Quæritur an Abbas & Capitulum soli,sine ipso diœcesano;possint hoc facere,an episcopus diœcesis requisitus ab ais debeat hoc facere.&prę sentatum ab eis monachum admittere.& ipsum instituere & confirmare in ea. Et si non tenetur an de iure possit hoc facere diœcesanus & quomodo.¶Habita super p̄missis diligenti deliberatione,dico & consulo ego Federicus de Senis q̄ præfati Abbas & Capitulū Possunt monachum præsentare ad ecclesiam prædictam, & episcopus tenetur eum instituere & admittere si alias est idoneus & aliud non ob. Ratio est, † quia de iure communi

2 monaci & religiosi possunt promoueri ad ecclesias seculares parochiales curatas.siue sint episcopales siue non. & tunc sunt ex toto absoluti à monasterio.&tunc subsūt superioribus quibus subsunt ecclesiæ.quibus præficiuntur.lviij.dist.ca.1.& 2.& 16.q.ne pro cuiuslibet.18.q.2. c.uno eum similib. Et facit quòd no.Bcr. de elec. officij. & plene no.Hos.de sta.mona.quòd Dei.& placet Io.An. de elec.c.1.in fi.in clemen. Et tales sic præfecti curę non

3 coguntur habere sociū sui ordinis,quia † iura loquentia ne monachi soli habitent in capellis,loquuntur de monachis claustralibus qui possunt ad libitum superioris ad claustrum reuocari.& sic no.Io. An.& Pau. de sta.mona. c.j.§.ad hoc in clemen.& probaaur per illnm.§.& c.pe. &ulti.de capel.mo. & clarius in cōstitutione nouissima monachorum rubrica de monachis ad beneficia mittendis & canonicorum regularium rubrica de mittendis ad beneficia per dominum Benedictum 12. ¶ Restat respondere ad contraria. Et primo non obstat de præben.cum de beneficio lib.6.uer cōsueto.quia ideo ibi hoc accidit, quia hoc expressit in i mpetratione.Sed fortius cōstat de supplen.ne præla.c.1. in clemen.ibi clericis secularibus. Sed ibi soluitur.Nam prout ibi dicunt Io . An. & Paulus tunc demum monachus non potest habere beneficiū curatum consuetum regi per clericum secularem quando beneficium est simplex,uel si est curatum nō potest habere ipsū:ut claustralis.quia tunc debet sortiri de alio monacho.Et sic alteretur conditio & status beneficii, q̄ per se abbas facere non potest.de sta. mo.c.j.§. ad hoc cū sua glo.aliàs sequeretur non esse uerum,quòd primo dictum est,scilicet q̄ religiosi possunt pręfici ecclesiis secularibus curatis.eum omnes ecclesiæ parochialis sint per clericos seculares gubernandæ,quòd est uerum:ut supra p̄batum est.& ita dico &c.

¶ Impugnatio consultoris.

¶Salua pace cōsultoris,dico q̄ Abbas & cōuētus sine epi

scopo non potest ponere monachum in ecclesia. de qua
quæritur.Imo nec episcopus monachum præsentatum p
eos admittere cogitur.quod clare uot. Hostien.de re.ec-
cle.non alienan.possesfiones & Archid.18.q.2.peruenit.
3 Status † enim antiqnis cuiuslibet ecclesiæ,siue sit regula
ris siue secularis considerandus est & non per inferioré
episcopo conuertendus, ut de sup.ne.prælat.c.2.nam sta
tus ecclesiarum quantum ad immutationem dependet à
potestate episcopi nō Abbatis 10.q.1.decretum.&c.regē
da.& per Inno.de exces.prælat. c. sicut unire & expresè
quo ad casum nostrum. per Arch.de præb.cum de benefi
cio li.6.¶Nec obstat quod dicitur per dictum consultoré
ꝙ religiosus potest præfici ecclesiæ seculari curatæ.Fa-
teor enim id fieri posse per Papam uel Epm.& ex cā non
per alium. Sic intelliguntur allegata per eum.Probatur
hæc solutio per ea, quæ no.Host.de statu mon.qđ Dei
quam gl.non debuit pro se inducere dictus cōsultor.No.
ipse etiam Host.in c.possesfiones & Archi.in c.peruenit.
superius allegatis.¶Concludo igitur quod nisi Abbas &
Cōuentus infra sex menses præsentēt clericum seculaṙē
posset episcopus eidem ecclesiæ de seculari clerico ꝓui
dere. ut no.Pet. & Abbas de sup.neg.pręla.c.2.& Archi.
in c.cum de beneficio.de præben.li.6.

¶Reimpugnatio facta per Federicum contra consulentem.

¶Antequam detur consilium ad præmissa scribens uult cer
tius declarari quod monaci fuerunt negligentes.Et ideo
iterato quæro & questionem formo sic.In quadam Ple-
be collegiata canonici elegerūt successiue plures cano-
nicos seculares qui ibi instituit cōtinue rexerunt illā ple
bem spacio.xl.annorum & plurium. ¶Item in quadam
capella curata patroni layci,uel clerici,uel religiosi præ
sentauerunt unum uel plures clericos seculares ad illam
qui ibi instituit continuare rexerunt illam tantundem tē
pus.Nunc uero uacantibus plebe & capella canonici eli
gunt religiosum,& patroni præsentant religiosum.Quæ
ritur nunquid episcopus teneatur præfatas præsentatio-
nem & electionem admittere,& perinde sic quern.An iu
re cōi religiosus posset præfici & promoueri ad ecclesiā
curatam secularem per uiam collationis,electionis,uel
præsentationis.Dico quod in casibus prædictis ualet ele
ctio,& præsentatio.& si ita est sequitur necessario quod
debeat admitti.quia electus innititur iuri de electio. si
postquam cum multis similibus.& 16.q.ultima decerni
mus.quod ualeat electio & præsentatio & per quemcun
que modum facta promotio de religioso ad ecclesiā uel
dignitatem curatas tenet Ioan.58.di.c.2.& Bernardus ex
tra de statu mona.c.2.in 2.gl.in fine.& Arch.16. q. 1.ne
pro cuiuslibet.& Ioan.Andr.& Pau.de ele.c.1.in cle.&
de sup.neg.præla.c.uno.super uerbo secularibus.& idem
Bernardus de elec.officij.in gl.magna ibi.sed bene eligū
tur,monaci ad prælationes secularis ecclesię.& ultra hoc
allego quod supra in alio consilio cōtinetur.¶Restat re
spondere ad ea quæ supra sunt scripta contra illud cōsi-
lium. & primo ad glossam Hostien.positam in c.posses-
siones quam repetit Archi.18.q.2.peruenit.& dico quod
4 illa glo.non obstat.Nam † si mandaretur monachum col
locari in beneficio competēti,nomine beneficii in impe
trationibus non intelligitur beneficium curatum.de præ
ben.c.ulti.& eo. titu. cum in illis lib.6.Igitur si curatum
non comprehenditur:sequitur quod collocari debet in
monasterio uel beneficio regulari.quia ad beneficiū sim
plex promoueri non potest.Nec mutatur per hoc,uel al-
teratur status ecclesiæ etiam si talis monachus regeret
dictam plebem uel capellam spacio xl.annorum & plu-
rium. Ratio est,quia talis monachus non gubernat di-
ctam ecclesiam ut monachalem regularem.sed ut secula-
rem.& ut secularis clericus.ut no.16.q.1.c.3.de cele.mis
sa.c.2.in clemen.& sine socio religioso.ut no.de sta.mo.
c.1.§.ad hoc in gloss.sępius dixi facit quod not.Ioan.An.
de sup.negli.præla.c.quia regularis in cle.super uerbo se
cularibus.Lapus. ¶Addi. ¶Vnde eo mortuo poterit eligi
uel præsentari clericus secularis.Dico etiam quod gl.Ho
sti. quam consulens pro se allegauerat.& quam respon-
dens dicit facere contra.sed pro. Nam ipse Host.in c. qđ
Dei super uer.in presyteros ordinarij in uer. intelligas
etiam ibi.quamuis enim illa iura dicant quod sicut mona
chus potest præfici ad episcopatū sic ad dignitates alias.
quia eadem est ratio scilicet propter salutem animarum.
Sed nullus dubitat quin de iure communi ad episcopa-
tum potest assumi monachus.18.q.2. c.uno de elec.ca.2.
in fine.in clemen.Igitur si eadem est ratio in qualibet di-
gnitate sequitur, quòd electio uel præsentatio facta de
monacho ad curam animarum siue sit dignitas siue re-
ctoria tenet mero iure.ergo necessariò confirmanda.Nō
obstat,quod dicit Hostien.in eadem gloss.uersicu.sed nū
quid.in ecclesia collegiata.quia ipse nō intelligit de pri
cipali prælatura ecclesiæ collegiatę,sed de dignitate uel
personatu in ipsa ecclesia,quod colligitur dum dicit uel
etiam simplex canonicatus.alias Hostien.contradiceret
sibi. Et quod Hostien.sic intellexit placet Paulo.de ele-
ctio.capitulo primo super uer.monasteriis in clemen.
¶Dominus Ioan Andr.repetens illud dictum Hostien.in
c.1.de electio. uidetur de ipso non curare. Sed posito si-
ne præiudicio ueritatis quòd ad ecclesiam curatam colle
giatam de iure communi non posset promoueri.tamē de
ecclesia parochiali curata non collegiata non dubitāt ꝑ
dicti doctores.Sed ecclesia nostra ad quam est præsenta-
tus monachus non est collegiata nec probata collegiata
per rescriptum Nicolai.quia talia uerba sunt narratoria,
quæ non probant nec necessariò inferunt.ut de priuile.si
Papa lib.6.& de senten.excommunicatio. si sumus in cle
menti. & quia inter iuris peritos quæstio præmissa satis
dubitabilis est,expedit ad iuris illuminatoré recurri scili
cet ad dominum Ioannem Andream,& eius cōsilium sit
in casu nostro imposterum profuturum.

¶In Christi nomine amen.

SVMMAE.

1 *Libri quos habet frater minor ad usum occasione officij, an propter eius delictum possint ei auferri.& si contra auferentem possit ferri excommunicatio.*

2 *Confiscatio quæ nam propriè dicatur, & cuius sit effectus.*

3 *Excōicatus & irregularis effectus cum post excommunicationem celebrauerit, si cōiter reputaret integri status quod ualeant & subsistant quæcunque gesserit.*

4 *Excommunicatus an possit excommunicare.*

5 *Cōis opinio & fama à quibus ortū habuerint attenditur.*

QVAESTIO CXXXVII.

Viso & examinato quodam consilio lato & reddi-
to per egregios uiros do. Paulum de Bon.& An-
dream de Guaritarijs de Senis.morā Bon.trahen
tē,tunc decretorum doctores sub anno domini.
Mcccxv.die tertia mensis Martij publicato per Petrū quō
dam bonauentura de Guaritarijs de Senis notarium, &
rōnibus in ipso cōsilio redditis. In quo quidem consilio
1 quæritur † an quidā inquisitor sententiam excōicationis
incurrat pro eo ꝙ sciēter appropriauit sibiipsi & quibus
dā aliis libros,quos qdā frater minor habebat ad usū oc-
casione officij inquisitionis ꝓꝑ delictum ipsius fratris,cu
ius punitio ad inqsitionis officiū ꝑtinebat.¶Ego Federi-
cus de Senis nūc actu Perusii legens eidē cōsilio assentio.
Hoc saluò ꝙ si ille frater cui libri fuerūt ablati, Inqsitor
& alij,quibus fuit facta applicatio essent eiusdē cōuētus
ita

ita q per hanc applicationē conuentui, cuius reuera erāt
prędicti libri nullum factum est præiudiciū, nec ob eius
dominio uel potestate facta est aliqua distractio, uel alie
natio per huiusmodi applicationē, sed illā hēt potestatē
in illis, quā prius habebat in libris existētibus apud illū
fratrem. In isto casu dico dictū inquisitorē excōicatū non
esse, qa hoc præsupponendo nulla facta est cōfiscatio li-
1 brorū dicti conuentus. † Quia tūc proprie dr̄ confiscatio
qn̄ dominium rerū de uno ad alium transfertur. sufficiūt
exempla de hæret. c. pe. li. 6. & faciunt no. de his quę fiūt
à præla c. cum apostolica, & qđ no. Inn. & Host. de prob.
ex literis circa principium, de duobus canonicis eiusdē
ecclesię ad inuicē litigantibus. ¶ Item uiso & examinato
quoda alio consilio lato & reddito per eosdem & dn̄m
Ioānem de Calderinis de bon. decretorū doctorem sup
facto cuiusdā ministri fecit quendam locum in quodam
burgo sine licentia papali, siue apostolicę sedis. Super
quo facto eliciuntur quinque quęstiones, & super facto
cuiusdam cōmissionis uisitationis factæ per Generalem
Ministrum Prouinciali Ministri Ian. in Prouincia Bon.
super quo tamen facto elicitur una qō. Ego Federicus p̄-
dictus assentio. hoc saluo quod licet dictus Minister fue-
rit excōmunicatus & irregularis, si postea celebrauit, ta-
men si communiter reputabatur, & habebatur, & tene-
batur, à prelatis, & subditis Prouincię non excōicatus,
non irregularis, & omnia faciebat tanquā prelatus inte-
gri status, puta quia ignorabat seu errabatur in facto, q
de eius mandato & uoluntate fuit facta cōstitutio talis lo
ci uel si sciebat excusabat se ita, & taliter, uel quomodo-
cūque, q cōis opinio sic erat, q erat prælatus integri sta
tus, & sic cōiter reputabatur. in isto casu dico dicta acta &
gesta p talē Ministrū ualere. Saluo, q alium excōicare nō
potuit. iuxta no. de re iud. ad probādū 24. q. 1. in summa,
4 & c. audiuimus. ¶ Adci. ¶ Occultus excōicatus potest ex-
cōicare sm̄ Inn. ut no. de sen. excō. si uero. Sed Archi. in c.
audiuimus, tenet contrariū. Si uero Prælati in Prouincia
li consilio congregato dixissent ministro sic. Reuerendo
domine Minister audiuimus, q talē locum facitis de no-
uo ædificari uel suscipi in tali burgo sine licentia Pa. uo-
lumus scire ueritatē. & Minister respōdisset, ego habui li
centiā à Legato. dico q hoc nō sufficit, & talis cōis opin.
quę habuit ortum ex tali excusatione non sufficeret, qa
esset unus error supinus: sed si alias adhuc nō fuit quæsi-
tum & ipse taliter respondebat, & ita colorare, q subditi
probabiliter poterant contentari, & alias iste prælatus
erat homo ualde honestus, & bonę uitæ, & uerisimiliter
debeat credi q omnia faciebat cū maturitate, dico ut di-
xi: q ex quo cōiter habebatur pro prælato integri status,
facta ab eo tenent. In cuius rei testimonium &c. ¶ Thema
& quæstiones elicitę.

SVMMAE.

1 *Onera in partes diuidere bonū est, ut leuius perferantur.*
2 *Exempti non minus, quàm non exempti apostolicæ sedi astricti sunt.*
3 *Ecclesiæ omnes tam exemptæ, quàm non exemptæ tenentur legatis, & nuncijs sedis apostolicæ contribuere.*
4 *Res eadem non debet diuerso iure censeri.*
5 *Clausula derogatoria, etiam si de uerbo ad uerbum, cuius sit effectus.*
6 *Executor commodum suæ executionis prætēdens an possit ut suspectus repelli.*

QVAESTIO CXXXVIII.

Benedictus episcopus seruus seruorum Dei, di-
lecto filio Priori secularis ecclesiæ sanctæ tri-
nitatis de Prigro Perusinæ diœcesis salutem &
apostolicam benedictionem. Ex parte uenera
bilis fratris nostri Francisci episcopi & dilectorum filio
rum clericorum & ciuitatis & diœcesis Perusinę, nuper
fuit nobis conquestum, & conquerendo monstratum,
quod nonnullæ ecclesiasticę personæ exemptæ Cister
cien. Calamitracen. sancti Benedicti, & sancti Augustini,
& aliorum diuersorum ordinum necnō sancti sepulchi
Dominici, & sic Io. Hierosolimitani hospitalium domo-
rum locorum ciuitatis & diœcesis supradictarum pro ec
clesiis monasteriis prioratibus hospitalibus domibus &
locis quæ personę ipsæ in ciuitate & diœcesi supradictis
obtinent in procurationibus, subuentionibus, seu proui-
sionibus legatorum & nunciorum sedis apostolicæ, quos
per pręfatam ciuitatem & diœcesim transire, & interdū
in eis morari etiam contingat secundum qualitatem ne-
gociorum pro quibus mittuntur & exigunt, sæpe contin
git, quod ipsæ cum eidem episcopo & clero contribuere
contradicunt, propter quod dicti episcopus & clerus ag
grauantur nimium easdem procurationes subuentiones
seu prouisiones insolidum persoluendo. Et nihilominus
earundem procurationum, uel prouisionum eisdem le-
gatis uel nunciis exhibitio facienda, non absque impedi
mento negociorum prædictorum nunquam plus debito
1 prorogantur uel retardantur. ¶ † Nos igitur attendentes,
2 q diuisa in partes onera leuius perferuntur, † quod que
non minus exempti, quam non exempti eidem apostoli
cę sedi sunt astricti, discretioni tuę per apostolica scripta
mandamus quatenus easdem personas exemptas ad con-
tribuendum una cum eisdem episcopo & clero uel eccle
siis monasteriis Prioratibus hospitalibus & Domibus,
& locis suis hmōi iuxta facultatem eorum exigentiam
in procurationibus, seu prouisionibus Legatorum & Nū
ciorum prędictorum per censuram ecclesiasticam appel
latione postposita compellere non postponas, quacunq;
exemptione, ordinibus, uel hospitalibus prædictis uel al
teri eorum super hoc ab apostolica sede concessa. quam
quo ad hoc eis suffragari nolumus, aliqualiter; non ob-
stante etiam, si de illa de uerbo ad uerbum specialem &
expressam oporteret in pręsentibus fieri mentionem.
¶ Non ideo compelli potuerunt priuilegiari, ut teneātur
contribuere ad prædicta, nisi de ipsorum loco, uel ordi-
ne expressa mentio in literis apostolicis habeatur, de re-
scriptis c. cum ordinem.

¶ Lapus additio.

¶ Sequuntur quęstiones elicitę ex themate.

¶ In Christi nomine amen. Super præmissis literis plu
rimę dubitationes emergunt. Prima est, An isti exempti
teneātur contribuere pro tempore, q præcessit datam
dictarum literarum, & si teneantur, An possint compelli
per istum executorem. Et an potestas data huic executo-
ri nomine non expresso, sit perpetua donec reuocetur.
¶ Item an exempti possunt dicere istum executorem su-
spectum eo, q commodum huius executionis potest ad
eum pertinere. Item an teneatur ad hoc executor seruare
iuris ordinem puta porrecto libello, an procedere, pro-
ut solent procedere gratiarum executores. Item an per
supradictas literas tollantur priuilegia singularia, quæ
habent aliqui ex prædictis religiosis, ut non teneantur ad
huiusmodi contributionem. ¶ Ad hoc dico, q si istæ exem
ptæ personæ non ostendunt priuilegium uel aliquam iu
stam excusationem, quominus ad prædicta teneantur, so
la exemptio ab ordinarii potestate non excusat. Nam
3 † omnes ecclesiæ exemptæ, & non exemptæ tenentur
procurare Legatos & Nuncios apostolicæ sedis, de pre-
scrip. accedentes, & de censib. cum instātia. Nec ob. quod
dr̄ in c. cum instantia, ibi si sit exempta. quia debet intelli
gi exempta non ab ordinaria potestate, sed a præstandis
procurationibus, & sic no. Io. ibi & Paulus eodē titulo in
cle. Ergo secundum hoc; non obstante exemptione tene-
tur soluere pręterita præsentia & futura. Supradictę er-

go literæ credo, ꝙ non tribuunt aliquid noui clero, sed
dant ibi executoré, qui compellit exemptos ad id, ad qđ
alias de iure communi tenentur, quia dicti exempti non
poterant conueniri coram episcopo, tum quia exempti,
tum quia epi copus esset compulsor in facto proprio. si-
milem executorem expediret clero habere cōtra religio
sos exemptos, qui non soluunt quartam de mortua-
riis: ut dicit Io. And. de sepu. §. ij. in fine in uer. coherceri,
in cle. audiui tamen, ꝙ clericos perusinus habet. ¶Si uero
isti exempti habent aliquod priuilegium, ut non soluát
prædicta: Restat uidere an dicta priuilegia tollantur per
has literas. Et si tolluntur, erit uidendum à quo tempore
citra intelligantur sublata uel reuocata. ¶Ad primum ui
detur, ꝙ priuilegia singularia non tollantur, sed quod ꝑ
modum iustitiæ emanauerat datio illius executoris, qđ
colligitur ibi dum dicit nullæ personæ ecclesiasticæ exé
ptæ, & ibidem quæque non minus exempti. Et ibi easdé
ꝑsonas exemptas nō dicit priuilegiatas. Itē nō est uerisi-
mile, ꝙ papa uoluerit tollere priuilegia cōcessa prędictis
religionibus quo ad ciuitatem & diœces. Perusinē. ¶Nec
sunt hic aliqua uerba, per quæ colligatur, ꝙ papa uolue
rit facere gratiá clero Perusino. ¶Item incōueniēs seque
retur ex hoc, ꝙ priuilegia concessa prædictis religioni-
bus in parte essent reuocata, & in parte nō. Non debet nā
4 que† eadem res diuerso iure censeri, de priuele. quia circa
de dec. cum in tua. ¶ Et si uolumus tenere istam partem,
est dicendum, ꝙ in fine literarum papa intendit protesta
ri, ꝙ exemptio non obstet prædictæ compulsioni. quo-
minus cum clero hoc facere teneantur. Sed in aliis rema
net salua dicta exēptio. & est simile de statu mona. c. quo
in fi. li. 6. & eo. ti. c. 2. uer. non obstantibus. Et huiusmodi
non obstantia non tollerent priuilegia, sed remouerent
impedimentū ad tempus. Sed in casu nostro esset totali-
ter tollere si papa intellexisset hic in fine de exemptione
non ab ordinarii potestate. sed in præstando huiusmodi
procurationē. ¶Sed contra vr. nam papa dicēdo non ob-
stante exemptione, non uidetur itellexisse de exemptio
ne ab ordinarii potestate, qa illa nō obstabat: ut dixi su-
pra. ¶Sed intellexit de exēptione ꝑ quā dicti religiosi nō
teneātur soluere huiusmodi, & hoc est, quod dicit in fine
5 ibi dum dicit etiā si de uerbo ad uerbum. † Nam per talē
clausulam non consueuit derogari priuilegio exemptio-
nis, sed aliis priuilegiis, & immunitatibus: ut patet de se.
excomm. c. ult. & de hæret. cum officium li. 6. & de sepul.
c. 2. in cle. in fi. ¶De istis constitutionibus generaliter po
sitis no. Io. And. & Arch. & Io. Mo. de rescrip. cum aliqui
bus, lib. 6. & Io. And. ad plenum de exces. præla. ca. unico
li. 6. in nouella, & uide ibi in d. c. ubi plene de his no. ¶Si
uolumus tenere primam partem, quæ est magis æqua &
iuri consona, possemus dicere, ꝙ ista non obstantia dero
gent priuilegio. quod forte aliqui religiosi habent, ꝙ nō
possunt ad iudicium euocari per literas apostolicas non
facientes de suo priuilegio mentionem: ut supra de rescr.
cum ordinē, & istud uidetur magis uerisimile. Nam epi-
scopus & clerus solam iustitiam petierunt, & papa ad iu
stitiæ executionem dedit executorem ad compellendū.
Igitur præsupposito sine præiudicio ueritatis, ꝙ per istas
literas derogetur priuilegiis illarum religionum, tūc de
mum habent istæ literæ effectum quo ad tollendum ui-
gorē illorum priuilegiorum, cū istæ literæ peruenerint
ad notitiam illorum quibus erant concessa dicta priuile
gia, ut no. Inno. & Host. de conces. præben. c. 1. circa prin.
li. 6. & per Host de rest. spo. audita, & per Arch. de rescr.
c. ult. li. 6. ¶Ad aliud quæsitum, an potestas istorum duret
perpetuo, uidetur dicendum, ꝙ iste executor non plus po
testatis habeat, q̃ si esset conseruator, & sua iurisdictio,
quo ad nō cœpta expiret per obitū cōcedētis de off. del.
6 ult. li. 6. ¶† Ad id quod dr̃ an possit recusari &c. vr̃ dicen-
dū, quòd de iure posset recusari tanquā suspectus, uel tāq̃
ne... on idoneus iudex in re sua. nā si clericus hēt bona cōi:
ad singulos non spectantia, non tamen potest clerus ue
episcopus impetrare illum, cui potest impetrare, ut li
ut in cōce. c. ul. li. 6. & de of. deleg. c. ul. §. j. li. 6. Si uerò
habet bona cōmuuia, sed singulariter quisque soluit p
rata sua, tunc iste non est idoneus executor, quia tract
atur de cōmodo suo si onus diuisum in paucos, diuidatur
in plures. simile de conces. præben. c. fi. li. 6. ¶ Sed in ca.
nostro uidetur dicendum contrarium quia papa hoc
certa scientia tali commisit. Ad quod facit quod not. de
rescrip. statutum. §. j. in gl. pone Papa & 12. q. 4. §. qui au
tem. Nam Papa cogitauit quod si hanc executionem cō-
misisset exempto, semper exemptus fuisset. tepidus in com-
pellendo exemptos. Item seipsum cōpellere non potuis-
set ut ff. de arbi. l. pe. & per Inno. de præben pro illorum
in gl. j. Item extra diœcesim uoluit committere. Nam si-
ue exempto siue non exempto cōmisisset propter simi-
litudinē causæ potuisset repelli de test. i. personas & de iu
di. cāmque. Cum igitur aduersa, & diuersa hincinde elige
re possunt Papa eligit ꝙ minus captionis haberet cōmit
tēdo illi qui solicitus erit in cōpellēdo. Nam in hac exe-
cutione faciēda nō habet recipere probationes facti; qa
hic ius certum est, & nō restabat nisi executio. Et est simi
le de ap. nouit. & optime facit quod no. Inn. Host. de uer
bo. sig. ex parte. ubi dicunt quod episcopus tunc demum
est iudex in facto proprio uel cā propria, cum notorium
est ius epi. secus si non esset notorium ius episcopi: qa
tūc nō cognoscit sed executor. An uerò teneatur seruare
iuris ordinē non uidetur. qa alias in executione iuris or-
do non seruatur ut no. per Inn. de ap. c. ex ratione & per
Archi. de rescrip. statutum §. in nullo. super uer. partes li.
6. & de of. deleg. c. uno in cle.

¶Responsio do. Iacobi de Pistorio.

SVMMAE.

1 *Expense in sententia non expresse, an & quo iure petantur.*

QVAESTIO CXXXIX.

Quæstio nostra si quis uellet eam plenè tractare
longam requirit indaginem & uerborū proli
xitatem. Nam dicta qō tractatur per multos
doctores canonicos. s. per do. Inn. & ēt p Hos.
in c. statuimus circa fi. uer. quid de ecclesiis
parochalibus cum sequentibus. & in iure canonico per
uos allegatis ēt Vin. Ber. & Io. & alios qui indistinctè di-
cūt expensas debere peti nominatim iure actionis in li-
bello arg. ff. de iud. l. nō pōt cōmu. diui. l. ut fundus. x̄ de re
iudi. cū Bertoldus. de eo q̃ mit. in pos. cau. rei ser. cum ue-
nisset secundū Inn. Alii doctores iuris ciuilis. s. Ia. de Are.
Alber. Papi. Dy. & alii quam plures dicunt quòd si non
petantur in libello, ueniunt reficiendæ officio iudicis, ęę
1 in sua sententia inferendæ. & † si non condemnetur aduer
sarius in expensis in snia, quidā dicunt ꝙ nō pōt postea
peti. Quidā ꝙ sic. Ex eo est inter ipsos doc. maxima alter-
catio, ad quam decidendam, est sciendum, ꝙ quædā sunt
expensæ quę fiūt in rē seu circa rē in iudiciū deducta seu
petitā ut puta. Egi ad equum, bouem ancillam, uel aliam
rem, & interim lite pendente facit reus, expensas in curā
do dictum equum, seruum, uel ancillam in tali casu fru-
ctus, sumptus, & expensæ ueniunt reficiendę quę factæ
fuerunt uel ꝑcepti post litem contestatam, etiam si non
sunt in libello petiti & petitæ. Sed ante litem contestatā
fructus ex ipsa re percepti, & expensæ factæ in ipsa re nō
reficiunt, nec in eis iudex potest condemnare nisi fuerint
in libello nominatę & petitę. & ita loquitur. ff. de edil. edic.
l. ediles. §. itē sciēdū. & l. itē si seruū. §. quas impensas cū
suis similib. ¶Si uero sunt expēsæ factæ in lite. s. in aduo
catis, procuratorib. & aliis actis causæ. & tūc in isto casu
offic.

officio iudicis in eis facienda est condemnatio tpe séten
tiæ,quæ fertur super principali uel saltem in ipsa eadem
die post ipsam sententiam,siue sint factæ ante litem con-
te,siue post. quia in talibus non refert utrũ fiat ante litẽ
contestatam uel post de quibus loquitur Host.de dolo &
cõtuma.c.actor quia eorum decisio spectat ad iudicis of-
ficium merceuarium & ita bene no. Roff. de iudi.officio
in libel.Aliæ uero expensæ supradictæ.s. quæ fiunt in re,
& fructus,qui pcipiuntur,ex ipsa re non debent inseri in
sententia nisi fuerint in libello petiti.& ita intelligit gl.
in d.l.ędiles.§.item sciendum.Et in isto casu dictę expen
sæ,& dicti fructus petuntur.Et si non fiat in eis cõdemna
tio iusta ex causa appellandi.ut C. de usu.l.in bonæ fidei
cum suis similibus.Si uerò sine expensæ, quæ fiunt in lite
ut supra dictum est si iudex uideat neutram partem debe
re subire onera expensarum ut puta quia reus habebat iu
stam causam litigandi,quo casu non debet suum ius di-
mittere indiscussum eo casu iudex nõ tenetur eũ cõdẽna
re in expẽsis, & debet inserere in snia cãm quare io expẽ
sis nõ cõdẽnat.Et ita loquit & itelligitur gl.io l.nõ igno
ret.C.de fruc.& li.expen.& in auth.de iudi.§.qũo opor
tet.cum sim.Et hoc est uerum in hoc ultimo casu.nisi ex-
pẽsę litis promissæ essent p stipulationẽ,q tũc non obstã
te snia possent peti iure actionis.¶Nam si lata fuerit snia
super sorte tãtum,non ob.snia super expensis ar. ff.de eo
q certo loc.l.centum capue.cum simili.Et ita in utroque
membro intellexit do.Dy.l.actor.& l. iudex.ff.de re iud.
cum suis similibus.¶Et sic concluditur q si in libello fue
rint expensæ petitæ qñq; debeantur iure actionis,uel ẽt
officio iudicis si super prędictis libellus fuerit rite forma
tus obstat exceptio rei iudicatæ;si nõ fuerit appellatũ à
snia,alias si fuerit appellatum cognoscetur per iudicem
appellationis utrum debuerint refici expensæ uel nõ. Et
de hac materia plene nota.Guil.in Specu.de expensis.§.si
autem.in prin.& in uer.non est omittendum & do. Dyn.
in d.l.actor.& Iac.de Are.in d.l.non ignoret & doc.s.Ia-
co.de Are.& Albe.Pau.Dy.& alii quam plures in d.§. itẽ
sciendum ita notant.

Consultatio Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Vxor an possit res marito in augmentum dotis datas al-
teri donari in præiudicium mariti.*
2 *Iuramentum in aliquo actu interpositum quod sit usque
adeo efficax ut inualidum sui natura ualidum efficiat,
& in quibus casibus signanter.*
3 *Pactum legis commissoriæ qualiter sit in pignoribus con
siderandum.*
4 *Iuramentum à parente contra parentes,an sit ualidum
uel tenendum.*

Q V AE S T I O CXXVII.

PVnctus qõnis talis est.Constante matrimonio inter
coniuges , uxor dedit marito in augmentum do-
tis quasdam res stabiles inæstimatas,quæ perue-
nerunt ad ipsam uxorem ex successione,quam fe
cit patri suo . & in ipsa datione dicta uxor fecit pactum
cũ dicto suo marito de lucrãdo res pędictas si continge
ret dictã uxorem præmori & decedere in matrimonio
ante dictum suum maritum, & iurauit spontè dicta uxor
ad sancta Dei euangelia attendere & obseruare , & non
uenire contra . ¶Tractu temporis dicta uxor res prædi-
ctas in augmẽto dotis datas donauit matri suę titulo do
nationis irreuocabiliter inter uiuos,& mortua est in ma
trimonio talis uxor superueniente dicto marito,&sine fi
1 lijs. ¶ † Modo quęritur utrum dicta uxor potuit donare
in preiudicium dicti sui mariti res prędictas dictę sue ma
tri, & donando reuocare dictum pactum de lucrando fa
ctum cum dicto suo marito, maxime obstante iuramen-
to pędicto per ipsam uxorem, uel non. ¶Habita super
pręmisso dubio deliberatione conuenienti uidetur mihi
Federico de Senis minimo decretorum doctori, dictum
iuramẽtum fuisse obligatorium,& per consequens obser
uandum,& contra ipsum non potuisse ueniri. ad hoc de
iureiur.si uerò de sepul.c.j.ibi ne contra uotum,iuramẽ
tum,aut promissum & c. si diligenti de pręscrip ibi un-
2 de licite &c.† Quod autem iuramentum fuerit obligato
rium patet per.casus in quibus iuramentum uelidat in
ualidum.in quibus par uel maior erat ratio prohibitio-
nis & tamen de prohibito fit permissum.¶Primum nam-
que probatur per c.cum contingat de iureiu.ubi tenet cõ
sensus mulierum in alienatione rei dotatis uallatus iura
mento,in quo casu nedum mulieri,sed Reipublicę fit p-
iudicium:ut ff.de iur.do.l.2.& solu.matri.l.j. Item con-
tra prohibitionem.ll. C. de pac.l. pactum. dotali.& de
colla. l. pactum dotali.ualet pactum iuramento firmatũ
3 ut de pac.c.2. li. 6. ¶†Item pactum legis commissoriæ in
pignoribus adeo fuit improbatum a lege ut etiam præte
rita respiceret.ut C.de pac.pig.l.ult.& tamẽ tale pactum
uallatur iuramento ut de pigno.c.significante.& infinitę
ll.uiolãtur,dum dicimus alienationem rei immobilis fa
ctam a minore.25.annorum siue uendendo siue alienan-
do ualore;si sit iuratum. ut in auth.sacrameota puberum.
C.si aduer.uen.¶Non ob.de regu.iur.c.non est obligato-
rium lib.6. Nam illa & similia loquuntur in prohibitio-
ne propter sui turpitudinem,& quæ perpetuã habẽt pro-
hibẽtionis causam ut no.in c.cum contingat.& per Dyn.
in c.non est . sed donatio inter uirum & uxorem non est
huiusmodi. Nam in multis casibus ualet & morte firma-
tur.ut notum est omnibus & legitur & notatur de dona.
t.ul ¶Sed opponitur.nam causa prohibitionis talis dona
tionis fuit nè matrimonia fiant uenalia,& nè separentur
licita matrimonia . ergo iuramentum non debet uallare
id pp q detur materia diuortio.nam talia iuramẽta sunt
illicita ut de iureiuran . tua nos . & de regu . ueniens . Re-
spondeo hodie cessare uoluntarium diuortium,& prohi
bitum euãgelio & iure canonico ut de diuor.gaudemus.
¶Item opponitur q per talem donationẽ uĩ cessare stu-
diũ educãdi filios ut primum & sm probatur.ff.de dona.
inter uir.& uxo.l.1.& 2. Educatio autem filiorum est de
iure naturali ut 1.dist.ius naturale & iuramentum in con
4 trarium non ualet.ut de iureiu.c.cum quidam.¶†Respon
deo iuramentum præstitum à parente nè filium nutriat,
uel educet, uel præstitum à filio.cõtra parentes nõ obli-
gat.& sic loquitur.c.cũ quidam.Et etiam nè alimenta pe
tantur à patre.uel filio non obligat ut no.Guil.in Specu.
qui fil.sint leg.uer.sed quę quidam . Sed certum est q per
tales donationes iuramento firmatas non impeditur dire
ctè educatio filiorum,licet interdum posset hoc contin-
gere occasionaliter.sed tales occasiones adeo remotæ nõ
impediunt obseruantiam iuramenti ut not.de iureiuran.
si uero in glo.2.& de pac.c.2.in fi.lib.6. Item in themate
præsupponitur donatricem non habuisse filios . Prædi-
cta procedunt ubi talis donatio in augmentum esset pro
hibita de iure ciuili,quia tunc confirmatur iuramento ut
dictum est.Vbi autem a principio tenuit superflua relin-
quitur quæstio de iuramẽto.In cuius rei testimonium si-
gillum meum apposui consuetum.

¶Receptio in canonicum dictata per Federicum cum iuri
approbantibus eam.

QVAESTIO CXLI.

CVm Sen. ecclesiam multis ex canonicis. ¶Addi. de cle. non resi. c. pe. ac aliquibus ex eis iusta ex causa. ¶Addi. de cle. non resi. c. j. lib. 6. Non facientibus residentiam in eadem ministrorum patitur defectum qui eidem præcipuè seruiant in diuinis. ¶Additio. de cle. non resi. c. ulti. ¶Ac moris & iuris existat, ne in nulla præbenda uacāte aliquis ex causa prædicta recipiatur, ut in moribus & officijs ecclesiasticis. ¶Additio. Verba sunt Inn. de præb. c. dilectus. & Cōpo. de consti. cū M. ¶Instituantur de cle. non resi. c. j. li. 6. ne nelut minores maioribus faciant seruitia cōsnera. ¶Ideo præmissorū intuitu conuocatis, & coadunatis uenerabilibus niris Capitulo & Canonicis Senensis ecclesiæ de mandato &c. in tali loco. &c. ac etiam, citatis & requisitis canonicis qui potuerunt, uoluerunt, & debuerunt commodè interesse. ¶Addi. de ma. & obe. statuimus de præb. cum in ecclesia. li. 6. Ipsi quidem Canonici & Capitulum, ad quos de antiqua consuetudine, & possessionis uel quasi commodo pertinet canonicorum receptio. de præb. cum in ecclesijs. lib. 6. in eadem ecclesia & collegio præbendarum, cōsiderantes φ persona prouidi uiri domini Iacob. de quo apud ipsos laudabile testimonium perhibet uiri utiq; plenæ ætatis, de legitimo matrimonio procreati eidē ecclesię pcipuè in diuinis poterit esse plurimū fructuosa ac etiā contempla: reuerendi patris d. domini Dominici Dei & apostolicæ sedis gratia Senēsis Episcopi pro eo preces interponentis eādē uolētis facere gratiā specialē unanimiter & concorditer eundem dominum Iacobū in suum & dictæ ecclesię canonicum. ¶Addi. Non nominanit plebanum p.p. c. super inordinata pręb. & φ contradiceret pœmio. ¶Et fratrem solemniter receperūt. decernātes & assignantes eidem pro eum ad quē ptinet assignari uolētes omnia iura, quæ ad canonicatum, & stallum in choro; & locū in capitulo de iure ptinet. & si oib. puideri. ¶Add. e. dilectus, de præb. c. 1. & 2. & c. pro illorū. & p Arch. de pbendis hi qui. & p Io. An. de cōst. cum M. debentis habere uocem in capitulo & quotidianas distributiones, & mensam communem. ¶Fecerunt & constituerunt uenerabilem uirum dominum A. canonicum Senesem psentem & recipientē, suum & dicti capituli Sindicum, & procuratorem, & executorē, & commissarium speciale, ad inuestiendum eum de canonicatu prędicto, & ad dandum, tradendum, & assignandum ei possessionē uel quasi stalli in choro. & loci in capitulo, & refectorio prout iuris est & hactenus est obseruatum.

¶Dubitatio Federici de Petrucijs, de Senis decretorum doctoris & eius responsio. & do. Inno. de Regio.

SVMMAE.

1 *Alienatio rei ecclesiæ an sine causæ cognitione permittatur.*

2 *Iuramentum de non dicendo laudum uel arbitramētum esse nullum uel iniquum an sit obligatorium.*

3 *Alienatio perpetua rei ecclesiastica, non fit nisi interueniente causa, & solennitate forma.*

4 *Argumentum de pacto ad iuramentum an procedat.*

QVAESTIO CXLII.

DOmino Ioāni Federicus de Petrucijs de Senis. Quod causę cognitio debeat præcedere circa ipsam rem alienādā, ut comprehēdi ex uerbi Inn. positis, ut eccl. benefi. c. uno in fi. & p Arc. 17. q. 4. in uēditionibus. Et iure uidetur posse probari. regulariter. n. alienatio rei ecclesiæ est prohibita. ut in l. iubemus de sacros. eccl. & de rebus ecclesi. non alienan. nulli. Excipitur unus casus in l. iubemus & alius in auth. hoc ius porrectum. & alii. 12. q. 2. siue. & notatur eadem. q. in summa. Si ergo alienatio fiat, fit contra ius cōe regulariter. Sed quandoq; conceditur ex cā. sed an cā subsit uel non. Et an per istam causam expediat alienari magis hoc prædium, quam illud, hoc discuti dēt per iudicem. ¶Possibile. n. est φ subeit iusta causa alienandi, & tamen nō expeditet, quolibet prædium alienari ut in l. magis puto. ff. de re. eorum. & sine cōsensu episcopi uocetur, siue auctoritas, siue decretum. uidetur φ causę cognitio dēt pręcedere de offi. procons. & leg. l. nec quicq̄. §. ubi decretum. Simile no. in dispensatione per quam uulnerantur ecclesię φ causę cognitio debeat præcedere. De quo satis not. Archidia. post Inn. de elec. licet canon in prin. li. 6. in glo. magna. ¶Mitto uobis Archi. In 6. & in decreto. ut uideatis. c. in uenditionibus. 16. q. 4. ¶Addo. De hoc in Spe. in titulo de emptione & uenditione. §. nunc dicendum uersi: & dicendum uidetur. An uero præsumatur pro decreto & auctoritate iudicis, & iustè interposita præsumatur relinquo uobis. Tamen quicquid præsumatur in dubio quando certum esset, non est locus coniecturis & pręsumptionibus. Sed in casu nostro per inspectionem instrumentorum apparet contrarium, scilicet causæ cognitionem nō fuisse adhibitam circa rē alienādam, licet fuerit adhibita circa causam alienationis, & sic forte melius fuisset tacuisse, quam dicere laudū. ¶Habeo aliud du-
2 bium. † An ille qui iurauit nō dicere laudum, uel arbitramentum nullum, uel iniquum, sit obligatus ex tali iuramento de quo sine iuramento ponitur per Dyn. de regu. iuris c. scienti lib. 6. Sed Specu. ponit etiam de iuramētos ut notatur in Specula. de arbitr. §. ultimo in 4. colum. uet. quid si compromissum Hostien. in c. quintauallis de iureiuran. aliud notat distinguendo an quis iurauit in genere seruare laudum, & tenet iuramentum ciuiliter scilicet de iusto & æquo arbitrio & laudo. An uero significanter iurauit scilicet nō dicere iniquum, & tūc uidetur obligari. ¶Ad hanc quæstionem faciunt iura, quæ allegantur in quęstione qua quęritur si testator disposuit executores reddere rationem an teneantur. de quo Hostien. in c. tua. de testam. Videatis aliquid super primo & secundo. Vellem conferre, & certificari a uobis, & mitto uobis quandam notulam, quam de hoc scripsi dum eram Veronæ. Qđ aūt dicebatis heri sero φ in alienatione alicuius rei ecclesiasticæ ecclesię subiecti epi requiratur consensus, uel consilium capituli ecclesiæ cathedralis, uidet colligi ex uerbis Innocen. positis extra de his quę fiunt a præla. c. 1. Sed illa gloss. debet intelligi quando alienatur res mensę episcopalis. & illud c. de his quę fi. a pręla. est sumptum de canone 12. quæst. 2. siue. quod c. loquitur de alienatione rei mensę episcopalis. Et facit quod notat Bet. de his quę fiūt à pręla. cū apostolica in gloss. posita super uerbo clericis. ¶Non obstat. c. dudum quia in suo casu loquitur.

¶Responsio do. Ioannis de Regio.

¶Sup primo credo φ alienatio nō tenuit. Et hoc sic ostēditur. Regulariter alienatio ppetua rei ecclesiasticę phibet nisi interueniāt duo, s. ueritas causę solēnitas formę & ita sonat 12. q. 2. §. his oib. Vnde existētia alterius non sufficit. Et ita intelligo quod no. Arch. in c. dudum. cum de ueritate causæ necessitatis, uel utilitatis legitime nō appet quāuis asseratur. ¶Nō ob. relatio nūcij. quia nūcio nō creditur nisi sit publicus uel iuratus. & nisi circa citationes specialiter in re magna. ad hoc φ no. in c. cū parati & Archi. in c. cum uenerabilib. de solēnitate formę. non apparet. Et de forma dico esse consensum epi & in c. placuit. Et cōsilium sui capituli. ut no. Inno. in c. irrita. & in c. nouit. Et

etiam

etiam tractatus solennis & diligens, & etiam iuris alte-
rius ecclesiæ quam maioris, ut in c.dudum. quod de capi-
tulo ecclesię loquitur, quia tractatus nec solēnis, nec di-
ligens hic fuit, quia discussum non est, de qualitate uen-
ditionis, uel alienationis, uel rerum alienandarū, q ad
tractatum noscitur peritnere. Vnde quamuis consensus
episcopi interuenerit, res tamē deficit ex parte tractatus.
Et has solennitates ecclesia induxit quamuis solēnitates
non admiserit legales, ut no. 15. q. j. c. uidentes. Vnde con
cluditur, q ex defectu non apparentis causę, & non serua
tę formę uenditio deficit. ¶ Super secunda dubitatione
uidetur posse dici iuramentū seruandum si nō uergit &c.
¶ Nec ob. q de pacto remittēdi dolum dicitur, quia ist ud
est in pacto simplici & forte secundum leges, & secus se-
cundum canones, quia per fidem ita quem afficiunt sicut
per iuramentum: ut no. Arch. de sepul. c. j. li. 6. Vbi autem
iuramentum determinatè interuenerit, illud semper est
seruandum, si respectu iurantis crimen non contineat,
quamuis contineat respectu recipientis, uel alterius etiā
de futuro pacto, ut patet de eo, qui iurauit soluere usu-
ras, quòd esse non potest sine pacto recipientis, ut in c. de
bitores de iureiur. ¶ Item quis non potest alienam perfi-
diam redarguere, & suam fidem soluere, ut 22. q. 3. inno-
cens. Ergo patet, q aliena iniquitas non potest esse causa
non obseruandi iuramentum. Sed si determinatè esset
prestitum de obseruanda laudum non noceret, ut tra-
1 ctat doctores in c. quintaual lis, de iureiur. ¶ † Nec est pro
babile argumentum de pacto ad iuramentum, quia etiam
de iure ciuili iuramentum efficacius preiudicat, ut patet
in aut. sacramenta & C. de transac. l. si quis maior. & mul-
tis aliis ll. Multa ultra possent scribi, sed in re tam certa
non curaui.

Responsio domini Federi. de Petru. de Senis ad plu-
ra dubia.

S V M M Æ.

1 *Abbas cum conuentu suo an possit obligare bona mona-
sterij in præiudicium successorum.*
2 *Concessio ad uitam quod dicatur perpetua.*
3 *Factum quòd dicatur legitimum si in eo superioris au-
ctoritas interueniat.*
4 *Prælati uel rectores ecclesiarum an concessionem perpe-
tuam de fructibus ecclesiarum suarum sine sedis apo
stolicæ consensu facere possint.*

QVAESTIO CXLIII.

Concessio facta Nuntio Gibicij non obligat suc-
cessorem, quia Monasterium erat, & est exem
ptum. Abbas † enim cum conuentu suo nō po
1 test obligare bona Monasterij in præiudicium
successorum sine auctoritate superioris 17. q. 4. in uendi-
tionibus 12. q. 2. abbatibus & in c. placuit. Et optime fa-
cit, quòd no. de reb. ecc. non alie. c. 1. in glo. innuit in cle.
2 & per Host. ne præla. uices suas c. ult. ¶ † Item cōcessio ad
uitam dicitur perpetua. ¶ Addi. ¶ Contrarium colligitur
de his quæ fiunt a præla. c. 2. & quod no. de decimis cap.
quamuis: ut not. 10. q. 2. hoc ius uer. perpetua, de rebus ec
cle. non alie. c. 2. in gl. recipientis in cle. & idem no. Host.
eo. ti. nulli ad finem, ergo requiritur auctoritas superio-
ris ad uallandum contractum, ut in iuribus supra allega-
tis. ¶ Item causa allegata licet sit iusta in iure, ut 16. q. 1.
possessiones, & 12. q. 2. ecclesiasticis. tamen non constet
uel constiterit quòd fuerit uera concessio. ¶ Sola enim cō
cessio prælati capituli non sufficit in præiudicium suc-
cessoris nisi probetur ueritas. pro quo facit, quod notant
per Archid. 15. q. 2 hoc ius circa principium super uerbo
3 probato. Sed † si interuenisset auctoritas, uel decretum
superioris omnia præsumerentur legitimè facta, & tran-
siret concessio ad successorem. ¶ Ad primum facit quod
notatur in Spe. de emp. & uendi. §. nunc uidendum uer. &
uidetur. ¶ Ad secundum facit de transac. de cætero, & ca.
ueniēs, & notatur de decimis ex multiplici, & ideo si
concessio non ualuit in præiudicium successoris non te-
net pœnæ appositio, ut de procura. c. 2. ¶ Item concessio
facta eidem nuncio non ualet, tum quia non apparet de
ueritate causæ, tum quia auctoritas Vicarij fuit interposi
ta sine causæ cognitione, tum quia non apparet nec cō-
stat de præcedentibus tractatibus, tum quia per instru-
mentum illud non probatur, quod talis auctoritas fuerit
interposita. tum quia uicarius non habet potestatē inter-
ponendi talem auctoritatem, & quia monasterium dici-
tur & est exemptum. ¶ Addo contrarium posset colligi
per id quod notatur de off. uica. c. 2. li. 6. ¶ Addo. Non suf-
ficiet nec sufficiens fuisset auctoritas episcopi, sed aucto-
ritas papæ, uel legati de latere debuit interuenisse, legiti-
ma de priuileg. actorita. Et ideo concessio fuit nulla ip-
so iure, quia deficit illud quod substātiale seu principale
est, ut no. 12. q. 2. in summa. ¶ Item quia prælati uel recto
res ecclesiarum aliquam cōcessionem facere nō possunt
de fructibus uel prouentibus ecclesiarum eorum perpe-
tuò, nisi pro modico tempore sine consensu apostolicæ
sedis, ut extra de reb. ecc. non alie. hoc consultissimo cir
ca principium, & ibi notatur per Archid. lib. 6. in gl. quæ
incipit litera &c. ¶ Item quia in talibus concessionibus
oportet solennem & diligentem tractatum præcedere, ut
eodem ti. c. dudum, qui non præcessit. ¶ Nec obstat, quòd
in prædictis literis, siue instrumentis dicitur habito dili-
genti inter nos tractatu &c. quia nō probatur ex hoc tra-
ctatum interuenisse. Nam cum multa interuenire debeāt
in tractatu huiusmodi, de quibus habetur 10. q. 1. ca. hoc
ius & notatur 12. q. 2. sine exceptione. ¶ Ex his literis, siue
instrumentis non probantur ea quæ in tractatu requirū-
tur, & per consequens ipse tractatus ex ipsis literis siue
instrumento non probatur. Ad hoc quod not. extra de
probat. quoniam contra. in glo. quæ incipit hoc sa-
tis patet. Nunquid executio sententiæ posset fieri tem-
pore feriato.

S V M M Æ.

1 *Sententia diffinitiua, quæ transiuit in rem iudicatam an
& quando possit feriato die mandari executioni.*
2 *Iudicij nomine quòd ueniat nedum processus, qui præ-
cedit sententiam, sed & ipsa sententia.*
3 *Item causa dum uenit discutienda dicitur iudicium uer-
tere.*
4 *Executor quod possit exequi parte non citata, & nul-
lo iuris ordine seruato.*
5 *Causæ cognitionem non exigentia possunt in alieno ter-
ritorio expediri.*

QVAESTIO CXLIIII.

1 Diffinitiua sententia, † quę in rem iudicatam tran-
sinit contra quam, nec nullitatis, nec restitu-
tionis in integrum remedium postulatur, uel
acceptatur, potest mandari executioni tempo-
re feriato. casus enim uidetur de iudi. c. ult. & summatur
illud c. per Ioan. And. secundum lec. Vin. ad idem q. 1. si-
cut. ubi Archid. recitat illam opin. non reprobans. Facit
quod. no. Inn. de re iu. cum similibus in fi. ubi dicit, quod
sententia mandatur executioni sine causę cognitione si
fit executio super bonorum petitione sicut ēst in casu no
stro, ergo hic non fit necessaria cognitio. Et hec est mens
& ratio l. j. ij. & iii. ff. de feriis, quę prohibēt ad iudicium
2 uocari tēpore feriato. † nomine enim iudicii intelligitur
processus,

processus,qui præcedit sententiam , & ipsa sententia: vt
3 no.de re iud.c.1.lib.6.† Causa enim cum discutitur voca
tur iudicium,de verb.sig.forus circa principium,ad idem
de ferijs,c.ult.vbi dicitur tamen iudicialis strepitus &c.
¶Sed in executione facienda non est iudicium:nec iudi-
cialis strepitus.imo mera executio , sicut est illa,de qua
tractaſ,quæ aliena est à partibus iudicij.C.de exc.rei iud.
4 l.si vt proponis.† Item executor potest exequi parte non
citata,& nullo ordine iuris obseruato. ¶ Hinc est ꝙ exa-
minatio testium,in qua non adhibetur causæ cognitio:
pôt fieri ẽt in die dominico,vt no. in Spec. de ferijs.§.2.
5 ver.quid si tunc.Et ea † quę causæ cognitionem non desi-
derant possunt in alieno territorio expediri,ut no.de of.
le.nouit ergo etiam tẽpore feriato,quia de loco ad tem-
pus & econuerso licet arguere.ff.si cer.pet.l.vinum.

¶ In Christi nomine amen. Consultatio directa pro parte generalis fratrum seruorum sanctæ Mariæ ad dom. Federicum de Senis,& responsio ad eam.

SVMMAE.

1 *Inquisitores hæreticæ prauitatis ampliorem habent iuri dictionem quàm uisitatores.*
2 *Prælatus plurium locorum existentium in diuersis locis et diœcesibus respõdet pro quolibet in quolibet suo loco.*
3 *Visitationis actus qui sint.*
4 *Præsentatio literarum facta iudici an aliud non secuto faciat negocium cœptum.*
5 *Delegatus in materia visitationis in quo differat ab ordinario.*
6 *Religiosi extra suæ religionis terminum, vel diœcesis delinquentes an in loco delicti puniantur.*
7 *Monachus missus de vno monasterio exempto ad prioratum non exemptum an etiam posito,quòd reuocari possit ad monasterium amittat exemptionem.*
8 *Monasterij appellatione quid contineatur.*

QVAESTIO CXLV.

IOannes episcopus seruus seruorum de dilectis filijs abbati monasterij sancti Sabini de Monsano pisanæ diœcesis & Bertando cauti.Archi.Veron . ac Gulielmo de Leun.ordinis fratrum prædicatorum eiusdem ordinis,procuratori generali apostolicæ sedis nuncius salutem & apostolicam benedictionem. ¶ Ex suscepti cura regiminis a nobis exigitur,ut circa statum ecclesiarum & monasteriorum omnium solicite vigilites prouideamus attendentes,ut illa præseruentur a noxijs & ad salutaria diuina cooperante clementia dirigantur. Hinc est, quòd nos de vestra circunspectinne plenam in domino fiduciam obtinentes discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus quatenus uos uel duo vestrum ad singula monasteria exempta uel non exempta tam cisterciẽ. quàm quorumcunque ordinis non mendicatium per Pis. & Ianuæ,& Thusciæ prouincias consistentia personaliter accedentes studeatis in eis auctoritate nostra visitationis officium exercere. Corrigentes & reformantes monasteria ipsa tam in capite,quàm in membris ipsorũ , de his,quæ correctionis,& reformationis auxilia videbitis indigere. Contradictores per censuram ecclesiasticã compescentes,nisi forte talia delicta vel in tantum enormia reperietis in eis; quòd nos super illis essemus merito consulendi. ¶Quæ quidem deducentes ad nostrũ examen tam illa : quàm quæcunq; feceritis in præmissis , & inueneritis,nobis per vestras literas harum seriem continentes fideliter intimare curetis . Non obstantibus si eis communiter vel diuisim ab apostolica sede sit indultum, ꝙ nullus dicti monasterij, vel eorũ aliquod in capite in mẽbris eorum visitare vel corrigere valeat. Aut ꝙ inter dicti suspendi excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem,& quibuslibet alijs priuilegijs & indulgentiis sedis eiusdem. Per quàm præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus earum valeat impediri vel differri , de quibus edoctisque earum dicitur tenoribus quorũcunq; habenda sit in nostris literis mentio specialis.

¶Datum Auenione nonis Nouembris pontificatus nostri anno vndecimo.

Sequitur thema dubij.

¶Quidam nomine Priuentius , qui se dicit Visitatorẽ. habet vnum rescriptum ad episcopum directum , quod dicit,quòd posset vti literis tribus nuncijs apostolicæ sedis directis , & nominantur illi nuncij præteriti quibus multæ fuerunt directæ literæ apostolicę , de recolligendis quibusdam pecuniis,in quibusdam absolutionibus faciendis.In his autem specialibus literis dicti Priuentii cõtinetur clausula talis.Quod possit processus per alios nũcios inchoatos perficere & de nouo inchoare. Super potestate & iurisdictione , quam dicit se habere Priuentius vigore dicti rescripti.quęrimus plura . ¶ Primo si potest visitare monasteria , quę prędecessores sui visitauerunt , & in quibus quo ad ultimum suum officium perfecerũt , & frater,correxerunt,& capitulum absoluerunt.Quia dicitur quòd processum possunt de nouo inchoare. Et ideo dicitur , quod uisitare &c.Et si visitare est processus.

¶Responsio cuiusdam periti, scilicet domini Lapi de Florentia.

¶Ad hoc respondetur,ꝙ potest quemadmodum poterant illi,quia pôt vti literis eorum.Si ergo illi poterãt & illi.Facit de re.iu.his qui li.6.cum suis concor.Et visitare solum non est processus,sed visitare & inquirere est processus iuridicus,ut de proba.quoniam & de accus.olim.

¶Federicus.

¶Non est solutum dubium de quo quęritur. An primi
visitatores uel iste dictus Priuentius locum semel visita-
tum,possit iterum visitare. Et uidetur dicendum quòd si
est delegatus non potest,quia semel visitando fructus est
officio tuo. Si vero ordinarius est : potest iterum corrige
re & reformare prout dicitur de offi.ord. conquerẽte cũ
similibus.Sed an est ordinarius uel delegatus videtur , ꝙ
5 delegatus.Nã † inquisitores hęreticę prauitatis , qui ma-
iorem & ampliorem iurisdictionem habere dicuntur cẽ-
sentur delegati,ut eod.ti.per hoc & notatur per Io.And.
eod.tit.c.2.in gl.quidam conquesti.in cle.Ad idem de ac
cusa. qualiter in fine primę glo.Ad idem.ff. de iudi.l.cum
prętor.§.1.& notatur de off.delega. super quęstionum in
gl.hæc enim non potest.Ad idem quod notatur de re iu-
di.l.cum I.& A.in 3.gl. & per hoc Inno. melius & Host.
de off.ord.Romana,& ibi post eos archid.li.6. ¶Contra
uidetur de off.lega.c.1.& 2.li.6.Host.ant.in c.qualiter in
prin.de accu.super uerbo oportuno arguit pro & contra
& non eligit.Sed in c.cum I.& A.super uerbo dilata con
cordat cum B.ꝙ sit delegatus.Et istud uidetur uerius per
prima iura . facit de sta.mona.in singulis. ¶Non obstant
etiam contraria quia loquuntur in legatis quorum iuris
dictio est ordinaria, ut ibi. So. si extra monasterium exi-
stens pro fratribus sigillatim mitteret , ut uadant ad locũ
habitationis suę,ut ibi deponant uota sua,ut unus denũ-
ciet alium de crimine cum dicitur in literis apostolicis
monasteriũ personaliter accedẽtes an ualeat dic,ꝙ nõ,
& quod est nullum ipso iure.extra de rescript. cum dile-
cta de prębẽ.cum cui li.6.& notat dominus Archid.hoc
expresse de off.delega.statuimus li.6.Hinc est,ꝙ citati pa
rere non debent. Ad hoc de consti.c.1.li.6.cum indiscre
ta citatio non debeat arctare citatum , ut extra de elect.

bonę

bo. me. memorię.S.cremonē. episcopo.¶Præmissa placēt ꝑ eandē rationē maxime cū omnia iura clamēt religiosos nō debere extra claustrū exire.sed in claustro morari. ¶Tertio si ꝯtra personā eius,qui est caput totius ordinis & omniū monasteriorū nec appellatur magis caput monasteriorū Prouincię Tusciæ quā Alemaniæ sed uocatur Prior ordinis generalis possit uigore Dei rescripti iquirere uel aliquid facere.Credo ꝙ nihil pōt facere contra priorē generalē totius ordinis cū sibi detur potestas tantū cōtra capita totius monasterij prouinciæ Pisanæ Tusciæ & Ianuę.& nō ꝯtra capita aliorū.Sed certū est quòd Prior generalis est Prior totius ordinis,& nō prior certi loci. quod patet ex ipsius nominatione ex qua argui pōt:ut 11.dist.clerus.Præterea huiusmodi rescripta apostolica sunt stricti iuris & restringēda,& maxime cū sint odiosa de regulis iuris odia lib.6.& ibi nota.Nō placet ratio neq; dictū:nā,t cū aliquis est prælatus pluriū locorū ex istentū in diuersis diœcesibus pnta floren. & Senē. de ecclesia sua Senen.diœcesis respondebit Senēsi episcopo de Floren. diœcesi Florentino episcopo. de Floren. diœc.ecclesia florentino episcopo respondebit.de relig. do.c.1.& notatur de præben.quia in tātum. & quamdiu monachus exemptus moratur ad tēpus in ecclesia subiecta episcopo ei subest pro his, quæ ad ecclesiam illā pertinēt.Ad hoc de priuileg.ex parte & c.cum capella.& c. cum ex nre eo.ti.c.1.lib.6.& eodem lib. de tempo. ordi. c.3.in fi.nec potest negari quin iste sit caput etiam immediatum & insolidum singulorum locorū totius ordinis. Nā pro singulis potest agere,defendere,& administrare iuitis prioribus localibus & illos pro libito amouere,ut notatur de iudi.cum deputati per Inno.& de relig.dom. cum uenerabilis. & uicarius & eius capitulum est in peculio serui ordinarij.ff.de pecul.l. seruus cum seq. Vide quid sequeretur ex hoc contra loca totius ordinis. Sunt tamen in Tuscia Lombard a duo dati Visitatores unus in una.& alter in altera prouincia, si esset uera opinio contraria a nullo posset uisitari,nec a Legato de latere,quasi amotio sit res ardua & grauis & ideo referenda Papæ. Sed contra.nam propter negatiuam quæ non est crimē, pōt amoueri prælatus eo.ti.c.ult.§.quòd si abbas.¶Item contra de rescrip.dilectus.j.& de iudi.c.cum ita ubi Visitator amouet.So. aliqui dicunt quòd c.in singulis supra allegatum loquitur in generali Visitatore & in speciali. sed nō uidetur stare ista solutio. Nā uisitator de quo loquitur.c.dilectus uidetur generalis:qui fuit datus in ciuitate & diœcesi Bononien. Nā eadem ratio est siue detur in una Prouincia siue in uno episcopatu. Facit quòd notatur de cōcess.præbē.executor in glo.idē puto. Licet in additione seu correctione glo.Ioā.Andr.dixerit cōtrariū.Sed nō uideo rationē diuersitatis.& idē sibi cōtradicit in quadā apostilla quā ponit de of. de lega. ex parte. in super uer.post dicēs.No.ꝙ qñ duxerit acceptādo duxerit acceptandā.nā talib.literis generalib. derogāt speciales literæ.de præben.c.1.lib.6.& uocat ibi generales. & tamen non respiciebant nisi unam ecclesiam.¶Alij dicunt quod non est curandum an sint generales uel speciales sed an sint simplices Visitatores& Iudices.nam in c. dilectus. dicitur quòd erat cōmissum Visitatoris officiū & tamē amouit.Vnde uidetur dscendū regulariter quòd uisitatores habeant amouere.si tamen subest.fallit in Arch.& c.singulis qui solū de leuibus cognoscere possunt. ¶Quarto si mittit Priori generali totius ordinis aliquas literas præceptorias,uel excōmunicatorias an uigore dicti rescripti teneat uel debeat sibi in aliquo obedire.

¶Lapus.

¶Ad hoc responsum est in secundo casu.¶Tamen caueat Prior ne suum officium impediat,quia ratione impedimenti posset in eū animaduertere.ut extra de officio de lega.c.1.& isto casu posset in quemlibet extraneum.

¶Federicus.

¶Potest omnia iste Visitator sine quibus ministeriū sibi cōmissum explicari nō pōt.Ponatur quòd isteGeneralis sit Senis.Iste Visitator uisitat florē.locū & cōuētū existētē florē.uult uisitare Priorē cōuētuales super aliquo crimine nōminatur in testē iste prior Generalis & quidam alij frat es immo ēt laici an uisitator ille potest eos uocare ad testimoniū perhibēdū. & uidet quòd nō de offi. delega.præterea.& de testi.cū causam.Irē pone quòd dū uellet uisitare priorē florētinū ille prior fugit Sen.an poterit præcipere priori generali quòd eū capi faciat. uel ēt Sen.episcopo.utique per rationē prædictā.¶Quinto si præcepta facta per eū extra monasteriū debeant seruari ab aliquib.qui et deberēt suā uisitationē recipere. respōsum est supra in secūdo casu quòd nō.¶Pone Visitator uisitat locū florē. existens in suo hospitio præcepit priori quòd tali die paret se uel se disponat ad uisitationē recipiendā. uel in hospitio suo scribit literas præceptorias dirigēdas Senē.pro testib. côuncādis an ista gesta in tali hospitio ualeant.uidetur quòd sic.Ista enim non sunt de substātia uisitationis nec de ipsa uisitatione.sed sunt quę

3 dā præparatoria.Actus,t enim uisitationis sunt illi q. nō possunt extra monasteriū expediri.Sed pone uisitat Conuentū;& in scriptis redigit. Demū ingressus ad hospitiū format quædā capitula correctionis & reformationis.q̄ uult a fratribus obseruari cum promulgatione sententię fortè excōmunicationis, uel aliarum pœnarū.ita quòd notarius dicit actum Florētię in domo hospitij nūquid ualeat.non vr quia iste est actus qui uisitatione principaliter claudetur,quòd apparet ex rescripto dū dicit uisitatoris officium.postea dicit corrigentes & reformantes.

¶Federicus de Senis.

¶Sexto si arduis possit se intromittere & ubi frater ꝯtra fratrem deponeret grauia uel ardua.& quod debeat facere Visitator prædictus si uigore dicti rescripti ut prædicitur ualeat uisitare.

¶Lapus.

¶Super enormibus est consulendum papæ ut dicit forma rescripti.i.alijs debet ad locū accedere,& inquirere & repertū culpabilē corrigere.Nō tñ posset per hoc prælatus a suis administrationibus amoueri. cū tñ ꝑ hoc nō habeat sua cōmissio expresse:ut amoneat ut notāt Inn.& Host.de st atu mō.in singulis ubi hoc expressum est. Et ꝑ ꝑdicta respōdet ad ea q̄ possent allegari in contrarium.

¶Federicus.

¶Septimo quis intelligatur caput, & quæ membra istorum monasteriorum. Nunquid primo immediatus uel prælatus superiores qui alligantur huic monasterio plus quam illi ut dictum est. Ad hoc responsum est in tertio casu.uidelicet.Quod capita & membra locorum dictarū prouinciarum intelliguntur comprehēdi in illis literis commissionis,& non in alijs ut ex textu literarum com missionis apparet.

¶Federicus.

¶Secundum istam opin. sequeretur ista absurditas quod iste non poterit uisitare priorem prouincialem, qui nulli conuentui alligatus est. Et non potest negari quin sit frater de illa prouicia.¶Ad hoc de simonia.c.pe.Nec potest negari quin ipse sit caput omnium Conuentuum de prouinica,& in omnibus prefertur prioribus localibus, ut dictum est super tertio.c.de priore generali.Sed posito quod posset istum prouincialem. Iste Visitator est florentinus & prouincialis est Senensis. An poterit eum uocare Florentiæ ut eum uisitet in Côuentu Florentino. ita uidetur. Quia ut dictum est iste prelatus omnium cōuentuum de prouincia est caput.Vnde dummodo uisitet eū in aliquo côuētu suę ꝓuincię seruat formā mandati.

¶Federicus.

¶Si prelatus precipiat subdito quod non uadat ad dictum

ctũ Cõuẽtũ ubi uisitator existat, sed expectet ipsum ĩ Monasterio & Cõuẽtu ut ibi recipiat uisitationẽ suam, teneatur subditus obedire in dicto casu Prælato. Et si Prælatus põt cõtra subditũ ad ipsum accedẽtem procedere.

¶Lapus.

¶Præceptũ.n.tale est iustũ, cũ inquisitio faciẽda sit ĩ loco ubi moratur de cuius uita inquiritur 17.distin. de Petro. Hinc est quod sibi obediẽdũ est: alias pęna debetur nõ obtẽperanti iuxta Grego. in canonice ꝙ impetratur necesse est fieri, & si nõ fiat pœnam habet. ut 14.q.1. quod præcipitur. hoc ẽt habet forma mãdati, quæ seruari debet ut s̃. ubi uocaret cũ prouisione faciẽda: ut dictũ est. sed ubi uocaret alias in casu supra quarto capitulo. præceptũ esset ĩiustũ: quia tenetur obedire Visitatori tãquã maiori. ¶Sed nõ facta copia rescripti & totius suę iurisdictionis an posset se intromittere. Et si teneatur se facere legi in singulis monasterijs & tribuere copiã postulãti. Respõde ꝙ sic, si de suo mandato nõ facit fidẽ non est ei parendum ut extra de officio delegati. cum in iure. & 107.dist.c.fin. & C. manda.princip. l. una. Et postulanti copiam suæ iurisdictionis dare tenetur: ut in dictis iuribus. & non patitur instantiam. ¶Dato ꝙ alias posset uisitare in delegatione sua nunquid extra delegationem suam posset percipere uel contra aliquem aliquid innouare. Respondetur ut supra in secundo casu, uidelicet quod licet possit uisitare, tamẽ extra loca quæ uisitat nihil facere potest ut ĩ iuribus allegatis. nisi ut dixi supra in 5.c. ¶Item cum iste Prior nõ habeat aliquod determinatum domicilium, nec plus unum locum quam alium. Ergo ubicunque inuenitur pro commissis in illo loco põt conueniri ut C. ubi decri. agi oportet l.j. immo si quis habet certum domicilium & alibi deliquit potest ibi puniri si ibi reperiatur de rap.c.1. cũ sua materia. ¶Et si diceres si iste Visitator puniret istum Generalem hic iam pręiudicaret aliis locis super quibus nõ habebat potestatem uisitandi cõtra mentem Papæ. ¶Ad hoc respondeo ꝙ non potest præiudicare directè sed indirectè & per consequentiam. uerbi gratia. Quidam est Abbas duorum Monasteriorum unius existentis Sen. & alterius existentis Floren. Modo iste delinquit Sen. propter quod delictum deponitur ab episcopo Sen. & notatur infamia. Nemo dubitat ꝙ talis sententia præiudicabit sibi in Monasterio Floren. Nam depositus, & infamis in uno loco, ubique talis habetur. Ad hoc de foro competẽ. postulasti. cum sua materia. & per Inno. de accu. qualiter. 2. in glo. magna ultra medium uer. item nota. alij contra. Dubito & declaratione egeret. ¶Item an aliquem subditum qui consentit in eum tanquam in Visitatorem sine alterius licentia, & factus per Capitulum generale de foro alterius ipse Visitator possit ad se uocare. Respondetur ꝙ si subditus consentiat in eum, qui alias iurisdictionem nõ habet nihil agit: quia iurisdictio delegata non prorogatur de persona ad personam ut est expressum extra de offi. delega. Pe. & H. in fine. per consequens nil potest cõtra eum & quod faceret nil ualet. de iudiciis at si clerici. ¶Sed pone ꝙ uere est subditus quantum ad Visitatorem quia erat de Prouincia Tusciæ tempore concessionis literarum, & tempore quo uisitator mandat Priori, & Conuentui ut tali die parent se ad uisitationem recipiendam. Sed antequam incipiat uisitare generalis Prior qui est ultra montes mitti pro ille fratre ut statim uisis literis ad eum arripiat iter. Quo audito uisitator sibi præcepit ut nõ recedat quia uult eum immediatè cum aliis fratribus uisitare, quid fiet. Solutio ubi posset constare per probabiles coniecturas ꝙ in fraudem eum non uocet, hoc non præiudicet visitatori. arg. de renũ.c. 2. & de uerbo. signi. c.ult. lib.6. & de offi. deleg. c. pastoralis. & c.ult. Cessante uerò fraude est uidendum an res sit integra nec ne. si res est integra obediat suo generali. si nõ est integra obediat suo visitatori ut non recedat arg. in eo ꝙ legitur & no. de electio. in causis de app. cũ parati de foro cõp. proposuisti. de præbẽ. si cui. ¶Sed uidendũ est an per illos actus factos per visitatorẽ res sit integra uel facta sit ꝓuẽtio. Et uidetur ꝙ res sit itegra, quiã præceptũ quòd parẽt se ad uisitationẽ suscipiẽdã nõ est aliquis actus qui pertineat ad visitationẽ quia põt esse cum illo & sine illo. immo satis plura maiora non faciunt dici negotiũ incœptũ ut patet de offi. delegat. c.3. libro 6. Tamẽ de hoc uide quod nota.
4 Archidiac. de præbẽ. si eũ libr.6. ¶†Item sola præsentatio literarum facta iudici nisi aliud sequeretur nõ facit negocium cœptum ut no. de app. ut debitus in glo. ¶Sed nunquid ecõtra sola uacatio facta ꝑ generalem non facit eũ de alio Cõuentu donec sit trãslatus ad illum nisi debent esse prioris cõuentus. ad hoc de electio. cũ in cunctis. 21. q.2. si quis iam translatus & not. 23.q.1.c. uno. Ergo uidetur quòd illud præceptũ & postea prohibitio subsecuta non faciat dici rem non integrã nisi iam in literis uncatoriis sine fraude diceretur quod ex tũc exoluebat eũ a ꝯuẽtu primo ar. ĩ eo ꝙ legi. & no. de cle. excõ. c. pe. Addi.

IOannes episcopus seruus seruorum Dei ut supra. Post datas has literas reuocati fuerunt dicti uisitatores & alias transmissus Nuncius apostolicus. Et datum fuit sibi rescriptũ quoddam in quo specialiter dicitur quòd posset uti literis dictorũ uisitatorum & quibusdam aliis Nũciis apostolicis trãsmisis. ¶In his autẽ specialibus literis dicti Nũcij. specialiter cõtinetur ꝙ possit processus ꝑ alios inchoatos ꝑficere, & de nouo inchoare. ¶Super iurisdictione quã iste nuncius dicit se habere uigore præscriptarũ literarũ superius contentarũ quærimus plura. ¶Primo si põt uisitare Monasteria, quę visitatores prędecessores sui uisitauerũt, & in quibus usque ad ultimũ suũ officium perfecerunt & fratres correxerunt, & capitulũ obseruauerunt. Ad quod respõderũt quidã, ꝙ iste substitutus poterit ꝙ primi poterãt & iste. Facit de regu. iur. is qui lib.6. cũ suis concordan. ¶Per hanc responsionem est solutum dubium de quo quęritur scilicet; an primi uisitatores, uel iste successor possint locum semel uisitatũ
5 iterum uisitare. Et ideo uidetur dicendum † quòd iste est delegatus nõ põt locũ semel uisitatum amplius uisitare; quia semel uisitãdo functus est officio suo de offi. deleg. c. in literis. Si uero est ordinarius poterit iterum uisitare eo modo & forma ut traditur de off. ordina. conquerente cũ similibus. Restat igitur uidere an sit ordinarius an delegatus. & uidetur quòd sit delegatus. Nã inquisitores hæreticæ prauitatis qui firmiorem & ampliorem iurisdictionem habere uidentur, & censentur quam iste, censentur delegati ut patet de hęret. c. pe. & per Ioan. And. eod tit. c.2. in glo. quę est in cle. Ergo & iste censebitur delegatus. Et facit quòd no. de accu. qualiter ĩ fi. ꝑ glo. Ad idẽ ff. de iudi. l. cum prætor. §.1. & notatur. de off. delega. super questionum in glo. hoc. n. non potest. Ad idem. quod nota. de re iudi. cum ita in 3. glo. & melius per Innocẽ. & Hosti. de offi. ordina. c. Romana & per Archi. post eos li. 6. ¶Econtra uidetur de offi. lega. c.1. & 2. lib. 6. Nam iste Visitator hẽt illa facere de quibus fit mentio in illis duobus capitulis. sed illi sunt ordinarij. ergo &c. Et Hosti. in c. qualiter. super uerbo optime arguit pro, & contra non tamen eligit. sed in c. cum I. & A. super uerbo delata concordat cum B. scilicet quod iste uisitator sit delegatus. Et istud uidet̃ uerius ꝑ prima iura de sta. mona. c. ĩ singulis. ¶Non ob. contraria quia loquuntur in Legatis quorum iurisdictio est ordinaria: ut ibi. ¶Nec obst. quod dicitur iste uisitator potest illud in uisitando, quod potest facere Legatus. ergo est ordinarius sicut Legatus nam Legatus potest uisitare iure ordinario, iste autem uisitare potest iure delegato. Item delegatus Papæ in causa sibi cõmissa potest illud quod potest ordinarius. & tamen nõ cognoscit iure ordinario. ¶Secundo si in uno monasterio exi-

steus

ftens poteft præcipere monachis alterius monafterij,feu etiam alterius ordinis & diuerfi in regula.ut ad illũ accedat.q͂ fi nõ fecerint poterit eos per cenfuram ecclfiafticã cohercere.Vel etiam fi poffet mittere pro monachis eiufdẽ ordinis ut ad ipfum accedant extra proprium moonafterium.& q͂ unus aduerfos alium deponat uota fua, uel alium deoũciet de crimine,quia dicitur in literis apoftolicis ad monafteria perfoualirer accedentes.

¶Refpõfio domini Federici de Senis Decretorũ doctoris.

¶Exifteos in uno Monafterio Vifitator,oon poteft mittere pro monachis uel fratribus alterius monafterij ut in eos uifitationis officium exerceat fine iufta & ratiooabili caufa,alioquin proceffus uifitationis eft nullus tanquam factus contra formam mandati.de refcript. cum dilecta. de off.dele.cum uenerabili.& eod.titu.c.ftatuimus.in gl. Archi.li.6.Item nec poffet mittere pro eis ut deouncient alios uel accufent.quia hi actus ad uifitatiooem uon pertineot. fed cum ifte uifitando inuenerit de plaoo & fine actione aliquem famofum & dignum correctione, incipiet fpãlem inquifitionem contra aliquem diffamatum. & fi aduerfitatem criminis ad probãdum nomioantur teftes aliorum locorom feu Mooafteriorum,uel etiam alterius ordinis põt compellere dictos teftes ut uenãt perhibituri teftimooium ueritatis ficut quilibet delegatus Papæ.Quia uno commiffo intelliguntur omnia commiffa fine quibus &c.de off.delega c.1.& ca.præterea & c.fufpicionis cum fimi.Tamen noo tenentur ire expẽfis fuis. qa nihil habent nec expeofis ipforum Conuẽtuum,fed expẽfis producentis.de refcrip.ftatutum.lib.6.uel expenfis ipfius Monafterij ꝯ cuius Abbatẽ uel monachũ fit inquifitio.quia de utilitate illius monafterij agitur arg.de accu. et parte. Et hoc uidetur irrefragabile. quia in hofpitio fuo fine iufta caofa oĩl põt exercere quod ad uifitationẽ ptineat p prædictũ. c. ftatuimus. Tertio fi x̃ delegationẽ aliquid præcipiat mittẽs literas aliquibus mooachis uel fratribus x̃ fuã delegationẽ cõuẽtualibus uel qui nõ funt conuentuales in aliquo monafterio fuæ delegationi fubiecto poffet præcipere uel aliquid facere contra tales.

¶Domions Federicus de Petruciis de Senis decretorum doctor.

¶Si tamen intelligitur q͂ ifte uifitator exiftat extra fuam legationẽ, & præcipiat aliqoibus monachis & fratribus exiftentibus i fua legatione uel extra;præceptum eft nullũ de hoc fatis notatur de officio legati nouit.fi uero exiftet io fua legatione puta in Tufcia & præcipiat aliqoib. monachis uel fratribus exiftentibus in Lombardia q͂ cõpareant coram eo. & prouincia Lombardiæ noo fit de fua legatione nõ tenentur comparere coram eo nifi eos nocaret caufa teftimonij faciẽdi eo modo & forma ut dictum eft fupra fuper fecuodo capitulo. ¶Si uero aliqui fratres de Lombardia uel de Alemania, quæ prouinciæ nõ funt de legatione iftius,fed caufa peregrioationis uel a ia de caufa traofitum faciant ut uiatores per Prouinciã Tufciæ nõ poterunt uifitari per ipfum,quia dicimus eos eſſe de prouincia Tufciæ,qui in Tufcia domiciliũ habẽt ff.de uer.fig.l.prouinciales ad hoc ff.de iudi.l. hæres ab-
6 fens.& de fo.compe.Romaoa.§.1. li. 6. ¶Sed qoid fi ifti fratres,dum tranfitum faciont per Tufciam ibidem delincuuot in locis fratrum uel extra. Videtur q͂ poffunt p eũ punirt quia ratione delicti fortitur quis forum de refcri. c.1.cum fua materia.& no.fatis per Inoo.& Hoft.de dila. c.5.q͂ debet intelligi fi ibi ineoitur.uel illuc remiffus fuerit de re iudi.paftoralis in cle..fed ifta iura loquuntur in ordinariis qui territorium habeot:ut de conft.c.2.libr.6. fed ifte uifitator non poteft uifitare nifi monafteria Tufciæ & frarres dictorum locorum fine prælatos fiue fubditos. At ifti fratres fic traofeuntes non efficiũtur per delictum conuentuales dictorum monafteriorum.Immo fi fine delicto uellet fpõte iura conuẽtualitatus acqrere in cõuẽtibus Tufciæ nõ poffunt,cũ fine licentia fuperioris nõ poffiot locũ mutare.& alibi fe collocare.xij.q.j.c. uolo.& c.nõ dicatis.¶Si ordo feruorũ,q de facto mẽdicãt i omnibus locis i dicto refcripto cõtẽtis.q cũ pofsint habere i cõmuni propriũ.fi eidẽ pia collatione fidcliũ perueniat.& qui ẽt poffet nõ mẽdicare ubi fufficieotiã haberet in dicto refcriptu poffet uel debeat includi.

¶Refponfio domini Federici de Senis.

¶Videtur q͂ includatur ex ftilo curiæ.Nam in priuilegijs cõcefsis ordinibus mẽdicantiũ. ut quòd infra tot anoos nõ pofsint ædificare locũ oouũ. Papa ibi declarat.q͂ fi in aliquo ordine funt cõuẽtus aliqui qui mẽdicãt.& aliqui funt qui nõ mẽdicãt habeatur ille ordo pro mẽdicãte,& fic uidetur effe io ordine feruorũ & fratrũ fancti Auguftini.fed mihi uidetur cõtrariũ effe uerũ.nã mẽdicãtes dicũtur quibus redditus uel poffefsiooes habere religio profeſsio fiue regula uel cõftitutiones regulæ interdicũt de reli.domi.c.1.li.6.fi uero aliquis ordo ut puta feruorũ nõ prohibetur ex regula uel cõftitutiooibus hẽre redditus uel poffefsiones: tñ quia eis deficiũt poffefsiones eos per publicũ quæftum quærere oportet,nõ tamen funt mẽdicantes.qoia ifta mendicitas nõ ineft per fe ordini feruorum fed cafu,feu per accidens.Idem poteft dici in fororibus monafterij fanctæ Petronellæ. quæ poffunt habere proprium in communi,& tamen plerifque locis meodicant.Item econuerfo pone q͂ fratres minores habent tot & tanta funeralia,oblationes & iudicia & relicto quod non haberent neceffe mendicare, an per hoc dicerentur non mendicantes abfit ad ftilum curiæ.qui uidetur contrarius.Refponde q͂ illa declaratio feu ftilus hãbeat locũ in cafu illo,& fuum cafum non excedit. quia quæ a iure exorbitant.&c.de re.iuris quæ à iure.lib.6.¶Item quæritur fi contra perfonam eius qui eft caput totius ordinis & omnium monafteriorum cum non iotelligatur magis caput monafteriorum & locorum prouiociæ Tufciæ q̃ Alamaniæ,fed uocatur Prior Generalis ordinis,pofsit uigore dicti refcripti inquirere uel aliquid facere contra ipfum, & quid appellatur caput & membra dictorum monafteriorum. ¶Ad primũ dicitur quod contra ipsũ Priorem Generalem non pofsit procedere.¶Nam huic Vifitatori conceffum eft,q͂ pofsit uifitare capita monafteriorũ Prouinciȩ Tofciȩ,& non capita mooafteriorum Prouiociȩ Alamanię.fed certum eft q͂ Prior Geoeralis eft prior totius ordinis,& nõ certi loci.quod patet ex ipfius nominatione.ex qua argui poteft.51.diftin. cleros. ¶prȩterea huiufmodi refcripta funt ftricti iuris. & tanquam odiofa reftringenda de regu.iuris.odia lib.6. Et hoc teneot quidam de perufio non paruȩ auctoritatis doctores.Et hoc dictum põt fic iuuari.Nam appellatione prælati feu capitis,intelligitur caput immediatum ipfius Monafterij.& mooachi iotelliguntur membra.ut patet de re iudi. cum I.& A.& melius de his qoȩ fiunt à prȩla.ca. nouit. Vnde fi aliquis poteft uifitare dictum prȩlatum & monafteriũ tam io capite quam in membris,nuoquid poterit uifitare epifcopum,qui eft caput omnium ecclefiarum fuȩ diœcefis?6.10.q.1.regeoda cum feq.Certè ooo,quia propriè epifcopus eft caput & prȩlatus ecclefiȩ cathedralis. ut in c.nouit.de teftamentis requifisti.ad fi.de uer.fi.cum tibi. Et illius ecclefiȩ eft fpoofus & maritus.fed aliarum ecclefiarum eft caput per modũ iurifdictionis.¶Vnde fi etiam fubiectum epifcopo habet alienare prȩlatus immediatus illius ecclefiȩ alienat non epifcopus.Sed epifcopus ratione iurifdĩõis interponit auctoritatem. 12.q.2.c.placuit, & c.abbatibus.& 17.q.7.io ueoditiooibus & de rebus eccle.non alie.c.dudum.¶Item religiofus poteft ire ad ftudium.de liceotia prȩlati.ne cleri. uel monachi. c. 5. lib. 6.Quis iotelligitur prælatus.certe Abb.non autẽ Epifcopus ut ibi pleoẽ no.Archidi.& idem debet intelligi.de.c. fi religiofus.de eleȩ.eo.li.Ad idem facit de præbendis cũ

in

In illis.in fi.ubi dicitur quod si mādatur alicui prouideri de beneficio spectāte ad collationē Episcopi nō intelligitur de beneficio spectāte ad collationē Abbatis Papæ solūmodo grauare Episcopū & nō Abbatē. Et in casu nostro fuit intentio Papæ,ꝙ ipse posset uisitare capita monasteriorū. Tusciæ & nō Alamaniæ. ¶Ad idē facit quod no.Io.And.de cōcess.præbē.c.fi.lib.6.super uerbo fraternitatē.post glo.Cōpostellani. Igitur secūdū hoc uidetur ꝙ ille prior generalis licet habito respectu ad prouinciā Tusciæ posset eū uisitare:tamē habito respectu ad prouinciā Alamaniæ eā uisitare nō pōt. ut sic rogatus trahat ad se affirmatiuā sicut in casu.l.si cōmunē.quemadmodū serui. admit. scilicet ut nullo modo possit uisitari. & facit quod not.de iure patro.c.uno.in gl.ult.lib.6.¶In cōtrariū uidetur. Nā cū aliquis est prælatus diuersorū locorū existentiū in diuersis diœcesibus uel prouincijs. de uno loco siue vna ecclesia respōdebit vni ordinario.& de alia ecclesia uel loco respōdebit alij ordinario. de relig.dō. c.2 .& facit quod notatur de præbendis. quia in tantum.

¶†Itē si monachus unius monasterij exēpti detinetur ad prioratū nō exēptū,quamuis reuocabilis sit ad claustrū. & pro uolūtate Prioris. tamen interim quādiu moretur ibidem tenetur obedire episcopo in his quę ptinent ad illū prioratum. Et si Abbas Monasterij exempti ꝓ membris nō exemptis tenetur ad sinodum epi uenire,& sibi i omnibus obedire. ut pręmissa probatur de priuilegiis ex parte.& c.cum capella.& c.ex ore. & eo.tit.c.1.lib.6. de tempo.ordi.c.3.in fi.eo.lib. sic in ꝓposito cum Prior generalis sit caput omnium locorum totius ordinis ꝓ locis & cōuentibus existentib.in prouincia Tusciæ, & pro cōmissis ab eo in Prouincia Tuscię. ex quo in ipsa Prouincia reperitur, subest prædicto Visitatori.nā nō pōt negari ex quo habitat i Tuscia quin aut cōprehendatur sub nomine capitis,aut sub nomine mēbrorū. & utroq; casu subest visitatori. Itē quis dubitat,ꝙ cū hic reperitur pro cōmissis hic ab eo pōt cōueniri corā episcopo & Legato de latere,qui est in Tuscia.ergo & eodē modo corā visitatore.¶Ad prædicta facit.ff. de peculio. l. si quis seruus. cum l.sequen.ubi dicitur ꝙ si seruus ordinarius habet in peculio seruum & ille seruus peculiaris,qui dicitur uicarius,habeat peculium.Illud peculium uicarij dicitur esse in peculio serui ordinarij.sic in proposito Priores locales sunt Prouinciali, & Prouinciales sunt sub generali, & Cōuentus sunt sub prioribus localibus.& sic de primo ad ultimum.omnes intelliguntur sub priori Generali esse. Sicut prior Generalis est caput locorum & Conuentuum.qui conuētus sunt membra priorum localium,qui priores sunt membra prouincialium & prouīciales sunt membra Generalis,& omnia intelligantur esse membra illius capitis,s.prioris Generalis.Ad hoc de elect.c.significasti.i fi. ¶Item cum iste prior nō haberet certum & determinatum domicilium ubicunque inuenitur potest cōueniri.C.ubi crimine agi oportet.l.j. Nam idem si haberet domicilium.& alibi delinqueret.& ibidem reperitur ut de rapto.c.1.cum sua materia.Et si diceres fiet præiudicium Conuentibus de Alamania.si uisitator amoueret istum Generalem.& tamen non fuit intentio Pape præiudicare conuentibus de Alamania.potest responderi qa istud præiudicium non fit directè uel ex proposito.sed secundariò. & per consequentiam, quæ non fiunt directè uel publicè.pone exemplum de ludi.nouit in glo.directe & de usuris consuluit,in gl. .uide.Quidam Sen.hēt duo beneficia unum Sen.aliud Florenti.deliquit Sen.ratione delicti conuenitur & punitur per episcopum Sen.de crimine publico certum est, ꝙ est executor istius sententiæ latæ super crimine est super utroque beneficio de foro compe. postulasti & de materia no.Inno.de accusa.qualiter in glo.magna circa medium.uer.item notatur.¶Pro ista parte facit quod no.de rescri.c.3.in glo.1.cle.¶Quid dicemus placet plus prima opinio per iura primo loco iā ducta. quia proprie loquendo caput Monasterii est Abbas & membra sunt monaci.ut In c.cum ita,nec sequitur prouincialis uel generalis est caput capitis monasterij ergo est caput monasterii.Tolle instantiam Archiepiscopus, est prælatus episcoporum,& tamen non est regulariter prælatus subditorum episcoporum.Item licet episcopus,sit caput omnium ecclesiarum suæ diœcesis, non tamen habet uocem in his.nec bona ipsarū administrat. Item exemplum ordine Cistercienfium & Vall.umbrosæ ubi pater Abbas potest Abbatibus tanquam caput filiorum & membrorum subditorum Abbatibus.¶Non obstant iura loquentia de illis qui in alieno territorio delinquunt,quia loquuntur in ordinario.¶Non ob.quod dicitur.si quis est prælatus immediatus In casu de religio.do. c.2.Econtrario pone ꝙ Papa misit Visitatorem Senen. in monasterio sancti Galuani ordinis Cisterciēsium.tam in capite quàm in mēbris contingit ꝙ tēpore uisitationis in illo monasterio concurrit Abbatis Casanati.& Abbas Cistercien.qui præest toti ordini.nunquid Senen.episcopus illos prædictos Abbates uisitabit.absit.Est.n.intentio Papæ,illos uisitare debere,qui reuera & immediatè sunt caput & membra monasterii.ut in c.cum ita.cum si. Et hoc colligitur in pluribus locis literarum apostolicarum.

¶Et ego Federicus de Senis prædicta scribens correctioni subijcio ueritatis.ad idem.

¶Dominus Corradus iuris utriusq; peritus ad idem & de eadem materia.

¶Primo an do. Poncius seu Præuencius qui se Visitatorē asserit monasteriorum non mendicantium in Prouincia Tusciæ atque Ianuæ uisitare posset fratres super eo,ꝙ ꝑdecessores eius & eiusdem temporis de quo iam soluti fuerūt in singularibus capitulis posset uel potuit uisitare Respondeo prius quam ad decisionem prædicti articuli, ueniam,Dico ꝙ respectu domini Poncii seu Præuēcij,et sit contineat quod asserit sibi commissum non extenditur ad ordinem fratrum seruorum,maxime quia sola monasteria respicit,non ordinē prædictum.sicut nec alius ordines fratrum prędicatorum hæremitarum & carmelitarum.& aliorum similium.quorum religiosa loca nō sunt mosteria. nec pro monasteriis in communi usu loquendi tenentur,nec unquam habita fuerunt.Ad ueritatem.n. nominis uarius censetur effectus, ut l. qui uenenum in prin.ff.de uer.si.& l.3.§.aditio.ff.ad l. Cor.de sica.ibi ergo uerum medium est &c. Nam si idem essent loca dictorum religiosorum,quod monasteria monachorum quib. communiter & plurimum pręferuntur abbates non diuersis nuncuparentur nominibus sed eisdem,& si idem essent codicilli,ꝙ testamentum cur diuersis appellarentur uocabulis.C.de codicillis.l.fi.& extra de deci.ad audientiam,& cum fratrum loco ordinum prędictorum careāt realiter & in uulgari communiter nomine monasterii carere debent eius effectu.ut l.a nullo.C.de feriis.ibi si nomine caret & effectu carebit.16.q.1.si cupis esse quod diceris & ff. de uerbo.sig.l.quibus præcipua cura rerum incumbit &c. puta communis usus loquendi est ut monasterium dicatur habitatio monachorum ut c.monachi.& c.in singulis extra de statu mona.nec appellantur monasteria religiosa loca ordinis fratrum prædicatorum. Et ad communem usum loquendi sunt intelligenda & referenda uerba rescripti.ut l.Labeo.ff. de suppel. le.& extra de spon.ex literis.1.ubi de hoc. Vnde non potest de iure dici ꝙ rescriptum domini Prędentii quantumcunq; contineat quod asserit ad dictum ordinem referatur. Sed in uerbis significatio seu proprietas discreparet a cōmuni usu loquendi.potius debet usui quā uocis significationi stari.ut ff. de lega.3.l. Librorum.§. qui tamen Cassius.& extra de rescri.nonnulli.in gl.quæ incipit nunquid &c.

¶Præterea posito quod uerbum monasteriorum ex generali

rali proprietate uerbi omnes fratrū dictorū ordines cōtineret, ꝙ est falsium. tñ quia dicti ordines non speciale, ac propriū assumpserūt a diffinitione generali, monasteriū nullatenus posset includi: ut est casus iu l. iurisgētiū. §. 1. ff. de pac. & l. mortis causa capitur in princi. ff. de dona. cau. mor. quia proprio nomine hic specialiter appellantur. Ideo ab hac generali diffinitione separātur. ¶ Præterea nomina supradicta in iure ponūtur. nō nt eadē sed ut diuersa ut ex ui clausulæ patet ut de reb. eccle. nō alie. c. monasteriorū ibi aliarū administrationū regularīū dispēdiis occurrētes &c. & extra. lib. 6. de sentē. excōm. alma. §. si. ibi nō obstātibus quibusuis priuilegiis & monasteriis religionibus ordinibus ecclesiarū diuersorū, igitur & separatorū debet esse censurę conditio separata. l. qui fundū. §. si fundus. ff. pro empto. ibi propriā & separatā cōditionē habēt &c. lib. 6. de præbē. cū in illis. §. cū autē inter collationē præsentationē & uisitationem differētiā &c. ut. C. de dona. inter uirū & uxo. l. maritus quidē. in fi. sic i proposito. facta cōmissione de uisitatione monasteriorū ad ordines fratrum dictorū nō pōt referri cū eorū sit ab inuicē re & nomine cōditio & ęqualitas separata. ¶ Item alia ratione patet ꝙ rescriptū prædictū nullatenus includit prædictos fratres, maxime quia sunt publice & necessario mēdicātes & sic fuerūt per tēpora. xl. annorū. & amplius & p tātū tēpus cuius in cōtrariū memoria nō existit. unde cū respectu solum non mēdicātes aspicit necessario sequit̄ ꝙ sint liberi a potestate uisitatoris prædicti. hoc enim uerbum mēdicantes &c. est participium quod in uerbum resoluitur, & tempus possunt designat cum a uerbo pręsentis temporis formetur. ut in auth. uinum ꝙ cresto in prin. ibi displicentibus &c. cum sua glo. ff. de arbi. l. arbiter. Kalendas ibi dicendum &c. & ff. de leg. 3. l. si chorus. omnes ergo mendicantes qui tempore rescripti ab ipso sint liberi &c. de facto publice mēdicant. & quia rescriptum non distinguit actu uel habitu mendicare nec nos distinguere debemus. ut. ff. de pub. eodem precio. ubi de hoc. 14. q. 3. putauit, sed uedunt possessio iuris. sed & possessio facti impedit executionem rescripti in obtinendo beneficio impetrato. Et quemadmodum mentione non facta per impetrantem de possessione iuris apud aliū constituta uitiatur rescriptum. ita & si obmittitur de possessione facti. Et ita in proposito siue mēdicent de iure siue de facto non includuntur in rescripto. & prædicta probantur extra de concessio. præb. cum nostras. & c. literas & Hosti. in summa. eo. titu. §. ut in tantum ubi dicitur qd̓ quando beneficium uacat de iure, sed non de facto prohibetur conferri. ¶ Non ob. si diceretur ꝙ fratres prædicti possent in communi proprium possidere &c. quoniam & prędicatores & hæremitæ & carmelitę possunt illud idē. tamen cum non habeant propria, quæ sibi sufficiant necessario mendicare coguntur & per mendicationē publicam quærunt sibi uictum. unde non solum actu prædicti fratres mendicant quod sufficit ut supra probatur sed ēt habitu. i. iure ipsorum uita conducitur. Iccirco si quidem priuilegium habet mendicitas. illud obtinent fratres prædicti. quia maxime non uoluntarij, sed necessarij mēdicātes existunt. cui necessitati lex subuenit: ut l. ait prætor. & l. si minor. §. pe. ff. de mino. & est casus. ff. de separa. l. ulti. ibi necessitatis &c. ¶ Sed & ipsorū necessitas est iuris, & legitimè approbata ꝙ siue actu solo, siue aptitudine, siue habitu, siue utroque uel altero mendicauerint, non possunt nec debent illo iure in dicto rescripto includi. ¶ Sed posito quod mendicantes non essent sub nomine monasterij, comprehendatur ordo fratrum prædictus. cum tamen proponatur quod fuerit perfecta uisitatio per prædecessores ipsius quantum ad eos præcipue, de quibus quæritur, dico quòd super eisdem articulis & temporibus eisdem uisitare non potest. nec super eo assumere officium uisitandi quia sufficit semel factū. ut l. in diē. ff. de aqua plu. ar. 22. q. 5. occurrendus. & x̄ de elec. c. nullus. lib. 6. quia ēt de facto eorūdē & ut proponitur absolutorū pręcipuē sępius queri nō debet: ut l. licet etiā. ff. de nau. cau. sta. nec diuina clementia patitur absoluta in examē & ultionem redire. ut 12. q. si. illic ubi de hoc. & de pœni. di. 3. §. ex his causis. Fede. ¶ Si uis tenere aliā partem scilicet ꝙ tale rescriptū extēdatur ad prædictos seruos, respōde ad primā obiectionē quæ sumitur ex uerbo monasteriū. quod licet cōtradicatur loco religiosorū, possunt appellari monasteria, quia monasteriū dicitur statio monachorū, & omnis licet religiosus, est monachus pp tria substātialia in quibus omnes cōueniunt. ut le. & nō. de sta. mona. quod dei. & de postu. c. 2. hic est quod isto respectu locus canonicorū regulariū appellatur monasterium. ut de ęta. & qua. intelleximus. Et ꝙ locus ordinis mēdicātium possit appellari monasterium ꝓbatur de sta. mona. c. uno. §. sane. ubi dicitur quod in monasteriis monialium quædā sunt monasteria ordinis mēdicātium & quædā sunt monasteria ordinis nō mēdicātium. Itē facit de regu. iur. c. 1. lib. 6. nā certum est, ꝙ ipsi illius cōstitutionis erāt ꝑdicatores & minores. ut patet. de exces. plato. c. nimis. Item certum est ꝙ illa cōstitutio est generalis ad mendicantes & nō mendicantes, & tñ ibi sit mentio de monasterio. bene iura quæ loquuntur de portatibus habitum in monasterio uendicāt sibi locum in ordinibus mendicantium. Itē si nomine monasterij semper intelligeretur ordo nō mendicātium posset cōprehendi sub nomine monasterium, quare ergo Papa dixisset monasterium, in quocunque ordinum nō mēdicātium sufficiebat dicere monasterium. Si. n. sub appellatione monasterij intelligitur ordo nō mendicātium, frustra in literis apostolicis ponitur dictio nō mendicātium & est ibi superflua sicut si diceretur iste uidet oculo & huiusmodi superfluitates, & improprietates sermonum sunt fugiendę. & esset ibi figura, quę dicit̄ pleonasmos. ut no de uer. sign. forus ut Papa igit̄ nō possit reprehēdi de superfluo sermone. dicamus ꝙ Papa intellexit ꝙ q̄dā sunt monasteria ordinis nō mēdicātium. & quædā ordinis mēdātiū. ad hoc ff. de leg. j. l. si quādo. Secūda autem obiectio quę hēt ꝙ ordo seruorum de facto mendicat potest sic iuuari. dicitur in iure ꝙ si habens ecclesiam curatam acquirat secūdam similem, & eius pacificam possessionem, de facto, si non de iure, uacat prima. ut no. Inno. de app. constitutus, quæritur. & Archi. de præb. li. 6. Item dicitur in iure, qd̓ habēs parochialem ecclesiam dębeat facere hoc, & illud. Vnde quæritur quid si ecclesia actu non habeat parochianos an intelligitur parochialis. dicit Host. ꝙ non: ut not. de cle. non resi. c. quia nonulli. & Io. And. de elect. licet canon. & facit quod no. de pręb. eum qui. lib. 6. Ex quibus probatur quod ea quæ sunt facti impediunt, sicut ea quę sunt iuris. Ad hoc optimè facit ꝙ no. Arch. ī c. quorūdā super uerbo mēdicantes. Ibi no. mendicantem cōsiderare debere, quę in facto cōsistūt, & communiter uidetur quòd cōsiderari debeat qui iuris est & non facti de elec. cum causam cum sim. Nam ordo mendicās dicitur cui ex regula uel cōstitutione interdicitur habere possessiones ut de religio. domi. c. 1. lib. 6. & ibi Archid. & Host. no. & Ioā. And. post eum apostillat quod licet aliquis ordo de facto mendicet: ex quo tamen dicitur ex regula uel constitutione mendicare non dicitur ordo mendicans. Et ob hāc causam dicit Io. And. quòd ordo seruorū non fuit reuocatus p illud concilium Gregor. 10. & communiter tenemus quod constitutio concilij Viēnē. ut possessores de regula. non uendicat sibi locum in ordine seruorum. Item licet plurima pars cōuētuū ordinis seruorum de facto mendicet, non tamen ordo dicitur mendicare. quia istud participium mendicantium iniungitur dictioni ordinum. Sed certum est quod ordo seruorum non est fundatus in paupertate mendicantis, licet conuentus ex accidenti

stenti mēdicet.pone quod prędicatores & Minores de
facto habeant tot & tanta q non cogantur mendicar.an
dicemus ordines illos non esse mendicantes.absit q tale
factum inducat ius ad hoc.de testa.c.2.¶Non obst. quod
dicitur de possessione facti. ut de concess.præben.literas
& c.cum nostris.quia illud intelligitur de possessione co
lorata iuris colore. ¶Item nó ob.quod dicitur quod prę
dicatores & Minores possunt habere possessiones in cō-
muni:illud enim est falsum. & contra substantiá médicá.
tis.¶Item non ob.gl.Arch.posita in c.quorundam. super
uerbo mendicantes.quia non probat, est contra illam
constitutionem.de relig.domi.c.uno.lib.6.Item non ob.
q dictum est de ecclesia parochiali secúdum Host.& Io.
An.& quia eorum auctoritas non est euangelium & con
trarium not.Inno.in c.de multa.de præb.in prin. & Ar-
chi.in c.licet canon.de elect.lib.6.Et dato quod sit uera
opi.Ioan.Au.& Host.in hoc non est.quia cessantibus pa-
rochianis cessat periculum animarum propter quod fuit
statutum,ne quis posset habere duas ecclesias parochia-
les,& q habens ecclesiam parochialem teneatur promo
ueri ad sacerdotium,infra annum.posset tamé dici quod
licet ordo Seruorum ex regula,uel constitutione non di-
catur mendicans,si tamen se gesserit ut mendicantes &
tractati,& reputati sint ut mendicantes.Ita q deuentum
sit ad præscriptionem,potest dici q nacti sunt diuersam
naturam ordinis scilicet mendicantium;nam per pręscri
ptionem canonicam, curatum efficitur non curatū et ecle
sia non collegiata efficitur collegiata,res non de mensa
efficitur de mensa ad hoc de reb.eccle.non alie. ut super
& no.de exces.præla.c.uno.§.quidam etiam ecclesiis in
cle.Ad idem & melius de præb.cum de beneficio.Dubito
& subsisto ualde.

Consilium Fede.de Senis.

SVMMAE.

1 *Papa an constituere possit sub pœna quod vna ciuitas o-
bediat & subijciat alteri.*
2 *Capitula & concilia generalia uel prouincialia quare
necessario fieri dicantur.*
3 *Vicinitas operatur ut quis ex ea commodum,& incom-
modum quandoque sentiat.*
4 *Separatorum quod separata debeat esse ratio.*
5 *Secreta aliena ciuitatis, aliam ciuitatem, uel exteros
perscrutari non conueniat.*
6 *Inuitus quis extra territorium trahi non debet.*
7 *Consuetudo quid in subiectionibus imponendis operetur.*
8 *Consuetudo operatur in multis iuris articulis ut etiam
circa negatiuam inducatur consuetudo.*
9 *Per vnionem locorum, iura sua vbicunq; seruari debēt.*

QVAESTIO CXXXII.

VEnerabilis pater & dominus. B. de lacu cano-
nicus Rutenen. legum doctor & Rector patri-
monij generalis. necnō ciuitatis Interanen.spe-
cialis Rector per sanctam ecclesiam Romanam
specialiter deputatus.Mandauit comuni & concilio di-
ctæ ciuitatis ut mitterent Potestaté suum Sindicum & ali
quos Ambasciatores ad Castrum mótisflasconi ad parla
mentum sub quarundam appositione pœnarum. Nunc
1 autem primo quæritur † an dictum Commune teneatur
comparere in dicto loco ad parlamentum posito pro cō
stanti,q temporibus retroactis non sit dictum Commu-
ne consuetum ad parlamentum ibidem comparere. ¶ Se
cundo quæritur,an dictum Commune teneatur ibidem.
uel alibi extra iurisdictionem & teritorium ipsius Ciui-
tatis respondere coram dicto Rectore in causis ciuilibus
uel criminalibus,de actis & factis in iurisdictione & ter-
ritorio ipsius ciuitatis.¶Tertiu quæritur an singulares pe
sonæ dictæ Ciuitatis teneantur extra iurisdictionem &
territorium dictæ Ciuitatis coram eodem comparere in
ciuilibus & criminalibus causis,de actis & factis in dicto
terriorio.¶ Visis speciali commisione facta eidem Re-
ctori de dicta ciuitate per Sanctissimum dominum Bene
dictum Papam 12.& priuilegiis eidem Ciuitati per apo-
stolicam sedem cōcessis.¶ Super quibus primo habita de
liberatione conuenienti arguendo.primo uidetur q di-
ctum Commune cōparere teneatur per c.nouit de off.
leg.Nam cum plures Prouinciæ,Nationes,& ciuitates,&
loca sint commissæ seu commissa tutelæ & gubernationi
istius domini Bernardi per eum qui potest in loco quoli
bet sui regiminis vel locationis tractare & expedire nego
cia ad totam legationem suam uel regimen suum perti-
nentia comuniter uel diuisim:ut in d.c.nouit.de off.ordi.
2 cum episcopus.lib.6.¶ † Nam & Metropolitanus,qui cu-
ram habet totius Prouinciæ cōuocat semel in anno præ
latos totius prouinciæ ad sedem Metropolitanam ad tra
ctandum de statu ecclesiæ,& reformatione Prouincialiū
communiter & diuisim.17.distinct.per totum. & de acc.
sicut olim.Si etiam religiosi conueniunt ad locum com-
munem ad tractandum de factis Prouinciæ communi-
ter & diuisim.ut de sta.mona. in singulis & in nouissimis
cōstitutionib.do.Papæ Benedicti monachis & canonicis
regularib.¶Pax tranquillitas & bonus status ciuitatis Io
teranē.non posset seruari nisi se conformet cum uicinis
3 locis & ciuitatibus ut experientia probat.† Nam sæpe ex
uicinitate hēt quis commodum & incommodum. de pri
ui.super Spec.& de pœni.dist.1.§.sed in continuo,& cor
tina cortinam trahit de sacra unctio.ca.uno post princi-
pium. ¶Experientia quædam docet quod malus status
unius ciuitatis conturbat aliam ciuitatem. Morbi enim
contagiosi palmites suos delent,extendunt,& uicinos in
ficiunt.de coniug.lepr.c.1.de eccle.edi.c.1.Expedit ergo
ad conseruandum bonum statum locorum & terrarum
commissarum & commissorum curæ & gubernationi di
cti domi. Bernardi ad locum communem facere conci-
lium uel parlamentum, quia cum status & trāquillitas il
larum terrarum dependeat adinuicem,& commodè sepa
ratim tractari non possit de utilitate ipsarum consequēs
est seu conueniēs ut in uno loco magis aperto & conue-
niēti communi,prouincialibus consueto fiat illa cōuoca
tio.facit.ff.de offi.procon.l.obseruare.uer.& hoc eum &
eodem tit.si in aliquam ibi secundum morem & consue-
tudinem &c. ¶ Sed cōtra uidetur.nam regimen & cura il
lius ciuitatis Iteranē.est commissa domino Bernardo spe
cialiter per Papam.& nullam habet communionem cum
patrimonio. & sic cum diuerso iure censeātur separatim
4 & per se debeant eorum negocia expediri,† ut separato-
5 rum separata sit rō.ad hoc de præb.his qui lib.6. † Non
enim cōuenit alienæ ciuitatis secreta,aliam ciuitaté, uel
6 extoros scrutari;ut C.de commo.l.4.† nec dēt quis trahi
extra suum territorium inuitus.ut no.de off.de.ut litigan
tes in glo.2.de foro compé.c.uno.§.ex eisdem in uerbo
indulgemus in cle.præterea si ciuitas iteranen. haberet
suum proprium Rectorem quis dubitat q iste Rctor non
debere trahere seu tractare facta illius ciuitatis extra ter
ritorium suum,& dico sic de Rectore patrimonij, quod
ergo in dubiis personis recipitur hoc in eadem psona re
cipiédum est.ut ff.si cer.pe.l.singularis.¶Expedit ergo q
Rector patrimonij patrimonialia tractet in patrimonio
& alia sibi cómissa specialiter in locis sibi specialiter cō-
missis. sicut dicimus de eo qui habet duas ecclesias in di-
uersis episcupatibus.ut no.de præb.c.quia in tantum. Ex
contrario posset sequi absurdum. pone q huic Rectori
patrimonij sit commissa cura specialiter cuiusdam loci
de Marchia,nunquid Nuncius illius loci transibit per ter

ras non subiectas quia per Ducatum & Patrimoniū. Ab
6 surdum est dicere† non.n.sine magno incōmodo à rebus
7 nostris auocamur.C. de testi.l.si ante.ff.eo.ti.l.3. ¶ † Sed
quicqd sit ex quo in themate prçsupponitur, quod dictū
cōe non est consuetum ire ad parlamentū in dicto loco,
nō est dubium ipsum non teneri in posterum ad eundum.
nam in talibus consuetudo pōt operari ut in multis iuris
articulis. patet de foro comp.cum contingat. & de cler.
coniug.cum olim.& de offi.ordi. Romana.de foro com-
pete.Romana de sen.excom.Romana.cum suis glos.ff.de
officio procu.l. obseruare. & l.si in aliquam.& de test. l.
3.in fi.& de iur.imm.l.semper. §. legem.ff.ꝙ ui aut clam.
l.1.§.5.& quod cuiusque uniuer.no.item eorum.cum suis
gl.& concordat ēt qđ circa negatiuam inducatur consue
tudo.ut patet de prçscrip.attēdētes.& c. de quarta. & de
prçben.cum in ecclesiis.de consue.c.3.lib.6.& de electi.
cum inter uniuersas.& de testi.series.¶Ad sm dubium di-
cēdum est quod.si p literas apostolicas.uel coram delega
to Papæ couenirerur Vniuersitas Ciuitatis Interanen.ser
uandum est.c. statutum.c.2.de rescrip.lib.6.Sed si conue-
niatur coram Rectore dicendū est.qđ ipse rector p se uel
p alium dēt sedere pro tribunali in territorio Interanen.
finge.n. ꝙ una persona sit Rector in Patrimonio.& alia
psona sit Rector Interanen.quis dubitat quod Rector In
teranen.non poterit sedere Narniæ uel alibi,extra enim
territorium suum &c.ff.de iurisdi.om.iudi.l.2.§.ul. & de
consti.c.2.li.6.Ad hoc optimè facit 11.q.1.si quisquā ibi.
Si quis aūt laicus clericum duxerit esse pulsandū ad epi-
scoporum iudicium in eadem ciuitate uel territorio con
stitutorum proponat eas quas se extimat hēre actiones.
& facit qđ ibi no.Arch.nam episcopus Interanē.suos sub
ditos inuitos nō possit trahere Narniam ēt consentiente
Epo Narniē. ibi & Interan. ibi sedeat ibi not. & Archi.&
Io.An.de offi.or.ut litigantes .in gl.2.non ergo dēat fieri
deterior conditio Interanē.si cura sua & etiam Patrimo-
nij unicæ & eadem psonæ sit commissa.& pro ista parte
faciunt iura allegata sup primo dubio.In secunda parte
p unionē.n.locorum non turbatur iurisdō alicuius, sed
iura sua unicuique seruatur.de reli.do.c.2.sed in tertio
dubio dicēdum est qđ proximè dictum est ꝙ uniti sūt tra
hēdi extra territoriū Interanē.p iura proximè allegata.
Et ita uidetur mihi Fede. de Senis saluo semper &c.

¶Responsio domini Fede.ad plura dubia.

SVMMAE.

1 *Populi ciuitatis interdictio: an singulares omnes compre hendat.*
2 *Laicus & si interdictus quod nihilominus eligere possit & præsentare.*
3 *Interdictum quod sit minus quàm excōicatio minor.*
4 *Excommunicatio minor quod non repellat ab electione.*
5 *Contumacia uel negligentia uno actu commissa: an in sequentibus præiudicet.*

QVAESTIO CXLVII.

QVidam de Ciuitate Tuderti. quę Ciuitas cum suo
populo est interdicta. fuit receptus in familiarē
per uicinum epm, q statim ordinauit eundem si-
ne licētia epi Tudertini, & post paucos dies fuit
electus & præsentatus per patronos ad quoddā beneficiū
uacans. Quçritur an dicta ordinatio sit legitimè facta.Et
an dicta electio ualeat.Et uř ꝙ non sit legitimè facta dicta
1 ordinatio duplici de cā.Prima quia † cū populus alicuius
ciuitatis est interdictus singulares personæ de ipso popu
lo sunt interdictę.nec in aliquo loco dēnt recipere eccle
siastica sacramenta ut de sen.excom.c.si snia.in fi.li.6.Se-
cunda quia non habuit licētiam proprij episcopi.non ob
stante ꝙ cū in familiarem assumpserat ut de tepo. or.c.2.
& ibi gl.li.6.Et ideo cū dictus electus sit interdictus;& ēt
suspensus a cōsecutione ordinis,meritò eius electio uale
re nō debet,ad hoc de consue.cū dilectus & de ele.cū in-
ter.& de cle.ex. mi. & quia ꝓpter prædicta puniri debet;
merito honorari nō debet.ad hoc de præb.cū qui. li.6. &
quod no.e.tit.cui i fi.de æta. & quali.c.ult.Interdicti ue-
2 ro laici possūt eligere uel præsentare† quia minus est tax
le interdictum q̄ excommunicatio minor,q̄ non repellit
3 ab electione ut de cle.excom.mi.c.ulti.in cle.†Item quia
ordinarius uř ambitiosè ut promoueret ad hoc de elec.c.
cū ad nostrā.& c.officij.& sic sola ambitio debet eū repel
lere.ut de elec.per inquisitionē & ibi no.¶Item casus ta-
lis est.12.sunt patroni in ecclesia habentes uices seu uo-
ces æquales,& inęquales,uel omnes æquales,uacantē di
cta ecclesia omnes eligerunt uel prçsentauerunt,quæ ele
ctio fuit per epm confirmata.In sequenti uero uacatione
aliqui ex pdictis patronis, uel filij alicuius illorū defun-
cti nō interfuerūt electioni, puta qa fuerunt absentes uel
ignorauerunt uacationē ecclesiæ,non tamen fuerunt per
cōtradictionem uel negationem expulsi.sed simpliciter
apparet eos non interfuisse.¶Quæritur an in tertia uaca-
tione debeant admitti ad electionem simul cum illis,qui
fecerunt secundam electionē,an uero illi soli debeant fa
cere tertiam electionem,qui inueniuntur fecisse secundā
Et uř qđ illi soli,qui fecerunt secūdā electionē debent fa
cere tertiā.ad hoc de el.querelā.& de cau.po.& proprie.
c.cū olim.de iur.pat. consultationibus.Sed contrariū cre
do uerius.nam licet aliquis,qui habet simul cum alijs eli
gere semel non elegerit, non sequitur quod propter
hoc amiserit ius nec possessionem iuris eligendi, quia ta
lis possessio siue seruitus non acquiritur nisi interpella-
tione,uel contradictione adhibita,quia alias non potuit
apparere ꝙ celebrantes secundā electionē habuerint ani
mum excludendi cōpatronos, uel ꝙ soli deberent elige-
re.ut no.de uer.sig.c.abbate in gl.hoc modo.& de cā pos.
4 & proprie.c.3.in 4.glo.¶Itē † contumacia,uel negligen-
tia in uno actu,non pìudica in sequentibus.ut no.de do.
& cōtu.c.2.lib.6.& de elec.ecclesia uestra.& hoc expres-
sè no.per Compo.in d.c.quærelā.ubi respondet ad cōtra
ria.q̄ loquuntur qñ ille,q dicebat ad se solū pertinere ius
eligendi,passus est alium eligere. Sed in casu nostro illi,
qui non celebrarunt secundā electionem non contende
bant ad se solos pertinere ius eligēdi,si habebant ius col
ligendi cū aliis.Itē illi qui fecerunt secundā electionē. si
uellent se dicere solos in possessione iuris eligendi,eorū
possessio eēt malęfidei.cū scirēt se cōpatronos hēre,q̄ pos
essio nō iuuat.ut no.in d.c.consultationibus.¶Item casus
talis est.sex sunt patroni in una ecclesia.duo eligunt ipsa
uacante dignū,quàtuor eligunt indignū.¶Quæriř nunqd
electio facta a duobus possit per episcopum admitti.&
uidetur quod sic,per id quod le.& nota.de postu.gratum.
& de ele.bonæ.in contrarium uidetur. Nam patroni lai-
ci eligentes indignum non sunt priuati potestate eligen-
di.ut no.de offi.ordi.cum nos. de præb.c.1.lib.6.per Ar-
chi.ergo illi duo non faciunt maiorem partem. ¶Ad hoc
dicēdum,est quod dicta electio seu præsentatio duorum
potest imo debet per episcopum admitti.Nam in præsen
tationibus patronorum laicorum non est necesse,ꝙ ma-
ior pars concordet.sed sufficit quod aliquis habeat maio
rem partem comparatione aliarum partium. ut de iure
patrona.c.3.& consueuit recitari de elect.ecclesia. cl.2.
Vnde si duo elegerunt vnū,& quilibet de illis quatuor eli
git aliū,certū est qđ electio duorū ualebit multo fortius
dēt ualere electio illorū duorum:si isti quatuor nullam
electionē fecerūt uel fecerūt de indigno. ista solutio pos
set sustineri in fine tpis dati ad præsentandum. Et maxi-
mè si ignoranter præsentauerunt per notata per Com-

po.in c.eum olim nobis.de elec.¶Melius facit quòd not. Io.And.in nouella de offi.ordi.cum nos super glo.2.Qui dam dicunt ad finem.Lapus.

¶Responsio cuiusdam scholaris ad unum dubium de quo se cum contulerat Fede.

SVMMAE.

1 *Oppositione proposita contra beneficiatos, quod non sint ritè instituti, cui parti incumbat probatio.*

2 *Præsumptio an sit causa transferendi onus probationis in aduersarium.*

QVAESTIO CXLVIII.

1 Casus talis est.¶Aliqui sunt canonici alicuius ecclesiæ siue ordinis & beneficiati. Modo † opponitur contra quẽdam sindicatum, quòd nõ i terfuit maior pars canonicorum, & opponitur de illis beneficiatis, & ponitur in positionibus q illi sunt canonici illius ecclesiæ uel ordinis.¶Modo quæritur cui incumbat probatio uel opponenti contra sindicatum. uel producenti sindicatum, scilicet q fuerint præsentes, siue in loco unde debuerunt uocari. uel q fuerunt in loco de quo non debuerũt uocari. Et uidetur q incumbat probatio ei qui opponit cõtra sindicatum.s.quod fuerint in loco unde debuerunt uocari. Et sic aut iste qui opponit contra sindicatum agit, aut excipit. Si agit, tunc actor probet quod asseuerat. alias ad necessitatẽ probandi contrarium non astringit.6.q.ult.actor & actore probante.&c.extra de cau.poss.cũ ecclesia de iureiu.c.ul. de ecc.benefi.ut nostrũ cũ.si.¶Si excipit, tunc reus excipiendo fit actor. ff.de proba.l.in exceptionibus.& ita sibi incumbit probatio.ut

2 supra dictum est. ¶†Preterea præsumptio transfert onus probandi in aduersam partem.ut extra de proba.ex insinuatione. & in prædicto.c.ul. de iureiur.& prædicto ca. ut nostrum.ut eccl.benefi. & C. de proba.l.si possidentis, sed præsumptio. est pro eo q uẽ sindicatus. Nã instrũ publicũ seu tenor instri publici ipsius sindicatus dicit, q canonici nominati in ipso faciunt capitulũ, uel maiorẽ partem, ideo nedum p̃sumptionem facit. sed plenã probatio nẽ, q a equalẽ uim habẽt in causis testes, & instrumẽta.ex tra de fide instru.cum Ioan.imo fides instrumentorũ præ fuit testibus.ff.de proba.l.homines. l. cum de indebito.§. pe.& C.si mi.se ma.dix.si alterius in fi. & C.aibi.tu.l.ult. & faciunt casus no.de cẽsi.c. 1.li.6.maximè cum quæritur de facto non recenti, sicut est ille sindicus qui fuit factus iam sunt plures anni.quia memoria hominum labilis est: unde cum ex prædicta sindicatu sit fundata, imo probata intentio actoris.quo ad ipsum sindicum.allegans contra rium habet probare illud. quia fundata intentione actoris reus habet probare. C. de proba.siue.18.di.quia sunt culpe.& c.di.contra morem. Item facit alia præsumptio pro sindicatu.quia illi canonici qui dicuntur non uocati ad sindicatum sunt absentes in tali loco unde non debẽt ad hoc uocari præter unum uel duos qui nunc sunt præsentes.imo dico q iste obijciens cõtra sindicatum nõ de bet admitti ad probandum illas positiones quia probantem non releuaret, & quis non debet admitti ad probandum q probatum non releuat, extra de ele.cum dilectus ultra mediũ.extra de offi.deleg.cũ cõtingat.§.uerũ.& de simo.p tuas ad fi. uer. qm̃ cũ similibus.Et q prædictæ positiones, pbatæ nõ releuãt probat. q a esto q probent esse canõici eiusdẽ ecclesiæ, uel ordinis, nõ tñ est probatũ eos residẽtes.& deseruiẽtes ibidẽ, q reqrit, io hmõi cõtractibus faciendis in qbus sufficit minoris consensus partis, de seruientium.ut x.q.2. hoc ius porrectum.uer.q b nec uocantur ad hoc absẽotes.ut no.de ele.cum inter uniuersas in glo.tanquam retento in fi. & no.per do.Ioan.de offic. ordi.quamuis in glo.s.de prouincia.li.6.de testi.præsentiũ in gl.ibidẽ residentium.eo.lib.& idem ibi Archi.& de præben.cum in ecclesiis.in glo.pe.in fi.eo.lib.& hoc uerũ q non uocantur absenses preterquam in tribus casibus.s. in receptione canonicorum, in collatione prabeodarum & beneficiorum.ut in prædicto c.cum in ecclesijs.li.6.& in electione prelatorum. ut extra de elect.cum inter uniuersas.& c.corã.& c.bone.2. & 63.di. quanto cũ similib. In quibus uacanẽ hi, qui cõmode uocari possunt.ut in prę allegatis iuribus.& c.quia propter.extra de ele. & ita intelligat ɔtraria. Sed in alijs contractibus ab his tribus dũ non sunt uocandi absentes:¶Sed credo quod si beneficiati essent præsentes in terra non essent uocandi per illum.§. hoc ius. ¶Præterea quod dicit maiori parte ibi seruientium.quod uerbum est penè ponderandum, & maximò cum habeamus constitutionem.quòd beneficiati nõ possunt stare in c.ultra triduũ.& hoc credo quòd senserit.B. in p̃dicto.e.cũ inter & do.Io.An.in tribus.c.supra allegatis.In quibus omnibus dicitur q ad talia non uocatur ab sens, non dixerũt beneficiati.quasi uelint quòd illi ẽt præsentes nõ uocarenẽ ad talia. & ita seruamus nos de cõsuetudine.& credo, q alii teneant.¶Præterea q dicit aliquid non ualere ex eo, quod aliqui non fuerint uocati per con sequẽs dr eos contemptos.Sed de contemptu alterius, ter tius agere nõ potest.ut de præben.cũ in ecclesiis. li. 6.ibi eis instantibus quasi dicat non aliis.Item tunc non est nullum, sed annullandum ut ibi.hinc est quòd ipsi possint ratificare si uolunt ut extra de elec.quod sicut quòd nõ possent si essent nullum.ut extra de ele.auditis. Nec ẽt debet admitti si uelit eas emendare. quia est elapsus terminus ad probandum illas exceptiones.

¶Dominus Griffolus.

SVMMAE.

1 *Contractus possunt diuersis modis, & signis, & loquelis iniri.*

QVAESTIO CXLXI.

1 Lex dicit quòd refert utrũ Gręca, uel Latina lingua contractus celebretur, †dũ tamen se contrahentes intelligant, siue per se, siue per uerum interpretẽ ut.ff.de uerb.ob.l.1. in fi.sed qualiter debeat constare de uero interprete, quando contrahentes se ad inuicem non intelligẽtes per interpretẽ contrahunt, non memini me legisse in spẽ aliquam legẽ hoc dicentẽ.puto tamen quòd si sensu aliquo pot percipi de mente contrahẽtium per interpretẽ, quia annuit capite uel humeris ad dictũ interpretẽ, pot sufficere, ar.ff.de test.l.q testamento.§.si.ibi hoc.n.Diuus Marchus Diuo Iuliano in te ste, q Latinè loqui non nouerat.rescripsit.Nã si uel sensu perci piat, &c. & de uerbor.obliga. l. 1. §. quasi sine uerbis annuistis legat.3.l.nutu. Aliud per me uidere non possum. ¶Per hãc responsionem non soluitur dubium, quo arguitur.quomodo notarius uel testes possint scribere, uel ratificare quòd contrahentes dixeriot, uel fecerint cũ eos nõ intellexerint, quãuis interpres dicat q contrahentes hoc dixerunt uel fecerunt.

¶Consilio Federici super nouo dubio.

SVMMAE.

1 *Episcopus an de bonis pro anima relictis quartam, detrahat.*

2 *Fratres continentes tertij ordinis Sancti.Fran. quod non subsint episcopo loci, licet in aliquibus sint priuilegiati a uexationibus secularibus.*

3 *Fratrum continentium tertij ordinis status, quod dicatur modus uiuendi & si regula uel religio.*

Persona religiosa non semper dici potest ecclesiastica.

5 *Religiosi nomen quod sit ualde generale.*

QVAE

QVAESTIO CL.

CVm aliqui boni uiri cupiant animas ſuas ſalua
re, & de bonis ſuis temporalibus Deo, & ſuæ
benedictæ Matri ſacrificium offerre relinquen-
tes & teſtantes in ſuis ultimis uoluntatibus ſuos hæ-
redes ſiue hæredem Capitulum & Conuentum fratrum
pœnitentiæ. de quadam Ciuitate tertij ordinis ſancti Frã
ciſci. qui uocantur cõtinẽtes. non aliquam condõnem in
dicta hæreditate ponẽtes, niſi ꝙ ipſum capitulũ dictorũ
fratrũ de ipſa hæreditate, & de bonis poſsint agere ſicut
1 uolunt ut hæredes. † Quæritur utrum eps ciuitatis poſsit
petere ab eis de dicta hæreditate eis relicta quartam uel
nõ. uel ẽt de legato eis relicto in aliquo teſtõ. ¶ Chriſti no
mine inuocato ſuper præmiſſo dubio habita deliberatio
ne conuenienti, uidetur dicẽdum ꝙ nec de hæreditate nec
de legato eps poſsit petere quarta. Primo quia hãc quar-
tam eps petit à Monaſterijs, & eccleſiis. ut de teſta. c. offi-
cij. & c. requiſiſti in fio. Sed iſtis nec ſub nomine monaſte
rij, uel eccleſiæ aliquid relinquitur. nec immeritò, qa nec
Monaſterijs, nec eccleſiis, nec locis eccleſiaſticis intitulati
ſunt. Item eps petit quartam à locis & perſonis ſubiectis
iuriſdicti oni ſuæ inde eſt ꝙ ſm Inno. in c. officij. & Pe. de
ſap. in c. requiſiſti. non põt petere quartam ab exemptis.
2 † Sed iſti de tertio ordine nõ ſubſunt epiſcopo loci licet
in aliquibus ſint priuilegiati à uexationibus ſecularibus.
Vnde potius eorum ſtatus dicitur quidam modus uiuẽdi
ꝗ regula uel religio ut no. Io. An. & Pau. de ſenten. ex. c.
pe. in cle. Et poſito ꝙ eorum ſtatus appellatur regula uel
4 religio, nõ ſequitur † ꝙ ſint perſonæ eccleſiaſticæ. nã lai
ci bene uiuentes iuſti & honeſti appellantur religioſi. de
conſti. eccleſia. & de re. ecc. non alie. c. ulti. & quia iſti ma
gis ſunt deputati operibus pietatis & cõtẽplationis quã
cæteri laici. ideo appellantur religioſi; nã & totus popu
5 lus Chriſtianus dicitur Chriſtiana religio † nam nomẽ re
ligioſus eſt ualde generale. ut no. Arch. poſt Iſidorum, &
Tullium de regula. c. 1. li. 6. Et quia iſti rectè, & ſm quan
dam normam uiuunt, meritò eorum ſtatus põt dici regu-
la. iij. diſt. regula. Sola ergo obediẽtia, quã præſtant ſuo
Miniſtro non facit dici eos religioſos, uel profeſſos. Ad
qđ facit qđ not. in Spe. de ſta. mo. uer. 37. ¶ Et conſidera-
to qđ leg. & not. 12. q. 1. duo. plura ſunt illa, quæ ſuadent
iſtos debere eſſe potius ſub genere laicorum quam cleri-
corũ. & idẽ pro iſta parte dẽt iudicari. ad hoc de proba. li
cet & legitur & no. 12. di. c. 1. Igitur cum nõ ſunt religio
ſi proprio ſumpto uocabulo. nec clerici, nec pſonę eccle
ſiaſticæ, ꝙ interpretatur cõſuetudo, quę hẽt eos cõueniri
poſſe coram iudicibus ſecularibus. ſequitur ꝙ relicta iſti
ſnot relicta aut tanꝗ pauperibus, aut tanꝗ amicis, aut in-
tuitu pſonarũ ipſarũ bene uiuẽtiũ, aut ĩ opera pietatis, et
eleemoſynæ erogantium. & in nullo iſtorum caſuum cõ
petit epiſcopo quarta. ut de teſta. requiſiſti ad fin. & de
teſt. requiſiſti ad fin. & de uerbo. ſigni. ex parte. iij. & no.
de ſta. mo. c. iij. Ego Federicus de Senis minimus decreto
rum doctor nunc Peruſii actu legẽs, prout ſuperius conti
netur ſic cõſulo. ¶ Si pauperibus alicuius hoſpitalis ad iu
riſdõnẽ eccleſiæ ptinẽtis relinquitur aliquid, an debeat
quarta. uide per do. Ia. de conuer. coniu. dudum. additio.

¶ Prima reſponſio eſt legiſtarum.

SVMMAE.

1 *Caput & membra unum corpus conſtituunt, quod diuer ſo iure cenſeri non debet.*
2 *Præuaricatio cõſuetudinis & legis pari paſſu ambulãt.*
3 *Munera in iure diuerſimodè conſiderantur.*
4 *Acceſſoria iudicantur ſecundum rerum principalium condtionem.*
5 *Vſu an poßit fieri quòd una eccleſia quo ad onera ſubij- ciatur alteri.*

QVAESTIO CLI.

THema tale eſt. monaſterium S. Galgani ſitum eſt
in diœce. uulterana cum aliquibus ex membris
& Grangijs ſuis alia ſua bona habet per diuer-
ſas uicinas diœceſes. à tpe uerò, de quo contra-
ria non extat memoria ſoluit collectas papales decimas
diœce. ſuo Vlteranẽ. ubi ſitũ & allibratũ eſt ꝓ ſe & oibus
mẽbris & redditibus ſuis nec unꝗ alibi ſoluere, cõſueuit
uerò ꝓceſſu tpis dictũ monaſterium acqſiuit alia bona
ſ. poſſeſsiones, & domos in diœ. Aretina & Senẽ. Groſſæ
tenẽ. & Maſſaten. quarũ eccleſiarum epi. ſ. Aretinẽ. Groſ
ſetenẽ. & Maſſatenẽ. in cuius diœ. bona hmõi ſunt ſita
cogũt dictũ Monaſteriũ ſoluere tales collectas, & hmõi
impoſitiones papales. Sed Abbas & monachi dicti Mo-
naſterii cõtradicũt dicẽtes ſe ad hoc non teneri Cõſuetu
dinẽ prædictã allegãtes lõgis retro tpibus obſeruatã, ui-
delicet ut monaſteriũ pdictũ ꝓ ſe mẽbriſque & reddit-
bus ſuis ubicũq; exiſtãt ſoluat impoſitiones uel collectas
ſuas in diœceſi ubi ſitũ eſt Monaſteriũ principale, unde
quęritur qd iuris. ¶ Et vr in dubio dicẽdũ ꝙ cũ nõ licet à
capite mẽbra recedere. extra de pręſcri. cũ nõ liceat. qa
idẽ ius ꝙ eſt in toto quo ad totũ, eſt in parte quo ad par
tẽ, uel reſpectu alterius partis, cũ etiã in parte retineatur
ius totius ut extra de deci. cũ tua. ff. de ſerui. urba. prędio.
l. una eſt uia. hoc dẽt multofortius eſſe p totũ. ut p cõſue
tudinẽ in tẽpus obſeruatã, ꝙ ad oẽm ſui partẽ itelligatur
eſſe cõſuetudo & ad omnem ſui partem extendatur, ad
iſtã partem & membrũ de nouo quęſitũ ſicut ad omnes
alias extenditur. Item uideo ꝙ ſi aliqua capitula uniũtur
cõicant ſibi priuilegia. & etiã cõſuetudines quas habent
adinuicem ſicut in eis utilius & expediens eſt. ut ponunt
do. expreſsè. extra ne ſe. ua. c. ſi. & 16. q. j. & tpls qualitas.
ergò multofortius hoc eſſe debet ubi aliqd alteri ſubijci
tur tanꝗ membrũ, & pars ſua ut ſuperius dixi facit adhoc
extra de deci. ex parte. & expreſſe de ſta. mo. recolentes.
1 ¶ † Præterea cum caput & membrũ ſeu membra conſti-
tuãt unũ corpus & pfectũ & totum, una & eadẽ res dica
tur eſſe aſſertiuè. quę diuerſo iure cenſeri nõ debet ut ex
tra de priuile. quia circa. & prędicto. c. cum in tua. & ex-
preſsè. 12. q. 1. cognouimus ubi diuerſa cõſuetudo & du-
plicitas in talibus rebrobatur. ¶ Nec ob. c. cum in tua de
dec. ꝙ a contrario non rectè ſentienti poſſet induci quia
in præſcriptione loquitur, quę eſt odioſa & reſtringen-
da. Maximè cum in caſu illo loquitur in decimis uideli-
cet detentis a laicis ut etiã ibi no. Nec credo ab aliquo du
bitari debere quin p conſuetudinem poſsit induci ut po-
tius in uno loco quã in alio decimæ & collectæ huiuſmo
di ſoluãtur cũ hoc etiam inducat præſcriptio extra de re
ſti. ſpo. ad decimas li. 6. Ergo fortius hoc poterit conſue-
tudo: quæ eſt uelut lex ſeruanda. ut patet p eius tranſgreſ
2 ſionis pœnam. ubi † pœna incurritur quemadmodũ per
præuaricationem legis. ut patet 11. di. in his. & expreſsè
probatur præallegat. titulo. de deci. cum ſint homines. &
eod. tit. apoſtolice. & c. in aliqbus. & illa eſt quæ dr optĩ
ma legum interpres. extra de conſuetudine cũ dilectus.
¶ Ex quibus concludo Monaſterium præfatum in origi-
nali ſua diœceſi debere ſoluere pdicta oĩa etiam pro iſto
membro de nouo quæſito, & aliis membris & non in a-
liis diœceſibus. ſ. Aretinẽ. Sen. Groſſetenen. & Maſſaten.
¶ Super pmiſſo qõnis themate eſt proculdubio de iure di
cẽdũ dictũ Monaſteriũ ꝓ poſſeſsionibus, quas poſſidẽt in
alijs diœceſibus ꝗ in ea qua ſitum eſt, nõ poſſe ad aliquas
collectas de iure compelli. & hoc ſic ꝓbatur. Conſtat. n.
3 † ꝙ munera alia perſonalia alia realia. Et realia ſũt dupli
cia. Nam alia ſũt ꝗ ipſis poſſeſsionib. inducũtur ſiue ſint
in diœceſi, ſiue non habitent ut tributũ ut G. ſine cẽſi. uel
reli. l. oẽm. & C. de epi. & cle. l. de his 11. q. 1. magnũ qdẽ
& c. ſi tributũ cũ ſimilibus. ¶ Alia dñr realia ſiue patrimo
nialia. i. quę imponunt perſonę ꝓ rebus. i. ſm rerũ ſubſtã-

tiam.& tamen non possunt imponi nisi ciuibus,uel inco
lis & nõ aliis licet ibi possideant agros uel fundos:ut C.
de incolis.l.eil uerum & l.cum neque & l.si in patria.cũ
similibus. Cum ergo Monasterium S.Galgani situm sit in
diœcesi uulterana,debet in dicta diœcesi hmõi collecta
quæ imponuntur Monasterio pro rebus.i.ſm uires rerũ
soluere in dicta diœcesi,& pro bonis quæ in aliis diœc.
possidet.& nõ in loco uel diœcesi,in qua possidet.ut di-
ctis.ll.& est casus.ff.de mu.& hon.l.rescriptum.§.ult.Nõ
obstat.l.munerum.§.primorum.ff.de mu.& hon.& l.for
ma.§.si uero quis &c.de censi.cum simi.quia illa habet l.
cũ in muneribus merè realibus idest quæ ipsis bonis in-
ducuntur.ut ibi patet,sed in proposito huiusmodi colla-
tiones siue collectæ imponuntur Monasterio pro rebus,
idest pro rei ualentia siue ualore,uel extimatione de cẽ
si.sopitæ & c.cum instantia.& c.procuratione ergo &c.
¶ Item cõstat ꝙ Monasteriũ est principale & bona sunt
accessoria , sed accessotia principalium naturã sequun-
tur.ut ff.de reg.iur.l.cum principalis.ff. de pec.l.i . & ii.
sed constat quod monasteriũ ipsum non subest aliis diœ
cesibus,nisi Vulteranen. ergo nec bona eius. Item qa lex
dicit ipsum principium,id est ipsum caput,non membra
consideranda sunt.hinc est ꝙ si in uno loco sunt mẽbra
hominis sepulta , & in alio caput,locus in quo sepultũ
est caput,& nõ alius in quo sepulta sunt membra religio
sus esse censetur ut ff.de relig.& sump.fu.l.cum in diuer
sis.ergo patet solius Monasterij ut principale caput cõsi
derationem habendam non membrorum eiusdem. ¶Sed
in dubio uidetur dicendum quod Monasterium de quo
quæritur pro possessionib.in aliis diœcesibus acquisitis
non teneatur ad contributionem munerum uel etiã col
lectarum.nisi in loco solo ubi principale Monasterium
ex antiqua consuetudine munera soluit & collectas . In
hoc enim consideramus principale Monasterium cui mẽ
bra subsistunt eo modo,& forma,quo consideramus pa-
trimonium cuiuscũque hominis. quod quidem patrimo
nium licet in diuersis sit locis & Ciuitatib. constitutum,
Intuemur tamen locum & Ciuitatem ipsius domini dicta
rum rerum dominium habentis.ut ibi ciuis uel incola re
pertatur.ibi ad communia munera constringatur, & col
lectas illas & illa uidelicet quæ personis imponuntur ra
tione rerum.sicut ergo ciuis Sen. pro possessionibus suis
ad se iure dominii pertinẽtibus i territorio ciuitatis Flo
ren.nõ subiret collectas uel munera,quæ personis impo
nuntur ratione rerum Floren.eodem iure & Monasteriũ
de quo quæritur in alijs diœcesibus pro mẽbris suis quę
sitis non cõpellatur ad munera uel collectas in loco ubi
possessiones sũt sitæ.sed in loco ubi principale Monaste
rium reperitur.ut ff.de mune.& ho.l. rescriptum.§. ulti.
¶ Præterea accessoria iudicantur ſm rerum principaliũ
conditionem & illam naturam ad se transferre vidẽtur.
Natura autem & conditio principalis loci & Monasterij
est,cui dictæ possessiones subsunt ꝙ uocetur ad munera
cum membris suis in ea diœcesi ubi principale Monaste
rium reperitur. ergo accessorium nõ debet aliam sortiri
conditionem q̄ ꝙ principale monasteriũ uel locus repe
riatur habere.ut ff.de pen.leg.l.nam ꝙ si quidem in prin.
4 & ff.de pec.l.ij & l.quę religiosis.ff. de rei uen. ¶ † Præ
terea nemo grauari debet duplicis præstationis onere.In
proposito autem si diceremus pro possessionibus quæsi-
tis monasteriũ grauari ad munera in loco ubi possessio-
nes sitæ sunt.habebimus inferre necessario quod pro eis-
dem possessionibus præfatum monasterium dupliciter
astringãtur.Vno modo subibit onera & collectas in sua
diœcesi.reliquo modo subibit in diœcesi ubi possessio-
nes sitæ sunt.Si hoc est uerum quod pro ꝑdictis possessio
nibus ibidem ad munera astirngatur,sic altera erit in tri
butis qđ est prohibitũ ut no.C.de mu.& in quo lo.mu.l.
uni.li.x.ar.ad pręmissa de do.pręl.l.q dote. & ff. de le.2,
l.litia.§.qui inuita.¶Præterea ꝑscriptio tollit cmomunẽ
actionẽ,& ius qđcunque.Cum ergo ꝓponatur Monaste-
rium de quo quæritur in hoc sem p iure & ꝑscriptione de
fensum ꝙ in loco suæ diœcesis ꝓ qbuscũque possessioni
bus & mẽbris suis uocẽt ad munera,certè talis ꝑscriptio
& cõsuetudo in concussa seruabitur il le sa.ar.de ꝑscri.c.
ad aures.& C.de ꝑscri.30.ann.l.oẽs nocẽdi.& ar.ff. de a-
qua quoti.& æstiua.l.hoc iure. §. ductus aquæ & ff.de a-
qua plu.ar.l.ij.§.ul.& l.in summa in prin.& ff.de leg.l.de
qb.§.inueterata.cũ simi. & hoc breuiter dixisse sufficiat.

Sequitur alia responsio.

Consilia & allegatiões ꝑdictorum iuris prudẽtũ satis uiden
tur iure fulciri.Et ad id qđ dr̃ de antiqua cõsuetudine,be
5 nefacit de iurepa.c. j. ubi dicit ꝙ usus potest inducere ꝙ
unius ecclesiæ onera alia teneatur subire, & sic cõtra eũ
tm̃ agetur. ergo & usus poterit inducere ꝙ eadem onera
soluantur in uno loco nõ in alio.ad hoc de cõsti. cũ dile
ctus.& de uer.sign.abbate. ¶Secundo de iure cõi idẽ dici
tur. nã de beneficio & oium suorũ redituum debetur de
cima ſm determinationẽ & extraua.Io.quæ incipit susce
pti nõ singulariũ possessionũ & iuriũ . ergo beneficiũ est
obligatum.facit qđ no.Inn.de immu.ecc.c.1.unde in sua
diœcesi soluet.Quid.n.si Aretinen.epo conceditur deci-
ma beneficiorum suæ diœcesis & ecclesia Senẽ.diœcesis
habet ibi possessiones:nunquid illarum possessionum ha
bebit dècimas,nulli credo dubium quod non?cum eccle
sia non sit sinę diœcesis. In casu nostro si mandat qđ om-
nes de diœcesi soluãt decimas ecclesiasticæ personæ epi
scopus alteri,idẽ erit licet allegationes supra ꝓximè idu
ctæ sint ueræ.& quia de cõsuetudine,& de iure cõi solue
re debet in diœcesi ubi sit principale Monasteriũ nõ ubi
sunt membra . Tamẽ qõ nostra minus hẽt dubitationis q̄
iuuant allegationes prędictæ quæ uidentur casum pone
re ꝙ in alia diœcesi nõ solum sint possessiones,sed ẽt ec
clesia subiecta Monasterio principali,cuius ecclesię sub-
iectę erant possessiones prędictę . ꝙ in casu prędicto nõ
est . Sed Monasterium situm in una diœcesi habet posses-
siones in alia diœcesi ad ipsum Monasteriũ iure proprie
tatis,& usufructus immediatè spectãtes,& nulli alteri de
putas . nec ad ꝓprietatẽ nec administrationẽ , qa mona-
stariũ fructus percipit, & in suos usus cõuẽrtit siue ipsas
possessiones locãdo iusto pretio,siue faciendo eas p con
uersos & familiares suos suis manibus uel suis expẽsis co
li & fructus perceptos ad suum Monasterium deferri.li-
cet ibi in domibus dictarum possessionum sit oratorium
in quo fructus dicti Monasterii trãseuntes uel ibi ad col
ligendos fructus manentes aliqñ celebrent sibi & cõuer
sis dicti mona sterij ad ꝑdictum opus rurale ibi manenti
bus : ꝙ oratorium nec est per episcopum more ecclesię
consecratũ. ¶ Additio.i. ¶Nec est in ipsius fũdatione per
ipsum epm̃ primæuus lapis impositus,imo nec de epi au-
ctoritate cõstructũ.nec sunt dictę possessiones sibi in do
tem deputatę.nec ibi rector, uel prçlatus, nec etiã capel
lanus ponitur.Sed q sũt pro tẽpore fratres ad opus rura
le deputati ibi celebrant. ¶In qua qõne indubitanter est
dicendum Monasterium ad collectas papales, & legato-
rum ac Nunciorum sedis apostolicę dicto monasterio
rõne suorũ fructuũ & obuentionum impositas,non tene
ri nisi in illa diœcesi ubi situm est Monasteriũ . Ad quod
primo illud inducit ꝙ si ꝓpter illud tale oratoriũ episco
pus illius diœcesis uelit ad collectas papales illud coge
re an eadẽ rõne oẽs nobiles plerũq; habent talia orato
ria i domibus suis ubi cũ altari uiatico celebratur,ad col
lectas papales & alia onera ecclesiastica cogenẽ de suis
redditibus,q̄q̄ esset absurdum.intellectus iudicantis aspi
ciat.Ad hoc facit quod si oratoriũ est in hospitali sibi ac
cedit,& naturã hospitalis non ecclesię sortitur,inrãtum
quòd laicus purus ratione principalis.scilicet hospitalis
ipsius oratorij dominus siue administrator esse potest.ca
pitulo

pitulo.xvij.q.1.quidam.cum tamen laici ecclesiis nō pręsint extra de insti.auctori tate. Et facit quod de leprosis dicitur quod possunt ecclesiam habere.quorum tamen col legium nec est ecclesiasticum,nec religiosum ut legitur &not.extra de eccle.ædi.c.ij.fm uerā opinio. Host. narratam. Restat ergo ꝙ ratione illius oratorii non tenētur ad collectas.Sequitur ergo uidere an ratione possessionum ibi positarum teneantur ibi soluere.&quod non teneantur constat,quia episcopus nō habet aliquam iurisdictionem in illis possessionibus, nisi quia ad Monasteriū pertinent.Non enim ideo quia sunt sita in sua diœcesi habet ibi iurisdōnem ut patet In aliis possessionib locorū nisi quia ad monasterium pertinent.sed cum ipse in monasterium non habeat iurisdictionem ergo nec in possessionibus illius. Et ideo si monasterium uellet illas possessiones alienare nō illius episcopi ubi sita sunt prædia, sed ubi situm est monasteriū auctoritatem &licentiam requiret.17.q.4.in nenditionibus.& no.Inno.& Host.extra de priui.pastoralis per quod apparet ꝙ diœcesanus in illius possessionibus iurisdōnem non habet. Ad hoc optimè facit extrauagans Bonifacij super decimis papalibus facta, ubi dicitur ꝙ si Monasteriū habet domos prædia uel Grāgias quas aliis concedit ad tenendum iusto pretio inde ꝑcepo non conductor percipiens fructus, sed Monasteriū cuius est proprietas,& percepit pretium cōductionis cogetur ad decimas. Per quod apparet ꝙ non fructus ipsi percepti sed extimatio,& perceptio ipsorum fructuū est in obligatione talium collectarum.Sed cum preciū istorum fructuum Monasterium percipiat in suo Monasterio vbi uendidit fructus uel alias in suos conuertit, non pōt dici quod illud pretium sit perceptum In diœcesi possessionum sed Monasterij. ergo & ibi cogentur. Probantur prædicta in extraua. Bonifacii quæ incipit. Declarationes in ij.col.&princi.tertiæ.quæ directa fuit sub bulla Episcopo Senen. ¶Præterea casus iste uidetur decidi extra de censi.c.ul.ubi episcopus pro se non potest procurationes petere proGrāgiis,in quibus sunt oratoria sicut In casu nostro.Nam qua ratione episcopus non petit procurationes pro se eadem ratione nec pro Grāgiis.cum eorum tantum locorum exactio sit commissa episcopo iure delegationis in quibus ipse per se ordinariam iurisdōnem habeat.nam ut dicit Host.ibi talia oratoria fiunt abſque auctoritate episcopi & de tali oratorio posset cras fieri camera si monachis placeret. cum non auctoritate episcopi ibi primarium lapidem imponentis fuerit constructum nec habeat ecclesiæ formam uel si habet possessiones, ille in quibus est nō sunt sibi deputatę sed monasterio.nec sibi accedunt.sed ipsum potius accedit eis.

¶Ad hoc etiam facit quia ad collectas quæ imponuntur personis ratione rerum non tenentur possessores extranei sed incolę tantum ut l.rescripto.§.ult.ff.de mune. & ho.cum simili. Quæ obmitto, quia sunt supra ꝑ duos logistas copiosè tacta.¶Præterea.si hoc diceremus sequeretur,quod si monasterium habet armēta ouium,quæ alibi pascerētur de fructibus illarum ouium collectas solueret in loco ubi pascerētur non ubi esset Monasteriū, qđ esset absurdum.Hęc sunt uera & indubitabilia de iure cōmuni.sed licet non esset,ita tamen per consuetudinē iuuatur dictum monasterium. cum consuetum fuerit pro omnibus membris suis in dicta diœcesi soluere collectas per quod præsumitur quod etiam pro isto. Nam quod iuris est de aliis membris & de isto.¶Cōsuetudo enim aliorum membrorum debet attendi.;extra de consue. c. cum olim,& melius de offi.archi.c.ulti.cum si. ¶Præterea ante tempore quo constitutum fuerit extimum possessiones illæ ad Monasterium iam pertinebant.& tunc præsumitur eas extimatas in episcopatu Monasterii ubi semper soluit nō in epātu possessionū,ubi nunquam soluit arg.ff.de probat.l.cum de indebito.aut post extimum aduenerūt.

& tunc debet prodesse episcopatui Monasterii. abundat enim, & decrescit Fiscus & Imperator ex diuitiis subiectorū.in autenti.ut iudi.sine quoquo suff.§.j.col.ij. ¶Præterea omnia credo uera & indubitabilia de iure communi & de consuetudine.ita semper uidi obseruari de facto in plerisque ordinibus siue Monasteriis.nam Monasteriū uallis umbrosæ sitū in diœcesi fesulana habet latissimas possessiones,& plures cum talibus oratoriis in episcopatu Florenti no.pro quibus tamē semper in episcopatu Fesulano ubi est Monasterium soluit.& hoc maximè quia per hanc consuetudinē nil deperit sedi apostolicæ uel legatis in quo cunque episcopatu soluantur. & ideo est cōsuetudo seruanda arg.extra de præs.ad audien tiam.& de parochi.c.ulti. & de deci.ad apostolicæ.Et quia minimè sunt mutanda quæ certam interpretationem receperint. ff.de legi.minimè.Hæc breuiter dicta sufficiant.quę si fuerit expediēs iuuabuntur & aliis argumentis. uideas quæ no.Ioan.And.in nouella de immu.eccle.c.1.li.6.¶Sequitur additio posita super uerbo consecratum sub signo. A. quasi dicat si monasterium sancti Galgani habet in alia diœcesi ecclesia uel monasterio subiectā uel unitam tūc aliud est censendū.Ad hoc de relig. do.c.1.& in cle.&c.

¶Thema.

SVMMAE.

1 *Ius dicitur ex facto sortiri originem,& quod propter facti mutationem ius mutatur.*
2 *Tempus celebrationis missarum, & aliorum diuinorum qualiter sit considerandum.*
3 *Missæ solemnes publicè,quo tempore celebrari debeāt.*
4 *Non quod fit, sed quod fieri debet attendendum est.*
5 *Leges legibus concordari debent.*
6 *Campanæ quare sint in ecclesiis constitutæ.*

QVAESTIO CLII.

1 IN nomine domini amen.Quia † ius incipit à facto.& ex facto trahit originem.ut ff.de iure codi.l. quidam referunt.& ad l.Acquil. si ex plagis.§. in cliuo. imò propter modicam facti mutationem mutatur totum ius.ut ff.de excu.tu.l.si is. & de le.iij.l.hoc legatum.& c. si.& de contrah.emp. l.si emptor cum infinitis similib. Et hoc est qđ dicit lex,ꝙ ut quis possit congruū seu iuridicū respōsū recipere,dēt factum seu exēplū narrare. Et ideo iuxta dicta legū cōtinētiam facti primo narrabo.& post facti narrationes aliquas breues iuris; qđ oritur ex eodē facto allegationes subiiciā. Qđ qdē factū breuiter est tale. In ecclesia S. Mariæ maioris,& sancti Venantii decanatu,collegiatis,talis dr̄ fuisse cōsuetudo serta tpib. retroactis ꝙ Canonici,& Capitulū dictæ ecclesię S. Mariæ quolibet anno una cū dictis Canonicis dictę ecclesię S. Venātii cōsueuerūt participare &inter se diuidere oēs oblationes, quæ fieri & offerri consueuerūt in dicta ecclesia S.Venātii à sero in uesperis uigiliæ ꝑcedētis festū; usq;ad finē missæ q̄ cātari dēt de mane in festo S. Venētii & post ipsā missam cōsueuerūt esse & esse debet solidę & integræ Canonicorū & Capituli dictæ ecclesiæ S. Venantij.Insuper dicti Canonici ecclesiæ S.Marię ꝑdictę ex cōsuetudine debēt interesse dicto festo beati Venātij ut dr̄. & celebrari facere dictā missam in dicto festo beati Venātij in ipsa ecclesia.Modo quidem contingit ꝙ dicti Canonici ecclesiæ S.Marię dicto die uigilię precedentis festū. multo citius solito quam consueuerunt sonare ad uesperas aliis festiuitatibus seu diebus solēnibus & festiuis pulsauerunt ad uesperas & de mane in festo tardius solito & quam ipsi cōsueuerunt in eorū ecclesia diebus sollennibus & festiuis missam facere celebrari. Immo plus quia multopost tertiā,& quasi iuxta meridiem ad dictā ecclesiam sancti Venātii accesserūt causa celebrādi ut celebra

ri faciẽdi missam in dicta ecclesia S.Venãtij ut maiores possent oblationes percipere. Prædicti aũt Canonici dictæ ecclesiæ S.Venãtij dicunt quod expectato tpe usque ad quod omnes missę in dicta ecclesia maiori sanctæ Mariæ cathedrali diebus solennibus & festiuis consueuerũt expleri,& perfici,& expectato aliquali tpe post ipsa hora tertiam postquam tam de iure quàm de consuetudine non debet missa celebrari.& quamuis usque ad horam tertiam,& usque ad dictum tempus missa nõ fuerit celebrata sed post,non tamẽ debent ipsi Canonici sctę Mariæ partem habere de oblationibus ad tempus prædictũ perceptis. Ex aduerso Canonici sanctæ Mariæ dicunt se debere participare dictas oblationes cum dictis canonicis ecclesiæ sancti Venantij usque ad tempus perfectæ & completę dictę missę, non habita aliqua consideratione quo tpe missa cantetur,quia semper dicunt se habere dictam partem oblationum per totum dictum tps donec sit perfecta dicta missa. ¶ Quæritur mõ quid iuris, utrum debeamus inspicere certũ tps usque ad quod de iure uel cõsuetudine missa debeat celebrari.& usque ad illud sint dictæ oblationes cões an uero nõ.sed debeamus expectare donec dicta missa quocunque tempore perficiatur.

¶ Responsio domini Io.de Camerino.

¶ † Et q debeamus inspicere tps usque ad qđ missa debet celebrari,non quod celebratur,probatur manifestè iuribus,& rõnibus infrascriptis. Et primò quia certum est,& certo certius,qđ id dẽt seruari in oib.ecclesijs totius Italiæ Galliæ,Hispaniæ, Africæ, Siciliæ & omniũ insularũ & ceteris cęterum,q traditũ est à principe apostolorũ Petro & alij suis successoribus circa regulas canonicas.& alia instituta ecclesiastica per eos tradita seruari debẽt. ac et omnes consuetudines prout seruat sancta Romana ecclesia,à qua tanquam à capite aliæ dictarum prouinciarum regulari debẽt. & eius consuetudinem tenentur seruare ut 11.di.c.ult. Et accedat illud quod habetur.C.de sum. tri.& fi.catho.l.ulti.in prin. Sed certo certius est,q in ecclesia romana post horã tertiæ missæ regulariter nõ cantantur,& talis consuetudo habet uim legis ut ex dictis iurib. manifestè colligit. Itẽ si de aliqua cõsuetudine seu parte cõsuetudinis circa aliqua officia celebranda nõ cõstat quæ sit in ecclesia romana debet seruari consuetudo metropolitanæ ecclesiæ seu maioris diœcesanæ. Accedat ad hoc 12.di.c.de his.& c.seq. Talis enim antiqua cõsuetudo cui expresse ius non contradicit consensu utẽtiũ approbata uincit legẽ,& legẽ mutat ut 12.di. cap.diuturnis mores.& ff.de le.l.de quibus.& l.diuturna.& in l.sed ea quæ.cum.l.seq.cum infinitis similibus. Sed ut est dictũ supra in dicta cathedrali ecclesia missa cõsueuit celebrari ante tertiam temporibus retroactis & ante tẽpus quo uoluerunt celebrare in dicta eccle.sancti Venãtij & in eius festo. Et sic manifestè apparet q distulerũt celebrare post tps congruũ quo alias cõsecrare consueuerunt.unde nõ debẽt here oblationes post tps. s.quo missa debuit celebrari & compleri cum celebrata fuerit post tps & cõtra consuetudinẽ tam generalẽ quàm dictę romanę ecclesiæ & totius Italiæ q̃ ẽt particularẽ dictæ cathedralis ecclesię & aliarũ ecclesiarum dictæ ciuitatis Camerinẽ. ¶ Itẽ quia per hoc probatur de iure scripto.nam certum est q solẽnes missæ publicè celebrari dẽnt in hora tertiæ ut de conse.di.1.c.1.& hoc attẽdẽdum est & non post,ut ex eodem.c.colligitur.& sic tam de iure consuetudinario, q̃ ẽt scripto apparet quod missa si est peculiaris debet cantari diebus solennibus non in publico sed priuatè. de hoc nihil ad casum nostrum. Sed de publicis & solennibus de q bus supra dictum est quæ i hora tertię canonicè celebrantur.& hoc tam de consuetudine generali q̃ etiam speciali ut supra dictum est.& sic cum tali tẽpore celebrari debeat & nõ post,apparet q dicti Canonici sanctæ Mariæ habito respectu ad tẽpus quo debuit celebrari debent habere partem dictarum oblationum & non habito respectu quo tardius celebrata fuerit. Sic econuerso nõ licet p̃ uenire tẽpus congruum de ap.oblatę.& no.tde preben.Sa

4 cui lib.6.† Et est ratio quia non debet attẽdi quod fit seu quod factum est,sed quod fieri dẽt de iure.ut C.de sen.& interlo.l.nemo ff.de offi.prę.l.licet. Et sic cum de iure nõ debeamus inspicere quod fit, sed quod fieri dẽt ut ex prędictis iuribus apparet,manifestè concluditur q dicti Canonici sanctę Mariæ non debent habere partẽ oblationũ nisi usque ad illud tẽpus,quo dẽt cantari missa de iure uel cõsuetudine,prout in dicta ecclesia cathedrali & alijs ecclesijs ciuitatis prędictę & ẽt totius Italię. Non obst allegaret.c.nocte sanctæ.de conse.dist.1.in quo dicitur q missa & alijs temporibus solennibus quàm nocte Natiuitatis domini non debet celebrari ante horam tertię & hoc uerum q ante horam tertię non debet celebrari.sed in hora tertię sic ut iu d.c.& non post.ut ex prędictis iuribus apparet. Non ergo ob.d.c.nocte sanctę.imo concor

5 dat† & sic debemus leges legibus concordare.

¶ Responsio Federici ad premissa.

Ego Federicus de Senis licet minimus decretorũ doctor legẽs Perusij ordinariè in iure canonico uiso themate & cõsilio supradicto,& rõnibus supradictis & ifrascriptis,i nullo discordo à cõsilio supradicto,sed eidẽ assentio,& preter subtiliter & prudẽter allegata p dictũ cõsultorẽ possunt licet superfluè tangi & allegari infrascripta, certum est,quod supra allegatũ est,q de iure scripto solẽnes missæ debẽt hora tertia celebrari p iura tacta. quæ iura quasi de uerbo ad uerbum ponit Ho.de cele.mis.c.1. sup uerbo ad statuta hora. & in summa de cele. mis. §. & qñ in prin.& tex.in c.1.in cle.eo.ti.dicit horis debitis.sed licet statutis a canonibus.& q illa sit hora debita tpe quo ieiunant, patet tam ex psona celebrãtis q̃ audiẽtium. nã ille,qui celebrat post communionẽ,dẽt stare p magnum interuallũ anteq̃ sumat cibũ posito q in tertia hora cõicaret ut patet de conse.dist. ij.c.tribus.ergo satis plus oporteret eũ stare si cõicatur hora sexta uel meridiei.ut sic oporteret nimis prandiũ differre,quam dilationẽ cũ sit difficile sustineri pp ingẽtẽ apetitũ,& sustineri oporteat sm canones.& sic cũ hinc & inde diuersa emergũt,illud eligẽdum est q̃d habet minus captionis & absurditatis.ff.de reg.iur.quoties. Eligat ergo q hora tertiæ, & nõ tardius celebretur missa solennis. Itẽ propter audientes, certum est q diuinorum celebratio,licet necessario incumbat beneficiatis & constitutis in sacris, tamen publicè fit pter populum. unde hora commoda dr ad celebrãdum, quia cõmode populus põt adesse ad audiẽdum diuina officia ut dicit Inn.in c.1.de cele.mis.super uerbo competenti-

6 bus.& ibi concordat Host. Hinc est† q ecclesiæ habẽt cãpanas grossas, ut per earum sonitus uocetur populus ad diuina officia ut extra de homi.c.Io. Hinc est q ciuitas cũ est interdicta,uetitum est populo audire diuina,& tũc diuinorum celebratio non fit in publico,ut patet de priuile.q nonnullis de sen.excom.alma.§.adricimus lib.6.sed certum est quòd mos est in partibus Italiæ generalis, quòd diebus solẽnibus & festiuis homines uadunt ad prãdium hora tertia uel parum post.sed ad prandium ire nõ debẽt ante missam,ergo sequitur quòd celebratio missæ non dẽt differri post tertiam.& generalis consuetudo locorum uicinorum ciuitati Camerinen.ad quam consuetudinem recursum est de censi.super eo & de offi.arch.c. si.cum simil.b.& maximè in celebratione diuinorũ ut patet de ferijs c.ij.& de cele.mis.c.perniciosus.hẽr q hora tertiæ celebrẽtur missæ solẽnes.& licet finiatur iterdũ satis ultra post tertiã,tñ nunquã inchoantur post tertiã.ergo dicti canonici minoris ecclesiæ,& cõtra ius scriptũ & contra consuetudinẽ & contra rationẽ sup qua fundatur ius & cõsuetudo,qa alias.non dẽt cõsuetudo uel ius ut j. di,cõsuetudo.& ff.de legi. q nõ rõne petiuit sibi ¨ icari oblatio-

oblatioles perceptas ultra cõem horam & consuetá cele
braodi. Nam si quis alia hora q̃ constitutú sit utitur serui
tute nil sibi prodest imò nocet. ff. quemad. ser, amit. si cõ-
munem ij. responso. & prout tractatum est per aliuni nú
quid sit factum. sed quid sit faciendum est inspiciendú de
ele. cum cám cum similibus, & bene facit quod no. Io. An,
& Arch. de præben. ei cui in fi. lib. 6, de eo qui fecit se ordi
nari ad sacerdotium indebitè ut posset gaudere præben-
da sacerdotali qua gaudere non potest. Sed prout diai su
peruacuè uolui consilium tanti uiri tanquam solem faci
bus adiuuare ut accedat. 6. q. 1. si omnia. Et forte posset at
tentari quod si talis consuetudo quautebantur Canonici
dictæ maioris ecclesiæ nondum erat præscripta, q̃ nunc
... interrupta cum nó cotinuauerint possesione seu qua
... celebrandi. & sic nec ratione consuetudinis, quam non
præscripserunt, nec ratione quasi possessionis cum desie
rũt possidere debét admitti in sequenti anno ad celebrá
dum. Ad hoc de cau. pos. & proprie. cum ecclesia. de ele.
Cumana ad fi. de præben. cum de beneficio li. 6. & de ele.
querelam cum similibus.

¶Responsio Federici ad thema, quòd ex ipsa responsione
potest colligi.

S V M M AE.

1 *Vsura siue certa, siue incerta sit, semper est restituenda alias non dimittitur peccatum &c.*

2 *Amissio rei si quando iuramento probetur.*

3 *Creditor amittens pignus an teneatur ad restõnem, & an nihilominus exiget debitum.*

4 *Episcopus obligatur ex dolo sui uicarij.*

5 *Proclamationes & ad.Eta episcopi qud non præiudicet existentibus extra diœcesim.*

6 *Decretum iudicis quatenus iustè interpositum excusat & non aliàs.*

QVAESTIO CLIII.

IN quęstione domi. Stricchæ nó audeo eligere quid ue
rius est, consulendo tamen dico sic. Certum est,
1 † quòd siue usura sit certa, siuè incerta restitui debet;
& apud extorquentem remauere non debet, quia a-
liter non dimittitur &c. Itẽ certum est q̃ ex confessione
& recognitione Raynaldi usurarii & patris domini Stric
chæ notorium est ipsum tantum extorsisse. Itẽ certum est
hæredes Raynaldi teneri ex facto defuncti uel saltẽ bo-
na eius sunt obligata. Agit ergo Eps, & petit ista nomine
pauperũ ut incerta. at ille dicit, q̃ paratus est restituere il
lis personis à quibus extorsit. petit librum rõnũ, ubi scri-
ptæ sunt illæ personæ, quẽ Vicarius recognouit se habuis
se, at Vicarius dicit illum perdidisse, & paratus est iurare.
2 † nã iurm probat perditio. C. de fide instr. l. ul. no. de priu.
cũ olim. Quid. n. refert an apud Vicarium, an apud alium
sit perditus. certũ est istũ teneri ad restõnem usurarũ. nã
3 † & creditor q perdidit pignus, probata perditione libe-
rat à restõne pignoris, & nihilominus pót petere pecuniá
quam credidit ut C. de pigno. ac. l. 4. 5. & 6. ¶ Sed ibi non
sufficit probati amissioné p iurm ut no. C. de fide instru.
l. ul. Cum ergo dñs Striccha non dẽat lucrifacere istá pe-
cuniã, siue certá, siue incertá tenetur eá restituere. ẽt si do
4 lo Vicarij sit perditus † quia ex dolo uicarii obligatur E-
piscopus. sed cõtra dicit ei do. Striccha si soluo istá pecu
niam ut incertam & liber inueuiatur merito cogor solue
re. quia qđ soluendũ est certis personis nõ pót solui pau
peribus ut de homi. sicut dignũ cũ si. Ad hoc respõdetur
q̃ præmisso generali ædicto q̃ qcũque dedit nomine usu
rarũ tali ueniat tali die &c. ¶ Itẽ asignatio termino eidẽ
domino. s. ut probet illas usuras certas & non probat, de
clarato per sniam domini Epi illas usuras esse incertas tu
tus est do. Striccha si postea apparerẽt psonæ certæ qui-
bus faciẽda restõ. nam in criminalibus & popularibus
actionibus snia omnibus præiudicat. extra de ele. cũ dile
cti. de acc, nulli. ẽt si de crimine agatur ciuiliter. ut no. de
accu. licet in gl. j. & ex cá potest quis cogi ad agẽdũ in-
fra certũ terminum: alias non auditur ex. de præben. c.
de multa, & multa ponit Ho. in summa de libe. obla. §. u-
trũ actor ubi status alicuius diffamatur uel periculũ est
in mora ut d. l. diffamari. C. de inge. ma. de clan. despõ,
c. 3. de conuer. coniug, ex publico. 5. q. 1. quidem. de resti.
spo. frequẽs. §. solet. lib. 6. ¶ Non obst. rubrum & nigrum
C. ut nemo inuitus cum suis similibus, quia illud obtinet
regulariter & inter partes, uel ubi causa nõ subest, hic au
tem cá & priculum subest. sed iste alienum detinet, &
uult liberari à peccato. & si nollet nihilominus Episco-
pus pót hoc facere ea officio suo. ad hoc de iud. nouit de
usuris per totũ de offi. ordi. significauit. de diuor. porro.
5 in fi. c. ¶ Sed posset dicere dominus Striccha † proclama-
tiones & ædicta domini. Epi non præiudicare existẽtib.
extra diœcesim qui ma. accu. po. cum in tua. Fateor quod
non præiudicaret re integra. idest antequàm bona data
sint pauperibus uel adhuc sunt apud Epm oon distributa
tutus est do. Striccha auctoritate Prætoris. & illi q nunc
apparerẽt agant condõne indebiti contra Epm & paupe
res aliàs condõne sine cá. ad hoc. ff. de condi. sine cá. l. si
fullo. sed si ponitur pro cõstanti. quod illæ usuræ erãt re-
stituendæ in Regno Franciæ. & hoc scirbat Eps & domi
nus Striccha, tunc non uidetur tutus dominus & Stricha
6 de decreto Prætoris idest snia domini Epi † quia iunc de
cretum iudicis excusat quan lo iustè interpositum est, iu-
ste dico ea ordine ut no. in l. iustè. C. de acqui. poss. sed in
isto casu snia Epi fuisset iniusta ex ordine, quia proclama
tiones debuerunt fieri in Epatibus illorum a quibus fuis-
sent extortæ usuræ. sed Eps poterit dicere nescio Præmis
sa locum habẽt ubi usuræ non essent restitutæ. sed in ca-
su nostro dominus Striccha dicit. Ego iam restitui usuras
illis personis descriptis in libro quem Vicarius dicit se
amisisse, & producit plurima instrumẽta remissionum si
ue restõnum factarum in Regno Franciæ. Dicit Episco-
pus proba quod isti nominati in huiusmodi instrumen-
tis sint illi qui descripti erãt in illo libro. Dicit dominus
Striccha ostendas librum ut concordemus librum cum
instrumentis. Dicit episcopus. liber amissus est, & sit fides
de amissione sicut de iure fieri dẽt. Et ponitur pro con-
stanti quod sit amissus. Hic ergo emergunt diuersa, quia
si uerum est quòd dominus Striccha restituit, uel remis-
siones habuerit, & iterum cogatur restituere, hoc est con
tra omnem æquitatem, & legem diuinam & humanam.
Econtrà si uerum est, quòd non restituerit hoc redunda
bit in præiudicium papuerum, & animarum illorum, qui
bus facienda erat restitutio, & in periculum detinentiũ.
Cum ergo hinc dioersis respectibus diuersa emergant, in
eligẽdum est, quod minus habet captionis, & quod secu
rius est. ff. de regu. iur. quoties. de offi. deleg. si quo. libro
6. de homi. audientiam cum si. ¶Sed quæritur quod est
hoc minus captiosum & minus periculosum, uidetur qđ
in dubio absoluẽdus sit dominus Striccha quia promptio
res &c. de probat. c. 3. cum si. ¶Itẽ quia sanctius est &c. ff.
de pœnis. l. absenté. Itẽ pauperes tractant de lucro captá
do, & dominus Striccha de damno uitando, cui plus sauẽ
dum est. ad quod facit. ff. de iuris & facti ignorantia lege
error facti. Econtra uidetur quando de iure actoris con-
stat ut hic, scilicet per recognitioné patris domini Stric-
chæ. si defensiones rei sunt dubiæ fertur sentẽtia pro acto
re. quia capitulo tertio de probatio. & L. Arrianus. ff.
de actio. & obligatio. locum habẽt quando iura partium
sunt obscura, & sic loquitur regula de regulis iuris cum
iura libro sexto. Item ubi uertitur periculum, tunc sem-
per tutior uia aligẽda est. de ele. exc. mi. illud §. minus. cũ

similibus alienum retinet. Si uero bis restituat est periculum rerum. Sed certum est quod alrerum in infinitum alteri præponderatur. 12. q. 1. præcipimus vj. q. 1. ex merito. & istud magis placet, quia non est uerisimile quòd tot restitutiones fecisset tam uariis & diuersis personis nisi apud se haberet originale, & copiam illius libri. Et si iste dominus Striccha iam in crimine usurarum est, uel exercendo, uel non restituendo semper est præsumptio cõtra eum in materia usurarum ut in c. ad nostram, de emptio. & uend. & ca. illo uos. de pigno. Et optimè facit quod nota. Ioannes Andre. de usur. ca. 1. in gl. quod si dicat in clemen. ¶Concludo igitur salua semper ueritate eum cõtel de iure Episcopi dico non pertinaciter sed dubitando quod dominus Striccha suam defensionem clare probare debet ut l. ab ea. ff. de proba.

¶Responsio Federici ad plures quęstiones.

SVMMAE.

1 *Papa secundum priuilegium alicui concedens nulla de primo mentione facta non uidetur illi uelle derogare.*

2 *Iura condere parum est, nisi qui eadem tueantur existant.*

3 *Fratres prædicatores uel minores an de relictis & oblationibus à propinquis & consanguineis intuitu suffragiorum pro animabus factis teneantur sacerdotibus parochialibus quartam tribuere.*

4 *Decretalis super cathedram de sepul. quo casu procedat & qualiter sit interpretanda.*

QVAESTIO CLIIII.

1 IOannes seruus seruorum Dei. Ad certitudinem præsentiarum & memoriam futurorum. ¶ † dudum pontificatus nostri anno primo dilectorum filiorum Ministri & fratrum ordinis prędicatorum supplicationibus inclinati quędam per priuilegia nonnullorum prędecessorum nostrorum Romanorum Pontificum eis olim indulta eisdem Ministro & fratribus ac eorum ordini ad instar dictorum prędecessorum sub certa forma duximus indulgenda. Sanè quia per constitutionem à felicis recordationis Bonifacio Papa. VIII. prędecessore nostro ẽditã & in Viennensi. cõcilio renouatã, quę incipit Super cathedram. nonnulla ex dictis priuilegiis uel in totum aut quo ad certa eorum capitula reuocata, irrita, seu annullata fuerant, aut cassa, nulla, & irrita nunciata, fratresque dicti ordinis nonnullis partibus aduersus prelatos ecclesiarum, contra dictam constitutionem prędictis uti nitibantur priuilegiis quasi per eadem priuilegia uel ur per nos reuocata extitissent constitutioni huiusmodi derogatum fuisset. sed ipsam eis non obstantibus in suo robore permanere præsertim eum antequam constitutiones in eodem Viennen. Cõcilio per felicis recordationis Clemẽtẽ Papam V. prędecessorem nostrum ẽditę. inter quas constitutio prędicta super cathedrã est insera per nos mittere ad studia à nobis emanauerat priuilegiorũ cõcessio supradicta. Nos cõcertationi hmôi finẽ imponere cupientes de fratrum nostrorũ consilio declaramus nequaquam fuisse per priuilegia supradicta constitutioni præfatę super cathedram, in aliquo derogatum præsertim cũ intentionis nostrę non fuerit eisdem priuilegiis aliquod robur dare. Sed ipsam antedictis priuilegiis non obstãtibus in sui roboris efficacia permanere, præfato Ministro & fratribus prædictis districtus inhibẽtes nẽ deinceps in iudicio uel extra contra conuẽta in constitutionem prædicta uti præsumant eisdem priuilegiis, uel in aliquo se iuuare, ac irritum & inane. si secus forsan attẽptauerint & quicquid inde subsecutum fuerit decernentes. nulli ergo &c. Si quis autem &c. Datum Auenione. 15. Calendas Maij pontificatus nostri anno nono.

¶Ioannes seruus seruorũ Dei. Venerabili fratri nostro Epõ Fulginati & dilectis filiis Priori ecclesię Assisinatis, ac Preposito Monasterij montis sanctæ Mustiolæ prope Clusiũ per Præpositũ solitæ gubernari salutẽ & apostolicã benedictionẽ. Frequẽter hactenus, imo innumerosę quodam mõ de diuersis mũdi partibus Venerabiliũ fratrũ nostrorũ epõrũ aliorũque Superiorũ prælatorũ necnon dilectorũ filiorũ Rectorũ, Curatorũ, parochialiũ sacerdotũ, quę relæ contra dilectos filios fratres Prædicatorũ & Minorũ ordinũ, nostrũ & sedis apostolicę excitarunt auditum & clamorosis insinuationibus excitare & fatigare nõ cessant, quod idem fratres decretalẽ dudum ædità à fœlicis recordationis Bonifacio Papa VIII. prędecessore nostro, quæ incipit sup cathedrã. Ac inde p piæ memoriæ Clemẽtẽ Papã. V. prędecessorẽ nostrũ Viẽnen. cõcilio innouatã immere obseruare non curãt, sed ipsam trãsgredi non uerẽtur in eiusdẽ sedis cõtẽptum, animarũ suarũ periculũ, & in eorũdẽ cõquerẽtiũ, & ecclesiarũ parochialiũ præiudiciũ & grauamẽ. Intelleximus quoq; quod plerique pfatis dictorũ Prædicatorũ & Minorũ necnõ Heremitarũ sancti August. & Carmelitarũ ordinũ fratribus. In cuius ordinis dictorum hæremitarũ psonis idẽ predecessor Bonifacius cõstõnẽ prędictã in qua tñ de ipsis Prędicatorum & Minorũ cauet ordinibus, p omnia uoluit pot modũ integraliter & inconcusse seruari. Ad quem dictorũ Carmelitarũ frm ordinẽ nos subsequẽtes cõstõnẽ eadẽ quo ad omnia in ea cõtẽta duximus extẽdẽdam à prædictis Epis prælatis Rectoribus, Curatis & Sacerdotibus contra tenorẽ cõstõnis prędictæ graues iniuriæ atq; molestiæ in diuersis ptibus inferũtur. Nuper ẽr p pte filiorũ Dilectorũ Capituli ecclesiæ Perusinæ, ordinis S. Aug. necnõ platorũ, Cõuẽtuum, Rectorũ, Curatorũ, Sacerdotũ, & Vicariorũ parochialiũ ac cleri tã regulariũ q̃ seculariũ ecclesiarũ Ciuitatis & dięcesis Perusinæ nobis extitit intimatũ, quod prædicti eodẽ prælarorũ Minorũ, Heremitarũ, & Carmelitarũ ordinorũ fratres p. tenorẽ decretalis eiusdẽ multa eisdẽ & eorũ singulir grauamina, iniurias inferunt & iacturas. Quia

2 ergo parum esset iura condere † nisi qui cadẽ tueãtur existãt, nos uolentes de fratrũ nostrorũ cõsilio decretalẽ pdictã sup cathedrã integraliter obseruari, discretioni uestræ p apostolica scripta mãdamus quatenus uos uel duo aut unus uestrũ, pvos aut p aliũ seu alios ẽt si sint extra loca. in qbus estis cõseruatores seu iudices deputati, tã eidẽ Capitulo, prælatis, Cõuẽtibus, Rectoribus, Curatis Sacerdotibus, Vicariis, ac clero Ciuitatis & diœcesis Perusinæ ac cuilibet eorũ aduersus fratres prædictos, qui ecõuerso eisdẽ fratribus aduersus Capitulũ Prælatos, Cõuẽtus, Rectores, Curatos, Sacerdotes, Vicarios, & clerũ præfaros & singulos eorũdẽ efficacis defensionis præsidio assistẽtes, ac faciẽtes decretalẽ pdictã quo ad oia eius capitula, put iacet firmiter obseruari. Nõ pmittatis cõtra tenorẽ ipsius p memoratos fratres dictorũ ordinũ eisdẽ Capitulo, Prælatis, Cõuẽtibus, Rectoribus, Curatis, Sacerdotibus, Vicarijs, & Clero uel alicui seu aliqbus eorũdẽ. nec ẽt p dictos Capitulũ Prælatos, Cõuẽtus, Rectores, Curatores, Sacerdotes Vicarios, & clerum seu aliquẽ uel aliquos ipsorũ eisdẽ fratribus grauamina uel iniurias irrogagari. Facturi ipsis hincinde de quibuscunque iniuriis, grauaminibus, molestationibus & damnis illatis hactenus, & ẽt in posterum inferendis eisdem, contra tenorem & constitutionis eiusdem illis uidelicet quæ non iudicialem requirunt indaginem summariæ simpliciter, sine strepitu & figura iudicij. in aliis uero put qualitas ipsorum exegerit iustitię cõplemẽtum. Molestatores, & iniuriatores hmôi necnõ cõtradictores quoslibet. & rebelles quoscũq; quotienscũq; expedirẽt per cẽsuram ecclesiasticã appellatione postposita cõpescendo, non obstantibus quibuscũque exẽptionibus specialibus uel generalibus tã fratribus & ordini

ordinibus prædictis uel alicui ſen aliquibus fratrũ & ordinnm eorundem quam prælatis, capitulo, conuentibus, Rectoribus, curatis, Sacerdotibus, Vicariis, & clero ſeu ipſorum, alicui, uel aliquibus cõmuniter uel diuiſim, uel ſub quacunque forma uel expresſione uerborum ab eadem ſuccesſis ac eiuſdẽ Bonifacii: qua cauetur ne aliqui extra ſuam ciuitatem uel ſuam diœceſim niſi in certis exceptis caſibus & in illis ultra unam dietam a fine ſuæ diœceſis ad iudicium euocetur: ſiue ne iudices, & conſeruatores a ſede apoſtolica deputati fuerunt contra quoſcunq; procedere ſiue alii uel aliis uices ſuas cõmittere aut aliquos ultra unam dietam a fine diœceſis eorundem trahere præſumant. Dummodo ultra duas dietas aliquis extra ſuam diœceſim & ciuitatem auctoritate præſentium non trahatur. ſeu ꝙ tam de aliis, quam de manifeſtis iniuriis, & moleſtiis. & aliis quæ iudicialem indaginem exigunt pœnis in eos ſi ſecus egerint & in id procurantes adiectus conſeruatores ſe nullatenus intromittant quam de aliis quibuſcunque conſtitutionibus a prædeceſſorib. noſtris Romanis Pontificibus tam de iudicibus delegatis & conſeruatoribus quam perſonis ultra certum numerũ per literas apoſtolicas ad iudicium non reuocandis, aut aliis æditis quæ ueſtræ poſſent iuriſdictioni aut poteſtati eiuſque libero exercitio quolibet obuiare, ſeu ſi tam eidem fratribus uel eorum ordinibus aut alicui ſeu aliquibus fratrum ordinum prædicatorum quam capitulo prælatis, conuentibus, Rectoribus, curatis, Sacerdotibus, Vicariis, & Clero prædicti uel alicui, ſeu aliquibus ipſorũ aut quibuſuis aliis communiter uel diuiſim a præfata ſit ſede indultum ꝙ excommunicari, ſuſpendi, uel interdici ſeu extra, uel ultra certa loca, uel alio quocunque modo. ad iudicium euocari non poſſunt per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de uerbo ad uerbum de indulto huiuſmodi. & eorum perſonis, locis, & ordinib. & nominibus propriis mentionem, & quibuslibet aliis indulgentiis, ſeu priuilegiis dictæ ſedis generalibus ſeu ſpecialibus quorumcunque tenorum exiſtat, quæ præſentibus non expreſſa uel totaliter non inſerta ueſtræ iuriſdictionis explicatio in hac parte ualeat quolibet impediri. & de quibus quorumque totius tenoribus de uerbo ad uerbũ ſpecialiter oporteat ĩ literis noſtris facere mentionem. Cæterum iudicibus, ſeu conſeruatoribus quibuſcunque per literas apoſtolicas ſub quacunque alia quam præſenti uerborũ forma uel expreſſione confectas, eiſdẽ dictorũ p̄dicatorũ uel Heremitarũ, & Carmelitarũ ordinũ fratribus ſeu ipſis ordinibus cõiter & diuiſim ſuper damnis, & iniuriis, & aliis quibuſcunq; rebus ſeu negociis alias deputatis & ſubdelegatis eorũ p̄ſentibus & futuris auctoritate p̄ſentiũ diſtrictus inhibemus ne aliquẽ ſeu aliquos auctoritate literarũ ipſarũ prætextu quorũcũq; damnorũ uel iniuriarũ ſeu grauaminũ cõtra tenorẽ p̄dictæ cõſtitutionis ſup cathedrã, ipſis fratribus ſeu eorũ ordinib. antedictis cõmuniter uel diuiſim à quibuſcunque perſonis illatorũ hactenus, ac ẽt inferendorũ in poſterũ corã ſe alicubi deinceps ad iudiciũ uel alias quomodolibet uocare ſeu in animũ aliquatenus trahere præſumant. Inhibitionẽ huiuſmodi non ſolũ ad futura ſed ẽt quouis modo adhuc pendentia & iam cœpta negocia uolentes extendi ac decernentes præfatas literas & proceſſus eorum auctoritatẽ quocunq; habitos & habẽdos ad damna grauamina & iniurias huiuſmodi contra tenorem dictæ conſtitutionis illata & inferenda ut dictum eſt, aliquatenus non extendi, ac etiam irritum & inane ſi ſecus ſuper præmiſſis per quoſcunque ſcienter uel ignoranter contigerit attemptari. Vobis nihilominus iniungentes ut inhibitionem noſtram huiuſmodi ad dictorum iudicum, ſeu conſeruatorum & ſubdelegatorum & noticiam de quibus nobis expedire uidebitur deducere procuretis. Inſuper uolumus & auctoritate apoſtolica decernimus, ꝙ q

libet neſtrum articulũ ẽt per aliũ inchoatũ quãuis inchoans nullo fuerit impedimẽto canonico impeditus. Quodque a data præſentiũ ſit uobis & unicuique ueſtrũ. in præmiſſis omnibus & eorũ ſingulis cæptis & nõ cæptis præſentibus & futuris perpetuata poteſtas & iuriſdictio attributa. ut eo uigore eaque firmitate poſitis in præmiſſis omnibus cœptis præſentibus, & futuris. & pro prædictis p̄cedere ac ſi omnia corã uobis cœpta fuiſſent & iuriſdictio ueſtra, & cuilibet ueſtrũ in prædictis oĩbus & ſingul. per citationẽ uel modũ aliũ perpetua legitime extitiſſet cõſtitutione prædicta ſuper cõſeruatorib. & alia qualibet in cõtrariũ edita nõ obſtãte. Datum Auenione chalendis martiis. põtificatus noſtri anno. 14. ¶ Quæſtiones propoſitæ elicitæ ex themate ſupradicto tales ſunt. ¶ Prima utrũ fratres prædicatores & Minores per decretalẽ noniter introductã, quæ incipit ſuper cathedrã poſitã ſub titulo de ſepulturis teneãtur ſoluere ſacerdotibus parochialibus quartã partẽ de his, quæ relinquuntur eis ab illis qui penes eccleſias ipſorũ fratrũ ſiue in eorũ cimiteriis nõ tumultãtur. uel de his quæ relinquũtur fratribus ſingularibus cauſa cõſanguinitatis & affinitatis, ſeu attinẽtiæ, uel deuotionis, aut beneficij recepti ab ipſis ſingularibus fratribus ſiue aliis intuitu ſingulariũ perſonarũ per illos q in eccleſiis ſeu cimiteriis fratrũ prædicatorũ eligũt ſepeliri. ¶ Alia quæſtio talis eſt. Pone aliquæ ciuitates & diœceſes earũdẽ p̄p delictũ domini uel Rectoris ciuitatis & diœceſis eorũ in pœnã populi ſunt generali interdicto eccleſiaſtico ſubiectæ. Quo durãte ſæ cõtingit ꝙ parochiani dictorũ locorũ ſua cõdũt in ultimis teſtamẽta. In quibus apud fratres dictorũ ordinũ eligũt ſepeliri. & eiſdẽ fratribus in cõmuni multa pro animarum ipſorum teſtantium remedio relinquunt eiſdem defunctis a parentibus eorum aliiſque ſecularibus perſonis de facto & ẽt contra prohibitionem & uoluntatem fratrum dictorum ordinum apud eos in eccleſiis uel cimiteriis ſuis tumulãtur & deinde hæredes ſiue propinqui ipſorum defunctorum diuerſas oblationes faciunt fratribus antedictis ut orent pro animabus defunctorum. ¶ † Nunc quæritur
3 utrum præfati fratres ex huiuſmodi relictis, & oblationibus quartam partem dare ſacerdotibus parochialibus teneantur. & dicendum eſt abſque dubio ꝙ non tenentur. Nam certum eſt ꝙ parochiani prædicti talis interdicti tempore nõ poſſunt in parochialibus aut aliquibus alijs eccleſiis ſeu cimiteriis interdictis uel non interdictis ſepeliri aut quamlibet eligere ſepulturam niſi ubi ex priuilegio reperitur hoc eſſe conceſſum. ut hoc probatur extra de priuil. ut priuilegia. & ibi plene no. in apparatu dominorum Inno. & Hoſt. in glo. ſignata ſuper uerbo regularium & Innoc. eod. tit. c. cum & plantare. §. ꝙ ſit templarij. & extra de pœni. & remi. c. quod in re. Quodque omnes qui tempore interdicti in eccleſiis cimiteriis defunctorũ corpora ſcienter præſumunt ſepelire ipſo facto ſententiã excommunicationis, incurrunt. a qua non ſunt abſoluendi niſi prius ad arbitriũ diœceſani epiſcopi eis quibus par præmiſſa fuerit iniuria irrogata ſatisfactionẽ exhibuerint competentẽ: ut habetur expreſſè extra de ſepul. eos qui. libr. 6. Et per hoc patet ꝙ fratres dictorũ ordinum non debent nec poſſunt corpora talium defunctorum in eorum eccleſiis uel cimiteriis ſepelire, nec pro ſepultura ſiue occaſione ſepulturæ eorum aliquid recipere ne forſitan uideantur ſepulturam illicitè a dictis ſecularibus attemptatam; per ſubſequẽtem receptionem huiuſmodi comprobaſſe. arg. 1. q. 1. c. conſtat in tex. & glo. 31. q. 2. ſi uerum in tex. & gl. quamuis liceat ipſis fratrib. pro talibus defunctis ſi ĩ pœnitẽtia deceſſerint recipere mortuaria. ut. ſ. orent pro animabus eorum, cum pro eis orandum ſit. 11. q. 3. quicunq; & etiam relicta ipſis fratribus in teſtamentis huiuſmodi defunctorum, ut hæc habentur & plenè notantur in apparatu Inno. & Hoſt. extra de

exce.

excef.prælá.c.tãta in gl.quæ ſignatur ſuper uerbis poſt interdicti uiolationẽ. ¶Cũ ergo tũc demũ fratres prædicti ſm decre.ſuper cathedrã. ad quartã ſiue canonicã portionẽ perſoluendã Rectoribus eccleſiarũ parochialiũ teneantur cũ per electionẽ ſepulturæ legitimè factã in eorũ eccleſiis, ſiue locis ſepeliũtur corpora parochianorum, quæ de iure ſi non elegiſſent ſepeliri apud eos, forent in ipſis parochialibus eccleſiis tumulãda.& ut prædicta decret.dicit & ſupradicti doc.Inno.& Roſ. & Guil. & Ioã. Mo.notãt ꝙ hoc fiat in recompenſationẽ iniuriæ,quę parochialib.eccleſiis fit.quia in eis hmôi corporanõ tumulant,ne Rectores eorũ debitis & neceſſariis beneficijs defraudẽtur.& prædicti parochiani nõ potuerũt eligere ſepulturã nec ſepeliri de iure in eccleſiis dictorũ fratrũ neque ſacerdotũ parochialiũ nec aliquibus aliis ut dictum eſt. & nõ parat præiudiciũ factũ ꝙ de iure nullũ ſortitur effectũ.ut x̃ de iure patrona.c.quod autẽ & c.illud in tex. & gl.extra de reg.iur.c.nõ põt.& de exceſ.prælá.c.ne caprãde.lib.6.& not.de cle.c.auditis in glo.ult.nec relicta & oblata pro mortuo a fratribus iuſtè recepta p electionẽ ſepulturæ,& ſepulturã quæ nullius ſunt momẽti quomodo libet poſſint defalcari.ar.ff.de le.1.l.ſi ſeruus legatus.§.ſi ſeruus alienus.& l.ſi ſeruo ſub condi.ff.de ſtatu.lib.& ff.de cõdi.& de.l.hæc cõditio.& 26.diſt. deinde in fi.& in caſu prædicto ceſſat cauſa ſupraſcripta quartæ dãdæ parochiali ſacerdoti.ſ.in recõpenſationẽ iniuriæ quę ſibi fit,quia is qui i ſua deberet ſepeliri eccleſia in alia eligit ſepeliri.qa ut dictũ eſt,nec in ſua nec in alia eccleſia poteſt quomodolibet ſepeliri . & per cõſequẽs nullius eſſet effectus ut dictum eſt.Cõcluditur ꝙ de prędictis relictis & oblationibus fratres prædicti quartã aliquã dare ſacerdotibus parochialibus nõ tenẽtur.Et ſi dicatur ꝙ fratres prædicti de facto ſepeliãt tales perſonas,quas ſepelire nõ licet & pro funeralibus multa recipiũt,Reſpõdetur ꝙ ſi non eſſet,quod abſit,ipſi pro tanto exceſſu tenerentur ſatis facere illis quorũ uiolant interdictum ut in d.c.eos qui.de ſepul. lib. 6. Et ꝙ in hoc caſu non daretur quarta aliqua ſacerdoti parochiali,quia tunc ſolũ quarta ſiue canonica portio danda eſt curato quando in caſu conceſſo quis alienum ſepelit parochianum.Quando uero in caſu prohibito,nullo modo eidem competit petitio,uel exactio quartæ ſiue canonicæ portionis extra de ſepultu.c.ex parte.1.in glo.ordi.& c.cum libera. & c. cũ in noſtram.& §.fi.Vnde Inn.in d.c. in noſtra de ſepul. ſic dicit.Si uero is de quo agitur apud hoſpitalarios non de iure ſed de facto ſepultus dicitur de relictis eis nec totũ nec partem redderent parochiali eccleſię,ſed corpus tãtum & oblationes omnes , quę occaſione ſepulturę factæ ſunt ſupra eo.ex parte 1.& non ibi Innoc.In quibus patet ꝙ etiam ſi fratres contra ius ſepeliſſent in ſuis eccleſiis ſiue cimiteriis parochiano nullo interdicto eccleſiaſtico ſubiectũ,de relictis uel aliis oblatis ipſis fratrib.nõ pro ſepultura uel occaſione ſepulturæ ipſi fratres nullam partem ſacerdoti parochiali reddere tenentur. ſed tantũ corpus.& omnes oblationes,quas occaſione ſepulturę receperiſſent.Multomagis dicendum eſt eos non teneri de illicite receptis per ipſos occaſiones funęris de facto prę-ſtiti dare aliquam portionem ſacerdoti parochiali , cui nullo modo perſonam interdictam competit ſepelire,& cui nulla fit iniuria ex tali ſepultura de facto pręſtita, & receptione funeralium illicita,& p conſequens nõ competit actio ad quartam cum male accepta & oblata non ueniant diuidenda.ff.fami.erc.l.cętera. §. & ſi quid cum ſim:Sed potius illi cui facta eſt iniuria pro tali ſepultura & receptione illicita reſtituenda ut dictum eſt.¶Mihi Oldrado de Ponte de Laude . l. profeſſori & Aduocato in Romana curia ad prędictas allegationes uidetur addendum quod ſequitur . uidelicet quantum ad primam qõnem ꝙ uerba illa ſed fratribus ipſis in dicta decre. ſuper cathedram poſita.debent intelligi complexiuè non de legato alicui ſingulari fratri relicto.ut ff.de reb.dub.l.ciuilibus & l. cum ſenatus. Item quia relictum eccleſiæ in q̃ quis eligit ſepulturam uidetur in dubio pp ſepulturã relictam.ut ff.de excu.tu. l. neſennius. & l.ſeq.& ideo cum ad ſepulturam recipere ſit actus nulli ſingulari conueniens,ſed collegio relictum ſingulari perſonæ propter attinentiam ſingularem affectionem,uel receptum beneficium,non ſubiicitur legi & canonicę portionis.ar.expſſum eodem titu.l.tutor petitus.§.1.de caſtren.pe.l.ſi forte & l.caſtrenſe.& C.de impo.lucr.deſcrip.l.1.in 1.& s.reſponſo li.x. ¶Nec ob.illa uerba de quibuſcunque relictis diſtinctè uel diſtinctè ad quoſcunque certos & determinatos uſus &c. quia hæc uerba res legatas reſpiciunt, & modos legandi non perſonas legatariorum ampliant. ſed eos iuri communi dimittunt ut hic eſt caſus.ff.de ali. & cib.leg.a filios.§.fi.Item non obſt.ꝙ relictum ſingulari perſonæ quæritur conuentui. non enim perſona ratione Conuentus qui ſingula repreſentat. ff. de fideiuſ.l.mortuo.eſt cauſa canonicæ portionis,ſed cauſa eſt ſepultura. Si enim perſona ideſt conuentus eſſet cauſa deductionis puta quia ſtatutum eſſet quod ultra certum modum capere non poſſet.ſequeretur.ut ff.de bon.liber.l.quęritur. & de legatis primo l.ſi mihi & tibi.§.regula.ſed ubi capacitas eius cui quæritur non eſt in cauſa.ſed aliud ut in ꝓpoſito argumentum acquiſitionis ceſſat. ut ff. de leg.2. l. debitor.§.ult.¶Ad ſolutionem autem ultimæ quæſtiones optimè facit.ff.pro ſocio.l.cum duobus.§.ult.l.in prin. & l.ſeq.Et propter ſuperius allegata cum prędictis additionibus dictis & determinationibus quæſtionum conſentio,& eas ueras credo. In cuius rei teſtimonium ſigillum meum conſuetum duxi præſentibus apponendum.

¶Mihi Petro de Ferro de Piperno legum profeſſori & Auditori domini Hoſtien.uidetur dicendum,& dico hoc primitus proteſtato ꝙ nec prædictam decretalem interprætari intendo,ceſſante omni dolo & fraude,uera eſſe, & iuri cõſona,&æquitati amica,quę ſuperius dicta ſunt, & in teſtimonium ſigillum meum conſuetum præſentib, feci appoſui.

¶Mihi Raynerio Abbati de Podin Boniti canonici iuris profeſſori ac auditori domini Hoſti. uidetur hoc primitus proteſtato ꝙ nec dicta decretalẽ interpretari intendo,ceſſante omni dolo,& fraude uera eſſe & iuri cõſona & æquitati amica , quę ſuperius dicta ſunt & in teſtimonium ſigillum meum feci appendi.

¶Mihi Bernardo de Monteſio decretorum doctori. & Auditori domini Vitalis tituli ſancti Martini in montib. presyteri cardinalis idem uĩ eſſe dicendum,& idem dico quod ſupradicti doctores dicunt. & prout in dictis quæſtionibus eſt concluſum.In cuius rei teſtimonium hic manu mea ſcripſi & ſigillum meum pręſentibus feceri apponi.

¶Mihi Pacifico de Plano meleti iuris utriuſq; doct.in Romana curia Aduocato, idẽ uidetur eſſe de iure dicendum. Et idem dico ꝙ ſupradicti docto.& prout in dictis quæſtionibus eſt concluſum. In cuius rei teſtimonium ſigillum meum feci opponi conſuetum.

¶Quod quidem conſilium ad petitionem & requiſitionẽ religioſi & honeſti uiri fratris Andreæ de Amelia ordinis Minorum per Robertum quondam Petri dicti hyrane de acerbata imperiali auctoritate notarium tranſcribi & publicari & per Ioannem Pauli Ioannis de Spoleto noſtrum , necnon curię & camerę notarium infraſcriptos ſub ſigillo proprio ſubſcribi mandamus uolentes & decernentes ꝙ huic tranſumpto ſicut ipſi originali conſilio ſupraſcripto tam in iudicio quam extra adhibeatur de cętero bona fides. ¶Quibus omnibus & ſingulis

niam noſtraq; curiæ cameræ ꝑdictæ auctoritatem inter
ponimus ordinariam pariter & decretum. In quorũ om-
nium teſtimonium pñs tranſcriptum per ſigillum ꝓpriũ
dictę curiæ cameræ quo utimur mandauimus & fecimus
communiri. Actum Auenione in palatio apoſtolico ubi
Auditores ſacri palatii audiunt cauſas. Præſentibus magi
ſtris Nicolao magiſtri compagni de monticulo, Ioanne
Benedicti de urbe, & Vannino gentile de Offida notariis
dictæ curiæ camerę teſtibus ad prędicta. ¶Anno natiuita
tis domini. M.cccxviij. Indictione. 11. die. 7. mẽſis Martij
pontificatus domini Io. Papę. 22. anno. 12.

Ego Robertus filius quondam Petri dicti liyrane im-
periali auctoritate notarius prædicti conſiliũ tenorẽ ꝓut
in primo originali conſilio inueni uidi, & legi. Ita hic fi
deliter nil addens uel minuens, quod ſenſum mutet, uel
uariet intellectum, de mandato & auctotitate dicti dom.
uice Auditoris tranſcripſi & publicaui. & quia facta dili-
genti collatione cum Ioanne Paul. Ioannis notario infra
ſcripto de pñti tranſcripto ad originale conſilium ſupra
dictum concordare inueni. In præmiſſorum teſtimonium
me ſubſcripſi & ſigillum meum appoſui conſuetũ. ¶Ego
Ioannes Pauli Ioannis de Spoleto imperiali auctoritate
curiæ cameræ & do. uice Auditoris prędictorũ notarius
uiſioni, inſpectioni, mandato, auctoritatis & decreti inter
poſitioni prædictis una cum Roberto filio quondam Pe-
tri notario, & teſtibus ſupraſcriptis præſens fui. Et quia
facta diligenti collatione cum dicto Roberto quondam
Petri notario de pñti tranſcripto ad originale conſilium
ſupradictum concordare inueni de mandato & auctori-
tate domini uice auditoris me ſubſcripſi. & ſignum meũ
appoſui conſuetum.

SVMMAE.

1 *Laici an poſſit præſcribere contra præsbyterum quod de-
beat in feſto purificationis eis dare candelas benedictas
de cera noua.*
2 *Conſuetudo per quam infertur grauamẽ eccleſiis quod mi
nus attendi debeat.*
3 *Conſuetudo per quam excitantur laici ad deuotionem ec-
cleſiarum, & diuini cultus quod ſui natura fauorabilis
ſit.*
4 *Laici poſſunt præſcribere ius patronatus.*

QVAESTIO CLV.

1 QVæſtio †An laici poſſint præſcribere quòd in feſto
purificationis presbyter debeat eis dare cande
las bñdictas de cera noua. Reſponſio Federici ad
epiſcopum Cortonen. ¶Reuerende pater: ad cõ
ſuetudo de qua fit mentio in literis ueſtris ſeu ueſtri Vica
rii ſit laudabilis, necnẽ, poſito ꝙ de ea conſtaret merito
2 dubitare poſſet †quia per eam uidetur grauamen eccleſiis
induci ut de conſuetudi. cap. 1. & uidetur eccleſia ſubmit
ti laicis quod eſt prohibitum. de re. ec. non alien. c. 2. l. Cõ
peſcenda quidem ſunt iura laicorum, & reſtringenda cũ
ſint eccleſiis & clericis iniurioſa. de reb. ecc. non alie. c.
ult. & de immu. ec. clericos laicos. li. 6.
Et qa ſoli patroni uidentur eſſe priuilegiati. ut cenſus, ſer
uitus, uel tributum, eis ab eccleſia reddatur. ut de iure pa.
3 c. præterea. ¶In contrarium uidetur† ꝙ talis conſuetudo
eſt modicum præiudicialis. & per eam inuitantur & ani
mantur feruẽtius laici. ad deuotionem eccleſiarum & di-
uini cultus, & iura eccleſiæ fauorabiliter proſequendum.
ergo tanquam fauorabilis amplectanda eſt & amplian-
da de conſuetu. cum olim de conſt. c. pen. de teſtamentis
c. ultim. de priuilegiis in his. ¶Prima facie credo ꝙ talis
conſuetudo ſit præſcriptibilis ſpacio xl. annorum cum ti
tulo, uel ſpatio tanti temporis cuius initij non ſit memo-
ria ſine titulo. iuxta illud quod no. Arc. & Io. An. in no-
4 uella. de elec. c. generali. lib. 6. Nã uideo † ꝙ parochiani
poſſunt præſcribere iuſpatronatus. quod plus eſt. ut not.
Io. An. de reg. iur. quod alieni. lib. 6. Non obſtante eo ꝙ
nota. de electio. ſacroſancta, Et ſi maior pars eccleſiarũ
hoc ſeruat. uidetur quòd pauciores ſeruare teneantur. ut
de offi. archi. c. ſi.

¶Reſponſio ad pulchrum dubium.

SVMMAE.

1 *Beneficium reſignatum ex cauſa permutationis an re ue
ra uacare dicatur.*
2 *Beneficium habens à plebano ſi ex cauſa permutationis
faciendæ renunciat, & non poſſit ſequi permutatio ad
quem ſpectet inſtitutio.*
3 *Recepti in canonicos ſub expectatione præbendarum an
poſſint tale ius permutare.*

QVAESTIO CLVI.

PVnctus talis eſt. Petrus Rector eccleſiæ in manibus
ſui Epiſcopi reſignauit eccleſiam ex cauſa permu
tationis faciodæ cum Titio Rectore alterius ec-
cleſiæ. qua reſignatione recepta, ille Titius non
uult reſignare, uel moritur ante reſignationem, uel a-
lia de cauſa permutatio non poteſt fieri. Quæritur an d.
Petrus poſſit ſua auctoritate, ſine noua collatione ad ſu
am eccleſiam redire, & uidetur quòd ſic de præben. ſi be
neficia. li. 6. C. de rerum permu. l. rebus cũ ſimilibus. ¶Di-
1 cendum eſt ꝙ non. Nam †beneficium reſignatum ex cau-
ſa ꝑmutationis expreſſa uel tacita, reuera uacat. unde de
iuris uigore expectans auctoritate apoſtolica poſſet il-
lud acceptare niſi ꝑ ius nouum eſſet prouiſum de rerum
permutatione. c. uno. li. 6. & quãuis ſit reſignatum ex cau
ſa permutationis, liberè. tamen dicitur reſignatum ut ibi
& ideo olim ſi epiſcopus cõferebat alii ualebat collatio
de præben. inter cęteras. & idem hic in glo. 2. quę glo. in
fin. ponit caſum noſtrũ. Nam ibi Papa utrique ſuum bene
ficium reſtituit. ergo ſequitur quod antequam perficia-
tur permutatio uacabat beneficium ex hac cauſa renun-
ciatum. & pro tanto litera nouiſſima. ca. unici. de rerum
permu. aſſerit bñficia ipſa uacare antequam ſequatur per
mutatio. & dicit ꝙ non poſſunt conferri aliis quãuis ua
cẽt. antequam ſequatur permutatio. ſed neceſſe eſt ipſis
renunciantibus ex dicta cauſa cõferri. Si ergo uterque re
nunciauit utriq; fiet collatio & compelletur ex debito,
uelit nolit ſuperior, nec eſt certum tempus datũ ſuperio
ri, ad conferendum. Et hoc ibi no. Paulus in ult. gl. Hinc
eſt ꝙ habẽs priuilegium de percipiendis fructibus benefi
ciorum uacantium, poteſt petere fructus beneficiorum
uacantium ex cauſa permutationis. ut no. Ioan. An. de re
ſcri. ſi propter in glo. quæ incipit. morte. lib. 6. & pro hoc
facit ad literam quod not. de rerum permu. cum uniuer-
ſorum in glo. pe. in fi. ¶Alia iura ciuilia non obſtant ad
quæ patet reſponſio. per id quod no. de ele. cum inter. R.
in gl. magna quæ incipit. ſed nonne. ¶Non ob. c. ſi benefi-
cia. quia ibi non reſignauit. ſed de facto dimiſit, quæ di-
miſſio non hẽt uim renunciationis. quia ex futuro euen-
tu apparet ibi eum non fuiſſe uerè translatum, & ſic non
habet locum de pręb. de multa. & 21. q. 2. Si quis iam trã
ſlatus. do. Lellus de Eugubio impugnans premiſſa ſic
dicit. Salua pace ſcribentis uidetur dicendum contra-
rium. quia permutatio initiũ efficax non capit ex mutuo
conſenſu uolentum permutare ſed ex traditione. Addi.
prima. ¶Rei de pręb. inter cętera. de rerum. permut.
cum olim & c. ſe. Nam antequam habeam tuam pręben-
dam. & tu meam non eſt completa permutatio. licet ali-
ter in emptione & uenditione, quę habent initium effi-
cax

cax ex ipso consensu.ff eo.l.1.§.item emptio. Si ergo so la ademdtio rei permutationem perficit clarum est quo ad ueritatem rei,q antea nil quod sit ibi uacās reperitur cum totum sit in pendenti.nec etiam re adempta cum iā sit possessa.& sic non reperitur aliquod instans uel momentum. Addi.2. ¶Quo istę præbendæ uacauerint. Et bene.ergo sequitur si non uacauerint sui auctoritate, retinebit ecclesiam,uel præbendam. quia iuris fictioné nō uidetur uacario sed potius continuatio prioris iuris ar.optimum de tempo.or.literas.& ff.de præca.sed si ma nente.Et hoc maxime ponderat consultor qui subtilissimus est.quia talis permutatio potius ex facto Superioris quam ex facto partium consequitur efficaciam. ¶Add. iij. ¶Vnde non personalis sed realis potius est cėsenda de transa.ueniens.ubi auctoritas Superioris facit reale q alias esset personale. Circuitus etiam uitandi sunt.de rescrip.auditor in cle.& per allegationes factas in contrarium esset uerbis & non rebus legem imponere contra id &c. Et istę fuerunt considerationes nouorum iurium.de rerum permu.c.uno lib.6.& eo.ti.c.uno in clem. Nec p allagat per partem aduersam eit responsum. ad.c. si beneficia.quia plus est facto renunciare beneficio, quam simplici uerbo ut legi.& not.de appel.ut nostrum. Ad di.4. ¶Et ob certam causam postmodum non secutam Addit.5.

¶Iura sunt ad idem uulgaria.& ita ex futuro euētu apparet ex renunciatione facti.sicut in uerbali.Et econuer so infrascripta dubia simul cum præcedentibus fuerunt transmissa do.Io.An.per Fede. ante publicationem nouellæ super 6.¶Reuerende pater ex dubio præm isso,& s quentib.potestis nobilitare & famosū reddere. c.unicū. de re.permu.li. 6. Et placeat uobis tractare & soluere in frāscripta dubia.

¶Multa ex his dubiis tanguntur & soluūtur.de rerum permu.c.uno.in nouella.lib.6.¶Primum in dubio præce denti.si prælati uel Canonici cōsenserunt permutationi faciēdæ,nunquid eorum consensus debeat requiri in no ua callotione.si uera est opinio mea.quod non posit re dire ad beneficium fine noua institutione. ¶Addi.6. ¶Et quid si iste potuit præuidere causam propter quam

b non pōt sequi permutatio imputabitur sibi.Lap. ¶ † Et quid si habens beneficium à Plebano, renunciat ex causa permutationis faciendæ.& permutatio non potest sequi ut dictum est.an debet institui per epm.an per Plebanum epo compellente.posito q sit uera illa opinio q sine noua institutione non posit redire ad illud.

¶ † Et nunquid recepti in canonicos sub expectatione p bendarum posint permutare istud ius ad rem adinuicē, & an auctoritate ordinarij uel executoris. & si fieri pōt duret potestas executorum.¶Lapus,non possunt per mutare.& si possent deberent hoc facere auctoritate ordinarij.nec duret ulterius executorum potestas. Lapus. ¶Et nunquid habens unum beneficium.posit permutare cum pluribus.Et nūquid Comendatarij posint adinuicē permutare & an habentes beneficia ad placitum posint permutare.Lap. ¶Poterunt cum onere beneficiorum. ut sic habeant illo modo permutare nolētes facit cle.de supp.neg.præla.quia regulares.& quod ibi no.per Ioā. And.Lap.¶Item quando collatio beneficiorum spectat ad inferiores Prælatos & uolunt illa beneficia permutare.Quæritur an renuntiatio fieri debeat in manibus episcopi cōsentiente collatore. an uero in manu collatoris auctorizante diœcesano.Lap.¶In manibus diœcesani.q tum facit de consensu collatoris.Lap. ¶Sequuntur apostillæ secundum numerum.¶Vt primo super uerbum tra ditione.In tuo nec ex traditione rei,nisi fiat auctoritate superioris.eo.tit.quauto. Sed non sequitur permutatio non est completa.ergo beneficium non uacat,quod tamē uacare probant iura supra proxime inducta. alias si non uacaret sequeretur quod beneficium non uacans hinciā de posset conferri.quod est falsum.de conceff.præben.c. 1.Fede.¶ Sequitur uel momentum. si hoc est uerū quid ergo operatur illa renunciatio.¶Præterea si renunciatio facta in manu non sui iudicis ualet quo ad renunciantē. de renun.quod in dubiis,quantomagis facta in manu sui prælati.licet ex causa permutationis.Fed. ¶Sequitur. cō sequitur.fateor.sed ego quæro.an beneficium uacet ante quam istam efficaciam consequatur.& si uerum est qd uacet quomodo posset sua auctoritate ad illud redire.& in eo administrare.Federicus.¶Sequitur ut nostrum. fateor quod plus uel tantum ualet renunciatio,quæ sit ipso facto,sicut uerbo ut patet de his quæ fi.a maio. parte ca.ex ore.& de ui.& hone.cleri.c.ul.¶Sed in c.si beneficia non renunciauit uerbo,q patet ibi,nec facto,cū non fuerit uerè translatus.& si ex finali euentu apparet & do claratur quod non uacauit primum beneficiū.Non enim habuit animum dimittēdi beneficium primum nisi quia credebat posse assequi secūdum effectualiter.secus si sciē ter recepisset.ut eo.titu.eum qui. lib.6. Fede. ¶Sequitur non secutam fateor q causa non est secuta propter quā permutatio fiebat.& ideo beneficiū debet sibi reddi uel restitui.Sed certum est q ille,qui rem tradidit ob causā licet causa nō sequatur dominium perdit. & ideo condi ctio sibi competit sed condictio regulariter non compe tit domino.ut ff.quemadmodum ususr.amit.l.ultim.Desit ergo iste esse dominus p renunciationem factam ob causam.ergo cum beneficium uacet necesse eit quod ex noua collatione acquirat sibi dominium.Fed.¶ Sequitur institutione.Debet requiri sicut nunquam habuisset fieri Lap.¶ An debet institui per episcopum.

Addi.Non Lap.

¶An per Plebanum episcopo compellente &c.

¶Add.Sic Lap.

¶Consultores inquisitionis ad sapientes suos Sen.

SVMMAE.

1 *Inquisitores hæreticæ prauitatis an possint vsurarios cōpellere ad restitutionem faciendam.*

2 *Verbum constiterit licet aliquando ad sententiam, regulariter tamen ad solas probationes referri.*

3 *Sententia lata in vno foro, quod fidem faciat & in alio foro inter easdem personas notorij iuris est.*

4 *Inquisitores hæreticæ prauitatis an possint iudicialiter de materia usurarum cognoscere.*

5 *Inquisitores hæreticæ prauitatis an possint inquirere, utrum ab eo moniti pænitentiam peregerint.*

6 *Inconfessum quod nulla sint partes Iudicis in cognoscēdo.*

QVAESTIO CLVII.

Alexander episcopus seruus seruorum Dei. dilectis filiis inquisitoribus hæreticæ prauitatis. Iniungitur etiam aliquibus ad pœnam in pœni tentiam pro hæresi ab ipsius pestis inquisitoribus:ut usuras restituant ad q obligauerunt in iudicio se

1 & sua in quo queritur.Vtrum inquisitores ipsi, uel qui succedāt in locum ipsorum ad respondendum coram se conquerentib.de huiusmodi usuris ad restitutionem earum si de ipsis constiterit posint compellere taliter pœnitentes prout ab eis in allis ybi iniunctis pœnitētiis fieri consueuit. ¶Ad quod respondemus quęstionem super usuris motam cōtra tales iudicialiter non debere audiri ab inquisitoribus heresis.nec decidi uolentes q per causas huiusmodi offendiculum negocio fidei preparetur. Eos tamen ad restitutionem usurarum de quibus constiterit compellere poterunt,quibus in satisfactionem pro dicto

dicto crimine huiusmodi restitutionem in pœnitentia i-
iunxerunt. Bonifacius in 6. de quæstionib. prædictis usu
rarum motis etiã cõtra illos qbus restitutionẽ usurarum
in pœnitentiam pro hæresis crimine iniunxerunt.at si se
& sua ad hoc faciendum in iudicio obligauerunt intro-
mittere se non possunt ne per causas huiusmodi offendi-
culum negocio fidei præparetur.

¶Supra dictis constitutionibus quærit inquisitor,si ta-
les quæstiones ad se delatas ab his,qui usuras sibi restitui
postulant teneatur audire, uel de iure possit cogere reos
ad restituendum.maximè si negant uel non concordant
petentibus necnè.

¶Itẽ quomodo intelligi debet illud ultimæ partis cõ
stitutionis Alexandri.uidelicet de qbus cõstiterit &c.sci
licet quomodo illi iquisitori debeat constare & in cuius
iudicio.præsertim cum Bonifacius prædictus hanc parti
culam ubmiserit. Si qua autem alia iura sciretis loquen
tia expresse de prædictis.Inquisitor non inuenit libenter
sciret ea.

¶Consilium do.Neri Paliaren.legum doctoris.

¶Videtur mihi Neriopaliarẽsi ꝙ domino Inquisitori
nõ liceat nec possit se intromittere super causa usurarũ
in pœnitentiam iniunctarum non exigendarum uel resti
tuendarum. Et in hoc puncto derogatur constitutioni
Alexandri ꝑ Bonifacium Et in hoc uerum esse concipio
ex uirtute illius orationis adiectę in constitutione Boni
facii cum constitutio dicit intromittere se nõ debẽt &c.
cuius canonis prohibitionẽ reputnvsquequaq; & genera
liter intelligendã. Et maximè ꝑꝑ rationẽ prohibitionis
nè offendiculum in negocio fidei præbeatur. ¶Ad illud
ergo quod quæritur ex uerbis constitutionis Alexandri
in nouissima parte suæ constitutionis.dum dicit si consti
terit &c.¶Dico dicta uerba esse intelligẽda.ubi constite-
rit de usuris.sine ullo strepitu & figura iudicii per confes
sionem puta ipsius puniti,nel per liberos eius de quib. q-
stio non referatur coram dicto inquisitore. Vel ubi cõsti
terit ex sentẽtia lata ab ordinario loci quæ nullo possit
remedio at temptari.

¶Consilium do. Griffoli de monte Polliciano.Datum in
scriptura manus suæ.

¶Videtur mihi ex uerbis & mente constitutionis Ale
xandri quòd si quæstio usurarũ moueretur corã inquisi
tore contra eum cui ꝑ Inquisitorem quòd restitueret usu
ra in præsentia foret iniunctũ,quòd negãte cõuẽto Inqui
sitor non põt ulterius cognoscere: quoniam huiusmodi
cognitio esset iudicialis.& in figura iudicii quod est ꝓhi
bitũ.¶Si uero peteretur coram quòd huiusmodi damna
tus compelleretur ad restitutionem usurarum.In quibus
constat per sñiam iã latã contra huiusmodi criminosum
super restitutione usurarum. de quibus cõstaret per con-
fessionẽ damnati.Vt pote qui sponte confitetur se teneri
ad restitutionem usurarum.Nam tunc poterit Inquisitor
talẽ compellere alias non. & hoc ex uerbis constitutio-
nis Alexandri.Et constitutione tamẽ Bonifacij puto Ale
xandrum in hoc correctum.& hoc propter illa uerba in-
tromittere &c. quæ omnem intromissionem excludunt
& generalia sunt.

¶Consilium do.Conradi.

¶Domino Inquisitori. Conradus salutem æternam. In-
proposito casu ueritatis est quæstiones de quibus quæri
tur ad nostrum officium minime pertinere. Cũ super eo
sit nobis adẽpta facultas per constitutionẽ Bonifacij quę
cassat quod allegat:licet non ut iudicialiter fieret conce
debat.inuerbũ aũt constiterit de quo quæritur licet inter
dum ad sñiã referatur regulariter tamẽ dẽt ad solas pro-
bationes referri.ut probatur extra de accusa.c.si constite
rit.ff.de iure fis.l.qui eius delatorem.ibi oportet prius cõ
stare de crimine & pronunciari &c.extra de cleric.pere-
gri.c.inter & c.tuæ.§.si re.ibi si cõstiterit.ff.de præua.l.ꝑ-
uaricationis ibi nisi prius de ꝑuaricatione cõstiterit & ꝓ
nũciatum fuerit &c. & communia utriusq; iudi.l.maiori
bus.ibi quod inæqualiter factum esse constiterit reforma
bit & de pigno.l.in summa.

¶Consilium do. Federici Petrucij inscriptis manus suæ.

Super præmissis diligenti consideratione præhabita,
Sciendum est ꝙ dominus Archidiaconus Bonon.in lectu
ra sua super 6. libro. glossans illum. §. de quæstionib.ſm
dominum Berẽgarium unum de compilatoribus sexti li
bri sic scribitur. hic fuit aliquid immutatum de mandato
Papæ Bonifacii. nam per antea poterant compellere ta-
les ad restituendas usuras de quibus constabat.tamen iu
dicialiter cognoscere non ualebãt.pœnitentia.n.sine sa-
tisfactione,seu restitutione usurarum non esset fructifera
de pœni.& remis.ꝙ quidam.& ideo eis pęnitentiam talẽ
imponunt inquisitores.nã hoc pertinet ad iudicium ani-
mæ non iurisdictionis.& ideo talẽ executionẽ habẽt face
re Ordinarij non ipsi.ut sequitur Archidia.¶Et pręd ictis
uerbis uidetur elici,quando do.Bonifacius ex certa sciẽ-
tia fecit amoueri uerba posita per dominũ Alex.& sic ui-
detur ſm præmissa quod inquisitores de talibus quęstio
nibus non ualeant cognoscere,nec diffinire,nec illos de
quibus constat ad responsionem compellere. ꝙ compul
sio & executio ad ordinarium pertineat. ¶Sed contra ui-
detur.nam si inquisitor non posset compellere pœniten-
tiarum ad faciendum pœnitentiam sibi iniunctam, fru-
stratoria & delusoria erit talis impositio pœnitentię si-
bi iniunctam. sicut alias dicimus ꝙ iurisdictio sine co-
herctione esse delusoria.de offic.delega.ex literis cum si.
¶Præterea dominus Papa Bonifacius in c. ulti.de hære.
in fi. reseruauit ordinationes & ad consultas responsio-
nes Romanorum pontificum edictas contra hæreticam
prauitatem nõ contrarias constitutionibus. lib.6. sed do
minus Bonifacius & dominus Alex.non sunt sibi contra
rij.nã licet dominus Alex. prohibuerit iudicialẽ indagi
nem inquisitoribus. Non tamen prohibuit.compulsionẽ
& executionem contra illos, qui iudicialiter cõuicti sũt
coram ordinariis suis uel alias constat ut dicitur in fine.
Et sic sententia lata,quæ in rem iudi.trãsiuit.& nullo iu-
ris remedio potest infringi fidem faciat coram inquisito
re.& illo modo dicatur cõstare inquisitori & notorium
est in iure ꝙ sentẽtia lata in uno foro fidem faciat in alio
foro inter easdem personas.ut de excep.c.i.lib.6.Si uel-
lemus tenere primam partem possumus respondere ad
obiecta hoc modo uidelicet,quod licet inquisitor nõ pos
sit cognoscere de usuris.nec diffinire nec directè compel
lere illos de quibus alias constat.Ad consti.tamen indire
ctè potest compellere,uidelicet quod puniat illum de pę
nitentia non impleta & ea pœna ualet sub qua tempore
impositionis pœnitentiarum præcepit pœnitentias fieri
& adimpleri. Non ergo tenendo istam opinionem pote-
rit inquisitor dicere pęnitentiario restitue præcisè usuras
& eum resistentẽ compellere.Sed dicet quia per nos pœ
nitentiam tibi impositam non fecisti ut nobis constat,sol
ue tantum.Et hoc uult Archi.dum dicit. Et ideo talẽ exe-
cutionem habent facere Ordinarii & non ipsi.Et secun-
dum hoc non sine ministerio Compilator.lib.6.illud uer
bum Alexandri quod dabat inquisitoribus potestatem
compellendi ad restituendum.amouit. ¶Et si dicas quo
modo dicitur constare inquisitori ꝙ usuras non restitue-
rit. Ad hoc ut possit imponere pœnã pro pœnitentia nõ
facta.¶Solutio per instrumentum sententiæ latæ per ordi
narium, quæ nullo potest remedio attemptari. Item per
confessionem inexcusabilem factam coram inquisitore
per ipsum pœnitentiarium dicentem se non restituisse

usuras

usuras.quas restituere debuerit secundum mandatum in
quisitores.Ad hoc de coha.cleri.& mulie.c.ulti.de uerb.
signi.super quibusdam.¶ Lap. ad prædicta ultimo dicta
faciunt no.per Inno. & Io.And.de iureiur.ad nostram.2.
ubi dicit quod licet possit inquiri ex officio contra usura
rium ad finem ut pœnitentiam agat. non tamen ad finem
directè ut usuras restituat sed cogitur per indirectū. quia
non poterat pœnitere nisi restituat.

¶Consilium domini Abbatis de Podio bonici.

¶Visis quæ supra scribuntur, & quæruntur uidetur mihi
Raynerio abbati,posse responderi de iure quo ad primū.
2 An † possint iudicialiter Inquisitores cognoscere,ꝙ non
possunt.Nam in hoc Alexander & Bonifacius cōcordāt.
& sic amplius non insisto circa istud. ¶ Sed an eos possit
cogere ad restituendum usuras. de quibus eis constiterit.
¶Videtur dicēdum quod sic. Nam hoc habet expresse cō
stitutio Alexandri.& constitutio Bonifacij expresse non
prohibet.Sed subtiliter intellecta potius cōcordabit. Nā
ubi dicit intromittere:se nō possunt scilicet ut cognscāt
iudicialiter de quæstionibus motis &c.Sed bene poterūt
cogere si eis constiterit quærentes ex suo officio.ut infra
dicam. & promptum est uitare iurium correctionem &
concordare scripturas secundum gl.Arch.& domini Io.
mon.Nec istud possunt inquisitores.s.eos cogere &c. Nā
Archi.recitat in gl.sua ꝙ illa particula.s.cogere de man-
dato domini Bonifacij fuit remota. & allegat dominum
Beri.qui fuit unus ex Compilatoribus prædictæ Consti-
tutionis Bonifacij.& ipse ibidem Archi.sic sentire uidet
dicens ꝙ nō ipsi inquisitores facient executionem illius
pœnitentię iniunctæ,sed ordinarii.Nam impositio pœnitē
tiæ est de foro animæ.sed cogere est de foro iurisdictio-
nis.quæ in hoc casu non ad Inquisitores, sed ad ordina-
rios pertinet. ¶Et idem sentire uidetur dominus Io.Mo.
qui dicit & hoc est dignum cæptum per Inquisitorē &c.
non est per ipsum prosequendum. sed per alium ut singu
lariter sua seruetur iurisdictio &c.do.Io.And. in nouella
recitat dictum Archidia.& Io. Mo. potius approbans.q̄
reprobans. Sed salua reuerentia tantorum patrum, quo
rum sententiæ pro reuerentia non audeo contradicere.
Videretur tamen posse ꝓbabiliter dici ꝙ inquisitores co
gere eos possunt ut supra dictum est. Et litera illa potest
intelligi ut non cognoscant nec se intromittant de quæ
stionibus usurarum motis &c. per alios: quia tūc esset or
do iuris necessarius & strepitus & anfractus inter ipsas
partes.& tunc ratio & causa quæ redditur in decre. locū
haberet.scilicet ut non præparetur offendiculum &c. Sed
bene poterit inquisitor suo motu cum eidem constiterit
non iudicialiter.nec altero mouente quæstionem sed ꝑ
informationes probabiles & probationes ex officio suo
receptas eundem cogere.nam & executor cui nulla iuris
dictio competit cognoscendi,tamen inde se informat &
ꝓbationes recipit ut supersedeat uel exequatur. Ad hoc
de rescrip.cum contingat,& hoc sequitur ꝙ ille qui cœ
pit,perficiet,& utraq; constitutio saluabitur.Et hoc si da
retur audacia credere iuri amicum. sed posito ꝙ sit uerū
ꝙ inquisitores nec cognoscere nec cogere possint.Tamē
3 dico sine aliqua hæsitatione † ꝙ inquisitores possunt quæ
rere & uidere an illæ pœnitentiam sibi iniunctam perge
rit.ut cognoscat.an uerè uel fictè reuersus fuit & ambu-
let in tenebris uel in luce.Nam si eam perfecit ex hoc est
ut uerè catholicus pertractandus.Si autem non perfece-
rit,ut iniunctū fuit.nisi rationabiliter excusetur. ut hære
ticus condemnetur. & h.d. text.decre.literas.de præsūp.
ubi fugiens de carcere,qui sibi cum rediit fuit pro senten
tia iniunctus nisi legitimam excusationem habeat uelut
hæreticus condemnabitur. Nam præsumitur ficta cōuer-
sio,& confessio simulata, & materia ueteris erroris recō
dita.de pœni.dist.2.c.1.& in decre. accusatus.de hære. li.
6.circa principium.§.ille quoque.& hoc no.Arch.prout
no.in decre.& commissum co.ti.li.6.in gl.iste carcer.Igi
tur breuiter credo de iure ꝙ sicut inquisitor imponit pro
pœnitentia,ut usuras restituat,sic posset ex suo officio.cū
eidem cōstiterit non iudicialiter,ne inter partes cogno-
scendo quod prohibet utraque constitutio. Sed summa-
riè ut dixi se informando ad restituendum usuras.de qui
bus constiterit illum coget.& si hoc non iure procedit si
cut ꝑdicti doctores uidentur sentire.tamen absolute cre
do uerum esse de iure:immo quærere poterit an pergerit
pœnitentiam sibi iniunctam. Et circa hoc probationes
recipere.& omnia posse & ei licere sine quibus expedire
non potest.Et in hac materia de præsenti mihi aliud non
occurrit.Verbo tamen supplere paratus quæ desunt cir-
ca premissa.

¶Federicus.

¶Fateor quod nō debet cognoscere In partes.sed quid
si pœnitentiarius constitutus coram inquisitore ad peti-
tionem debentium recipere usuras. dicat,domine inqui
sitor imposuistis talem pœnitētiam.Fateor ꝙ nō restitui
& debeo restituere.sed nō potestis cogere. Credo quod
partis petitionem potest cogere.† quia in confessum nul-
4 læ sunt partes in cognoscendo.Fed.Lap.¶Quod non pos
sit facit quod no.Ioan.An.in nouella post Ioannem Mo.
in d.c.accusatus.§.de quæstionibus super uer.in præsen-
tia.ubi dicit quòd talem executionem.s. cogere usurariū
ad restitutionem usurarum non inquisitores, sed ordina
rij facere debent pro do.Federico facit de ap.c. solicitu
dinem.uer.si uero notorium. & quòd ibi no. Host.& Io.
An.post eum super glo.sed nunquid.Lapus.

S V M M AE.

1 *Mens & intentio principaliter est in rescriptis attenden*
da:siue principaliter siue æquiualente.

QVAESTIO CLVIII.

Reuerende pater Constitutio Bonifacii, quæ prohi
bet commissionem fieri extra ciuitatem litigan-
tium.nisi quando actor ciuitatem intrare non au
det, uel potentiam aduersarii merito perhorre-
scit. nō requirit quòd in literis ponatur illa clausula uel
forma uerborum.s. quod infra ipsas eum nequeunt con
uenire,securè,dicit quòd tunc demum potest fieri impe
tratio extra ipsas,quando propter aduersarii potentiam
1 non potest eum conuenire securè. Et ideo † quæcunque
uerba ponantur in rescripto æquiualentia uel idem im-
portantia sufficit dummodo ista sit mens uerborum,
ꝙ aduersarium suum non potest securè ad iudicium tra-
hære.Quid.n.si dicat si sine periculo mortis.nō audet tra
here uel conuenire, & instantiam seu iustitiam habere:
certè idē:ut li.nō cont.accedēs.2. Quid si dico ꝙ promo
uendus ad dignitatē est omnino illuminatus uel est cæ-
cus? & non ponatur uerbum manifestum uel euidēs. idē
est.ut no.Archi.in c.si forte.& Io.And.de uerbo.sig.ca.2.
in fi.magnæ glo.lib.6.Tales.n.subtilitates maxime in fo
ro nostro non sunt curandæ ex quo de mente constat de
iudi.dilecti cum similibus. ¶In proposito impetrans di-
xit quòd potētiā aduersarii merito ꝑhorrescēs non pote
rat inuenire iustitiæ cumplementum dato quod nō expri
mat uerbum securè. intelligitur propter pręcedētia.Nec
ē necesse quod exprimat.Sed sufficit quod ex narratis si
uera essent hoc sequatur.quod non pōt liberè uel securè
aduersariū trahere,cōuenire uel de eo habere iustitiam.
Et attendite quòd in decre. cū locū & e.requisiuit.de spo.
ubi tractantur de rumore nō ponitur uerbum securè.sed
alia ponuntur quæ hic indicant.¶ Quid plus Archi.qui
nouit stilum istarum literarum dicit quod sufficiunt ista
uerba.Cum autem sicut asserit potentiam aduersarij mē-
tio

tio perhorrescat mandamus &c. Et sic non est necesse q̃d
2 ponantur illa uerba. Ita quod possit eum securè &c. †Et
sic non est necesse quod qui unum dicit omnia dicat. quæ
sequuntur ex illo de constit. nam concupiscentiam. & de
offi. deleg. cum super eum si. & hoc habeo pro indubita-
to quantum ad me. saluo semper iudicio uestro. ¶Ad Im
3 dico & sic constat mihi tanquam ex notorio † ꝙ Rector
Ducatus est ordinarius siue tanquam Archiepiscopus, si-
ue tanquam legatus missus. & quod habet officialem pu-
plicè, & communiter sedentem & cognoscentem inter
laycos de spiritualibus. & inter clericos. de quibuscũque.
Si cẽsemus eum habere iurisdictionem Archiepiscopalẽ
potest ex negligentia Prælatorum cognoscere de causis
subditorum. ut no. de offic. ordi. pastoralis. primo respon
so. & c. irrefragabilis. in fi. magnæ glo. & de supplen. neg.
præla. c. 1. lib. 6. Licet ibi Archidi. contra. ¶Sed pro pri-
ma parte uidetur text. de censi. romana. §. notoria. lib. 6.
4 †Si uerò censetur legatus missus potest audire per simpli
cem querelam de tota prouincia, quia etiam Legatus na
tus hoc potest de offi. deleg. cap. 1. Igitur ex quo uideo &
scio quod sic se gerit sic facit sic habetur & reputatur &
forum habet magnũ in spiritualibus, certe talẽ debeo re-
putare ut de sen. excom. si iudex. mel ius. ff. ad macedo. l.
1. & in l. barbarius. ff. de offi. prætο. ¶Gl. Iuno. in ca. cum
in iure non uidetur multum facere. quia loquitur quãdo
sententia transiuit in rem iudicatam. quod non est i casu
nostro cum pendeat per appellationem. ¶Sed dices quo
modo tibi consultori extraneo sunt ista notoria. quæ nũ
quam uidisti. ¶Et ego respondeo quomodo ista sunt no-
toria mihi. ꝙ est ciuitas Hierusalem quam nunquam uidi
uel ciuitas Castellana in qua nunquam fui. & super hac
uidete Hostien. de purga. cano. ca. penul. in uerbo popu-
los. est quasi ad finem. c. ¶Item Hosti. in ca. p significasti.
de foro compe. super uerbo clerici. tãtum intelligit quo
ad sacramenta ecclesiæ. per c. quod allegas. ¶Item iste Vi
carius Ducis non est totaliter extraneus. sed superior. Itẽ
ut dixi ex prima figura seu facie apparet Ordinarius in
tota Prouincia quo ad causas. Item dixit dominus An-
dreas de Eugubio, qui fuit. xviij. mensibus officialis, quòd
præmissa uera sunt.

¶Qua ergo fronte nos maxime domine Episcope posse-
5 tis hac de causa contra pronunciare † cum iurisdictio or
dinaria sit fauorabilis. & pro ea & gestis ab illo præsuma
tur. ut no. de offi. deleg. cum i iure. ¶Omnibus his & alijs
consideratis uidetur mihi quòd non debeatur nec possi-
tis hac de causa sententiã impugnare. saluo semper quod
uobis uidetur.

¶Responsio legistæ ad consultationem Federici.

S V M M AE.

1 *Sententia debet esse petitioni conformis.*
2 *Argumentum à sufficienti partium enumeratione uali-
dum est in iure.*
3 *Iudex an possit sententiam ferre pro parte petitionis.*

Q V AE S T I O CLIX.

SEmpronius habet medietatem pro diuiso in
fundo possesso à Titio. Ipse Sempronius uendi
cat mediatem totius fundi pro indiuiso à Ti-
tio. In processu uero ipse probat ꝙ medietas
dicti fundi pro diuiso ad eum pertinet. nunc quæritur an
Titius sit absoluendus in totum. an sit condemnandus ad
restitutionem medietatis pro diuiso de qua constat, licet
medietas pro diuiso petita fuerit. An uero ad restituen-
dum medietatem pro medietate. de qua constat iudici.
¶Et uidetur ꝙ Titius in totum sit absoluendus quinque
1 rationibus. Prima sic; lege cauetur ꝙ † Iudex debet con-
formare sententiam petitioni. & secũdũ quod per actorẽ
expressum est in libello; sic iudicare debet. & nõ ultra. ut.
ff. cõmuni diui. l. ut fundus. fam. erc. l. itẽ labeo. §. j. de ex.
rei iudica. l. si ex testamento. Sed hic ſm libellum nil est
probatũ ſm terminos quæstionis. ergo Iudex non potest
Titium condemnare ad restitutionem medietatis pro in
diuiso. quia de ea nihil probatum est. absoluet Iudex reũ
lege hoc dictãte. actore non probante, reus & si nihil pręs
titerit absoluetur. C. de edendo. l. qui accusare. de proba.
actor. de rei uendi. l. si. cum multis similibus.
2 ¶†Secunda ratio sic per argumentũ à sufficienti partium
enumeratione; quod ualidum est in iure nostro. ut. ff. de
his qui sunt sui uel alieni iuris l. patre furioso. in princ. &
de act. & oblig. l. obligationum ferè §. placet. inst. de act.
§. actionum autem quædam. Modo sic arguo. Iudex non
potest pronũciare de alia re; uel aliquo facto, nisi de his,
quæ petita & probata sunt principaliter. ut. ff. de iudi. de
qua re in princip. iuncta l. ut fundus communi diui. nisi al
tero de duobus casibus. uel ut de aliquo incidenti. uel ut
de aliquo emergenti. ut. C. de or. iudi. l. j. & ij. de ord. cog.
l. ij. & de iudic. quoties. & no. in d. l. de qua re. Sed proba
tio facta de parte diuisa non uenit ullo de prædictis trib.
modis. uidelicet nec ut principale, nec ut incidẽs, nec ut
3 emergens. ut probabo, ergò † Iudex nullo modo cõdem-
nàbit Titium ad restitutionem diuisæ partis; sed absoluet
eum. nam ut de principali non sententiabit. quia nec fuit
in libello comprehensa. nec super ea lis cõtestata. ut no.
in gl. dictæ l. de qua re. nec incidenti. quia incidens causa
est, quæ uerè nata fuit ante lit. contest. ¶Et etiam per mo-
dum exceptionis opponi debet ante litem contest. ut no.
in gl. prædictæ l. de qua re, ut est pacti & iurisiurandi ex-
ceptio. Et ista talis quæstio incidens debet opponi ꝑ reũ.
Et eam oppositam ut actor probare debet. ut. ff. de pro-
ba. l. in exceptione. Sed in casu quęstionis nostræ nõ fuit
proposita ante litis contestationem nec post petitio par-
tis diuisę, nec per reum, sed per actorẽ factũ ꝓbatum, &
nõ positũ. ut patet ꝑ terminos quęstionis. ergo Iudex nõ
iudicabit de ea parte probata. licet cõstet sibi tanquàm de
non pertinenti. sed reum absoluet. tanq̃ si nihil probatũ
esset ab actore eodem modo. Nec de emergenti, quia per
eum poni & probari debet. ut. ff. de lib. agno. l. si quis a li
beris. §. si uel parens. & de pręuaric. l. iij. in fi. primi respõ
si. Sequitur ergo quod Iudex absoluet reum non obstante
probatione partis diuisę facta. quia est omnino impertι-
nens. ¶Tertia ratione; & sic lege cauetur quod fundo di-
uiso in partes, amplius illę partes non sunt fũndi partes
imò fundi integri, & separati unus ab alio, cum sola de-
stinatione, uel diuisione patrisfa. uel dominorum fundũ,
totus ab alio separatus, terminis, & regionibus, dicitur
unusquisque eorum totus fundus, non partes fundi diui-
si. ut. ff. de leg. j. l. quod in rerum. §. pen. & l. planè. §. fin. &
communia prędio l. si quis duas. §. si quis partem. & not.
ff. de rei uendi. l. Pomponius in gl.
¶Modo sic arguo. ille qui petit partem fundi pro indiui
so, non petit aliquid determinatè, cum in unoquoque ce
spite fundi habeat partem. ille qui habebat partem fundi
pro indiuiso. ut ff. si cer. pet. l. nam & si fur in fin. de leg. 2.
cum pater. j. rñ. pro so. l. si Titius. in gl. ubi facit differen-
tiam inter pecunias & alias species. Ille atem qui petit
partem fundi pro diuiso petit fundum unum totum inte-
grum, & determinatum, & sic omnimodò diuisè. ¶Et pri
mo petiuit iam ostẽsum est. Vnde in proposito. Ille q̃ pe-
tit fundi partẽ pro indiuiso probauit ad se pertinere par
tẽ fundi diuisam. omninò aliud probauit quam posuit.
¶Modo lege cauetur. ꝙ si aliquis aliquid petit errando ꝙ
petere non credebat. Iudex absoluit eum ab illa instan-
tia iudicij. & audiet postea actorem, errorẽ suum corrigẽ
tẽ & petẽtẽ quod debet. quo probato condẽnabit reum:
ut Instituta de actionibus. §. si quis aliquid pro alio. Sic ſ
propo-

proposita quęstione. cum iste actor aliud omnino posuerit.& aliud probauerit errore aliquo , dico iudicem debere ab ista instantia reum absoluere,& actorem in eo , qd uere prætendit audire in alia instantia iudicij. Nec ob. ꝙ posset dici,quod actor probando partem diuisam,saltem probat partem partis indiuisæ . & sic deberet iudex condemnare reum saltem ad restitutionem partis. Non est uerum , quod in parte partis indiuisæ reus habeat partē, & sic deinceps usque ad unum palmum terræ fundi secūdum quod iam ostensum est. Vnde & in casu quæstionis nostræ posuit in libello partem indiuisam.posuit consequenter reum habere partem in omni palmo terræ fundi . Quando postea probauit partem diuisam probauit se habere unum fundum totum integrum, in quo per quandam consequentiam tacitam probat reum nullam habere partem & omnino aliud posuit, & aliud probauit , & nihil de posito in libello probauit quare iudex absoluet reum &c . ¶Præterea & qua rata ratione.& sic si quæratur quæ est ratio quare iudex non potest sententiare,nisi secundum ea , quæ posita sunt in d.l.ut fundus.cum simi. dicēdum est ꝙ reus debet certificari per petitionem actoris , ut sciat utrum cedere uel cōtendere debet : ut ff. de æden.l.j.2.responso.& C.de æden. l. edita. unde si iudex posset sententiare præterea quæ posita sunt iam reus in illis ignoraret utrum esset cedendum.& ideo est a iure ꝓhibitum ꝙ non possit pronunciare.nisi secundum petita. Sed in proposita qōne reus non fuit certificatus per libellum de parte diuisa,& sic ignorabat,an credere uel cōtendere deberet super parte diuisa . Sed tantum contendendum putauit in parte indiuisa . quare iudex &c. cum ubi est eadem ratio,idem ius ibi statuendum est:ut l.illud. ff. ad l. Aquil. ¶Non facit contra prædictas rationes ff. de rei uēdi.l.pompo.immo pro,sm rōnes eiusdem.l. & eius intellectum . nam lex illa tantū facit drām in petitione, qualiter debeat peti pars pro indiuiso, cū duo posideant fundum pro indiuiso, quorum unus est dñs,& alter non. & qñ duo posident pro diuiso simili mō.ut in primo casu agat,& petat tacitā ptē ꝓ indiuiso ab eo,q non est dñs ab eo,q est dñs nihil. & est rō quia si peteret quadrātē ab eo qui est dñs frustraret ſ petitione sua. quia quadrātis medietas esset reus a quo petitur.& medietas medietatis quadrantis,& sic deinceps . & rei uēdicatio datur nō contra dñm.ut ff.de rei uē.l.in rē actiō.·uñ oportet ꝙ petat ab eo q non est dñs. & damnato eo ad restōnem partis fundi ꝓ indiuiso habebit actor partem fundi pro indiuiso . & sic nō frustrabitur petitione sua.¶In scđo casu qñ posideret pro diuiso ab unoquoq; petit quadrantē &c. Rō quia in omni parte pro diuiso habeo partē meam & alter dñs similiter. Vnde habeo ego medietatē medietatis quē posidet dominus. & est rō quia ego petitor possem decipi eo forte ꝙ dominus diuidēdo tenuit sibi uel eligit meliorē ptem.unde si ego peterem tātū ptem eius qui nō esset dominus forte deciperet ꝙ lex euitat ar.l.meminerit. C.unde ui.& sic probat.l.pōpo.Istæ pđictæ rōnes faciūt drīam inter petitionem faciēdam de pte diuisa,& de pte indiuisa. & sic de eis facienda est diuersa indagatio per iudicē. ut iā ostensum est.ergo cum sit alia petitio & alia sñia de parte diuisa,& de parte diuisa & diuersa ut pal.l.Pōpo.ꝓbat ergo qui ponit in libello partē idiuisam. & postea ꝓbat partē diuisam oino aliud posuit,& aliud ꝓbauit. qua re iudex &c.¶Itē nō ob.l.si qs cū.ff.de excu.rei tu.quia ibi fuit totū petitū & a toto absolutus reus.& q est a toto absolutus & a parte absolutus est.Et sic ibi nil aliud est ꝓbatū q̄ propositū.& iō nihil ad qōnē nostrā.unde saluo meliori cōsilio tenerē in pđicta qōne reū omnino esse absoluēdū ab ista instantia iudicij,reseruata sibi ptāte petendi in alia instantia iudicij partē fundi pro diuiso.i.totū fundum diuisum ab alio qui ante diuisionem fuerit uditum .

¶Federicus scripsit Senis parum post doctoratum .

SVMMAE.

1 *Reus non tenetur nec cogitur suas defensiones proponere nisi prius constet de iure actor .*

2 *Instrumentum ante li. conte. productum an in actu principali aliquid operetur .*

3 *Probationes si quæ fiant ad certum & determinatum finem & effectum. quod suum non operentur effectum ad alium finem consequendum .*

QVAESTIO CLVI.

IN Christi nomine amen . Casus talis est do . Minus de Tholomeis corā do.Vicario Sē.epi petit a do.Frācisco Priore de salcea.no.cc.ea causa mutui.de quo debito dixit patere in quodā instrō publi.Prior seu eius ꝓcurator tractus ad cām petijt sibi dari,& ad inspiciēdū exhiberi dictū instrumētū,ut posset melius deliberare ao uellet cedere uel cōtēdere.do.uicarius secutus gl.Inn. & Hos.positā extra de ꝓba.c.j.fecit dari copiā instrī procuratori Prioris.ut posset se informare super respōsione faciēda. Qua copia habita ꝓcurator Prioris ineptè ꝓposuit quasdā exceptiones pemptorias,quæ ueniebāt ꝓbada lite conte.Vnde do. Vicarius non admisit illas.sed easdem seruauit post lit.conte. Deinde do.Vicarius fecit litem contestari.& præstari calumniæ iurm.& statuit die tertia cō uēbris terminum quinq; dierum utriq: parti ad probandum de iure suo.do.Minus ad ꝓbandum de iure suo iterato produxit instrm debiti . Et meritò , qa productio facta fuit lite non conte . & fuit facta non ad probandum sed ad informandum reū an uelit cedere uel cōtendere.Producto istro domi . Vicarius assignat terminū procuratori Prioris ad opponendū ꝯtra instrm.In termino ꝓcurator Prioris opposuit cōtra instrm illā exceptionem,q̄ primo ineptè ꝓposuerat ante litis conte.exceptionē usurariā, & eriā quasdā alias do.Vicarius nō assignauit aliquē terminū ꝓcuratori prioris ad ꝓbandū illas exceptiones,& interim trāsiuit quasi mensis & plus & cā huius interualli tpis fuit,quia prior petebat sibi relaxari iurm,ne uulgi opinione posset de reatu periurij notari.Trāsacto mense ut dixi,procurator prioris cōparuit & petiit sibi dari terminū ꝓpositas exceptiones,ꝓbādū.Cōtra quā petitionem dicit ꝓcurator do.Mint ꝙ dict. Prior audiri non debet . quia terminus est lapsus q datus fuit ad ꝓbādū,ualet terminus.v. dierū q assignatus fuit die tertia nouembris utriq; parti ad ꝓbandū de iure suo . ¶Quæritur quid iuris. ¶Super quo respōdetur ꝙ aut fatua est qō,aut eam non intelligit scriptor ꝓsentiū,propati ones.n.quædam sunt, quæ fiunt primo,& principaliter sup principali negocio scđo loco fiūt reprobationes.Tertio loco fiunt reprobationes reprobationū.ut colligitur extra de test.licet 3.& e.ti. ꝓsentia.li.6. ¶Vel ꝑ alia uerba opponūtur exceptiones cōtra instra,& testes & replicatiōnes cōtra exceptiones.Itē certū est ꝙ reus nō cogit suas exceptiōes,& defensiones ꝓponere nisi cōstet primo de iure actoris,qūo. n. posset reus ꝯ.instra & testes nō ꝓductos aliqd opponere ad quid.n.se grauaret onere ꝓbandi , nisi actor primo ꝓbaret de iure suo frustra quidem.ad ꝙ optime facit ꝙ no. de test.c.de testib.in ul.gl.In ꝓposito d.Vicarius assignauit terminū utriq, parti ad ꝓbandū de iure suo.v.dierum ꝟ. istū terminū ꝓbatoriū. Prior nō habebit quicquā probare nec cogitabat,nec diuinare debebat ꝙ actor ꝓduceret testes uel instra.Si do.Minus nihil produxisset uel ꝓbasset infra terminū debebat absolui Prior,etiam si nihil probasset . Sed ex quo do.Minus produxit instrm,per q̄ sua fundabatur intentio,ex tūc Prior debuit hre dilationē ad opponendū exceptiones ꝯtra instrm,&terminū ad probādū dictas exceptiones, non obstante ꝙ lapsus esset primus terminus datus ad ꝓbādū. qa ad aliud cōceditur

iste

iste terminus & ad aliud ille. ¶Non obstat si quis somnian do diceret, quòd dominus Minus produxerat instrum ante litis cont. & per psequens Prior deт probare, & opponere quicquid nolebat j. primū terminū quinque dierum. Nam † primus usus instri fuit ante litem cont. & non facit fidē in negocio principali, & non fuit factus ad probandū, sed ad informandum. & ex tali usu dominus Minus nō potuisset obtinere nisi iterato produxisset instrm debiti sicut fecit. †probationes. n. factæ ad unum finē cōsequēdū nō sufficiūt, nec fidē faciunt ad aliū finē cōsequēdū, casus ē qua si ad literā. extra de testi, ueniens. 2. & no. de or. cog. cū dilectus. in gl. hic patet uer. sed quid si i modū exceptionis. ¶Concl uditur quod propter primū usū instri Prior nō cogebatur aliquam exceptionem contra instrumentū probare. Sed propter scm usum instrumēti factū debito tpe, Prior habuit nouam dilationem, & merito ad opponendum cōtra instrumentum. Nunc petit dilationes ad probandum suas exceptiones, quo iure potuit sibi negari nō uideo. Cōsulior ergo quē ignorat scriptor præsentium, si sentiret cōtrarium qđ quasi reputo impossibile; mittat pro me; aut motum suum mihi per cedulam significet. Federicus.

SVMMAE.

1 *Frater minor cum licentia transiens ad ordinem non mē dicantium: an possit ad beneficium curatum promoueri.*
2 *Cōsta·te cā constitutionis, constat & ipsa constitutio.*
3 *Canones dicunt monachum non debere claustrum exire, nec curam animarum gerere, sed psalmodiæ, & operibus manualibus insistere.*
4 *Constitutio exorbitans à iure non est extendenda.*
5 *Dictio quomodocunque quod sit continuatiua præcedentium.*

QVAESTIO CLXI.

Quidam religiosus mendicans & ibi professus transiuit habita licentia, & licito modo ad aliquod monasterium ordinis beati Benedicti quod est non medicantium. Modo quæritur † si extra administrationem proprij Monasterij, & ordinis per epm possit assumi ad curam cuiusda parochialis ecclesiæ. ¶Et primo uidetur quod nō possit, per c. ut professores. de regu. in cle. ubi dicitur, q nec aliquam curam, nec quodcunque animarum regime tales possunt obtinere, nec exercere ibi. ergo cū ius nō distinguat, nec nos distinguere debemus. ¶Respondeo ibi loquitur ad Administratoribus proprii ordinis, quod patet ex pluribus. Primo quia cessat ratio finalis cōstitutionis illius. Nā ibi in principio fuit duę causæ una impulsiua. l. ut religiosi remaneant libentius in ordine suo, alia finalis. l. q in ordinib. ad quod transeunt quietius studeant permanere † ista cessante cessat & constitutio. facit qcod no. in c. translationem de renun. cum sua materia in gloss. Archi.

¶Præterea facit uerbum mihi. ibi positum, quòd si non ibi. alibi secus. & facit ad hoc prima punctuatio, quæ domino Io. placere uidetur super ipso uerbo mihi posita. & facit ad hoc optimè constitutio domini Benedicti. 12. de monachis. in c. 35.

¶Sed opponitur adhuc si in suo Monasterio non possunt, in quo stando debent esse fauorabiliores, ergo nec alibi. Nā 3 †monachi non debent claustrum exire. nec curam animarum gerere, sed tēpore psalmodię. & operibus man ualibus insistere. 16. q. j. monachus. c. si cupis. & c. alia & c. placuit. 2. de conse. dis. 5. nunquam cum si.

¶Respondeo illis capitulis derogatur per c. doctos ea. cā & 4 q̄one, & p id qđ ibi no. ¶†Prćterea illa constō ut professores est pœnitētialis & exorbitās à iure eorū antiquo ergo non extendenda de pœ. dis. j. pœnæ. de elec. statutū. l. 6. Ego Fede. de Senis minimus decretorum doctor tunc Perusii actulegens super hoc ad cōnsulendum assumptus dico dictum religiosum posse præfici per episcopū, & assumi ut dictum est supra. Et ultra præmissa sufficiēter allegata dico q totū illud. c. ut professores loquitur unifor 5 miter, & pars secunda continuatur primæ † qđ designat dictio quocunque quę continuatiua est ut dicit Io. mo. & Arch. de ele. quorundam ad fi. li. 6. & sic totum. c. prin. & finis intelligitur de prioratibus, Administrationibus, & cura aiarum in eoūr ordine, ut sic totum. c. sit uniforme. Facit de baptismo maiores. §. cæterum. Et quamuis super hoc pluries requisitus recusauerim cōsulere. tamen ab amico coactus consulere credo, & consulo ut superius dixi. ¶La. Et recusandū est, quia præstat occasionē mali à fraudibus. & quia cōiter creditur contrarium. & quęrēdum est ut plures, & sciendum est ut pauci. Marcus uero philosophus in multis contra. sapere, & desipere est I a.

¶Cōsultatio ad dominum Griffolum, & responsio facta per Federicum dum erat scholaris.

SVMMAE.

1 *Testes quando in eadem causa dicantur contestes.*
2 *Contrarietas in testibus quid operetur.*
3 *Testibus singularibus in dicto suo standum non esse.*

QVAESTIO CLXII.

Domine Griffol. rogo uos ut detis aliquas allegationes & argumenta super infrascriptis dubiis uobis trita & quotidiana. nec in his de liberatione iodigetis uidelicet. Quidam inquisitus est, q tali loco & tpe percussit quendam cum uno spōtone ferreo & pluribus uicibus sine sanguinis effusione i mann. Modo unus ex testibus productis contra eum, dixit uera esse contenta in inquisitione, qui interrogatus an per talium, an per pūctam percusserit. respondit per punctam. Alius uero testis dixit per taglium, & non punctā. Interrogati testes i qua manu, dicunt se non recordari. vī mihi q sibi inuicem cōtradicant quia unus dicit per punctam, & alius per tagliū & non per punctam. Item non est uerisimile ex qualitate & genere armorum q per punctam percusserit sine sanguinis effusione. & sic sibi inuicem pugnantes nō faciunt fidem. ¶Item uidetur mihi quòd quia non certificant in qua manu fuerit facta percussio, non sit sufficiens dictum testis per l. prætor ait. ff. de iureiur. Inquisitio tamen non specificauit in qua manu fuerit facta percussio. Et licet iura nostra a longe possint adduci. est tamen magis uestra materia. Peto per uos iuuari, & cras uellē facere aliquas allegationes, quas non audeo facere sine adiutorio uestro. unde rogo ut habeam cras mane.

¶Responsio do. Griffoli.

¶In qōne proposita non uidetur probatum crimen ôbiectū, nam licet objiciatur de percussione spōtonis sine sangui 2 ne. cum testes † in probatione percussionis nō sint contestes. unus enim dixit quòd punctim, siue per punctā pcussio interuenit. Alius quod cesim: siue per taglium percussio interuen it. & sic de diuersis, & super diuersis percussionibus attestantur. Nam alia est percussio, quæ punctim sit ue per punctam infertur. Alia quę per taglium. Nā aliud est dānum in turba datum, aliud extra turbam. ut ff. ui bo. rap. l. prætor ait. §. hæc autem actio. Et licet testes quo ad percussionē probandā sint contestes, tamen quo ad modū formam seu qualitatem. non sunt contestes. sed contrarij. Nā unus dicit de una qualitate, seu mō percussionis, alius de alia. Et diuersitas qualitatū criminū inducit pænarū diuersitatē. ut ff. de pę. l. aut facta. §. qualitate. Itē p hoc facit

qđ aliud est damnũ dolo datũ, aliud damnũ culpa datũ.
ut ff.si quis testa.lib.esse ius fue.l.j.§.non autem alias.Itẽ
2 † cõtrarietas testẽ repellit & suspectũ reddit.ut in aut.de
testi.§.si uero quidã col.7.Sed in ꝓposito dicti testes sunt
omnino contrarij, si de eadem ꝑcussione loquantur.Nã
unus dicit quod puncta percussit,alter per taglium,&nõ
per punctam. unde sibi adinuicem sunt repugnãtes,& sic
repellendi & neutri credendum.ut C.de fide instru.l.scri
pturę.& d.§.si uero.Quidam uero si nõ loquãtur de diuer
sis percussionibus,& iterabilibus,tunc non sunt cõtestes
3 † & sic uentri ut puta singulari in dicto suo stãdum est. ut
C.de testi.l.iusiurandi.

¶Consilium an delegatus possit innocare brachiũ seculare.

S V M M A E.

1 *Delegatus an possit in suis executionibus inuocare brachium seculare nulla in mandato facta mentione.*

2 *Iurisdictio delegata quod sit stricti iuris, odiosa, & extraordinaria,restringenda insuper & coarctanda nec nõ ad personas non comprahensas minus extendenda, & in quibus casibus.*

3 *Clausula, inuocato si opus fuerit auxilio brachij secularis, quod non debeat esse absq; effectu aliquid operãdi.*

4 *Aliquo permisso,uel prohibito quod & omnia intelligantur permissa,uel prohibita.per quæ peruenire ad illud.*

5 *Potestas ecclesiastica quo casu se potestate seculari iuuare possit & econtra.*

6 *Regula appellatione pendente nil innouandum, an semper procedat.*

QVAESTIO CLXIIII.

IN Christi nomine amen.Super inuocatione& petitione
brachij secularis Ducis Calabriæ,qui tunc erat Senis
petiti & postulari,a domino Vicario,& eius curia per
venerabilem uirum dominum Pyleum Canonicum S.
Petrienẽ.diœcesƒ. In quæstione vertente inter Monaste-
rium fratellatum ex parte vna.& filios do. Stricti ex par-
te altera.ut de dicta inuocatione patet per patentes lite-
ras ipsius dom.Prioris ab infrascripto consultore visas le
ctas,& sæpius recensitas. ¶Tria dubia principaliter oriri
1 videntur.Primum an delegatus † qui hoc non habet ex-
presse in mandatis,possit inuocare brachium seculare.Et
dato quod possit an appellatio quæ dicitur interposita a
pronunciatione Iudicis,qua pronunciauit se Iudicem im
pediat peti brachij inuocationem. Et si non impediat,an
ordinatio processus habiti.s.per dñm Priorem.ut pro par
te dictorũ filiorum allegatur impediatur necnẽ. ¶Ad pri
2 mum vř quòd delegatus hoc non possit † quia iurisdõ de-
legata est stricti iuris,odiosa,& extraordinaria,& sic per
consequens restringenda & coarctãda. & ad personas nõ
comprehensas in rescripto non extẽditur. vt extra de re-
scr.& edoceri.& ibi gl.e.ti.nonnulli.& c.vl.de off.deleg.
3 P.& G.¶ †Itẽ si hæc clausula inuocato si odus fuerit.intel
ligitur tacitè debet includi in literis delegati,apponere-
tur frustra. ergo si ponitur, aliqd opari debet.ad hoc de
priui.si Papa l.6.& hoc tenet Archi.de hæret.ut officium
li.6.dicens.B.hoc dixisse in quadam additione,quam po
suit de offi.ordi.in plerisq;.Et sicm̃ istos delegatus aut p
se,aut per ordinarium exequatur suam sententiam de re-
script.c.cum contingat.de offi.dele.significasti.

¶In contrarium sunt In.de offi.de leg.significasti.& Host.e.
ti.c.1.& ibi satis per do.Io.An.in nouella.& hoc e.ti.c.j.
li.6.& Guil.in Spe.ti.j.§.sequitur.uer.sed nũquid secula-
4 re.& idẽ Arch.23.q.5.administratores † qa aliqua re pmis
sa,uel ꝓhibita,oia quæ sequũtur ex ea uel p quæ põt ꝑue
niri ad eã,uel eius effectũ intelligunť pmissa uel ꝓhibita,
Tex.sunt de offi.dele.c.ꝑterea.& c.prudẽtiã.§.6.uer.cæte
rũ.ff.de ꝑcn.l.ad rẽ.& l.ad legatum & de sponsa.l.oratio
5 cum si.¶ †Cum ergo ecclesiastica iurisdõ,&cohertio,nõ
sufficit ad comprimẽdũ contumaces,&inobediẽtes,meri
tò p secularẽ potẽtiã se iuuare dẽt ecclesiastica ptãs,sicut
econuerso ad hoc de offi.ordi.c.optimè de sent.exc.deli-
cto li.6.cum suis concor.similib. Non ostat q iurisdictio
delegati est restringenda.qa illud habet locũ.ubi p dele-
gatã iurisdictionẽ derogaretur iurisdictioni ordinariç q̃
est fanorabilis.Et hoc respecto dicimus quod literæ dele
gati non extendũtur ad futuras lites.Non prorogantur a
personas cõpræhensas in rescripto.ut in c.ul.de rescr.&
in c.p.& g.de offi.dele. Quia in illis casibus absorberetur
iurisdictio ordinaria.sed compellere testes vt testimoniũ
ferãt,contumaces punire,& mulctare iurisdictionem im
pediẽtes,cohercere,ecclesiasticã cẽsurã exercere.Assesso
res & Notarios ab immoderatis salariis cohibere,brachiũ
seculare inuocare,& similia facere,nõ est derogare iuris
dictioni ordinariæ,sed est deseruire,& accedere rei,& ne
gocio principaliter delegato commisso,qa sine illis com
mode expedire nõ põt.sicut dicimus de officio Iudicis a-
ctioni deseruiente. Nec obst. qđ dř de clausula apposita q
aliqd operari dẽt &c.nam illud hẽt locũ qñ expresse uel
tacitè nõ cõprehendebatur.Nã si tacitè exprimat,nõ red-
dit ꝯtractũ cõdõnalẽ & dat nouã formã rei,& ad hoc de
rescri.c.j.cũ adeo.de ele.cãm.ff.de cõd.& demõ.l.condõ
nes q̃ extrinsecus.& ibi no.in gl.ul.& ideo sm ipsũ Arch.
delegatus põt excõmunicare tertiũ cõmunicantẽ excom
municato a se,qđ est mirabile. Et hoc ideo est qa omnia
uidentur commissa &c. ut supra dictũ est. & hoc ipse no.
de senten.exc.statuimus.& c.statutũ.& quasi est ibi casus.
Nõ ob. q delegatus põt recurrere ad ordinariũ & c.nam
licet hoc possit, nõ sequit ergò nõ põt recurrere ad bra-
chiũ seculare.imo seqtur quòd si delegatus uincat ordi-
nariũ,& ordinarius uincit Iudicẽ secularẽ,ergo sm regu
lã si uinco uincentẽ te &c.delegatus põt cohercere Iudi-
cẽ secularẽ,q̃ regula est de concesƒ.preb.c.authoritate.li.6.
cũ similibus.Maximè cũ uitãdi sint circuitus.ff.de condi.
inde.l.dominus testamẽto & in cle.auditor.de rescr.& si
ordinarius põt inuocare, ergo & delegatus q maior eo ĩ
causa sibi cõmissa de offi.delg.sane.& de offi.leg.studui-
6 sti.cũ simili.¶ †Non ob. q appellatione interposita nil de
bet innouari &c.qa illud habet locũ appellatione inter-
posita à diffinitiua cui ius defert.Et est ratio quia in cã ap
pellationis interposita à diffinitiua,possunt produci no-
na iura,& sententia iuste & rectè lata per acta prioris cau
sæ põt, & debet retractari.si noua iura producantur tex.
est in l.per hãc.C. de tempo.ap.& de fide instru.cũ Io. &
melius de priuile.cum olim 2.in fin.Sed appellatio inter
posita ab interlocutoria uel grauamine nõ iustificatur ni
si ex prius actitatis in cap.appellanti de appel.in consti-
tutione cle. & ideo ibi ius non deferre sed expectatur e-
uentus causæ appellationis. & tunc scimus an sint nulla
necnẽ quę post lata appellationẽ attemptãtur.Et ideo di
citur in pluribus decretalibus mandamus quatenus si est
ita,reuocatio in irritum &c.ut de rescri.significãte. & c.
seq.& de iudi. exhibita. & de ista instructione est tex. de
appe.nõ solũ lib.6.¶ Iudex ergo a cuius interlocutoria ap
pellatur, secure procadat si putat appellationem funda-
tam super falsa causa.In dubio potius debet stari proces-
sui quàm appellationi.de appel.dilectis in glos.ulti.Nec
facienda est distinctio an absorbeat iurisdictionem &c.
Sed est curandum solum an appellatio sit interposita ex
probabili & uera causa. & totum hoc pendet ex fine ap-
pellationis,quæcunque sit appellatio si uera est,iustũ ut
suspendat iurisdictionem Iudicantis in tota illa causa de
appel. pastoralis. Non obst. eod.ti tu.super eo.& quod
ibi no.nec ob.præmissis.l.intra utile.ff.de mino.Nam se-
cundũ primas duas lecturas ibi fuit diffinitiua sententia,
uel secundum aliam si ibi fuit interlocutoria,dicas q ibi

præies

præses ideò distulit ꝓcedere quia placuit sibi expectare
euentũ cãç appellationis.sed ad hoc nõ tenebarur.nã li-
cet quis nõ teneatur deferre appellationi frustratoriȩ, si
tamen deferat nõ põt se ulterius intromittere de negosio
qa quantum in eo fuit,abdicauit a se iurisdõnẽ de appel.
cum appellationibus li.6.& sic fortè accidit in l.intra uti
le.Sed Iudex detulit appellatinni nõ ꝓcedendo licet de-
ferre nõ teneretur.¶Ad ultimum ꝙ dr̃ ꝙ processus est or
dinarius &c.Dico ꝙ si nullitas uel iniquitas processus eẽ t
ſ euidẽti,tũc impune nõ pareretur Iudici.Facit qđ no.Io.
An.post Ho.in nouella de offi.del.ex literis sup glo.pen.
¶Vbi uero iniquitas uel iniustitia prcessus ẽ latens dubia,
sicut mihi uř in casu proposito;tunc in dubio obediẽdum
est de offi.dele.pastoralis.§. quia uerò & ibi gl.23.q.1. ꝙ
ȩulpatur.de temp.ordi.c.ad aures.Et ad hoc facit qđ no.
Inn.de offi.ordi.c.1.& Arch.post eum.23.q.5.administra
tores.¶Ex his ergo &aliis propter breuitate silentio com
mittendis dico & cõsulo salua semper ueritate cui me su
bijcio &correctioni dominorum Collateralium,Ego Fe
de.Pe.de Senis decretorum doctor,ꝙ do.Vicarius & eius
cut ia petitum & inuocatum subsidium & auxiliũ sui bra
chii secularis præstare & exhibere debet.
¶Federicus alloquens domino Abbati de Podio Boniti.

S A M M AE

1 *Ius habens beneficium conferendi non debet in collatio-*
ne limitis sui iuris excedere:alias non tenet collatio.
2 *Nihil tam contrarium consensui,quam error.*
3 *Permutatio connumeratur inter contractus bonæfidei.*
4 *Dolus dans causam contractui,quodsit nullus.*
5 *Permutatio beneficiorum indistincte, permittitr ubi nõ*
est certa canonicorum & drabendarum distinctio.

QVAESTIO CLXIIII.

LIcet semper pro ueritate accepturus sim quòd deli
berate respondentis,attamen uideatis,& confide
retis primo quod legitur de rescri.susceptum lib.
6.& quod no. Host.de cõces. præb.ex parte.super
1 uerbo occasione consilii.Ex quibus colligiť ꝙ†qui potest
cõferre beneficiũ aliquo iure,& ipsũ cõferat, uel colla-
tioni cõsẽtiat eo iure;quo nõ põt,uel uõ intẽdit nõ ualet
quod agitur.¶Ad idẽ quod no.Host.de,of.dele.cũ super i
uerbo ptãte.& i Spe.de arbi.§.ul.i 12.col.uer.quod ergo
si cũ ꝓposuisti.ad idẽ in rubro & i nigro.C.si sal.ex instru
iudi.fu.& C.de transf.l.si ex falsis.¶Itẽ quia cã non fuit se
cuta,ꝑ q uam facta fuit resignatio sicut res tradita spe nu
ptiarum,nuptiis non secutis reuocatur.ff.de iur.do.l.st i
2 pulatione†Nihil enim est tam contrarium consensui quã
3 error.ff.de iud.l.j.ij.& de iur.om.iu.l.si per errorem† ma
xime cum permutatio numeretur inter cõtractus bonæfi
4 dei.de excep.cũ uenerabilis.† In quibus cõtractibus si do
lus dat cãm cõtractui nullus est;ut no.de emp.& uend.cũ
dilectus.Facit quod no.i Spe.de loca.§.nunc aliqua uer.
28.& ner.24.¶Præterea quẽadmodũ attẽditur itẽtio per
mutare uolẽtiũ cõtra rigorẽ iuris cõis: ut rerũ permu.c.
uno.li.6.& in cle.e.ti.c.unico. & de præ.si beneficia.li.6.
Eodem mõ debet seruari æquitas ex parte conferentium
uel permutationi cõsẽtiẽtiũ,ut uõ uideatur renũciare iu
ri suo,nisi certificati.Ad hoc quod no.de reb. eccle.nõ a
lie.c.si quis presbyterorum in glo.j.& de materia no.per
Archid.7.q.1.quàm periculosum.quod potuit non inten
debat dominus Vannes.s.cõferre ius canoniæ , de nouo,
qđ autem intendebat non potuit.s.dare illis ius ex cã per
mutationis,Intendebat.n.dominus Vannes ꝙ iste q nunc
se dicit canonicũ succederet i ius & locũ alterius.Vnde
cum ille nullũ habeat ius,& falsò se assereret canonicũ
&c. Et maximè in casu nostro vbi nõ est certus numerus
prębendarum,& cannnicorum.& quia tam receptio pri
mi q̃ secundi fuit cõtra iura,qa facultates ecclesiæ non su
5 stinebant tot.¶†Lap.etiam ubi non est certa canonicorũ
& ꝓbendarum distinctio locus est permutationi.sic mihi
Io.An.respondit qui ẽt no.in nouella de rerum permu.c
uno li.6.ꝙ ibi alter permutantium nõ habet ius in bene-
ficio cui renũciat,nõ ualebit permutatio & nemini eorũ
quæritur ius in beneficiis ex permutatione habitis.Lap.

¶Responsio domini Abbatis.

¶Pręmissa licet mihi dubia sint,tñ hoc meȩ modicȩ intelli-
gentiȩ ascribo,& licet superius allegata uideantur deci-
dere quæstionem.

ADDIT.

Fede.Et ita decidunt.& uide quod not.de rerum permut.
c.uno li.6.in nouella in uer.suo.Fede.

ADDIT.

Tamen aduertatis ꝙ conferens uel cõsentiens,nõ ĩtẽde-
bat cõferre uel cõsentire ex ptãte sibi competenti ex cã
ꝑmutationis uel ex uigore permutantium,sed suo iure
habebat uacãtẽ illam canonicã.Sed quia uacabat ex cã
permutationis nõ poterat aliis cõferri proptet uitãdas
fraudes.& hoc dicit clemen.¶Sed in ꝓmisis allegatis ille
intendebat conferre ex ptãte sibi competenti ex uigore
consilii,quæ non competebat &c.

¶Decretales allegatę ẽt tangunt directè casum quia &c.ut
supra.Et breuiter loquens dico quòd omnino dubito.
¶Consilium do.Federici Petrucii de Senis ad dominũ Ber-
tum uirum acutissimi ingenij.

S V M M AE.

1 *Testamentum factum per illum qui postea religionem in*
greditur an quasi posthumi agnatione rumpatur.
2 *Legans rem quam postea alienat dicitur non legasse.*
3 *Institutio semel facta non dicitur nisi solenni uoluntate*
interueniente reuocata.

QVAESTIO CLXV.

1 GLosæ referunt in dubium†an testm̃ factũ ꝑ illũ: q
postea ingrediatur religionem rumpatur , quasi
posthumi agnatione.Aliqui dicũt rũpi,aliqui cõ
firmari,quasi per mortẽ ut no. per Inn.de prob.
in ꝓsentia 19.q.3.si qua.¶Miror qũo dubitetur de hoc.nã
2 lex dicit ꝙ†si quis rẽ legauerit,& postea uiuus alienet,ex
tinguitur legatũ saltem per exceptionẽ.ff. de adi. lega.l.
rẽ legatã.Cũ ergo ꝓfitens religionẽ donec oĩa bona sua
monasterio siue ista donatio sit facta in uita,siue in morte
hoc dico propter c.de his,& q̃ ibi no.de sep.tamẽ dona-
tio ẽ. Ergo euanescit primum testm̃ euacuatũ sic per istã
generalẽ donationẽ factam secundo loco monasterio ta
citẽ uel expresse.nõ dico posthumi agnatione.uel capitis
diminutione ut hẽt prima opi.sed dico rumpi uel euacua
ri alienatione facta de eisdẽ rebus per uiuũ.¶Sed obstat
ei ꝙ dixi aũt.canonizata.12.q.4.§. nunc aũt sub.§.si qua
mulier ibi.si prius testatus nõ sit,innuit.n. si prius fecit te
stamẽtũ illud nõ dẽt rũpi per igressũ.Respõdeo ꝙ loquiť
de testõ,quòd i ipso ĩgressu fecit quasi eodẽ cõtextu eũ ꝓ
fessione.uel si prius fecerat tẽpore igressus de eo mẽtio-
nẽ faciẽdo ipsum approbauit expresse tẽpore suȩ ciuilis
mortis.Vbi ergo ipsa morte ciuili ipsũ nõ apꝓbasset uř
mutasse per sm̃ testm̃,cũ per igressũ monasterii.i.ꝓfessio
nẽ intelligať monasteriũ institutũ heres.ut in c.in pñtia.
peto declarari cũ pẽdeat ex subtilitate legali nõ caõica.

¶Respõsio domini Berti.

¶Rogo excusatã hẽre uelitis tarditatẽ scribentis quem non
negligẽtia retraxit,sed occupatio.¶De iure tenendum est
quòd testamentũ rumpitur ꝑ ingressũ,si nõ instituatur in
eo monasterium hæres in parte legitima,cum habeatur
monasteriũ loco filii nascituri, similiter rumpit.Sed quã

do qualiter,& inter quos istud contingat legitur in auf. de monachis.§.illud col.1.de san.epil.§.sed hoc de presẽti.& §.si qua coll.9.C.de sac. sau.eccle.aui.si qua mulier. & omnes ibi legunt.

¶Sed ut satisfiat quærenti dico q̃ &si uideatur modus laudã
3 dus sic speculantis subtiliter,tamen ueritas est, q̃ † testm̃
non rũpitur eo respectu q̃ omnia testator donauerit, qa
instõ semel facta,non reuocatur,nisi ex uolũtate solẽni
secuta ut l.ij.de inius.rup.& ir.& l.hac cõsultissima.§.ul.
C.de testa.& l.ex parte.ff.de adi.leg. & no.e.ti.l.iij. in fi.

¶Lap.Facit insti.qui.mo.testa.infir.§.alio uersi.ex eo autem ubi dicit,ex eo autem solo non potest infirmari testamẽtum,quod postea testator uoluerit id ualere.ubi dicit gl. super uer.noluerit.s.dicendo hæc uerba.nolo testamẽtũ quod feci ualere.

¶Lap.Sed in legato singulari secus ut l.rem legatam.hæreditas enim est ius, non autem consistit in corporibus, ut l. hæreditas.ff.de peti.hære. legendo præmissa patebit lux ueritatis.

¶Consultatio Federici scholaris.

S V M M AE.

1 *Exceptio rei finitæ quæ dicatur.& in Quæst.183.*

2 *Res iudicata,transactio & iusiurandum tendunt ad impediendam litis contestationem.*

QVAESTIO CLXVI.

Domine Berte,rogat Fede.q̃ scribatis sibi & quod
sentitis, & quod in iudicio seruetur de infrascri
pto puncto. Sæpe opponitur in iudicio contra
agentes exceptio rei iudicatæ,uel transactæ,uel
1 finitę. Quæro † quid sub nomine finitæ ueniat an excep
tio præscriptionis. Item si creditor liberaliter donando
remisit pecuniã sibi debitam,an ex hoc nascatur talis exceptio,quę impediat litis contestõnem,&an excipiens p̃ hæc uerba excipiendo propono q̃ inter me & talẽ facta & finita est oĩs restõ usurarum , uel alterius cuiuscunque rei illicitæ,p̃ consensum mutuũ dictarum partiũ,cogatur necne exprimere p̃ quem modũ restitutio sit finita. Nã p̃ cõtractũ finis & liberationis posset dici res finita;tamẽ talis exceptio non cõpeteret ante litis cont.Rogo uos ut respõdeatis mihi quod sententitis?mitto uobis Arch.qui de hoc aliquid no.in ti.de lite contest.c.1.li.6.

¶Sequitur responsio.

¶Quia non possum de p̃senti longa studia impẽdere lectioni, superficialiter rescribo gratia dandi materiam alias
exquirẽdi.Quid ueritas dẽt hẽri,legendo cũ sua materia
l.j.§.fi.ff.ad tertul.& l.emptor.C.de p̃scrip.long.tẽp.& l.
transacta.cum l.seq.ff. de uer. signi.Loquar uobis, latius
2 tractabitur q̃ † Credo q̃ sola tria contineantur.s.res iudicata,& transactione decisa,uel iureiur.& hoc iure utimur quantum ad impediendam contestationem.

¶Federicus Petrutius Senen.

S V M M AE.

1 *Mulier an confessionem de adulterio coram Iudice seculari factam poterit reuocare.*

2 *Iuris ignorantia quod excuset mulieres in multis iuris casibus.*

3 *Fornicatio simplex coram quo Iudice ueniat accusanda, & per quem punienda.*

4 *Fornicatio,adulterium,incestus,stuprum,& similia nomina quod sint adinuenta de subtilitate iuris.*

5 *Fornicationis crimen inductum de iure canonico.*

QVAESTIO CLXVII.

Mulier accusata corã Iudice seculari de adulterio
ad pœnam legalem,de qua pœna hr̃ extra. de
conuer.coniug.c.gaudeamus, cum auctoritatib.
1 ibi positis † si concessa est se adulteriũ cõmisisse,
cõfessionẽ suã forte reuocare põt,tanq̃ factã per errorẽ
facti, dummõ p̃bet q̃ tp̃e quo dr̃ cõmissum adulteriũ,cũ
opinione & fama p̃babili uir eius dicebat eẽ mortuus,
hoc p̃bato cũ adulteriũ nõ cõmittat sine dolo.ff.de adul.
l.pe.& 34.q.2.cũ per bellica.& c.in lectũ.Restat q̃ ille il
licitus coitus remanebit sub nõie simplicis fornicationis,
& nõ adulterii.& sic potius cõsiderabimus effectũ,q̃ ip
sũ factũ. ut dicimus in simili qõne extra de rerũ permu.
plerũq; in gl.magna.¶Ad idẽ de biga.nup. Simplex aũt
fornicatio maximẽ cõmissa cũ p̃sona ecclesiastica,non
2 põt puniri p̃ Iudicẽ secularẽ p̃ iura s.alleg. † & maxime
p̃cedit hoc i muliere,q̃ in multis casibus iuris ignorãtia
excusatur ut no.1.q.4. §.notãdũ.ff.de iur.& fac. igno.l.j.
3 ¶†Parcẽdũ est ergo mulieri,quę putauit fornicationem
4 simplicẽ esse adulteriũ maximẽ † cũ hæc nomina fornica
tio,adulteriũ,incestus,stuprũ,& similia fiãt de subtilitate
iuris.ut colligitur 26.q.1.§.cũ ergo. Nõ ob.si diceres q̃
mulier fuit in culpa permittendo se cognosci a p̃sbitero
ex quo sufficit mulierẽ puniri ut fornicariã nõ ut adulte
rã.Et hoc expresse p̃batur.24.q.2.in tribus ultimis.c. ubi
hr̃ q̃ si aliqua mulier permiserit se cognosci ab eo,q co
gnouerat sororẽ illius mulieris ignorãtis de sorore sua
q̃ esset cognita ab eodẽ licet dicta mulier nõ excusetur a
fornicatione, excusatur tamẽ ab incestu.sic in casu no
stro licet mulier nõ debebat excusari a fornicatione excusa
tñ ab adulterio nõ obstante sua confessione,q̃ fuit
erronea.Si aũt mulier nõ fuit concessa adulteriũ se cõ
misisse,sed simpliciter interrogata,an cũ tali presbytero
rẽ illicitã habuerit hæc cõfessa fuit,tũc probata cõi opi
nione & fama ut s̃.dictũ est, patet quod tanquã fornica
5 ria dẽt puniri.sed non per Iudicem secularẽ sed per ec
clesiasticũ.primo quia crimẽ fornicationis uñ inductũ so
lum iure canonum,ut no.32.q.4. nemo in gl.sic.infra.
¶Itẽ propter illicitũ coitum habitum cum sacerdote effecta est de foro ecclesiæ ut probatur.81.dis.quidã cleri. & no.32.di.eos in gl.ij.in fi.

¶Hæc sit uobis aliqualis instructio ac defensionẽ mulieris.

¶In Christi nomine amen. ¶Federicus.

S V M M AE

1 *Homicidium quod dicitur diuersimodẽ committi,& omnimodẽ homicida regularitatem incurrat.*
Irregularitas multis modis contrahitur.

2 *Dispensationum materia strictẽ est interpretanda.*

QVAESTIO CLXVIII.

Casus talis est.Papa concessit Generali fratrũ S. Augustini,q̃ possit absoluere ab excõicatione quęcũque suũ subditum cõtracta s ordinẽ & x & quod possit dispẽsare super irregularitate cõtracta cũ quocũque suo subdito,nisi fuerit casus grauis & enormis p̃p quẽ merito tales sint ad sedẽ apostolicã destinãdi.Cũ ergo qdã in seculo existẽs minor.13.an. tamẽ doli capax fuerit domicellus siue famulus curię secularis; & fuit ad capiẽdũ quosdã latrones,q postea suorũ suspẽsi,et nõ associauit eos dũ ducerẽt ad mortẽ.Quo
riĩ nũqd dictus Pretor siue Generalis vigore dictę cõcessiõis possit cũ tali p̃fesso dispẽsare sup irregularitate.& si nõ põt an ep̃s possit dispẽsare.¶Sup quo primo q̃rẽdũ est an talis sit irregularis.& dicendũ est quòd sic,si in capiẽdo,aliquid operatus est puta quia auxiliũ uel opẽ p̃stitit illis,qui cœpũt,uel suspẽderũt.Sed si iste iuuenis iuit nõ habẽs animũ iuuandi nec opem pręstandi captoribus uel occisoribus,si per aliorũ uiolentiã repellerentur,sed alias iuit ad uidẽdũ sicut faciũt iuuenes,q uadũt interdũ

retro

retro uel cum familia Ptātis ad uidēdū capi uel decapitati malefactorem: ita quòd præsentia sua nil operata est i captura uel morte illorū. nec alias iuit ut opē præstaret, tunc talis non uī irregularis, qa non inuenit particeps homicidij. Nam sm̄ præmissa iste non commisit homicidiū

1 † facto, præcepto, consilio, defensione, uoluntate, consensu, studio, exhortatione, instigatione, uel ope, nec ex facto suo, uel sua pſentia directe, uel indirectè secuta est captura uel mors: secus si habuisset animū ut opē pstaret captoribus uel occisoribus, si p aliorū uiolētiā uel actū impedirentur. ¶ Prædicta possunt colligi. 23. q. ult. c. ul. de homici. sicut dignum. §. illi de cleri. pu. in du. 2. ff. ad le. Aqui. ita uulneratus cum plures trahen. & qđ Inn. de homi. significasti. 2. in uerbo modica. & Host. in summa eod. ti. §. qua pœna uer. & generaliter quicunque. & de torne. uer. quid de militibus. Sed posito q̄ sit irregularis, an possit dispensare iste Prior uel Generalis. Quidam dicerent q̄ non quasi Papa intellexerit de irregularitate cōtractā

2 ab excōicato qui forte celebrauit diuina & contracta in ordine. Dicētes q̄ in materia dispensationū stricta fit interpretatio facienda de fil. pſby. c. 1. & 2. li. 6. & eo. lib. de præb. non potest. & de consan. & affi. quod dilecto. Sed contrarium uī tenendum & consulendum, quia Papa nō distinguit sed generaliter loquitur de irregularitate ubicunque contracta. ut si dictio extra intelligatur repetita de ap. secundo requiris. Et si dictio extra non præcessisset, nihilominus generaliter sunt uerba intelligēda ut sonant qa indefinita æquipollet uniuersali de cōiu. lepro. c. 2 ubi de hoc. ¶ Et qa dicta Papalis cōcessio seu priuilegiū est potius fauorabile q̄ odiosum, qa nulli pǰudiciale existit. nec est ambitiosum sed fauorabile. & ideo extēdēdū, ut patet de symo. c. ul. & ibi gl. Ber. Et melius p Ho. In capitulis uero quæ pro cōtrariis sunt signata fit restrictio: non qa in dispensationibus fiat stricta interpretatio. sed qa casus sup quo fit dispēsatio erat odiosus & ambitiosus ¶ Non ob. c. quod dilecto ut ibi no. ¶ Si autem aliqui uellent dicere q̄ iste casus est magis grauis & per ꝯñs ad curiā remittendus nego. ut patet per superiora, maximè cū non deliquerit, sed potius mæruerit. ut 23. q. 5. lex æterna cū præcedenti & seq. uer. item rōne ętatis casus qui alias erat grauis fit leuis & excusatur amissiōne ad curiam de senten. excom. c. ul. & facit quod no. de deli. pue. ca. 1. Si autem iste Prior uel Generalis nō posset dispēsare qa iste casus est Papalis ut no. de homi. sicut dignū. nisi uellemus tenere opi. Vīceu. quæ hābet quòd eps̄ posset dispensare cum homicida occulto ut no. Archi. li. 6.

¶ Consultatio Federici.

SVMMEA

1 *Pœna est in contractibus matrimonialibus prohibita non arra & in Quest. 194.*

2 *Mulier recipiens arras nomine matrimonij an illo non secuto cogatur restituere.*

QVAESTIO CLXIX.

1 DOmino Conrado Federicus. Scitis quod communiter no. q̄ † sm̄ per utrūque ius pœna est prohibita in contractu matrimoniali, arra uero est pmissa. Conatur Ho. reddere rōnem diuersitatis in c. gemma. de spon. & eo. ti. j. in summa in 3. col. & inuenit Host. in apparatu q̄ recipiens arrā lucretur eā matrimonio secuto spē retentionis, & lucri arrarū, non pp timorem restituendi arras duplicatas inducitur recipiens ad contrahendum, secus est in pœna. ¶ In summa nero no. q̄ arra nō cedit lucro recipiētis, nisi ex speciali pacto. Si uerum est, q̄ arra non cedit lucro, ergo mulier quę recipit arrā, timore arrarum pdendarū, & tātūdē de suo soluendarum consentiret in illum in quē aliàs non esset consensura, & sic non erit matrimonium liberum.

2 ¶ † præterea hodie ex consuetudine notarii in fraudem pœnarū apponunt in instrumentis q̄ talis fuit confessus se habuisse & recepisse tantum nomine arrarum, & promittit eas restituere duplicatas, quis dubitat q̄ mulier ꝓpter timorē restituendi arras duplicatas quas reuera nun quam recepit cōsentiet in illū in quem alias non esset cōsensura? ¶ Quare de prædictis peto de tribus declarari. Primo quæ glo. Host. melius dicat. Et mihi uī quod illa, quæ est in summa. quia iura allegata in ea probant. ¶ Secundo quæro si est ita quod recipiens arram non lucretur eam matrimonio secuto; quæ est uera ratio differentiæ, quòd arra pmittitur sed pœna prohibetur. ¶ Tertio nūquid mulier, quæ confessa fuit se recepisse arras. quas nō receperit, & restituere duplicatas promisit, cōuēta in foro seculari super arris reddēdis duplicatis, possit se aliquo modo iuuare, uel cum brachio iudicis ecclesiastici uel alio modo, cum ipsa mulier renunciauerit exceptioni nō receptarum arrarum. tamen talis cōfessio facta fuerit in fraudem pœnarum. Rogo uos ut me clarum reddatis quia pluries dubitaui. Ista non requirunt salariū quia sunt propter me, & quia sunt scholastica ad inquisitionē ueritatis.

¶ Responsio domini Conradi.

¶ Quod in summa scribitur est uerum, reliquum est trussa. lex quæ pœnam prohibuit & arram cōcedit consideranit in arra factum, & in pœna uerbum. s. solutionis pecuniæ uel pignorum dationis. In arra ubi de proprio ponitur capitali, & in quo non inueniruntur qui uires excederent. In pœna uero solum uerbum solutionis. In quo nil de proprio ponitur capitali. Et in solis uerbis sunt communiter homines largissimi promissores suasque uires sæpius excedentes. Item in arra est fauor, ut quod uolunt matrimonium impleatur & est arg. ipsius. In pœna est odium, quia nihil est ibi sortis, nisi sic faciat pœnam incurrat & forte hodiè quasi communiter nihil detur realiter, nisi uerba, sicut in pœna inter principales personas non dico extraneis ueritate constante iudicaretur idem quod statutum in pœnam per strenuum iuris peritū. Valete. ¶ An aūt mulier prædicta per ecclesiā possit defendi ab arra prædicti in foro seculari petita. Dico directè non posse cum sit res secularis. sed per obliquum fortè sic, mouendo coram ecclesia qōnem contra hominem illum, q̄ super matrimonio ipsam diffamat, & statum eius, & petat silentiū eidē imponi, & declarari ipsā liberā ad eandē taleq; ꝓmissionem seu confessionē siue obligationem arrarū in quibus reuera nulla pecunia interuenit uel unq̄ data fuit non ualuisse & non ualere de iure. Iterato uale.

¶ Responsio Federici ad plura dubia.

SVMMAE.

1 *Decreto Iudicis an stetur, ubi non constat de processu.*

2 *Multa fieri non debent, quæ tamen facta tenent.*

3 *Temporis lapsus in actione reali dicitur loco secundi decreti reputari.*

QVAESTIO CLXX.

QVæstio talis est. Sindicus Monasterij de Passignano egit coram delegato Papæ, & exposuit quod Abbas ipse, & sui antecessores fuerunt in possessione recipiendi, nomine emphyteosis pro quibusdam rebus ipsius monasterii longissimo tēpore, & quod cessatum fuit in solutione per ipsos emphyteotas per triennium & ultra. & ideo petiit sibi restitui ipsa bona. postea ipse Iudex delegatus facta mentione de petitione, & de processu pronunciauit Sindicum mittendum in possessionem rerum petitarum, & immissio facta fuit ex primo decreto, & processum fuit ad secūdum decretum. Tpe procedente Abbas cum cecidisset à

possesione rerū pdictarū egit contra possessorē,& petijt cōpelli ad restōnē ipsorū bonorū dicēs ad se ptinere iure dominij uel quasi lite cōtestata,& facto processu dr ꝙ de
2 bet cōdenari Prior & inducit primū & ſm decretū¶Op ponitur ꝙ nō tenet primū decretū, ex eo ꝙ nō cōstat de pcessu facto,qa nō cōstat de libelli datione,nec de citatione.unde no statur dicto iudicis ut falso.Alij dicunt ꝙ debēt stari,& allegatur dictū Inno.in e.cū in iure de offi. & po.iud.dele.¶Quæritur qd iuris & allegetur si pōt defendi ꝙ ualeat.¶Itē opponit cōtra ſm decretū ꝙ nō tenuit,quia i realibus nō datur.Respōdetur ꝙ de iure canoni co ualeat & allegatur.c.cōtingit ē de dolo & cōt.& glo. ibi posita &c.pastoralis i fi.& glos.ibi posita de offi.ordi.
1 ¶Item de iure ciuili dicitur ꝙ licet non debuerit dari:data tum tenet quia multa fieri non debent quæ tamen facta tenent.ut quando app.fit.l.j.§.fi.
3 ¶Itē alia rōne nā lapsus anni in reali habetur loco secū di decreti ut no.in l.si ꝙ emptionis.C.de præscr. 30. an. in pe. §. sed ſm decretum in psonali facit quem dominū uel parat cām usucapiēdi & cōpetit directa.l.prætoris of ficiū.ff.de dā.insec. Si lapsus anni cum habeatur loco secūdi decreti præstat cām usucapiēdi,& cōpetit directa uēdicatio uel publiciana & sic potuit uēdicari ut no. Accur. i l.iij.i magna gl.ff.de public.maximē qa emphyteota hēbat utile dominiū ar. l. si finita. §. si de uectigalibus.ff.de dano infec.ubi si nō cauetur,ius ēphyteotæ trāsit i eū, q petebat caueri &c.& sic solū utilæ dominiū fuit trāslatū &c.& sic potest uēdicari &c.In ais allegetur,& dicat, & consulatur,quid sit faciendum & maximē in primo puncto ubi uidetur maximum dubium pro parte Abbatis.

¶Federicus.

¶ In primo dubio uidetur dicendum non præsumi pro interlocutoria iudicis delegati,ex quo non apparet de citatione, & missione ex primo decreto pars negat se citatū de probat.qm.& ibi Holl. & cōiter not. & idem Host. de offi.dele.c.cum in iure. Nec ob.opinio Inno. & Compo. quæ habet, ꝙ psumatur pro sententia Iudicis si partibus præsentibus lata fuit.nec fuit appellatum. nā hic pars nō fuit præsens,imò negat se citatam.¶Præterea si fuisset pſens non fuisset datum primum decretum,qđ tantū ratio ne contumaciæ datur secundum decretum nihil uidetur fuisse operatum quia ecclesia aut monasterium ægit rei uen.contra emphyteotam,aut condōne ex.l.si egit de rei uen.quod potest, quia tam directum q̄ utile dominiū est apud ecclesiam,nam & propria auctoritate posset ingredi ut.C. de iure emphy.l.ij.tunc secundum decretum ex superabundantia impetratum,facit nullum uerum possessorem ut in c. pastoralis.§.& ut lite non contes. quoniam. Ad quid enim secundum decretum operaretur hic trāslationem dominij cū dominus sit qui rei uendi.intētat.¶Si aūt Monasteriū ægit hic cōtra emphyteotam condōne ex l.qđ potest uo.in Spe.de locato.§.nunc aliqua uer.54.sūt ista cognitio nō dabitur nisi rōne possessionis quæ est apud emphyteotam. Nam dominium ut dictum est. est apud monasterium.si ecclesia uel monasteriū caret a possessione si pet uiolentiam expeditum est remedium, qa per iterdictum unde ui. si uero extraneus uacuam possessionem inuenit agat ecclesia rei uendi.utili uel directa uel ut possessionem recuperet intentet conditionem ex.l. creditores.C.de pig.uel ex canone reiotegranda. 3. q. 1. & super hoc uideatur de resti.spo.sæpe cum sua gl.Si uero,ille idem,qui fuit emphyteota posses sionē occupauit præter remedia iam dicta contra extraneum agat Monasterium cōtra eum conditione ex lege:qa in solutione canonis cessauit. & illa fiat probatio per Monasterium. & illa adhibeantur remedia contra contumaciam,quæ fuissent adhibita quando monasterium primo ægit contra emphyteotam.

¶In Christi nōie amen. Rñsio Feder.super quodā dubio.

SVMMAE.

1 *Litis contestatio minus legitime facta an sententiam sub sequentem reddat nullam.*

2 *Contumatia quando dicatur sufficiens ut non impediat processum.*

QVAESTIO CLXXI.

Casus talis est.Quidā fuit citatus ut ueniret ad respōdēdū libello, & ad oēs & singulos actus successiue usque ad diffinitiuā, snīam comparuit in uno actu. Queritur an possit procedi ad subsequentes actus illo nō citato. uidetur sine piudicio ueritatis ꝙ di
1 cta snīa nō ualeat. quia si illa litis cōtestatio nō fuit legitimē facta. nec beneficio statuti dēt hēri p legitimē facta.ex eo ꝙ pēdēte dilatione & reo cōtradicēte cui data dilatio pēdebat,facta fuit litis cōtestatio per actorē.& sic cā nō erat in eo statu ꝙ talis terminus dēret sibi assignari, ut est motis. nec uidetur quod reo parato se defēdere debeat terminus assignari ad duos diuersos actus. Ad qđ facit quod no.de uer.signi.sæpe. super uerbo post dationē articulorū in cle.posito ꝙ talis citatio sit legitima, cu ius legitimatio colligitur ex glo.Inn.de peu.auditis, de of.dele.consuluit.& de accusa.ad petitionem,quas glo.trāsfert Arch.de cōsec.c.ij.li.6.ita ꝙ eo nō cōparēte in aliquo loco iudex possit procedere reo nō citato ad omnes actus
2 causę † quia in tota cā contumax esse uidetur ut de dolo & contum.c.2.lib.6.Sed si occasione citationis sic generaliter factæ ille citatus ad causam compareat,& ad alíquos actus procedit satisfactum est illi generali citioni. Quia uerū est dicere illū ad cām comparuisse. Nec potest dici de illo quòd protestari uideat se nolle ad cām cōparere de cætero,cū semel & pluries uenerit &,pcesserit.Hoc si nō fallor pbat allegatū.c.2.de dolo & cōtu.lib.6.Nā ille appellādo recedēs protestari uř quòd ad nullū actū cause cōparebit corā iudice a quo appellauerit.& si potest fieri sup diffinitiua snīa cōtra eū:ut ibi in glossis Inn.tamen si iuste appellās cōpareat corā iudice a quo appellauit,& in uno solo actu corā eo procedat, nō fingitur cōtumax. & p cōseques debet citari ad snīam audienda. ut ibi.& sic i casu nostro alias sequeretur absurdū,quòd omni die manu & ferro teneretur quis p se uel procuratorē esse io cā. ut audiat quid Iudex dicere uelit.& sic iudex poterit eū tenere ipeditū per multa tp̄a lalte in foro ecclesiastico. ubi tempore iostantia iudicij non finitur.Quid faciet malitiosus iudex post auditas allegationes, dicet quòd nolet deliberare super sententia ferenda. & sic transibunt plures menses antequam uelit ferre sententiam. ut demū capta absentia rei ferret diffinitiuam,ut præcludat ei beneficium appellandi,& sic occasione iuris traheretur quis ad iniquū dispendium,quod esse non debet.C.de usu.p emp. l.ulti.Et sic uidetur mihi Federico de Senis minimo decretorum doctori. In cuius rei testimonium sigillum apposui consuetum.

¶Consultatio Federici ad Abbatem super c.sæpe.

SVMMAE.

1 *Contumax esse uidetur qui appellationem non prosequitur.*

QVAESTIO CLXXII.

In lectione quæ hæri lecta, & quæ cras legetur occurrit mihi,istud dubium. Si heri tacui. cras nollem tacere. uidelicet status est terminus ab homine ad appellationem prosequendam.altera pars præuenit terminum & literas impetrauit. Respondetur in c.sæpe. de appel. ꝙ literæ non ualent & patitur pœnam contumaciæ.

maciæ. ¶Nunc quæro nunquid iste appellãs uideatur appellationem deserte ruisse ac si nullo modo fuisse prosecutus. Et uidetur quod sic per iura quæ allegantur in gloss. ul. in c. sæpe. Nam si talis patitur pœnam contumaciæ ergo dat
1 intelligere quod perdat cõmodum appellationis. quia † contumax uidetur esse qui appellationem non prosequitur. ¶In contrariũ uidetur si datus est terminus ad prosequendũ, seu præsentãdum se corã iudice. j. mẽsem. & appellans se repræsentat in xx. diebus. certẽ in nullo peccauit. qua præsentatione facta põt supsedere prosecutioni appellationis, & literas nõ impetrare & satisfecit termino statuto sibi per iudicem á quo. si ergo facta præsentatione. j. terminũ literas impetret, & de curia recedat, licet literæ non ualeãt. qa debuit expectare finẽ termini quare p hoc dẽt frustrari cõmodo appellationis suę nõ uideo. Faciendo. n. quod lus est nõ uitiatur quod bene factũ est. Patitur ergo iste impetrans duo dãna. quia perdet literas, & condemnabitur in expẽsis appellato, quas fecit propter istã festinatã impetrationẽ & in hoc patitur pœnã cõtumaciæ. & hoc forte uult. c. ex insinuatione de ap. sed non clare. & gl. ul. non declarat. ¶Forte Host. in c. ex insinuatione. in glo. pe. hoc intendit quod dixi.

¶Responsio Abbatis de Podio Boniti.

¶Placet mihi quod ultimo allegatur, sed deliberatẽ nõ potui uidere tam propter impedimenta, quã propter caput cuius ab heri cura non fuit compos. & ideo parcatis.

Consultatio Fede. ad Abbatem super c. sæpe.

SVMMAE.

1 *Appellatus an pendente termino á iudice statuto, possit literas in causa appellationis impetrare: aut appellantem compellere ad prosecutionem.*

QVAESTIO CLXXIII.

IN cã hospitalis. c. sæpe. & c. oblatæ. de ap. manifestẽ in
1 nuunt quod † nunquã appellatus faciendo mentionẽ de termino statuto á Iudice, potest literas in cã appellationis impetrare. seu nunquã potest appellantem compellere ad prosecutionẽ, nisi iuxta finem anni, sicut nõ potest, qñ nullus terminus statutus. Inn. & Host. & Guil. in Spe. e. ti. §. nunc breuiter. uer. licet aũt non tangunt istum punctum. sed solũ quando terminus est statutus á iure. Mirum uidetur mihi quòd appellatus isto modo præueniendo sic potest appellantem cogere ad prosequendum, & si dicatur hoc operatur terminus statutus ab hoie, qui datus est ad abbreuiandum annum. Respondeo ille terminus uidetur operatus suum effectum, quia appellans se præsentauit superiori, & aliud non uidetur operari ut nõt. in c. cum sit Romana de appel.

¶Abbas.

¶Sine ministerio non posuit & licet prædictus terminus sic non deberet statui. credo idem quod uos uidemini sentire, quod nec Iudex a quo, nec appellatus possit cogere appellãtẽ ad prosecutionẽ nisi sicut iure exprimitur, cũ cautela hospitali nõ põt nocere ex quo iudex non est fauorabilis, & dummodo illud instrumentum sufficiat iã prosequi in cœpit & in auditorio legati appellatio pendet. Sed quia erat mihi ibi aliquod dubium ad uos eos remisi.

¶Responsio do. Io. pag. ad consultationem Fede.

SVMMAE.

1 *Nomen hæredis strictẽ sumptum, dicitur solos liberos cõprehendere.*
2 *Monasterium quando & qualiter dicatur filius.*
3 *Excessus appellatione in materia delicti quid comprehendatur.*

QVAESTIO CLXXIIII.

EGo putarẽ saluo meliori iudicio, quòd pœna quæ ex forma statuti de quo quæritur uenit applicanda hæredi debeat applicari filio, & nõ Monasterio qa licet appellatio hæredis cõtineat nõ solum filios, sed etiã extraneos successores: uel l. in conuentionibus
1 de uer. signi. tamen † strictẽ sumendo nomẽ hæredis soli liberi uidentur appellatione hęredis comprehendi debere ut l. ex facto. §. ul. & quod ibi no. ff. ad tre. & de suc. feu. c. 1. & de. l. Cor. §. profecto. col. 10. ¶Ad. §. sed hoc præsenti in aut. de san. epi. ubi legitur Monasterium appellatione filii contineri. Respondeo quòd ille. §. loquitur tantum in
2 duobus casibus ut ibi patet. † Præterea Monasterium dicitur filius ciuilis, & pro tanto impropriẽ ut l. si ita quis. §. is cui. in tempus liberorum ff. de lega. 2. & ideo non possumus dicere quod uerba legis municipalis quæ sunt stricti iuris, quæ loquuntur de pœna applicãda hæredi possint iustificari in Monasterio quod Monasterium appellatione filii & consequenter hæredis contineatur. quia ista sunt uera largo modo sumendo nomen Monasterium & hære. ar. preal. l. si ita quis. §. is cui. & l. cum pater. §. hæreditatem ff. de lega. 2. & de uer. obli. l. ex ea parte. §. in insulam. & de iur. fi. l. statius florius. §. Cornelio. cum si. Quare putarem sicut supra dicebam, quòd pœna de qua quæritur ueniat filio naturali & legitimo applicanda ar. præ
3 al. §. profecto. de. l. cor. colla. 10. ¶ † Præterea illud, quòd quæritur ex delicto commisso, non continetur appellatione excessus. unde dicit. l. quod si filius non habet necesse conferre cum fratribus quod ex iniuria illata sibi consecutus fuerit, & tamen omnia quęsita habet conferre. & ratio est. Dicit. n. l. pecunia illa, quam quis consequitur ex iniuria sibi illata non censetur pœna. sed pretium uindictę satis hr. ff. de iniur. l. itẽ apud labeonem. §. cum seruo. & no. C. de iniur. l. dominũ. & est casus. ff. de colla. bo. l. cũ emancipati. §. emancipatus. & ibi no. quare &c.

¶Consilium Federici ad nouum dubium.

SVMMAE.

1 *Vsu & habitatione prohibitis prohibetur omne id, per quod peruenitur ad illud.*

QVAESTIO CLXXV.

VIso instrumento donationis factę olim per do. Tibaldum publicato per Rainaldum notarium sub anno do. Mcccxij. die mensis Maij. de quibusdam suis rebus palatio & casamentis Monasterio sanctæ Mariæ montis lucidi. in qua donatione fuit onus iniunctum de construendo locũ & ecclesia ibidem, in quo deberent morari. 12. fratres minores &c. Hoc apposito quod habeatur pro non adiecto quicquid in ea continetur quod nõ posset fieri de iure, uel facto uel quod esset cõtra canonicas sanctiones, super donatione in dubium reuocatur, an tale onus de construendo dictũ locum habeatur pro non adiecto. ita quòd donatio remaneat pura & libera ipsi monasterio. ¶Videtur mihi Federico de Senis minimo decretorum doctori saluo consilio saniori, quod tale onus habeatur pro non adiecto, quia contra iura est, quòd aliquis locus fiat pro habitatione fratrum minorum, & pœna imponitur ipsum recipientibus ut patet de exce. p. la. c. uno libr. 6. & de pœnis. c. ult. in cle. Si dicatur quod cõstructio loci nõ est cõtra iura ergo construere debent.
1 Respondetur quod † prohibito usu & habitatione fratrum, prohibetur omne id, per quod peruenitur ad illud, ff. spon. oratio. Non ob. si dicatur quod fratres posśũt illũ locũ accipere de lnia Papæ, qa impetratio talis lnię est ut plurimũ difficilis, & p hoc hr p impossibile. ff. de le. j. l. apud Iulia

nũ.in fi.& tþs præsens ĩ talibus uidetur attẽdẽdũ.ff.de sti pu.ser.l.si usufructuario.& de uer.obli.l.inter stipulantẽ. uer.itẽ eũ locũ. ¶Et non ob.si dicatur ꝙ pium & laudabi le est þstulari tþs in quo habeatur licẽtia a Papa.ar.de re iudi.abbate in priu.lib.6.ut sic adiectio oneris sit in pẽdẽ ti ut alibi.ff.ad mace.l.j.§.si pẽdeat cum si.Nã licet sit lau dabilis interpretatio,quia tñ nimium difficilis est,hr̃ pro non adiecto ut l.apud Celsum.§.si in arbitrum.ff.de doli excep. ¶Non obstat si dicatur ꝙ si ille locus ad usum deputatum construi non potest,saltem extimatio ad alium pium usum conuertatur ar.ff.de leg.iij.l. fideicommisso. §.si seruo.& de admi.re.ad ci.pert.l. legatum & de usufr. le.legatum.& de testa.c.iij.Nam ibi à principio legatum non fuit inutile. sed hic ab ipso principio onus habitum fuit pro non adiecto,& hoc tam dispositione iuris quam uerbis & mente donatoris , & ideo posito quod inde ad aliquod tempus obtineatur licentia ꝙ fratres possint ibi habitare & stare,onus illud iam remissum non rediret.ut ff.de solu.l. qui res.§.aream.& C.de remis. pig.l. cum ex causa. maximè cum resuscitatio oneris esset in præiudicium iuris iam acquisiti monasterio . Ad hoc de rescrip. cap.quamuis.libr.6. Sed prædicta.l. legatum uidetur obstare. nam ibi à principio non tenuit siue non potuit ille redditus in usum reputatum à testõre conuerti & tamen cõuertitur in aliũ usum licitũ , ut q̃tum fieri potest seruetur uolũtas testatoris. Sic in casu proposito uideret debere fieri uidelicet ex quo fratres minores nõ possunt ibi locum accipere.& acceptatum habitare,quòd illa expensa uel redditus deputetur uel assignetur ad aliquem usum similẽ & propinquum usui designato à donatore. puta qđ in monasterio ipso, uel in loco fratrum minorũ fieret aliqua capella & deputarẽtur aliqui fratres, q pro anima dicti donatoris diuina officia & missarum solẽnia celebrarẽt.¶Ad hoc respõdeo ꝙ cõmẽdãdi esset Abbatissa & Cõuẽtus illius Monasterij si hoc facerẽt,sed ad hoc non tenẽtur.ut dictum est.Nec ob.d.l.legatum.quia ibi testator non adiecit clausulam in testõ ;quã adiecit iste in donatione.s.quod habetur pro non adiecto.

¶Consultatio Federici.

S V M M AE.

1 *Crimen adulterij non notorij non priuat ipso iure mulierem iuribus quæ habet cum marito,nisi demum lata sententia super crimine.*

QVAESTIO CLXXVI.

DOmino Conrado Fede.de Senis . Rogo uns aliqd rescribere super infrascripto dubio . Martinus propter adulterium uxoris non tamen notorium expulit eam de domo . Sic expulsa stetit per annum. & quia aliunde non poterat ali, mutuo pecuniam quęsiuit ut se alcret.mulier prouocans mariũ ad iudiciũ petit alimẽta præterita & futura sibi decerni.ma
1 ritus excipit de adulterio. Replicatur†quod crimẽ adulterij non notorij nõ priuat ipso iure mulierẽ alimẽtis & alijs iuribus quæ habet cum marito nisi demum snia lata sup crimine.Ad hoc ff.de do.l.post cõtractum cũ sua materia.¶Ad illud aũt ꝙ cõiter dicitur ꝙ mulieri agenti obstat exceptio adulterij,est uerũ ut exceptione pbata repellatur à futuris alimẽtis,sed à petitione alimẽtorum,quæ fiũt pẽdẽte lite, & q̃ facta sunt ante litẽ inchoatã nõ dẽt repelli.Iura & cõcordantiæ de hoc sunt.ff.de ino ffi.test. si instituta.& p illa iura idẽ dicit Host.dum matrimoniũ accusatur.de alimentis, quæ fiunt pẽdẽte lite extra de accu.c.ex parte.& si uerũ est ꝙ pendente lite debeat alimentari non uideo quare alimenta præterita non possit petere, ex quo adulterium non est declaratum p sententiam, nec alias erat notorium.

¶Responsio domini Conradi.

¶Respõdeo per c.significasti. cum ibi no. extra de diuor. & per l.libertis.§.j.ff.de ali.& ciba.lega.

S V M M AE.

1 *Clausula generalis, & omnia similia adiecta in mandato post uerbum transigendi,& componendi cuius sit effectus.*

2 *Gratuita remissio an comprehendatur sub nomine compositionis.*

3 *In spiritualibus quod non possit admitti modus , pactio, uel conditio.*

4 *Transactio quæ titulũ exigit cessionem includere cẽsetur*

QVAESTIO CLXXVII.

QVidam habet ptãtem transigendi;& componendi cũ debitore in mille libris,trancgendo nõ põt ĩ de cõsequi nisi quingẽtas libras.cedendo & uẽdendo nomẽ alteri , põt consequi.dc.uel dcc .libras.Quæritur nũquid possit alteri cedere,cũ in procura
1 torio post uerbũ trãsigẽdi,& cõponẽdi, non sit†clausula generalis & omnia similia:qa tunc posset p expressionẽ
2 casuũ specialiũ.¶†Item quæritur nunqd p uerba componendi possit comprehendi gratuita remissio , & uidetur ꝙ sic.nã ĩ spũalibus potest interuenire compositio ut extra de transac.super eo.sed hoc non põt esse nisi sit gratui
3 ta†quia in spũalibus non potest admitti modus pactio, uel conditio.¶In contrarium uidetur quia remissio & donatio æquipollent.ff.de calum.l.qui etiam.Sed ut scitis habens etiam generalem & liberam non potest donare. quæritur quid iuris.

¶Responsio domini Griffoli.

¶Super primo puncto non puto pcuratorem de quo quæritur ptãtem huiõi mandati alteri iura cedere posse. qa licet possit ex ui mandati transigere non tamen cedere pos
4 set†cum cessio includatur in transactione,quæ titulũ exigit ut l.ulti.& pe.C.man.

¶Super secundo puncto puto non posse gratuitum pactum facere cum huiusmodi pactum sit donatio ut ff.de pac. l. contra iuris.§.si filiusfa.& de transa.l.j.respon.ij.q.Non ob. uerbũ componẽdi quia intelligeretur pro eodem poni uerbum transigendi, & componendi.ualet componẽde, trãsigẽdo transactionem pacto roborando. &c. non autem quòd gratis remittere possit , quia tunc non esset cõpositio sed liberatio, quæ a tali procuratore fieri non potest.ut ff.de pact.l.nam & si necesse.

¶Consulatio Federici.

S V M M AE.

1 *Verbum translatio quid importet,& hæc oratio.*

2 *Translatores qui dicantur.*

3 *Iste transiuit per ciuitatem,qualiter intelligatur.*

4 *Dictio trans,diuersimodè considerari potest.*

QVAESTIO CLXXVIII.

1 SCribatis mihi†quid plus importat translato quam eo,& transfero , quam fero , & transmigro , quam migro . Hoc iam quæro quia uertitur in dubio qũo intelligatur hæc oratio . Iste trãsiuit per Ciuitatem uel comitatum Senen.¶Dicebam quod ille dicitur transire Ciuitatem uel comitatum qui de uno extremo Ciuitatis,uel comitatus ad aliud extremum transiuit.Vnde dicitur uulgariter , quòd si Senen . uadit Florentiam quo transisti.respondeo per Podium boniti.Alii dicunt quòd non uidetur uerum , quia ille qui est in comitatu exire dicatur .

¶Ego credo propriè, quòd iste dicatur exire & non trãsire.

¶Hugutio dicit quòd omnia composita à trans resoluuntur in ultra,ut transfero idest ultra fero.de quo dicit trãs

ferre

2 ferre de uno loco ad aliũ ferret Vnde translatores dicuntur, qui de una lingua uerba transferunt in aliam. unde uidetur uelle. quod omnia composita a trans resoluuntur in ultra. ¶Habemus tamen † quod trans ualet quan-
3 tum iuxta, post, & trans montem id est post montem, quã doq; notat ultra. ut trans hoĩnem. i. ultra hoĩnem, & tunc resoluitur in supra, unde uersus. trás iuxta supra post atq; uocabit, & ultra.

¶Consultatio do. Meneati decr. doc. ad Fede.

S V M M AE.

1 *Emphiteosis an possit sine prælati consensu concedi, cum talis concessio sit species alienationis.*

QVAESTIO CLXXIX.

Quidam prælatus cum suo Capitulo concessit aliqua in emphyteosim consueta tamen alias dari in certum hæredem sine consensu epi. & tamẽ de consuetudine loci est, quòd in huiusmodi contractibus non requiratur consensus epi. & posit emphyteoticarius ecclesiæ primitus requisita, & nolente, omne ius suum uendere alteri, cui tamen uenditioni consensis plarus sine capitulo qa nullus de capitulo erat in sacris. ¶Quæritur de primo contractu si ualeat. & si aliquid operatur nouus consensus capituli.

Responsio Federici.

2 ¶Si de nouo deberet fieri cõcessio in emphytoesim cum sit species alienationis nõ eſt dubium; q superioris auctoritas debet interuenire. & ideo in c. ad noſtram. de reb. ec. non alie. non ualuit cõtractus, quia non interuenit auctoritas epi. Ad hoc facit q no. Io. eo. tit. c. 1. in gl. innuit in cle. & in Spe. de locato. §. nunc aliqua in ult. col. ubi ponit sur forma concessionis in emphyteosim. Sed dubium est si res cõsueta emphyteoticari possit aliis locari sub eisdẽ pactis uel melioribus sine licentia superioris, cum hic in nullo fiat ecclesiæ conditio deterior. Videtur q sic. Nam si rem reuersam ad ecclesiam propter canonem non solutum prælatus sine auctoritate epi potest concedere emphyteotæ iterum uel eum non expellere. ut no. de locat. potuit in gl. pe. Eodem modo si rediuit ad ecclesiam. quia finitus est contractus. quia eadem est ratio pro ista parte de feu. c. 2. & q not. Inno. de re. ec. non alie. ut sup. Quod dictũ Inn. Pau. generaliter intelligendo se ad feudum ut ipse no. de re. ec. non alie. c. 1. in uerbo ultra medium. Sed posito q talis reconcessio non ualeat quæritur an ualeat consensus epi & eius ratificatio sufficiat plato in eadẽ uoluntate manente uel cõsentiente. ¶Hoc credo sine dubio q sic, ar. eius quod legi. & no. de procu. c. antepe. & de pręben. si tibi li. 6. per Inno. de re. ecc. non alie. dudum ultra medium gl. magnæ & idem uer. ibi. Et quamuis Archi. dicat q possit retractari nõ innuit nullam esse. Et facit qđ no. In. An. in c. dudum. in gl. magna post prin. & idem de reg. iu. non firmatur. li. 6. & q no. Pau. de rerum permu. c. uno in uerbo ex causa uer. talis in cle. Federicus.

S V M M AE.

1 *Procuratoribus pluribus constitutis ad recipiendum debita præsentia, & futura an unus poterit sub alio comprocuratore exigere debita post cõstitutionem cõtracta.*

QVAESTIO CLXXX.

Quidam constituit procuratores plures insolidum ad petendum, & exigendum & recipiendum debita præsentia & futura &c. Quæritur utrũ unus posita sub alio comprocuratore exigere debita post constitutionem contracta. uel utrum unus possit alteri sponte soluere, & soluens liberationem consequatur. & dubium quæstionis contingit ex l. qui proprio. §. fi. cũ l. seq. ff. de procu. maximẽ ex opinione gl. ibi positarum, maximè secundum opi. Io. ibi positam qui uidetur dicere, quòd non possit. quod dictus §. fi. intelligitur ẽm i. fi ita. quæ uidetur dicere. nisi habeat speciale mandatum. In cõtrarium quia quilibet uidetur insolidum constitutus. & ita intelligitur ẽm Odof. §. cum l. seq. quando simpliciter sunt constituti. Pro hoc etiam facit quia sic in tutore & curatore. &c. l. 2. C. de admi. tu. Pro hoc etiã facit ratio. d. §. in fi. & d. l. qui duos in fi. Pro hoc etiam facit. l. 1. §. usus. de procu.

¶Federicus de Petrucijs de Senis.

S V M M AE.

1 *Portio canonica an debeatur de bonis defuncti religioni datis prætextu restitutionis debitæ per defunctum*

QVAESTIO CLXXXI.

Verba codicilli sunt ista. Item reliquit, & adiudicauit fra. Ia. & do. Pernæ de tali terra, ordini minorum, uel alteri personæ. quam ipsa uoluerit nominare. c. libras paruorum, quas confessus fuit sibi recommendatas fuisse a do. Perna matre fratris Ia. supradicti. ¶Quæritur utrum de prædicto relicto sit clericis canonica portio persoluenda.

¶Responsio.

¶Christi noie inuocato. Si posset probari q dicta do. Perna deposuerit dictas centum liberas apud dictum codicillã-
1 tẽ. non est dubium; q de ipsis denariis nec eps, nec ecclesia parochialis põt petere canonicam portionem, cũ non sit legatum, sed restitutio rei alienæ. si nõ põt probari habet uim legati. ut ff. de leg. 2. l. lutius. §. quisque. & tunc si ipsa domina quæ codicillum fecit sepulta est apud locũ fratrum minorum ubi erat conuentualis ipse frater Iac. ecclesia paroc. debet habere canonicam, quia uř relictũ Conuentui. ut patet in eo q legi. & no. de sepul. c. 2. ad fi. in glos. per hoc dicit commissio. in cle. Sed episcopus nil debet habere cũ ipsi fratres minores sint exempti ut not. Inno. de testa. officij. & Pe. & Alb. eo. ti. requisisti. quorum dicta approbat ibi Io. And. Si uero dicta domina non est sepulta apud locum fratrum minorum dicti fratris Iaco. tunc nec eps debet habere ut dictum est, nec ecclesia parochialis debet hrẽ canonicam portionem de his quæ testator reliquit ecclesiæ apud quam sepultus non est not. de sepul. c. 1. & eo. ti. c. 2. ad fi. in gl. quæro an in cle. Et ita uidetur mihi Fed. de Senis. decretorum doc. In cuius rei testimonium sigillum meum &c.

Federicus Thema.

S V M M AE.

1 *Statute statuto quod non residens in beneficio suo per duos menses sit eo priuatus. absentans se priuetur.*
2 *Statuto episcopi ligari dicitur qui sub ipso domicilium habet ratione beneficij.*
3 *Beneficium an subditum suum extra diœcesim existentem excommunicare possit.*
4 *Episcopus quod possit procedere contra non residentem ubicunque sit.*

QVAESTIO CLXXXII.

Statuto episcopi perusini cauetur, quod non residens in beneficio suo per duos menses continuos sit eo priuatus ipso iure † Aliquis absen-
1 tauit se a beneficio, quod habet in diœcesi perusina

rusina nec infra duos mēses cōtinuos unquā rediuit ad ip
sum. Qnæritur an uigore dicti statuti dicto suo beneficio
sit priuatus. ¶Responsio nepotis do. episcopi Tudertini
scholaris Perusini. In hoc pūcto dubitabili forte ignorā-
tiæ obūbratione fuscatus nescio intellectū in contrariū
dirigere, sed credo ꝙ sit priuatus & tali statuto ligetur,
quia quamuis iste degat.i.habitet eatra diœcesim nō pōt
negare quin ratione rei suæ beneficiū subsit iurisdictioni
episcopi & sic statuto cōtingēte dictū beneficiū ligat de
so.com.c.ul.ēt si ipse personaliter sit ẍ.diœcesim ut pro-
5 batur.e.ti.c.1.c.contrahentes.li.6. Cū † & alias habēs do
miciliū rōne beneficij subsit Epō Bon.& per consequens
suo statutolegitur de tēpo.ordi.cum nullus e.li.Ad quod
optimè facit quod habetur in reportatis do.Io.An.de im
mu. eccl.c.1 .eo.li.ubi consueuit dicere super uer.ucl res
de ecclesia, uel persona exillente in una diœcesi,quę res
uel prædia habet in alia diœcesi.tenens ꝙ onera quæ im
ponuntur pro rebus uel prædiis tenētur subire in diœce
si in qua consistit res uel prædia. Cum ergo hic statutum
istud afficiat ratione beneficij.idem dicam in proposito.
Bene facit quod no.idem Io.An.in reportatis de sepult.
cum quis super in fi.antep.glo.lib.6.Item Abb.eaemptus
habens membra non eaempta ratione illorum membro
rum tenetur ire ad sinodum Epi, & statuta ibi ædita quā
tum dicta membra contingunt obseruare.ut satis proba-
tur in tea.& glo.de priui.c.1 . lib.6 . Comparando ergo
istum exemptum satis per hoc uidetur decidi hæc quæ-
stio.Item no.Ioan.an extraordinarie in d.c.1.quod mo-
nachus stans in loco exempto proiiciens uel alias uulne
rans aliquem in loco non exempto effectus est utriusque
iurisdictionis & Abbatis & Episcopi loci. Et idem tenet
dominus meus in quæstione quam disputauit de ingre-
diente monasterium monialium eaemptarum in diœcesi
in qua est statutum episcopi ꝙ ingrediens monasterium
monialium sit excommunicatus.dicens ꝙ talis sit eacom
municatus quamuis. n.sm eum delictum, siue ingressus
fuerit in loco eaempto,non potest negari quin saltem in
cipiat in loco non exempto.Siue igitur ista non residen-
tia incipiat a beneficio & terminetur ad beneficium si-
ue econuerso.patet ea prædictis ꝙ ille ligatur statuto.
Maxime quia ista non residentia trahitur ad locum bene
ficij.Nam ubi quis teneatur ad aliquid exequendum, si
non contradicit executioni ibi uidetur facere ubi non fa
cit.ff.de reg.iu.qui non facit no de. usu.c.1.lib.6.Ad qđ
etiam optimè facit quod nō.in cle.ut lit.pe.c.2.in gl.ma
gna.nec curat an ille in diœcesi beneficio sit priuatus a
statuto necne,sicut non uidetur curare decre.2.de const.
lib.6.alias comparando citationem cum statuto sequere
tur quod me existente in studio, quem super residentia
non præuenit citatio episcopi,episcopus nō posset de no
uo citare uel priuare beneficio propter non residentiam
etiam si mille annis abessem.quod esset absurdum. Non
ob. dicta decre.1.de const. li.6.quæ ex sui natura uidetur
intelligenda qn̄ delinquens & etiam res circa quam de-
linquitur sunt extra diœcesim statuentis. & quando etiā
extra eandem diœcesim delictum perpetretur, ꝙ non est
in hoc casu ut patet ex prædictis.

¶Responsio facta per Federicum.

3 ¶Ego non dubito † ꝙ episcopus subditum suum existē
tem extra diœcesim suam excommunicare potest. licet
do.Paulus contra.& potest procedere contra eum, & eū
eacommunicare & priuare. Sed licet eps suo ore possit
eum excommunicare existentem eatra suam diœcesim,
non tamen statutum episcopi ut in c.2.de const.lib.6.de
hoc uide Io.An.de regu.iu. cum sint iura in merc.¶Pona-
mus ergo ꝙ ex causa honesta se absentauit illa causa ces-
sante stetit absens sine causa in diœcesi aliena.modo deli
ctum incæpit in diœcesi aliena & ibi consummatum est.
Licet in isto casu episcopus posset eum citare, excommu-
nicare, & punire,& priuare,tamen lex mortua episcopi
quæ ligat ubi reperit delinquentem nō postet ligare ex
tra diœcesim eaistentem.Vnde ratione einsdem facti epi
scopus potest suo ore in sua diœcesi existens suum subdi
tum eaistentem extra diœcesim suam excommunicare,
& tamen lex mortua episcopi illum eundem ex eodem
facto uel delicto non potest excommunicare, Sic dicam
4 in proposito † ꝙ episcopus potest procedere contra non
residentem ubicunque sit.de cle.non re.ex tue.cum si.sed
lex mortua episcopi pęnam continens non statutum a iu
re cōi nunquam ligat delinquentem extra dyocesim.

¶Responsio do.scholaris.

¶Episcopi possunt suis constitutionibus pęnalibus Ius
commune iuuare pęna etiam in iure non expressa secun-
dum Hoff.de offi.archipres.c.ulti.Quę statuta licet non
afficiant personam delinquētis in se & absolute sumptā
& sic loquitur decre.secunda.de const.li.6.& quę supra
per uos allegantur,afficiunt tamen eam ratione rei quę
est in diœce.delinquentis quatenus illam statutō contin
git maximè ratione delicti ꝙ terminando consumatur,
refertur,& trahitur ad rē constitutam in diœc.statuentis.
ut supra probaui.& sic etiam procedunt quę supradixi.

¶Prima consultatio Federici.

SVMMAE.

1 *Iuramentum de non agendo & non petendo an impe-*
diat litis contestationem.

2 *Exceptio rei iudicatæ, transactæ, uel finitæ quod impe-*
diat litis contestationem.

QVAESTIO CLXXXIII.

DOomine Griffole rogo uos instanter ego Fede.
ꝙ placeat uobis mihi rescribere qd sentitis de
in iudicio obseruatis de infrascrpto dubio, &
placeat uobis dare responsionem in campanel-
lis.& mittam tunc famulum.Dicitur in c.1.de li. cont.li.
1 6.† ꝙ eaceptio rei iudicatę,transactę, uel finitę. impedi
te litis contes.quęro quid intelligatis nomine finitę. an
2 sit uera opi.Inn.ꝙ † iuramentum de non agendo & non
petendo impediat lit.contest.mihi plus placet dictum In
no.in eodem loco positum.ubi dicit ꝙ uerbū finitum nil
addit ad uerbum transactum uel iudicatum. sed multipli
catis idem repetit.

¶Responsio do.Griffoli.

Verba posita in c.1.de lit.contest.lib.6.sumpta sunt ex l.1.§.ulti.ff.ad Tertul.ibi quod ait senatus quę iudicata, transacta, finita ue sunt &c.deinde Vlpianus uerba sena tus exponit dum dicit iudicata scilicet bona fide, ut ua-leat transactio, finita uel consensu silentio longo sopi ta.Ego illa uerba finita,intelligo finita iureiurando dela to a parte parti quando capit speciem transactionis. & est maaimum remedium litium dirimendarum ut l.1.& 2.& ff.de iureiur. non autem intelligo finita silentio id-est prescriptione, qm̄ illam non puto impedire lit.con-te.idem ualet quod impediat pactum de non petēdo iura mēto uallatum,quia solum iurm̄ hoc facit multomagis iuramentum & peccatum ar.C.de trans.l.si quis maior. & ita in istis casibus sic in iurādo & paciscēdo lōge facit a petēdo.Et ita intelligi pn̄t illa uerba.uel lōgo silētio so pita &c.& ita tenerem opi.Inn.in prin.licet glo.quę est. ff.de uer.sig.transacta uideatur tenere ultimam opi.Inn. nam ibi eaponit transacta finita ue.i. transactione finita ut d.l.transacta.no.in gl.pone exemplum in fi.& possunt intelligi illa uerba finita consensu quando renūciatur li ti.ut C.de pac.l.postquam.

Secunda Consultatio.Fed.

SVM-

SVMMAE.

1 *Vsuras liberaliter donans, an liberat usurarium à restitutione.*

2 *Pactum uel iuramentum faciens de non repetendo usuras, an hoc non obstante possit repetere.*

3 *Remissionem usurarum facere, & pactum de non petendis usuris differunt.*

QVAESTIO CLXXXIIII.

SEcundum est tale communiter tenetur per doct. de
1 reg. iuris. non dimittitur peccatum. lib. 6. quod † si
is qui soluit usuras liberaliter donet & remittat
usuras securus est usurarius. ut nec iure poli nec iu
re fori teneatur rem restituere, quia bene potest purgari
uitium furti. re furtiua de uoluntate domini remanente
apud furem. & satisfactum intelligitur creditori &c. Sed
cum ille qui pactum fecit de non petendo in effectu uideatur
donasse & remisisse quia semper obstat sibi excep
2 tio. ¶ † Quæro & dubito quare ille, qui pactum fecit uel
iurauit de non repetendis usuris possit hoc nô obstante
repetere, cum donatio & liberalis remissio ex parte una
& pactum de nô petendo ex alia, sint paria in effectu. &
quòd talis possit repetere, qui fecit pactum de non petendo
uidetur probrae de iureiur. ad nostram. 2. de usuris tua.

¶ Responsio do. Griffoli.

3 ¶ † Super secundo puncto non sunt paria remissionem
usurarum facere, & pactum de non petendis usuris. Nã
qui remittit ius crediti transfert aliquid in debitorem, &
quodammodo à se abdicat actionem sibi competentem,
& pro tanto satisfacere & soluere id est dissoluere obligationem
dicitur: ut ar. ff. de solu. l. solutionis uerbum. &
ff. de uerb. sign. solutionis. Qui uero pascitur, de non petendo
non agit in obligationis substantia, & non dissoluit
obligationem, sed obligat se ad non petendum. uerũ
quia huiusmodi pactum est nudum, non datur ex tali nudo
pacto actio, sed exceptio ut l. iurisgentium. §. sed cum
nulla. ff. de pact. unde qui pascitur non petere usuras. si
remouetur exceptione replicabit de improbo pacto.
quasi non potuerit obligari. unde ope replicationis consequitur
usuras saltem per medium, secundum. c. ad nostram
supra allegatum. sed qui remittit, non poterit etiã
per mediũ illas côsequi quasi pinguius si remittere quã
pacisci licet utroque modo tollatur obligatio naturalis
ut l. stichum. §. naturalis. ff. de soluti.

¶ Responsio alterius doctoris iuris ciuilis.

¶ Ergo credo ꝙ pactum de non petendo usuras postquam
debere incipiunt liberaliter factum à soluente ita
liberet sicut remissio uel donatio quantum ad securitatem
excipiendi si petantur & repetendi si restituantur ꝑ
facti uel iuris errorem, ratio est quia incipiunt esse post
pactum indebite naturaliter, & sola ciuilis obligatio remanet
ut l. stichum. §. naturalis. ff. de solu. & l. si non sortem.
§. indebitum. ff. de condi. indebi. & not. in l. cũ quis.
C. de iur. & fact. igno. secus si tale pactum interponatur
antequam incipiant deberi. quia tunc non ualet ut l. cũ
unas. §. pacta quæ turpem. ff. de pac. ne homines inuitentur
ad delinquendũ. ut l. promittendo. ff. de iur. dot. non
ob. c. ad nostram. Quia ibi testôr retulit se ad factum non
ad ius. sic. n. usuras restitui iussit his, qui eas probarêt soluisse,
ꝙ perpetuo durat etiam post remissionem. non autem
iussit eas restitui his, quibus eas debebat. quia tunc
nil redderetur hæredibus.

Federicus Petrucius de Senis.

SVMMAE

1 *Casus audiri & decidi iura uolunt.*

2 *Honor patris est gloria filij.*

3 *Vicinitas inducit commodum, & incommodum aliquando.*

4 *Episcopi & legati quod non possint tam per se quam per alios in quolibet loco prouinciæ pro tribunali sedere.*

5 *Non decet neque expedit omne, quod licet.*

6 *Vno concessio & omnia connexa, & dependentia, per quæ peruenitur ad illud & sine quo, commode fieri non potest.*

QVAESTIO CLXXXV.

SVper eo quod quæritur quid reuerendus pater & dominus
frater Thebaldus Rector ducatus facere habeat
super processu habito & publicato super articulis
formatis & electis, de cômissione & rescripto
papali, in quo committitur eidẽ domino Rectori ꝙ inquirat
an côstitutio olim ædita ꝑ uenerabilẽ patrẽ dominũ
B. tunc Enbrugdiũ episcopũ &c. ꝗ reuocata fuit per
dom. Ioan. de homelio sit utilior &c. ut in literis apostolicis
per me uisis côtinetur dicto rescripto articulis &
attestationib. testiũ. & aliis tã in facto ꝗ in iure diligẽter
attẽtis. Videt mihi Fede. de Senis minimo decretorũ doctori
ꝙ dominus Rector habeat decernere auctoritate
apostolica præfatam constitutionem domini Ebredimẽsis,
fore perpetuis futuris tẽporibus inuiolabiliter obseruandam.
& quod ipse eam eadem auctoritate factam
de cętero ꝑpetuo obseruari prout in fine dicti rescripti
continetur. Ratio mouens est ista quia testes deponẽtes
pro constitutione domini Ebre. sunt numero plures, &
deponunt apertiora & uerisimiliora rei de qua quæritur
& id quod deponunt. uerisimilis est, & sic frequenter, &
ut plurimum fieri consueuit. ergo & ista pars erit potior
altera. de proba. licet de testi. in nostra & de iure patro.
suggestum. Quod autem sit magis commune, & uerisimile,
quod deponũt isti & magis conformare iuri pater. qa
1 † iura uoluerunt casus audiri, & decidi, ubi potest copia
petitorum haberi de rescrip. statutum. § j. lib. 6. Sed certum
est ꝙ hoc melius potest haberi in curia ducali quam
in curia illius Capitanei deputati in illa Prouinciola.
¶ Item ex persona domini Rectoris & suorum officialiũ
non est dubiũ quòd processus iustitię melius fiet per eos,
quam per illum Capitaneum & suum paruum officialẽ
ex quo subditi & habitantes in illa Prouinciã reputãt se
grauatos. & de hoc scandalizantur. si capitaneus ibi poneretur
hæc sola causa. s. scandali uitãdi debet esse sufficiẽs
pro costitutione domin Ebred. ut not. de no. ope. nun.
c. 2. de præscri. c. 5. de præben. cum teneamur. dicit enim
Inno. Papa officii nostri debitum remediis inuigilat subditorum,
quia dum eorum excutimus onera, dum scandala
remouemus ab ipsis nos in eorum quiete quiescimus
& fouemur in pace de offi. lega. c. 1. lib. 6. & de rest.
spo. frequens. ¶ Et hoc sequitur quod ex bono statu il-
2 lius prouinciæ Romana ecclesia requiescit in pace. † & honor
patris gloria ex filii. Item qui est tranquillitate & bono
statu illius Prouinciæ loca uicina sentiũt commodũ
sicut econuerso sentiret incommodum, quia cortina cor
3 tinam trahit de sacra un. c. uno. in 2. col. 2. † & quia ex uicinitate
sentit quis commodum, debet sentire & incommodum
de priui. super spolia. & de exces. præla. clerici.
4 & ibi concordantie. † & quamuis episcopi & legati possint
per se & alios in quolibet loco prouincię pro tribunali
sedere. ut de offi. ordi. cũ episcopus. lib. 6. & de offic.
5 leg. nouit † non tamen expedit uel decet omne ꝙ licet. ut

de noto mágno. Ceſſatur enim ſæpe a iure pp ſcandalum faciendum ut dictum eſt ſupra. Et ſi · iceret maleficia cõmiſſa ibidem non ſic de facili peruenient ad notitiã ducalis curiæ. Reſpondeo poterunt peruenire quemad. de alijs partibus ducatus magis remotis perueniunt, ad hoc de præſumptionibus quotidã. &c. ſcribam. de poſtu. præla. c. 1. Item poterit Rector aliquos de illa prouincia facere denũciatores maleficiorum & facere eos iurare, quod ſuum officium bene & fideliter exercebunt. ut de teſt. eo. prærerea. & de accu. ficut olim C. de accu. l. eo quidem & de hære. excommunicamus. el 1. & hoc optimè probatur. per c. 1. de of. or. li. 6. ubi reprobantur quidam officiales quos archiepiſcopus per prouinciam conſtituebat. & quid tales officiales faciant audiat lector gl. Hoſt. ibi poſitam & reſumptam per Io. An. In nouella, uidelicet & hoc eſt capitulum contra principes & Præſides prouinciarũ qui in quolibet Caſtro ponunt tales Officiales qui ſunt quæſtuoſi, & oneroſi ſubditis ſuis, & per quandam alluuionem trahunt ad ſe totum, & fruſtratim ficut lupi comedunt agnum. allegat in auth. de defen. ciuita. §. unde ẽt datur nulla exigente licentia. Experiẽtia autem docet ꝙ legati, Archiepiſcopi, Epi, & Marchiones ducatus, & Rectores & patroni ſatis haberent reſiſtere extorſionib. quas fecerũt officiales ſibi & familiares conſeruantes in domo. quid ergo facient officiales quorum dominus longe eſt ab eis? & ſi forſan aliquis benefecerit & iuſtè ſe habuerit, quis eſt ille, & laudabimus eum, pauci quidem reperiẽtur. Et poſito ꝙ reuocatio domini Io. ſit utilior quo ad burſam cameræ prout aliqui teſtes dicere uidẽtur pp compoſitiones. quæ fiebant &c. hoc non eſt conſiderandum. nec papa talem utilitatem cõſiderat. utilitatem quidam conſiderat conſiſtentem in honorem ut patet euidẽter ex fine apoſtolici reſcripti. abſit autem a Romana eccleſia illa utilitas. ut fiat compoſitio de criminibus publicis. & ꝙ puniantur burſæ ubi deberent puniri homines, ut de ui. & hone. cleri. quia crimina non debent ſic trãſire impunita. de ſen. excommu. ut fame. de collu. crimina. & no. eo. tit. c. ij. 9 r. diſt. ſtudendum huiuſmodi compoſitiones per quas infamabatur Romana eccleſia tranſtulerunt regimina Marchiæ Ducatus ad manus italicorum per quorum regimina Deo propitio præfatarum prouinciarum incolæ, protecti ſedent ad incurſibus opprimentium. & ſedẽdo quieſcunt in pulchritudine pacis. de ele. cum fundamenta. lib. 6. ¶ Ego Federicus prædictus ꝙ ſupra ſcriptum eſt aliis ſcribendum commiſi. & prout ſupra continetur ſic conſulo. in cuius rei teſtimoniũ ſigillum meum appoſui conſuetum.

¶ Federicus.

CAſus talis eſt. Quidam exiſtens Vicarius Pręſidentis in quodam Conuentu fratrum prædicatorum permiſit tempore interdicti poſiti per officialem eccleſię ſepelire in eorum cimiterio, dici faciẽdo miſſam ſuper corpus cuiuſdam beghinæ ueſtitæ habitu dictę religionis fratrum prædicatorum, & ipſemet uicarius interfuit parti ipſius miſſę. clauſis tamen oſtiis, & ſecularibus exclusis. & uoce ſubmiſſa. cum tamen dicta beghina, & alię ſimiles habeant priuilegium a ſede apoſtolica quòd interdicti tempore, poſſint intereſſe diuinis, & recipere eccleſiaſtica ſacramenta. Modo quæritur nũquid inciderit in interdictum. qui diuina ſic fecit celebrari, ſupra corpus defunctę, uel non. & ſi incidit per quem debet uel poſſit abſolui. ¶ Super primis dubitationum articulis habita deliberatione ſufficienti, primo quęramus de Officialibus miſſarũ, an ob hoc ſolum officiantes, & celebrantes notã alicuius ſententiæ uel tranſgreſſionis incurrant. Secundo uidebimus de ſepultura. Ad primum arguitur ꝙ non licuerit miſſam. uel officium mortuorum dici ſuper funere defuncti. Nã regula eſt tpe generalis interdicti ꝙ nulla debeãt diuina officia celebrari, ut de ſponſa. non eſt. de ſen. excommunica. c. ult. in prin. lib. 6. Non ob. priuilegiũ quo licitum eſt intereſſe diuinis. Nam extincta perſona, extinctum eſt priuilegium, de regu. iur. lib. 6. c. priuilegiũ perſonale. ¶ In contrarium arguitur per regulam, quæ habet cui communicamus uiuo & mortuo communicare debemus. de ſepul. c. ſacris. 24. q. 2. c. 1. & ij. Item cui diuina & ſpiritualia conceduntur, & mortuo pſalmi & pſallẽtium uoces denegare non debent, ſubmiſſe tamen. 13. q. 2. ¶ Item cum talis poſſit in cimiterio ſepeliri. ut dicetur in ſequenti articulo. ergo omnia debent ſibi concedi, quæ ad ſepulturam conueniunt, uidelicet officiũ mortuo-
6 rum & miſſa ſecundum conſuetudinem loci. † quia uno conceſſo omnia ſunt conceſſa connexa & dependentia. & per quæ peruenitur ad illud ſine qbus illud fieri commode non poſſit. de of. dele. præterea. & c. prudẽtiam. §. ſexta nobis. & de conſti. tranſlato. Item cum uigore priuilegij habilis ſit ad maiora, ſcilicet ad ſacramenta quorum aliqua cum diuinorum celebratione conferuntur. quomodo non erit habilis ſolum ad diuina, cum magis poſt exitum præſentis uitæ quis indigeat orationibus & ſacrificiis ſacerdotum ut 13. q. 2. non extimemus & c. animæ. Et iſtam partem credo ueram. ut nulla nota uel ſententia ex tali miſſa uel officio ſit intruſa. ¶ Sequitur de ſepultura & uidetur quod nõ potuerit ſepeliri. quia ſepultura per ſe & nominatim eſt prohibita. ut de pœni. & remiſ. quod in te. & de priuile. c. epiſcoporum. lib. 6. in quo c. ſepultura uidetur poni: ut quid diuerſum a ſacramentis, & diuinis officiis. ergo licet diuina officia & ſacramẽta ſunt conceſſa per priuilegium, nõn tamen per hoc uideretur conceſſa ſepultura. Sed contrarium magis placet. ut intentio Papæ priuilegiantis ſit, ut ad iſtas beghinas non ſe extendat interdictum. Nam. nomine ſanctorũ ſacramentorum, non ſolum intelliguntur ſeptem ſacramenta eccleſiæ ut c. ueniens de tranſa. ſed omnis res ſacra, & eccleſiaſtica; ut ibi. unde uendens ſepulturam, uel locum cimiteriatum ſymoniam committit. quia rem benedictam & ſacram uendit. ut ibi & de ſepulu. c. penult. Item cui conceditur ingreſſus eccleſiæ & ſepultura. ut de ſenten. excommu. is cui lib. 7. fallit in caſu ſpeciali. ut de tot. c. 2. ¶ Concludẽdo ego credo, & ita conſulo ſaluo cõſilio ſaluis ſentientis, omnia ſupradicta licite fieri potuiſſe ſine aliqua iuris trãſgreſſione quæ ille uicarius permiſerit. In quorum teſtimonium ego Federicus de Senis decretorum doctor ſuper hoc cõſultus prędicta propria manu ſcripſi, & ſigillum appoſui conſuetum.

¶ Ad idem.

S V M M AE.

1 *Priuilegium datum quibuſdam tempore interdicti de celebrando diuina ceteris excluſis, an comprehendat eccleſiaſticam ſepulturam.*

2 *Communicari mortuo regulariter permittitur cui uiuo cõmunicatur.*

3 *Eccleſiaſtica ſepultura an ueniat nomine diuinorum officiorum.*

QVAESTIO CLIX.

FActum eſt tale. Felicis recordationis Gregorius Papa conceſſit benghinabus aliiſque perſonis ſpiritualibus Ciuitatis & ſuburbij Ciuitatis Londinen. priuilegium infraſcripti tenoris. Gregorius epiſcopus &c. Beghinis & Beghinabus ciuitatis & ſuburbij Londinen. &c. ut cum interdictum generale terræ fuerit poſitum in parochiis eccleſiarum ciuitatis & ſuburbij Londinen. ubi degetis per ipſarum Rectores ſeu Vicarios & presbyteros, non interdictos uel excommunicatos ſeu ſuſpenſos clauſis ianuis excluſis omnibus aliis, & præſertim excõmunicatis, & interdictis, nõ pulſatis campanis uoce ſubmiſſa diuina officia facere celebrari

brari & ecclesiastica recipere sacramenta deuotioni ue-
stræ auctoritate præsentium indulgemus nulli ergo om
1 nino hominum &c. Nunc inter alia quæritur † utrum be-
ghinæ & beghini prædicti tempore ioterdicti decedẽtes
possint eccleſiaſticam sepulturã habere. Et uidetur dicẽ
dum secundum Huiguitionem de Vercellis. & Iac. de Ca-
suli, quod priuilegiati prælati ecclesiasticã sepulturã ha-
bere possint. sicut alij qui possunt priuilegij iure sepeliri
in cimiterio tempore interdicti. hoc ideo quia cum om-
nis uoluntariorum sacramentorum percipio simul cum
sepultura tẽpore interdicti denegetur: ut extra de pę. &
re. quod i te. pari rõne restitutis diuinis sacramẽtis sepul
tura quoque restituta esse uidetur: ut C. de nup. l. si libera
tam. ff. de admi. tuto. l. quæritur extra de const. translato.
& facit optimè. C. de senten. pas. & resti. l. fin. in fi. Item
quia par causa est ligandi & soluendi. ut ff. de re iudi. qui
2 potest. de pę. dist. 2. uerbum dei. & 95. dist. illud. ¶ † Præ-
terea regula generalis est, cui communicamus uiuo &
mortuo communicare debemus. ¶ Sed istis beghinis uiuẽ
tibus diuina officia licet participare tempore interdicti.
ut ex priuilegiis apparet, ergo ipsis quoque morientibus
diuinum officium, quod in sepultura celebratur p̃stantib.
est, diuinum enim officium in sepultura canitur seu legitẽ
ut 53. q. 5. placuit. & cui communicamus uiuo & mor-
tuo communicandum est & econuerso. ut 54. q. 5. sane. &
extra de senten. excommu. a uobis. ¶ Probatur etiam hoc
sumpto ar. a contrario sensu extra de fo. c. 1. & de rapto.
c. 5. quæ sunt specialia ar. etiam ad prædicta. ut extra de
deci. ex parte. de priui. c. quia circa. Nec ob. extra de pœ.
& re. quod in te. in fin. ubi dicitur quod specialiter cleri-
cis indulgetur, ut tẽpore interdicti possint sepeliri. ergo
alij sepeliri non possent, quia illud hodie nõ est priule-
gium cum sit redactum ad ius commune in corpore iu-
ris clausum. uel potest dici quod ipsum ius etiam quãdo
que dici potest. quia omnes uiæ domini misericordia &
ueritas, sicut dicimus in postulatione: ut extra de postu. c.
postulationem.

¶ Ad idem responsio alterius.

¶ Casus talis est. concessum fuit cuidam ut tempore in
terdicti audire posset diuina & percipere ecclesiastica sa
cramenta. modo mortuus est. ¶ Quæritur utrum possit
sepeliri cum officio, submissa tamẽ uoce & campanis nõ
pulsatis. ¶ Ad quod dico quòd talis admitti non debet ad
sepulturam. nam interdictum nedum prohibet ali quẽ ad
mitti ad diuina uel ecclesiastica sacramenta, sed etiam ad
sepulturam. & etiam sine aliquo officio. etiam submissa
uoce. extra de pę. & remis. quod in te. ubi dicit quod istud
est priuilegium clericorum seruantium interdictũ. ergo
ius commune erit in contrarium. scilicet quod nullus ad
mittatur. sed cum aliquid generaliter prohibetur quod
specialiter non conceditur intelligitur denegatũ. ut de
uer. sig. exiui de paradiso. in 7. colum. in fin. §. porro. uer.
ubi in clemen. Sed hic nõ concessa sepultura. ut probabo.
ergo intelligitur prohibita. Quod sibi non sit concessa se
3 pultura probatur, quia † sub nomine diuinorum officio-
rum, nõ uenit ecclesiastica sepultura, ut probatur de sen.
excom. alma. libr. 6. populus in quatuor festiuitatibus ad
mittitur ad diuina & ecclesiastica sacramenta inter quæ
non est ecclesiastica seputura scilicet baptismus, confir-
matio, corpus Christi, pęnitẽtia, matrimonium, ordo, ex
trema unctio. &c. ¶ Præterea huic fuit concessum ꝙ pos
set audire diuina & percipere ecclesiastica sacramenta.
sed homo mortuus nõ potest audire nec precipere eccle
siastica sacramenta. ergo &c.

¶ Allegationes Fed. & quoddam abbate.

S V M M AE.

1 *Iudex debet dare apostolos petenti infra certum tem-
pus: & quid si non dederit.*

QVAESTIO CLXXXVII.

Casus talis est dominus Pe. plebanus de pon-
gna executor: ut dicit deputatus Gualterio con
tem. per literas Legati, quas nunquam habere
potuimus. fecit quoddam præceptum Abbati
de Rossено comitatus Senen. die ultima mensis Iunij ꝓ
xime præteriti. ut in dictis literis præceptorijs contine-
tur. a quibus literis & contentis in eis appellauit Abbas
præfatus die secũda Iunij. & apostolos petijt solemniter,
sed nihil fuit responsum per executorem ipsi appellanti.
die uero. 27. Iulij citauit executor Abbatem. ut ueniret ad
accipiendum apostolos, die 29. eiusdem mensis in termi-
no procurator Abbatis comparuit ad recipiendum apo
stolos, sed eos habere non potuit. ut constat publico in-
strumento. ¶ Nunc queritur, executor uisis iuribus par-
tium quid habeat respondere. & nonquid possit se ulte-
rius de negotio intromittere. ¶ Ad quod respondeo Ego
Federicus Petrucius de Senis, ꝙ iste executor nullo mo-
do potest se intromittere nisi appellationi renunciatum
sit. Casus est extra de appe. ut supra secundo responso &
c. ab eo. secundo responso lib. 6. & eo. tit. in clemen. ca. 2.
1 In quibus cauetur ꝙ † si iudex non dedit apostolos peten
ti, infra. xxx. dies a die Præceptorum & sententiarum la-
tatum contra Abbatem a quibus sententiis postea appel
lauit. Sed posito sine præiudicio ueritatis ꝙ simus infra
xxx. dies, dico ꝙ iudex debet deferre, quia aut appellatio
est manifeste frustratoria, tunc non debet recipi. nec eidẽ
deferri. Aut est manifestè uera, & ex ueris & legitimis cau
sis interposita, & tunc indubitanter debet recipi. aut dubi
tatur de illius iuribus. & tunc in dubio propter reuerẽn-
tiam Superioris deferendum est, ut legi. & nota. extra de
app. dilec. in fi. & ibi gloss. & c. debitus in gloss. colligitur
euidenter. 2. q. 6. ad roman. 1. & per Archi. extra de appe.
si a iudice. lib. 6. & in hoc iudex a quo appellatum est, de-
bet seipsum extraiudicialiter se iformare. Sed uideamus
causas insertas in appellatione prima, quia iudex manda
tum dedit non facta fide de suo mandato. & sic Abb. cre
dere non tenetur de offi. dele. c. 2. nec usque hodie potest
haberi. Item non citatus non conuictus præcipitur &c.
¶ Item sine causæ cognitione iste executor quantum in
eo fuit priuauit Abbatem & monasterium sua possessio-
ne. Item & huic non est possibile responderi, beneficia
quæ sunt de mensa non dicuntur uacare & tanquam ua-
cantia non possunt acceptari uel conferri, casus est extra
de conces. prę la. frequens. uer. quidã in ecclesiis. ac istud
oratorium uel ecclesia sancti Andrææ. si qua est cum suis
iuribus si qua habet unitetur mensæ Abbatiæ, & per do
minum Legatum. per quam unionem factum est de men-
sa. ut no. in d. c. frequens. Item constat de fundatione ora
torij, ꝙ fuit sine dote & sine regimine Rectoris constru-
ctum & quasi priuatum. Item constat quòd auctoritate
Superioris fuit destructum. & sic perdidit unionem & pri
uilegium oratorij. extra de noui oper. nun. ca. 5. & ibi de
hoc per Ione. istæ causę, et quælibet earum apud iudicem
appellationis sunt sufficientes ad iustificandum appella-
tionem multofortius sunt iustæ ad inducendum iudicem
a quo ad deferendum, quia per dilationem non uulnera
tur ius impetrantis nec iustificatur appellatio si alias nõ
esset iusta. Pręterea Abb. in sua appellatione iurauit
&c. Quod iuramento exclusis calumniam & malitiam
& presumptionem inducet pro Abbate. ut sapiens con-
sultor in plurimis iuris articulis inuenit. ¶ Pręterea con-
tenta in processibus domini Plebani habent uim diffini-
tiue, quia quantum in eo fuit finem negocio imposuit.
Sed nulli dubium est ꝙ appellatione pendente a diffiniti
ua uel quasi interposita nil acceptari debet, sed omnia pẽ
dere ex futuro euentu. Ex quibus concluditur ꝙ defendẽ
dũ est quòd debet officium executoris silere consultor.
quem ignoro. diligẽter respice, quia casus quos uobis al
legaui

legaui.& quod supra scriptum est ueritas canonica. Et patior ego Federicus magnam iniuriam quia contra mo rem solitum non possum ueritatem oretenus pãdere. Et tales executores appellantur in Tuscia Iudices balistarũ, quia sententias fulminant sicut sagittas. Item nõ possum scire, quæ iura habeat alia pars,& tamen obtuli sibi mea. Item nunquam fuit plus auditum quod nec precibus, nec amore potui habere copiam iurisdictionis istius executoris. Et placeat uobis domine consultor in nostro cõsilio referre. quæ iura pro illa parte uidistis. cõpatior amicitiæ & honestati istius executoris. qui sic ducitur & timeo, ne in eo uendicet sibi locum. cap. cum æterni. de re iudi. lib. 6.

¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Populus, Vniuersitas, Cõmune, uel Communitas an sint paria in materia pœnali.*

2 *Banniti quod non sint de populo Ciuitatis.*

3 *Locus si quando dicatur interdictus.*

4 *Episcopus, an possit ordinare sus familiares sine literis suorum superiorum.*

QVAESTIO CLXXXVIII.

PVto quòd quãdo dicitur. suppono Commune Terræ interdicto. ꝙ ipsi ciues & habitãtes in Terra sint in

1 terdicti. unde credo† quod ista sunt paria. Populus, Vniuersitas, Commune seu Communitas, unde uidentur quod urbe ueterani & Populus sint interdicti. & hoc denotant illa uerba posita in litera domini Rectoris In ipsam Ciuitatem & ipsum Commune. ut ponat illa tã quam diuersa. uide quòd no. Io. An. de sen. exco. Romana ad finem. in nouella. lib. 6. Et si sic est sequitur ꝙ urbe ueterani, præsentes & futuri absentes noxij exceptis bannitis explusis & rebellibus, non possunt alicubi audire diuina officia, uel percipere ecclesiastica sacramenta. ut de

2 sen. excommu. si sententia. li. 6. in fi.† Ideo dixi bannitis. quia tales non uidentur esse de populo illius ciuitatis. 81. di. clericos. Si ita est, credo quòd sequitur quod dominus episcopus nõ possit admittere ad diuina aliquos de illa terra, uel ciuitate. Et si dicatur quod de nominatim inter dictis debet intelligi. ut de sepul. c. 1. in e. li. & de priu. cũ ut plantare. §. excõmunicatos. respondeo illos intelligi nominãtim interdictos ex quo certũ est esse interdictos. ut no. Inno. de preb. in literis in princ. Et ex hoc sequitur quod episcopus familiares suos ciues illius Terræ non expulsos non potest admittere ad diuina. Additio.

3 ¶Sed non quid locus est interdictus, quando dicitur suppono Commune talis Terræ interdicto. Colligitur quod sic. per c. quod nõnullis. de priui. nam a tũc locus non esset interdictus, posset sibi communiter celebrari excommunicatis, & interdictis exclusis. ut no. per Archi. & Ioa. An. de sen. excommu. sententia. li. 6. Non ob. de priuileg. c. pen. 2. responso. lib. 6. quia illud intelligitur de familia sibus non interdictis. Nam quando aliqui erant priuilegiati, ut possent celebrare interdictis, excludebantur in terdicti excomunicati. ut ibi. j. responso. & eod. titu. quod

4 nõnullis.¶ † Ad idem quod queritur, an episcopus possit ordinare suos familiares sine literis suorum episcoporum, respondeo quod nõ credo, nisi totaliter domiciliũ transtulisset, ut de tempor. ordinan. c. ulti. libro 6. & no ta. 7 1. distinct. primates. Sed Ioan. And. quæsiuit & dixi. quod si sine fraude sunt familiares assumpti quod possunt ordinari, sed illam gloss. intelligo secundum præmissa &c.

¶In Christi nomine amen.

SVMMAE.

1 *Donatione facta ecclesiæ sub forma, quod non possit uendi nec alienari, an si contrafiat oriatur donatori actio reuocatoria.*

QVAESTIO CLXXXIX.

DOnatio Vineæ de sancto Ber. facta fuit sub hac cõditione his uerbis expssa, uidelicet quod dictũ hospitale per se uel aliam personã non possit uel debeat in totũ uel in partem uendere uel alienare. Sed esse & stare debeat in perpetuũ apud dictum hospitale ad usum pauperum ipsius hospitalis.

1 ¶ † Quæritur an hospitale possit uendere uel alienare. & si non potest, & tamen alienauit, an donãti quæratur aliqua actio uel ius ad rescindendum uenditionem, & an possit locare uel usumfructum concedere. & licet hæc materia magis pendeat ex subtilitate iuris ciuilis quam canonici: tamen uiso ꝙ leg. & no. de condi. app. c. uerum. & x. q. 2. hoc ius per Inno. in princ. & Archi. post Huguitionem. ibidem. & ff. de leg. 3. l. pe. §. instituta. & C. de rebus alie. l. ult. uidetur dicendum ut satisfiat uoto quærentis, qui ueniam habere desiderat, siue hospitale possit alienare, siue non, ex quo non alienauit, non competit actio donanti ad reuocandum, cum sibi hoc non prospexerit. & maximè si casu necessitatis alienauit lanam. tunc posset secundum ea quæ no. Inno. & Hosti. & Ioan. Andr. post eos in nouella. de foro compe. c. uerum. Lap. Et si non uis concedere alienationem per quam dominium transferatur, saltem concede longissimam locationem. ut no. in §. instituta, tamen contradicere uidetur. de rebus ecc. non alie. nulli. Et ꝙ singulis annis soluatur certa pensio, & sic sẽper res erit ad usum pauperum, quia qui precio fruitur. re quoque frui uidetur, uel poterit concedi ad uitã tenentis, uel per uiam usufructus uel per tractũ precarij. & in quolibet supradictorum casuum dato qd' hospitale non possit quicquam facere, & ꝙ dom. Ioann. fuit Rector hospitalis Senen. eius successori competat ius reuocandi. non tamen hoc uidetur licere donatori. Forte potest implorare officium iudicis ut compellat rectorem hospitalis ad seruandum uoluntatem donantis uel testãtis: ut reuocet. ff. de manu. test. l. meuia in fi. & de peti. hære. l. hæreditas. §. ult. Fed. Petrucius.

¶Quæstio non est sine disputatione maxima.

SVMMAE.

1 *Iudex an possit contra legem statuere.*

QVAESTIO CXC.

GVilielmo de Turno & dominus Cyn. uidentur æquiparare epm Præsidibus, & iudicibus haben tibus merum & mixtum imperium. ut l. 1. quòd quisque iur. aliàs quòd cuiusque. uni. no. Nunquid

1 † possit iudex facere statutum contra legem. in d. l. 1. formatur quæstio in gl. & dicit ꝙ sic pro hac gl. est alia in l. neque pignus. & in l. neque ex prætorio. ff. de regu. iur. & illas tenet. Dy. in l. 1. ff. de publi. iudi. Contrarium nota gloss. de decre. ab ordi. fac. l. ambitiosa. & pro illa. ff. eo. l. 2. & l. fi. & pro illa facit. l. non impossibile. ff. de pac. l. si fi ne. §. lucius. ff. de admi. tu. gl. quæ est in l. 2. C. de consti. pec. multum uidetur facere, ꝙ no. per Dy. in c. indultum. de reg. iur. li. 6. In quęstione ibi formata. an per statutum possit priuari filius legitima, & rationes ibi positę uideatis. l. 4. C. de adop.

¶ In Christi nomine amen. 1326.

SVM-

SVMMAE.

1 *Iuramento non potest ligare filium quominus obediat patri, nec pro reuerentiam patri tribuendo iuramento contrauenìens dicitur periurus.*

2 *Conditio quòd saluum sit ius alterius semper in iuramento subintelligenda.*

3 *Filius per factum suum non potest alterare obligationem qua patri tot legibus astringitur.*

4 *Praeceptum iuris excusare dicitur quem a iuramento.*

5 *Episcopus an possit se exonerare ab imperio quod habet in suum subditum.*

6 *Iurans diuersis rationibus excusatur a susceptione iuramenti etiam liciti.*

QVAESTIO CXCI.

QVæstio talis est. Scholaris clericus in minorib.
filiusfa. existens in studio de uoluntate patris
obligatus est per iuramentum non exire districtum
Bono. nisi prius solueret debitum, ad q
tenebatur, reuocatus a patre, uel ab episcopo suo sub pœna
excommunicationis ad certam diem, petita licentia a
creditore, sed non obtenta rediuit ad patrem uel episco-
1 pum. ¶†Quæritur utrum sit periurus. & uidetur q non.
Et primo uideamus an excusetur propter præceptum pa-
tris. certum est q obedientia & reuerentia, quæ debetur
patri a filio maximè filiofamil. prouenit ex iure diuino,
naturali, & positiuo. unde & in l.ueteri dicitur honora
patrem & matrem.& in d.l. dicitur: ut parenti & patriæ.
pereamus. ff.de iust.& iur.l. ij. Quanta autem sit ptãs quã
pater habet in filiumfa. colligitur insti.& C.de pa. po. &
qui uel alie.iur.sunt insti.& ff.C.de bo. quæ libe. per to-
tum & de emen.propin.l.una.& 23.q.10.duo ista. 45. di-
stinct.§.solummodo.cum suis si. & de iureiu. cum quidã.
ij.respon.Hoc ergo præsupposito quod filiusfa. multiplici
l. obligatus est patri ad petendum, dicendum uidetur
q omnis obligatio cum iuramento, uel sine. facta per fi-
liumfa. intelligitur q saluo iure patris, ut non præiudice
2 tur primæ obligationi. Nam†inter alias cõditiones, quas
in se tacite habet iuramentum, est ista potior quod in ea
intelligitur saluum ius alterius. ut extra de iureiurã. cum
contingat. eod.titu.quanto.& ca.ueniẽs. nec nocet q pri
ma obligatio sit sine iuramento, secunda cum iuramẽto.
Nam obligatio quæ hic præcedit non ualet frangi sine
peccato mortali, non ergo ualet iuramentum per id qđ
inducitur quis ad peccandum. ut in d.ca.quanto. & hoc
no.Host.eod.titu.ueniens.ad idem q ipse & Inno.not.de
spon. sicut literis. in fin. hinc est quod filiusfa. nõ potest
uouere sine consensu patris, excepto uoto religionis, per
qđ soluitur patria potestas. ff.de pollici.l. ij. et cum iura-
mento. ut 22.q.5.pueri.& c.paruuli.& q.3.tribus.& licet
isti canones uideantur loqui de impuberibus idem est in
puberibus. nam in puberibus obligat ætas: in impuberib.
patria potestas, ut no.Inno.& Host.de uot. scripturæ. ui-
de quod no.xxij.q.ij.mulier in glo.pe.& ultim.& hoc so
3 lum procedit, quia†filius per factum suum non potest al-
terare uel uulnerare obligationem, qua patri tot legibus
tenetur. nam, & licet filiusfa. iniuriam sibi factam possit
remittere, tamen actioni competenti patri præiudicare
non potest. ff.de iniur.l.j.§.usque adeo. ff.de pact.l.in per
sona. immo plus secundum ueram opinionem Hostien.
filiusfa. qui incurrit canonem si quis suadente. non tene-
tur itinerare ad curiam, ut ipse no.de sen.excom.mulie-
res.& idem est i seruis, mulieribus, & aliis alieno iuri su
biectis. ut eod.ti.relatum ad idem.xxxij.q.vij.mulier. &
33.q.5.manifestum. cum sim. & ad hoc facit quod nota.
Host.de ætа.& qua.indecorũ. ubi tractatur an secũdo li-
beret a patria potestate, & totũ hoc procedit ratione so
lũ quia per secũdam obligationem non potest, præiudi-
care priori. licet inquantum in se est teneatur seruare. ex
quo ob seruari potest sine periculo de iureiur. si uero.
Et per hoc respõsum est ad multa contraria. est enim ue-
risimile q filius mẽte gesserit in aliquo præiudicare de-
bito patrono. quia nec præiudicare potest. ergo nec i ge
nerali obligatione uidetur hoc cogitasse. ut de iureiur. ue
niens cũ suis simili. Et hoc bene declarat Host.eo.ti. quẽ-
adm.uer.6.& uer.15.& in c.ueniens, & in c. cũ cõtingat.
ad hoc quod eo.tit.c.ij.& de pact.ca.ij.lib. 6. Et si oppo-
natur q pater dando sibi licentiã eundi ad studiũ uidetur
omnia cõcessisse, sine quibus alius nõ põt esse cõmode ĩ
studio, qui filius forte sine tali iuramẽto nõ ĩueniebat po
cuniã mutuo. ad qđ facit in simili casu. de accus. ex par-
te. ff.de iudi. si lõgius So. duplex, prima quia nõ est uerisi-
mile, quòd pater hoc mẽte cogitauerit, quòd nõ liceret si
bi filiũ reuocare cũ uult. uidetur. n. cõcessisse ĩ genere ea
quæ uerisimilia sunt & nõ nimis ardua. & sibi præiudicã-
tia. & ad hoc faciãt iura supra inducta. Et ad idẽ de pro-
cu.c.ij.ĩ cle.& dico quod pater peccat reuocando, nõ tñ
peccat filius. ar.eius quod dicimus de uxore & monacho,
qui habuerit licẽtiã aliquid faciẽdi. 23.q.5.manifestũ.&
q no.per dõ.Ioã.And.de test.c.j.in clem.& pro ista parte
faciũt iura, quæ allegãtur in sequẽti mẽbro, & iura quæ
hic allegata sũt faciũt ad partẽ sequẽtẽ. Itẽ quòd iste scho
laris excusetur a periurio propter iussum domini epi sic
probatur, nã iussus paternus eũ excusat. ut patet per supe
riora, multofortius debet eum excusare iussus sui iudicis,
quia plus põt episcopus exercere in suum subditũ dũ ma
net subditus, quã pater in filiũ, quia iudiciũ redditur in-
uitũ. de iudi.cap.1.cũ simili. & quia in obediendo maior
potestas præponitur. 8.dist. quæ cõtra, & quia obligatio
filij ad patrem extraiudicialis. ff.de iurisdi.omn.iudic.l.
qui iurisdictioni, unde & filius in iudicialibus maior est
patre, & filio & iudici pater obtemperare debet. nec tunc
subest sibi filius. ut ff.ad Tre.l.ille a quo in fi.& l.nã quòd
cum simi. licet quo ad debitum naturale pater teneatur.
Ad quod facit quod no.xxx.dist.c.ad hoc quia in iura uẽ
to intelligitur exceptũ ius superioris nedũ Papæ sed alte
rius superioris de iure iureiuran.uenientes.& ibi de hoc
per Hostiẽ. unde in statuto iurato per canonicos intelli-
4 gitur saluũ ius epi de cle.nõ residẽ.c.antepe. Itẽ quia præ
ceptũ iuris excusat a iuramẽto, ut patet in his quæ legun
tur & no.de hære c.ultim.15.q.5.c.ultim.& per Inno.&
Host.de dolo ueritatis sic præceptũ iudicis & legis reuo
cãtis sunt paria. ut no.de ap. cũ speciali. immo maior est
quam tex.ff. de arbi. l. celsus. & maxime procedit hoc si
clericus tenet beneficium ab ipso Episcopo.& sine licen-
tia sui iuit ad studium. ad hoc de cle.non residen.relatum
5 & c.pe. & ult. cum suis gloss. Nam † & ipse episcopus si
uellet non posset se exonerare ab imperio quod habet
in suum subditum. ut ff. de offic. præsid. l. legatus. multo
fortius nec subditus hoc facere põt, nec tacitè nec expres-
sè maximè episcopo suo non consentiente. ad hoc de fo.
compe.c.si diligenti cum sua glos. Et pro illa parte & su-
periori facit quod no.Host.de posthu.c.ultimo.& de cle
rico qui intitulatus est in duabus ecclesiis quam iuuare
debeat si adinuicem litigant. Ad idem quod no. Hostien.
de iureiurã.ex rescriptio. ¶Item uides q iussus iudicis ex
cusat ab infamia & pœna. ff.de his qui not.infam.l.furti.
§.qui iussum. & de hoc uide multa iura bene facientia,
immo optimè de reg.iur. quòd qs lib.6.per dominum Io.
6 An. & per dominũ Dy. ¶Item†quòd præcipit imperator,
necesse est fieri. ciiij.q.j.quod præcipitur. si ergo necesse.
est fieri excusatur a iuramento de iureiuran. querelam,
immo difficultas excusat eod.tit.breui & utrobique glo.
de hoc. Et ut breuiter concludam omnia in prima parte,
alle-

allegata faciunt pro ista parte, & ꝙ præceptum iudicis possit alteri preiudicare, probatur. ff. ex qui. cau. ma. l. rei dubii. in uerbo coacti. & hęc dicta intelligunt uera ubi filius nõ procurauit se reuocari, alias secus, ad hoc de offi. deleg. pastoralis in fi. de uer. sig. c. ulti. lib. 6. ff. ex quib. cau. ma. l. qui data cum simi. ff. qui satisda. cogan. l. ultim. quamuis gloss. sentiat innuendo illum esse periurum. ad idem extra de app. ad hoc ij. Ista iura allegata faciunt a contrario. Non ob. quod no. Host. de censi. c. significauit. ubi uidetur ꝙ iussus iudicis nõ excuset illum, qui tenebatur alicui sub iuramento soluere aliquid cui debitori iudex præcepit ne solueret creditori accusato, immo facit pro eo, nam ibi iussus iudicis fuit iniustus. ex quo accusato potest solui. ff. de solu. l. res cum simi. & sic iniustitia ꝓcessit ex parte iudicis & est imputandum illi qui non appellauit. ut dixit Hostien. sed hic nulla iustitia est ex parte episcopi præcipientis siuę reuocantis ex quo præsupponimus illum esse subditum suum. Do. Lap. de Floren.

SVMMAE.

1 *Delegatus ad causam appellationis & qui pronunciauit iustam appellationem an poterit de principali cognoscere.*

2 *In appellatione tria sunt, quæ inter se conueniunt & et differunt.*

QVAESTIO CLXXXIII.

1 RVbrica de app. c. ut debitus glo. hic patet. 2. q. 6. in fin. & ibi de hoc scilicet † an delegatus ad causam appellationis qui pronunciauit iustam appellationem possit de principali cognoscere. & dixit ibi ꝙ sic: & idem hic Inno. & Hostiens. inducũt de testam. Raynutius de rescrip. super literis. eod. titu. Romana. §. ꝙ si obiicam. lib. 6. Vinc. dicit formam rescripti seruandam propter quod non uidetur sibi, ꝙ possit sine nouo rescripto de principali cognoscere, nec etiã de alia appellationis causa, quæ non fuerit expressa. credo considerãda uerba rescripti. Io. An. dicit ad ampliandum materiam est sciendum an iudex appellationis interpositę ante diffinitiuam sententiam, uel delegatus ipsius possit uel nõ possit de principali cognoscere. distingue sic, qa aut est legitima uel in legitima. aut iudex ad quem cognoscit de causa appellationis & ipsam delegat. Et si deleget aut causa principalis includitur sub rescripto commissionis causę appellationis, aut non includitur. Si appellatio est legitima, & non delegatur. & causa principalis includitur sub rescripto de legationis causæ appellationis, planum est quòd põt cognoscere de principali tã ipse iudex ad quem, quam delegatus ipsius. Si uero non includitur, nũc ipse Iudex ad quem possit cognoscere de principali. In delegato tamen ipsius subdistingue, quia aut partes ipsæ consentiunt prorogando. s. iurisdictionẽ ipsius delegati de causa appellationis ad causam principalem, aut nõ consentiunt. Si non consentiunt nõ potest delegatus cognoscere de causa principali. Si autem consentiunt, iterum subdistingue: quia aut iudex ad quẽ delegatus inhibuit delegato ne de principali cognosceret, aut non inhibuit delegato. Primo casu. s. cum inhibuit nõ potest delegatus cognoscere de principali contra inhibitionem delegantis. ff. de iudi. l. 2. uer. sed & si iudex. Secundo casu. s. cum non inhibuit. iterum subdistingue. quia aut illud de quo agitur est de illis causis in quibus partes possunt liberè recedere a iudice quem adiuerit & ad alium ire. ut quia de minoribus causis ut pote de temporalibus agitur. aut non est de illis in quibus non possunt, quia non est de maiorib. uel quia de spiritualib. primo casu. s. cum de minoribus causis potest de principali causa cognoscere delegatus. Caue ne contradicat de for. cõpe. Romana. 1. respõ. li. 6. sed nõ cõtradicit. quia supra præsupponitur appellationẽ legitimã ultimo casu, quia est de maioribus uel spiritualib. Iterũ subdistingue. quia aut iudex ad quẽ delegato cõsentit aut nõ cõsentit. ¶ Primo casu. s. cũ cõsentit potest. secũdo casu. s. cũ nõ cõsentit, non potest de principali cã cognoscere delegatus. Ad hoc supra de offi. delegat. cũ olim. j. c. ultim. in glo. & de fo. cõpe. c. significasti. & ꝙ utrobique no. maxime per Hostiẽ. & Ioã. And. ad hoc ẽt de rescrip. cũ dilecta de offi. de leg. uenerabili. de rest. spo. pisanis. & infra eo. tit. Romana. §. quod si obiiciatur. lib. 6. eo. titu. nõ solũ. §. illa uero eod. lib. & qđ no. Hostiẽ. in summa de crimi. fal. §. ultim. ¶ Secũdo mẽbro principali. s. si est illegitima. & iudex ad quẽ nõ delegat uel delegat. & principalis cã ĩcludit sub rescripto delegationis causæ appellationis subdistigue, quia aut iudex a quo detulit appellationi, aut nõ detulit, aut neutrum fecit, utpote, quia dare apostolos dilatorios uel refutatorios recusauit, si detulit iterũ subdistigue, qa aut cõstat iudicẽ a quo q appellationi friuolæ detulit iurõnẽ hẽre, aut cõstat nõ hẽre aut dubitať. Primo casu poterit cognoscere de principali, tã iudex ad quẽ si nõ delegat, quã ipsius delegatus si delegat, & hoc poterũt & si nõ iure appellationis quia illegitima est, tamẽ iure appellationis delegationis. ut ĩ eo. titu. cũ appellationibus friuolis. lib. 6. & idem in secundo casu & ultimo. s. quando dare apostolos recusauit dummodo fuerit legitime requisitus. & in dando apostolos nõ fuerit impeditus. alias erit secus. ut infra. eo. tit. ut super, & c. ab eo. lib. 6. & eo. titu. quamuis rigor in clemen. Et idem erit si appellans, causam appellationis se obtulit probaturum corã iudice a quo nec fuit admissus. ut infra eo. ti. interposita in princ. hoc uerum nisi causa, quam obtulit se probaturum notorie fuisset falsa, quia tunc secus ut no. Inno. & Host. ĩ d. c. interposita. & infra eo. tit. Romana. li. 6. Secundo casu. s. cum constat iudicem a quo appellatione friuolæ deferẽtem non habere iurisdictionem non poterit cognoscere de principali. & istud membrum potest intelligi ex uerbis Pe. de Ram. de excep. olim. in tertio & ultimo casu. s. cum de iurisdictione iudicis a quo appellationi friuolæ deferentis dubitatur. Iterum distingue. quia aut ipse deferens erat tempore delationis in quasi possessione habẽdi iurisdictionem in causa in qua fuit appellatum, aut nõ erat in dicta possessione. primo casu de accus. principali cognoscere poterit iudex ad quem & delegatus ipsius ad hoc 3. q. 7. l. uerum infra de iure patro. consultationibus & ꝙ ibi no secundo casu non poterit. ratio huius est, qa cum ipse iudex a quo, qui non erat in dicta possessione non deferẽdo appellationi posset de causa principali cognoscere. & tali appellationi deferendo non posset, ergo deferendo non solum defert ad iudicem ad quem, & ipsius delegatum causam appellationis, uerum etiam principalem sicut defert iudex de cuius iurisdictione constaret. poterit ergo in hoc casu ipse iudex ad quem & delegatus ipsius de causa principali cognoscere. alias non, nisi fortè partes cõsentirent, & esset talis ipse iudex ad quẽ qui per simplicem querelam posset a partibus ipsis adiri. ut pote Papa & ipsius delegatus, supra. de offi. delega. c. 1. ad hoc eo. ti. cordi. lib. 6. de fo. competen. Romana. ĩ prin. eo. lib. & quod infra dicetur. ratio huius est, quia iudex a quo, quem constat iurisdictionem non habere, uel de quo dubitatur an habeat, & q non erat in possessione non habẽdi iurisdictionem in ea cã. appellationi friuolæ deferens per suam dilationem non defert ad iudicem ad quem principalem causam. licet deferat ad causam appellationis. cum nec ipse iudex a quo de principali non apparet cognoscere possit, unde ꝙ nõ habet alteri demẽdare non põt. 1. q. 7. diabetũ debet infra de iure pa. ꝙ autẽ facit quòd no. Guil. in Spe. de app. §. qualiter app. in ul. col. uer. quòd autem dixi. & prædictum. c. cum appella-

pellationibus friuolis.& qđ no. Ioã. An. ibidē ĩ apostillis. & idē dicēdū cū nō dedit apostolos, aut probationē oblatā nō admittit. f. de quo constat ꝙ iurisdictio nō habebat uel de qno dubitatur an hēret, & non erat io possessione habēdi iurisdōnē ut pręfertur. si aūt nō detulit iterū subdistingue. qnia aut Iudex ad quē qñ nō delegat seu delegatus ipsius qñ delegat pronunciat iurisdōne ad se ꝑ legitimā appellationē esse deuolutā aut nō pronūciat, primo casu. f. cū pronūciat aut appellatur ab ipsius pronūciatione aut nō appellatur. Et si appellatur, aut appellatur legitime aut illegitime a tali ꝓnūciatione. Si appellatur legitime nō poterit cognoscere de causa principali. Si vero nō appellatur uel appellatur illegitimē tali pronūciatione iterū subdistingue. quia aut appellatio ꝑ quā pronūtiat ad se iurisdōnē eē deuolutā, est manifeste friuola, aut nō est manifestē, uel aliās friuola. si est manifeste friuola. nō poterit cognoscere de cā principali. rō huius est, quia appellatio manifestē friuola in tm̄ reprobatur à iure ut taliter appellātē priuet potestate iterū appellādi in eadē cā ut in cle. de dolo & contu. § aute diffinitiuā, pari rōne impediet iudicē ad quē ut ꝑ suā pronūciatione notoriē cōtrariā ueritati & manifestē licet ab ea nō appelleť non pōt iurisdōnē super principali cā exercere. Addit. ¶ Caue ne ꝯtra dicat qđ no. de sen. excō. per tuas in gl. error intollerabilis ultra mediū ad hoc. s. de rescrip. super litteris. i fi. & quod ibi no. per Inn. & Host. & Cōpo. & Io. An. s. de dila. c. ij. in magna gl. & x dē purga. uul. c. significatibus. & qđ ibi no. & de regu. iur. c. ea quæ fiunt a iudice. li. 6. & quod no. Inn. & Host. & Io. An. extra de uer. sig. c. ex parte. j. facit ēt quod no. Bernar. s. de rescri. c. Rodulphus ad finem gl. Si nō est manifeste friuola poterit cognoscere de cā principali. argu. j. eod. romana. §. cum aūt & §. si uero. li. 6. & de senten. excom. uenerabilibus. §. sed & si iudea eodem li. Et hoc uerum est si Iudea à quo cui subsint appellans & appellatus, talem pronunciationem sciuerit nec ēt appellauit ab ea, aliās non. arg. s. de fo. comp. significasti. & prædicto c. Romana. in j. gl. & j. eo. tit. c. cordi. li. 6. in gl. super uerbo appellans. & ar. ibidem in glo. hoc ideo dicit. uer. cum Inn. scripsit. Si aūt non pronunciat, iterum subdistingue ꝙ aut partes ipsē consentiunt: ut ipsæ. f. Iudea ad quem uel ipsius delegatus de principali cognoscat. aut non consentiunt. ¶ Vltimo casu non poterit de pricipali cognoscere. primo uerò casu poterit cognoscere de principali tā ipse Iudex ad quē, qui nō delegat. quā ipsius delegatus cū delegat, quasi per quādā ꝓrogationē factam de cā appellationis ad cām principale. ut in d. ca. cordi, ut superius dictum est. prout not. Arc. in d. c. cordi. in gl. hoc intellige. & Ion. in d. c. romana. Ad hoc etiā prædictum. c. cum olim. c. P. & G. & c. significasti. de offi. dele. de foro compe. Si uerò est appellatio illegitima & Iudea ad quē delegat non includitur sub rescripto delegationis cā principalis, & tunc non poterit de cā principali cognoscere delegatus ipsius Iudicis ad quem, non pronūciatione ꝑ præmissa nec ab ea appellat. & nisi partes post pronunciationem a qua non appellatur iurisdictionem de causa appellationis ad causam principalem prorogādo consentiant. & sic de causis minoribus. uel Iudea ad quem consentiat, & posset Iudea ad quem per simplicem querelam adiri. & Iudex à quo detulit uel apostolos dederit. seu probationem oblatam nou receperit & iurisdictionem habuerit & sciuerit pronunciationem & nou appellauerit. & prout in alijs membris huius distinctionis superius dictum est. Ex his autem consecutiue

2 poteſt colligi, quòd tria sint in appellatione quæ inter se conueniunt, & etiam differunt primū appellationis delegato. ſm est dationis apostolorum recusatio. tertiū est oblatæ ꝓbationis cāæ appellationis repulsio. Cōueniūt qa utrūque ipsorū releuat appellantē ab onere probationis appellationis seu propositæ exceptionis. & hoc quo ad iustificationem appellationis non quo ad effectū exceptionis consequendum. Item quod libet ipsorum facit posse procedere in cā Iudicem à quo. & facit Iudicem ad quē ꝓcedere posse in principali. Itē qa ad hoc. ut hic uerificentur requiritur in qualibet ipsorū, ut is qui appellatoni detulit uel apostolos dare recusauit, seu probationē oblatam admittere noluit iurisdictionem haberet in cā. ¶ Differūt aūt. nā appellatiōis delatio, & dationis apostolorū recusatio, quatūcūque appellatio sit friuola deferūt cām appellationis & principalem ad Iudicē ad quē oblationis non manifestæ ꝓbationis falsæ repulsio nō defert ſm ea quæ no. Inn. & Host. in d. c. interposita in prin. & j. eo. tit. Romana li. 6. Item si alias est appellatio friuola ex sui forma non releuat appellantē probationis oblatio. & eū iuuat seu releuat eo casu appellationis delatio, & dationis apostolorum recusatio. Itē: quia illa et inter se differunt. quia appellationis delatio hēt effectum suum per oīa ēt si iudea a quo appellationi deferens non fuerit ut daret apostolos requisitus, recusatio uerò dationis apostolorum non hēt suum effectum nisi ipse Iudea a quo, ut apostolos daret, fuerit legitimè requisitus, & in dādo eos non fuerit impeditus, ut superius dictū est. Et faciūt hoc ad id quod dicitur ꝙ tūc. f. Iudea ad quē seu delegatus ipsius qui pronunciauit bñ appellatū, pōt de principali cognoscere qñ. f. Iudea à quo erat Iudea & poterit de principali cognoscere. si uero fuisset exceptū, alias si nō habebat iudex à quo iurisdōnem nō pōt iudea ipse ad quē uel ipsius delegatus. licet pronūciauerit bene appellatum sup principali ꝓcedere ꝓut no. Io. Ao. s. de rescr. significante. ſm Boatinum & ſm Pet. de Rampo. & Abb. s. de exce. olim. c. olim. in fi. facit ꝓ prædicto Boatino. & Pet. & Abba. facit ad hoc. quia sicut Iudex qui non est Iudex si deferat appellationi friuoie ꝑ suam delationē non defert ad Iudicē ad quem, uel ipsius delegatum cām principalē. ita non dēt deferre grauamini talis Iudicis à quo ꝑꝑ qđ fuit ab eo appellatū & ꝓnunciatum, qa uerū est bene appellatum rōne. Sed in contrarium f. qđ possit procedere super principali. ēt si Iudea à quo iurisdictionē nō habebat ex quo ꝓnunciauit bene appellatum. facit istud. c. cum debitus & s. eo. ti. significauit. iu fi. & ꝙ ibi no. Ber. & Host. ¶ Poteſt dici ꝙ si iudex ad quē pōt adiri ab ipsis partibus in eadem cā per simplicem querelā, & sub rescripto omissionis appellationis cā principalis includitur. cognoscere potest de cā principali Iudex delegatus in cā appellationis, ex quo pronūciauit esse bene appellatum. & si Iudex a quo non habuerit iurisdictionem, aliās nō potest sic adiri, cognoscere nō pōt delegatus, & hēt tūc locū dictū Boatini. ratio huius, qa cū rescriptū sit cōe actori & re. ut s. de rescri. ex parte. ij. de resti. spo. ex conquestione. ubi de hoc ꝑ Inn. & Host. Io. An. de mu. pet. c. fi. & s. eo. tit. oblatæ in cle. de cau. pos. cā beneficiali. & ea quo appellās nō usus est, poterit appellatus, ut eodē rescripto ipso appellāte inuito sup cā principali, ut dictis iurib. & Iudex ipse delegatus à Iudice ad quē ad ipsius instantiā poterit in cā procedere principali. Postquā pricipalis cā includitur sub rescripto delegationis cāæ appellationis ꝓnūtiauit bene appellatum. & talis est ipse Iudea delegatus. ad quem, q ēt ꝑ simplicē querelā potest adiri. Lapus. Abb. Monasterij S. Miniatis ad montem Floren. decre. doc.

¶ Consilium domini Nicolæ de Vrbeueteri.

SVMMAE.

1 *Exceptio excommunicationis opposita an præstet impedimentum impetrationibus, uel concessionibus seu ad missionibus, uel saltem differat.*

2 *Iuramentum an sufficienter probet inopiam miseriam seu necessitatem.*

M QVVE-

QVAESTIO CXCIII.

IN qōne vertente inter dominum Iacobum Rectorem
ecclesiæ S.Christofori ex una parte,& Menularij,ex
altera,pūctus dignnſcit.eē talis.uidelicet que ſiut par
tes do.Vicarij in finando ſuper dicta cā , uiſis cāæ a-
ctis,& iuribus dictarum partium diſcuſſis , & earū alle-
gationibus auditis,ante cōclusionē conſilij & determina
1 tionē aliqna præmitto. ¶Et primo†nnnquid exceptio ex
cōicationis oppnſita præſtet impedimentum ceſsioni po
ſtulatæ ſeu ipſius ipetrātioni , uel admiſſioni uel ne. ¶Et
ꝙ non præſtet impedimentū nec differat oſtendo iure ci-
uili,& iure canonico.planius procedit.& hoc ſit.Quotieſ
cnnque aliqd ꝑmittitur diſſoluto ligamine,& inhibeř cō
ſtante ſeu ſubſiſtente ligamine.idem cenſetur ꝑmiſſū ſub
ſiſtēte ligaminis uinculo ſi per illud tale ducatur uel per
ueniatur ad diſſolutionem ligamin.hic eſt caſus ff.de. li.
ca.l.cum neceſſitas in ſi.ſuper uerbo qōnem,& facit.ff.de
ſer.urba.prædio.l.binarum.cum ſua materia.cum ergo ꝑ
ceſſionem perueniatur ad diſſolutionē ligaminis excōi-
cationis ſubſiſtentis ergo &c.Item ſeruus in iudicio nul-
lo modo eſſe poteſt.ut C.de iudi.l. ſeru.& iā pro abſolu-
tione obtinenda & ꝓ his quæ tendunt ad abſolutionē in
iudicio eſſe pōt.ut l.iuxta.ff. de iudi. cum ſua materia er-
go &c.Item ſeruus pōt bonorum poſſeſſionē agnuſcere,
quæ nō pōt agnoſci niſi in præſentia Iudicis. non tamē i
figura & forma iudicij:ut l.ſeruus.ff.de bo. poſ. & qđ ibi
no.ergo idem in ceſſione,quæ re uera non fit in figura &
forma iudicij.¶Et ex præmiſſis & alijs facientibus ad pre
miſſa.cōcludo ergo dictā exceptionem non præſtare im
pedimentum ēt ſi uerisſima eſſet & per hoc fruſtra de ip-
ſius ꝓbatione quærendum uř . ¶Sed quia de expenſis ubi
exceptio non eſſet probata poſſet dubium exoriri per c.
pia.Sed eſto ꝙ non eſſet ꝓbata ad huc nō credo locū hē-
re in dictis expenſis.d.c.nam dictum.c. loquitur ubi exce
ptio propoſita eſſet talis,quæ ſi eſſet uera hēre retardare
uel impedire . ſed hæc non eſt hmōi ut ex præmiſſis pa-
tet ergo &c.ut ibi apparet.Et facit ad hoc.ff.de flumi.l.j.
§.non aūt omne.& l.ꝙ.conſtitutum.ff.de mil.teſt.cū ma-
teria.Et ſic ex prædictis,& alijs facientibus,ad hoc dico
nō eſſe locum ex dicta cā condemnationi dictarum ex-
penſarum.¶Nunc eſt diſcutiendū de iure domini.Ia.ſ.an
ſit locus petitis ꝑ eum,& certe uř ꝙ non.& hoc ꝓbař ſic,
certum eſt ꝙ beneficiū ceſſionis eſt flebile & miſerabi-
le uerē.ut C.qui bo.ced.poſ.l.pe.& ſi.ergo ipſa miſeria &
inopia flebilis,eſt cā ipſius ceſſionis admittēdæ.ergo nō
competit niſi miſeris & inopia tentis, ut in præmiſſis eſt
caſus in tpe auto.de fideiuſ.§.ꝙ autem uer. ſibi agnoſcāt
autem creditores . Cum ergo de huiuſmodi miſeria &
inopia in nulla parte conſtiterit,ergo non eſt ceſſio ſua-
denda poſtulata.Fede.Sed contra uidetur. nam lex pſup-
ponit ꝙ cedens bona pōt hēre immobilia.ff. de ceſ. bon.
l.is qui j.& ij.& facit quod no.Hoſt.in c.Odoardus i uer
bo cōſtiterit extra de ſolu . Fede . Item ceſſio eſt acerba
iniurioſa,& terribilis,ut præall.§.ꝙ aūt ſuper uerbo acer
bo ibi & ꝙ cū iniuria &c. ergo ſola neceſſitatis ratio ad
hanc cauſam produceret hæc uerba i . ut in parte alle.§.
uerſi.ſed hoc quidem. & ſic cum de neceſſitate non con-
2 ſtet ergò &c. ¶† Nunc eſſet agitandum an talis miſeria,
inopia,uel neceſſitas,ꝓbetur iuramento.uerum , qa iura
mentū dicti do.Ia.nō fuit de hoc ſed duntaxat de ſatiſfa
ciēdo cū ꝑuenerit ad pinguiorē fortunam;ut tenor acto-
rū indicat.¶Et ſic extra punctū & acta tranſeo. Sunt ergo
partes prædictę dictum do. Iac. excludere à petitis ꝑ ip-
ſum,cū nō conſtat talia interueniſſe quæ ſuadeant petita
ꝑ ipſum pergere ad rigorē iudicij,& omitendo de expen
ſis quia cā uidetur de iure a partibus ipſius cāæ cognitio
ne detēta. ¶Et ita ego Nicola Angeli de Vrbeueteri ꝓfeſ
ſor iuris,dico & conſulo ſaluo ſemper conſi.meliori.

¶In Chriſti nomine amen.Federicus.

S V M M AE.

1 *Infantes non poſſunt contrahere ſponſalia per ſe nec per alios.*

2 *Parentes poſſunt dare arras nuptiales pro ſuis filijs : & recipere.ſupra quæſt.169 .*

QVAESTIO CXCIIII.

IN dubiis matrimonialibus per nos motis ſic reſpon-
1 detur.Et primo ſciendum eſt†ꝙ infantes non poſsūt
contrahere nec ſponſalia nec matrimonium,nec pa-
rentes pro eis.& ſi contraxerint nulla oritur obliga
tio uel publica honeſtas.Vnde adueniente ætate cognē
ute infans poterit contrahere matrimonium cum matre
uel ſorore illius.Hęc probantur de deſpon.impud.c. li-
ras & ca.ſe.eo.ti.c.uno ad fin.li.6.niſi cum peruenerit ad
ętatem idoneam tacitè uel expreſſe ratificauerit contra
ctum præcedentem ut in c.literas.& e.ti.c.uno in prin.l.
6.Tamen licet ipſi ſe non poſſint ad hoc obligare nec ēt
parentes pœnali ſtipulatione.ut C.de ſpō.l.ul. & deſpō.
2 gemma tamen †parentes poſſunt ſe obligare facturos &
curaturos ita & taliter ꝙ adueniente ætate contrahāt ma
trimoniū ꝑ uerba de præſenti & confiteri arras hincinde
recepiſſe . & ille ꝑ quē ſteterit quominus matrimonium
contrahatur compellatur reſtituere arras duplicatas . ut
C.de ſpon.l.ul. 1.reſpon.uerumtamen licet iſte ſit contra
ctus uſitatus , tñ quia de natura arrę eſt quod reuera tra
datur & in modica quantitate uel rei modicę . ut de act.
empt.& uen.l.exempto §.is quia bina.& §.ſe.& C.de ſpō.
l.3. & de epiſ. & cle. l. Deo nobis.& de cōuer.coniug. ex
parte,& ꝑ hoc ꝑmittiř arræ traditio, & non pœnalis ſti-
pulatio. qa facilius ꝓmitteret quis multa q̄ pauca daret.
Tamē qa hodie in fraudē pœnæ ſtipulatis arras in maxi-
ma quātitate & ꝓmitit qs reſtituere duplicatas, & tamē
nihil recepit.crederē de iuris rigore & mēte iurium talē
ſtipulationē arrarū fraudulentā fore.& ſicalias conſului,
& in hac opi. erat bonæ memoriæ do. Vgelius eṗs Peruſi
nus decretorū doc.¶Sed qa ꝑ ſtatuta Ciuitatū contra ta-
lia inſtrumēta non recipimus tales exceptiones.ideo uidi
ſępe talia inſtrumenta executioni mādari , niſi ꝑ curiam
eṗalē ipſorū executio impediatur. Itē cum dictū eſt ex ta
li cōtractu nulla ſit orta obligatio in ꝑſona puerorū ſiue
infantiū:non pōt pater pueri aliquo iure petere puellam
nec petitorio nec poſſeſſorio.caſus eſt de reſti.ſpo.ex par
te.ſed utile eſt ꝙ traducatur.Nā adueniēte ſeptennio con
ualeſcent ſponſalia. ut c. literas ſupra allegato,niſi for-
te tunc diſſentirent & recederent.Item cohabitādo ſimul
& iacendo uel in ix.uel in x.uel 11.uel 12.anno forte in-
teruenir et carnalis copula,quæ induciet matrimoniū ēt ſi
ne uerbis de præſenti.ut de ſpon.is q. Sed ſine carnali co
pula non efficeretur matrimoniū. Secus ſi a prin.fuiſſent
maiores ſeptēnio ut no.Io. An.in c.unico de ſpon.impu.
l.6.i nouella in ſpōſalibus pōt interuenire pignus ut no.
Inn.de ſpon.gēma. & Hoſt.e. tit.10 ſumma in 1.char.ar.à
contrario de do.poſt diuor.reſt. & ſi neceſſe Sed hoc pōt
intelligi dupliciter. Primo ſi hoc agatur & exprimař qđ
cōtractu non adimpleto is q recepit pignus per quē non
ſtetit lucretur ipſū pignus & fructus ex illo perceptos.
Si uero contractus ſequatur pignus cum fructibus perce-
ptis reſtituatur.cum alias ſit de natura arrarū quod cōtra
ctu impleto reſtituař arra.ut ff.de act.emp.& uen.l.exem-
pto.§.ego.& no.in Spe.de ſpon. §. j. 10 fin.& ibi uideatis
formam contractus hmōi.ſecundo poteſt intelligi quod
pignus conſtituatur & tradatur pro arris promiſſis,puta
ta mille. & ſi contingat quod ille per quem non ſtat pe-
tat illa mille ſibi promiſſa nomine arrarum,debebit tunc
computare fructum in ſortem. quia creditor ex quacun
que cā creditor tenetur computare fructus in ſortē.C.de
pign.ac.l. 2. niſi a prin.actū ſit ut fructus & illa mille ce

dant

di t Incro illi, per quē non stat, ut in casu præcedēti. Si tamen haberent amicum fidelem de quo confiderent pos sent facere ei puras obligationes ut ipse cederet iura ob seruantē cōtra non obseruantē. Sed periculosū est q̃a tpš est longum, & in se contractus simulatus licet exceptio simulationis non admittatur contra talia instrumenta.

¶Consilium Federici. An legatus possit unire ecclesiam mē se episcopali uel alio mō alterare uel mutare collegium. Et plebs de qua loquitur consiliū infrascriptū fuit plebs S. Iustini comitatus Floren. dioecesis Fesulane quam lega tus uniuit mense episcopatus Fesulani. Et istud cōsilium meum fuit de facto approbatum per do. Io. Papam quan do commendauit illam plebē archiepō nunc Pisano tūc expulso in qua commenda declarauit nullam illam unio 1 m. Fede. ¶Ipsa unio fuit facta contra reseruationem ori ginalem eiusdem domini Papæ Io. & non ualebat prout declarauit dominus Bene. Papa. 12. in sua constitōne quæ incipit. dudum fœlicis recordationis Ioan. Papa XXII.

SVMMAE.

1 *Verba disponere et ordinare amplam in iure significatio nem habere dicuntur.*

2 *Legatus quod sit quasi princeps ī prouincia sibi decreta.*

3 *Iurisdictio ordinarij quod sit longe fauorabilior in sua dioe cesi, quàm iurisdictio legati, licet & ipse ordinarius exi stat.*

4 *Papa unionem ecclesiæ faciendo non præsumitur cæteris præiudicare uelle.*

QVAESTIO CXCV.

IN Christi noīe amen. Factum ita se habet. Reuerendus in Christo pater. do. Io. tit. sancti Theoderi diaconus Cardinalis apostolicæ sedis Legatus uniuit quādam plebem collegiatam mense cuiusdam ecclesiæ cathe dralis, forma & modo infrascripto. Io. & c. Modo queri tur an præfatus dominus legatus simul legationis auctori tate talē unionem facere potuerit. Et habitis deliberatio ne & studio diligenti, necnon collatione cū iuris perito uī mihi Federico de Senis decretorum doctori licet mini mo iuribus & rōnibus infrascriptis q̄ dictus dominus Le gatus de latere dictam unionem facere non potuerit hac ꝓtestatione præmissa q̄ quicquid. j. & s. dr̄ & respōdetur ꝑ me intelligatur dictū sub spe. uenie, & itelligatur subie ctum correctioni & emēdationi ipsius domini Legati. & hęc respōsio mea siue consilium intelligatur esse uerum quatenus uideatur uerum ipsi domino legato & nō plus. ¶Et primo moueor per c. pe. de offi. leg. li. 5. per uerbū di 2 sponere† & per uerbum ordinare ibi positum. quæ uerba longam habent significationem. Nā uerbum ordinare & disponere locū habēt in iudicio & extra iudiciū, & in a ctibus ubi fertur snīa uel quasi, unde ordinare & dispone re accipitur ꝓ unire & pro qualibet mutatione uel rei or dinatione nec restringitur significatio eius solum ad actū conferendi ut probat tex. ipsius. c. ubi conferre, ordinare, & disponere ponuntur ut diuersa. ad idem de preb. cum in illis. §. j. & 2. Et q̄ uerbum ordinare cōprehēdat unio nē no. d. Io. An. de præb. si tibi absenti in gl. sed nūquid po terit. Et hoc uerbū ordinare acc ipitur pro omni actu cir ca rem aliquam exercendę & huc colligitur. 11. q. 1. c. 3. de offi. or. c. 1. de priuile. si Papa uer. & idē est lib. 6. & per eadē iura probatur etiam q̄ uerbum disponere aliud im portat quam solam collationem imo uī casus q̄ unio ac cipiatur sub uerbo disponere uel ordinare per c. sicut uni re de eace. præla. nam ibi Archiepiscopus subiecerat uel uniuerat quoddam monasterium uel in cā auctoritatem præstiterat q̄ ibi reprobatur a Papa cassans uel cassari mā dās q̄ Archiepiscopus fecit adduci canones antiquos de quibus facta est mentio supra. in quibus de unione nihil dr̄. dane intelligere Papa q̄ uerba ordinet & disponat, in illis canonibus positacōprehendant ēt unionē. & hoc in nuit ēt ibi. uer. in c. sicut. ex quibus canonibus sub spe unię dicere attento q̄ ēt alterare nō posset collegium legatus forte locum religiosum ēt collegiatū constituēdo ut col ligit de ecc. edi. c. pe. nec ēt inuitis canonicis posset aucto ritatē ꝑstare Plebanis uolentibus ꝑmutare ipsas suas Ple bes collegiatas q̃a q̄ non pōt cōferre non pōt auctoritatē permutationi ꝑstare. quæ regula uī colligi ex notatis per d. Io. An. de re. permu. c. uno in gl. pen. in cle. Lap. forte ēt uolētibus canonicis posset auctoritatē præstare plebanis Aut. n. casus ꝑmutationis includitur sub ꝓhibitione d. c. aut non. Primo aūt casu uī sufficere ad permutationē fien dam per Legatum consensus canonicorum uel aliorum quorum interest. In ultimo casu posset ēt ipsis irrequisitis & contradicentibus. Lap. imo & si epš hēret collationem in ecclesia collegiata nō posset illam cōferre Legatus ut no. do. Io. An. & Arch. de offi. leg. c. 4. & plus potest dici qđ est casus de confir. uti. uel inuti. c. ul. & ita ibi sētit Hos. ad idem ibi innuit do. Io. An. in reportationibus. Ex qbus uī quod legatus circa alterationem ecclesiæ collegiatę ꝑ se solum parum uel nihil facere pōt. Et si diceretur quod in capt. ulti. de confir. uti. uel inuti. non consensit dięcesa nus loci. hic uero sic. respondeo q̄ hic nihil operatur con sensus epi Fesulani. ut patet in c. 2. 2. respō. de reb. eccl. nō alie. in cle. Et si obijceretur q̄ episcopus hoc pōt cū cōsen 2 su capituli sui, ut in d. c. 2. de reb. eccl. non alie. †ergo mul to fortius legatus qui quasi princeps est in prouincia sibi decreta. ut de elec. si abbatem. li. 6. Respondeo hoc nō be nē inferri. nam episcopus cum consensu capituli sui pōt alienare rem suæ mensę. 12. q. 2. siue cum si. nunquid hoc poterit episcopus sine consensu capituli sui cū auctorita te legati. non uidetur. ad hoc de his quæ fi. a ma. par. c. e. 3 pe. † & fauorabilior est iurisdō epi i sua dięcesi q̄ sic lega ti quis & ipse sit ordinarius, ut patet de offi. ord. c. 2. i cle. & sufficit dare instantiā. j. q. sicut urgeri. Et ꝓ ista parte fa cit qđ no. Guil. in Spe. ti. de legato. §. nunc tractemus uer. pe. licet alibi dubitet. ut e. ti. §. nunc ostendēdū. uer. unus. Et rō omnium pręmissorū est ista, q̃a solius principis est per priuilegiū aliquem priuare iure suo, uel alteri præiu dicare, ut dicunt iura quę allegat de relig. do. constitutus 4 in prin. imo plus, quia†Papa unionē faciendo non uult a lijs ꝑiudicare nec ius alicuius absorbere, ut patet de unio ne quā facit e. ti. c. ij. & ibi gl. per quod c. & eius gl. uī pos se dici q̄ eius legatus ēt simplices capellas unire nō posse si per eius unionem aufertur ius conferendi ordinario, lo ci q̃a non conceditur legato iura aliena in perpetuū prę iudiciū turbare. licet possit ipsa beneficia non collegiata uacantia conferre, & in hoc quo ad epm præiudicare, ut de offi. dele. dilectus. & e. ti. c. 1. & 3. li. 6. Et pro ista parte faciunt iura, quæ notantur in simili quęstione de iurepa tro. nobis in gl. magna in additione. Tu ergo qui cōcedis legato q̄ ecclesiam collegiatā possit reducere ad capellā ut sic ibi desinat esse perdat nomen dignitatis & minuat cultus diuinus. Da mihi ius expressū per quod liceat do mino legato tantam alterationem facere tā enorme præ iudicium inferre, & ius alterius absorbere. Hęc procedāt in quantum domino legato procedere uidentur.

¶In Christi nomine Amen.

SVMMAE.

1 *Canonicatum habens à Papa referendus illi dicitur qui habet per literas generales.*

QVAESTIO CXCVI.

CAsus talis est. Quidā noīe. P. impetrauit à fœlicis memorię do. Io. Papa literas generales in ciuitate & dięcesi Fulginatensi ad beneficiū cū cura. uel si ne cura ad collationē ꝑtinens cuiuscūq; cū cēa q̄ duxerit acceptandum. J. mentem iu stilo & forma con suetis. Deinde specialiter quidam nomine. F. impetra-

uit ab eodem Papa canonicatum ecclesiæ S. Saluatoris. & pbēdā si qua uacabat, alioquin primo uacaturam nulli spāli mentione facta de dictis literis generalib. & literæ illius secūdi erunt aliàs in nulla sui parte uitiosę habētes clausulas & non obstantia consueta. deinde tertio loco q̄dam nomine. B. impetrauit in dicta ecclesia S. Saluatoris, eodem mō sicut fecit secundus. demum uacauit quædam præbendam in ecclesia S. Saluatoris. quā præbēdā dictus F. acceptauit. & eam facit sibi per suum executorem conferri, & possessionem habuit dicto. P. primo protestante q̄ sibi debebatur dicta præbēda. Deinde cum dictus. F. dictam præbendam spatio plurium annorum possederit & nunc in pace possideat. & deinde uacauit secunda præbēda in dicta ecclesia S. Saluatoris. quā præbendam tā secūdus q̄ tertius sibi fecit per suum executorē conferri & diutius contēderunt super ea. Deinde illa tertius credens nō habere ius in illa præbēda renuntiauit omni iuri suo & literis & processibus alicui recipienti pro dicto secūdę impetratę & noīe Capituli dictæ ecclesiæ. ¶Nunc quæritur an Capitulum S. Saluatoris teneatur dictum. F. secūdo impetrantem recipere cum effectu ad illos cannonicatum & pbendā secundo uacantes. i. dicere, an præbenda & canonicatus secundo loco uacantes ad dictum. F. de iure ptineant necne. ¶Ad hoc respōdeo q̄ dicta pbēda & canonicatus secundo loco uacantes nec debētur. Addi. j. ¶Dicto Fede. nec ad eū pertinent. rō est, quia præbenda & canonicatus qui primo loco uacarunt fuerunt debita huic. F. et ad eum pertinuerunt p̄ collationem sibi factam de his p̄ suum executorē. & sic literæ suæ expirarunt quo q̄ ad alias præbendas. nō obstante quòd habēs literas generales eū

2 præcederet. Nam † incontinenti quod F. habuit canonicatum à Papa in ecclesia S. Saluatoris debuit præferri primo impetrāti per literas generales ēt de illis nō facta mētione. Ad hoc de pręb. dudum li. 6 & eo. ti. de concess. præben. c. 1. ad fin. & dicere ad hoc consueuit do. Io. And. de offi. dele. ex parte. Non ob. quod in cōtrariū colligi uidetur de concess. pręben. c. una super uer. secus in cle. nam licet pendente mense. ¶Addi. 2. ¶Sint ligatæ manus ordinatij executoris tamen in casu nostro non uendicat sibi locū. quia illę litterę generales non extendunt se ad hos canonicatum & prębendā de illo genere extractos & exemptos p̄ specialem impetrationem. ut in d. c. dudum in fi. & ibi id certum est. nec pōt dici quòd p̄ renūciationē factā per tertium conualescat ius illius. F. ut patet de resc. olim & ut li. pen. c. 1. & 2. li. 6. Nam si uerum est ut dictum est supra quod F. in ista secunda præbenda non habet ius aliq̄d cū renunciatione istius tertii, dicta enim renunciatio nō sibi sed tertio prodest. igitur cū dicta præbenda eēt istius tertii per eius renūciationem à Capitulo acceptā uacat. & is. s. Capitulum ad quem spectat, pōt eam cōferre. cum non dicatur lis pendere super ea s̄m formā. c. 2. ut lite pē in cle. ¶Prę missis igitur existentibus excommunicatio lata in istum. F. alias legitimè per executorē tertii impetrātis lata & promulgata non est sublata per renunciationē factam per illum tertium. sed debet tolli per eum qui tulit uel per successorem uel superiorem eius de offi. or. pasto. ¶Prędicta scripsit consulendo sua manu. dominus Fede. de Senis Perusij in iure canonico legens. & in horum testimonium sigillum apposuit consuetum. ¶Sequuntur duæ additiones, quarum prima est super uer. nec debentur Addi. j. Non est uerum imo dicto F. debentur de iure, ut patet infra. ¶Secundo super uer. mensæ.

¶Addi. 2. Vbi mensis apponitur cum ligatę sunt manus executoris ne dum ordinarii. ita quod tunc generi per specie non derogatur. & primus infra mensem præfertur, ut in dicta clemē. & no. Io. An. i nouella de cōcess. præbē. c. executor super uer. generales lib. 6. Debetur ergo primā præbenda. P. & quæ secundo uacauit debetur. F. Lapus.

¶In Christi nomine amen. ad idem.

SVMMAE.

1 *Consulere cuilibet permittitur secundum conscientiam a iuribus informatam.*

2 *Litteræ beneficiales, odiosæ dicuntur, & restringendæ, priuilegia autem fauorabilia.*

QVAESTIO CXCVII.

Qvamuis supradicti patres & domini multum prudenter multumque subtiliter allegauerint p̄ domino. R. Contra. F. & pro domino. F. contra. M. tertio impetrantem: Veruntamen q̄a quot sunt

1 capita tot sunt sententiæ. & † cuilibet est licitum cōsulere s̄m conscientiam a iuribus informatam. ff. de arbitris. q. 2 lem. Ideo ego Fed. de Senis pluries examinata materia supradicta nō recedo ab eo q̄d alias super hoc consului, uidelicet quòd dominus F. debeat pferri domino. R. in prima pbenda &c. ¶Ad primum moueor principaliter. per c. dudum ad fi. de præb. & de concess. præb. c. j. ad fi. l. 6. cū si. Ad s̄m per. c. si clericus. ij. respon. e. li. 6. & per iura allegata supra pro hac parte. ¶ Restat respondere ad iura in contrarium inducta. & primo ad iura illa in primo consilio. Primum nanque non ob. dum dr̄ quòd q̄ prior est tpe &c. quia illud habet locum cum utriusque par est cā, aīs secus, ut patet de pręb. hi qui. j. respō. & no. in regula qui prior. li. 6. sed hoc est in casu nostro. Nam prębenda pximè uacatura fuit affecta pro secundo impetrante a die datæ. quæ præbenda nec affecta nec debita erat primo, cum generalitatem suarum literarum non producit ad aliquā sed non specificauit, quia tunc. secus per id q̄d legitur & no. de fil prę sb. ex tua de rescrip. pastlo. in fi. & eo. ti. c. 1. ī fi. gl magne uō sic esset si litteræ primæ fuissent generales hoc mō. s. si impetrasset primum beneficium uacaturū in ciuitate uel prouincia sine clausula q̄d duxerit acceptandū. Nā tales litteræ in effectu sunt spāles q̄a ad primū solū referūtur sed q̄n est illa clausula, tūc sūt generales uerbo & re. & tūc nō est necesse fieri inuētionē de illis. & ita legebat Io. Au. de offi. leg. ex parte. ¶Itē nō obstat q̄d dr̄ q̄ illa reg. generi. fateor quòd nō hēt locū i priuilegijs. p̄ c. ueniēs de prę scrip. & no. 25. q. 1. in summa. Sed in literis beneficialibus benè habet locum. ut in c. dudū. & c. quia

2 cunctis prę allegatis. ¶ † Priuilegia. n. sunt fauorabilia. sed litterę beneficiales odiosę, ambitiosæ, & restringēdę. Iura sunt not. de hoc. Item c. ex parte de offi. dele. nō obstat quia primę litterę ad primum beneficium tantum referebantur, non sic in casu nostro. ista est talis generalitas & incertitudo quæ non potest pro specie reputari. ¶Nō ob. quod dicitur quòd Papa in litteris secundi noluit reseruare ius primi, nec sibi prę iudicare per illa uerba quibus omnibus &c. ut supra in fin. primi consilij cōtinetur. Nam iste primus tempore datæ litterarum secundi non erat receptus in ista ecclesia nec expectabat in ipsa ecclesia præbendam. nec illa ecclesia erat sibi debita aliqua pbēda. quia in pendenti est quod beneficium sit acceptaturus ideo cōstanter dici pōt q̄ in acceptatione in nullo beneficio Ciuitatis uel dię cesis Fulginatēsis habebat aliq̄d ius in rē uel ad rē. Nec ob. quòd j. mensem non pōt alicui conferri beneficiū: ut de conce. pb. c. uno. §. secus q̄a illud hēt locum in præbenda & beneficio alteri non affecta ut in casu nostro est. Et si dices q̄d operātur illa uerba, respōdeo referūtur ad illū q̄ per literas generales expectat tm̄ primum. & etiā ad illum q̄ hēt literas generales cū clausula, & cū supposuit se fortunę acceptando primū. ut in c. j. in fi. & 3. & c. 4. de conce. præb. li. 6. ¶Præterea cū Papa dicat q̄ eēt sibi nimis difficile sp̄ in suis lr̄is facere mētionē de ḡnalibus & derogare, ut ibi. q̄n ergo habeat hoc locū q̄ spāles derogēt ḡnalibus, ius habēti p̄ generales fortè respōdebit q̄ illud hēbit locū quādo talis reseruatio nō

ponitur

ponitur in literis spālib. At replico q̄ de stilo curiæ sp talis clausula ponitur in literis specialib. sic sm hoc nunquam reperitur q̄ papa per suas literas speciales deroget in suis literis generalib. cum tamen in dictis iuribus contrarium attestet sibi, non est uerisimile quòd p tales clausulas suam intentionem impugnare uelit. ff. de mil. te. l. 2.
¶ Ad contraria posita in alijs consilijs responsum est & apostillando respondebo.

¶ In Christi nomine Amen.

SVMMAE.

1 *Absolutio ad cautelam non datur a sententia interdicti generaliter lata.*

2 *Offensa dicitur per sententiam manifesta.*

3 *Confessio spontanea quod inducat notorium iuris et alias irretractabilis existat.*

4 *Absolutio ad cautelam in causa excommunicationis quãdo petatur.*

5 *Sententia diffinitiua si quando negotio de quo agitur finem imponat & si secus & interlocutoria si finis negocio principali impositus non sit.*

6 *Sententia lata super incidenti de qua plenè cognitum est parit exceptionem rei iudicatæ in perpetuum.*

QVAESTIO CXCVIII.

Casus talis est. Lata fuit sñia per iudicem ecclesiasticum super qōne principali ad forū ecclesiasticū delata, pro ipso recurrente, puta i casu illius. e. de ordi. cog. tuā. & qui fi. sint le. lator Pars ɔtra quā lata fuit sñia, appellauit ab ipsa sententia, iudex nō detulit sed partē appellātē excōicauit, quia expensas nō soluit ad quas soluendas fuit condemnatus, appellans infra debitum tps iudices impetrauit, & in tm̄ processum est in cā appellationis q̄ iudices pronūciauerunt se iudices, & parati sunt facere inhibitionem. & iam assignarūt terminum partib. ad probandum de iure suo in ipsa cā appellationis, reb. sic se habētibus. pars excōicat petit se absolui ad cautelam, & reuocari attemptata post appellationē. Modò quæritur an rectè petat. Et primo super primo uideamus quid iuris. Et est dicendum q̄ si constat appellatum esse infra x. dies ex causa tali quæ probata debet legitima reputari, posito q̄ adhuc nō constet de ueritate causæ per quam appellatū est, debet fieri absolutio ad cautelam, ēt expensis nō solutis, & hic est casus de sen. exc. p tuas. & en. ti. uenerabilibus. §. sed si ea cā. & §. ult. lib. 6. & talis absolutio pōt fieri ēt antequā Iudex appellationis
1 incipiat de ueritate cognoscere; ut ibi, & ibi est gl. †Sed à sñia iterdicti lata generaliter in ciuitates uel alia loca non pōt peti absolutio ad cautelam quæ a sñia excōicationis pōt peti. Sed opponitur & dr̄ q̄ non debet fieri absolutio nisi præcedat emenda. i. satisfactio expensarū cū sit excōicata pro manifesta offensa, ut e. ti. solet. li. 5. & offensa dr̄ manifesta, ex quo de ea per sñiam constet cōdenatā. ergo & c. Fideo uerum esse q̄ debet pcedere satisfactio ubi pcessit manifesta offensa, ut in c. solēt. & dico q̄
2 †per sñiam offensa dr̄ manifesta sed debet intelligi de sētētia, quę transiuit in rem iudicatam & nullo remedio retractari potest. & per talem sñiam quomodo uocatur res iudicata, & quæ in ueritate accipit res uel offensa dr̄ manifesta. Et de tali sñia intelligit Ber. de coha. cle. & mulie. uestra in glos. magna in fin. quod ex co. apparet quia ibi allegat. §. de sta. ho. l. ingenuum & de re iu. l. res iudicata ad fi. ubi de hoc. & hoc tenet In. de uer. si. olim super uerbo cōfessionē. Dicit. n. uel per sñiam à quo non fuit appellatum allegat de coha. cle. & mu. uestra. & c. ul. & idē
3 sētit Host. in c. nostra. qui dicit q̄ notoriū iuris est spontanea confessio & irretractabilis diffinitio alias. ff. de re iu. l. res iudicata. nam q̄ appellauit fingitur nō cōdemnatus. ff. de pœnis. l. ij. ad turpi. l. j. in fi. & de his qui no. infa.
4 l. furti. & ap. pen. l. una. §. integer cū si. ¶Si uero esset opinio ɔtraria nunquā posset reperiri qđ posset peti absolutio ad cautelā de excōicatione lata post appellationem, & tamē casus est in ɔtrariū in c. uenerabilibus in fi. uerecundū est igitur disputare de casu decretalis. Si enim deberemus spectare euentum appellationis, tunc nō fieret absolutio seu declarabitur nulla. & ideo iura noluerunt qđ ante euentū causæ pp piculū qđ imminet excōicato ut de ap. qua fronte. & ad cautelā aliorum qui habēt participare sibi fiat talis absolutio. qđ habet locū ubi de iurib. sententiæ excommunicationis, dubitatur, quòd ē qñ dicitur lata post appellationem legitimam ut in c. solet. & c. p tuas. & no. Bet. de testi. uenies ij. ¶De secūdo dicēdū est, aut dicta sñia est diffinitiua uel pro diffinitiua habetur, & tunc ante omnia fit reuocatio attemptatorū. aut habetur omninò pro interlocutoria, & tunc nō debet fieri reuocatio nisi pronunciatio qđ benè appellatū est. & ista duo probantur de ap. non solum li. 6. ¶ Restat uidere
5 an sit diffinitiua uel interlocutoria omnino. & uidet dicēdum q̄ sit diffinitiua in casu nostro, quia negotiū diffinit. i. finē controuersię imponit sicut de iure de iureiur. & si Christus, & ff. de iureiur. l. ij. nam si dña non appellasset negotiū erat diffinitum quo ad eā, quia per illa sñiam impositum est sibi silentium in effectu. & hoc sentit iudex in sñia dicens se uelle imponere finē liti. Item ista ꝓiudi-
6 cialis differt ab aliis peremptoriis, quia in ista pronunciatur in aliis non ut de or. cog. tuam. & oo. e. ti. e. 1.
†Præterea sententia lata sup incidenti de qua plene cognitū est ut in casu nr̄o parit exceptionē rei iudicatę i ꝑpetuum ut no. de ord. cog. l. 1. Sed ista cā quæ uertitur in foro ecclesiastico non dependet ab illa, quæ remansit in foro seculari, immo illa dependet ab ista, ut de or. cogā. tuam. & his uerbis utitur Host. qui fi. sint le. lator. ¶Non ob. q̄ no. de ap. c. ul. in clem. ubi dr̄ quòd sñia lata super peremptorio est interlocutoria. Sed facit pro ista q.a gl. innuit q̄ tūc talis sñia dr̄ interlocutoria, qa per ipsam est diffinitū negotiū principale. sed in casu nostro ē diffinitiū q dña nō appellasset. Itē gl. in fi. dicit quòd talis sētētia habet uim diffinitiuæ. quid curamus de uerbis? qđ ui mēte uirtute & effectu curādū est. & non de superficie uerborū uel nocabulorum an de uer. sig. intelligentia, de regu. iu. c. ul. li. 6. & ff. de legib. l. scire. C. de codicil. l. nō codicillum cum sim. Effectus. n. diffinitiuæ sñiæ nō pōt causari nisi à diffinitiua. Et ideo qui uolūtarie se opponeret electo consequitur eum effectum, quem consequitur si ageret contra ipsum per locum ab effectu, ut uideamus potius agentem quam opponentem effectu considerato. ut no. per Arch. 23. dist. illud.

¶In Christi nomine amen. Fede. de Senis.

SVMMAE.

1 *Filia minor. 25. ann. renuncians bonis paternis & maternis cum iuramento an obligata dicatur ad obseruantiā.*

2 *Iuramentum non extenditur ad incogitata uel minus uerisimilia.*

3 *Iurans non præsumitur se astringere ad id, quod ignorat.*

4 *Instrumentum fidem facere de his, quæ gesta sunt inter contrahentes non autem in quibus notarius dicit se fecisse.*

QVAESTIO CXCIX.

Quæritur an do. Margarita, minor 25 annorum filia olim Naldoli pelloli sit obligata cū esse ctu ex promissione iurata quam fecit fratrib. suis de nō habēdo regressū ad bona paterna

& materna ut cõstat publico instro publicatõ manu Rai
naldi paulucij sub anno domini.1332.de mense Septem
bris,cũ nõ appet de iestõ,nec de legato de quib.fit mẽtio
in dicto instro.¶Et ur ꝙ sic.primo ꝑ tex.de pac.c.2.lib.6.
ubi ur esse.casus.Ad idem aut.sacramenta puberum. C.si
aduer.uen.& de iureiur.cum contingat.& eo.tit.c.ij.li.6.
Item quia mulier ista fuit certificata quid importarẽt il-
la uerba, quibus renunciabat. & per hoc cessat dubium
an præsumatur certificata,de quo no.ff.ad uelle.l.ulti.§.
pe.maxime cũ secundũ Archi.nõ requiratur certificatio.
ut no.per eũ de pac.c.ij.li.6.& quia per tale iuramentum
sic generaliter præstitum uidetur excludi nedũ beneficiũ
minoris ætatis sed etiam beneficium iuris communis ut
sic accedat quod no.C.de resein.uen.l.pe.ad fi.¶ Sed con
trarium uidet,nã muliervidetur dolo & fraude iducta ad
sic promittendũ,& iurandum cum suggestũ fuerit eidem
quòd postea leganerat eidẽ solũmodo. 3.li.unde ipsa uo
lens parere facto & dispositioni paternæ qđ mr ei sup-
pleret,ut de regu.sicut.& de despon.impub.c.1.reputauit
se cõtenta de eo de quo alias nõ reputasset se contentã si
hoc præseiuisset.Ad hoc. C.de her.inst. l.si pater.& ti.ꝓ-
2 cedenti.l.neq; professio †nim autem non extẽditur ad
id de quo non est cogitatum,nec uerisimi le erat.ut de iu
3 reiu.ueniens.c.pe.& de renun.c.2.Item † iurando non ui
detur renunciasse ei,quod ignorabat.ff.de hære.inst.l.le-
gitima. & de inof.testa.l.iuris.sed ista præsumit ignoras-
se qa certificatio est solemnitas extrinseca, quæ nõ pſu-
mitur nisi ꝓbetur ut ff.de publi.l.qcunq;.§.ult.sed iuris
ignorantia nõ nocet in talibus minoribus,& mulieribus,
sed hic concurrit sexus qa mulier,& ætas,qa minor.ut
ff.de prob.l. cũ de idebito.& de iur.& fac.igno.l.pen.ij.
resp. de hoc not.Cy.post Dy.de rescin.uendi.Io.An.post
eos i nouella de emp.& uẽ.c.pe.¶ Sed dices ꝙ ista cessãt
qa i instro dr certificata.Ad hoc rñdeo ꝙ dictũ instrm nõ
4 dat certificatione†nam instrm facit fidem de his,quæ in-
ter contrahentes geruntur non autem de his,quę ipse no
tarius dicit fecisse.ar.C.de testi.l.omnibus.& facit quod
no.Host.de prob.qm in prin.super uerbo per sniam.& fa
cit quod no.per Inn.eo.ti.& c.c.q dicunt quod licet di-
catur i istro oblato libello,& lite conte.&c.talia uerba
nõ ꝓbant litẽ cõte.Ad hoc de priuil.si papa.li.6.& i Spe.
de prob.§.fi.sed pone iudex.Et per ista uerba & ꝑ rõnes
illorum doctorum &pct rõnẽ.l.C.de eden.auth.si quis i
aliquo documẽto,cõiter tenetur quod si in actis reperia
tur talis iuratus,sic dixit & deposuit qđ talis scriptura
nõ ꝓbet iurm sed solũ depositionẽ.¶Ex his potest cõclu
di cũ ratione falsæ,& dolosæ suggestionis: tum quia nõ
probatur certificatio.& quia communiter accidit mulie
rib.in tã tenera ætate.s.parũ post 12.annũ circunueniri à
cõsanguineis,& qa talis certificatio circa renũciationes
ꝑdictas non sit de facili ꝙ tale iurm nõ sit obligatoriũ,ꝙ
talis mulier non relinquatur dispositioni iuris cõmunis.

Federicus de Petruciis de Senis.

SVMMAE.

1 *Beneficiorum permutatio præsupponit ius permuttum constare.*
2 *Beneficium mensæ monasterij unitum: quare non dicatur amplius uacaturum.*

QVAESTIO CC.

Vod permutatio sit nulla probatur his rationi-
bus, nam si uerum est ꝙ isti monachi ꝑ promo-
tionem ad dictos prioratus non fuerint absolu-
ti a claustro monasterij, sed remanserit mona-
chi ipsius.& sic poterant dici ꝙ habebantur tam in locis
& in monasteriis quam in prioratib.prout dicitur de pri
ui.c.1.tunc dico ꝙ posito ꝙ nullum sit impedimẽtũ aliud
non poterunt permutare & trãsferre,uel beneficiũ de no
uo accipere sine licentia Abbatis.&si dicta licentianõ ha
bita ꝑmutationis uel transactionis consenserunt perdũt
ius si ꝙ habebãt in dictis beneficiis de el.si religiosis.li.6.
nec possunt ad sua beneficia priora redire,cũ hic non fue
rit facti,sed iuris ignorantia.& sic non habet locũ proui
sio decr.si beneficia de præb.li.6.Sed posito sine præiudi
cio ueritatis quòd dicti Priores essent ꝑpetui, & ꝙ nõ cẽ
seantur monachi dicti monasterii, adhuc nõ ualuit dicta
permutatio eũ per extrauagantem do.Io. beneficia illo-
rũ,qui promouẽtur in curia absentes uel præsentes tanq̃
uacãtia in curia fuerũt reseruata collationi ipsius & apo
stolicæ sedis.& sic sequitur quod illũ beneficiũ seu prio-
1 ratũ illius ꝑmoti nõ potuit permutari† cũ nõ haberet ius
in eo.Si ergo unus ex permutantib. permutare non põt
tota permutatio uitiatur.ff. de re.permu.l.j.in fi.& e.ti.c.
uno.li.6.& per Io.An. in nouella.& de excep.cum uene-
rabilis.¶Sed posito sine præiudicio ueritatis quòd ꝑdicta
non obstent adhuc permutatio non ualet.nã si legatus sci
uisset istã unionẽ fecisse non pręstitisset auctoritatem per
mutationi.Ad hoc de of.dele.c.ex parte de deci.ex multi
plici.& faciunt exẽpla posita de rescr.c.super literis i gl.
2 magna.¶†Præterea quando beneficiũ est unitum mensæ
alicuius monasterij amodo non est uacaturũ & non põt
cõcedi, in beneficiũ,nec ꝑt alienari a mẽsa,sicut nec aliæ
possessiones & grauigiæ, nec põt impetrari ut uacans ad
hoc de const.cũ accessissent.& de exces.prælc.c.j.§.eccle-
sias in cle.alias sequeretur absurdũ quòd permutationes
possent fieri in infinitũ.sic unio & incorporatio non ha-
beret effectũ.Preterea si legatus vellet reuocare istã unio
nem non posset. quia solus princeps sine cã potest aufer-
re iura uni ecclesię,& dare alteri ut no. de re lig.do.con-
stitutus. Non ob.c.unicum de re.permu.li.6.nã concedo
quod ꝑpter illos q expectant nõ põt permutatio impedi
ri,uerum est quando expectant ut beneficia siue ut tituli,
sed hic monasterium non expectabat uel expectat istos
prioratus ut beneficia uel titulum,nam proprietas istorũ
prioratuum est monasterii per unionem,unde per mortẽ
uel cessionem priorum non acquirunt monasteriũ plus
iuris in istis prioratibus.sed tunc habebit possessionẽ &
fructus quos habere potest ueniendb.prioratibus. ad hoc
de resti.spo.cum uenissent. & de dona.consultationibus.
& sic non est uerũ dicere quod monasteriũ expectet uel
posset dici expectans.& quod monasterio datur,nulli de
monasterio dat.12.q.2.qui manumittit.& no.in c.cũ ue-
nissent pięal. ¶Dico ergo ego Fed.de Senis nunc Perusii
in iure canonico legẽs,quòd Abbas posset ꝑpria auctori
tate ingredi possessionem istius prioratus sic permutari.
licet honestius sit ꝙ monitio præcedat,&qđ certificetur
de unione.sed si sciebat illam unionem sine aliqua repre
hensione uel inhoneste potest abbas possesfionem ingre-
di.ex quo habet licentiam per literas unionis.ad hoc de
priui.pastora.

¶De priuilegio causarũ & priuilegiis tãgentibus ipsum.

SVMMAE.

1 *Concesso uno uel probibito quod omne id censeatur concessum uel probibitum per quod deuenitur ad illud.*
2 *Præiudicium quando dicatur manifestum uel non.*
3 *Priuilegium ædificandi capellam an procedat non obstante iuris Communis læsione.*
4 *Priuilegium principis latissime est interpretandum.*
5 *Ecclesiæ & monasterii appellatione quid cõprebendatur*
6 *Papa an possit in totum tollere ius commune.*
7 *Contractus regulari secundum locum in quo celebrantur.*
8 *Peritis in arte standum esse ut plurimum.*

QVAE

QVAESTIO CCI.

AD primum &c.Ad ſecundum reſpondeo quod ſin
gula comprehenſa in iſto ſecundo articulo com
præhēduntur ſub noie monaſterij. & hoc no.ex-
tra de priui.c.1.li.6. do.Ho.Io.An.& Arc.Et hic
adde qđ dicitur ſuper quinto articulo.¶Ad tertiū reſpon
deo qđ ſicut in ſecundo articulo dictum eſt,quod nomi-
ne monaſterii omnia illa cōprehēdūtur ſic in iſto tertio
articulo.nā ex pſonis quib. eſt data licētia poſſumus me-
tiri & iudicare qualem locū ædificare poſſint.Nā iſti licē
tiā petētes ſunt tales φ cōſueuerunt hēre talia & ſine illis
cōmodè congregatio & cōuentus religioſorum eſſe non
pōt.ad hoc de cōſan.& affi.de infidelib.de ma.& obe.ſo-
1 lite†uno cōceſſo concedūtur oīa,quæ ſequuntur ad illud
de offi. dele. præterea. ſic uno prohibito ꝓhibetur omne
2 id per qđ peruenitur ad illud.ff.de ſpo.oratio.uel quæ ſe
quuntur ex illo.de conſt.nam cōcupiſcentiam.¶Ad quar
tum reſpondeo φ cum ante tempus Clemētis eſſet dubiū
qñ diceretur p̄iudicium manifeſtum,& quādo non.Cle-
mens uolens omnē altercationis materiam amputare li-
mitauit ſpatiū,φ ubique terrarū ſufficere credidit ad om
ne præiudiciū & ſcandalum tollendum. Vnde dato quòd
in aliqua Ciuitate in exitu loci ēt extra illā limitationē
uobis fiat præiudiciū nō pp hoc limitatio priuilegij mu-
tatur.Ad hoc optimè facit lex.C.de temp.in inte.reſt.pe.
l.ul. Sed poſſet aliquis dicere φ licet nō inueniatur priui
3 legiū iuuari iure cōmuni,qun cauetur quòd† nulla eccle
ſia uel oratorium conſtruendum eſt in præiudicium alte
rius eccleſiæ.ut 16.q.1.quicunque. & c.eccleſię.de eccle.
edi.c.ad audientiam.de ope.no.nun.c.1.& ibi caſus.Poſ-
ſet reſponderi φ iſta iura loquuntur in eccleſiis parochia
libus,quæ de iure cōi habent ius oblationum,mortuario
rū, & ſimilium,ut patet in ti.de paro. & de ſepul.ac iura
nō cōſiderauerunt qđ uos debeatis ex talibus uiuere.ſed
ex mendicitate incerta,ut publico quæſtu.&ſic facit de re
lig.do.c.uno.li.& ideo de tali præiudicio non uidentur
iura ſomniaſſe.Sed ſi tu diceres licet iura antiqua hoc nō
penſauerint:tamen ſequentes Romani Pontifices uidētes
quòd ex publico q̄ſtu.& contemplatione non poteramus
uiuere concedunt uobis per ſpecialia priuilegia pro ſu-
ſtentatione uitæ habenda eius funerandi,publicas miſſas
cantandi,& omnia faciendi propter quæ ſuſtentamur.&
propter iſta talia priuilegia ſumus ęquiparati eccleſijs pa
rochialibus in quorum præiudicium alia eccleſia non eſt
conſtruenda,ut dictū eſt ſupra.¶Ad hoc reſpondeo quòd
uerum dicitis.unde adeundus eſt Superior Papa,uel lega
tus q per ſe, uel aliū ꝓ loci qualitate & ſitu conſiderato
graui p̄iudicio ueſtro & ſcandalo uobis ex officio & ex
generali clauſula.ſ.ex q.cau ma.l.j.gratioſe ſubueniat uel
ſubuenire debet.¶Ad quintū reſpōdeo & uꝛ primo quòd
fiat mēſuratio nō ſolū de eccleſia ad eccleſiā ſed de offici
4 na ad officinā. quia†priuilegiū principis late debet inter
pretari.ff.de conſti.prin.l.ulti.extra de uerb.ſig.olim.
¶Itē quia,ut dictum eſt in ſecundo & tertio articulis nomi-
ne eccleſiæ omnia illa comprehenduntur.Itē eccleſia pol
luta uel interdicta intelligitur pollutum cimiterium con
tiguum ipſi eccleſiæ & intelligitur interdicta capella ip-
ſi eccleſiæ contigua:ut extra de conſe.eccle.uel alt.c.uno
de ſen.excom.ſi ciuitas li.6.& quæ religioſis adhærent re
ligioſa cenſentur.ff.de rei uendi.quę religioſis.¶Item no
mine eccleſiarum comprehenduntur monaſteria.ut ꝓba-
tur de conſue.cum dilectus.in fi. & de pręſcrip.cū ex offi
cij in prin.ad nomine monaſterii comprehenduntur om
nia illa ut dictum eſt in ſecundo & tertio articulis. ergo
&c.¶Sed ſi teneamus iſtam partem uidetur abſurdum ſe
qui.¶Pone quod facta menſuratione de eccleſia ad eccle
ſiam inueniantur quingentę cannæ de poſteriori officina
unius eccleſiæ ad poſteriorem officinam alterius eccleſię
uel de orto ad ortum inueniantur centum cannę uūquid
deſtruetur talis eccleſia.cum hic ceſſat cauſa ęmulationis
& ſcādali:nec rōne officinarū propinquarum unus uſur-
pat ius alterius ſicut acciderēt ex uicinitate eccleſiarū.vi
deretur tñ remediū eligendum ex uerbis priuilegii ut mē
ſuratio fiat ab eccleſiis ueſtris propriè ſumpto uocabulo
ad illarū eccleſias & cæteras officinas earum,& quatenus
ædificatum eſſet infra ſpacium prohibitū eatenus deſtrue
retur.placet.n.mediam uiam eligi.de deci.ca.1.uel adea-
tur Princeps qui ſuum priuilegium interpretetur de iudi
cū ueniſſet de offi.ordi.l.6.Pro prima parte multum facit
φ Bonifacius narrans exceſſus commiſſos contra priuile
gia fratrum minorum dicit propriè eccleſias, & loca per
qđ uꝛ innuere φ non ſolū ab eccleſiis noſtris fiat menſu-
ratio.Sed poſſet aliquis reſpondere quod illa ſunt uerba
narratoria non aſſertoria.unde fidem non faciunt de pri-
ui.c.papa.li.6.& in conſtitutione cle.de ſen.excom.c.ul.
¶Item quia Bonifacius in ſuo priuilegio in literis conſer
uantiæ nihil uoluit addere priuilegio Clemen.ſed ſolum
Conſeruatorem dare.Si uis oīno tenere primam partē di-
cas quod licet uerba Bonifacii ſint narratoria,tñ quia ſup
illis uerbis fundatur intētio Bonifacii, fidem faciūt:ut in
conſtitutione cle.de prob.c.uno.Item quia nomine loco
rum oīa habitacula ueſtra continentur,ut de exce.præla.
ui mis.j.& 2.& e.ti.c.uno li.6.¶Ad ſextum articulum ha-
bentem duo membra reſponſio colligi pōt ex his,quæ di
cta ſunt ſuper quinto articulo ut iſta ſit mens eorum quæ
dicta ſunt ibi de officina,fiat & menſuratio , & quatenus
eſt plus eatenus deſtruaꝛ,ut ſic accedat lex.ff.de aqu.quo.
& ęſti.l.j.§.trebatius.& de no.oper.nun.l.nō ſolū.§.ſcien
6 dum.¶De ſeptimo articulo nulla eſt dubitatio quia†Bo-
nifacius potuit dare epō Bo.poteſtatē cōtra iura cōia con
tra q̄ diſpenſare & ea in totū tollere pōt.de cōceſ.p̄ben.ꝓ
poſuit cū ſi.Sed poteſtas ſibi data nō prodeſt uobis qa iu-
riſdictio epi Bonon. nō extenditur ultra prouinciā Bon.
ad hoc de offi.dele.c.p.& g.de offi.uic.c.pen.ff. de offi.p̄-
fe.ur.l.j.§. initio. Ad octauū articulū reſpōdetur φ ſi fra-
tres S.Marię qui ædificabant Verone locū nouum prope
minores defenderint ſc.ideo quia mendicantes.nō pote
ſtis agere contra eos ne talia faciant.nā licet epſ uel ec-
cleſia parochialis poſſet eos prohibere uel agere contra
eos.nos tñ non poteſtis quia q̄tū ad uos liberi ſunt.& ſic
adaptatur lex.ff.ſi ſerui.uen.l.loci.§.ul.¶Ad nonū.de hoc
pūcto ſunt uariè notāda. de re.iu.in obſcuris.& c.inſpici
mus p.per do.Io.And. & per do.Dy.per Compo.extra de
conſue.ſuper rub.& 15.di.illud de cenſi.ex parte.unde ſu
per hoc pōt ſic ꝓbabiliter dici quòd ſi i Ciuitate Veronæ
in tali uel ſimili caſu iudicatum fuerit ſecundum quā mē
ſuram menſurari debent illi mēſurę ſtandum eſt,ſi de hoc
non apparet ſtabitur ei quod iudicatum eſt in uiciniis lo-
cis.& ſi in locis uicinis uariè iudicatū eſt.ſeruabitur iudi
cium æquius,& ſi de his nihil apparet.ſeruabitur menſu-
ra palmorum conſueta in eo loco,uel regione ubi fuit da
7 tum priuilegium†ſicut dicimus in contractibus φ ſerua-
tur conſuetudo loci ibi contractus initus eſt. Hæc pro-
bantur in gl.ſupra allegata de conſue.cum dilectus. & c.
cum olim.de cenſi.ſuper eod.ff.de euic. ſi fundum. Nam
uériſimile eſt Principem locutum fuiſſe ſm morem re-
gionis.ubi autē de conſuetudine nihil apparet recurratur
ad expertos magiſtros in arte ſua.ſ.geometras ad aucto-
res ethymologiarū Iſidorum, Paplam , Hugutionem,Io-
ſephum & ſimiles , quibus credendum eſt in arte ſua . ad
8 hoc.ff.ſi.reg. l. ſi irruptione†& multa exempla in quibus
credendum eſt cuilibet experto in arte ſua.uide in Spec.
de proba.§ ſi.uer.hoc quoque. & de homic.in uer.ex par
te.a.& ſi iſti inueniuntur diſcordes ſtetur ſententię plu-
riū.ſicut accidit in Iudicibus ordinariis,de arbitris & ar
bitratoribus iura ſunt not. Si uero non pōt inueniri pars
maior,quia pari numero diſcordent,tunc uel largè inter
pretetur priulegiū,ut ſic maior mēſura accipiaꝛ nō obſtā

decre.ex parte de cēſi.quæ in alio caſu loquit,uel adea .... Princeps qui ſuum priuilegium declaret. ad hoc de off.ordi.c.ordinarij.§.ꝙ ſi.¶Ad ultimū reſpōdeo quod ſi hinc ad mille annos aliqd nō diceretis nō curreret pſcriptio,uel ſi curreret reſtitueret dummō iuſta cā fuerit non agendi.et dato ꝙ poſſetis & neglexeritis ius ueſtrū uſque ad xl.annos. Hæc pbantur in his quæ leguntur & not. de præſcr.auditis.& de priuile.accedentibus.Hoc nō allegādo ſed cōſulendo ſcripſi. Vnum tñ ſciendum eſt,ꝙ niſi habeatis domini.ſ.Canis de ſcala.tunc domini Veronen.cōniuentiā uel conſenſum nūquam agitis in ipſius ſcādalū. Sæpe.n.iura n oſtra omittimus propter ſcandalū fugiendum maximè tanti domini,qui nobis poteſt multum prodeſſe,pariter & obeſſe.

¶Federicus Petrutius Senen.

S V M M AE.

1 *Index ad quem appellatum eſt,ſi non ſit de cauſa principali inſtructus qualiter iudicabit.*

QVAESTIO CCII.

AVdiui ſæpe uos conſuluiſſe,ꝙ ſi appellatus in cauſa appellationis nō exhibet ſniam,& acta primę cauſæ ꝙ † iudex debeat pronūciare ſniam ſi quā apparet uires non habere per glo.Imo. poſitam de ſi.inſtr.§. perpetuus. Pro quo facit qđ no. Compo. de ele.c.1.in uerbo pſumitur.ubi not.ꝙ appellatus teneatur iuſtificare ſniam p ſe latam.Sed contra qūo poteſt Iudex appellationis pnūciare in cā appellationis niſi cōſtet appellatum ut nō.Compo.de ele. cum dilecti in ſi pro quo facit de ap.romana.§.ſi uero uocatos.Inſurgit ergo pplexitas,quia appellās dicit non poſſe habere ſniam,ex alia parte dicit Iudex poſito ꝙ reus.ſ.appellatus nolit exhibere ſententiam qūo poſſum pronunciare cum non conſtet qđ j.x.dies ſit appellatū.Rogo ut ſaltē hodie aliquid reſcribatis.Nō memini me cōſuluiſſe ſup dicto caſu.ſed audiui qđ dom. Raynerius de montebiano iā conſuluit ſecūdū glo.Inn.prædictā cōtrarium ꝙ allegatis.¶Sed placet quo ad præſentē caſum qđ no.Comp.de reſcri.ſuper literis in gl.j.§.itē pone.quod dictum approbat.Arch.de ap.romana.§.ſi uero uocatus.li.6.in 1.glo.

¶Reſponſio cuiuſdam Scholaris.

S V M M AE.

1 *Subſtituti officium inceptum an morte ſubſtituentis expiret.*

2 *Procuratoris officiū quādo expirat morte conſtituentis.*

QVAESTIO CCIII.

CAſus talis eſt.Papa commiſit alicui aliquod officiū quod exceret per ſe uel alium donec aliter duxerit faciendū.Itē † cōmiſit alij,quod exerceret iſtud officium noīe ſuo donec ad ſe duxerit reuocādū. Poſt incœptum officiū per ſubſtitutum,ſubſtituens moritur. ¶Quæritur nunquid expirauerit officiū ſubſtituti per mortem ſubſtituentis. Vr quod expiret. Addi. j. ¶Officiū iſtius.& primo qa finēs madati &c.de reſcr.cum dilecta de reſt.ſpo.piſanis.& de prab.cui de non.li.6.cum ſi.Sed iſte debet exercere officiū noīe ſubſtituētis,ipſe eſt mortuus ergo non pōt.Facit de reſcr.ſi gratioſe.lib.6. unde i hoc uidetur prodeſſe reſpectu primi cōmittentis cum ſit contraria forma mandati.Item iſte non uidetur eqparari delegato quia non delegatur in iuriſdictione cōtentioſa tñ ſicut delegatus tunc innuit Gof.in ſumma e.tit.i prin.

2 ¶Sed uidetur æquiparandum procutori cuius officium expirat per mortem conſtituentis in negocijs quo ad negocia iam cepta in iudicijs quo ad ea in quibus non eſt litem conteſt.ut de procu. procuratorem in cle.uel potius dicimus ſi habet iuriſdictionem in iſto officio ꝙ ſit æquiparandus officiali epi. cuius officium expirat per mortē officialis ut no.per Hoſt.& do.Io.An.in c.procuratorem in ul.gl.in cle.& hoc per illud c.& p c.romana de offi.ui. l.6.licet in d.c.Romana no.d.Io.An.ꝙ intelligatur de eo qui excōicatus commiſit officiū unde per iura allegata uideretur intelligere ēt re non integra,& qa æquiparāt ibi iſtū officialē procuratori.ſic mihi.G.p modo ur.Additio ſuper uer.expiret.Contrarium ur tenendū ſm ea quæ no. Io.An.de reſcri.ſi gratioſe in nouella.Lap.

Federicus Petrutius de Senis.

S V M M AE.

1 *Error in petitione uel probationibus, an reddat ſententiam nullam.*

QVAESTIO CCIIII.

VIcarius domini conſultorē aſſumpſit reddito cōſilio in platinne ſniæ elegit ſequi conſiliū cōſultoris: & cū conſultor cōſuluiſſet reū fore abſoluēdū ab inſtātia iudicij pp ineptā petitionem,uicarius

1 abſoluit ſimpliciter.¶ Quæritur an ſnia ſit nulla uel aliquā.Videbatur mihi per l.2.C. qn prono.non eſt ne. & ſſ. quę ſen.ſi.ap.re.l.j.ꝙ iſte error non redderet nullā ſniam ſicut cū nulla pbatione iudex diceret cū cōſtet de iure actoris ſufficiēter pbatum eſſe.ideo te condēno.& tamen nihil fuit probatū.unde non ur talis error uitiare ſniam. Contrarium ur no.ff.de arbi.l.qui arbiter.forte illa gl.intelligitur quā per uerba poſita in ſnia exprimebat ꝙ uolebat abſoluere.& ipſe poſtea concludēdo cōdēnauit.quiā hic manifeſtè aliud dixit q̄ mēte agitauerit.Sed in caſu p poſito mēs concordauit uerbis.qa credebat quòd conſultor cōſuluiſſet illū abſoluendū ſimpliciter.Sed ſi iudex dixiſſet ſic cū talis cōſuluerit talē fore abſoluendū ab inſtātia iudicij pp ineptā petitionē.ideo ſequens conſiliū ſuū eū à petitis abſoluo.hic manifeſtè exprimitur error. Sed in caſu propoſito Iudex non recitauit uerba conſilij, ſed ſimpliciter dixit ſequens conſilium &c.

¶Litera directā Federico ab amico.

S V M M AE.

1 *Perſonam unicam eſſe loco trium in eccleſia abſurdum & omni iuri diſſonum eſſet.*

2 *Epiſcopum poſſe diſpenſare quòd quis habeat in eadem eccleſia unicum perſonatum cum canonicatu & præbenda: qualiter intelligatur.*

QVAESTIO CCV.

AD aures cuiuſdam intimi ſeruitoris & amici ueſtri peruenit,ꝙ ſapientiæ ueſtræ conſilio commiſſum eſt,ſiue dēt committi.utrū eps Aretinus poſſit diſpēſarę cū quodā canonico Plebis aretinæ in archipresbyterum eiuſdem plebis electo,quòd dictū archipresbyteratum cui annexa eſt duplicata præbenda poſſit cum dicto canonicatu & eius præbēda inſimul licitè retinere quod non ſolum uidetur iuri contrarium,ſed communiter omnibus ciuibus Aretinis tam clericis quam laicis uidetur eſſe pernitioſum exemplo cum in dicta plebe 5.canonicorum.7.pbendarum ſit numerus,quarū præbēdarū de antiqua conſuetudine duas recepit Archipresbyter & de reliquis quinq; quilibet ex dictis canonicis hēt ſuā.& ſic ſi eps talē diſpenſationē poſſet cōcedere ſequeretur diminutio numeri canonicorum propter quod dicta plebs in ſpūalibus & tpalibus reciperet non modicū detrimētum,ut patet rectè cōſideranti utilitatē & neceſſitatē dictę plebis.Et ſequeretur ultra hoc magna abſurdi-

1 tas.ſ.ꝙ † una pſona eſſet triplex in eadē eccleſia quod eſt ut bene noſcitis ꝯtra oia iura de conceſ.pb.l.as.& qđ ibi no.& clare per Inn.& Ho.de preben.c.ul.in cle.& qđ ibi no.per Io.An.& melius per Pau.de Liaza.in prin.& in ſi.

¶Nec

¶ Nec obstat decre.1.de conue.lib.6.nec ca.super eo.de pben.eo.li.cum ibi no.ibidem per Ioan.An.in quibus iu
1 ribus.iu de tur innuit ꝙ † episcopus possit dispẽsare ꝙ qs habeat in eadem ecclesia unicum personatum cum canonicatu & præbenda.quoniam illud intelligo esse uerum in dignitate,personatu,siue officio nullam habente præbendam annexam.Et ad hoc facit odiosæ ambitionis recitatio,& iurium & opinionum cõcordatio & in casu in quo sentientis ꝙ episcopus posset cum tali dispensare ꝙ non credo ex alio capite præcluderetur sibi uia dispẽsandi cum dispensato,maximè cũ in isto casu concedi nõ debeat nec possit nisi ex magna & euidẽti utilitate ecclesię siue ex urgentum necessitate.de præben.exposuisti.& de elect.nostra deinceps.lib.6.Ad quod facit quod not. Archid.xl.distinctio.sanctorum.& de consue.c.1.lib.6.at in casu nostro nulla utilitas siue necessitas dictæ ecclesiæ hoc exposcit.nec uideo qualiter exposcere posset aliqua ratione.ergo &c.nec quod plus est ad hoc potest suadere præfati electi prærogatiua meritorum , quæ in eo non adest.

SVMMAE.

1 *Episcopus an possit dispensare ut quis sit canonicus & prælatus in eadem ecclesia.*

2 *Consuetudinem antiquam ecclesiæ non tolli iure consonum est.*

3 *Dispensatio contra iuris dispositionem quod aliter non subsistat, quodque alias etiam strictam interpretationem recipiat.*

QVAESTIO CCVI.

Reuerende pater de iure communi satis notum est , quod per adeptionem pacificam archipresbyteratus uacat canonicatus & prebenda † quos
1 promotus in eadem ecclesia obtinebat.de concess.preben.literas supra de præb.c.ultim.in clemen.Sed est uidendum an dispensare possit ut licitè possit præfatos canonicatum , & prębendam cum archipresbyteratu retinere,super hoc diuersitas doctorum.& ex glo . Inno.super c.literas colligitur ꝙ nõ potestis , sed Bert . ibi in fi.gl.innuit ꝙ sic.dom.Ioan.An.uidetur sequi Ber . de consue.c.1.lib.6. ad hoc facit de præben.cum in ecclesia lib.6 . Nam consuetudo potest operari ꝙ quis sit episcopus & præbendarius in eadem ecclesia, a simili dispensatio epi potest hoc operari cum consuetudo pendeat a tacitò cõsensu eius qui potest condere legem in loco. ff.de legi.l.de quibus. Ista pars mihi placet. sed non uidetur placere dom.Io.An.in c.ultim.de præbẽ.in cle.gloss.ulti. Sed secundum eius opi.cstat respondere ad c.cum in ecclesia e.tit.libr.6.Vobis ueruntamen licet dispensatio sit præmissa,nunc tamen potestis nec debetis dispensare,nisi causa subsit , puta necessitas uel utilitas ecclesię uel maxima prerogatiua personę,puta sublimitas literaturæ magnę,ut probatur. 1.q.ues.7.quasi per totum.& de pręben. de multa.& per Archi.satis patet Innoc.& Host.de elec.
2 licet canon.in uer.carere.Igitur cum sit iuri amicum,antiquam consuetudinem ecclesię non tolli.de consuet.c. antepen.& de consti.cum omnes.& de concess.prębend. ex parte.& tot sint instituẽdi in ecclesiis seruientes quot commode possunt susten tari ut est notorium iuris.& potius debet cultus diuinus augeri quam minui.de consti. ex parte. & gerere uices plurium personarum sit a iure prohibitum ut no.de prob.ex literis . & in reformationibus beneficiorum sit proximis scandalum euitandum ut de præben.cum teneamur.¶ Omnibus his diligenter pensatis habetis pensare & considerare & diligenter deliberare an tante sit utilitas ecclesiæ uel necessitas, uel prerogatiua personæ,ꝙ merito uos inducere possint ad dispẽsandum contra iura præmissa.si ita est dispensare potestis,alias dispensare non potestis nec debetis † & dispen
3 satio nulla est.quia contra iura erit.& in dispensationib. stricta uia agendum est de ele dudum.2.ad fi.presby.c.1. & 2.& de preb.nõ potest.1.6 . Valeat semper paternitas uestra.remitto nobis punctum

¶ Consilium do.Griffoli & Federici.

SVMMAE.

1 *Pedagia uel gabellæ quibus casibus possint a personis ecclesiasticis exigi.*

2 *Negociari seu mercari est rem emptam non mutatam uendere.*

3 *Negotiatio sit ecclesiasticis interdicta.*

QVAESTIO CCVII.

In Christi nomine amen . Nos Grifiolus Iacobi de monte polliano . ll . & Federicus de Senis , decretorum docto. & consiliarijs uel consultores assumpti a partibus infrascriptis super infrascripto puncto uidelicet an monasterium sancti Galgani ordinis Cistercien . ulteran . dioc . debeat soluere gabellam seu passagium de uena ferrea , quam faciunt deferri de insula Elbæ Pisaurum . & de ferro , quod faciunt deferri Senas & extra comitatum Sen. cuius puncti tenor , & cõtinens talis est.Nouerunt uniuersi &c.usque ad fi.¶ Viso & mature discusso puncto præfato , & auditis sæpe & sæpius allegationibus utriusq; partis,& ꝙ dicere & allegare uoluerunt & habito super eisdem communiter , & diuisim studio diligenti & ad inuicem collatione sæpius repetita,nec non cum dom.Conrado iuris utriusque perito,quem extra numerum susceptorum nobis in collega & tertium assumpsimus,ipso Conrado infrascripto consilio assentiente,dicimus & consulimus quod pręfatũ Monasterium & dominus Petrus ipsius Siudicus Sindicario nomine nõ possunt, nec debent compelli ad soluendum præfatum pedagium seu gabellam de uena prædicta , neç gabellarij possunt uel debent de dicta uena ferrea ut supra narratur pedagium seu gabellã exigere,& quòd domini & generales executores habellæ debent sua sententia pronunciare diffinire & declarare dictum monasterium ad dictam gabellam soluendam pro dicta uena nõ teneri,nec posse uel debere ad illam soluendam compelli causis & rationibus infrascriptis sub compendio narrãdis, & aliis propter breuitatem silentio committendis.
1 Generaliter enim prohibitum est † ne pedagia seu gabella ab aliquo exigatur & præcipuè a clericis,& ecclesiasticis personis.ut extra de uer.sig. super quibusdam & de censi.quamquam.li.6.¶ Ab ista ergo regula sic generaliter promulgata recedendum non est, nisi caueatur iure aliquo speciali.Sed uidetur ꝙ ab ista regula recedatur per prædictum.c. quamquam a contrario ipsius quod ar . est in iure fortissimum.de his quæ fi.a præla.c.cum apostolica.in fi.qui contrarius sẽsu innuit, ꝙ de rebus quas cã negociandi deferunt uel deferri faciunt clerici teneãtur soluere pedagium seu gabellam,at uena præfata defertur causa negociandi,ut gabellarij dicunt,ergo debent fratres sancti Galgani soluere gabellam seu pedagium de uena prædicta.Ad hoc respondetur multipliciter quòd illud.c.quaquam,a cõtrario sensu habet locũ in reb.pro prilis ipsorum clericorum,& non in rebus ecclesiæ. & ẽt sonuit de ui.& hon.cleri.c.ulti.de rebus autem ecclesiæ. & si in eis præfati clerici negocientur non est gabella soluenda seu pedagium quia delictum clericorum &c. de re iu.delictum.lib.6.cum sim.immo potius debeat applicari ecclesię in cuius ignominiam exercitata est negociatio ut accedat quod le . & no.de simo. de hoc cum similibus

bus & si clerici in rebus proprijs sũt negociati,uel ex tur
pi lucro acquisierũt.dummodo non competat repetitio
debet lucrum in usus pauperum per episcopum distribui
ut oo.Host.de testa.relatum.ij.super uerbo arbitrio.Secũ
do modo respondetur quòd deductio & translatio ilius
uenæ ut inde fiat ferrum seu coletur.ut supra præmissum
2 est,non fit causa negociandi.Nam † nogociari seu merca-
ri est,rem emptam non mutatam uendere.Emere uero ru
dem materiam,& illam per artificium.& secundum regu
lam alicuius professionis seu artis ad aliquam formã de-
ducere,non est negociari seu mercari.nec uogociatorem
seu mercatorem faciunt,sed artificem.& secundum diuer
sas species artificij denomioãtur artifices.ut lanifices,tex
tores,& aurifices,fabri,& similes,uṭ ꝓbatur 88.di.eiciẽs,
unde negociatio dicitur in commercijs.de uerbo.sign.fo
3 rus.Negotiatio † est clericis interdicta.artificium non ut
colligitur.88.di.per totũ.91.dist.clericis.de conse.di.6.
nũquam.& ita sentit etiam Arch.in prædicto.c.quãquã.
In proposito quidem fratres non uendũt uenam emptã.
sed subtilissimo artificio & ingenio faciũt & fieri faciũt
collari,distingui,& faciũt separari ferrum purum.ut om
nibus est notũ.Et si aliquis diceret ꝙ clericis & religio-
sis non est licitũ tale artificium.nisi quando propriç fa-
cultates non suppetunt.ut no.14.q.3.in fin.summæ ac ut
gabellarii dicunt,isti fratres plurimum abũdant etiã sine
isto artificio ergo &c.Rẽspon.primo ꝙ cõsiderata hospi
talitate forẽsium eleemosiois pauperum expensis cõuẽ-
tus,quæ omnino euitari nõ possunt.nec debẽt & aliis o-
neribus incumbentibus per anni circulũ necessario sup-
portandis sine illo artificio dicti fratres transire nõ pos
sunt.¶Præterea siue abundent siue non sufficit ad eorum
defensionem ꝙ hnc exercere nõ sit negociari per regulã
superius positam.¶Et tertio & ultimo respõdetur ad c.q̃
quã.ꝙ licet deferre, & deferri facere uenam &c.sit nego
ciatio cuius contrarium superius est probatum,nõ tamẽ
hoc ipso subiacent statutis & cõsuetudinibus patriæ ꝓ-
batur in eo quòd le.& not.de ui. & ho.cle.c.si.Caueant
ergò sibi gabellarij à pœna decre.quamquam de censi.li.
6.¶Plus placent solutiones præmissæ. nam in rebus in
quibus fit negociatio ipso facto perditur priuilegiũ.c.ul.
de ui.& bone.cle.quia loquitur de alijs rebus in quibus
fit negociatio. ¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Interdictum personarum,& interdictum locorũ in quo differant.*

QVAESTIO CCVIII.

CAsus talis est.laici Ciuitatis interdictæ ad pręsen
tationẽ epi illius ciuitatis an possint accipere pri
mam tõsuram ab epo alterius Ciuitatis nõ inter
dictæ.Super quo dicendum est;ꝙ sic ẽt ab epo ci
uitatis interdictæ dumtamẽ extra Ciuitatem & suburbia
& continentia ædificia,nã interdicta,ciuitate non debẽt
ibi audiri diuioa officia,nec percipi ecclesiastica sacramẽ
ta ẽt per illos,qui non sunt interdicti.sed aliũde uenerũt
& de priui.c.pe.j.respon.& de sen.excõ.c.j.in prin.& ibi
no.in §.adiicimus.sed extra ciuitatem & suburbia & cõti
nentia ædificia laici de ciuitate interdicta.possunt audire
diuina & percipere ecclesiastica sacramẽta. ut de sen.ex.
2 si sententia.ij.respon.li.6.Nam † interdicto populo,per-
sonæ quæ interdictæ intelligũtur in nullo loco possunt
audire diuina nec percipere ecclesiastica sacramẽta.& si
personç non sũt interdictæ sed ciuitas ciues nõ culpabi-
les.extra ipsam sunt liberi & capaces diuinorum & sacra
meotorum.¶Non obstat quod no.Inno.de spon.non est
uobis.ubi dicitur laici non possunt ordinari.Duobus.n.
modis põt intelligi, ꝙ laici nõ possunt ordinari uerũ est
ciuitate interdicta.sed extra sic.ut dixi.Secũdo modo po
test intelligi de laicis interdictis.Nam laici interdicti ne
ubi sunt capaces diuinorum,& sacramẽtorum, uel sepul
turæ ut patet in c.si sentẽtia.& c.is cui.& de priu. episco
porum li.6.Ad hoc de ele.cum inter A. & de cle.escom.
mi.c.ultimo.& quod no.Inn.de sepu.sacri.& isto secũdo
modo intellexit Inn.quod probo.nã ipse ibi dicit. quod
iõ clerici possunt ordinari.Iõ q̃a nõ sunt interdicti.ergo
laici oĩno nõ possent ordinari.Ideo quia sunt interdicti.
¶Nam Inn.& alij glo.crediderunt quod eo ipso quod lo
cus interdicitur intelligãtur interdicti homines illius lo
ci.ut ipse.& Bernardus.& alij notauerũt expræssè de ex-
ce.pręl.c.nl.& tamen nõ est uerum. ¶Repilogando dico
quod laycus ciuitatis interdictç nõ interdictus potest ab
episcopo illius ciuitatis intedrictæ , & multo fortius ab
alio episcopo ordinari extra Ciuitatem subrbia & conti-
nentia ędificia.
¶Respõsio cuiusdam cui dominus Federicus ostendit su-
pra dictam respõsionem ut eam impugnaret si posset hęc
sic seriose & deliberatẽ scripta nõ possem ita subito impu
gnare nec audire maximè scribentis qualitate attenta. Ta
men uidi ꝙ consueuit dicere dominus meus in dicta dec.
nun est nobis,simpliciter recitat dictum Ino.ualet ꝙ lay-
ci de loco interdicto non possunt interdicto promoueri
durante nec ibi oec alibi.Clerici autem sic . & allegat de
cre.si sentẽtia quç iudicicio meo non probat hoc,quia lo
quitur de laycis interdictis.& ideo inducendo illam de-
cre.a cõtrario,credo quòd satis probet propositum no-
strum,& mihi placuit hoc dictum quado audiui a uobis
dictum decre.si sententia.& adhuc placet nisi consultius
deliberarem.sed ad pręsens necessarium nihil mouet &
decre.de priuile.licet.j.responso.bene attenta,non cõtra
dicit supposito semper, quod populus Ciuitatis interdi-
ctæ non sit interdictus . ut uos supponitis . unde rogo ꝙ
quatenus hoc exemplatum ad exemplandum dignemini
comprestare.¶Item iura quç ratione interdicti prohibẽt
diuina ecclesiastica & sacramẽta hoc faciunt uel ratione
persooç interdictç.uel ratione loci interdicti. ut patet ꝑ
iura quç loquuntur de hac materia . Sed in casu in quo
hoc agitur persona noo est interdicta recipiẽs oec locus
in quo dicitur recipi nec ẽtiam conferens sacramentũ de
quo quæritur ut supponitis,& ideo non uidetur dubita-
tio.& ideo de iure & æquitate uidetur amplectanda hæc
opin.ut talis non puniatur sine culpa.de re.iur.siue culpa
li.6.præsertim cum interdictum personam istius non affi
ciat,& ipse sit extra locum interdictum, & casus iste noo
sit io iure expressus.facit de sen.excom.is qui li.vi. stan-
dum ergo uidetur regulę. nam quòd nõ prohibetur &c.
de elec.consti.eo.li.in fine.
¶Consilium Fede.supra infrascripto themate.

SVMMAE.

1 *Capitulum uacante sede administratione fungitur tã in temporalibus quam spiritualibus.*

2 *Creditor propter moram petendi non debet à iure suo cadere.*

QVAESTIO CCIX.

ARchipresbyter cuiusdam cathedralis ecclesiæ im
petrauit quoddam beneficium curatum pro aug
mento suæ prebẽdç,& in dicto beneficio posuit
Vicarium perpetuum,cui promisit dare annua-
tim certam quantitatem grani & uini. Interim dictus Ar
chipresbyter assumitur in episcopum & fructus dicti be-
neficij reseruãtur Archipresbytero futuro per Capitulũ
dictæ ecclesiæ.Vicario prædicto non fuit satisfactum de
his

his, quæ hère debebat annuatim à prædicto Archipresbytero assumpto in epm pro tpe dictus Archipresbyter, tenuit dictum beneficium, & restabat aliqua pars anni, pro qua debat dicto Vicario satisfieri. Quæritur quis teneatur sibi satisfacere, an Episcopus q fuit Archipresbyter an Capitulū, qđ reseruauit fructus futuro Archipresbytero.

¶In Christi nomine amen. Responsio ad præmissa.

1 ¶Capitulū uacante sede hēt administrationē in temporalibus & spūalibus, ut de sup.ne.præla.ca.pe.li.6.& habet custodire, & referre fructus, redditus, & obuētiones futuro successori.ut eo.li.de electi.qa sæpe.& hēt subire onera expensarū ut.e.ti.c.pē.i cle.† Et ad quē ptinet emolumētū, ad illū ptinet onus.C.de cadu.tol.l.una.& de re. iui.qui sentit.cū sua gl.†& usufructuarius tenetur ad onera & tributa.ff.de usufru.l.hactenus.& l.si pēdēte†& successor tenet soluere debita sui prædecessoris p utilitate ecclesiæ cōtracta.de solu.c.1. Ab eo igitur tpe quo cepit ad Capitulū uel aliū administratio ptinere tenetur Capitulū ad expēsas capellani. Quid si capitulū uoluisset aliū Vicariū, ubi iste nō fuisset ppetuus nonne nouo Vicario ministrasset expensas utiq;. Si dicatur q iste Capellanus debeat hēre salariū suū uel stipediū in principio anni,

5 † Respōdeo illud pactū qđ fuit appositū in sui fauorē nō dēt in eius lesionē retorqueri.C.de legi. quod fauore. &

6 de re.iu.quod ob gratiā.li.6.uel dicē quod licet creditor fuerit in mora petēdi debitū nō ppterea cadit a iure suo. ¶Itē dñs Archipresbyter fuit sibi obligatus ut Archipresbyter nō proprio nomine. Actiones igitur p & cōtra, nō. cōtra eū, sed cōtra successorēvel administratorē cōpetūt. Et si diceretur quod Archipresbyter iā perceperat fructus totius anni, ergo ipse tenet subire expēsas. Respōdeo pōsito fine præiudicio ueritatis. quod successor uel administrator possit agere cōtra illū Archipresbyterum uel eius hæredes: tamē ille Capellanus nō pōt petere ab illo expēsas, sed a successore, uel administratore. & si Capitulū non soluerit isti Capellano ipse posset agere cōtra successorem substitutum. ad pmissa facit qō disputata per Io. An.de re.iur.non est in mora li.6.ubi quæritur si Papa imposuit in chalendis Iunij decimā triennale soluendā in chalēdis martij, & tunc erat episcopus ecclesię Paduanæ.do.Io.q fructus collegit. & demū de mense Ianuarij trāslatus est aliam ecclesiam. Quæritur an ipse do.Ioan. uel eius successor teneatur soluere decimam in chalēdis martij, & determinat q successor poterit agere cōtra d. Io. ut restituat fructus quos pcepit pro rata temporis. Et sic uidetur mihi Fed.de Senis.decretorum doctori.

¶Consi.Fede.

SVMMAE.

1 *Episcopus iurans non alienare sine licentia, an non obstante iuramento poterit alienare cōsanguneo cum meliratione & c.*

2 *Alienationis appellatione an comprehendatur contractus emphyteoticus.*

QVAESTIO CCX.

IN Christi nomine amē.casus talis est.Quidā episcopus iurauit nō alienare sine licētia supioris, post hoc uoluit cōcedere cōiūcto suo, quādā terrā in emphyteosim perpetuā, cuius terræ extimatio, ascēdit ad unū flore. cū dimid.& ipsius redditus ascendit ad 5.solidos usq; ad.a.in

1 anno. Modo quæritur nūquid hoc possit per uinculū iuramenti, & si potest non obstante iuro, & consanguinitate an possit hoc facere licitè cum ipse episcopatus de pecunia ipsius episcopatus possit melioramenta facere, quæ uult facere ille consanguineus uidelicet reędificare unū molendinū sub dicta terrula. de quo molendino si fiat p cōsanguineū episcopatus ille habebit forte singulis ānis cētū florenos uel circa. Si uero fieret p epm tm haberet i duplo. Sup qbus habito cōueniēti studio dicēdū vř, q si epūs cōmodè pōt facere solus, a se, & de bonis epatus, non dēt hoc alij cōcedere qa prælatus sicut tutor nō solū dēt dāna uitare sed lucra quærere.ut 12.q.4.c.ult.C.de arbitu.l.quicquid. Sed an epūs possit hoc cōmodè facere a se, nō pōt dari doctrina sed relinquitur arbitrio boni uiri. cōsiderādo an ecclesia sit grauata ære alieno, quo abūdet i redditibus, an ipse epūs habeat unde sufficienter uiuere possit, & honestē statum, & dignitatē suā cōsiderata consuetudine regionis, & mō uiuendi aliorū eporū, quæ oīa sunt cōsideranda.ut no.de cle.nō resi.cōquerēte cū c.cōeor.suis.sed posito q epūs possit a se cōmodè facere. Quæritur an obstet iurum posito pro cōstāti q ex tali cōcessione episcopus sit acceptaturus in cētuplo plus q̃ primo hēret, uř dicendū q sic.quia nō est uerisimile q iurās hoc cogitauerit, uel uellet se obligare per iurm suū ad hmōi minima, uel quòd iurm suum sit impeditiuū tāti boni, nunquā.n.iuramentū est uinculū ad iniquitatē, nec seruandū est in damnū ecclesię.ut hoc probatur de iureiu.quintauallis.& c.ueniēs.& c.sicut.¶Ad quid optimè facit de eccle.edi.c. ul. cū sua gl. ¶Itē hmōi minima sunt exclusa a solennitate & rigore iuris ut patet 12.q.5.terrulas.& optimè facit quod no.de reb.eccle. nō alie.ut super. ubi gl. innuit q iuramentū extendit se ad possessiones simpliciter

5 inutiles, & allegat.c.terrulas.¶†Præterea licet uerbū alienationis d̄ exaccipi proprie significatione comprehendat contractū emphyteosis.ut de rebus eccle.non alic.nulli, non tamen de propria significatione.ut ibi no.ergo cū iuramentū sit stricti iuris, & stricta facienda sit interpretatio propter periculū periurij, ut colligitur de iureiu.c.pē. & de uerb.sign. cū clerici. Sequitur quòd in casu nostro uerbū alienationis d̄ exaccipi propriè & strictè. qnia proprietates nō sunt trahēdæ ad sequentia ut no. de uer. signi.ppterea. ¶Ex his concludo quòd generale uerbū non alienabo. intelligi ciuiliter, & in significatione propriè fm oēm modū intelligēdi. & fm uerisimilē intentionē iurātis, & ut nulla sequatur absurditas. & sic debēt intelligi uerba generaliter, & indefinitè prolata. ut no.deconiug.seruo.c.ij. Restat uidere an ppter consanguinitatē impediatur talis concessio. vř quòd sic ut.15.qō.2.hæc usus præstatio quæ sumitur.C.de sacrosecclē.auf.qbuscūque modis.& 39.di.in quibusdā cū duobus capitulis seq. Sed his non obstantibus dico quod ex quo fraus cessat potius debee uelle cum coniunctis contrahere, & eis bene facere quàm ex traneis ex quo ab extraneis non plus utilitatis consequitur quàm consanguineis. ut 56.distin. non satis.circa principium. & quod not.21.dist. omnino in gloss.ar.quòd. ¶Nō obst.aut. hæc usus præstatio. qa nō loquitur in casu nostro. Itē ibi iconomus est suspectus rōne officij. Itē solennitas illorū aut. nō seruabitur ad unguē in foro canonico, sed sufficit in talibus seruari. quod no.12.q.2.in summa. & facit quod no.de rebus eccle.non ali.c.1.in gl.magna circa mediū li.6. quod ex eo apparet quia cōcessionē de qua loquit.d.aut. & alias cōcessiones perpetuas nō facit iconomus sed prælatus cū suo capitulo. ¶Itē nō obstāt canones superius allegati. ut patet ex rubro & nigro qa loquitur q officia ecclesiastici iconomatus, & alia non debēt cōmitti laicis sed clericis & nō cōsanguineis. ¶Itē in casu nostro præsupponimus omnē fraude cessare, & cōsanguineos esse bonæ uitæ. & p hoc tolluntur suspitiones illorum canonum. ut ibi no.c. decedentes. Et ita consulo saluo semper consilio saniori.

¶Federici Petrucij de Senis.

SVMMAE.

1 *Ordinamentū non publicatum, uel sententia non lecta an sint efficatia.*

2 *Præcepta an præsupponant ea esse scripta ut ualeant.*

3 *Arbiter & arbitrator si in una parte iudicij processit ut arbiter, an in alia parte poterit procedere ut arbitrator*

Publi-

4 *Publicatio seu denunciatio an sint de substantia legis cõdendæ uel conditæ.*

5 *Subditi ut noua lege ligentur sufficit scientia uera uel præsumta.*

QVAESTIO CCXI.

Factum tale est.Iudex formauit inquisitionẽ cõtra Titiũ molẽdinariũ.In eo & de eo quod accepit a Martino eunti ad macinandũ ad molendinũ dicti Titij portanti bladum suis expensis.de xx.cuppis,unam cuppam.quæ.xx.cuppæ faciũt unã minã.Titius prædictus in iudicio cõstitutus respõdẽdo dictæ inquisitioni fuit cõfessus φ accepit à dicto Martino deportati suis expensis granũ ad macinãdũ ad eius molẽdinũ. de xx. cuppis unã cuppã.quæ xx.cuppæ faciũt unam minam. deinde dictus Iudex condemnauit dictum Titium in x. uigore cuiusdã ordinamenti conditi per Priores artium,sub anno.1339. die ultima mẽsis Aprilis.quæ dies ultima Aprilis fuit dies ultima officij dictorum Priorum, in quo continetur inter alia,quod nullus molendinarius accipiat pro multura & suo labore deportanti bladum ad macinandum suis expensis,nisi duas cupppas pro qualibet corbe.Cõtra quã sententiam & executionem ipsius fuerunt propositę quædam exceptiones uidelicet φ dictus Titius non deliquit, quia accepit de xx.cuppis unam cuppam,secundum formam ordinamenti communis Perusij tunc uigentis, in quo continetur φ molendinarij accipiunt pro multura a Kalẽdis mensis Maij usque ad Kalendas Nouembris portantibus bladum ad macinandum ad eorum molendina siue suis expensis siue alterius unam cuppam,de qualibet mina,quarum cupparum.15.faciunt minam, a Kalen.uerò Nouembris usque ad Kalẽ.Maij,accipiat pro qualibet mina unam cuppam,quarum.xx. faciunt minam φ ordinamentum fuit conditum In M.cccxxv. Et dicitur in exceptione quod nõ obstat illud ordinamentũ reuocatum

1 per Priores ex eo quòd nõ fuit publicatum. & etiam fuit oppositũ quòd dicta sententia nõ fuit lecta. Qui iudex uisis dictis exceptionibus pronunciauit dictã cõdemnationem non ualere, & nullam fore, & exequi non debere contra dictum Titium, & eius bona per ipsum iudicem, nec per aliquem alium officialem communis Perusij, & grauamina illata pro executione dictæ condemnationis reuocauit obstantibus exceptionibus,modo successor dicti iudicis uult facere executionem dictę pœnæ contra dictum Titium. Opponitur contra ipsam executionem, & contra ipsam condemnatione m,& contra confessionem factam in iudicio per ipsum Titiũ.uidelicet quòd dicta sententia non fuit lecta.Item quia in confessione,nõ cõtinetur quòd dictus Titius cõmiserit aliquod delictũ cum ipse acceperit secundum formam dicti ordinamẽti conditi a. M.cccxxxv.quòd tũc temporis uigebat. Item quòd iudex elegit uiã certã in procedendo.s.uiã iuris cõmunis non potest ammodo addi.¶In contrarium faciunt no.in c.Iacobus de simo. per me. in q.15.Lap.eligere uiã iuris municipalis.& de iure cõmuni hoc est quòd post cõfessionem requiratur sententia,aliàs ex sola confessione nõ potest fieri executio.¶Item quia per iudicem fuit pronunciatum & declaratum dictam sententiam nullam fuisse,& esse,& executionem fieri non debere, quę pronunciatio transiuit in rem iudicatam,dicitur modo per iudicẽ quòd illud ordinamentũ reuocatum per Priores fuit bannitum.die v.Maij de mandato domini Bernardi tunc Iudicis iustitiæ & appellationis curiæ Perusij, respondetur φ dictum bannimentum non ualet ea eo,quia nõ apparet de commissione facta preconi per dictum dominum Bernardum, quamuis nuper de nouo fit additum in subscriptione notarij rogatus a dicto domino Bernardo scripsi & publicaui, quia quamuis appareat φ notarius fuerit rogatus,non tamen apparet,φ fuerit mandatu pre cõ.nec habuerit licẽtiã bãniẽdi ab aliquo,quod a iure requiritur,nec cõtinetur i dicto bãnimẽto qđ preco bãnierit ex parte domini Ber.nec alterius officialis communis Perusij ea eo quod cõmissio & publicatio dicti ordinamẽti debuit fieri p Priores & non p iudicẽ iustitiæ ex eo quia dictũ bãnimẽtũ dicti ordinamẽti nũquã fuit in archiuo publico nec penes cõe Perusij uel officiales ipsius añ tps,quu dr dictũ Titiũ deliquisse,nec postper plures mẽses.& ea eo qa Stephanus, qui legit & uulgarizauit dictũ ordinamẽtũ preconi bãnięti. tũc tẽporis nõ erat officialis cõmunis Perusij,& ẽt quia dictũ bannimentum fuit factũ post depositionem officij dictorum Priorum,qui habuerunt arbitrium ab adunautia generali condendi dictum ordinamentum.Dicitur etiam per iudicem quod in dicta pronunciatione non fuit citatus syndicus Perusij, respondetur quod tunc temporis nõ erat syndicus in ciuitate Perusij cum tunc uocaretur officium Capitanei. & etiam quia ipse iudex, qui pronunciauit est officialis Perusii, & non requiritur quòd alius citetur etiam per iudicem, & non requiritur quòd sententia legatur per iudicẽ,nec nocet siue præiudicat quod fuit electa uia iuris cõmunis,quia cõtinetur in ordinamẽto Cõmunis Perusii quod pôt facere exacutionem ex sola cõfessione. & quod potest ut debet executionẽ facere de facto,& sic nõ potuit intelligere uiã iuris cõmunis . respõdetur φ illud ordinamẽtũ habet locũ,quãdo non fuit electa alia, quia debemus uitare legum correctionem.

Responsio Ferde.ad thema præcedens.

¶Super themate præmisso habita deliberatione sufficienti uidetur mihi Fede.de Senis, decretorum doctori, quòd successor dicti iudicis possit & debeat facere executionem pœnæ quæ debetu r ex nouo ordinamento facto in Millesimo trigentesimotrigesimoquinto ,die ultima mensis Aprilis,& publicatio die quinta Maij proximẽ sequenti contra illum Titium molendinarium tam uigore confessionis quam condemnationis secutæ.quia in confessione sua implicat transgressionem noui ordinamẽti quod extat.Restat ergo respondere ad ea,quæ opponuntur contra prædicta.Et primo non obstat,quod opponitur quòd sententia non fuit lecta,nam ea super abundanti iudex condemnauit illum,quia poterat iudex procedere ad exactionem pœnę sine aliqua sententia uel condẽnatione ut præsupponit inquisitor cõsilij lecta dicto iudici ex ordimento communis . Igitur si sine sententia potest procedi ad exactionem,quantò magis ex aliquali sententia præcedente. ¶Preterea per confessionem fit crimen notorium de coha.cleri.& molie.uestra.& c.ult. sed in notorio sufficit preceptum ut de transla.c.pen.de

2 cle.excom. mi. ¶Sed precepta possunt fieri sine scriptura,quia speciale in diffinitiua sentẽtia ut no.de re iudi c. ultim.li.6.i gl.j.ad hoc facit quod no.Archi.de pac c.ultim.in gl.pe.ad finem.uer.unde dic.li.6.ubi dicit φ nõ est necesse quod in notorio feratur sententia in scriptis.Itẽ non ob. quod una uia electa &c. Primo quia talem uiam non potuit eligere in preiudicium Communis, quia de facto debebat procedere, unde innuit eo cuius interest non poterat sic procedere.ut patet de uerb.signi.sæpe.in

3 si.in clem. ¶Item qui est arbiter & arbitrator, si cœpit procedere ut arbiter in aliqua parte iudicij postea potest procedere ut arbitrator pro hoc de iureiuran.quintaualis.unde si arbiter processit usque ad conclusionem inclusiue, potest postea ut arbitrator terminare dãdo sniam sine scriptis,ut no.Inno.de præscript.cũ ex officij.ubi idẽ dicit de illo qui habet ordinariam & delegatam potestatem , neque enim eo quod uoluerit iure cõmuni procedere statim renunciauit beneficio ordinamenti quod posset per ordinem procedere.ff.de mili.testam.l.3.ad idem C.ne tu.uel cu.l.3.& ultim. ¶Item non ob.quod sententia fuit reuocata &c.Primo quia debuit requiri ad defensionem

sionem sententię is cuius inter erat puta sindicus uel exa ctor condemnationum.& colligitur ex glo.Inno.de pro cura.in nostra.& facit quod ipse no.& Host.de re iudi.c. pe.in glo.ult.in prin.ubi dicit q si iudex ex officio suo ali quem priuauit prębenda,& illam contulit alteri ad illũ pertinet defendere dictam sententiam,& processus habi tus contra sententiam,illo non citato ei non pręiudicat, sic est in casu nostro.

¶Item licet reuocasset sniam ex defectu solemnitatis obmissę ex eadem cõfessione põt iterum ferri sententia ut de re iudi.c.ad probandum.& de ele.Si cõfirmatione li.6.¶Item non reuocauit confessionem quę sola sufficit ad exactionem faciendam.ut dictum est,supra circa qd aduertendum,quod hoc non opponitur quod ordinamẽtum ualuerit,q non fuerit publicatum ut debuit. Item est aduertendum q in publicatione dicũtur solemnitates quædam non apparentes obmissę.ut quia ille notarius non habuit commissionem.¶Item q erat extra officium &c.¶Item aduertendum quod non est certũ tẽpus determinatũ a iure ita quod cõstitutio inferioris a principe debeat ligare subditos sed est tempus arbitrarium. ut no.Io.And.in nouella in fi.lib.6.super data post Host. & Host.no.hoc in simili in summa de constitu.§.quando
4 constitutus in prin.¶† Item publicationes,& denũciationes fiunt solum pp ignorantes,ita q ipsa denunciatio & publicatio non est de substantia legis cõdendę,sed actus separatus per se a lege,ad hoc facit q no.de reg. iu. cum qui.de sen.excom.cum ab homine. ¶Ex pręmissis sic dico, quod cum post bãnimentum factum publice in locis consuetis per pręconem talia facere consuetum inde ad plures menses & plures ut pręsupponit inquisitor consilij ille Titius fecerit contra ordinamentum.pręsumitur sciens, quia quantum ad sententiam & ignorantiam,nõ refert obmissio secretę solemnitatis. Nam posito q omnis solẽnitas fuerit obseruata in publicatione quę supra dicitur prætermissa,nec plus nec minus sciuissent dictũ ordinamentum.Hoc ergo solum quærendum est, & an molendinarius ille possit prætendere ignorantiam.Et est dicendum q non,ex quo sic publice fuit bannitum illud ordinamentum.1 2.q.2.qui & humanis,de postu. præla.
5 c.1.& quia ma.accusa.pos.c.ul.Sufficit ergo † sola scientia uera. uel præsumpta ut ligentur noua lege subditi, ut in dictis iuribus de const.c.2.li.6.Nõ enim refert qs renũciauerit.ff.de peti.hære.l.Item.§.a quo optime facit de elec. c.causam.ibi nisi ad appellatum &c de for.comp.c.ult.§. si uero in clemẽ.Facit qõ disputata de dona.inter uirũ & uxo.c.4.ubi terminatur,q mulier quæ communiter putabatur uxor & propter latens impedimentum non erat si adulterator non potest se defendere eo quod re uera nõ erat matrimonium.Sic in casu conuerso excusatur, qui uxorem publice repudiatam duxit licet de iure repudiũ non tenuerit.ff.de adulte.l.pe.¶Est enim differentia inter obmissionẽ solemnitatis apparentis,& secretæ. ad hoc de reg.c.ul.in clem.& ideo illud peremptorium non artauit, quia in propositione eius defecit apparens solẽnitas.& sic potest intelligi.ff.quæ sen.sine app. re.l.1.ad fi. optimè facit ad præmissa.ff.ad l.Corne.de fal.si quis legatum,ubi tenetur quis crimine falsi si sibi ascribat in testamento quod non habet esse a principio.puta quia falsum,uel quia filius erat præteritus,tamen habebat figuram testamenti,& erat perfectum exteriori & uerisimili forma.sed si testamentum non habebat esse,nec erat perfectum exteriori & uerisimili forma, non tenetur pœna falsi id scribẽs, hic adde quod no.de reg.iu.nõ est sine in solutione qõnis in mercuri.per Io.And.ac si proposito illud bannimentum habuit exteriorem & uisibilem formam & perfectionem.s.bannimentum consuetum, ita q uerisimiliter potuit peruenire in notitiam subditorũ ut sub compendio cõcludam subditi nõ possunt referre qõnem q solemnitates non apparent, & fuerunt obmissæ quia & si interuenissent.& quia publicatio est actus per se separatus,& ex interuallo & fit propter ignorantes ut dictum est supra.

¶ Verba do. Griffoli de Monte Pulciano respodentis domi.Federico de Senis.

S V M M AE.

1 *Incompetentia actionis duobus modis consideranda est.*

QVAESTIO CCXII.

x QVando proponitur actio incompetens & inepta † aut de ineptitudine constat a principio,& tũc debet libellus lacerari.ut l.1.ff.de offi.assess.& l. 2.in fi.C.ut nemo priua.prædi.su. Et exemplum huius est si peto a te decem quæ tibi mutuaui, quæ prædicta peto per actionem ex locato, si autem a principio non constat de inepta petitione & actione,sed ex postfacto factis probationibus tunc,absoluitur conuentus ab obseruantia iudicij uel prõnuntiatur intentione non tenere,q idem est.exemplum huius patet in c.examinata. de iudi.nam ibi actor proposuit rei uen.at ius patronatus.rei uen.non datur possessori.quia possidenti ultro in rem actio non defertur.ut ff.uti possidetis.l.1.§.interdũ aũt.¶Itẽ datur ↄtra possessorẽ.uel eũm qui hẽt facultatẽ rei restituẽdæ.ut l.officiũ.ff.de rei uẽ.unde in c.examinata agens possidebat.& cõuẽtus nõ possidebat,unde cum ex pbationibus,nõ apparet cõuentũ posse teneri rei uen. neque actor; competere etiam quantum ad formã agendi in rem si possessor apparet ex probat.actionem ineptè propositam,& sic pronunciandum intentionem non tenere.simile est in ca.cũ ad sedem, ibi enim actor petit restitutionem rerum quas asserunt ad se pertinere.& sic petitorium & possessoriũ intentauit & proposuit interdictum unde ui.unde a principio poterat interdictum cõpetere si probaretur spoliatio.cum ergo in processu non fuerit probata spoliatio ineptè fuit petita restitutio per interdictum.Ide est si ago institoria contra dominum ex contractu serui præpositi in merce dominica, & in processu non probo me credidisse in merce dominica, sed peculiari apparet ex probatis me inepte petiisse. & consequenter pronunciandum intentionem nõ tenere. Idem si ago institoria,quasi in merce dominica mutuasse & pbo mutuasse non in merce olearia,sed seruo præposito mutuis pecuniis recipiẽdis male.i. si ineptè egi ergo &c.ut ff.de ins.sed & si pupillus.§.si institoria.& l.habeat.& ita sentiunt doc.& gl.nostri.

¶Responsio Fede.ad Ministrum Minorum de prouincia Tusciæ an in numero Monialium, qui debet esse in monasterio sanctæ Petronillæ prope Senas computẽtur seruitiales monialium quęstuarię, & quę extra monasterium pro eleemosinis & aliis negociis monasterij exire consueuerunt.

S V M M AE.

1 *Seruiales an & in quo a monialibus differunt.*

QVAESTIO CCXIII.

AD ultimum quod dico seruiales non debent haberi in numero monalium. primo quia si serultiales & moniales pari passu censerentur
1 † non debuerunt diuersis uocabulis nuncupari. C.de codi.l.si idem.Item de professione & uita ipsarum regula uel constitutiones regulę non fecissent capitulũ separatim p se.Itẽ si cõprehẽderẽtur sub numero monialium nõ fuisset eis licitum exire clausulam ante tempus Benedicti xij.de sta.mo.c.uno.lib.6.& tamẽ erat eis licitũ exire cũ licentia tãtum ut patet in themate. ¶ Item natura correlatiuorum est,ut unum non sit alterum. ut de

baptis.

baptiſ.debitum ſed ſeruientes &dominæ.ſ.moniales quibus ſeruitur,ſunt correlatiua,& ad oſtendendum ꝙ non debeant haberi in numero,patet quia non tenetur ad diuina officia.Item nõ habent uocem in capitulo,ſicut nec conuerſi minorum & prædicatorum qui reſpectu fratrum eccleſiarum qui ſunt aſtricti ad diuina officia laici reputantur,ut de elec.ex eo.lib.6.& ibi per Archi.ad pdicta facit de cenſi.quanto.& de priu.c.pe.ij.reſponſo.lib.6.Itẽ in libris fornimentis & prouiſionibus monaſteriũ non grauatur de eis ſicut de monialibus. Item nunquam familiares cõueniunt ſub nomine conuentus uel canonicorum ut de priui.per exemptionem.& c.pe.li.6.Capellani quidem & perpetui ſeruientes nõ ueniunt ſub nomine capituli uel canonicorum,de cle.non reſi.c.pen.& no.de elec.c.1.Et ſi diceres profeſsiones faciunt ſpecialiter,ut aliæ. ergo pariter cenſeri debent,non ſequitur,nã tacitè & expreſsè profeſſus quo ad ſubſtãtiam obligationis ſunt pares, & tamen in aliis differunt de elec.nullus.li.6.Item conuerſi prædicatorum & minorum ſunt ueꝛe profeſſi & ueri religioſi.& tamen non faciunt capitulum ſed ſunt ſeruientes non uidetur de hoc dubitandũ. Conſultatio domi.Federici ad do.Paulum de Leaza. de Bon.dum ſtudium erat Senis.

SVMMAE.

1 *Sindicus a maiori parte capituli conſtitutus an poſſit a minori parte reuocari.*

QVAESTIO CCXIIII.

IN anno.M.cccxij.Abbas cũ vii. monachis qui faciebant totum capitulum conſtituit ſindicum ad negocia & cum libera.In an. M.cccxiiij.Idem Abbas cum duobus uel tribus monachis,cum quibus dixit ſe facere totum capitulum reuocauit dictum ſindicum,& reuocatio peruenit ad ſindicum.& aſſignatus fuit ſibi terminus ad contradicendum reuocationi,& infra terminũ nil oppoſuit,poſt hoc inde ad aliquod tempus dictus ſindicus ſic reuocatus forte credens ſe non reuocatum de iure,aliquid fecit nomine monaſterij,uel uendidit,uel qui quam aliud fecit,modo coram iudice petitur reuocari,ꝙ factum eſt per talem ſindicum reuocatum, & producta eſt reuocatio in iudicium & nihil eſt & oppoſitum cõtra
1 eam infra terminum . Modo quæritur † nunquid dictus ſindicus dicatur reuocatus,& allegatur una ratio ſola, ꝙ reuocatio non teneat,uidelicet quia totum capitulum nõ fuit præſens in reuocatione,cum enim appareat quod in inſtrumento ſindicatus fuerunt ſeptem monachi.& in reuocatione non fuerunt duo uel tres,ergo a minori parte capituli.Et dicit iſte arguens ꝙ præſumitur ſeptem monachos fuiſſe præſentes in monaſterio ex quo non probantur mortui uel abſentes, reſpondetur ꝙ ex duo Abbas cũ duobus uel tribus monachis dicunt ſe facere totum capitulum,præſumitur totum capitulum,niſi ab aduerſa parte probetur plures fuiſſe monachos,& in loco unde ad talia uocari debuiſſent.& facit ad hoc de his quæ ſi.a prælа.ea noſcitur.& ibi de hoc per Inno.immo uidetur ꝙ ſolus Abbas poſſit reuocare,ſuper quo uide no.per Inn. & Compo.de elect.in cauſis,& per Inno.de teſti. præſentiũ in prin.Item dico ꝙ ſindicus iſte non poteſt allegare contemptum aliorum monachorum dato ꝙ fuiſſent præſentes in monaſterio & non uocati. Sed ipſi contempti poſſunt hoc dicere,ad hoc de dona.inter dilectos. §. procu. & ibi de hoc per Inno.hæc non ſunt pro allegationibus. ſed pro mortuo rogo uos ut de litera ueſtra ſiue ſigillo ponatis quod ſentitis,ſi ſine labore haberetis iura & rationes,eſſem contentus ꝙ poneretis alias non curetis.

Conſultatio Fede.ad Abbatem de Podio Boniti.

SVMMAE.

1 *Duobus in eodem iudicio contendentibus quorum unus allegat filium nil poſſe agere ſine patris conſenſu, & ſic eum eſſe in patria poteſtate, alter replicat filium non eſſe legitimum,nec eſſe ſub patris poteſtate: cui incumbat prima probatio.*

QVAESTIO CCXV.

AGit quidam quem conſtat habere patrem coram iudice opponitur,quod cum ſit in patria poteſtate non poteſt agere ſine patris conſenſu replicatur quod non eſt talis natiuitatis ꝙ ſit in patria
1 poteſtate. Quæritur † quis habeat probare ad excipiens quidicit actorem in poteſtate,an replicãs qui dicit ſe nõ legitimum. Et credo quod hoc quærere ſit idem ac ſi quæreremus nunquid in dubio præſumatur quis legitimus uel illegitimus,natus de matrimonio uel non,& text. de cre. lator qui fil.ſint leg.probat quòd præſumatur legitimus , uide quod ibi ſcripſi. per Io.And.de regu.iur.infamibus lib.6.& hoc clare dicit Inn.in c.lator.in 1.opp. tamen ipſe & Ber. & Hoſt.innuunt quod quia conſtabat de matrimonio.Iccirco habuit ille probare quòd matrimonium non fuerit legitimum.& hoc uidetur corroborari per decre.peruenit eo.titu.& per gloſſ.ibi poſitam.& per c.illud de præſump. & per glo.eiuſdem.c.ſed quare & hoc uidetur prima facie uerum & ſic legenda uidetur decre.lator tamen.uide per Hoſtien.in dicto.c.illud .qui plene de hoc recitat,& per Goff.de clande. de ſpon . in ſumma.Ego enim eos non uidi,quia adhuc non feci reportari ad domum libros quos foras niſi eum ad Cõmiſcatum aſſeſſi.

¶Conradus de Stradella ad do.Fede.de Senis.

SVMMAE.

1 *Conceſsio ſimpliciter facta omne id dicitur includere quòd illam perficit, & plenam probationem.*

2 *Papa uel legatus conſtituens Iudicem ſuper violentijs & iniurijs monaſterio illatis intelligitur per omnẽ modum conceſſiſſe,per quem veritas melius habeatur.*

3 *Teſtes ſuper crimine recipere indiſtincte etiam ſine lit. conteſt.iura permittunt.*

QVAESTIO CCXVI.

DOmino Fede.ſalutem cum aliquid cõceditur & omnia quæ commiſſum plenum faciũt intelligũtur conceſſa,ut in auth.ut liber.de cætero.§.j.in gl.ut ingenui nati &c.colla.6.ibi
1 not.habetur quod † cui aliquid cõceditur.& ea quę illud ad plenum faciunt intelliguntur conceſſa &c.multomagis ea ſine quibus ceſſum non poteſt habere effectum.ut c.Præterea de offic.delega.nec ualet quod dicit ea , quæ ſunt imperij in delegatum tranſire non poſſunt , quoniã hodie iure nouiſsimo non eſt uerum ut in auth.de col.§. ad hoc prohibemus.uer.ante ꝙ &c.ibi uices eius agentes inſtituere , qui præter ultimũ ſupplicium &c.& hoc eſt uerum præcipuè iure canonum ut in c.uenerabili de offi.delega.ibi ad inquirendum delegatus proceſſit &c. & no.de offi.ordi.c.quo ad ſedem in glo.1.in ſi.Papa igi
2 tur uel legatus † conſtituens iudicẽ ſuper uiolentiis , & iniuriis illatis monaſterio intelligitur cõceſſiſſe p omnẽ modũ,per quem ueritas melius illati criminis habeatur.& ad excludendam uiolentiam & iniuriã procedatur tamen in odium delinquentis & fauorem paſſi iniuriam concedatur.uide quod no per Inn. & Hoſt.de off. delega.cum olim dummodo non ad pœnam criminaliter.

ter. Sed ad emendationem damni & iniuriæ ciuiliter pro cedatur, ut c.conquestus in fi.de fo.compe.& quod super ео crimine ciuiliter queritur an possit inquiri de officio ꝑ talem iudicem constitutũ. maxime pro uiolentis, probatur in aut.de col.§.Si iubemus iudices tã militares quã ciuiles per se requirere eos qui latrocina uel uiolentias committunt &c. ¶ Et notate quia dicit per se &c. & ut nul li iudi.§. & hoc ubi damnum læsis in duplum restitui. & hoc etiam sentit Inno.de accu.cum oporteat in gl.dic ꝙ ubi in literis inquisitionis &c.in fin.ibi & quod est no.di gnum probato crimine in modum inquisitionis nedum pœnam imponeret sed & læsis damna restituit.& non so lum quando principaliter quæritur de crimine sed ciuili ter intentatur ut in proposito casu.sed alias ad ueritatem iuuandam parte deficiente, per inquisitionem ciuiliter ꝓ cedere.ut l.inquisitio ueritatis.C. de fol. & l. præsenti.§. sane.de his qui ad eccle.confu.& §.præcedenti.ibi execu toris sollicitudine perquisite &c. & ibi tanquam inquirè di uolumus esse cautelam &c. quinimo & arbiter cuius est arctissima potestas nedum de necessariis uel utilibus ad perfectionem commissorum, sed & super accessoriis ex officio solo sententiam ferre potest.ut l.nõ distinguemus.§.de officio.ff.de arbi.in glo.no.arbitrium in fi.Cum igitur hic delegatus maior sit ordinario, quinimo & generali Legato in causa commissa multo fortius prædicta potest uidelicet.per modum inquisitionis super inuasione & spoliatione factis contra monasterium exigente cõ tumacia manifesta criminosorum prædictorum nedum nera uel ficta ueritatem perquirere.Et maxime ubi de de licto quæritur spoliantis.ꝙ ut est casus in.c.consultationibus in fine de offi.deleg.nec uerum est quod illi c. con tradicat c.accedens.j.ut lite nõ contest.quia nõ loqui tur i crimine spoliationis. sed sola ciuili restitutione in integrum minori uel ecclesiæ concedenda.Sed io d.c.cõ sultationibus in fi.no.Inn.quod etiam in dicta restitutio ne in integrum testes lite non conte.recipiuntur in cõtu maciam partis aduersę ibi.in fin.per tres menses.Sed per quatuor fuerunt in eorum contumacia expectati priusquam inquirerent ut acta probant. ¶† Præterea nedum

3 in crimine spoliationis, sed omnium criminum est iure ꝑ missum testis lite non conte.recipi, nec distinguitur ciui liter uel criminaliter intẽtetur.ut in c.quoniam frequen ter.§.sunt & alij.ibi excessiuũ inquisitio &c. ut lit.nõ cõ test.¶In proposito etiam nulla est ambiguitas.quia & cõ tra ipsos tanquam notorios rebelles & contumaces pro cessum existit ubi nullus iuris ordo seruandus est.ut.cap. quia facris de filiis presb.& c.super eo.de test.cogen.& l. ea quæ.C.de acc. ¶ Præterea ca.exhibita nihil ob. quia ibi de nullo crimine quærebatur, sed de uiolentia & mu ria in proposito casu. Sed tamen in usura dicatur per inquisitionem procedi.sed & in eo casu omnis est iuris ordo remissus ex noua cõstitutione Clementis de iudi.c.2. multo fortius in hoc casu uiolentiæ & rapinæ ubi retinent interitum bona monasterij.& illis fruuntur in dam num,& in periculum animarum ipsorum.& si non possent per contumaciam procedi per modũ officij ex illato crimine neque iure actionis.ita illi ex sua contumacia& rebellione lucrarentur & meliores condicionis essent ꝗ̃ iuri parentes,ꝙ est negandum.ut c.contiugit.de dolo & contu. Quod autem dicitur eos in prolatione sententiæ fuisse non contumaces,non est uerum,imo ter,&peremptorie fuerunt & personaliter iuenti & citati.ut patet ex actis.ualere.¶Sequitur additio super uerbo talem. Contra uidetur facere quod not.per Io.An.& Hosti.de Iureiur.c.ad nostram.2.per Io.An.in nouella de fo.compe.c. laycus in glo.licet tamen. ¶Consilium Feder.de Senis.

S V M M AE.

1 *Verba ista relinquo.c.fratribus prædicato. & fratribus Mino.c. & omnia alia bona mea relinquo tali distribuenda pro anima mea prout sibi placebit cuius sint naturæ.*

2 *Approbatio plurium doctorum quid in opinionum diuersitate conferat.*

QVAESTIO CCXVII.

FActum est tale.Quidam nomine .P. ueniẽs ad mortẽ dixit in pñtia unius fratris de ordine pdicatorũ duorum secularĩũ .s. unius masculi & alterius

1 fœminæ.ista uerba uidelicet.†Ego relinquo fratrib. pdicatoribus de Meuania c.libras, & Fratribus Minorib. in eodem loco c.libras.& omnia alia bona mea relinquo fratri Petro de dicto ordine prædicatorum per ipsum distribuenda pro deo & anima mea prout sibi place bit.& decessit.modo quæritur quem effectum & efficaciã habent prædicta quid iuris. Nam ueniunt uenientes ab intestato .& dicunt ꝙ prædicta uerba de iure nullum sor tiuntur effectum.relcribatis ergo quid iuris cum allegationibus iuris. ¶Præmissa dubitatio non habet argumenta pro & contra, sed solum est uidendum quomodo intelliguntur duę decre.positæ in ti.de testa.quę incipiũt cum esses.& c. relatum super quorum intellectu triplex

2 est opi.¶In diuersitatibus.nanque opinionum illa eligẽ da est, quę à pluribus doctoribus approbatur.& in quam omnes opi.recidunt,& regur obtinent qui potiora iura habent.ad primum.xx di.de quibus &c.de libellis ad fin de arbi.c.1.lib.6.&ff.eo.ti.l.diem.§.si plures.Ad tertium C.de edic.diui adri.tol.lult.& de proba.licet & de iurepa.c.suggestum.de conuer. infide. c.2.cum fim. ¶Ad pro positum tota superior uoluntas uersatur circa pias causas. Nam in legato facto fratribus non est dubium de hæ redis institutione nõ vĩ adhuc dubium, nam per illa uer ba pro deo & anima mea uidetur sensisse mu riens ꝙ bo na sua distribuantur inter pauperes, & alios pios usus. Ad ꝙ facit ut dicit Inn.de testa.cum tibi in prin.gl.ul.Cũ ergo tam legata quã hæredis institutio fuerit ad pias cau sas,sequitur ꝙ talis uolũtas de qua constat per duos ido neos testes ualida fit.& in hanc sententiam quasi omnes opinio.in illis decretalib.recitatæ consentiunt.Nam una est opi.ibi no.2.q.4.in summa in fi.ꝙ illę duæ decretales derogent omnib. iurib.ciuilibus ampliorem numerũ testiũ requirentib. ¶Alia est ꝙ restringatur solum,quo ad pias causas per c.relatum. Alia est ꝙ ad non pias causas requiritur præsentia presbyteri in aliis non,ut no.in Spe cu. de instru.ædi.§. compẽdiosè uer.per ius canonicum. Post istas opiniones recitatas,dixit Io.And.si de his opinionib.tenemus quòd cõsuetudo seruat,uidelicet ꝙ in re lictis ad pias causas, & in terris subiectis ecclesiæ stabimus his decretalibus, ut duo testes sufficiant.Sed in casu nostro concurrunt ista duo.quia in terris ecclesię, & ad pias causas,testimonium fœminæ parum curo, si adiu uat.quia quo ad talia non est idoneus testis,ut inst.de teста.§.testes.& no.de uer.sig.forus io fi.Et ita uidetur mihi Fed.de Senis decretorum doc.

¶Dominus Nicol.contra aduocatos Sen.ad Fe.Et qõ fuit an familiaris qui de salario cum domino non conuenit possit petere salarium.

S V M M AE.

1 *Argumentum a sufficienti partium enumeratione ualidum est in iure.*

2 *Concessum in uno quod in alio intelligitur esse prohibitũ.*

3 *Operas alicuius conducere consuetus non præsumitur gra tis postea conduxisse.*

QVAESTIO CCXVIII.

DOmine Fede. si non fallor quod contingere leue foret.exceptio opposita contra libellum Cyaili,ꝗ ex peritur

peritur contra dominum fratrem Angelum ualidissima est,quia nemo sine actione experitur ut l.quoties.§. qui temporali.ff.de admi.tut.l.si pupill.§.uideamus.ff.de nego.gest.Sed ex propositis in libello actio non resultat.qa nec obligatio. Sed hic nec obligatio ex contractu.nec ex quasi contractu,nec ex delicto,nec ex quasi delicto.ergo
1 nulla†arguendo à sufficienti partium enumeratione. sed non oblatio nec actio,quia filia sine matre esse non pōt, sed obligatio est mater actionis,ut l.licet §.ea obligatio. ff.de procur.¶Nec obst. quod de aduocato dicitur, ꝙ ibi puto speciale,nam & alia sunt specialia,quia ex nudo pacto datur actio.ut.l.j.C.de suffragio,regulariter cōtra ut l.iurisgentium in uersi.igitur nudo pacto,de pact.¶Vnde uenia à Speculatore obtenta,& a quocunque alio contrarium sentiente uidetur mihi dicendum,libellum nō procedere forma sua.Item si aliquis sciens se non teneri aliqnid de suo alicui impedit uidetur donare,ut regula iuris cuius per errorem.ff.de reg.in.nec distinguuntur ope-
2 ræ.¶†Item quod in uno conceditur in alio prohibetur ut l.maritus.C.de procu.unde si in aduocato hoc inductum est,ergo in cæteris contrarium. Nam si hoc priuilegium habent aduocati,ergo in contrarium est ius commune. ut l.j.in fi. ff ad municipa. & ista puto uerissima. ¶ Item dico quod si Senis nulla est cōsuetudo ꝙ famulis satisfiat si de mercede cum domino non conuenerunt,nec qualiter satisfiat,de hoc tamen non curo argumenta æquitatis prudenter inducta non sustinentur, vbi æquitas non est scripta ut no.in l.inter æquitatem supplere supplenda & corrigenda corrigere viderur contra scripta.14.q.5.non sane potest responderi quòd ibi præcessit conuentio.

¶Dominus Gritfolus.ad idem.

3 ¶Videtur salua latiori deliberatione, ꝙ † si præfatus domicellius consueuerat operas suas locare,& dominus cōducere operas ministrorum quòd salatium siue merces debeatur eidem saltem usque ad summam quam alterius opera & ministerio dominus fuisset conducturus.argu.ff. de condi.inde.l.si non sortem.§.libertus uer. Sed hoc nūquid.& per hoc.C.de fundo patri.l.fin.lib.11.ff.de dona. l.in ædibus.in prin.uide 1.q.1.sunt nonnulli per Archi.

¶Desloratio literarum domini PaPæ Feder.

S V M M AE.

1 *Abbas uel monasterium scientes monahum literas Papæ uel bullam Papæ falsificasse,non possunt ipsum recōciliare; quia per solum papam potest absolui.*

QVAESTIO CCXIX.

Si notorium vel Abbati vel alias indubitanter cōstat
1 † quod ille monachus commiserit falsitatē circa literas domi.Papæ siue in bulla,siue in carta,siue alio modo,non potest dictum monachum reconciliare, ut tractet eam ut alios monachos,cum ipse sit excommunicatus per c.ad falsariorum.de crimi.fal. & non potest absolui nisi per Papam ut co.tit.dura. & in isto casu Abbas debet uicinos Episcopos inuocare ad degradationē eius,& sic degradatum tradere seculari curiæ.ut in ca.ad falsariorum.& facit duod no.de priui.cum & plantare in 6.glo.Si uerò non constat Abbati. sed habet eum uehementissime suspectum.tum quia ille monachus publica laborat infamia, tum quia literas non ostendit sibi, tum quia illas ostendit Pluribus qui dicunt dictas literas deuiare a stilo curiæ Romanæ propter alia superius narrata,dico ꝙ si dictus monachus uenerit in fortiam dicti Abbatis dñs Abbas debet alterum facere de duobus uidelicet,uel mittere eum sub fida custodia ad Romanum Pontificem.uel eū carcerare,& in bona custodia detinere donec Romanus Pontifex per literas uel nuncios domini Abbatis certificatus uoluntatem suam responderet.ut ꝓbatur de rescrip.c.2.de cri.fal.c.2.& 19.dist.in memoria. ubi de hoc in fine.Si uerò Abbas ista negliget,et cū facere posset non immerito fautor ipsius dici posset de sen.exc. quanto.2.q.7.negligere.23.di.error.& 1.q.7.nec regiminis cum similibus.

¶In Christi nomine amen.Allegationes Fede.

S V M M AE.

1 *Simplicitas dicitur ueritatis amica nec uerborum multiplicatione utitur.*
2 *Iudicis incompetentis officium etiam sine exceptionis ope quando nullam habeatur.*
3 *Soluens iussu iudicis an sibi appellandi beneficium præcludat.*
4 *Testes multimodè redduntur ad probandum inepti.*
5 *Crimen irregularitatis,quod ex contemptu clauium grauissimum est.*

QVAESTIO CCXX.

1 Veritatis amica simplicitas†non quærit coniuncta siue uerborum adminicula.Iccirco scribentis defectum suppleat ueritas,& consultoris circūspecta prudentia.Factum ita se habet dominus Vicarius Generalis Senen.Episcopi dicens se ad hoc habere speciale mandatum,per uiam inquisitionis,processit cōtra & aduersus dominum Cy.& Vannutium,quos in sua inquisitione præfatus Vicarius infamatos esse pręsupponebat,testes ex suo officio recepit Vicarius, protestationibus primo præmissis contra personas,& dicta testium dicti do.Cy.& Vannutius ad sui defensionem testes produxerunt,de inde publicatis utrisque testibus,quia testes per officiū inducti aliquid dicere uidebantur licet falso dicti inquisiti cōtra personas dictorum testium,& dictas exceptiones proposuerunt super quibus testibus productis & publicatis uertitur in dubiū,an dicti inquisiti sint in condēnationis uel absolutionis casu uisis actis & actitatis in causa.¶Quod autem sint absoluendi,sic probatur
2 uel multipliciter.Primo†quia processus ē nullus ipso iure,tanquam a iudice non competenti factus,quia Vicarius in criminibus puniendis iurisdictionem non habet, unde sine exceptionis ope, redditur officium nullum.de offi.uica.c.2.lib.6.¶ Non obstat si dicatur ꝙ pars sub eodem iudice litigando & respondendo uidetur prorogasse eius iurisdictionē in sc.nam dato ꝙ in criminalib.possit fieri prorogatio,debet tamē fieri in iudicio,quia alias habebat merū imperium.ut no. ff.de iudi.l.j. in glo. ul. Et dato sine pręiudicio,qđ inquirere potuerit,tamē contra ius instituta fuit ut puta nulla infamia pręcedente.extra de accu.qualiter ij.& c.cum oporteat.¶Non obstat si dicatur,ꝙ inquisitus debuit de hoc excipere,& sibi imputet quia tacuit.ut extra de accu.c.2.lib.6.Nam hic inquisiti iussi a iudice responerūt,unde saluum remanet eis ius
3 excipiendi.nam†& qui iussu iudicis soluit nō pręcludit sibi beneficium appellandi.ff.de app. cum ex causa.secus si sponte soluit.c.de re iudi.ad solutionem.& in concor. positis de iureiur.ꝙ quis mandato facit iud. &c.lib.6.Et iccirco cum hoc ius excipiendi remanserit eis saluum,& ipsi inquisiti per suam negationem probauerint de sua bona fama.cum tamen per testes inductos ex officio iudicis nulla infamia sit ꝓbata. patet ergo ꝙ processus nō sumpserit initium.& ideo quicquid sequitur ex ipso nullum est,iura sunt not.¶Item cum hic agatur de crimine iniuriarum,& ex titulo inquisitionis appareat terminū & plus esse lapsum.Item cum probatum sit per testes Inquisitorū qđ à quatuor annis circa,& plus,& per ipsū tempus & ante inquisitionem formatam.Isti duo inquisiti fuerunt amici adinuicē,relinqtur qđ ammodo de tali crimine iniuriarum quęrendum non est, ad hoc.ff.de

inlur.non solum.§.j.C.eo.ti.l.& si nō conuicij.& no.80.
di.c.1.& c.studendum.& plenius in Spe.de abo.& pur.§.
j.uer.quid si accusatus.& maxime cum sit probatum cō-
munem uocem & opinionē esse,& quasi notorium q ab
emulis & inimicis instituta fuit inquisitio,& promota ad
hoc de accu.qualiter ij.¶Sed dico sine præiudicio q præ
missis non obstantibus rectè fuit instituta inquisitio,uidē
dum restat quid sit probatum.Et primo faciēdæ sunt duæ
partes de inquisitione.Prima pars tractat de crimine iniu
riarum.Secunda pars de contemptu clauium siue crimi-
ne irregularitatis.Et si prima pars non est probata,per cō
sequens nec secunda.Si vero prima probata est,non tñ se
quitur q sit probata secunda,vt infra patebit. ¶ Et primo
videndū est,an contra sm venientem sit probatū. & dicē
dū est q non.nā cum unus dicat q percussiones factæ fue
runt punctim.i.per punctam, & alius dicat cesim.i.per ta
glium,patet q testes intellexerunt de diuersis uulneribus
unus intellexerit de uulnere punctim facto,alius de uul-
nere cesim facto.si ergo de uno tantū uulnere intellexe-
runt sunt sibi contrarii.Si uerò de diuersis sunt sibi singu-
lares.testibus aūt singularibus & contrariis credendū nō
4 est.iura non desunt. Ad hoc accidit† q dicit lex quod ex
qualitate diuersa criminum,inducitur diuersitas eorum-
de.ff.de pœnis.l.aut facta.§.qualitate.&ibi dr̄ q aliud est
damnum datum in turba,aliud extra turbam.ff.ui bono.
rap.l.prætor ait.§.hæc aūt actio ꝯtra do.Cy.nihil certū ꝓ
batum,qa non apparet in qua manu percusserit,& in cri
mine maximè iniuriarum debet certum qd probari. Ad
hoc.ff.de iniur.l.ait prætor.in prin.cum si.Et dato q ꝓba
tū esset de eo q percusserit,tñ ut ex dictis testium colligi
tur,& maxime ex teste penultimo hoc fecit ad sui desen-
sionē & sic immunis debet esse à pœna.de homi.signifi-
casti.& e.ti.c.uno in cle.& manifestè præsumitur eorum
testiū subornatio & falsitas ex uno eodēque meditato ser
mone 4.q.3.in testibus considerandū est,& q isti sint fal-
si manifestè probatum est tp̄e & loco in Inquisitione cō
tentis,dictum Vanutium alibi affuisse,& sic sequitur q cū
eodem Cy.eodem tp̄e in Inqsitione contento ad rixa de
uenire nō potuit de test.ex tenore cū si.¶Item probatum
est q Baldutius tp̄e lati testimonii per eū erat in enormi
& grandi peccato mortali constitutus,& homo lusor,&
uitæ suspectæ.& sic ad testimonium admitti non debet,&
maxime ubi de crimine agitur puniendo.3.q.7.testes.&
c.ipsi de excep.denique de testi.testimoniū.& c.ul.¶Itē
Bartolumeus repellitur ex toto quia homo leuis cōditio
nis,& uitæ & laycaliter uiuens,& uilia exercens.

¶Preterea & ad hoc non potest respondori si Balducius Vā
oes & Bartolomeus probati sunt fuisse & esse familiares,
& commensales,& cohabitantes.& domestici filiorū do.
Bernardi & do.Manfredi de Squarcialupis,qui sunt ꝓba
ti manifesti inimici Vannutii.unde cōtra d.Van. eis credi
nō dēt extra de accu.repellātur.nec ēt cōtra do.Cy.cum
sint cōsortes,& cū sit coniunctus & cōnexus ei,nec pos-
sūt deponere cōtra Cy.quin deponāt contra Vānutiū un
de uictoria unius debet prodesse alteri.Ad hoc.ff.de adul.
l.denunciasse.& dato q iniuria sit probata.& q de iniu-
ria siue percussionibus sint condemnati.quod tamen fal-
sum est pp transcursum anni,dissimulationem,et remis-
sionē ut dictum est supra.¶Restat uidēdū de crimine irre
gularitatis,circa quod sciedum est,q irregularitatis,quę
surgit ex contemptu clauium est maximè & grauis, quę
non tollitur pœna quantūcunque irregularitas sit occul
ta sed necessaria est dispensatio Papę ut de reg.iur.c.1.&
de sen.excom.li.6.Et iccirco de graui crimine non est qs
ex pręsumptionibus condemnādus.sed luce clariores de
bent esse probationes ut l.sciant.C.de proba.& extra de
pręsum.literas.¶Videndum est,an aliquid sit probatum
cōtra istos Inquisitos,qđ inducat irregularitatem.Et est
dicēdum aperta fronte q nihil ꝓbatum est.Nā hoc nō est
probatum quod dicti Vannutius & Cy.sint excōmuni
cati,ratione cuius excōmunicationis incurratur irregu
laritas.& q hoc non sit probatū patet,quia in nulla parte
actorū constat q isti Inquisiti sint clerici uel ecclesiastice
ꝑsonæ.Et si dicatur q probatur quod celebrauerunt mis
sas.respondeo potuerunt de facto celebrare.Hinc est qđ
habemus rubricam de clerico non ordinato ministrāte.
Vnde cum tractemus hic de grauissimo crimine nō debe
mus de coniecturis iudicare.ut no.de sen.ex.in audiētia
qđ si percussi quendā deserētem habitum & tonsuram,
quem clericum credebam si in rei ueritate non erat cleri
cus non sum excōmunicatus,quia reuera requiritur q sit
clericus nec sufficit possessio clericatus quę ēt hic proba
ta non est.Sed in alio casu sufficiat possessio quo ad forū
sortiendū ut extra de sen.ex.si iudex.lib.6.Non ob.quod
titulus inquisitionis innuat istos esse ꝑsbyteros,quia illa
sunt uerba notarii, uel uicarii,& non præiudicant uerita
ti.ut legitur & no.de priui.si Papa.li.6.& eo.li.de rescri.
si gratiosè.& in constitutione cle.c.ul.de sen.excom.nā
& si Iudex dicat cōdēno talem tutorem filiorum quon-
dam talis,Iudex cognitor talis qōnis libello oblato lite
contestata &c Non probatur ex hoc litem esse contesta-
tam ut no.per Inn.& Host.de prob.c.qm̄ unde irrefraga-
biliter dicendum est,q non est probatum qđ isti Inquisi-
ti sint cleric.& per cn̄s dato quòd se percusserūt nō sunt
excōicati & per consequēs nō sunt irregulares.merito er
go absolutionem consequi debent.Prodeat ergo de uul-
tu Dei iudicium,& oculi iudicantis uideāt æquitatē.nec
famelica Squarcialuporū uoracitas insatiabilis inebrie
tur de sanguine innocentium.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Vsuras soluenti an & qualis contra vsurarium actio competat.*

Q V AE S T I O CCXXI.

QVęstionis per uos ꝓpositę declaratio magis per
tinet ad legistam , quam ad canonistam. debetis
5 scire quòd† opinio est , an ille qui soluit usuras
hēat hypothecariā in bonis usurarii,an uerò so-
lum personalem.s.conditionem ex canon.debitores ex-
tra de iureiu.cū si.uel cōditionē indebiti.do.Io.An.no.ex
de usur.c.ij.in gl.pauptas.in 6.qđ bona usurarij sūt taci-
tè hypothecata soluētibus usuras.ut sic pluribus credito
ribus , cōcurrētib.locus sit prioritati in tp̄e,quēadmodū
obseruatur in aliis hypothecis alias ipse decre.cū tu in
fi.extra de usu.quod nō ꝓbat.& quod no.in decr.tua e.
ti.Guil.uero dura.&Arc.no.cōtrariū in d.decr. innuen-
tes illud seruari debere in his,qui soluerēt usuras,quòd
seruaret in pluribus creditoribus habētibus personales.
&tūc uī recurrēdum ad l.scimus §.licentia.cū pręceden.
& seq.de iur.deli.Ergo in proposita quęstione siue usura
rius defunctus ēt hēat hęredē siue non dato curatore bo
nis certū est quòd creditor idēque debitor debet sibi cō-
pēsare id in quo tenebat usurario.& si plus tenebat usura
rio pro usuris receptis ab eo q̄ usurarius teneret sibi,cre-
ditores agent cōtra usurariū uel etiā cōtra debitorē debi
ris per eum modum qui no.C.quando si.uel priuat.

¶ Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Exceptio rei iudicatæ potest in uim dilatoriæ contra rescriptum opponi.*

QVAESTIO CCXXII.

DOmino Conrado Feder.salutē. Rogo ut scribatis
opinionem uestrā de infrascripto dubio.Scitis q
1 †exceptio rei iudicatæ ꝑt opponi i uim dilatoriæ
cōtra rescriptum de lit.cōt.ca.1.lib.6.& sūptū fuit C.sen.

rel.nō pos.l si.Opposui dictam exceptionem cōtra rescri
ptum,& petij ut iudex pronūciaret se non Iudicē. Iudex
uero credens exceptionem non obstare,uel non esse pro
batā pronunciauit se Iudicem esse.& procedendū esse ad
ulteriora postquā actor obtulit libellū, reus uero eādem
exceptionē repetit contra libellū dicens, ꝙ super eo nō
dēt cogi litē conte.& petit super petitione procedendū
nō esse & se absolui ab instātia iudicii uel obseruatione.
¶Quæritur nūquid possit fieri.vi ꝙ nō.quia semel calum
niatus est &c.&t ad hoc qđ no.Inn.de pur.c.cū dilectus.
in gl.magna uer.item si quis exceptionis dilatorias.¶Sed
cōtra cū uariatur modus agēdi.Item potest pluries oppo
ni.ut probatur de testi.ueniens.& illud placet ibi Host.
Ad idē qđ no.de ordi.cogni.c.ii.in gl.habet ad fin.nā in
themate,ꝓposito ad unū effectum opponitur primo,& ad
aliud opponitur secundò exceptio rei iudic.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Appellatione pendente an alius modus procedendi super
primo agitatis intentari possit.*

QVAESTIO CCXXIII.

DOmino Nicolao Fede. salutem. Datus es is mihi in
socium in quadam causa ad consulendū, & pun-
ctus residet in hoc meo iudicio. Lata est sentētia
contra Franciscum pro Angelo. à qua sententia
1 appellatum est. † & appellatio pendet. & est qō super ui
nea. Interim Angelus fecit fieri incessiuā de fructibus ui
neæ.Frāciscus petit reuocari incessiuam,Angelus uero
ꝙ non debet reuocari.ad probandum hoc induxit acta il
la ex quibus lata fuit snīa,à qua appellatum est,uideba-
tur mihi,ꝙ illa acta non faciant fidem in hoc iudicio.pri
mo quia aliter,& ad alium finem agitur mō ꝗ primò.un-
de nō faciūt fidem cū uariatur modus agēdi.Itē quia uir
tus & effectus illorū actorū est in pendenti donec tā ꝑ
appellationem pendet.unde non dēt interim operari ac
si snia trāsiret in rē iudicatam.Mitto uobis allegationes
hincinde,& ēt meas.& quid mihi uř.& responsionē,quā
accepi à diuersis.Qō est parua.& debet esse expedita ho-
die & cras.significetis mihi quando uultis quod ego ue-
niam ad domum uestram quia nolo uos exire de domo.

¶In Christi nomine amen.Federicus.

S V M M AE.

1 *Episcopus an possit res unius ecclesiæ dare alteri.*
2 *Ecclesiæ omnes episcopatus quod teneantur ad caritati-
uum subsidium.*
3 *Libertus subuenīri tenetur patrono si quādo eidem super
sit & patrono desit.*
4 *Episcopus quod intelligatur esse administrator in cūctis.*
5 *Bona ecclesiarum quod sint pauperum & destinata ad
pauperes alendum,captiuos redimendum,et templum
Dei ædificandum, & quod ad eundem effectum uendi
possint & alienari.*

QVAESTIO CCXXIIII.

CAsus talis est.Quædam Plebs hēt capellā nūc ua
cantē ad eius reformationē spectantē,ecclesia
dictæ plebis idiget reformatione.plebs nō suf
ficit cōsideratis facultatibus suis expēsis & one
ribus.Nō quæritur cum dicta capella sit sufficiēs an eps
possit deputare redditus dictæ capellę pro dicta repara-
tione,reseruata ex redditibus dictæ capellæ congrua su-
stentatione futuro capellano,& oneribus incūbentibus ꝑ
circulum anni.¶Et uidetur mihi Fe.de Se.quod sic. nam
1 †Eps ex iusta cā res unius ecclesiæ potest dare alteri,etiā
i ꝑpetuū multofortius redditus ad tps de reb.ec.nō alie.
c.j.li.6.& sicut de bonis Plebis pōt subuenire Capellę sic
2 econuerso de eccle.ædi.ad audientiam.j.†¶Itē oēs eccle
siæ totius epatus tenentur ad caritatiuum subsidium epo
indigenti ut de censi.cū apostolis & no.Host.de elect.ue
prætereire:sic & capellæ suo capiti si est iusta cā subueniē
di.nam ēt ille qui non ꝑcipit quartam fabricæ deputatā
ex quo portio fabricæ nō sufficit tenetur conferre ad tā
piū opus ut de his quæ fi.à maio.par.ca.c.ul.de ecc.ædi.
c.1.& 3.ubi de hoc.Et in talibus ualet consuetudo ut red
ditus beneficiorum uacantiū alteri ecclesiæ ex cā debeā
tur ad tēpus.ut de offi.ord.in præsēti.& in extraua.Io.su
scepisti.& facit quod no.ut ec.benefi.ut nostrum in fi.&
3 de rescrip.si ꝑ tua in glo.an legatus † Nam & libertus
subuenire debet patrono cum sibi superest & patrono de
est.ff.de lib.agno.l.si quis à liberis,§.de alimentis.& tan
tam habet cōionem plebs cū capella,quod ꝑ epalia iu
ra per plebē nō soluta possunt grauari post capellam ut
no.Arch.post Vic.de pręben.cum singula.li.6.& ꝗuis se
curius sit,ꝙ eps hoc faciat cum consensu Capituli ut no.
ut ec.bene.ut nostrū in gl.s allegata an legatus.tamen uř
quod in re tā modica sufficiat solus Eps.12.q.2.terrulas.
uā cum Eps sit administrator in cunctis.ut 10.q.1.per to-
4 tum.& bona ecclesiarum sint bona pauperum.16.q.1.ca.
5 ul.& pro pauperibus alendis,captiuis redimendis,& tē
plo Dei ædificando possint bona ecclesiæ uendi.& sacra
conflari.12.q.2.aurum.& eps necessitatem habētibus de-
beat bona ecclesiarum dispensare.ut 12.q.2.eps.& 12.q.
1.ex his omnibus.& c.seq.& cum alias de iure una por-
tio ecclesiasticorū bonorū sit deputata pro fabrica alia
pro pauperibus.12.q.2.quatuor uobis.& c.concesso.&
ideo præmissorum omniū consideratione habita credo
Episcopū hoc facere posse ut dř in cle.1.de irrepa.

¶Federicus in materia iurispatronatus.

S V M M AE.

1 *Filij vel filiæ ad hoc vt succedant in iure patronatus an
sit necesse quod hæredes instituantur.*
2 *Ius patronatus multis modis potest ad alium transire.*

QVAESTIO CCXXV.

SI opinio Ioan.no.16 quæst.1.constitutū ad quod cō
cordat quod ipse idē no.ea q.7.considerandū est ue
1 ra.s.quod†ad filios transit iuspatronatus,etiā si in-
stituantur hæredes tunc non est dubium quod filiæ
Toteli succedunt in dicto iure.Si aūt necesse est quod in-
stituantur hæredes ad hoc ut transeat iuspatronatus ad-
huc dico quod fiunt patronæ.Nam. ut patet in testamen-
to iure institutionis relictum est eis quicquid relictū est.
& si dicatur quod instituti in rebus certis habentur loco
legatariorum.ut C.de here.insti.l.quotiens.fateor ut nō
teneantur ad credita.sed non potest negari quin ut hære
des capiant ut no.de here.insti.l.ex officio.§.dicebā.imò
ſm quosdam possit rumpi testm̄ si nō relinqueretur iure
institutionis ſm no.de test.c.1.li.6.in nouella super glo.
quæ incipit nunquid quo.Sed dato quod nullo mō censeā
tur hæredes sed solum modo legatarij,adhuc uidetur qđ
2 sint patronæ.†Nam iuspatronatus trāsfertur in alium do
natione inter uiuos.& tunc requiritur auctoritas Epi-
scopi si fiat donatio priuatę personę. Item uenditione
uniuersitatis realis nō uerbalis hoc dico propter no.per
Inn.& Host.in c.ex literis de iurepat. Item permutatio
ne.Item successione.nec iura distinguunt an succedat uni
uersaliter an ꝑticulariter.nec cauet text.uel gl.qđ i hoc
requiratur auctoritas epi.Et nō ē dubiū,ꝙ ille, qui solum
iuspatronatus hēt a testatore dř hēre iuspatronatus ex suc
cessione.& si aliter diceretur sequeretur magna absurditas.

pone

pone qđ aliquis est qui nihil habet in rerum natura nisi unicũ ius patronatus in quadam capella si dicat institutũ te hẽdem transibit ſm ſe iuſpatronatus & nõ ualebit legatum & ſic erit diia in uerbis. Sed abſit qđ tales ſubtilitates ſm canones conſiderentur. ¶Præterea pone aliquem nõ facere teſtm̃ ſed ſolum codicillari nunquid in codicillis põt relinquere iuſpatronatus nedũ filio ſed extraneo & quis dubitat ꝙ ẽt iure codicillorum dr̃ quis alteri ſuccedere. nec requirit hic auctoritas Epi ſicut in donatione inter uiuos, quia magis eſt fauorabilis ultima uoluntas q̃ donatio inter uiuos. de dona. cum dilectus. Et nihil eſt ꝙ magis debeatur hominibus q̃ ut ſupremę uoluntatis liber ſit ſtilus. C. de ſacroſan. c. eccleſi. l. j. Et ſi dicis legatũ eſt quædam donatio. ergo &c. Reſpondeo certe, & ille, qui extraneum hæredem inſtituit omnia ſua bona donat ei. & tamen non requiritur auctoritas Epiſcopi. uide in con ueniens quod ſequitur. Pone quòd eps non uult conſentire teſtatori leganti iuſpatronatus. ſequitur hoc ꝙ teſtator moriens per ſe retinere non põt. nec cui uult relinquere poteſt. ſecus inter uiuos. quia tunc poteſt adiri Superior. Nõ ob. iura & gloſſ. quæ innuunt quod nouus hæres tranſire facit iuſpatronatus. nã non accipitur ibi hæres ꝓ hærede inſtituto in teſtõ ſolenniter ſed generaliter pro omni ſucceſſore. exemplũ de inſti. ad reni, & ibi accipitur ꝓ hærede ſanguinis ẽt ſi non ſit hæres in bonis. g. q. j. apoſtolica. de iure pa. conſuluit. ¶Item cum de iure antiquo quidam non poterant eſſe hæredes ſed bonorum poſſeſſores de iure prætorio, nũq̃ ꝗd ẽt tales ſucceſſiſſent in iure patronatus dato quòd nõ uocẽtur hæredes utique i effectu, bonorum poſſeſſor habet, qđ heres ff. de bo. poſ. l. 1. cum ſeq. Ad hoc facit quod no. In. de iure pa. in rubrica ibi dũ dicit, tã ad ſuos ſi inſtituãtur hæredes uel alio mõ ſuccedant q̃ ad extraneos, non ur̃ curare an ut hæres aut legatarius ſuccedat. Audiui ꝙ d. Abbas ſcripſit ꝯtrariũ un de hanc cedulã ſuę cedulæ me ſubmitto &c. ¶Cõtrarium eius quod dicit d. F. no. Io. An. in nouel. de iure pa. c. cũ ſe.

¶Reſponſio domini Abbatis ad prædicta.

¶Hæc non credo, & ut breuiter me expediã credo, ꝙ iuſpatronatus ſine uniuerſitate, per nullum titulum ſpecialem ſiue inter uiuos, ſiue in ultima uoluntate tranſeat ſine cõſenſu Epi in priuatam perſonam ẽt ſuper hoc teſtõ in iſto puncto per dominum. G. de Coneiano fuit conſultum. & rõnes quæ hic ſubtiliter inducũtur poſſent ẽt remoueri. ſed diuerſi diuerſa &c. temptet is alios. Criſtolus.

SVMMAE.

1 *Debitor pignoratitius oblatione debiti liberati pignus & illud actione pignoratitia repetit.*

QVAESTIO CCXXVI.

1 Quæſtio nr̃ mihi ſatis dubia ſed iudicio meo credo debitorẽ potiorem. quia† ex ſola oblatione, & conſignatione facta à debitore liberatũ eſt pignus. & põt illud per pignoraticiam actionẽ repetere. ut l. aliena res. §. ſi creditorem. ff. de pig. act. & l. ſi rem §. ois. C. e. ti. & l. 2. C. de luitio. pig. & ſic inuitus cogitur ſeruus creditor debitori credere, nec talem debitoris obligationem põt impedire primus creditor offerendo. ar. l. bona fides. §. 1. & ex eo quod ibi no. ff. de po. maximè cum non ur̃ intereſſe primi creditoris, quia ſi liberato pignore a ſecundo creditore per debitorem, remouetur primus ſolus qui habet unde gaudeat debitore offerẽte. Si enim nellet excludere debitorem & eum offerentem impedire deberet iure actionis. l. hypothecariæ petere pignus, ꝙ poſſet a ſecundo creditore. & per iſtũ modum poſſet impedire ut in d. l. bona fides. licet in caſu iſto poſſet propter conſenſum quem adhibuit in ſecunda obligatione ut ex themate q̃nis patet per quem conſenſum ius pignoris amiſit quantum ad ſecundum creditorem ut l. paulus in prin. ff. qui. mo. pi. uel hypo. ſol. & ibi no. Sed eſſet conſultum primo creditori ſi debitorem hẽt ſuſpectum, facere rẽ ſequeſtrari, uel ſatiſdari de re non baractanda, per ea quæ habentur in l. ſi fideiuſſor. §. ſi. ff. qui ſatiſ. co. nec puto ꝙ tps poſſit ſtatuere Iudex infra quod luat, quia non uideo quo iure illud poſſit facere, compellere creditorem infra tps luere, cum ſolui nõ poterat à debitore. & forte iſto caſu non poteſt primus creditor ius offerendi, quia uidetur pignus oblig. quantum ad ſecundum creditorem amiſiſſe propter conſenſum ut dictum eſt. & ſic nõ ut primus creditor quo ad ſecũdum. & ideo non poteſt offerre ut creditor nec ut alius ex quo non poſſidet. ſi poſſideret poſſet, quilibet offerre debitum. ut d. l. paulus in ſi. ff. qui. mo. pi. uel hypo. ſol. & l. mulier. ff. qui po. in pig. hab.

¶Federicus de Petruciis de Senis.

SVMMAE.

1 *Prælatus ſolus conſtituit procuratorem in cauſa eccleſiæ: & ipſe ſolus reuocat.*

QVAESTIO CCXXVII.

1 SI poteſt uerbo bene quidẽ, ſi nõ addendo his quæ æqualiter ſcripſi uobis. Noueritis qđ ſolus prælatus reuocat nedum expreſsè ſed tacitè procuratorẽ cõſtitutum nomine eccleſiæ ẽt in iudicio lite cõteſtata ut extra de procu. c. procuratorem in cle. multofortius in caſu noſtro ubi procurator eſt ad negocia, & res eſt integra. Et ſuper hoc uidete quod no. Hoſ. extra de offi. del. q̃m abbas ubi tractat de reuocatione iuriſdõnis mandati ad iudicia & extra. ¶Item ſolus Prælatus conſtituit procuratorem in cã eccleſiæ quamuis cã ſit cõis ſibi & conuentui licet gloſſ. Ber. aliter loquatur. & ſuper hoc uide quod no. Inn. & Cõpo. de reſcri. edoceri circa prin. Si cõtra conſtituit, ergo reuocat. Sed dato quod tñ nego quòd ſolus Prælatus nõ poſſit reuocare procuratorem conſtitutum in cã cõi ſibi & Conuentui. Dico quod ex quo Prelati cum monacis coaduuati in loco ubi cõſueuerunt eõgregari, debent. ſ. notarii facere inſtrm̃ q̃uo nos Abbas & tales monachi qui facimus totum capitulum reuocamus &c. ſic facimus &c. dico præſumendum eſſe ibi fuiſſe totũ capitulũ. imo plus quod ſi inſtrm̃ diceret talis Abbas de conſenſu capituli ſui fecit hoc, & illud præſumitur conſenſum capituli habuiſſe niſi doceatur contrarium ut extra de his q. fi. a præla. ea noſcitur. Vnde cõiter legitur in ti. de e le. quod ſi aliqui dicunt ſe fuiſſe contẽptos habent probare ſe fuiſſe tunc tpis in loco tali unde uocari debuerint, quo probato præſumitur quis contemptus niſi probaretur uocatus extra de ele. quia propter. §. illud c. in gene ſi. uer. ſecundus. ¶Vltimo & incõmutabiliter dico quòd dato quod aliqui monaci fuiſſent contẽpti in reuocatione Sindici, quod tamen non præſumitur ut dictũ eſt. dico ꝙ iſtum contẽptũ non põt allegare tertia perſona, ſed ſolus ille qui contemptus fuit. & maxime cum hic non interfuerit procurator uel ſindicus tempore reuocationis. Et hoc probatur optimè extra de dona. inter dilectos. §. procurator. & eſt caſus extra de præb. cum in eccleſiis li. 6. Et hæc maximè locum habent in caſu noſtro, in quo non eſt neceſſe uocari abſentem ſm utrumq; ius ut in auf. hoc ius porrectum. & no. extra de teſti. præſentium li. 6. per Inn. & per domi. Io. An. ibidem reſidẽtium. & in hoc concordat do. Pau. de Leazar. dom. Recuperus de ſancto Miniato decretorum doctores. Quæ deficiunt ſuppleat prudentia ueſtra.

¶Conſultatio ad Federicum ſuper pluribus dubiis & eius reſponſio.

SVMMAE.

1 *Renunciatio generalis an ad ius poſtea ſuperueniens extendatur.*

2 *Emphyteota an domino inuito poſſit ſuo iuri renunciare.*

QVAESTIO CCXXVIII.

FActum tale est. Duo fratres habuerunt ad liuellum à quadam ecclesia certas res. pro quibus iure liuelli promiserũt eidem ecclesiæ ea quæ consueuerũt ꝑmitti in hmôi instrumentis liuellarijs. Demum illi fratres uenientes ad diuisionem omnium bonorum suorum tã patrimonialium q̃ aliorum liuellariorum instrm̃ diuisionis fecerunt de dictis rebus liuellarijs & maximè irrequisita dicta ecclesia, & sine ipsius consensu. Modo quæritur nunquid potuerunt dicta bona liuellaria inter se diuidere sine consensu & licẽtia ecclesiæ prædictæ, & nũquid diuidẽdo à suo iure ceciderint ex eo, qđ dictam ecclesiam non requisiuerunt. ¶Alius punctus est ꝙ in instrumento cõcessionis ad liuellum cõtinẽtur hæc uerba uidelicet ꝙ ecclesia locauit, dedit, ac refirmauit iura liuelli & in emphyteosim duobus fratribus recipiẽtibus ꝑ eis, & eorum filijs & nepotibus masculis in tertiam eorũ & cuiuslibet eorum generationem per rectam lineã ex eis legitimè descendentibus, & descensis, qui si defecerit sint in una fœmina quæ ista & alia eorũ bona possideat de uno in alterũ reuertendo in quem superuixerit tales res &c. Modo vnus ex illis fratribus mortuus est superuiuente sibi alio fratre & nepotibus ex eo, & quadam filia fæmina superstite a dicto defuncto. quam filiam etiã suã hęredem uellem in omnibus bonis suis institui. Cũ hęc omnia fuerint post dictã diuisionem, nunquid res prędictę per mortem dicti fratris sint ad ecclesiam prędictam pro parte sua iam diuisa deuolutę uel deueniãt ad hanc suã filiã, & hęredem, seu ad hũc fratrẽ & nepotes. ¶Alius punctus est quod in dicto instrumento diuisionis cõtinẽtur hęc uerba .s. dedit, cessit, & concessit & mãdauit eidẽ qui nunc defunctus est recipienti pro se, & suis hęredibus omne ius oẽm actionem, quod uel quam haberet & habere posset & spectare seu eidem cõpeteret & competere posset in futurum in dictis bonis & rebus diuisis quicunque titulo modo iure uel cã. Modo dicitur pro parte dictę filię hęredis dicti defuncti quod maximè obstante remissione seu renunciatione prędicta facta in dicto in-
1 strumento diuisionis per istum allegatur quod † ista renũciatio generalis non extenditur ad ius postea superueniens, nec potuit iuri futuro & emergentibus renũciare, & dictam partem ad eum deuolutam esse ex forma dicti instrumenti liuellarij & non ad dictam filiam nec etiam ad ecclesiam. Modo quęritur quid iuris in omnibus supradictis.

¶In Christi nomine amen. Respon. Fede. ad pręmissa

¶Super primo dubio credo fore dicendum quòd poterunt diuidi qa nil deperit ecclesię. & quia in extraneam ꝑsonam res non transfertur, & quilibet remanet obligatus in solidum ad canonẽ soluendũ, & non sufficeret pro parte soluere alio nõ soluente ut no. de loca. c. ult. in fi. & Spe. eo. ti. §. nunc aliqua uer. 29. Item translatio de fratre, ad fratrem non vr̃ alienatio. C. de fidei. l. uoluntas. ff. de leg. ij. unũ ex familia. §. ij. & l. peto. §. fratre. & facit qđ legit. & no. de his quę fi. a pręla. cum apostolica. Simile est qđ dicimus patronus non põt priuatę personę ius suũ donare & non põt compatrono de iure pa. c. ij in cle. ¶Itẽ diuidendo & alter renuntiat iuri sibi competenti in parte nb
2 ueniente. Sed uasallus † & forte emphyteota põt ius suũ renunciare dño inuit. ut in li. feu. de uas. qui contra cõsti. lo. re. fe. c. 1. & no. in Spe. in d. §. nunc aliqua uer. 29. & quod talis diuisio possit fieri uidetur sentire Specu. in d. §. uer. 72. & uer. 147. ¶Super secundo puncto ꝙ res nõ est ad ecclesiam deuoluta. qa ad talem deuolutionem requiritur, & ꝙ ex utràque parte defecerint descendentes ut in themate pręsupponitur ꝙ non est in casu nostro. & sic tã ex uigore ꝯtractꝰ dũ dicit de uno in alterũ reuertẽdo, q̃ alias de iure locus est iuri accrescẽdi, & hoc tenet Spe. u. §. uersi. 69. & eadem rõne repellitur filia quod non extãt condõ qua existẽte filia admittatur. ¶Super tertio pũcto adhuc dico fratrẽ defuncti præferendũ fœminæ. nõ illa rõne ibi facta. nã licet futuro iuri nõ possit renũciari, uel repudiari tamen per factum bene põt renunciari. ut C. de pac. l. j. & no. de cleri. ex multiplici. in gl. 2. Sed qa repudiatio uel renũciatio est nimis generalis. ut in l. sed & si. §. quæsitum ff. si quis cau.

¶Item cedendo & mandando illi nũc defuncto ꝑ se recipiẽti & suis hæredibus qui aliàs in tali reputãtur succedere Sed ista fœmĩna in hac re emphyteoticaria non poterat succedere existente linea masculina. Item forte pater nõ põt præiudicare filiis ex quo à principio recepit ꝑ se & filiis ut no. eo. §. uer. 164. licet alibi dubitãdo loquatur ut eo. §. uer. 164. licet alibi dubitando loquatur. ut eo. §. 78. facit ad præmissa de renun. c. 2. cum sua glo.

¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Debitum Vniuersitatis an & quando non sit, singulorũ.*

QVAESTIO CCXXIX.

PVnctis qõnis est talis Titius uendidit, & tradidit quẽdã fundum Sempronio. Post hoc per cõe Hug. fuit impositum datium pro quibusdã debitis per dictum Cõe contractis & commissis ante tps uẽditionis & traditionis prædictæ & celebratæ. Modo quæritur posito ꝙ dictum Cõe habeat & habuerit dictis tpibus possessiones uidelicet siluas & alia bona, an debitor uel emptor teneatur soluere datium prædictum. & si emptor teneatur soluere nunquid debitor illud, quod soluerit occasione dicti datii posset repetere ab emptore, & si emptor teneatur soluere nunquid illud qđ soluerit possit repetere a uenditore prædicto.

¶In Christi nomine amen. Respon. ad dubium prædictum.

¶Ex gl. Guil. in Spe. de censi. §. uer. sed quid erit, vr̃ quòd primus teneatur, & si emptor soluerit poterit repetere & uẽdicare. Sed mihi vr̃ quod emptor teneatur soluere. & qđ
1 non possit repetere à uenditore. Primo quia † debitum Vniuersitatis non est singulorũ maximè cum Vniuersitas hẽt aliquid i bonis ff. ꝙ cuiusque uni. l. sicut. & qđ ibi no. in 4. gl. Et posito quòd uniuersitas nihil habeat, & sit imponenda collecta pro debito soluendo ut no. eo. ti. l. 2. in gl. 1. emptori. & per Host. de sen. excom. grauem. tamen ea quo collecta non pręcessit translatione res ad aliũ libera transiuit ad emptorem & nõ onerata. Onus ergo postea impositum soluat emptor, quia possessor est. & quia onus fuit impositum rei ut dixit quæsitor consilij.

¶Abbas de Podio Boniti qui morabatur Senis loquitur Federico. & dno fuerunt executores gratiæ d. Andreas qui inchoauit subdelegauit collegæ suo & alijs. Et Ang. de quo sequitur fuit collega.

SVMMAE.

1 *Executorum uno absente, uel impedito, uel nolente an fieri cogatur per alterum executio.*
2 *Absentia in multis æquiparatur impedimento.*
3 *Nihil factum censetur si quid supersit ad agendum.*
4 *Par in parem si quando im perium habeat.*
5 *Stilus curiæ quod præferatur iuris dispositioni.*
6 *Exceptiones dilatoriæ à principio proponendæ & eillus discutiendum cum impediant curiæ.*

QVAESTIO CCXXX.

VEnit ad me do. Ang. de Cerreto & petebat si propter absentiam longam alterius executoris, qui etiam subexecutorem dederat, ipse dẽbat uel poterat reassumere executionem. & si ẽt tanq̃ priuatus ipse, qui erat exe-

executor principaliter deputatus cum præoccupante
poterat per eum compelli & concipi ex uerbis ſuis quod
ipſe libenter ut ſubexecutor procederet credens poſtea
non debere uel poſſe intromittere ulterius.

¶Reſponſio Abbatis.

1 ¶ † Ego autem ſic reſpondi eidem ꝙ prima facie occurre
bat ꝙ non poſſet cõpelli, quia licet collega præoccupaſ
ſet.& ↄſequẽter ipſo nõ haberet exercitiũ iuriſdõnis ſiue
executionis,cum tñ tutor erat & parẽ ptãtẽ habebat cum
illo. q̃a illo impedito,uel nolente ipſe põt & tenet exe-
qui. ¶Qui ad alia reſpondi ſibi;ꝙ illa ſubdelegatio non
erat perfecta. & ꝙ propter diſtãtiam ille dicebatur impe
ditus.& ꝙ ad eũ poterat recurri.& ꝙ ipſe hẽbat iuriſdõ-
nem & debebat exceptiones legitimas admittere.& oſtẽ
dit gl.in c.paſtoralis.in gl.Arc.ſuper abſentia.Et ultimo
cõcluſi, ꝙ ſiue procederet tanquam ſub executor ſiue nõ
ad eũ recurri poterat,& dẽbat audire,& ſuſpẽdere, & re
uocare,quod malefactũ erat,& aliter negaret iuſtitiã.Di-
xit mihi alia pars non ſic intelligit.Ego dixi q̃d eã inuitã
oportebit ſic intelligere & de iure eſt. Oñdi ẽt ſibi decr.
licet qũo poſſeſſor non poteſt amoueri à ſua poſſeſſione
niſi cum cauſæ cognitione.Oſtendi ſibi glo.Inn. q̃n Papa
confert uel mandat conferri amoto quolibet poſſeſſore
ꝙ debet fieri cum cauſæ cognitione.& qũo iuſtus titulus
poſſeſſoris uenit in hac cognitione. & ſic rñdi q̃a neſcio
quid do. Ep̃s deliberauerit. & iſta dicantur do. Ep̃o. ut ſi
informatus ueniſſem perſonaliter.ſed hac nocte fuit ali-
qualiter alteratus.ſcriptum feſtinanter.

¶Federicus reſpondet Abbati.

¶Vidi litteras & proceſſum & nihil cõtinet ultra cõem for
mam.Si præſentatis ipſis proceſſibus defendamus nos p
uiã appellationis,ſiue deferatur appellationi ſiue non q̃ñ
erit in curia & hoc non expedit nobis.Si uero præſenta-
tis proceſſibus non per do. Angelum ſed per aliũ ſubexe
cutorem comparemus coram do. Ange.tanq̃ executore
& collega ad quem recurri poteſt ſicut ad do.Andreã. &
ſi ita eſt quod do.Ang.eandem ptãtem habeat circa iſtam
executionem quam habet do. Andreas propter abſentiã
ipſius do.Andreæ, ac ſi do. Andreas eſſet mortuus uel im
peditus uel do.Ang.poterit terminos prorogare aſſigna
tos per do.An.& ueſtras defenſiones audire nõ obſtãte ꝙ
do. An.legẽ imponere uoluit collegis ſuis q̃d forte face
re nõ potuit.Quod autẽ abſentia executoris q̃ inchoauit
æquiparetur uoluntati uel impedimẽto no. p Arch.in c.cũ
plures.& patet in tex.ꝙ non allegauit de procu.ſi duo.2.
reſponſo li. 6. Et ideo uř mihi quod de his habeatur. col-
latio cũ illo cuius eſſe debeo ſocius uel i defenſione cau
ſæ cui proceſſum iſtũ & hanc cedulam committens.

¶Dominus Abbas reſpondet Federico.

¶Si ſupradicta poſſent ſeruari ſine periculo, multum eſſent
utilia cũ hæc agerentur.Sed q̃uis ſubtiliter moueatur q̃d
ſcribit,tñ pro Deo aduertat ſi ille And.põt dicĩ inchoaſ-
ſe uel potius perfeciſſe executionẽ.¶Quid,n.ſibi reſtat,in
cipit,inquiſiuit,& diſpenſauit cõtulit & requiſiuit.Etiã mã
dat ſibi pareri.& in corporalẽ poſſeſſionẽ &c. Ergo non
uidetur q̃rendũ an collega illo abſente,qui locũ impedi-
ti deberet habere poſsit inchoatũ perficere.ſed an poſſit
de eius proceſſu & proceſſus iuſtitia cognoſcere.q̃d pri-
ma facie nõ uidetur cũ nõ habeat imperiũ &c. Præterea
aduertatis ad gl.Arch.nã fundat ſe ſuper periculo q̃d poſ
ſet contingere ſuper beneficio conferendo.& credit de
impedimẽto debere cõſtare,omnia referũtur ad inchoa-
tã executionẽ nõ exple.propter decr.ſi duo allegatã per
Archi.de qua ſupra fit mẽtio.Videtur rectẽ cõtra id quod
ſupra dicitur declarare.Nã licet præoccupãte impedimẽ
to eius collega poſsit perficere,non tñ eo caſu,quo im-
peditus ſubſtitutũ conceſſit.Nã ſubſtitutus ex prærogati
ua præoccupantis excludit collegam ut ibi habet tex. &
gl.& ſic eſt in caſu pſenti,quia Andreas præoccupauit p

ſecit,& ꝙ reſtabat cõmiſit,q̃d potuit ex forma & uirtute
literarũ.Aduertatur ẽt periculũ,quod poſſit contingere,
quia ſi hęc uia eligeretur, & effectualiter iure non eſſet
lapſo termino i pceſſu teſtatur appellationi de cetero lo
cus non eſſe.Vnde forte ſecurius eſt iure cõi & ordinariẽ
uti q̃ ponere tm̃ negocium in aliquo dubio. Et ſi eligat
uia appellationis,quę prima facie occurrit, ſecurior mi
hi uř.Et ſic conſulo q̃d principalis appellet nomine ſuo,
omnium adhærere uolentium. & quod ĩ. terminum oẽs
Rectores Ciuitatis adhæreant,qui noluerint adhęrere.
Tamen cõcludendo placet mihi quod præmiſſa diſcutiã
tur cum dominis Abbate & Azolio.i.cum dicto ep̃o.qui
Abbas & Azolius erant conſortes do.ep̃i Senen.& quod
elegerint proſequemur uerbo & opere efficaci.

¶Verba Federici ad Abbatem prædictum.

¶Quod autem And.non perfecerit ſed inchoauerit pbatur,
quia teſtat executio facti, quod in hoc negocio eſt poriſ
ſimũ,& quod fieri nõ põt cõtra poſſeſſorem niſi præcedẽ
te cauſæ cognitione ſaltẽ ſummaria,ut de prę̃b.licet ep̃s
li. 6. Reſtat ergo quod moueatur poſſeſſor, ut poſſeſſio-
nẽ dimittat uacuam.aut de iuſto titulo retinẽdi doceat ,
aut oñdat quare dimittere non teneatur.Si ergo infra ter
minũ ueniat poſſeſſor ut defenſiones legitimas pponat,
debet audiri quantumcunq; pręciſẽ ſcribatur de offi. de
le.ex parte.Nã tales executores poſſunt audire exceptio-
nes ut not.in c. paſtoralis §.propterea. de offi.delega.Et
bene facit ad hoc quod no.Hoſt.in ſimili caſu de cler.ex
com.mi.illud in uerbo notoriũ.Ad ppoſitũ autẽ ergo po
teſtas audiendi defenſiones poſſeſſoris,& cognoſcẽdi,&
ſummariẽ terminandi remanſit apud do.And.aut transla
ta eſt in ſuũ ſubexecutorẽ,habeo intentũ quod cauſa de-
bet hic diſcuti. Et de iure poſſeſſoris ante executorẽ põt
cognoſci quod uerius uř ſi uero remãſit apud do. An.tũc
dico q̃d d. And.nolẽte aut impedito,uel nimis diſtãte à
loco executionis collega dẽt pficere q̃d reſtat. ¶ Reſtat
ãt cognoſcere ſummariẽ de iure poſſeſſoris.unde pp im
pedimentũ inchoãtis collega ſuccedit,& ſubſtituitur iu-
ris poteſtate in locum impediti. & facit quod facere de-
buiſſet do. And.ſi impeditus non eſſet.Quod autẽ do.An.
2 poſsit dici impeditus pter nimiã abſentiã.& ꝙ † abſen
tia ęquiparetur impedimento pbatur ne ſe.ua.c. uno. &
de proc.c.2.ibi in longũ peregrinari.& c.ſi duo ibi abſen
tari li.6.cum ſi.¶Non ob. quod dicitur ꝙ do.And.non in
3 choauit.ſed perfecit &c. quia hoc ſolutũ eſt ſupra † quia
nil eſt factũ,cũ aliquid ſupereſt ad agendum. ¶Non obſt.
4 † ꝙ par in parem non habet imperiũ &c. nam in proceſ-
ſibus nullis uel malefactis ipſe idẽ procedens,uel ſucceſ
ſor põt corrigere ſupplere & emendare. id ſolet recitari
de accu. qualiter.& de re indi.cũ Bertoldus i prin.& ple
nius per Hoſt. de offi.deleg.c.in litteris.ubi tractat de mã
daris executorũ nullis uel inutiliter factis.Sed ut dictum
eſt ſupra , propter impedimentũ inchoãtis collega non
impeditus fungitur iuris poteſtate ipſe inchoãs uel eius
ſucceſſor.¶Non ob.ꝙ allegatur de intellectu Archi.Nam
ſiue tractetur de beneficio cõferendo, ſiue de collato adi
piſcendo , expedit ſtatũ eccleſię non eſſe in pendẽti, uel
uacillare.unde utrobique mora eſt periculoſa.ad hoc q̃d
not.per Ber.de do.& contu. ueritatis in prin.gl.magnæ,
& per Inn.& Hoſtien.ut lit.nõ conte.quoniã.§. porro.in
prin.ubi dicunt ꝙ ille. §.hẽt locũ ẽt ubi prelatus eſt con
firmatus & longo tpe poſſedit.Ex quo eſt q̃õ de titulo.
¶Itẽ de abſentia conſtat per litteras ipſius executoris da
tas in curia quòd ſufficit ſm Arch.& dato ꝙ non conſta-
ret modo,& conſtaret poſt factum ſufficit ſecũdum eum
ut no.in c.cum plures ſuper uer.malitioſẽ.ad illud quod
dicitur quòd decre.ſi duo facit contra me. reſpondeo ad
eam propter uerbũ abſentari quòd æquiparetur impedi
mẽto de quo dicunt de re.iu. eum qui li.6.in mer.¶Ad il
lud quod dř ꝙ ſubſtitutus inchoantis excludit collegã,

fateor ubi substitutus in totum & plenariè gerit uicem in cohantis ꝙ nõ uidetur in casu nostro ut potest colligi ex processibus.¶Præterea siue subexecutor siue collega repræsentet ipsum dominum Andream habemus intentum quod cã dẽt esse hic.¶Ad ultimum uero q᷑ dr̃ quod posset contingere periculum.Respondeo quod si uerum est,qđ apud collegam uel substitutum sit pntestas audiendi defensiones possessoris & cognoscendi,quod esse uř per superius dicta,dico qđ iste auditor & cognitor siue sit collega siue subexecutor poterit terminos suspendere.& ꝓrogare donec sũmariè cognoscatur de iure possessoris. Dico ergo ꝙ notificatis processibus possessori possessor infra terminum contentum in processibus docebit de titu.per litteras legati.& de sua possessione.quo facto incumbit probatio impetranti.ergo necesse habebit iste Auditor,& cognitor quicunque sit dilationem prorogare. ¶Superius conferendo dicta subiiciantur correctioni do. Episcopi & do.Abbas de Podio Boniti.

¶Verba Abbatis ratificãtis dictum dñi Fede. supra positum.

¶Attendatis,quia licet do.Andr.collega dedisset litteras ĩ curia posset nõ esse in hostio.& licet sufficeret postea cõstare posset contingere non constare.& sic periculum nõ est Arch.sic forte intellexit.sed quoniã per literas super eo directas &c. & hoc innuunt iura quæ allegat.Et si periculum uidetur ꝙ scribatur si aliter de impedimento non constat. Nam non sequitur heri erat Pisis ergo hodie, sicut de possessore dicitur. Nam sicut res possessa nõ cohæret persone.sic nec locus.& quia possunt mutari nõ seq̃tur talis cõclusio.imo nec præsumptio sufficiat. no.in c. consultationibus de off.dele.& c.cum ecclesia de cã pos. & proprieta.¶Præterea si opi. Goff. haberet ueritatẽ nunquam diceretur constare nisi se execuset quis Hostaliter intelligat & recitat Arch.in c.sic contra de offi.delega. Itẽ iste executor præoccapat, & ea q̃ fecerit iure fecisse uř.potuit.n.se informare parte nõ citata,& exequi, quia ei nullus ordo præfigitur. nec partem tenetur uocare.sic no.Inn.de app. ex tunc.& Archi.de rescrip.statutum hẽt n.merũ ministerium sicut & no.Compo.in c.sanctæ &c. Nunquid ergo uel collega,uel subexecutor quilibet præcisè iussus,tamẽ dẽt iura seruare posito ꝙ audiat possessorẽ & ulterius nõ procedat,nunquid tollet processum & sententias iam latas non uř, cum ut prædicitur iure facta uideantur. qa illud est retractare ꝙ legitimè factũ est,ꝙ non licet,& aliud ex cã superuenienti eius impedire esse ctum sufficit regula iuris factum legitimè cũ sua gl.¶Præterea collega præoccupans inhibet Collegis & licet forte non iure,cum pari potestate funguntur Illo impedi
5 mento † tamen adhuc admisit & approbauit stylus curiæ
6 qui iuri præfertur.de fal. quàm graui † Vnde est de iure quod exceptiones dilatoriæ nisi primo expediãtur impediant processum causæ & super eis pronũcietur sufficiat decre.exhibita cum gl.posita in c.de or.co.& tamẽ in curia nunquam super his pronunciatur.sed in cã procedi tur cum æstimant uel non obstare,uel falsas esse.¶Præterea primo debet cognosci de appellatione,q̃ de negocio principali.ut in c.sicut debitus cum sua glo.de app.& tamen ibi mixtim cognoscitur.hoc uide.Et tamen Comp. recitat i decre. statuimus de ele.Scitis enim quod cõsuetudo est optima legum interpres de consue.cum dilectus quid enim si cõsuetudo curiæ ex prærogatiua præoccupationis sic interpræ tatur posse inhibere ei stabitur.¶Cõcludẽdo ergo breuiter sic dico,ꝙlicet iura superius inducta probent in remotis agentẽ impeditum haberi tamẽ, quia de impedimento non uř constare,& ꝑ alia quę s̃. scribo & propter periculum ꝙ posset contingere ꝙ præcauendum est reddor dubius ad illam uiam tenendam Si aliť eligatur, credo ꝙ potius cõpareret in iure corã subexecutore q̃ coram collega.quia ei uices cõmittit præoccupans ꝙ licet ex forma litterarum.sed qa ei inhibet ne processum uel alio modo aliquid immutet seruãs formam nec ęt terminũ ꝓrogare posset ideo ad Collegã recurrendũ est,cũ præoccupans habeatur tanq̃ impeditus,nec sub delegatio extendatur ad casum necessarium imminentẽ.

¶Quæstiones circa obseruationes interdictorum.

SVMMAE.

1 *Interdicto in aliqua ciuitate posito ut uicinis promulgetur an prælati hoc scire teneantur sine certa relatione.*

2 *Scire non dicitur qui sine certa uel probabili rõne scit.*

3 *Prælato excommunicato non notorio,an confirmati sint uere confirmati.*

4 *Prælatus sciens suos subbditos interdicto contrauenire nec prohibens an excommunicationem incurrat.*

QVAESTIO CCXXXI.

IN aliqua ciuitate ponitur interdictum & mãdatur pro mulgari ꝓcessus in locis uicinis Ciuitati.ita quod ad
1 eos perueniat. ¶†Quæritur utrũ prælatus remotus,q dẽt compellere ad obseruationem interdictorũ subditos suos teneatur scire sine certa relatione.

¶Federicus.

2 ¶Non dr̃ scire si sine certa uel probabili rõne sciant,nec præsumitur scire nisi modo prædicto.Magis.n.presumuntur scire uicini q̃ remoti. Ad hoc de postu.præl.c.j.& q ma.accu. poi.cũ in tua. & de fo.comp.c.uno.uer. si uero in cle.Et utrũ audiẽs interdictum positũ,sed non audiens ꝙ subditi sui non seruent aliquid mandare teneatur.

¶Federicus.

¶Dẽt credere Prælatus ꝙ uicarius & subditi,quos dimisit in Conuentu suo seruent interdictum.& quod non sint immemores suę salutis,& pęnarũ statutarũ cõtra uiolatores interdicti. unde nisi audiat ꝯtrariũ põt securè dormire. Vel dico ꝙ si ꝑlatus audiat subditos suos nõ seruare.sed ꝑꝑ infirmitate grauem & lõgam non hẽt opportunitatẽ scribendi & totaliter obliuiscitur utrum excusetur.

¶Federicus.

¶Verè excusatur,quia nihil potest sibi imputari.ad hoc facit optimè qui ma.ac.po c.ult.Sed de omnibus istis parũ est curandum.Nam de excõicatione timeri non dẽt,Nam dato ꝙ iste Prelatus fuisset præsens apud Spoletũ & interdictum non seruasset,non tamen est excõicatus si matrix ecclesia non seruat interdictum,Scita colligitur ex tex.& glo.in consti.cle.quæ incipit ex frequentibus.nec est iste prælatus remotus irregularis.nam pœna irregularitatis tanq̃ odiosa restringẽda est ut patet de sen.ex.li.6.is qui. Sed ille solum irregularis est,qui celebrat scienter in loco interdicto non autem est negligens,uel non prohibẽs qui actũ in loco interdicto solenniter celebrat ut in ꝑ al.c.is qui.& infra de cle.ex.mi. illud.cum si.Item de nõ habita opportunitate uel habita utrum incumbat probatio reo uel actori uel iudici inquirenti.

¶Federicus.

¶Si ex uicinitate loci presumetur contra eũ & ipse ꝯtra ipsam præsumptionẽ uellet allegare,quod non habuit opportunitatẽ sibi incũbit ꝓbatio.Sed in casu nostro ex remotione loci præsumitur ꝓ eo,& ideo ꝙ dicit eũ sciuisse hoc habet ꝓbare sed ut dixi s̃. illa cessant in casu nostro.

¶Federicus.

3 ¶Item utrum prælato excommunicato non notoria cõfirmati sint uere confirmati.

¶Federicus.

¶Dicendum est quòd sic , ut habetur ex tex.& glo.extra de re iudi.ad probandum.& 3.q.7.circa prin.& no.24.q.1. in summa.Item utrum snĩa excommunicationis existente notoria qui incidit dicatur notorie excommunicatus. Respõdetur ꝙ non,uerbi gratia.Quidam noctis tempore percusit uel occidit clericum,& aufugit.& nesciturquis fecit communiter.sed ego solus cognosco,& scio percus

sorem

forem. Modo in casu nostro cã excommunicationis.s.ꝑcussio est notoria,& tamen percutiens est occultus. nũquid ergo Eps̃ uel Prior qui nouit percussorẽ.dẽt secere eum uitari excõicatum. Respondetur ꝙ non in publico: sed in secreto sic, ad hoc, de offi.ord.si sacredos & 6.q.7. si tm̃.& de sen.excom.cum non ab homine. Item Prælato nõ compellente subditos suos seruare interdictũ supposito ꝙ incurrat excõicationem. utrum causa excõmunicationis sit notoria promulgatio iterdicti uel notoria transgressio subditorum uel obmissio compulsionis qua non existente notoria utrum omittens cẽsendus sit notoriẽ excommunicatus. licet causa excommunicationis sit notoria. tamẽ deliquens possum esse occultus ut dixi s̃ in casu præcedenti. sed si ca excommunicationis est occulta nunq̃ delinquẽs potest esse notorius. uerbi gratia. Secreto statuto epi cauetur ꝙ quicunque luserit ad azardum sit excommunicatus. Quidam uerisimiliter nesciẽs hoc statutum lusit dato ꝙ ille esset excommunicatus qđ non est uerum, tamen nõ est publicus excõicatus. Oportet enim in casu nostro quod sentẽtia interdicti sit notoria,& eius transgressio.& ꝙ omissio ẽt sit notoria. Item

4 dato ꝙ †Prælatus nouerit subditos suos non seruare interdictum sed uoluerit ꝙ recipiant ad sepulturam ꝓpter quam incurrant excommunicationem. Quæritur utrum non inhibens incurrat excommunicationem. Admittẽtes ad sepulturam non sunt excommunicati nec interessentes sepulturæ. Nam licet prohibitum sit ne quis intersit uel officiet uel sepeliat corpora mortuorum tempore interdicti ꝑ antiqua iura: tamẽ pœna excommunicationis nõ imponitur nisi sepelientibus.i.corpus tumulo inferentibus. Et hoc placet magis do.Io.An. ut apparet ex no.per eum in constõne cle.ex sepul.eos.& si ita est nulla remanet dubitatio, ꝙ nõ inhibens non est excõicatus. & repete hoc quod dictum est super primo dubio.

¶In Christi nomine amen.

S V M M AE.

1. *Episcopus sine capitulo aut capitulum sine episcopo an possint procedere ad prouisionem uel collationem beneficiorum.*
2. *Tempus mora, uel negligentiæ an currat dubitandi de suo iure.*

QVAESTIO CCXXXII.

1 CAsus talis est. Vacãtibus canonicatu & ꝑben da cuiusdã ecclesiæ cathedralis, capitulũ eiusdẽ ecclesiæ credẽs ad se solũ sine epo ꝑtinere canonicorũ acceptionem & collationẽ prębendarum quẽdam recepit in canonicum & præbenda sibi cõtulit. Eps̃ uerò reputans se grauatum ex hoc, ad sedẽ apostolicam appellauit,& causam appellationis prosequtur. Lite pendente decursi sunt.6.menses & forteannus. Eps̃ uero nulli cõtulit. qa dubitabat de iure suo. quia dictum.C. aliqua instrumeta ostendebat per quæ capiebat coniectura & pręsumptio non leuis quod ad Capitulũ solum pertinebat. & quia Capitulũ noluit conuenire cũ episcopo ad conferendum præbendã iam per Capitulũ alteri collatã, episcopus credens ꝙ sine capitulo nõ posset conferre inherens opi. plurium, quę habet ꝙ ad ep̃m & Capitulum communiter pertineat canonicorũ receptio,& collatio præbẽdarum iuxta not.de ele.cũ ecclesia.& per do.Io.An.per do.Arch.de ap.c.pe.li. 6.nõ processit ad collationem. nũc uero uellet procedere. Quæritur nũquid eps̃ lite pen. certificatus quasi de iure suo uel lata snia ꝓ eo, quę habet quòd ad ipsũ ut pręlatũ & caput capituli & ad capitulum ut ad membra pertinet canonicorum receptio & collatio præbendarum simul & communiter, possit conferre dictos canonicatum & prębẽdã,& si põt an solus,& sine Capitulo. Et quòd eps̃ no possit. ur̃ qa ob. sibi lapsus tp̃is.& in casu isto nõ põt purgari mora de sup.neg.pręla.c.3.4.& ul. nec potest hoc ignorãtia facti sed iuris. Nã ex quo Epi, qui caput est, & ad quẽ ꝑtinet uocatio Capituli. Capitulo nolẽte cõuenire, nec eligere cũ eo, nõ eligit saltẽ in fine tp̃is, sibi ur̃ imputãdũ qa aut noluit aut nõ credidit se posse facere. sed iuris ignorantia saltẽ Episcopus excusare nõ dẽt. de ele. cũ in cunctis.3 3.di.omnes.& 2 3.di.ep̃s. & 1.q.j. uilissimus.

1 Cum ergò in casu nostro †Capitulũ nõ posset eligere sine Episcopo & noluit cõuenire. Ergo statim uel saltẽ in fi.tp̃is solus episcopus põt eligere maiorẽ dicẽte se nolle eligere uel nolente ad electionem procedere infra tẽpus iuris iuxta no.per Compo.de ele.cũ nobis olim. cũ episcopus non elegerit. hoc accidit qa noluit negligẽdo uel non credidit posse eligere iuris ignorãtia ductus. In utroque casu est sibi imputãdũ. In ꝯtrariũ ur̃ quia pręscriptiones & saltem ista non currit.s.semestris, nisi negligẽti. Sufficit allegare quantum ad casum nostrum de cõces. præb.c.ij.& c.quia & de elec.c.pro defectu.& de sup.ne. pręl.c.ul.ibi neglexerat. Sed in casu nostro eps̃ q ea causis pręd ictis non contulit non dr̃ neglexisse, sed potius ꝓuidẽ supersedisse. Ad quod optimẽ facit.C.de inof.test.l. cõtra maiores.& quod no.Compo.de ele.cum uictoniẽ. in ij.col.uersi. sed q̃ritur aliquo tp̃e, ubi no. quod canonicus ad quos est deuolutũ ius eligẽdi ꝑꝑ delictũ aliorũ non currit tẽpus eligẽdi donec sit declarata ueritas. Et istã dubitationẽ & litis pendentiã habet pro iusto impedimento dicens quòd tales dubitationes sũt ecclesiis fauorabiles ut nõ grauẽtur ecclesiæ laboribus & expẽsis si incõsideratẽ plures electiones fiãt. ad idẽ facit quod no. Io.An.& Arch.de ele.cupientes.§.quòd si pro.in uer. uidebitur li.6. ꝑꝑ probabile ergo dubiũ facti qđ erat ꝑꝑ q̃dam ex quibus prima facie licet non sufficiẽter uidebatur Capitulo soli hoc ius competere dẽt esse eps̃ excusatus si uoluit supersedere. Ad hoc de frig.fraternitatis ad fi.ibi. quãdiu articulus est dubitabilis &c.& istam partẽ credo ueram. ¶Non obstant iura primo inducta quia licet posset eps̃ conferre, non tamen tenetur quod fingitur iustũ impedimẽtum hẽre propter probabilem dubitationem. Nunc q̃ritur quid si eps̃ lite pen. uel finita per se uult eligere uel conferre,& dr̃ quod eps̃ non habeat uocare Capitulũ ex quo a prin. uocationis uocauit ipsum,& noluit cum epo conuenire ad eligendum, Capitulũ debet dici negligens saltem in fine vj.mẽsium. Nam in ista collatione habet eps̃ tantam uocem quãtam habet totum Capitulum.& uox eius pinguior est quam uox Capituli. qa ipse caput,& Capitulum mẽbra. de his quæ fi.a præ. nouit & ff.de rel.& sump.fu.l.cũ in diuersis.& habet uocare Capitulum non uocatũ ut dicit Inn. & Host.post eũ de cõces. præb.postulasti.no.de ap.a collatione li.6.in nouella. Si ergo in fine temporis ius eligendi deuoluitur ad minorẽ ut no.in c.cum nobis olim per Compo. quanto magis deuoluitur ad parem uel maiorem. Sicut.n.per excommunicationem, suspensionem,& habilitatem, uel uolũtates aliquorum canonicorum uel per mortem alij socij possunt eligere ut notorium est.& facit ad hoc quod not.de ęta.& qua.c.j.in gl.& habes in cle. Ita hic Capitulo suspẽso uel nolẽte uel canonicis excõicatis uel inhabilibus ad ep̃m deuoluitur ius conferendi ut in d.c.postulasti. Sed in casu nostro Episcopus non neglexit. nam a principio uocauit Capitulum.& Capitulum noluit cum eo cõuenire & deinde orta lite episcopus supersedit quod potuit. ut dictum est supra. nunc non uult super sedere, quare tenetur uocare Capitulum cum tempus sit decursum. Nam si episcopus existẽs infra semestre solus potuit cõferre Capitulo nolente cum eo conuenire quando magis nõ tenetur uocare capitulum iam tempore decurso. ¶ Ex his ergo dico ꝙ episcopus lite pen. potest eligere nõ obstãte lapsu semestri.& non hẽt necesse uocare Capitulũ.& ualet collatio facta si demũ ꝑ sniam declarabit ad eũ & Ca-

pitulum ptinere collationē,& sic lite pen.erit in pedēti an collatio facta per solum Epm lite pen.erit in penden. nec hoc est nouū aliquos actus pendere ex finali euentu. ut pbatur in c.fraternitatis.in fi.de,relli.in inte.c.ij.in fi. cum suis gl.& facit qđ no.de sen.excom.solet in ul.gl.li. 6.tamen si error facti probabilis posset excusare Capitulum,cui Capitulum innitebatur,credēs ex illo errore ad se solum ptinere ius eligēdi seu conferēdi.qui error po stea detectus est per sñiā.In hoc casu posset dici Capitulum dēre uocari p Epm ad conferendum.Ad hoc de sen. exc.sacro.& de elec.c.1.li.6.sicut dictū est supra q̄ † epo probabiliter dubitanti, tempus nō currit,ut sic p p eādē rōnem idem sit ius in utroque.¶ Sed subsequenter restat uidēte de hoc.Pone q̄ eps &Capitulum ad quos cōiter pertinet collatio præbendarum & receptio canonicorū conueniunt simul infra tempus iuris & in conferēdo nō sunt concordes.sed Episcopus confertuni & Capitulum cōfert alij.Quæritur nūquidvna uel alia collatio ualeat. Disputaui in studio Paduano,& terminaui neutram collationē ualere et si Episcopus hēret unū secū uel plures canonicos ex quo nō hēt maiorē partē.Et hoc no.bodie Io.Andr.de ap.c.pe.li.6.cū ibi in fi.suæ gl.dicat epi uocē esse pinguiorē præponderandum.sed Host.innuit in isto casu epm præferēdū ut colligitur ex dictis suis.& de excess.præla.c.ad hæc in fi.& de uer.sig.c.cum eccl.Deinde Hostiē.potest intelligi & saluari ut dicamus Epm præferēdū p cū,qui potest gratificare ut magis gratificet Episcopo cuius uox est pinguior. ideo quia caput & in dignitate cōstitutus.ad quod facit de elec.ecclesia uestra. &j.in gl.ex hac cum sy.quod.

¶In Christi nomine amen.Fede.

SVMMAE.

1 *Clausula derogatoria in literis apostolicis inserta, quid operetur.*

2 *Priuilegium dicitur lex priuata, & quando priuilegiū tollatur per dictum.*

3 *Quæ speciali nota digna sunt quod specialiter & expresse de illis sit facienda mentio aliàs neglecta intelligantur.*

4 *Expressio tacita uel præsumpta quod minus considerabilis sit,si expressa fieri debeat.*

5 *Locorum appellatione quod ueniant omnia hic ecclesiastica & Monasteria,& qualiter procedat assumptum post nu.6.*

7 *Clausula generalis dicitur posse tollere singulares consuetudines.*

QVAESTIO CCXXXIII.

Casus talis est.Monasterijs cuiusdā ordinis monialium.s.S.Claræ à sede apostolica & maxime,a felicis recordationis domino Benedicto Papa XI. p spāle priuilegium est Indultum q̄ ad pcurationem,subuētionem,contributionem,uel decimā, uel aliā portionem exhibendam minimè teneantur, nec ad id cogi possunt per literas dictæ sedis,et si in eiusdem sedis literis contineatur expresse q̄ ad quæuis exempta & non exempta loca Monasteria se extendant & aliqua eis cuiuscunque tenoris existant,ipsius sedis indulgētia nō obsistat,nisi forsan dictæ literæ sedis eiusdē de Indulto huiusmodi Monasterijs ipsis plenam & expressam fecerint mentionem.¶Post hoc Benedictus Papa.XI. executioni mandans quod ordinauerat prædecessor suus dominus Papa Io.per suas certi tenoris litteras,qui occasione passagij faciendi imposuit & mandauit seruari decimam de fructibus & redditibus omnium ecclesiarum personis & locis hospitalis S.Ioānis & aliorum militātium ordinū,& qbusdā alijs personis & exēptis & dirigant dictę lræ do.Io. Theodori diacono Cardinali tūc apostolicæ Sedis Legato & vniuersis Epis,& exēptis.j.terminos suæ legationis constitutis.& circa mediū litterarū dr à nobis fratribus Eps,& omnibus Archieps cæterisque personis ecclesiasticis quibuscunq;,exēptis,&nō exēptis,qua cūque præfulgeant dignitate,seu cuiuscūque præeminētiæ conditionis,status,ordinis,religionis existant,qbus uel aliq eorū nulla priuilegia uel indulgētias sub quacūque uerborū forma uel expres sione cōcessa quo ad hoc nolumus suffragari preterq̄ personis & locis hospitalis & militantium ordinum prædictorum. Et in fine istarū

1 literarū sunt istę clausulę derogatorię.† Si uobis aut uestrum aliquibus & prædictis personis ecclesiasticis,& alijs quibuscūque cōiter uel diuisim à dicta sit Sede indultum,q ad solutionem alicuius decimæ minimè teneamini,& ad id cōpelli,aut q̄ interdici,suspendi,uel excommunicari nō possitis litteras apīcas,quæ de Indulto huiusmodi,&toto tenore de uerbo ad uerbum ac pprijs et aliorum seu psonarum uostrarum nominibus plenam et expressā non fecerint mentionem. & quibuslibet priuilegijs,indulgentijs,exēptionibus & litteris apostolicis,& qbuscūque dignitatibus seu ordinibus eorundem,& spāliter,Cistercien. Premonstraten.Cartusien. Grandimonten. uel eorū uniuersitatibus,ut personis singularibus generaliter uel spāliter sub quacūque forma uel cōceptione uerborum à memorata Sede conce.de quibus quorūque totius tenoribus nostris litteris spālis plena & expressa mentio sit habenda.Cæterum &c.Datum &c. Nunc quæritur an p dictas literas apostolicas,& clausulas derogatorias in eis contentas,sit derogatum priuilegio dicti ordinis S.Claræ,& clausulis derogatorijs contentis in dicto priuilegio,ita q̄ dictam decimam soluere teneatur, & quis cū de literis uel priuilegijs apostolicis, uel apostolicæ Sedis uel earum intellectu dubitatur sit p interpretatione ipsorū ad sedē apostolicā recurrēdū ut de sē. ex.inter alia.& melius de offi.or.c.ordinarij.§.si uero.li. 6.& quod legitur & no.de iudi.cū nenisset.Verumtū scriptor præsentiū schollastice seu magistraliter sup dicto iā dubio consultor assumptus dicet,& consulet ac illā partem eligēt quam crediderit ueriorem,supponēs infrascripta iudicio & interpretationi dictæ sedis,& cōsilio saniori.¶Et licet dñs Dy.in simili qōne argueret pro & ptra de reg.iur.q̄ semel li.6.& pro eius reuerentia eius determinationi itari deberet: tñ gratia collationis et pro et contra aliqua uideamus.Et primo quod non sit deroga-

2 tum. Certum est q̄ † priuilegium cum sit.l.priuata, & in facto cōsistat, siue generale siue speciale sit,non tollitur per sm priuilegium nisi faciat mētionem de illo.De hoc legitur & not.de rescrip.c.j.de præscrip.ueniēns. 25.qō. 2.in summa. ¶ Item certum est,quod ad hoc ut tollatur priuilegium uel rescriptum,non sufficit generalis mentio,sed requi ritur specialis expressio,ut de do.& contu. c.ij.& de confir.uti.uel inuti.c.bonæ. Ad idem de præben.c.ij.in fi.Et q̄ generalis clausula non sufficiat ad tollendum actum certum & determinatum not. Archi. de præben.ei cui in prin.& de rescrip.si propter tuam in fi. in prin.magnæ glos.lib.6.immo nec specialis nisi de speciali a faciat mentionem de rescri.cęterum.& de offi.de le.ex parte.ij.quo ad tex. & generaliter traditur q̄ clausula generalis parum uel nihil operatur per se ubi alias requiritur specialis,sufficit allegare ad hoc de proc.qui ad agendum cum sua gloss.lib.6.Ac in proposito priuilegium domini Benedicti 11.quod concedit immunitatem circa decimam monasterij dicti ordinis,statuit & declarat per quas clausulas in priuilegijs & & literis apostolicis in posterum concedendis poni consuetis uelit derogari suo priuilegio & p quas nō.Dicit.n.qđ quātuis in priuilegijs uel literis apostolicis in posterū concedendis dicatur quod dictæ literę extendant se ad exempta

pta uel non exempta Monasteria & loca, & quod aliqua
eis cuinscunque tenoris existat ipsius Sedis indulgétianó
obsistat,nó uult tamen per tales clausulas suo priuilegio
derogari. Sed tunc demum uoluit dicto suo priuilegio
derogari cum de ipso priuilegio uel indulto & Monaste
riis & dicti ordinis literę apostolicæ plenam,& expres-
sam fecerint mentioné.q.d.& uelit ipse do.B. quod nó ꝑ
generales,sed per speciales clausulas derogaretur dicto
3 priui.ut sic ea quæ digna sunt speciali nota,nisi speciali-
ter notentur neglecta uiderentur ad hoc.de sent.excom.
quia li.6.& de iniu.l.item apud. Modo restat uidere si in
literis do.Bene.12.sunt aliquæ clausulæ,quæ tollút clau
sulas domini Bene. 12. Et uidetur ꝙ non. Illæ quæ sunt
generales non tollunt ut dictum est supra.Speciales uero
non sunt ibi aliquæ quæ faciant mentionem plenam &
expressam de monasteriis ordinis sanctæ Claræ.de qui-
bus necesse est fieri mentionem. Item ad hoc ut deroge
tur priuilegio dominarum debet fieri expressa & plena
mentio de indulto & Monasteriis ordinis,sed certum est
ꝙ per clausulas generales superius positas non fit mentio
4 expressa de Monasteriis, sed tacita uel præsumpta. † Sed
ubi requiritur expressio non sufficit tacitum uel pręsum
ptum.ut de præben.c. 2. & de procu.c.ulti.lib.6.& quod
ibi no.in glo.sed nunquid.& co.ti.c.non potest.in clem.
Et si diceres.immo fit expressa mentio,quia ibi est clausu
la derogatoria dú dicit ꝓpriis locorú seu personarú ue-
5 strarú nominibus.Et per illud uocabulú locorú omnia lo
6 ca ecclesiastica & monasteria intelliguntur.† Ad hoc re-
spondeo ꝙ de stilo curię qui diligéter est attédendus,ut
patet de fi.instrum.quod super his de cri.fal.quamdiu est
ꝙ quádo uult derogare priuilegiis concessis monasterio
continentibus quod nó noceát literę apostolicæ nisi fa-
ciant mentionem de Monasterio & non de contentis po
nere dictionem seu uerborum locorum, ut patet de sen.
ex.alma.lib.6.& in extraua.Bonifa.rem non nouam in fi.
uel saltem ponere uerbum quod generaliter prædicetur
de omnibus locis ecclesiis & Monasteriis,sicut fecit Be-
nedictus.12.in sua extrauag.Inter coniunctos in fi.ubi di
xit uel aliquorum nominibus.& ꝙ differentia sit inter lo
ca & monasteria patet per eundem Benedictum 12.in pri
uilegio alio ꝙ concessit eisdem sororibus dum dicit exé
pta,& non exempta,loca & monasteria se extendant. Et
si qęreres quę ergo sunt illa loca ecclesiastica,q̄ cópreheo
dútur sub ista dictione locorú.Respódeo sunt hospitalia
& alia loca pia, ut patet de relig.dom.c.3.& 4.& eo.tit.
c.2.in cle.& de cési.Romana.circa prin.li.6.Si enim loca
& monasteria ꝓ eodé accipientur,cur diuersis uocabulis
núcuparentur?C.de codici.l.si idé.Pręterea si diceremus
priuilegia dominarú derogari ꝑ tales literas Papales, &
ꝑ literas Legatorú & similes clausulas derogatorias ha-
bentes,q̄ utilitatem & qń cósequeretur Dominę ex tali pri
ui.certé nullá.Ná de stilo curię est qń imponitur ista deci
ma Papalis,uel qń legati de Latere transmittuntur super
eo in literis Papæ & Legatorú ponuntur tales clausulæ.
& sic pót dici ꝙ Sedes Aposto. istas dominas grauauerit
sumptibus & laboribus,& eas deceperit & quod nunquá
suo uterentur priuilegio ꝙ nephas est sentire.de dona.ꝑ
tuas,& de priui.i his hac ratione certú est qd Benedictus
12.indicare potuit suo successori non legem imponere,
ut de rescrip.c.ultim.lib.6.de elect.innotuit.Modo Bene
dictus 12.siue dom. Ioan.Pa.22.uolens decimam leuari
ab uniuersis mundi eccle.dum dicit in suis literis multis
tractatibus & deliberationibus cum eiusdem nostris fra
tribus habitis super collatione omnium ecclesiarum red
dituum & prouentuum &c. Et sciens ꝙ omnia monaste-
ria orbis erant priuilegiata in decima non soluenda.de
quibus priuilegiis & eorum clausulis derogatoriis me-
moriam non habét.& ꝙ erat difficile seu impossibile sin
gulorum ordinum religionum & monasteriorum facere
mentionem in suis literis,ideo usus fuit illis clausulis ge
neralibus,ut omnia & singula priuilegia comprehende-
ret sicut i simili legitur de elect.in Genesi.Sicut enim ha
bet curare pręto r,ut salua sit rerum probatio ne proba-
tionú facultas angustetur.ut li.non cóte.quoniam sic nec
Papalis potestas impediretur oportuit habere aliquas
clausulas generales,per quas uoluntas Principis nullum
locum excludere uolentis optatum sortiretur effectum,
oportuit enim ipsum habere aliqua uerba, per quæ cogi
tationes,& cóceptus suos in alterius notitiam proferret
xxij.q.j.humane.& xxij.q.2. Is autem.ubi de hoc,alias si
diceremus contrarium,impediretur & frustraretur Papa
lis potestas qd est absurdú. ad ꝙ facit de ꝑb.dudú. & de
conces.præb.c.1.ad finé.li.6.Et quod tales generales clau
sulæ sufficiant uidetur innuere Io.An.de sepul.c.1.in fi.in
clé.& ꝓ cuius dicto facit eo.tit.c.2.de sen.excommu.al-
ma in fi.li.6.& iura posita per dominú Dy.pro hac parte
7 in regula qd semel.de reg.iu.li.6.¶Ité uideo ꝙ† clausula
generalis tollit singulares cósuetudines & statuta loco-
rú ut const.c.1.& de elect.qa sepe.& de cle.nó resi.c.uno
lib.6.Ité uidetur esse tex. de offi.dele.c.ex parte,ubi dici
tur ꝙ si Papa dicat qd nullæ exceptiones admittant ꝙ nó
admittétur licet raro hoc dicat.Et ꝙ Papa senserit nullú
sibi priuilegiú obstare debere,patet qa aliquos ordines
& religiones,excipit,ꝑ q̄ exceptioné in omnibus aliis re
gulá firmasse vr̄,& qd de uno,negaí &c. de pręsump.non
ne cum similibus.Ité quia illa decima sit imposita ob fa-
uorem terræ sanctę recuperandæ largam eius imposi-
tio debet interpretationem recipere. Nam & hoc esset
ubi tantus fauor nó uerteretur.de uer.sig.olim cú simili.
¶Et pro ista parte faciunt omnia illa iura,quæ dicunt ꝙ
uerba uniuersalia,generalia, & indefinita uniuersaliter
intelligi debent.& ubi papa nó excipit nec nos excipere
debemus iura sunt uulgaria.Si uellemus tenere primam
partem possumus respondere ad contraria hoc modo.fa
teor enim ꝙ ꝑ generales clausulas cóceptú & intétioné
principis exprimétes,derogatur quibuscúque priuilegiis
quátúcunque derogatoriis sequentiú literarú,& priuile
giorú apostolicorú.dú tamé ipsæ clausulæ generales sint
aptę cómodæ,& cósuetæ,& derogatoriæ præcedentium
clausularú derogatoriarú, quod nó est in casu nostro ut
superius móstratú est,& prout cótinetur in decre.ré non.
¶Nó obst.qd excipit aliquas religiones.ergo &c.quia for
te illæ religiones,& hospitalia aliás nó erát priuilegia-
ta. & ideo cú includerétur sub signo uniuersali oportuit
eos per exceptioné abstrahi de suo genere de signo uni-
uersali.¶Præterea si per talé exceptioné fuit firmata regu
la in omnibus aliis quare Papa in fi. literarú posuit uer-
ba non obstantia cum tanta multiplicatione uerborum
frustra,ꝙ nephas est sentire ut no.de maio. & obe. solite
cum similibus.¶Item non ob.decre.ex parte.ij.de offi.de
le.ut ibi notatur. Nam fateor quod per uerba generalia
exprimitur intentio Principis dumtamen sint apta nego
cio. Et quod non sit dubiú Principem ita intellexisse qd
non uidetur in casu nostro. ¶Item non obstat ꝙ recupe-
ratio terræ sanctæ sit plurimum fauorabilis ut patet in ti.
de uoto capi. ex multa cum sequenti. Nam & religio est
plurimi fauoris, ut iura clamant. nam & monachatio ꝑ-
iudicat uoto ultramarino. & sic intelligitur c.scripturæ
de uoto. & notatur de statu mona. c. cum ad monasteriú
in fi.¶Item non potest negari,quia inter doctores sit du-
bium.sed in dubio cum primum & secundum priuilegiú
sit ab eodem auctore. decet primum priuilegium esse
mansurum.de regu.iur.decet, cum suis concord.libro 6.
idem de fide instrum.c.4.uer. interim. Item cum priuile-
gium dominarum sit clarum & certum, & dubium sit an
ei per secundas literas sit derogatum,debet primum pri-
uilegium suum habere effectum maximé si sint in posses-
sione non soluendi in simili casu, donec de intentione
prin-

principis constet,ad hoc de fid.instrum.pastoralis.& de offi.or.c.ordinarii.uer.si uero.lib.6.& de iudi.cum uenissent cum fim. Item in dubio præsumitur priuilegium nõ reuocatum ut no.xxv.q.ij.in summa in fin.Quoties enim de iure rei seu possessoris constat succumbit actor nisi clare probet de iure suo,bene facit de condit.app. per tuas. & regula actore non probante &c.Curia Romana,in similibus casibus quandoque unum quandoque aliud tenere consueuit,no.Archi.de præben.cum in illis super uerbo prouidere,li.6.In illo dubio sæpius uidi dubitari maximè in curia do.Io.Cardinalis legati nunquid tale priuilegium dominarum excusaret à pronunciatione legati q infinitas clausulas derogatorias in suis literis habebat.& aliqua cõsilia uidi quod tale priuilegium defendit dominas à decima imposita per dominum Clementem quintum,& sæpe dubitaui, & quandoque unum quandoque aliud respondi.Nunc uerò præhabita declaratione conuentu & collatione cum religioso uiro domino Priore sancti Syrij Bon. decretorum doctore,uidetur mihi per ea quæ primo uel ultimo sunt scripta in hoc dubio,dominas non debere compelli donec per sedem apostolicam à qua tam priuilegium quam decimæ impositio emanauit hæc dubietas auferatur. La.ad materiam istam uide no.per In.An.de exces.præla.c.uno.li.6.La.

¶Responsio do.Fede.de Senis ad quędam dubia.

SVMMAE.

1 *Laicus an possit sibi quærere ius patronatus ex præscriptione.*

2 *Ius eligendi an possit præscribi per clericum,qui non est de collegio illius ecclesiæ de cuius electione agitur.*

3 *Iura omnia siuè spiritualia,siue temporalia præscriptibilia sunt.*

4 *Præscriptio præsentandi an possit compleri in persona unius rectoris,uel capellani qui uixit.xl.an.*

QVAESTIO CCXXXIIII.

Svper primo puncto mihi uidetur quod tenuerit permutatio,siue remissio,ex quo præsupponitur quod ture q remisit plebs capellæ fuerunt spiritualia, q2 iste est unus casus in quo trãsit iuspatronatus.s.permutatione ē.de iur.pa.cũ sm no.de hoc dummodo fiat cũ re spirituali,ad hoc de rer.permu.ad qões. & ibi de hoc eo.ti.c.ul.& de hoc le.& not.16.q.ulti.ca.nemini.& hoc dico etiam si episcopi auctoritas non interuenit ad hoc
1 optimè extra eo.ti.c.1.in prin.lib.6.Ad secundum †: quo quæritur nunquid laicus posssit sibi quærere ius patronatus ex præscriptione.Dato q non ostendat se habere titulum modis & casibus a iure concessis de quibus habetur extra de iurep.nobis cum concordantijs. & de illo secundo quæsito dic.ut no.de reg.iur.c.q alicui.in mercurialibus.lib.6.Et uidetur posse dici allegãdo q sic licet cõtrarium no.Archi.extra eo.ti.c.1.lib.6.in glo.1.in fi.& Rof. in libellis.e.ti.Et primo tali ratione ius eligendi,quo ad clericos in ecclesia collegiata,& ius præsentandi quo ad patronum in capella sunt paria,ut sicut unus habet eligere,& alter præsentare,ut probatur de elec.c.1.ut 16. q.ultim.congregatio cum suis concordantijs,&extra eo
2 dem titu.nobis.Sed uideo quod† ius eligendi potest præscribi per clericum qui nõ est de collegio illius ecclesię de cuius electione agitur etiam sine titulo , ut probatur de causa pos.& proprie.cum ecclesia cum simi.ergo eodem modo ius præsentandi poterit præscribi per laicum etiam sine titulo,dummodo adsit bona fides.& hoc uidetur optimè probari per decre. querelam extra de elect. ibi de antiqua consuetudine.Vnde gl.ibi posita dicit,quę dat ius eligendi.& c.quasi innuat glo.quod sicut consuetudo dat ius eligendi.ita & ius Præsentandi. Preterea uideo quod ius conferendi præbendas uel ecclesias potest

q: præscribere ut no.de elect.cum ecclesia uulterana.& de supplen.neg.præla.c.si.ergo,& ius præsentandi. Nam plus est conferre,quam præsentare,uel eligere,quia colla
tio hēt in se uicem electionis & confirmationis. ¶ † Præ- 3
terea istud est regulare quod omnia iura,siue spiritualia siue temporalia possunt præscribi , ut ex præscriptione ius aquiratur.ut C.pe præscrip.xxx.uel xl. ann.l. sicut actio uel exceptio,nisi in casibus ubi iura uolunt præscriptionem non habere locum qui no.extra de præscr ip. cũ non liceat. Est uidendum nunquid sit iste talis casus in quo prohibeatur præscriptio uel si non prohibetur nunquid requiratur titulus in tali præscriptione , prout dicit c.1.de præscrip.lib.6.& dato quod istud ius sit præscriptibile,ut probatum est supra per c. querelam. de elect. & per alia argumenta. Item dico quod non requiritur hic titulus,quia tunc requiritur titulus,cum ius commune uel præsumptio est contra præscribentem.Quod autẽ talis possessor uel præscribens non habeat contra se ius commune,patet ex hoc,nam ego uideo qđ si aliquis uult uti commodo alicuius iuris,in cuius possessione dicit se esse,& talis possessio sit contra ius commune nõ sufficit ibi allegare possessionem,nisi ostendat titulum suę possessionis. Exemplum potest poni in eo qui inquiratur super duobus beneficiis,cum sit contra ius commune,nam contra nõ sufficit solam possessionem allegare nisi ostẽdat titulum,ut legi.& nota.de procu.c.3.Ad idem de of. ordi.c.3.lisi.6.Item potest poni exemplum in laico,quia dicit se possedisse,& spoliatum esse decimis,qa quem nõ reuelaret probare possessionem & spoliationẽ cũ possessio decimarũ de iure cõi non cadat in laicum,nisi cum legitimis titulis.& hoc no. Ioan.13.q.1.§.1.per decre.cau tamque de præ scrip.Item potest poni exemplum in monacho unius monasterij,qui ex cõmodo possessionis dicit se debere interesse electiõi alterius monasterij,nõ audiuntur nisi ostendat quo iure legi.ex de elect.constitnit.& ibi de hoc in glo.magna.Item potest poni exemplũ per decre.2.de restitu.spolia.libro 6.ubi si aliquis petit se restitui ad possessionem decimarum,quas possidebat in alterius parochia non auditur nisi ostendat titulum , quia contra eum est ius commune.Sed in casu proposito.s. in iure præsentandi,dato quod non ostendat titulum suæ possessionis nihilominus potest uti sua possessione donec feratur sententia contra eum super proprietate,& tenet præsentatio facta per eum,qui est in quieta possessio ne præsentandi probatur de elect.querelam.& de iurepa-consulationibus,& utrobique de hoc. Non ob.quod not.de elect.sacrosan.in glo.sic patet.ubi dicit Ber.consuetudinem non ualere per quam parochiani non patro ni eligunt in capella,quia intelligo illud dictum uerum esse,de parochianis,qui non sunt patroni ex modis a iure concessis uel legitima præscriptione.Nõ ob.quod no. Archi.de iurepa.c.1.in fi.1.gloss.qui illud non probatur iure nisi quod dicit,qui probat se possidere non probat dominium ut hic, dum allegat iura,sed ipse non probat iure q possessio quæ deuenit ad legitimum tempus non faciat quem dominumimmo potius no.contrarium.16. q.3.quicunque.& patet circa prin.& eadem quæstione in summa.Non ob.16.q.5.si quis episcoporum. & supra eo.quoniam in quibusdam,quæ iura dicunt q contra rigorem antiquorum canonum de gratia fuit concessum illud ius præsentandi laicis.si de gratia,ergo contra ius commune.Si contra ius commune,ergo requiritur in tali præscriptione titulus.ut in c.1.de præscrip.li.6.Nam licet habendo respectum ad iura antiquissima.s.x.q.j.decretũ.& c.nouerit,talis concessio fuerit gratiosa,hodiè tamen cum per iura noua talis gratia sit redacta in corpore iuris dicemus quod laicus præscribendo ius præsentandi in capella bona fide non dicitur præscribere contra ius commune. ¶Præterea quicquid facit Papa, dicitur

tur de gratia facere, ad hoc de rescrip. fedes, & ibi no. maxime autē hoc procedit, cū allegatur præscriptio tāti tēporis, cuius cōtrarij memoria nō existit, ut de pscrip. c. 1. lib. 6. Nā talis cōsuetudo inducit ius, nec est necesse allegari titu. ff. de aqua quoti. & æsti. l. hoc iure. §. ductus. & no. de uerbo. signi. c. super quibusdā. Et est simile huic q not. Hostie. x de symo. licet hely in uerb. offici debitum ubi no. quod si Episcopus ex officio suo petat a clerico ut ostēdat titulū beneficij sui, tenetur ostēdere dato q sit in possessione. ita et no. de regu. iur. e. 1. io fi. lib. 6. Postea addit hæc intelligo uera in facto recēti, nā in facto uetusto secus, in quo dicit sufficere clericū iurare se habuisse titulū ab eo, qui dare potuit. Sic ad propositū si uolumus cōcedere, q præscriptio recēs. f. xl. annorū nō currat sine titulo i iure præsentādi. tamē præscriptio uetusta. i. de cuius initio memoria nō existat currat et sine titulo, quis. n. diceret illū nō patronū, quē ipsum, & eius āteceessores, cōstat iā sunt centū anni præsentasse Rectores io capella. dato q nō ostēdat instrumentū patronatus. unū tamē notetis, q est minus cōtra oos, q ex quo talis remissio fiue præsentatio interuenit inter patronos & plebē, uidetur qood ipsi patroni siue præsumitur quòd ipsi nō habuerit bonā fidē in præscribēdo ius psentādi per id quod legitur & no. x de præs. ueniēs in fi. & oo. c. tū. cū olim i ulti. gl. in fi. tū posset quis defendere se ab isto tea. & ab ista glo. s. quòd iste nō præsumatur habere bonā fidē, qui etiā uiuebat tēpore remissionis uel permutationis, sed hæredes ipsorū remittentiū, uel permutantium cum reperierint prædecessores in possessione præsentandi potuerunt habere bonam fidem. Sæpè. n. est uidere, quòd defunctus malam fidem habuit, ubi hæredes habent bonam, quia cum quis in ius succedit alterius &c. de reg. iu. cum quis lib. 6. & facit, quod ibi no. & de iurepa. cura. uide qd no. 16. q. 1. in fi. summæ, per quem responderi potest ad c. nouerint. x. q. j. uide quod no. de elect. cx eo, quod in fine in

4 6. Ad id quod quæritur tertio loco tan in persona unius Rectoris siue cappellani qui uixit al. annis possit complere præscriptio Breuiter est dicēdū quod sic, de hoc olim habuimus de cau. pos. & proprie. cum ecclesia in gl. ante pe. in prin. Hodie uidetur esse tex. de præb. cum de beneficio li. 6 ibi uno uel pluribus, & hoc etiā innuit ibi prima glo. ¶ Ad secundum cum quæritur si patroni præsentauerint pluribus uicibus in capella capellanum. Vltimo uero Rectorem, qui præfuit capellę pręsentauit Plebs. Quis nunc dicatur potior in pręsentatione quę modo imminet facienda. Est dicendum saluo eo quod no. 16. q. 1. in glo. ult. quod ille, qui fuit ultimo i possessione, ad hoc supra de causa possess. & proprie. cum ecclesia ibi ultimo & immediate. & ibi de boc. & hoc uerum quo ad possessorium, ad hnc de elec. querelam, de causa poss. & proprie. cum olim. de iurepa. consultationibus. & in omnibus, de hoc, secus quo ad petitorium. Nam ultima possessio non præscripto legitimo tempore non tollit pręcedētem pręscriptionem, & de hoc no. in predicto c. cum de beneficio de preben. lib. 6. Ad ultimum quod queritur quis pręsumitur esse in possessione siue fuisse istius Rectoris, siue Capellani, qui proximo decessit, an patroni q præsentauerint predecessores istius defuncti, an Plebs in cuius plebanatu sita est capella. Videtur dicendum prima facie, quod non præsumatur pro illo, scilicet pro illo patrono, quod nunc in possessione, dato quod quandoque fuerit, qa ista est differētia inter possessorem & dominū sufficiat remittere ad id quòd no. C. de pba. l. siue possidetis. & per dominum Dy. iu reg. iur. semel malus lib. 6. & per Ber. de cau. possess. & proprie. cum ecclesia. in 3. glos. & de restitu. spolia. cum ad sedem in 3. glo. Tamen posset defendi contrarium. Nam ex quo non apparet quis fuerit in possessione presentādi illum cappellanū nunc defunctum potius est psumptio illū esse in possessione, uel fuisse quē aliàs cōstat fuisse, quā eū quē nūquā cōstat fuisse, maximè quo ad casum nostrū, qa hic nō dubitatur istos uobiles esse patronos. salte qunad alia iura patronatus. ¶ Vnde cū appareat eos eē in possessione aliorū actuū .s. quia honoratur, & tractantur ut patroni, præsumitur eos esse in possessione istius actus, scilicet præsentandi. Nam iste sunt actus, ut cui debetur unus & reliquus. quia ex eodem fonte procedunt, de iure patronatus nobis, bene facit de reg. iu. q alicui io fine. ad hoc de const. translato. cum similibus. Contraria forte non obstant, quia loquuntur cum de incommodo alicuius tractamus, & quā do alius occupauit possessionem, sed in casu præsenti nō apparet quis fuerit in possessione. ¶ Item hic tractamus de modo illorum patronorum nec iste capellanus seipsum instituere potuit. de inst. c. ult. ¶ Præterea si esset quęstio inter patronos. & cum cuius intentio esset fundata. de iure communi posset dici q in tali dubio potius esset præsumendum pro eo cuius intentio esset fundata de iure communi, quam pro eo, qui quandoque fuit in possessione, ut colligitur de cau. pos. & proprieta. cum ecclesia. in fine. de exceptio. cum uenerabilis cum similibus. Sed casu præsenti intentio Plebis non est fundata de iure communi. Nam de iure communi collatio omnium beneficiorum totius diœcesis spectat ad episcopum extra de hære. cum ex intuncto in fine. 16. q. 7. nullus omnino nec etiam præsentatio de iure ibi spectat ad Plebanū. & hoc pr nbo per decre. ad audientiam. 1. extra de eccle. ędifi. Nā ibi ideo matrix ecclesia habet ius patronatus in capella, pro eo quod illa capella fuit dotata de prouentib. & oblationibus matricis ecclesiæ, & sic intelligatur decre. ad audientiam supra alleg. & ita intelligit glo. Innode excep. cum uenerabilis, quam tepetiit Arch. de capel. monacho. c. 1. li. 6. io fi. j. gl. & de preben. cum singula, in gl. iste est. Sed hic in casu proposito non apparet q ista capella fuerit constructa uel dotata de bonis Plebis. ¶ Et si dices, nōne oblationes, quę deberent uenire ad Plebanū uadunt ad cappellam, ergo & ille oblationes habeantur loco dotis. Respōdeo q non sufficit, q aliquis de suo offert ecclesię, ut per hoc habeat ius patronatus in ecclesia, nisi hoc faciat tempore fundationis, & de auctoritate epi. Nam illud esset imponere seruitutem rei cōsecratę. ff. de serui. l. seruitutes. §. pe. ff. communia prædi. l. caueri. ¶ Ad idem quod uo. 16. q. 7. piç mentis in glo. 1. circa medium. ¶ Sic ad propositum ex quo non apparet, q hic capellę sitę in plebanatu Plebis fuerint assignatę illæ oblationes nomine dotis, licet enim post cōsecrationē fuerint assignatę uel ex consuetudine Plebi subtractæ dictam plebem non pręsumi habere iuspatronatus in capella, maxime cum minimè constet plebem aliquem psentasse, immo præsumā illos esse io possessione. ¶ aliàs fuerūt, & quos ad alia constat esse patronos. Iuxta illud qui aurem tetigit, totum tetigisse uidetur in l. uulgaris ff. de fur. canon izata de poe. di. 1. uulgaris.

Federicus Petrucius de Senis.

SVMMAE.

1 *Confessio uel quæcunque probatio facta coram iudice seculari per ecclesiasticam personam an sibi praeiudicet.*

2 *Clericus an possit priuilegio clericali renunciare, & spreto iudice ecclesiastico secularem eligere.*

3 *Iussus iudicis cuius sit naturæ in materia obedientiæ.*

QVAESTIO CCXXXV.

Factum tale est. Quidam exbannitus & condemnatus & falsi testimonij post annos obtulit se & sua cuidam ecclesiæ postq̄ue occasione dictæ condemnationis captus fuit, qui præsentatus

tatus corã iudice recognouit se esse exbannitũ & cõdemnatũ ꝓut dictũ exposito sibi uulgari sermone tenore dict. cõdemnationis, sed dixit se esse oblatũ ut supra interrogatus per iudicẽ si tẽpore capturæ incedebat in habitu, quẽ deferũt oblati, suo iuramẽto dixit quod nõ incedebat in habitu laicali. tandẽ Prior præfatæ ecclesiæ cõparuit corã iudice repetẽs dictũ suum oblatũ, & ad probãdũ de oblatione articulos produxit, quos iudex admisit inquantũ de iure debeat & aliter nõ, & nunquã deberent admitti, remisit eos probãdos corã iudice cõpetenti, cuius Prioris procurator adiuit curiã domini, & probauit articulos, & uidetur probasse ꝙ tẽpore capturæ incedebat in habitu, quẽ deferũt oblati. uicarius episcopi pronũciauit articulos fore probatos, quæ actitata in dicta curia episcopali dictus procurator produxit corã iudice. iudex uisis actitatis pronũciauit ipsum fore relaxãdũ, uerũ idẽ captus ut s̃ fuit traditus custodibus ad custodiẽdũ carceres, quoniã carceres custodiũtur per custodes positos per Cõmune, & nõ per officialẽ quẽ ut præmittitur captũ & oblatũ iudex repetit a dictis custodibus cũ intẽdebat ipsum relaxare occasione præfata, & hæc requisitio est iã facta bis, custodes uero denegant hoc facere dicẽtes neminẽ cõdẽnatũ & exbannitũ relaxari posse nisi appareat eis de solutione. Modo quæritur de duobus utrũ iudex secularis sit excusatus cũ fecerit quod potuit. ¶Secũdo si dictus oblatus ut præmittitur occasione dictæ oblationis pp supradicta probata in curia episcopi debeat relaxari, & si relaxetur iudex sit excusatus, adeo ꝙ communi tempore sui examinis non habeat de eodem iudice causam querelæ. Et aduertendum est, quod iudex ecclesiasticus nunquam repetit eum, nec repetit per suas literas eleuare. Tertio quæritur si literæ requisitoriæ sint necessariæ præmissæ quęstionum ordine non seruato.

¶Quæritur an confessio facta per istum coram iudice seculari præiudicet confitenti, adeo ꝙ nec ipse nec alius ꝓ eo possit coram iudice competenti petere se relaxari. Et dicendum est quod non, quia † confessio uel quæcunque probatio facta coram iudice seculari per ecclesiasticam personam non præiudicat sibi extra de iudi. at si clerici. Ad quod facit quod no. Host. & Compo. de elect. per inquisitionem, non enim est competens iudex in talibus iudex secularis, ad hoc de sen. excom. si iudex lib. 6. ubi no. Archi. quod etiam ad sui informationem non potest iudex secularis de hoc cognoscere, nam † si expresse uellet renunciare priuilegio clericali, & per Iudicem secularẽ iudicari non posset, facit quod legitur & no. de foro cõpe. si diligenti. in glo. pen. ¶Vnde eo inuito prelatus suus poterit eum repetere, & defendere, ut in d. c. si iudex, ad quod facit. ff. de iniur. l. 1. §. usque adeo. ff. de li. ca. l. 1. 2. & 3. & l. non tantum de appella. cum similibus. & maximè procedat hoc in oblato, per ea quę notantur de sen. excom. parochianis. ¶Præterea posito ꝙ nedum per cõfessionem, sed per legitimam probationem probaretur, ꝙ tempore capturæ incedebat in habitu seculari, hoc nõ nocet qui gaudeat priuilegio ecclesiastico, sed operatur hoc, ꝙ potest interim detineri per iudicem secularẽ, donec fidẽ fecerit coram iudice ecclesiastico, ꝙ gaudet priuilegio clericali, ut in §. si iudex ĩ fine. ¶Ex præmissis patet quod quicquid fit cõtra hunc coram iudice seculari, nõ tenet, & ꝙ ipse uel alius cuius interest possunt super hoc recursum habere ad iudicem ecclesiasticum. ¶Secundo quæritur an propter probata in curia episcopi. & bata coram iudice seculari sit relaxandus. Et respondetur quod sic, si duo concurrunt. s. si debitus ordo sit seruatus. quia uocatus fuit cuius interfuit uocari. & si probata fuerit oblatio & hic nulla est dubitatio. Sed certè aliqua est dubitatio, nè oblatio præsumatur facta in fraudẽ propter condemnationem præcedentem per id quod notatur per Archi. 11. q. 1. c. t. de priuil. ex parte 3. Tertio quæritur an illa acta, & pronũciatio sufficiãt sine literis requisitroiis, & monitoriis, ut dictus oblatus dẽat relaxari. Respõdetur quod dicta & gesta corã iudice cõpetenti fidẽ faciunt coram quocũque iudice C. de re iudi. l. gesta. & optimè facit quod legitur & notatur extra de foro cõpe. postulasti. sufficit enim iudici seculari, quod sciat litẽ pẽdentẽ coram iudice ecclesiastico ut supersedeat, ut de ordin. cog. tuam, & sufficit quod sciat cognitum per iudicẽ ecclesiasticum ut iudex secularis habeat restituere clericum ut in c. si iudex in fi. de foro cõp. lib. 6. Monitiones enim, quæ fiũt iudici seculari per iudicem ecclesiasticũ non sunt necessariæ, nisi qñ iudex secularis esset negligẽs uel rebellis ut patet extra lib. 6. de iurein. c. 2. de sente. excom. decernimus. ¶Ex præmissis sequitur quod si iudex secularis restituit non increpãdus est, sed meritò commendandus existit. Non enim peccat q legis auctoritate facit 23. q. 4. q peccat immo si nõ faceret posset excõmunicari. probant iura præmissa. Tamẽ utile est pro Rectore ꝙ recipiat literas monitorias, & præcepto

3 rias a uicariis, quia in infinitis iuris articulis † iussus iudicis excusat obedientem. ubi præcepit id quod ad suũ officiũ pertinet ẽt si dubiũ sit. 23. q. 1. quid culpatur. & facit quod not. de tẽp. ordi. ad aures. & de regu. iur. quod qs lib. 6. & ibi satis de hoc. ¶Vltimo quæritur si Rector facit quicquid potest ut relaxetur & facere relaxari nõ potest an sit excusatus. Respondetur ꝙ est quæstio iuris, & non habet dubiũ qꝛ ad impossibile de iure uel de facto nemo obligatur. Sed an facto fecerit quicquid potuit in hoc potuit esse dubitatio. Dicit iste captus domine Rector uos fecistis me detineri in carcere ex mãdato uestro, & tamẽ ex finali euẽtu apparet quod captura fuit nulla, cõtrario imperio mãdetis me relaxari. ¶Cũ ergo iste Rector habet imperiũ, & iurisdictionẽ super illos custodes, põt in eos animaduertere si sint inobedientes, quia apparẽt ꝙ captura fuit nulla, quia dato ꝙ a principio sentẽtia fuit lata super falso. quia status personæ est mutuatus executio pertinet ad iudicẽ ecclesiasticũ. Sicut enim de facto Rector fecit istũ incarcerari ut ex finali euẽtu apparet, ut de frigi. fraternitatis, sic de facto facere eum debet relaxari, nec ipse nec custodes debẽt timere pœnam statuti quod non habet locum in hominibus non suæ iurisdictionis. & quod statutum habet locum ubi quis condemnatus potuit detineri, sed iste non potuit detineri propter mutationem sui status, ut dictum est, ergo &c.

¶Pręterea talis interpretatio, & extensio uidetur contra libertatem ecclesię. Quid enim si clericus notorius pro maleficio captus, cõdemnatus, & detentus est in carcere, per Rectorem, nunquid hoc reperto poterit relaxari sine pœna. Vtique & contrarius intellectus est reprob. ad hoc de iureiuran. c. 1. de iniuriis. & dam. da. c. uno. li. 6. omnia statuta erant nulla, de sen. excom. nouerint. Igitur Rector iste ad selpsum redeat & discernat an omnibus remediis usus sit contra custodes, & si fecit quicquid potuit nõ requiritur ab eo plus, ad hoc bene facit de sen. excom. alma. §. illius lib. 6. & si fecerit eum relaxari, non debet timere, quia nemo potest accusari si templum Dei ædificauit. & si captiuos de carcere accepit. xij. q. ij. aurũ. ¶Præmissis non obstat quoddam statutum, quo cauetur ne Potestas, uel Capitaneus debeat audire aliquem, qui diceret aliquem processum uel sententiam nullam. Nam in casu nostro iste Rector non cognoscit de nullitate sententiæ latæ contra istum, nec hoc proponitur, quia sententia tenuit, ꝙ iste condemnatus esset tunc de iurisdictione damnantis, nec faciendo eum relaxari pronunciat sententiam non esse mandandam, nec de sententia lata contra illum fit mẽtio in pronunciatione Rectoris. sed hoc solum continet pronunciatio in effectu ꝙ captura facta de isto non tenuit.

¶In Christi nomine, amen.

SVMMAE.

1 *Vxor propter adulterium debet omnia iura, quæ ꝯ duersus maritum habet amittere.*
2 *Notorium per sententiam, confessionem, & per rei euidentiam; æquipollet.*
3 *Quæstio adultery qualiter, & corā quo sit agitanda Iudice.*

QVAESTIO CCXXXVI.

IN quæstione uertente coram domino Vicario Episco
pi inter Baglionem ea parte una, & uxorem suam seu
habentem ius ab ea, ex parte altera. Sciendum est ꝙ
1 † uxor pp adulterium debet perdere dotem. & priua
ri seruitute obligatione & iure quæ sibi cōpetunt aduer-
sus maritum, & tanquam male maritata debet publica
egestate laborare. l. consensu. de repudi. ut lite non con-
testa. c. 1. & de dona. inter uirum & uxo. plerunque ita ꝙ
uxori expulsæ & spoliatæ petente restitutionem uiri ob
stat exceptio notorii adulterii, ut extra de diuor. significa
2 sti. † Aequipollet enim notorium per sententiam, per con
fessionem, & per rei euidentiam, de adul. c. pe. & de co-
habi. cler. & mulie. ue stra. & c. ult. cum similibus. Itē sciē
3 dum qđ † quæstio adulterii, in quantū agitur ad separatio
nem thori pertinet ad forū ecclesiæ. ut colligitur ut lite
contest. c. 1. de procur. c. tuæ. & hoc sentit Inno. qui mā.
accusa. pos. super rubrica. & quemadmodum quæstio do
tis iure accessorii pertinet ad forū ecclesiæ nō uerò prin
cipaliter, ut extra de dona. inter uirum & uxo. c. iij. Sed
quæstio alimentorum, quę dependet à quæstione adul-
terii iure accessorii pertinet ad forum ecclesiæ. ¶Præmis
sorum ergo consideratione habita aduocatus Baglionis
in sua petitione proposuit adulterium uxoris fore & fuis
se notorium, & principaliter petiit illam à sua cohabita-
tione & thoro separari, & per consequens se ad alimen-
ta non teneri nec obligatum fuisse à tempore commissi
adulterii notorii. circa ista igitur quæstio tanquam præiu
diciali ad forū ecclesię delata debet interim cōquiesce
re, & suprasedere processus iudicis secularis super alimē
tis ex illa dependens ut extra de ord. cognitionum. & op
time de sen. excommu. si iudex in si. lib. 6. Dicitur autem
deferri quæstio ad forum alicuius per solam citationem
siue delegati siue ordinarij, extra de appella. c. ut debitus
& de foro compe. proposuisti, cum suis glo. Et regulari-
ter obtinet, ꝙ causa ad maius tribunal delata minor Iu-
dex debet supersedere & appel. ut nostrum. ff. de re iudi.
contra pupillum. & pendere debet quæstio &c. ut extra.
ut lite pen. c. 2. in cle. & de materia simili uel quasi eadē
consueuit tractari de constitutionibus cum M. in fin. Re-
ctè ergo Vicarius domini Episcopi inhibuit uxori Ba-
glionis genere & pe. eius prætendenti ius ab ea ne face-
rent aliquam nouitatem contra Baglionem donec per iu
dicium ecclesię quæstio adulterii esset terminata. tū quia
ipsę maiori tribunali præest quam iudex secularis, tum
quia quæstio adulterii est præiudicialis. Ob quam cau-
sam dico quod sola notificatio & intimatio quæstionis
prçiudicialis delatæ ad curiam ecclesiasticā sine inhibi
tione aliqua domini uicarii afficit & impedit processum
iudicis secularis. Nisi enim natura causæ præiudicialis
hoc haberet, inhibitio domini Vicarij, non esset tātæ. effi
caciæ quod posset priuare iudicem secularem sua pote-
state & iurisdictione, & hoc aperte colligitur in c. tnam
& de ordi. cogni. & c. lator. qui fi. sint legi. ad idem de ap
pel. si duobus. de resti. in integ. c. 2. Ex his apparet quod
præceptum Petro non dicitur factum sine causæ cogni-
tione. præcepit enim Vicarius ꝙ iura præcipiunt, non. n.
aliquid de nouo induxit sed quod erat iudicauit, & denū
ciauit sicut in casu simili dicimus. extra de elect. uenera-
bilem. Nam sicut dictum est supra, sola notificatio facta
Petro uel iudici seculari sufficeret sine præcepto. & hoc,
ex ui quæstionis præiudicialis. Igitur quandiu quæstio
ista præiudicialis pendet in foro ecclesiæ non debet re-
uocari præceptum factum uxori Baglionis uel ipsi Pe-
tro de non faciēdo nouitatem ipsi Balglioni realiter uel
personaliter. Nō obstat quod Baglionus, & eius uxor
dixerunt quod erant in concordia, & qđ non intende-
bant ulterius litigare, quia non perseuerauerunt in hoc,
immo in eodem contextu & incontinenti & antequam
diuerterent ad extraneos actus dixerunt quod super hoc
deliberare colebant, talis enim potentia nō admittitur
etiam in teste. ut extra de testi. cogen. præterea. ¶Duplex
erat quæstio inter Baglionem & eius uxorem. Prima
erat ut ipse Baglionus a seruitute liberetur. Secunda erat
de alimentis de quibus alimentis habebat ius Petrus. Igi
tur licet Baglionus renunciauit primo membro quæstio
nis, non tamen renunciauit secūdo membro quæstionis
scilicet quæstioni alimentorum. ¶Præterea super almen
tis præteritis nihil poterit facere domina cum ius cesse-
rit alij. Concludendo ergo dico ꝙ præceptum seu prę-
cepta iustè & rationabiliter facta fuerunt tam dominæ.
quam Petro, quæ non debent reuocari nisi Baglionus
contrarium sententiam diffinitiuam reportauerit, a qua
non duxerit appellandum. & quamuis dominus Abbas,
qui consuluit dicta præcepta reuocanda, sit maximę au-
ctoritatis, tamen quādoq; bonus dormitat Homerus &
quādoque beatus Augustinus errauit. ut patet 9. dis. per
totum. Sapiens ergo cōsultor potius stabit rationib. quā
auctoritati, & consuetudo, quæ est optima legum inter-
pres interpretata est in curia episcopali. iam est longum
tempus, ꝙ tales inhibitiones fieri possūt tam creditorib.
quam in eorum iure succedentibus. & uigore iuris & cō
suetudinis facta fuit inhibitio Petro iam sunt. 8. menses,
cui acquieuit. Et si diceretur cōtrarium multæ fraudes
fieri possent. Cum enim ista inhibitio sit realis, competit
tam contra actorem quam successorem, ut alias diximus
ff. de doli excep. l. apud Celsum. §. de autoris. Cætera sup
pleat circumspecti prudentia consultoris.

¶In Christi nomine amen. Fede. de Senis.

SVMMAE.

1 *Persona uouens se religioni cum iuramento quod sit maior 14. an. cum de hoc dubitetur an possit pænitere & qua uia ei subueniatur.*
2 *Minor 14. an. an possit se uouere, & obligari religioni cum suis bonis.*

QVAESTIO CCXXXVII.

FActum tale est. Quidam nomine Thomeus † de quo
quasi ignoratur utrum sit maior uel minor 14. an-
nis uxorem habēs se & sua obtulit Monasterio mō
tis sancti, propè Spoletum, iurans ad sancta Dei
euangelia se esse maiorem. xiiij. qui Thomeus nunc pœ-
nitet se hoc fecisse. quæritur qua uia nunc sit subueniēdū
ipsi. ¶In nomine domini amen. ¶Viso secundo pūcto &
dicta oblatione, Videndum primo occurrit, an persona
sit obligata monasterio. Et dicendum est ꝙ non, nam iste
tēpore oblationis erat maior xiiij. aut minor, Si minor
cum esset uxoratus, & matrimonium tenere, non potuit
1 se offere siue oblatio illa habuerit uim oblationis, siue
professionis, siue conuersionis, ut probatur. 27. q. 2. sunt
quidam, & c. agathosa. & de cōuer. coniug. quidam, & c.
placet & 23. q. 5. quod Deo cum simi. cum uir non ha-
beat potestatem sui corporis secundum apostolum. &
econuerso ut in prædicto. c. Sunt quidam. si uero tempo
re oblationis erat minor xiiij. annorum, tunc aut matri
monium tenebat, malitia supplente ætatē, aut non tene
bat. Si tenebat matrimoniū, tunc dicendum est ut supra,
quòd

ꝙ non ualuit dicta oblatio ratione prædicta, iuramentū uero non ualet cum sit contra apostolū,& canonicas sanctiones de foro competē.si diligenti, & de iureiutan.tua nos.si uero iste erat minor.xiiij.& malitia nō supplebat ætatem, & sic matrimonium non tenebat, siue esset professio, ut de regula, postulasti,& eo.ti.c.j.lib.6.siue uotū simplex, qnia regulariter impuberes uoto, uel iuramento non obligantur.ut 23.q.4.tribus.& q.5.pueri.& not. Inno.de uoto scripturæ.Et quia simplex uotum non soluit sponsalia præcedentia,& sic remanet obligatus sponse.ut no.qui cle.uel uo.ueniens.in 3.glo.¶Nunc quæritur
2 quid iuris de oblatione bonorum, super quo dicendum est, quod si erat minor.xiiij.annis,non tenebit donatio bonorum etiam cum iuramento, quia regula est, ꝙ donatio facta a minore non ualet. Fallit cum fit a pubere cum iuramento ut in auth. sacramenta puberum. Si uero erat maior.xiiij. annis tempore quo obtulit personam & bona, tunc in isto casu dicerent quidam ꝙ donatio bonorum ualuit licet oblatio personæ non ualuisset. ut C.si pen.ap.l.3.& de hoc no.in Spe.de sta.mo.§.1.uer si.liiij.Sed ista distinctio non multum placet Hostl. ut ipse no.de cle.coniuga.quod a te.& de procu. in præsentia super uerbo se & sua.quod uidetur uerius: quia propter personam donabat bona, maxime in casu nostro: quia cum habeat adhærere uxori non potest uacare seruitio propter personam. Facta enim fuit donatio bonorum, & sic cessante causa, effectus cessat.de appe.cū cessante. Quicquid sit, una de infrascriptis uiis est tenenda. Prima ꝙ iste prouocet ad iudicium coram iudice Monasterij & petat declarari illam oblationem quo ad personam & bona nullam, ratione minoris ætatis. Et si habet illum in dicem suspectum impetret unum iudicem delegatum a sede apostolica, si uero uult se constituere actorem, quia difficile est partes actoris sustinere, tūc facit recipi testes ad perpetuam rei memoriam super minori ætate. s. quia minor erat tempore oblationis requisitio Monasterio si in aliquo uult contradicere, ut de test.significauit. Sed coram quo iudice. Hic est dubium, uidetur dicendum ꝙ coram illo iudice, fiat talis receptio. coram quo cōueniret sindicus Monasterij istum iuuenem. Sed certum est si Monasterium ageret contra istum inuenem super bonis sequeretur forum rei, ergo cum de oblatione personæ non posset esse qō, ut dictū est in prima parte,& remanet solum quæstio bonorum. sequitur ꝙ coram iudice seculari non posit fieri ista receptio testium.

¶Consultatio d.Fede.de Senis.

S V M M Æ.

1 *Ratihabitio alicuius facti de quo prius pœnituit, & displicuit an aliquid operetur.*

QVÆSTIO CCXXXVIII.

1 SCribatis mihi quid tenere debeo de hoc † Titius gestioni factæ nomine suo cum sciuit contradixit, deinde ratum habuit, an ista ratihabitio aliquid operetur.l.quo enim.ff.rem ra.ha.uidetur dicere ꝙ operetur.Sed l.dispensatorem ad fi.de solu. innuit qnod nihil. & uideatis per Dy.de re. iu.ratihabitione uer.alia li.6.de hoc ideo quæro pp hoc, quidam percussit clericum nomine meo cum sciui dolui & contradixi, deinde ratā habui percussionem factam nomine meo. An per hoc sum excommunicatus per c.pe.de sen.excom.lib.6.

Ioannes Pagliar.

Si primo præcedit ratinonhabitio,& non sequatur postea ratihabitio superueniens nihil operetur quantum ad ratum habentem, quia non per hoc actionem neg.gesto. cōsequitur, nec ille agere potest. Nec hoc procedit ex eo quia quod ego reprobaui non possum amplius approbare.& sic loquitur.l.dispensatorum & l.Pomponi.scribit si negocium.ff.de neg.gest. Sed quantum ad alium non dico, quantum ad ratum habentem superueniens ratihabitio post non ratihabitionem bene operatur, quia tollitur actio rem ratam haberi saltem ope.exceptionis doli. In quæstione ergo nostra dico quod ratihabitio de qua loquimut nihil operatur, quia si operaretur nihil posset operari, nisi dumtaxat ut conueniretur ex ea ratum habens contra l.Pomponius scribit si negocium.ff.de neg. gest. Vnde casus noster non tangit propriè immo nullo modo casum nostrum per ea quæ supra dixi. Et non puto illum de quo quæritur excommunicatum forte. Non scribo latius pp certum impedimentum, sed ego ita tenerem, ut supra dixi ar.eorum quæ solent notari per doctores in l.j.§.quoties de ui & ui arma.

¶ Dominus Federicus respondet ad thema quod infra colligitur.

S V M M Æ.

1 *Iuramentum habet tacitam conditionem annexam si res in eodem statu manserit.*

2 *Creditore damnato, & per consequens eius bonis confiscatis an illius debitores iurati, cogi possint per iudicem debita fisco soluere.*

QVÆSTIO CCXXXIX.

SVper quinta exceptione sentio contra nos. Nam præsupponitur uerum esse ꝙ in ea continetur, ut ex pūcto habetur. Cum ergo proponatur in exceptiōe quod agens non habet actionem quomodo potest agere, quia nemo sine actione experitur concor.habentur de iudi.dilecti in fi. an sit uerum quod habent actionem uel non habeat, hic non quæritur, quia præsupponitur quod exceptio sit uera in facto, & quæritur nunquid iuri obstet. ¶Prætera præsupponitur ꝙ bona non assignata ipso iure deueniant ad fiscum sine sententia,& sic fiscus est successor creditoris, sicut monasterium successor ingredientis & professi, debitor ergo non est liberatus a debito nec iuramento, sed non tenetur antiquo creditori sed successori, unde commune Perusij per suum statutum quem non potest liberare à iuramento, sed priuat actionem ha
1 bentem ex iuramento.& uos scitis † ꝙ iuramentum habet tacitam condictionem annexam.si res in eodem statu permanserit, ut c.quemadmodum. & c.ne quis arbitretur. & de ele.uenerabilem.& no.de hære.c.j.Et Hostien.ponit ad literam istam quæstionem.de censi.significauit. circa
2 prin.ubi expresse dicit ꝙ † si bona alicuius sunt confiscata per sententia, uel ipso iure, ꝙ iudex secularis non potest præcipere debitori astricto per iuramentum quod soluat fisco tamquam hæredi illius creditoris damnati. & isto casu potest quis allegare de iure tertij.& sic tenebat dominus Lapus bu.ff.fa.ercis.l.is consequenter circa princ. licitum est enim reo quomodocunque potest excludere actorem & probare quod non habeat ius uel dominium in re petita. & hoc placet Composte.extra de rescri. mandatum in 3.colum. De his sentiam uobiscum. nisi aliqua quæ nondum uidi me remoueant.

Federicus de Senis

S V M M Æ.

1 *Vltimus status ecclesiæ si quando attendatur.*

2 *In pari causa quod melior sit conditio possidentis*

3 *Turpitudine ex utraque parte inter duos uersante cuius potior erit conditio.*

QVAESTIO CCXL.

SAlua reuerentia patris, non fuit impetratum beneficium uacans per mortem talis clerici secularis, sed fuit acceptatum uigore generalium literarum, ex quibus & quarum uigore spectabatur beneficium uacaturum

1 caturum consuetum clericis secularibus assignari†Item tūc demū respicitur ultimus status ecclesię ut dicit Arch.in c.cum de beneficio.& Inn.de iurepa.postulasti,qn̄ de præcedēti statu ecclesię non apparet,sed in casu nostro de præcedenti statu ecclesiæ,apparet scilicet per cō cessionē partis ꝙ āte mortē istius clerici secularis fuit
2 gubernata per religiosos.†Itē in pari causa turpitudinis potior est conditio possidentis.de reg.iur.in pari.lib.6. & ibi no.de concess.præben. cum super. & c.ea tenore.¶Non ob.c.inter dilectos. Nam ibi secundum Io.An. illa exceptio excommunicationis & periurij nō fuit repulsa ratione turpitudinis,sed quia probata non releua-
3 bat.Sed melius ut dicamus ꝙ†quando turpitudo uersatur ex utraque parte tunc potest quis excipere & allegare turpitudinē suā ut in regula in pari.& c.ex teore & c.cū super.¶Preterea iste possessor non dicit quo titulo teneat,sed dicit se possessorē,& sic cōfessa fuit pars altera.Itē ex iure tertij ad reppellendum actorē potest quis se iuuare,& de materia notatur plenè per constitutionē cle.de rescri.mandatum. Tamen quicquid sit uobis non mihi credendum est.

¶Consultatio do.Federici.

SVMMAE.

1 *Exceptio cedēdarum an & quando obstare debeat uxori agenti pro dote uiro mortuo.*

QVAESTIO CCXLI.

Domno Ioanni de Papia Fed.aduo. Salutē. Rogo uos ut rescribatis quid sentitis de infrascripto dubio cuius explicatio uobis debet esse facilis.Quędā mulier dedit in dotem mille,maritus uero & pater mariti, & quilibet insolidū promiserunt restituere dotem,& in casu restituēdarum dotium, Accidit ꝙ maritus alienauit bona sua,& ista uxor cōsensit & renūciauit iuri hypothecatum.mortuo marito ista domina petit a socero integram dotē, socer dicit ꝙ nō tenetur nisi ad medietatem,dicens ꝙ ista sua olim nurus non potest sibi concedere iura efficacia contra hæredes mariti & allegat.ff.de solu.l.stichum.§.si mandato in fi. ibi culpa sua.Et ista nurus dicit ꝙ potest cedere iura efficacia saltem personalia.& licet heredes mariti sint pauperes modo,non tamen extinguitur obligatio cōtra eos personalis, uel realis immo cum uenit ad pinguiorem fortunam efficaciter tenentur.Placeat uobis respondere quid sentitis.

¶Responsio do.Iacobi de Papia.

¶Speciem huius quæstionis iam sępius uidi in dubium reuocari & in cōtradictorio iudicio agitari.Ego uero in
1 me sic sentio quod † si personalis obligatio efficax remaneat contra maritum,quia ipse maritus soluendo sit, quod non obstet uxori agenti exceptio cædendarum.p l.iubemus.C.ad uelleia.Alioquin puto quod obstat. ita intelligo.§.si mandato.l.si pupillus.ff.de admi.tut. & ea quæ no.in l.2. C.de fideico.& hanc credo ueram sententiam.& eam sequerer in iudicando saluo consilio sanori.

¶In Christi nomine amen.Consilium Federici.de Petrucijs de Senis.

SVMMAE.

1 *Admittitur in iuditio per alium inchoato is cuius interest etiam inuito eo qui inchoauit.*

QVAESTIO CCXLII.

In quæstione uertenti coram religioso uiro domino Philippo generali Vicario Domini,dei gratia Senē. episcopi inter Colam Muctengi tractū ex una parte, & Simonem & Duocium Ardini procuratorem Dominici Ioannelli procuratorio nomine pro eo trahē tem,& ipsum Simonem & Duocium & quomodolibet pro suo interesse in dicta causa interuenientē ex parte altera.Visa petitione porrecta per dominum Simonem nomine quo supra,contra dictum Colam lite contes. & renūciatione tā iudiciali, quàm extraiudiciali facta per hoc salnū Raynerij procuratorem & procuratorio nomine domini Dominici.Et uisis contradictionibus & petitionibus factis per dictum Simo.& Duociū proprium interesse prosequentes. & uisa etiā licentia data per dictum do.Vicariū eidem Colę de prosequendo ius suum in curia seculari contra ipsum Duocium ex pronūciatione dicti domini Vicarij,quā inhibitionem reuocauit,& licentiam dedit dicto Colę de prosequēdo ius suum cōtra.d.Duocium in curia seculari. Et puncto quo quæritur,an dictus Duocius sit grauatus necne a dicta pronunciatione.Et auditis partium allegationibus,& quæ dicere uoluerunt habita collatione super præmissis cum sapienti uiro domino Io.de Regio collaterali domi.Capitanei guerræ infrascripto cōsilio assentiēte.Videtur primo dictum Duoci.grauatum fore,quia notorium in iu-
1 re est,ꝙ is cuius interest,admitti potest in iudicio p aliū inchoato,& in causa principali,& appallationis etiā eo inuito qui primo iudicium inchoauit.ff.de ap.l.ab executore.§.1.& l.se.&quando ap.sit l.2.extra de test.ueniens 2.& de re iudi.Cum super. Sed certum est ꝙ fideiussoris interest,& dictis.ll.probatur,quinimo in plerisque iuris articulis habetur ꝙ qui ex sua persona se iuuare nō potest,iuuatur ex persona alterius,& commodum sentit de psona ipsius. ff.quemad. serui. amit. l.si cōmnem. C. de na.lib.auth.licet & de concess.præben.auctoritate.lib.6. ¶Et ex his uidetur quod Duocius qui fideiussor est, non obstante renunciatione facta per dominum Domi.principalem debitorem admittatur ad prosecutionem litis pro suo interesse. ¶Econtra uidetur,nam aut iste Duocius uult in se assumere prosecutionē iudicij inchoati inter Dominicum & Colam,tāquam extraneus,ut a factum proprium pro suo interesse, si ut extraneus uult admitti non debent audiri nisi quorum interest,ut in l.nō solēt,alias l.si.ff.de iud.Aut uult admitti pro suo interesse, quod uerius uidetur,ut l.2.ff.quando ap.sit.& tūc nō debet audiri,quia cum alias suum ius deduxerit in iudiciū,& succubuerit,& non appellauerit, & sic sententia uel licentiæ datio in rem iudic.trasierunt & de iure suo non debet ulterius quæri licet ista sententia non noceat debitori,ut in c.cum super.de re iudi.& sic creditor pōt dicere ipsi fideiussori, quantū ad te liberas ædes habeo ut l.loci.in fi.ff.si serui.uen.sic potest dic. Archidiacono succumbenti in c.cum uenisset de insti.& c.cū super de re iudi.& facit quod ibi no.per Inno.& Host.circa fi.magis glo.Ad idem quod me.can.c. cum dilecti. ¶Et ex his uidetur quod Duocius qui ex persona sua interesse prætendere non potest inuito debitore, non possit iudicium inchoatum per eum desertum reassumere.& si diceres quare ergo Vicarius in isto iudicio intentato inter Dominicum & Colā fecit inhibitionem Colę ne faceret nouitatem Duocio fideiussori.Respondeo non fecit hoc in fauorem Duocij sed in fauorē Dominici.cum enim pendente lite non possit fieri nouitas ipsi Domini co per Colam creditorē si ipse creditor posset inquietare fideiussorem iam inquietaret debitorē per intermediam personam.s.fideiussoris.& sic conceditur una uia ꝙ alia denegatur.& est casus.C.de usu.rei iudi.l.ultim.in fi. Et in hanc partem declinando dico & cōsulo ego Federicus Petrucij per dictum dominum uicarium ad consulendum

sulendum assumptus Duocium sæpe dictum a dicta pronunciatinne grauaium non esse.

¶Consultatio facta ad Federicum.

SVMMAE.

1 *Appellatione interposita an non obstante poterit iudex a quo parte appellata instante cognoscere: & pendente appellatione sententiam ferre.*

2 *Appellatio interponitur etiam a sententia nulla.*

3 *Iudex appellationis ad instantiam partis appellatæ potest procedere in negocio principali omisso appellationis articulo.*

4 *Iudex quod possit reuocare grauamen nisi apostolos iam dederit uel a superiori iudice fuerit sibi inhibitum.*

QVAESTIO CCXLIII.

Si a snia nulla appelletur, nunquid transfertur iudicium in iudicem ad quem parte appellata instante 1 † quod per iudicem a quo iterum fertur snia non obstante appellatione,& sic senteтia non fertur pédente ipsa appellatione per iudicem a quo ualeat. hoc dico p no.in c.dilecto per Inn.extra de app.

¶Responsio per Federicum.

2 ¶†Certum est q a snia nulla pôt appellari ut ff.de app.si expressim. Item certum est q si iudex reuocet grauamé non interest appellatis prosequi appellationem.de ap. 3 cum cessante.& eo.ti.c.antepe.li.6.†hinc est quod intâ te appellato iudex appellationis pôt pcedere in principali appellationis articulo ptermisso,quia nó hét unde conqueratur appellãs, & de hoc uideie plene de ap.c.j. in uerbo partium li.6.p Arc.¶Prima igit facie dico q si appellatus renúciat commodo sniæ p se latæ quæ nulla est pp solénitaté obmissam,uel iuris ordiné nó seruatú & petit ex ipsis actis sniam bene ferri p ordinarium,p tulit per l.4.de accu.nó occurrit prima facie q appellas possit côtradicere.Habet.n.q quærebat,quærebat.n.sniá detegi nullam,& maxime habita snia pro nulla resumit cám io eo statu in quo cám dimisit Host.tamé dicit in c. 4 cum cessante de ap.†q iudex pôt reuocare grauamen ni si iam dederit apostolos,uel si iudex superior inhibuerit. Sed istud dictum Host.pôt intelligi uerum quando factú p iudicem tenebat.licet.iniustú , hoc uero nullú. & pro isto dicto optimé facit de sé.ex.sacro ad finé.uer.si uero.

¶Consilium do.Griffoli de monte Puliciano.

SVMMAE.

1 *Tempus an sit in verbali citatione considerandum.*

2 *Effectus rei potius quam verba inspici deberet attendi.*

3 *Argumentum de loco ad tempus an sit validum.*

4 *Forum sortitur quis ratione contractus, & aliquando ratione rei destinatæ.*

5 *Feriati dies ad quid potissimum inducti intelligantur.*

6 *Executoris citatio cuius sit effectus res de modo procedendi.*

QVAESTIO CCXLIIII.

Suo do.Federico Griffolus. Salutem pro noto in quæstione vestra,vestro recto consilio iam decisa. Primo considero factum iudicis citare iubentis. Et iá commissio de citando quàm etiam statutus ad cóparendum tempore legitimo & debito præcesserunt. Se cundo considero factum nuncij siue executoris citantis.& verbalis citatio facta tempore feriatum.& sic pro hibitio emanauit & effectus citationis collatus fuit i tps permissum,s.ad diem comparitionis iuridicá. Mó restat 1 uidendum†nunquid pmissa citatio facta uero die feriata , & cuius effectus collectus est in dié non feriatam sit attédenda. & sic uitiosa &nó iure facta.Et primo vř nó attendi neque considerari debere tempus uerbalis cita-2 tionis.†Nam sp effectum potius q́ uetba considerare debemus.ff.de ime.le.l.3.§.conditio.& C.de lib.præte.l. si quis filium cú meteria sua . Sed effectus præmissæ citationis fuit collatus in tpe nó feriato ergo &c.Secúdo qa aliquid fieri in tpe permisso,& fieri in tpe prohibito,& eius effectum conferri in tempus permissum paria sunt ut ff.de hær.insti.l.ut tps.de dona . inter uirum & uxor. l.si cum.§.si.cum l.seq.Sed præmissæ citationis effectus collatus fuit in tps permissum,ergo iuris sortitur effectú, 3 ut dicta iura plene probát.¶ Tertio†quia licet argumétari de loco ad tempus.ut ff.de triii.l.ulti.Sed si Florenti nus nó habés domicilium.Senen.facit côtractú senis ubi nó côtraxit conueniendus erit , in quo quidem loco ro ne côtractus potuisset alias conueniri.ut ff.de iudi.l.om 4 nem.†& sic nó attéditur locus ubi uere contractus erat celebratus,sed locus ubi effectus ipsius est destinatus ut ff.de iudi.l.hæres absens.§.ult.& de bo.au.iudi.po.l.2.& de ac.& ob.l.côtraxisse.Sic ergò in casu nostro dét attédi tps uerbalis citatis , tempus quo est effectus citationis destinatus,& accedit quia dicimus cám non factam debere considerari ut ff.de fur.l.si quis fur.§.si eo cósilio & l.uerum.¶Non ob.C.de feriis.l.ulr.ubi dř taceat aperi io &c.quia debet intelligi,s.pro eo.die.& ita est in mul tis libris gl.interline.Et quia per hmói citatioes factas in dieferiata pro alia die non feriata nec excluditur nec impediuntur partes ad pacisceńdum & inter se transigé-5 dum in die feriata,ut probant uerba.d.l.ult . †nam ideo dies feriata est inducta,ut partes interim a lite cessét & pacta conferant,& interim non uexentur,q côsequi nó possét si eadem die comparere artarentur.Et in casu pposito omnia prædicta litigantes conseqni possút . Eo-dem mó ridetur in auth.ut cú de ap.con.§.meminimus. licet sit casus sin.& specialis.Et ad prædicta facit quia ci tatio executoris quantum in eo est , procedit sine causæ cognatione & de plano,& potius gratia implende cómissionis sibi factæ p iudicem quá pricipaliter perseipsum ut ff.de noua.l.cú.n.& ea,quæ de planó & sine causæ cognitione, & nó in forma iudicij agútur diebus feriatis recté agi pńt.ut ff.de adulte.l.miles.§.sexagin1a.& quis or.in bon.posse.& l.2.§.dies.& ibi no.¶ Liquet igi tur ex premissis,& ex his quæ copiosissime allegatis có silium per uos datum esse & fuisse iuridicú & iuri & ue ritati amicum,non obstante sententia contradictorum mordentium quos puto potius animosos,quam ratione muneri.¶ Lap.¶ Faciunt ad hoc no.p Io.An.in nouellis de ferijs.c.conquestus de so.compe.Romana lib.6.Sum semper paratus ad omnia grata uobis.

¶ Nunquid quæstio decimarum possit agitari coram iudice seculari.

SVMMAE.

1 *Causa spiritualis an possit coram iudice seculari agitari.*

2 *Decimarum præteritarum fructus an possint vendi,et de eis oriatur causa spiritualis vel temporalis.*

3 *Decima qua actione & coram quo Iudice petantur.*

QVAESTIO CCXLV.

Domino Andreæ Vicario Episcopo Vlteran. Federicus seipsum . Primæ parti uestrarum literarum respondens potius eligo haberi con silium sapientis quàm ad ulteriora procedi. Vellem tamen quod operam daretis ut consilium committeretur

mitteretur Senis ut possem uiua uoce defendere opinio
né meã,& si ita fiat remitatis ad meas allegationes,quas
uobis scripsi super hoc.Verumtamé si caute procedi pos-
set ad litis contestatio..é non consentiendo protestatio
ni,quã faciet altera pars,sed potius tacédo. uellé in isto
casu potius ꝑcedi ad consiliũ committi.¶De secũda par
te uidi pluries dubitari, & uaria cõsilia proferri.resp.Se
nis seruatur qđ uulterris.nam cõiter hmõi querelæ corã
seculari Iudice exprimuntur & finiuntur.Conferendo ta
1 men quid iuris uideamus.Et certũ est quod † si iusta cã eẽt
spũalis non posset agitari coram iudice seculari tex.sunt
de iudi.quãto de or.cog.tuam. de hæreticis.ut inquisitio
nis.§.ꝓhibemus.& de sen.ex.si iudex lib.6.cum si.Sed an
sit spiritualis uideamus primo Io.innuit qđ sic.11.q.1.in
summa. Ber.& Host.de fo.comp. ex tenore. Io.An. & Ar
chi.idem sentiunt eẍ de iudi.c.ul.li.5.Isti tamen non alle
gant nisi isto mõ de deci.per totũ. ¶In cõtrariũ vr̃. Nam
huiusmodi fructus possunt uẽdi & locari de loca.nostra
2 ne præla.uices suas c.ul.Item † potest interuenire permu-
tatio super fructibus decimarũ præteritarũ,ut no.de reb.
ec.non ali.ut super in gl.1.& de rerum permu.c.ult.Sed si
essent spiritualia nõ possent uendi,nec locari,nec cũ tpa
li permutari,iura sunt notoria de hoc.Cum.n.petũtur de
cimæ seu primitię subtractæ nihil aliud petitur quã exti
matio in effectu,ut no.i simili casu per Inn.de iureiur.ad
nostram.t.& per Host.de deci.homines super uerb.quem
ad modum.ergò potest ecclesia petere,quæ sibi debentur
rõne cẽsus,siue rõne tributi,siue ex locato,uel alia actio
ne coram Iudice seculari contra laicũ.eodem modo po-
test petere fructus uel extimationem præteritarum deci-
marum. & forte hac consideratione dixerunt Hug. Lau,
& Arch.14.q. 4.ꝙ dicam.& recitat Ioan.And.de iudi.ca.
2.in cle.ꝙ usuræ possunt repeti in foro seculari ꝑ decre.
ad nostram.2.de iureiu.sed melius facit de usuris.post mi
serabilé.¶Aliqui dicunt quod ista qõ sopita est per causã
extra de iudi.postulasti.Sed quidam respondent ad illam
decre.quod ibi Iudex secularis non audit querelã suo iu-
re.sed eius brachii inuocatur,sicut potest inuocari i qua-
libet cã quantumcunque meré spirituali.& sic intelligit.
Io.An.in c.2.de iu.in cle.¶Si uolumus tenere istam secun
dam partem possumus respondere ad iura, quæ primi in
3 ducunt,ꝙ licet illa iura dicant quod † coram iudice eccle
siastico possunt peti decimæ & excommunicari nõ solué
tes,nõ tñ sequit̃ qđ nõ possunt peti corã iudice seculari.
Na multæ sunt causę ciuiles,& criminales q̃ in utroq; fo
ro possent expediri. sicut de materia cõsueuit plene tra-
ctari de fo.cõp.cũ si. Si auté uolumus tenere parté primã
possumus respõdere ad iura, quæ inducũt secũdi,ꝙ licet
fructus decimarũ primitiarũ & oblationũ possunt uẽdi,
& locari,& nascai inde actio locati,& cõducti,& empti
& uenditi.si tñ agatur cõtra illũ, q tenetur soluere deci-
mã de iure diuino uel canonico agi dẽt in foro diuino.i.
canonico ut sic illa nõ iure fori sed poli iudicẽtur. Facit
2.q.4.§.hinc colligitur. ¶Sine ꝑiudicio ueritatis rñdẽdo
potest distingui sic.Si rector petit decimã uel primitiã à
laico & laicus refert q̃stioné ꝙ nõ tenetur soluere deci-
mam.puta quia priuilegiatus est a Papa uel quia tenetur
soluere matrici ecclesiæ, & nõ capellæ.uel allegat com
positionem facta auctoritate Superioris.uel quia petitur
decima de talibus rebus de quibus laicus negat decimas
deberi, & sic est questio de iure soluendi. in isto casu
uidetur quòd talis quæstio siue principaliter siue inci-
denter moueatur ad forũ ecclesię sit referenda,& sic in-
telligenda est prima opi.Si autem nõ est quæstio de iure
decimãdi puta Rector agit ɔtra prædoné frumẽti uel em
ptorem,ꝙ frumentum nondum erat decimatũ & sic tran
siuit cum onere suo,ut in c.pastoralis.In isto casu non est
dubium ꝙ Iudex ɔtra laicũ possessoré poterit cognosce
re. Item si rector petit res sacras ad ecclesiã pertinẽtes si
bi subtractas uel ab illo detentas.Item si Rector petat lai
cũ cõpelli ad solutioné decimæ subtractæ uel ad eius ex
timationé ab eo,q tenetur soluere decimã. & sic sola cõ
pulsio quæ consistit in facto postulatur & nõ referatur in
dubiũ de iure soluẽdi in his casibus & simi. credo Iudicẽ
laicũ posse adiri, & sic intelligat̃ opinio secũdorũ. & sic
põt tollerari cõsuetudo hactenus seruata in partibus istis
simile est ꝙ cõsueuit recitari de or.co.tuã cũ simil.¶Lap.
¶Simile quod nota Pau.de causis usurarũ de usuris c.uno
in clem.& Ioan.And.de foro compe.c.ulti.in fin.facit ꝙ
no.Io.And.de foro cõpe.c.laicus.de iuramẽto i nouella.

¶Lapus.

¶Tamé non est magnũ peccatum indistincte teneri.i.quòd
ecclesia cõtra laicos super decimis habeat duos Iudices
cũ hoc ecclesiarũ fauore respiciat.Et pro hoc facit decre.
postulasti de homi. maximè cum subtractio decimæ, &
aliarum rerum spiritualium possit dici sacrilegium. Ad
hoc de pecu.cle.inquirendæ.12.q.2.c.3.cũ simili.& si sic
est.habeo intentum ut in c.cum sit de foro compe.

¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Beneficiatus ecclesiæ non seruiens non debet ex ea commodum seu redditum recipere: nam beneficium datur propter seruitium non econtra.*

2 *Canonicus existens in studio, an & quo pacto fructus sui canonicatus percipiat.*

QVAESTIO CCXLVI.

DE iure cõi,q nõ facit officiũ uel nõ seruit ecclesiæ
1 non dẽt uiuere de altari quia † ꝑ officiũ & serui
tiũ datur beneficiũ.extra de cle.non resi.c.cõque
rẽte.& de præb. c. cũ ſm apostolũ & in l.generaliter.C.
de epi.& cle.canonizata.16. q. 1. generaliter.uer. eos tñ
de rescri. c.ult.li.6.Hinc est quod excõicato subtrahitur
beneficiũ,quia non potest facere officiũ de ap.pastoralis
in fi.& de ęta.& qua. cũ bonæ. Ista regula patitur pluri-
mas exceptiones prima si est consuetudo ꝙ præbẽda de-
beatur absenti consuetudo potest tollerari,ut no.de con
sti.cũ oẽs in fi.& in d.c. cõquerẽte.& no.Hos.de preb.si-
gnificatum quinimo ualet consuetudo ꝙ fructus præbẽ-
dæ possint deberi mortuo,ꝑ suo anniuersario uel eius hæ
redibus.ut i eẍua.do. Papę Io.22.quæ incipit suscepti &
ita disputãdo determinat Io.An.de re.iur.nemo põt plus
li.6.in merc. Et cũ diuersimodè sit seruatũ in ecclesia de
Bozane seruabitur consuetudo minus præiudicãs eccle-
siæ de consu.c.cũ olim,& per cõsequés debetur minima
ꝓbenda.ut l.nummis.ff.de leg.3. uel forte consanguinita
tis rõne debet̃ medietas uel alia,quæ datur in pari gradu.
ar.C.de le.l.cũ alienã.qa in liberalibus domestici ꝓferũ-
2 tur extraneis.86.dist.non satis. Item † si canonicus est in
studio de licẽtia Prælati sui debet habere de iure cõi fru
ctus prebendę suæ ut de cle.nõ re.c. tuæ.& de magistris.
c.ulti.Et hoc tenet Archi.de priui.c.5.li.6.Io.An.contra
ubi tenet ꝙ nõ habet de iure cõmuni.sed ex dispositione
Episcopi.Sed standũ uidetur dicto Archi.uel si scholaris
est in studio Bonon.debet habere frustus præbẽdę suę ex
priuilegio clementis renouato per Papam Io. ¶Ité si ca-
nonicus est absens pro seruitio ecclesiæ suæ,uel domini
Epi,uel Papę debent recipere præbendam. ut de cle.nõ
re.c.de cætero.& c.dilect.& c. ad audientiã.& de ele.cũ
nõ deceat li.6. ¶Item si infirmitas uel alia corporalis ne
cessitas excusat eũ a seruitio.vt patet de cle.nõ resi.c.uno
li.6.& per corporalé necessitaté intelligit Arch. omne
iustũ impedimentũ ut ibi no. Si ergo apud dictã ecclesiã
vbi qs est canonicus nõ põt fieri residẽtia qa nõ sũt ibi
domus ad habitãdũ maximè culpa prælati merito excu-
satur canonicus à residentia. ¶Ité cum dominus Andre.
sit canonicus i ecclesia Cathedrali.& ibi debeat residere

ut de præben.extirpādæ.§.quæro meritò iuris auctorita te excusatur.¶Item cum quis habet duo beneficia siue ex dispensatione, siue de iure cōi, cum alterum per se non sufficit, residendo in uno, excusatur à residētia alterius. ut no.de præb.non potest lib.6.igitur consultor excusari non potest quin do.Andreæ.consulat dari debere saltem minorem præbendam pro eo tempore quo fuit in studio, & quo fuit Canonicus, & eo tempore quo per Priorem stetit quominus posset fieri residentia in dicta canonica. ¶Sequitur additio Lap.super uerbo omnes. ¶Hoc intelligit uerum Host. ibi si deseruiat per alium alias dicit consuetudinem non ualere. Lap.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Episcopus an sine consensu Capituli possit aliqua loca in perpetuum eximere.*

2 *Ius sibi quærendum repudiare tolerabilius est quam quæsitum remittere.*

QVAESTIO CCXLVII.

Casus talis est. Quidam eps tpe cōstructionis cuiusdam hospitalis ad petitionem constructoris eaemit ipsum hospitale generaliter uel particulariter à iurisdōne sua, uidelicet φ non posset uisitari ab eo, uel successore & φ non teneatur ad quartam relictorum siue mortuariorū, & hāc exemptionem facit sine consen

1 su capituli sui. Quæritur† an episcopus hoc facere poterit. Et uidetur dicendum φ non, quia talis exemptio & liberatio habet spēm alienationis, & præiudicaretur iuri & iurisdōni episcopi. ad hoc facit de his quæ fi.à præl.c. antep.& pe.& ēt ubi aliquid tpale remittit uel donat re quiritur consensus Capituli. de dona. pastoralis in fi.ad prçmissa facit.c.sicut uenire de excess.prçla. & de reb.ec. non alie.c.2. in cle.cū sua materia. Et prædicta maximè procedūt in uisitatione, in cuius remissione maximè vr posse episcopus, q̄ in alijs iuribus tpalibus.ut de censi.c. uenerabilis.& no.in d.c.pastoralis in fi. ¶Item in remissione quartæ episcopalis expressè not. quod episcopus non pōt.12.q.3.c.ul.& de reb.ecc.non alie.ca. possessiones.in j. gl. & quod talis remissio facta p Epm sit minus iustus titulus non.de præscri.de quarta. nisi quo ad dandā cām præscribendi.ut ibi no.de his quæ fi.à præla.c.2. ¶Sed diceret aliquis præmissa habent locum post ædificationem,& constructionem,& consecrationem, secus vr sciente consecrationem tpe cōstructionis, ut præsup ponit ad hoc de iure pa.c.præterea.de censi. quanto.18.

2 q.2.eleuterius. Nam † facilius est repudiare ius sibi quærendū, q̄ acquisitū remittere, uel donari. ad hoc de his q̄ fi.à maio.par.ca.c.ex ore.& quod no.de tran.c.2.in gl.er go & de do.inter ui.& uxo.c.ul.in gl. 2. Dico quod prima dicta uendicant sibi locum ēt in ecclesijs construendis,& tpe constructionis. Nam ualde esset præiudiciale, & onerosum Epo & cpali mensæ φ ecclesia esset in sua diœcesi.& quod non habeat ius epale in ea, & si hoc cōsideretur in una ecclesia eadem rōne posset in alia, & sic posset eneruare totā iurisdōnem cpalem, sed hoc est absurdū ergo & illud. Ad hoc facit quod no. Ber.de cōsue. cū dilectus in gl.licet eps in fine.qnæ fuit addjtio a tem pore In n.& ide tenet ibi Host.qui Host.glo.Inn.reponit clarius quam ipse idem Inn.ponat. ¶Item si eps non potest cōcedere tēpore fundationis quod laicus habeat uocem in ecclesia collegiata, in qua concessione non præiudicatur iuri Epi ut no.de iurepa.nobis ergò multo minus hoc pōt sibi & suæ ecclesiæ enormiter præiudicare. ¶Non ob.contrariū quia in nullo fit prçiudicatiō mensæ episcopali. Ad prçmissa benefaciunt.x.q.1.c.2.& de consecra.dist. 1.c.præcepta.alias præterea.

¶In Christi nomine amen. ¶Federicus.

S V M M AE.

1 *Appellatio iusta & uera negotium principale cum suis accessorijs & dependentijs transfundit ad Iudicem appellationis.*

2 *Appellatus quod non possit trahere appellantem nolentem & inuitum ad iudicium nisi circa finem anni.*

3 *Appellans quod possit renuntiare appellationi & pœnitere.*

4 *Appellatus quādo possit trahere appellantē ad curiam.*

5 *Rescriptum iudiciale non debet reo an citationem, & illius præsentationem nocere, cū actor possit illud rumpere & pœnitere.*

6 *Appellatio quod principaliter inducta sit ad solius appellantis commodum & fauentem.*

7 *Causa alteri commissa quod reuocata iurisdictio cuiuscunque alterius Iudicis.*

8 *Clerici & Prælati priuilegio clericali gaudentes quod non debeant trahi ad iudicium seculare.*

QVAESTIO CCXLVIII.

Casus talis est.' Bertrandus executor deputatus per sedem apostolicam super gratia facta Martino in Romana curia existēti, fecit processus suos cōtra q̄endam possessorem cuiusdam beneficij Sen. diœcesis. Ex quibus processibus post eorū notitiā.j. tempus debitum appellatum extitit per illum possessorē ad sedē apostolicā coram uicario do. Senē. episcopi tanquā corā publica & honesta persona, quia propter breuitatē termini,& absentiā executoris non potuit in eius prītia appellari, nunc apparet quidā procurator illius ob cuius fauorē facti fuerunt processus,& corā Iudice seculari cōis Sen.petit illum possessorem cogi ad dandū sibi copiam illius appellationis. ¶Modo quæritur nunquid rectè petat. Et dicendum est quod siue petens foueat iustitiā siue nō ineptè petit clericum compelli coram Iudice layco, quia actor forū rei & c.ut in c. cum sit gnale de foro cōpe. Itē nec idoneus Iudea vr do. Vicarius Episcopi, quia

1 † per iustam & uerā appellationem negociū principale cū oibus suis accessorijs & dependētijs ad Iudicē appellationis trāsfusum est tanquam ad maius tribunal, & sic suspensa est iurisdictio inferioris Iudicis, patet de appe. c.ut nostrum.& c.præcedenti in fi.& eo.tit.c. appellationib.lib.6.Sed posito φ alias simus coram Iudice compe-

2 tenti quid erit, idem est.f.quia non potest cogi † quia appellatus non pōt trahere ad iudicium appellantem inuitum nisi circa finem anni ut extra de app.ob latæ. & 2.q.

3 6.siquis appellat † imò appellans posset renunciare appellationi,& pœnitere ut in l.si quis libellos canonizata.2.q.6.siquis libellos, sed inhibitio copiæ appellationis est dcpræparatorijs prosecutionis. ergo non pōt co

4 gi ad id inuitus. ¶†Item φer iura noua appellatus pōt trahere appellantem ad curiam ut extra de ele.c.1.lib.6.& eo.tit.causam hoc uerum est, quando appellatio intimata est appellato, uel eius procuratori speciali, sed in potestate appellantis est intimare uel nō intimare. Nam si appellans uult cām esse in curia, & appellatū cogere ad prosecutionem necesse hēt intimare saltem j. mēsem &c. ut in c.cām de ele.io cle. Et sic debet intelligi de ap.c.j. in clemen. sed ubi appellans nō uult prosequi, nullo iure cautum est, φ appellatus cogat uel cogi faciat appellantem inuitum. Ratio est, quia cum appellatio sit hic interposita nō coram Iudice & parte absente extraiudicialiter non pōt dici uel computari ista appellatio inter acta forensia. ¶Non ob.gl. Innocen.de proba.cap.1. quia loquitur de actis forensibus,& depēdentibus ad forensia ut patet per iura quæ allegar, & sic non commune, sed proprium est istud instrumentum appellationis, si proprium.

si proprium.ergò non debet edi.sed immediatè quod ap-
pellans prosequitur appellationem & producit & utitur
instro appellationis tùc illud inslm factum est cõe & de
bet edi. Optimè facit quod no.per Hosti. de resti. spo.ex
5 coaqõne post Inn.ubi no.quod † rescriptum iudiciale de
quo magis vr, nunquam prodest reo. nec aliquid hēt fa-
cere in illo nisi postquam litteræ sunt præsentatæ Iudici
bus.& citatio subsecuta est. & nisi hæc fiant pôt actor pę
nitere.& suum rescriptum rumpere.quia in sui fauore cõ
6 cessum est rescriptum.†Sic appellatio est inducta in fauo
rem appellantis qui pôt ei renunciare.& chartā appella-
tionis dentibus lacerare, & postea appellatus quærat il-
lam raptam.¶Præterea qũo pôt Iudex secularis hoc face
re,nonnè notum est sibi per litteras autēticas quomodo
cā ista pendet in curia legati, & notificatum est sibi p Au
7 ditorem dñi Legati de pendentia litis. † ¶Ex quo ergo cā
alteri commissa est, nonnè reuocata est iurisdò cuiuscun
que iudicis certè sic.de ap.ut nostrum de offi.dele.studui
sti extra de accu.ad petitionem. ¶Præterea quomodo po
test ferri e Potestas & eius consiliũ quod in contemptum iu
risdõnis ecclesiasticæ cogat Prælatos in sua curia litiga-
re maximè cum imprimè indissolubilibus nexibus cũ san
cta Romana ecclesia sunt coniuncti. Aut ergo illa cõiun
ctio est uerbalis,φ non est credendum, aut realis & tunc
re,& opere debent membra & priuilegia Romanæ eccle
8 się honorare,inter quæ illud est potissimũ,† φ clerici &
Prelati priuilegio clericali gaudentes non debent ad se
culare iudicium trahi.extra de iu.& qualiter. & c.clerici
cũ mille cum similibus. Dimittat ergo Potestas Deo quę
sunt Dei. & quæ sunt Cęsaris sibi seruet.

¶Consultatio Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Alienatio bonorum ecclesiæ ad hoc ut sit ualida præsup-
pouit causæ cognitionem, episcopi autoritatem: & Ca-
pituli consensum.*

2 *Alienatio non debet in ecclesiæ lesionem admitti: alias
competit restitutio.*

QVAESTIO CCXLIX.

DOmino Michaeli de Florentia Fede.Senen. Noue-
ritis φ quædam modica qõ est, mihi consulenda
commissa,quæ talis est.¶Ecclesia parochialis de
stricta est.nec sũt aliqua mobilia unde posset re-
parari . Exhibet Rector ecclesiæ petitionem Episcopo ut
possit aliquod prædium ecclesiæ alienare nullo prædio
specificato.Episcopus committit uni presbytero ut acce-
dat personaliter ad ecclesiam,& inquirat si ecclesia indi
get reparatione.ac ēt inquirat de possessionibus ecclesiæ ,
minus utilibus ad retinendum,& plus utilibus ad uendē-
dum,& quod de prædictis inuenerit referat . Iste cõmis-
sarius retulit Epo ecclesiã indigere reparatione. & quod
expēsa ascendit & ascendere poterit usque ad summam
ducentarum librarũ . sed de possessionibus nihil retulit .
Demum Eṗs dedit licentiam presbytero uendendi certũ
prędium . nec apparet nec apparere pôt φ aliqua exami-
natio uel causæ cognitio sit adhibita circa rem alienatã .
Prima facie uidebatur mihi quod alienatio non ualebat.
Consului quendam mixtum idest in utroque iure peritũ
& ipse respondit . Idem tamen inserit quędam alia quæ
non puto uera . Mitto uobis consultationem quam fecit
ad illam & responsionem suam .

¶In consultatione illa sunt quędam alia de quibus nõ cure
tis remittatis mihi istam literam & cedulam Abbatis de
Podio Boniti.cuius conclusionem nõ credo ueram.& cõ
sultationem quam misi illi perito, & suam responsionē,
& responsionem uestram . Ista qõ non ascendit ad centũ
libras, modicum salarium habeo,φ diuidere uobiscũ nõ
putaui.expedit.n.solummodo pro me.& ut non errē pro
ueritate habenda uos consului. unde responsio uestra est
facienda mihi ; & non partibus & idcirco salarium non
mitto.teneatis Henricum quia ut credo dubia quæ con-
sistunt in iure sunt uobis leuia unde modica deliberatio
ne indigetis ualete .

¶Responsio siue consilium domini Michaelis de Florentia
super prædicto themate.

¶Attento themate presupposito vr̄ mihi prima facie,φ alie
natio teneat moueor maxime,quia solenis cāę cognitio
de qua uidemini intelligere , non occurrit mihi φ sit de
substantia alienationis.¶Nõ obstat gl. Inn.in c.ut nostrũ
ut ecc.benefi.quia si bene aduertatur non de tali solenni
causę cognitione loquitur sed de causę cognitione, quę
interuenit in tractatu alienationis.Facit gl.Io. An.de re.
ec.non alie.c.1.lib.6.super uerbo tractatus in fine. ubi di
1 cit φ † necessaria sunt cāę cognitio,auctoritas Epi & cõ
sensus Capituli.Et planum est,φ de tractatu alienationis
loquitur dum dicit cāę cognitio,quia de illo loquitur il
la decretalis.¶Item nec uidetur necessaria talis cognitio
per.§.ubi decretum allegatum per uos quia decretum in
talibus non uidetur necessarium , sed solum licentia siue
consensus ita loquuntur iura.12.q.2.sine.& c.abbatibus.
& 17.q.4. in ueuditionibus & hoc sentit Inn. in c.prędi-
cto dudum.¶Non obstant iura allegata in contrarium,&
quæ possent allegari quia non de alienatione rerum ec-
clesię , sed de alienatione rerum minoris loquuntur , in
qua maior solennitas requiritur , & quę in multis distat
ab illa.ut in l.magis allegata per uos & probatur & nota
tur per Inn.in prędicto. c.dudum in gl.12.q.2.post prin-
cipium. ¶Prçterea si aliqua cāę cognitio foret necessaria
illud deberet intelligi de illa.an scilicet expędiat ex tali
causa rem alienari.non autem illa an expediat hoc prę-
dium magisquam illud alienari sm uos expedire posset
magis illud quàm illud alienari. quod probatur sic.Nam
licet Eṗs benefaciat hoc inquirere & potius uult prędiũ
minus utile alienari,quam magis utile,tamen non est ne
cessarium.nam illa solennitas.aut.hoc ius porrectum.C.
de sac.san.eccl.φ primo minus utiles &c. Hodiè non ser
uatur ut notant moderni in c.dudum,de re.eccl. nõ alie.
lib.6.¶Vnde puto φ etiam si constaret illud prędium ma
gis utile posset auctoritatem sine consensu prestare & te
2 net alienatio.Licet fatear quod † si ex hoc lęderetur ec-
clesia haberet restõnem . ad quid ergo esset talis cāę co-
gnitio de substantia. ¶Item in casu proposito maximè nõ
vr̄ necessaria talis cāæ cognitio quia cā alienationis est
cā necessitatis. Vnde licet uideatur necessarium qñ ex cā
utilitatis sit alienatio , inquirere quam rem magis expe-
diat alienare, quia hoc de ipsa cā principali alienationis
inquiret.non sic uidetur qñ ex necessitate procedit quia
sufficit quod cā necessitatis subsit ut procedat alienatio.
Simile huic quod no. Arch.secũdum Io.12.q.2. siue in gl.
sed nonne. s. φ licet quando ex cā utilitatis fit alienatio
non sufficit φ sit utiliter cœptum , & postea incipit esse
damnosum tamen secus quādo ex causa necessitatis pro
cessit alienatio. ¶Item quia & si dici possit quod episco
pus de hoc habeat inquirere tamen licet non præcesserit
inquisitio teneret licentia,& ualeret alienatio.ar.l.si pu-
pillorum.§.si prætor uer.quid ergò.ff.de reb.eo.ubi dici-
tur,φ licet prætor male faciat concedendo tutori uende
re , uel obligare, quia ipse debuit declarare quod magis
pupillo expediat , scilicet uendere uel obligare . tamen
sit in arbitrio tutoris. Sic ad propositum , & si episcopus
debuerit inquirere,φ prædium magis expediat alienare,
tñ si non fecit sed dedit licentiam nedum in specie sed
etiam in genere alienandi usque ad talem summam erit
in arbitrio alienantis . & tuetur alienatio licet fatear φ
si læderetur ecclesia competere restitutio.Prçterea forte
dici potest quàm hæc solenitas præsumetur fuisse neces-
se prout uidetur noi. Guil.in Spe. de emp.& uen.§. nunc
dicēdum restat uer.& breuiter. Licet huic multum repu-

gnet quod de solēnitate intrinseca & extrinseca not.per gl.Dy.in l.sciendum.ff.de uer.ob.& no.etiam insti. de fideiul. in fi. ¶Quod autem dixistis, quod per acta constat illam solennitatem non fuisse seruatam,& sic nō esse locum coniecturis non intellexit , cum per præposita mihi non appareat constare solēnitatem non fuisse seruatā,licet non posit dici constare seruatā fuisse, & sic uideatur posse locum esse coniecturis. Iuribus illius prudentis nō curaui respondere, quare & uos non curetis. ¶Similiter quia parū mulcent aures & uos melius noscitis quid cōcludant. ¶Respondeatis quid consulueritis & rationem principalem , quæ uos mouebat ad consulendū propter festinantiam nuncij non potui cōferre cum prudentibus Florentiæ , tñ conferam hodie & si sentiunt contrarium eius quod scribitur statim rescribā.Occurrunt mihi prædicta ex illa modica deliberatione quam potui habere.

SVMMAE.

1 *Vocis & scripturæ significatio non est tam attendenda in testamentis,quàm testantis intentio .*

2 *Legis falcidiæ dispositio non procedit ubi testator legauit creditori suo ut liberationem consequatur .*

3 *Legatum non dicitur , quòd ob remunerationis causam conceditur .*

4 *Vsurariorum priuatis scripturis quod utique credatur in ipsorum odium non minus quam animarum fauorem .*

QVAESTIO CCL.

EX testō condito à Raynerio Bindi de Asciano de quo constat per manum Ioannis Caracellæ quondā Geraldi notarij,qui Raynerins multa reliquit hospitali nouo misericordię de Pisis ad hoc ut cōsequeretur indulgentiam,& remisionem suorū peccatorum,& maximè malè ablatorum secundum tenorē priuilegiorū concessorū à sede apostolica eidem hospitali,ut in dicto testō latius continetur . Orta est dubitatio quia fideicommissarij testi,qui & inuentarium fecerunt de bonis restatoris , & multa alia disposuerunt , dicunt φ ipse Raynerius legauit plusquā haberet in capitali, & uoluit defalcare seu deducere de legatis factis hospitali, & soluere legatarijs pro libra & solido pro rata unumquemque legatarium contingente.Hospitale contradicit quibusdam rōnibus. De qua dubitatione & rōnibus hincinde motis constat in quadam priuata scriptura seu cædula quæ incipit. Dñs Alexander Papa quartus , & finit iudicium dari in scriptis. Quæritur quid iuris. Etiam uisis dicto restō & priuilegiorum copijs vr̃ nobis Abbati sancti Michaelis de Podio boniti & Federico de Senis decretorum doctoribus dicendum,φ hospitale debeat habere integrum legatum,& nō debet pati diminutiorē pp ęqua-
1 lit tam seruandam quo ad alios legatarios,quia † omnibus modis quantum est posibile dēt seruari mens & intentio testōris ēt contra significationem uocis,ut omnia iura clamant de test.c.3.& c.tua nos, faciunt concordantiæ positæ de uer. signi.præterea. & de re.iu.contra eum li.6. Sed in casu nostro si fieret diminutio fraudaretur uoluntas testatoris qui legauit de bonis suis ob cām quam consecutus fuit in uita sua . s.remissionem peccatorum . Ergo si fiat diminutio de legato facto hospitali , aut minuetur in purgatorio remisio peccatorū , quod sentire esset hæreticum , de pœni.dist.3.diuina clementia. Aut fraudabitur hospitale, quod tantam remisionē non dedisset , uel datam non declarasset si sciuisset legatū suum
2 diminuendum & utrumq; uitandum est.¶†Præterea certum est quod si testator legauit creditori suo aliquid ut cōsequatur liberationem rō falcidiæ locum non hēt ut. ff.ad.l.fal.l.cum dotem cum sua gl. Sed cum iste Raynerius pro peccatis suis quibus omnes subiacemus , ut. 12. q.2.pro obeuntib.sit Deo obligatus & liberatione & remisione à Deo indigeat , tanq̃ à suo creditore , & inter alios modos liberationis est indulgētia,& Papalis remisio,ut de peni.& remis.cum ex eo cum similibus, & uelit cyrographum suæ obligationis tollere & cācellare,iuxta illud Ambrosij.77.di.hūc numerum,†sequitur φ illud, φ datum fuit hospitali non fuit domum ,legatum,uel donum speciale,sed potius prætium indulgentię apostolicæ peccatorum redemptio,ut locū habeat illud Ambrosij,pœnitentia & eleæmosynis redime peccata tua,ut de
3 pœni.di.1.c.medicina.†¶Præterea illud,φ datur uel cōceditur ob cām remunerationis, non est simpliciter legatum,uel datum,sed potius retinet uim cuiusdam permutationis. Ad hoc facit.ff.de peti hære.l.sed & si.§. consuluit,& mandat . l. quia de mutua in fi.cum seq. ad quam quis naturaliter obligatur ut in l.prædicta , & 18.q.2.illud.¶Præterea certum est,quod priuatis scripturis usurariorum creditur non solum in ipsorum odium,sed in fauorem aiarum ipsorum,ut de usuris c. uno in cle.multo fortius publicæ scripturæ confectæ hora mortis in qua hora nemini credendum est, quod sit immemor suæ salutis ut.1.q.7.scimus. Cum ergo iste nomine incertorū dicat & asserat se obnoxium culpæ & restitutioni incertorum & relinquitur hospitali ut accipiat ueniam peccatorum & remisionem , merito credendum est sibi φ nō ut donum sed ut æs alienū relinquitur hospitali,φ integraliter primo debet deduci de patrimonio insti.ad.l. fal.in fi. ¶Præterea posito φ prædicta uim legati obtineant , q̃ tñ obtinent uim remunerationis seu permutationis ut s̃. dictum est,tamen confectio. Inuentarij,& alia facta hospitali ignorante & quidem in maiori summa legatarius erat non præiudicauit sibi. Ad hoc.C.de iure delib. l.scimus uer. non autem dubius, & sic hospitale assertioni fideicommissariorum stare & credere non debet nec tenetur. ¶Præterea in multis iuris articulis sunt priuilegiata relicta ad pias causas ut patet.C. de leg.fal.aut.si mulier. & de epis.& cler.ad quod.& de sac.san.ecc.l. ut iuris dominium.& de consue.c.2. Ex quibus uidetur hospitale integre debet consequi legatum sibi designatum, uel datū, & credo uerum & equum .

¶ In Christi nomine amen .

SVMMAE.

1 *Missus uel nuncius credi non debet nisi probet suam potestatem habere ab eo , qui potest.*

2 *Præceptum potest diuersis ex causis dici uitiosum, & iniquum .*

3 *Decretum iudicis an excuset ab operæ .*

4 *Iudex delegatus an possit brachio seculari se iuuare sine speciali mandato : & an possit plus quàm delegans.*

5 *Possessor alienæ hæreditatis,euicta sibi hæreditate tenetur hæredi cedere actiones sibi competentes contra colonos pro debitis non exactis .*

QVAESTIO CCLI.

CAsus talis est.Iacobus de Cremona Iudex collateralis Potestatis cōis Senen.citauit quosdā laboratores mediarios & molēdinarios Plebis de Basano , Senē. Dyoc.& comitatus,qui cōstituti ante pñtiam dicti Iudicis occasione dictæ citationis ad iterrogationē dicti Iudicis confesi fuerunt ,φ erāt laboratores,coloni mediarij,& molēdinarij dictæ plebis,& in possesionib.dictæ plebis,& in eius molēdinis stabāt, & laborabāt ꝑ dicta plebe & pro do.Nic.dñi Volti de Malauoltis plebano dictæ plebis,quibus rusticis ꝑdicta cōfitentibus dictus Iudex asserens, sed non ostēdens seu fidem faciens se hēe in mandatis à dño Bertrando, quē dicebat executorem datum ab apostolica sede Vgoni Bindi Bētiuenis de Senis , ea q̃ sequuntur mandauit sub certa pœna . φ de fructibus & redditibus terrarum & possesionum quas tenebant respon-

respōderēt dicto do. Vgoni tāquā plebano uel eius pcuratori, à quo præcepto dicti rustici expoluerunt querelā grauaminis & dixerūt à dicto præcepto se grauari, nūc quæritur an sint audiēdi necne. Dicendū est, qđ sic, pluri-
1 bus rōnibus. Primo quia cū ipse do. Iacobus dictū præceptū fecit tāquā Cōmissarius uel Executor, seu Minister dicti domini Bertrādi quē asserebat executorem, & non fecerit nec obtulerit tpe dictæ citationis uel præcepti copiā iurisdictionis, & potestatis sibi traditæ non fuit sibi credendum, & impune potest sibi non pareri & tanquā à priuato uideri tale præceptū emanasse, licet in iuris effectu tale præceptū fuerit nullū, de facto tñ grauauit. nec egemus argumentis, sed tex. sunt in promptu de offi. deleg. cum in iure. & unde quod ibi no. Pe. de Samp. & de di la. c. ij. de rescrip. cum contingat, & ibi gl. super uerbo ꝑ-
2 cipimus. Non enim † debet quis credi missus, uel nuncius, uel destinatus nisi probet se missū & destinatū, & habere potestatē ab eo qui potest, extra de hære. cū ex iniuncto. 42. di. quiescamus. C. de man. l. una. & hoc tangit ad literā Host. de re iu. c. q. ſ ad cōsultationē in gl. magna in fi. dicit enī loquens de huiusmodi Ministris, & executorib. talibus enī omnino parendū est non contumaciter resistēdū, ꝙ intelligas qñ cōstat ipsos eē certos nūcios, & de forma mandati sibi dati ab eo qui dare potest, alioquin cire sisti potest. C. de iu. fi. l. prohibitū lib. 10. Ide ad litteram tangit Arch. in l. canonizata. 25. q. 2. & si sit fraus. uersi. dicit enim sequens Ber. & Compo. quod executor det facere copiā suę iurisdictionis, alias pōt ab eo licite appellari, & quare uerba fundunt, nonne si aliter diceremus quilibet posset se cōfingere Iudicē, uel executorē in pręiudiciū alterius si nō teneretur ostēdere potestatē sibi datā ab homine, nonne possēt esse litterę falsę, nōne posset esse inortuus re integra, qui mandauit quę exceptio admittatur et tpe executionis ut in c. pia de exce. li. 6. Nōne do. Iacob. posset dicere se habuisse mādatū falso, nonne nuncii cōis Sen. portant capellā rubeā ad ostendendū suo more ꝙ habeant potestatē citandi, quis diceret contrariū, Nonne creditur per Doctores, ꝙ si quis tanq̄ delegatus aliquē citat non creditur sibi, nisi in citatorio sit inserta copia literarū ut de dil. c. 2. & ibi satis de hoc per Inn. & Host. Itē nonne espresse cautum est ꝙ si duo ex tribus Iudicibus citant nō tenetur uenire citatus nisi de commissione uel executione tertii sibi constet per litteras citatorias, uel alio modo de officio deleg. c. prudentia & c. seq. Quid plus, si Iudex aduersus me mittat nūciū ad excutandū, nō creditur nuncio, nisi quod sit nūcius fides fiat iudi
2 ci & parti. ut no. in c. prudentiā. ¶ † Item alia rōne probatur iniustitia & iniquitas dicti pręcepti. nam ipsum preceptū emanauit sine aliqua cautę cognitione, nunquā citatis, monitis, cōuictis. uel confessis illis, quorū intererat uidelicet dicto domino Nicolao cuius nomine tenebat & possidebant supradicti. nec isti rustici habuerūt copiā aliquas excusationes defensiones afferendi. de maio. & ob. inter quatuor. C. si per uim uel alio modo. l. ul. maxime cū ipsi in pręsentia dicti domini Iacobi cōstituti nominauerūt dominū in iudicio nec fuerunt auditi ꝯtra iura. C. ubi in rem actio. l. secunda & extra ut lit. non cōtest. quoniam. Non ob. si dicatur quod iste dominus Iacobus non potuisset audire defensiones quia merus executor &c. ut ut notari de offi. delega. pastoralis. nā hoc non est simpliciter uerum. nam aliquas potest audire ut superius dixi, & maxime exceptionem excommunicationis, & saltem exceptiones, quæ retro reddunt iudicium, uel processus nullos. Si non posset audire deberet referre, & supersedere extra de rē iudi. de cętero cum sua materia. Quantumcunque enim Papa nedum dominus Bertrandus præcise scribat semper intelligūtur saluæ rationabiles, defensiones. de offi. dele. ex parte. ij. & quantumcunque quis non habeat ius in beneficio, ex quo est in possessione. & administrat ut Rector debent sibi subditi obedire, & sibi de fructibus respondere, & debitores dignitatis sibi soluentes liberātur, nec possunt subditi & uasalli ab eius obedientia recedere. 16. q. 4. uolumus. 8. q. 4. nonne. Sed ipso Pręlato causa cognita amoto, subditi, & sibi obligati ut prælato ipso facto sunt liberati. extra de ele. uenerabilem in fi. Quomodo ergo potuit percipi istis rusticis obligatis actione personali, scilicet ex locato siue ex cōducto domino Nicolao possessori dictę Plebis ut Plebano nunquam mouito, uel citato, quòd ab alio recognoscant terras & possessiones dictæ Plebis certè desiperet qui sic saperet. ¶ Quemadmodum enim nouus dominus non tenetur stare colono, ita nec colonus nouo domino ut no. C. loc. l. emptorem fundi. ff. eod. tit. qui fundū. Et si diceretur iussus iudicis excusat eū a priori obligatione. Respondeo non est uerum quamdiu dominus Nicolaus in administratione toleratur, quia nunquam fuit proces-
3 sum cum eo. ¶ † Item decretum Iudicis, uel iussus uel auctoritas non rite interposita, non excusat. ff. de acquiren. possei. l. iuste possidet & ibi not. Quod plus in missione ī possessionem corporalem requiritur aliqua causæ cognitio saltem summaria ut in c. quoniam frequenter ut li. nō cont. in fi. ubi in rem actio. l. 2. & in casu simili. ff. de re iudi. l. sæpe. & in d. c. qm̄ §. q si super rebus ut lit. non cōtest. ubi nego. tum summatim examinans. Ille §. loquitur qñ actor mittitur in ueram possessionem ut ibi no. in gl. sed q̄diu. Sed an talis examinatio debeat pręcedere missionē in possessionē corporalē no. in Spe. de primo decre. §. 1. uer. sed nunquid præcedit. Quid plus in casu nostro si Iudex secularis inuocatur sententia nulla præcedēte, non debet dare suū brachiū nisi iuste inuocet summatim hoc examinabit. ut no. Iu. de of. or. c. 1. & Arch. 23. q. 5. administratores, facit quod no. Arch. de sta. mo. c. uno i fi. li. 6. ¶ Præterea subdelegatus, uel subexecutor non pōt plusqua cōmmittens uel delegatus, de rescrip. super literis. sed delegatus nō posset istā nouitatē facere cōtra do. Nico. & eius laboratores cā nō cognita, ergo nec dominus
4 Ia. qui eius partibus fungitur. ¶ † Præterea brachiū seculare nō pōt inuocare Iudex delegatus sine speciali mandato. ut no. Arch. de hære. ut inquisitionis in fi. & hoc de stilo curiæ approbatur, dum dicit inuocato ad hoc si opus &c. q stilus facit ius extra de cri. fal. licet & cap. seq. ¶ Itē dato quod possit inuocari debet inuocari cū necesse est, & iuris ordine seruato, uidelicet qñ remedia ecclesiastica deficiunt non debet Iudex delegatus incipere a causa sed a capite. Vnde iura loquētia de brahio seculari dicūt opus est. uel necesse est. hoc habes de offi. ordi. ca. 1. & c. quoniam e. titu. extra de iudi. cū nō ab homine. li. 6. de sta. mo. c. uno in fi. extra de hære. inquisitionis in fi. Verecundor igitur tantū fatigari cū iniquitas. et ineptitudo et nullitas Dei præcepto se exhibeant ita parenti. Verba domini Berti inserta in allegationibus. ¶ Federicus.

¶ Item certo certius est, quia casus est legis ꝙ ista cōmissio executionis facta in curia domini Potestatis possessoribus absentibus et nō citatis sit ipso iure nulla, ut patet in l. ul. C. si per uim uel alio mō ar. l. oā ita diuus cum materia sua ff. de adop. Expeditum est ergo dicere, ꝙ pceptum à do. Iacobo factum fuerit ipso iure nullum, et ita grauauit eos. ¶ Quid plura, ecce quanta grossities processit ex parte do. Iacobi in faciendo dictum præceptum. no. ut ex serie precepti apparet commissum fuit ipsi domino Iacobo quod induceret dictum Vgonem in possessionem iurium dictę Plebis ac ipse dominus Iaco. præcepit mediariis quod recognoscerent, & recōducerent possessionem ab Vgone pdicto, quo iure pro Deo emanauit dictū pceptum. Nam & si dominus Nicolaus prædictus prædo esset, nec nullum hēret ius in dicta ecclesia. unde hoc quod mediarij qui cōduxerunt à domino Nicolao teneantur recōducere, uel recognoscere possessionē a dicto Vgone

& certè non reperio.l.uel decretalem, quæ hoc dicat,quinimo bene sunt iura prompta, quæ cōtrariū dicunt. Nā coloous & qui conduxit ēt à prædone,uel malefidei possessore obligatus est personali actione ex locato prædoni, uel malefidei possessori à quo conduxit, non aūt uero domino ut l.si urbana.ff.de condi.indeb. Nā † & possessor alienæ hæreditatis emcta sibi hæreditate tenetur cedere hæredi actiones sibi competentes cōtra coloons pro pensionibus fine mercedibus non exactis ut l.mercedes. & l. Iulianus.ff.de peti.hæred.Ergo sequitur,quod ipse actiones sine cessione non competunt. Alioquin si diceremus coloons debere recognoscere, obligati remanerent indubitanter domino Nicolao, cui ab initio obligati fuerunt, ut dicta. l.si urbana.& iterato ex nouo contractu & recognitione obligarentur Hugoni prædicto quo est absurdo absurdius cogitare,ut accedat.l.bona fides.ff.de regu. iur. cum similib. ¶ Ex præmissis ergò satis liquidè constat,quòd dictum præceptum nulla iuris rōne subsistit, oec uideo salua reuerentia domini Iacobi quod possit quicquā opponi tum cogitari uel dici per hominem sani capitis iudicantē, dirigat in uiam iustitiæ & ueritatis. ¶Federicus.

SVMMÆ.

1 *Hæreticum est dicere, quòd anima simul cum corpore moriatur.*

2 *Dicere quòd homines regantur constellationibus, & naturis cœlestium corporum reprobum est & damnabile.*

3 *Dicere paradisum non esse, nec infernum hæreticum est.*

4 *Hæresis crimen quibus & quot testibus probetur.*

QVAESTIO CCLII.

Reuerendo in Christo patri fratri Mino. de sancto Quinato ordinis fratrum minorum Inquisitori hæreticæ prauitatis in prouincia Tusciæ auctoritate sedis apostolicæ constituta Raynerius Abbas de Podio Boniti & Federicus de Senis notarius se ipsos. ¶ Iacobus iquisitionis officijs parte uestra nos ad instantiam requisiuit nihilominus præcipiendo mādauit ut uobis & offi. uestro in infrascripto negocio assistere & cōsulere deberemus in scriptis uobis nostrū cōsiliū reddituri nobisque exhibuit quosdam quaternos acto nū actitorū sub examine uestro, & prædecessorū uestrorū cōtinētes attestationes habitas cōtra memoriā cuiusdam noie. S. & exceptiones & defensiones datas ad defensionē ipsius, & olim booorum eius per eos quos hoc negociū tangit uel tangere potest: Vnde & si negocium intrascriptum multiplici rōne tā ternis q̄ ipsorum quos hoc negocium tangere uideretur sit per quā durum niholominus tamen ex debito quo uobis & officio uestro ex prece pto canonis tenemur.ut 15.q.3.nolite.& extra de hære. ut commissi.li.6.at per consequens ut pœnam euitemus parere necesse habemus 14.q.1.c.ulti. laborem assumpsimus consulendi. Et habita super prædictis communiter, & diuisim deliberatione matura,&inter nos omnibus cō municatis Christi nomine inuocato. ueritate semper salua,cui omnia cedunt, & ipsa semper præuales.go.di.con suetudo. Dicimus & consulimus memoriam dicti S. posse & de iure debere damnari, eiusque bona ex commissis terminis tpe fore confiscata ēt declarādo rationibus nos monentibus infrascriptis.¶Circa quod primo uidendum occurrit,an illa de quibus attestātur testes inducti ꝓ parte officij,qui impiogūtur memoriç dicti S. sint heretica. ¶ Secundo an sint probata. ¶Tertio an exceptiones & defensiones & datę & exhibitę pro parte eorum, quorum interest tollāt probationes pro parte officii factas.Quod autem sint heretica forte superfluū est quærere. Sed breuiter perstringendo dicendum est,qd prima assertio quę

1 est † quod anima simul,cum cor pore moriatur est heresis manifesta,damnata in canone 23.q.3.c.ul.uer.arabiti, & est cōtra illos caoones.55.q.7.licite.& 14.q.2.anima. & c.tēpus & c. fatēdū.& ex toto est contra uerū fidei fun

2 damentum. ¶Secunda uero assertio quę habet † qđ homines uiuant, & gubernentur per naturam & constellationes superiores,damnatur & excludit gratiam Dei per quam quisque meruit. imo sine ea mereri nō potest,habetur in canone Augustini.53.q.4.Nabuchodonosor uer si.prædestinata Dei. & de conse.distin.3. nemo tollit.& c.placuit.& de pœ.dist.prima.nō potest.sunt enim contra fidem expresse ut in symbolo.Quicūque ibi qui bona egerunt ibūt in uitā æternā.qui uero mala & c. nec considerauit talia asserēdo quæ scribit Augustinus de origine animę ibi. aut sicut in Iob merita examinari,aut sicut in Herode peccata puniri.& in Ioāne,opera enim illorū sequūtur illos.& de summa trinitate firmiter credi ad fi-

3 nem. ¶ † Tertia uero assertio quæ habet quod non sit Paradisus nec Infernus sapit hæresim manifestè cū sit supra uerbū & præmissum Saluatoris dicentis in euāgelio Luc.Hodiè mecū eris in paradiso. & 10 imò redemptor. In paradisum deducāt te angeli,& quia in inferno nulla est redemptio &c.& alibi sempiterno igne &c.de conse. dist.4.ca.2.& de hęreti.c.3.¶Quarta assertio habet quod ir cestus non sit peccatum quod est contra legem diuinā & humanam,& de hoc plene in tex.& glo.35.q.1.per totum.& 32.q.7.adulterij malum,& extra de eo qui cogn. consan.uxo.suæ, quod totum.& credendum est eum qui talia plures & pertinaciter asseruit corde gessisse,& credidisse,neino extimādus est quod meute nō agitauerit.25. q.5.humanæ.ff.de suppel.le.l.I abeo.qui ergo talia asserit hæreticus est censendus,& eius bona à die commissi criminis sunt ipso iure confiscata.ut extra de hære.cū fm

4 lib.6.¶ †Secundo principaliter uidere restat an prædicti errores,uel aliquis eorum probati sint. Et dicendum est quod sic:oam licet aliqui referant in dubium. Ad ꝓ duos testes probetur crimen hęresis de quo not.per Archi. de hære.c.ut officium li.6.Et an testes concordātes de erroribus,& discordantes.in tempore probent, ad quod facit quod no.Inn.de accu.qualiter.ij.cuius glo.ponit Spec.in tractu de teste.§.iam de interrogatorijs,tamen ista nō habent locū in casu præsenti,quia per tres testes,uidelicet per primum, secundum & tertium,omniō contestes sufficienter probatum est,qui tres testes adiuuantur ꝑ alios maximè per octauum & nonum testes,qui contestes uidentur,per hoc facit forma data inquisitoribus procedē di hoc est exemplar ad fi.¶Sequitur de ultimo an obiecta & defensio porrectæ per illos quorum interest contra testes inductos per officium releuent obijcientem.Et dicendum est quod non,duplici ratione.Prima quia ipse exceptiones non probantur,& non sufficit proponi,nisi probetur de his quæ. fi.à ma. par.ea.c.1. Et quemadmodum actor tenetur probare intentionem suam.6.q.ul.actor sic & reus suam exceptionem,ut l.ij.ff de excep.¶Secunda quia dictæ exceptiones & defensiones etiam probatæ non releuant,quia in casu hæresis recipiūtur extranei,participes,periuri,infames,& similes personæ,ut extra de hær.fidei.& ca.accusatus.§.licet.secunda q.7.§ hęreticus.& pleně no.& Arch.i libello suo cōtra teplarios edito.§.uiso uer.item per quales personas. Et si dicatur licet admittantur prædicti,nō tamen inimici,& deponētes ex odij fomite.ut in c.accusatus.§.licet fateor.sed illa inimicitia intelligitur grauis & capitalis & talis quę prę sumptionem inducat.quod testes per illam deuient a ueritate.et no.extra de accu.cum oporteat Arch.in dicto libello ul.char.in iij.col.uer.et licet in fauorem fidei multa genera hominū &c.Sed in casu nostro nihil huiusmodi probatū est,nec est obliuioni traditum, q̄ cōtra octauum et nonum testes nihil obiectum fuit.

¶Do.Alexander de Perusio.

SVM-

SVMMAE.

1 *Puer sub tutrice ecclesia dicatur; parochialis, an matris an tutricis.*
2 *Domicilij constitutio quid præsupponat.*
3 *Ius sepulturæ & ius parochiale quandoque sunt idem, quandoque diuersa.*

QVAESTIO CCLIII.

QVidam puer natus, ipse & pater in una parochia
in triennio constitutus, orbatus patre & matre
existens sub tutela auiæ paternæ, qua auia decedēte;
collatus fuit sub tutela auię maternæ, quæ
auia materna erat alterius parochiæ, q̃ esset dictus puer,
quē puerū dicta tutrix ut melius eius tutelā tam circa personā,
q̃ circa bona administraret, retraxit ad domū suam
ipse puer cū ea, & in domo ipsius auiæ stetit & ibi habitauit
per tēpus 14. annorū, & in ipsa ecclesia sanctæ Mariæ
diuina officia audiendo, & ecclesiastica sacramenta recipiendo,
usq; ad mortē, & tēpore mortis, qui erat tunc cōstitutus
in ætate 18. annorum, & ante mortem suam, quia
uxorem acceperat pluries dixit q intendebat eam ducere
ad domum ipsius pueri præparauerat ligna, pro ipsa
domo aptanda, & ut ad ipsam rediret, in qua quidem domo
sua semper habuit partem massariarum suarum nihilominus
ecclesię parochiali in qua domum suam habebat
decimam soluit. ¶Addi.1. ¶De fructibus bonorum &
ibi etiam diuina officia audiuit, & etiam ibidē munera &
onera tanquā ipsius loci parochianus subiit, & ibi descriptus
cū aliis parochianis fuit, & se ibi & bona sua assignauit
officialis cōis Perusii, qui puer ueniens ad mortē condidit
testm̄, & in suo testamēto elegit sibi sepulturā apud
locū fratrum prædicatorum, & ipsis fratribus aliqua reli-
1 quit & decessit. Nunc quæritur † cui ecclesiæ debeatur cereus
factus pro honorando corpus eius qui cereus consueuit
dari ecclesiæ parochiali. An dictę ecclesiæ in qua
fuerat parochianus ipse puer, & cui earum ecclesiarū debeatur
quarta relictorum per eum fratribus prædicatorum,
an utriq;, & uidetur quod secunda ecclesia non debeat
habere hanc canonicam portionē sed solum prima,
quia præfatus puer semper permansit parochianus. ¶Addi.2.
Et de parochia primæ ecclesiæ, & hoc patet, quia eo
tpe quo accessit imo potius allectus & tractus fuit ad secundā
parochiam erat in tali ætate, in qua nullum habebat
intellectū, ut inst. de inuti. sti. §. pupillus, & p talē accessū
nō pōt dici habuisse animū cōstituendi ibi domici-
2 liū, quia † in constitutione domicilij requiritur animus &
factū ut. ff. ad mun. l. domiciliū, & sic cū animū itellectualē
nō hēt non potest dici domiciliū nouū cōstituisse, sed
nec per moram uel habitationē post annos discretionis
contractā; quia ibi ex certa causa ex qua accesserat stetit
sicut dr̄ de illo qui studiorū causa se transfert, q nō uidetur
ibi constituisse sibi domiciliū. ¶Addi.3. ¶Nisi per decēnium
ibi stetisset. Sed hic post discretionis annos non
habitauit per decennium, ergo nō præsumitur constituisse
ibi domicilium. ¶Additio.4. ut ff. de inte. l. 2. cū sua gl.
& l. 3. & 14. q. 1. §. quia ergo in gl. & hoc uerū &c. ¶Præterea
per prædicta patet, q nec primum relinquere uoluerit
domicilium, nec secundum sibi constituere, & per
actus exteriores apparet, q uolebat uxorē ducere ad domum
suam in prima parochia. ¶Addi.5. Et ibi morari, p
dictos actus in facto positos, ad quem animum in hoc cōsideratio
pręcipue habetur, ut d. l. domicilium, & eodem
titulo, eius qui §. Celsus, & in 3. gl. §. quia ergo. ¶Nō ob.
quod allegatur q talis portio debeatur ecclesię in qua diuina
audiebat officia, & recipiebat ecclesiastica sacramēta,
ut c. 1. de sepul. & eodem. ti. cum quis li. 6. cum si. quia
intelliguntur illa c. ubi audire & percipere debet sicut est
in ecclesia parochiali. ¶Addit. vi. ¶Nam in ea tenetur audire
quis diuina officia & recipere sacra. ec. & nec alius,
cuius parochianus non est, sibi debet ministrare, imo punitur
si hoc facit sine licētia ut 6. q. 3. c. 1. & 2. & extra de
parochi. c. nullus, & pęna nō debet alicui tribuere immunitatem,
nec unum, & idem factum debet esse causa pęnę
& præmij, ut. ff. de interdic. in rele. l. relegatorum. §. fi. &
ad hoc facit gl. Ioā. And. in d. c. cum quis. & hoc expressè
uidetur innuere litera in c. super cathedram in cle. & extra
de sepul. c. super quæ. c. uidentur innuere q de parochiali
ecclesia intelligatur. ¶Additio. 6.
¶Vnde cum hic esset parochianus dictæ ecclesiæ Sācti Siluestri
cum non esset parochianus ecclesiæ sanctæ Mariæ, &
in dicta ecclesia sancti Siluestri audiuit diuina officia, &
sacra pabula receperit. ¶Additio. 8. ¶Et audire & recipere
debuerit ibidem & cuncta tanquam ibi dem exercuerit,
& non alibi, merito dicta portio dictæ ecclesię sancti
Siluestri insolidum est danda.

¶In Christi nomine amen.

¶Viso supradicto themate, & allegationibus pro & contra
licet quæstio respectu rei de qua agitur parua sit, gratia
tñ Aduocatorum repeto scripta in contrariū. Et respondeo
parti cōtra quam tenebo qđ debeatur canonica portio
ecclesię sanctæ Marię uidetur per c. 1. de sepul. ibi illi
ecclesiæ. &c. & eo. tit. c. j. in pri in. li. 6. ibi non dimisse ecclesiæ,
& qđ not. Inn. de sta. mo. c. 1. & quia p habitationē
tanti tpis vr̄ domiciliū cōtraxisse. C. de incolis l. ciues &
no. p Arch de præ. præsenti. li. 6. ultra hoc facit eo. tit. certificari,
& c. in nostra, i quibus dicitur, q ecclesiis de quarū
parochia mortuorū corpore assumuntur, est danda canonica,
dr̄ enim quis trahi uel assumi de parochia nō originis,
sed de illa ubi realiter habitat & larē fouet, ut no.
de rescrip. statutum. §. 2. in gl. olim dicebamus li. 6. ad idē
facit eo. tit. c. 2. §. huiusmodi. in cle. ibi cum operàtio mercedis
exhibitio debeatur. Sed certum est quod si sacerdos
originis tempore mortis & ante per decem annos & ultra,
non ultra laborauit in isto, & ultima tempora & ultima
possessio sunt spectāda, de cau. pos. c. est ecclesia. C. ne
de sta. defunct. l. si mater. Et posito q domicilio originis
nō possit renunciari, tamen si alio se transtulit, ibi pōt ordinari,
ut not. 71. distin. priuatus, & ibi debet conueniri,
nō in domicilio originis, ut no. in l. domiciliū. ff. ad municip.
Item ad premissa facit quod not. Inn. de pę & re. omnis
super uerbo sacerdote, ex cuius gl. clare patet, q si
aliquis de una parochia ponat se pro mercenario famulo,
uel nutrice in alia parochia, etiam minus anno illi sacerdoti
debet confiteri, & personalia soluere, alleg. 25. q.
1. quæstiu. nam in loco in quo quis relegatur inuitus, gerens
in animo ad patriam redeundi, habet domicilium.
¶Additio xj. ¶Vt. ff. ad municip. l. eius in fi. ¶Pone igitur
q d' aliquis conduxerit domum pro uno anno in una parochia,
& ex nunc pro secundo anno in secūda, & ex nūc
pro tertio anno in tertia parochia, & dū est in prima parochia,
& in primo anno instruit domum secundę parochiæ
nunquid erit iste parachianus secundę antequam
sit translatus ad illam, absit 25. quæst. 2. si quis iam trans-
3 latus. Vnde sciendum est † quod ius sepulturæ & parochiale
interdū sunt idē, interdum diuersa, ut patet de sepultu.
e. si quis, & e. is qui. & c. licet mulieres li. 6. Quod
sunt diuersa, uerbi gratia soluto matri monio uxor redit
ad domū matris, in alia parochiali relicta uiri moritur,
non electa sepultura sepelietur in sepultura uiri, & tamē
ecclesia parochialis habebit canonicam. Vnde stante eodem
domicilio quo ad forū in eadem ciuitate potest quis
habere sepulturam maiorum in una ecclesia & in uno anno
potest habere plures parochias. Pone q quidam Perusinus
relicta domo originis optimè istructa & familia
conducit domum in alia parochia contrahens societatē
cū aliquo scholari. Vñ nō vr̄ dubitandū, q io domo cōductā
hēt domiciliū quo ad ius parochiale sufficit, cū q ubi

habitauerit dummodo nō ut uiatur.ad hoc de dā.infec. l.4.§. pretor.uersi.denunciari ad idem de elect. causam in cle.ibi habitare communiter.¶Preterea quo ad ius parochiale ꝙ spirituale est,minor censetur maior.de iudi. c.3.lib.6. Posito ergo ꝙ tempore pueritię in isto non sit conferendum,tamen tempore discretionis est considerādum in quo potest eligere sepulturam ut eo.ti.c.1.lib.6. unde & uotum,& professionem præcedentem, & inualidam ex aduentu pubertatis ratificaret.de reg.iur.significatum.& eo.tit.c.1.lib.6. Item pone ꝙ propter guerram recessit quis de ꝓprio, & se alibi collocauit & cessante guerra rediuit ad propria,certe durante tempore guerrę fuit parochianus ubi se tunc collocauit,de parochi.c.ul. & ibi not.Host.& Arch.post eum aiij.q.2.quia ergo.quia minori spacio constituitur domicilium. Contrarium tamen inouit Ioan.Ao.de sepul.c.is qui.li.6. in nouella.uidemus quidem experientia,ꝙ pater filios uxoratos interdum separat à se & ipsi conducunt domum in alienis parochiis & recipiunt certum quid à patre nomine alimentorum,ergo stante eodē domicilio quo ad forum, & manēte eodē sepulchro maiorum,habet filius à patre diuersam parochiam.Item non potest negari quin iste fuit interim de familia tutricis,cum apud illam interim debeat educari, & posset eū offerre religioni in minori ętate ut not.Inn.& Host.de reg.c. 2. Et in isto dubio ista pars mihi placet & uera uidetur.Et ita cōsulo ego Federicus de Senis minimus decretorū doctor.Ad contrarium respondebo apostillando.¶Sequūtur apostillæ infrascriptæ, & primo super uerbo decimam soluit. ¶Additio prima.

¶Solutio decime reale mihi facit ad ius parochiale,ꝗa tales debent solui illi ecclesię in cuius parochia sunt sita ꝓdia,personales & mortuaria illi ecclesiæ ubi degit,& audit diuina & percipit sacramēta,uel per eum stat quo minus accipiat,ut le.& not.de paro. c.ult.& de deci.ad apostolicæ 16.q.1.quæsti.& sic de sequentibus.Federicus.

¶Quia præfatas.¶Additio secunda.¶Posito quod ista ratio concluderet ꝙ tempore minoris ętatis, non tamē ꝓ tempore pubertatis. Itē uec semper uera.Pone quòd mater habens filium paruulū,uel frater, de relicta antiqua & originali parochia, conducunt domum in alia parochia,nunquid erunt parochiani nouæ ecclesię cum famulis suis,utiq;,ut infra dicetur.¶Fe.Domiciliū. ¶Addi.4. Nisi,& tamen scholaris dicitur parochianus illius ecclesiæ ubi habitat, & tenetur dare decimas personales,ut no. Io.de Pe.di.6.placuit,ubi ergo dabit portionem canonicam cum utrobique eadē sit ratio. Federicus. ¶Domicilium.¶Addi.4. Vt sic stante eodem domicilio poterit eē parochianus plurium ecclesiarum, ut infra dicetur.Federicus.In prima parochia.¶Additio.5.Præsupposito quod adueniente puberi ætate fuerit firmatum ius parochiale in parochia sanctę Mariæ solus animus redeundi ad parochiā originalē,non sufficit,nisi fiat translatio 21. q.2. Si quis de præben.de mulra,& de elec.c. cum in cunctis. Fe.¶In ecclesia ¶Addi.6.parochiali,hoc est uerum in parochia in qua habitat,ibi enim tenetur audire diuina officia,& dare decimas personales,ut habetur in d.c.cū qs & de parochiis c.fi.& per hoc tollitur quod infra allegatur,quod talis non est parochianus primę ecclesię.Federicus.¶De parochiali ¶Addi.7. Ista iura intelligunt istā ecclesiam parochialē ubi quis habitat, & ubi percipit sacramenta,quod patet,dum ibi dicitur ad fin.§.huiusmodi,uersic.uerum nē parochiales ecclesię, & ipsarum curati,qui ministrare habēt ecclesiastica sacramenta,& ibi sic operariis mercedis exhibitio debeat & c.ac ecclesia sanctæ Mariæ fuit illa.Federi.¶Sacra pabula. ¶Additio.viij. ¶Non ponitur in puncto quicquam de sacramentis,& audiuisse aliqñ diuina officia,sine reali habitatione nō ꝓficit,sed accusat.Fede.¶Redeūdi.¶Addi.ia.¶Pro & cōtra facit quod no.Io.An.de sepul.is qui.li.6. ¶Federicus.

SVMMAE.

1 *Puer translatus de una parochia ad aliam si eo translato moriatur cui parochiæ sepultura vel funus competat.*

2 *Ecclesia parochialis vel proprius sacerdos quomodo dicantur.*

3 *Incola & parochianus idem.*

4 *Sacerdos proprius quibus casibus confiteri non teneatur.*

5 *Domicilium ad hoc ut incola dicatur parochialis : debet esse reale.*

6 *Argumentum de iure parochiæ ad ius incolatus ān procedat.*

7 *Peregrinus decedens intestatus sepelitur in parochia ubi moritur.*

QVAESTIO CCLIIII.

1 Quæstio subsequens uicina est præcedenti.Nā † quidam puer de parochia sancti Christophori. Sen. translatus fuit ad ecclesiā sancti Ioānis de Senis, & ibi habitabat cū matre & mortuus est in tenera ætate quæritur de sepltura sua,& funeralib. sepulturę.

¶Dominus Conradus allegauit pro prima parochia.

¶Dominus Federicus pro secunda.¶Ad allegationes factas contra allegationes domini Iacobi.¶Addi.1.quantumcū que subtilis nō esset necessaria responsio aliqua, quia satis ex ipsis eisdem patet, quod sunt mendicata suffragia, & non cōcludunt ueritatem,nam qui ueritatem dicit nō laborat,sed cū magno labore & languore trahuntur argumenta,quę inducuntur pro oppositione ueritatis domini Iacobi,& ex ipsis suis eisdem allegationibus,cōuincitur aduersarius domini Iacobi. Verumtamē ut aliquid
2 dicam hæc pono pro fundamento. ¶Addi.2. quod † ecclesia parochialis , proprius sacerdos est ubi quis habet domicilium originis uel alius reale,& sic intelligitur extra de pœ.& re.c.omnis utriusq;, & de sepul.c.cum super quorumdam,& in nostra,& c.ult. ut expressè dicitur,& aperte colligitur,extra de sepul.c.is qui li.6.Et paria sūt
3 hæc.† ut quis sit incola in loco,& parochianus in parochia alicuius ecclesiæ.Nam utrunque constituitur & sit per domicilium ut dictum est,& ff.ad municip.l.incola. sed licet parochianus sit quis, ubi originē propriam uel paternam subantiam, licet ibi domicilium non habeat, cum patet ibi sit ciuis uel municeps ,& cū in pluribus locis quis domicilium habere ualeat,ut.ff.ad municip.l.assumptio. §. iuribus prudētibus.& l. Labeo. in fi. & extra de rescrip.c.dilectus.Cum quis parochianus est plurium ecclesiarū quod pot est esse,utique debetur canonica portio diuidenda inter eas, ut extra de sepul.c.cum quis.§.j. lib.6.Sed in casu nostro infans defunctus domiciliū originis & de facto seu re ipsa. Addit.4. Habeat apud sanctum Christophorum & maiores etiam sui excepto patre ibi consueuerūt sepeliri,uel forte pater & plures alij maiores ad sanctum Franciscum ita quod in ecclesia sancti Christophori erat & est eius parochialis & rector ipsius ecclesiæ proprius. ¶Additio.4. Est sacerdos tam ex domicilio patri,quā sui,& sacerdoti sancti Christophori tanquam proprio si fuisset ætatis discretionis,seu dolis capax habebat necesse cōfiteri semel i anno ut d.c.utriusque.¶Additio 5.† Nisi in quinque casibus secundum Gof
4 fre.in summa. Primus quādo fuisset indiscretus ille sacerdos.¶Addit.vj.ut de pę.distin.6 . Secundus cum alienus parochianus pubes transisset in alienam parochiā . ¶Additio.vij.puta sancti Ioannis trasferendo domiciliū,uel ibi dolinquendo,quia ibi confiteri debet,sicut in foro cōuentionali dicimus, ut.ff. de iudi.l.hæres absens.& extra de fo-

de foro cõpe.c.fi.de foro pœnitẽtiali nor.cõtra.16.q.1.
c.1.Tertius cũ quibus uagabũdus existat.Quartus cũ quis
semper dico doli capax.ut habeat animũ de relicto domi
cilio proprio uagari,& ille nõ hẽt propriũ sacerdotẽ,uel
iter facit quærẽs quo se cõferat, q sine domicilio est. ut
ff.ad muni.l.Labeo in princ.& l. eius. §. Celsus. Quintus
quãdo ut supra dixi alienus parochianus peccat. ¶Addi-
tio.viij.In aliena parochia quia quo ad illud peccatũ est
de parochia illius sacerdotalis, & cõtrahit forũ illud. ut
no.6.q.4.placuit. Sed nec aliquis dictorũ casuũ põt habe
re locũ in puero.de quo quæritur infante.nec de cõfessio
ne tractamus,sed de iure funerario, propter parochiã. ut
ibi deberet sepeliri, sed alibi nõ haberet debitã sepultu-
rã.propter maiores uel propter electionẽ,& in parochia
sancti Ioã.nẽ domiciliũ habeat cũ illud nõ possit trãsfer
ri siue cõstitui ab infante,& in fi.nisi peruenirit ad annos
discretionis,ut in c.nostra,& in c.licet præall. ¶Additio
viij.Et optimẽ de pœ.& re.c.omnia. in prin. imò melius
nisi peruenerit ad illam ætatẽ in qua potuerit testari scili
cet.14.annorũ,ut.ff.de test.l.qua ætate.& d.c.licet x̄ de se
pul.lib.vj. Vnde hoc tenendũ est pro certo qđ.dictus in-
fans domiciliũ retinebat suæ & paternæ originis, quod
mutare nequit & aliud nõ cõstituit donec ætatẽ habuis-
set constituẽdi sibi illud,ut.ff.ad muni.l.placet. & l.seq.
nec sequitur quis domiciliũ matris si est legitimus,sed e-
ius qui istũ patrẽ nõ habet, propria origo a matre est, eo
que die quo ex ea est muneratur ut d. c. licet eius,qui iu-
stũ,ipse ergo solus animo nõ põt sibi cõstituere domici-
liũ,quo efficiatur incola.ut parochianus nõ alius.ut d.l.
nõ utique.& l.nihil ad municip.& de capti. & postli.re.
in fi.licet in facto opus sit ut l. domiciliũ. ff. ad municip.
alioquin est parochianus ecclesiæ originis prædictæ,ubi
& aliàs domiciliũ habebat. ¶Sed exẽplũ de uxore super-
uiuẽte uiro facit ad ꝓpositũ, primo quia illa maior erat,
quæ potuit trãferre domiciliũ,& constituere,sed infans
nõ ut dictũ est.¶Præterea nec credo illud uerum nisi i il-
la parochia sancti Ioannis haberet originem uel domici
lium animo non discedendi in perpetuum.C,de incolis.
l.ciues.¶Additio.x.¶Idẽ dico de tertio exemplo & quar
to de.c.rescriptum.& ibi not.¶Additio.xj.Quinimo om-
nia illa legata faciunt pro domino Iacobo.& Pro eccle-
sia sancti Christophori usque ibi.Sed diceret aliquis &c.
sic abinde infra dico, quod dictus ĩfans habebat & seque
batur domicilium paternum & suum filiumfami. habi-
tantem & larem habentem,ut in dicta l.ciues.& ff. de le-
gationibus.l.filio & maxime in tali filio infante.ut.C,de
oneribus & muneribus non con.l.j.§. infante uero. Nec
cautum reperitur iure, quod animus matris constituat
domicilium filio infanti. Præterea nec pater. ¶Additio.
xij.¶Potest filiof. constituere domicilium extra originẽ,
nec filius sequetur tale domicilium sed oportet eum sibi
ipsi.¶Additio.xiij.¶Constituere domicilium.ut.ff.ad mu
nici.l.utique.¶Præterea nec mater habuit annimum con
stituendi filio prædicto domicilium in parochia sancti
Ioannis,& sic quod domicilium mutaret uel transferret,
nec habitatio quam faciebat cum matre etiam si habuis-
set ætatem legitimam 14. annorum inducebat constitu-
tionem domicilij.ut.C.de incolis.l.2.& 3.sed si domici-
lium constituisset ei mater,amisisset aliud domiciliũ pri-
mũ,q habebat in parochia sancti Christophori. ut C. de
incolis.l.j.& ff. ad munici.l.domicilium ergo sine facto
& animo filij auelleretur ei & transferretur quod suum
erat,quod est contra.l.id quod nostrum.ff.de re.iur. Nec
est uerum q mater esset tutrix, quia & si iura permittant
matrem subire tutelam filiorum non tamen cogitur. C.
quando mu.tu.offi.fun.po.autem, matri & auiæ. ¶Præte-
rea nec si fuisset tutrix sequitur pupillus domicilium tu-
tricis,imo retinet suũ,ut dict. l.2.& 3.C.de incolis.¶Præ
terea nec dicta mater habet domicilium in parochia san-
cti Ioannis uel est de parochia eius in qua habitat. ¶Ad-
ditio.xiiij.ad præsens per aliquod tẽpus in domo sororis
suæ, ut supra dictũ est. Itẽ nec erat peregrinus dictus in-
fans:ut locũ hẽant i penul.parte allegata.Sed Senẽsis erat
notabilis & famosus in quo nõ est difficultas talis sicut ĩ
peregrino reducẽdo ad suã parochiã.¶Sequũtur apostil.
& primo super uerbo Iacobi. ¶Addi.j. ¶Cum maiori la-
bore conatur incipiẽs respõdere allegationibus factis cõ
tra dominũ Iacobũ,quã ille,qui cõtra dominũ Iacobũ al
legabit Federi.¶Pro fundamẽto. ¶Addi.ij. ¶Super falso
5 fundamẽto nõ recte ædificatur,nã si oriũdus Senis trãs-
ferat domicilium Florẽtiæ,ubi se collocet,sola ecclesia
Florẽ.erit sua ecclesia parochialis, & nõ ecclesia origi-
naria,ita q sola ratio domicilij realis cõsideretur, ubi si
quis audit diuina &c.ut patet de sepul.c,j.ibi socij passio
num,& ca.de his ibi salutis pabula. & capi.certificari.&
c.in nostra.ubi dicitur, q ecclesiis de quarum parochijs
mortuorũ corpora assumuntur dẽt dari canonicaportio.
Dicitur.n. quis trahi uel assumi ubi realiter habitat, &
optime facit quod not. de rescrip.statutũ in gl.olim dice
bamus in fine.& quod ibi not.Archi.post Goff.super uer
bo actor & reus,ad idẽ de sepu.cũ quis 1.respõso.li.vj.&
co.ti.c.ij.uersi.huiusmodi ibi cũ operario mercedis exhi
bitio &c.Sed certũ est q sacerdos originis nõ laborauit
in isto.Itẽ dicit lex q ibi habet qs domiciliũ ubi realiter
inhæret.ff.ad muni.l.municipes. §. miles. Et licet quo ad
honores dicatur quis retinere domiciliũ originis,tamen
ibi nõ poterit cõueniri,si alibi habet domiciliũ reale,ut
no.co.titu.l.domiciliũ,& ad hoc facit quod no.Hosti.de
parochijs,§.quis intelligatur parochianus,in prin.Fede
ricus.¶Seu reale.¶Addi.iij.¶Nõ est uerũ q reale habuit ĩ
parochia sancti Christophori. Sed i parochia sancti Ioã.
& sic positũ fuit i themate Federi.¶Proprius est.Addi.4.
¶Pluries dictũ est q per se est ius sepulturæ,& p se ius ca
nonicæ portionis.& est casus de sepul.c.ij.j.respon.li.6.
Fed.¶Omnis utriusque.¶Addi.v.¶Ista decre. dicit ꝓprio
sacerdoti,sed non declarat quis dicatur proprius sacer-
dos,& de hoc uertitur altercatio Federi.¶Indiscretus il
le.¶Addi.vj.¶In isto casu remanet parochianus primi sa
cerdotis,& si decedit illi debetur canonicas.Fe.¶Pubes.
¶Additio.7.¶Hic nõ fallit regula cũ proprius desinat es-
se ille primus.ex quo alibi transtulit domiciliũ Federic.
¶Peccat.Addi.8.¶Licet iste ratione delicti, quo ad forũ
cõuictionis cẽseatur de illo ubi deliquit, nõ tamẽ muta-
uit parochiã,& debet cõfiteri proprio sacerdoti & nõ il-
li,ubi deliquit.ut not.16.q.c.1.secũdũ correctionẽ archi.
Federi.¶Et.c.licet.¶Additio.ix. ¶Ista iura nõ tractant de
casu nostro ponamus istũ casum, pater aliunde natus ha
bitabat in parochia sancti Christophori decessit relicta
uxore prægnante in uilla, & in uilla peperit,& audiens
mortem mariti ad domum patris uel propriam cum in-
fante rediit,& tãquam tutrix uendidit solenniter omnia
quæ maritus habuit in parochia sancti Christofori. & in
fans cum matre stetit per plures annos,quæ est parochia
illius,cum iste non habeat discretionem.Et cum secundũ
te mater nil operetur ad sepulturam.Item mater in paro
chia sancti Christophori uulgo conceptum peperit,dein
de ad paucos dies transtulit domicilium & puerum secũ
duxit, quem secum in isto secundo domicilio retinuit p
8.annos & mortuus est, quis sepeliet eum cum iste non
potest ostendere patrem.Item non habet animum uel di
scretionem, & certum est quod in parochia sancti Chri-
stophori non habet domiciliũ. Sed non potest negari q n
realiter habitauerit in parochia sancti Ioannis, & q n sit
de familia matris.Ad hoc facit decretalis in nostra i fin.
de sepulturis.Illa enim decretalis uocat ecclesiam paro
chialem illam,de cuius parochia corpus assumitur, siue
adulti,siue infantes sint,illi,qui assumuntur.Federi.L. et
6 ii.s. ¶Additio. x. †Non est arguendum de iure parochiæ

adius

ad ius incolatus,nã existẽs quis incola,in eodẽ anno pôt
qs esse parochianus pluriũ ecclesiarum,nec requiritur ꝙ
quis habeat animũ in perpetuũ stãdi,uerbi gratia. Quidã
de parochia sancti Ioãnis cõduxit domũ pro anno sequẽ
ti in parochia sancti Petri, & pro secũdo anno in alia pa
rochia,ita qđ animus eius morãdi solũ est ad annũ,nun-
quid ergò iste erit parochianus illius licet nõ itẽ dat esse
ultra annũ.Quis dubitat,ex quo in cõtrariũ larẽ fouet da
to ꝙ nõ habeat bona sua.Itẽ quid si aliquis propter guer
rã fugit de parochia ad parochiã, & ibi se trãstulit cũ re-
bus animo reuertẽdi ad primã cessante guerra.Nũquid in
terim est parochianus illius secũdæ parochiæ. Vtique cũ
uerò redierit ad primã desinit esse parochianus secũdæ,
& iste est casus,de parochi.c.ul.& facit:de elect.causam,
uersi.si uerò habitare ibi cõmuniter cõsueuit.& ibi gl. in
cle.Fede.¶Et de ibi no.¶Addi.xj.¶An finis illius gl.quæ
incipit olim dicebamus faciat pro eo , uel cõtra uos iste
cõspicite cũ illa gl.dicat i dubio debere intelligi de dioe
cesi in qua de facto habitat.Feder. ¶Præterea ne pater.
¶Add.xij.¶In istis spiritualib.parũ , imò nihil operatur
patria potestas exẽplũ i matrimoniis,de iudiciis.c.3 .lib.
6.Pone filiusfa.fugit à patre in aliã parochiã, & ibi facit
suã artẽ,forte duxit uxorẽ,uel posuit se pro famulo alicu
ius d.Episcopus Señ. habet multos domicellos de alienis
parochiis.Interim cuius parochiæ sunt. Federi. ¶Cũ sibi
spsi.¶Addi.xiij. ¶Satis est dictum supra ꝙ solũ domiciliũ
originis sine reali domicilio nõ sufficit ad hoc ut quis sic
parochianus . Sed pone mater uel tutor obtulerũt puerũ
Senen.in quodam monasterio Floren. quod possunt. 20.
q.2.c.1.& 5.& de regula. c. 2. & ibi moratur , & educa-
tur,& diuinis istruitur interim,erit ne de parochia Senẽ.
uel illa ubi est monasterium,Cum enim ad officium ma-
tris pertineat siuè sit tutrix,siuè non,habere curam filio-
rum , maximè patre mortuo , & maximè infantium quis
potest negare,quod sit de familia matris dum est cum ma
tre,& ad ecclesiam uadit tum ea,& missas puerorum au-
dit & illa percipit quę percipere potest.Federi. ¶Quę ha
bitet.¶Addi.xiiij.¶Quo ad eius parochiale non curamus
de domicilio ubi cuius sit sed de habitatione solum.qui-
dam Florentinus dimissis Florentię uxore & familia, ue
nit Senen.nec ꝑꝑ hoc sit ciuis,ponit se cum aliquo domi
no,& bis uel ter in anno uisitat Florentiam,& familiam
suam moratur Senis , quę est sua parochia , certè Senen.
ratione habitationis,& tamen non perdidit domicilium
Florentinum.Federi.¶Iura allegata pro parte domini Ia
cobi non sunt contraria intentioni plebanis sancti Ioan
nis Sed adinuicem compatiuntur. Nam quod in ecclesia
sancti Cristophori fuerit sepulchrũ illius infantis , & ꝙ
canonica portio detur ecclesiæ sancti Ioannis ista non
sunt contraria,& iura allegata per domi.Iaco.concludũt
de sepultura non tamen excludunt ius parochiale,uerbi
gratia.Martinus habet domicilium reale in parochia san
cti Io . & sepulcrum suorum maiorum , est , apud Prędi-
catores, si iste decedat sepultura nõ electa Prædicatores
habebunt corpus & ecclesia sancti Ioannis canonicã fu-
neralium.ergò patet quod ius funerandi,& ius parochia
le sunt diuersa licet interdum possint concurrere.ut pu-
ta quando in ecclesia parochiali est sepulchrum maiorũ.
Item exemplum uidua ibi dicitur habere domicilium ubi
maritus habuit de sepul.c.1.li. 6. Sed pone quod maritus
habuit domicilium originis & habitationis in parochia
sancti Christophori,& ibi sepultus est,ipsa uerò soluta a
lege uiri habitat i parochia sancti Ioãnis,decedit intesta
ta,sepelietur in sepulchro uiri , & ecclesia sancti Ioãnis
quæ fuit socia possessionum tempore mortis habebit ca-
nonicam.Item dicitur in iure quod domicilium originis
propriè uel paternæ non potest mutari , ut.ff.ad munici.
l.assumptio. j. & ij. respon. Sed pone ꝙ maritus & pater
eius fuerũt nati i parochia sãcti Christophori.sed dictus
Martinus postea translatus ad parochiam sancti Ioannis
decedit intestatus,in sepulchro sepelletur sancti Christo
fori,& ecclesia sancti Ioannis habebit canonicam , ergo
bene sunt diuerse ius parochiæ & ius sepulturæ.¶Sed di
ceret aliquis quando diceret quis esse de parochia san-
cti Io.Respondeo qñ ibi de facto habitat animo manẽdi
ita ꝙ uerè sit translatus non iuris fictione , sed uerè sine
percipit diuina , siue nõ 21.q.2. si quis iã translatus. 18.
q.1.c.uno.& ibi gl.& de supul.c.2.2.respon.lib. 6. ibi se
æqualiter collocans,in utroque animo manendi ideo di
xi ut excludatur,quod habetur de sepul. c. antepe. 1. re-
spon.lib.6.Non iuris fictione,ideo dixi ut excludatur do
micilium iuris , puta paternum originis uel præsumptũ
puta beneficij . Nam si pater meus & ego oriundi sumus
de Florentia & ibi habebam beneficium , tamen re uera
& cum effectu , & continuè habitaui Senis , in parochia
sancti Ioan.non uidetur dubium ꝙ ecclesia sancti Ioan.
est ecclesia parochialis mea,sic est uidere,in c.statutum,
de rescrip.li.6.ubi not.in gl.Olim dicebamus ꝙ proprie
dicitur habitare,ubi quis reale habet domicilium licet i
iustum hoc dico,ideo quia si.Señ.habet ecclesiam Peru-
sij,& tamen Senis continuè habitat , ecclesia suę habita
tionis erit ecclesia parochialis,licet malèfecerit,ꝗresidẽ
tiam nõ fecit in sua ecclesia & pro tãto dicit.c.3 .de tẽp.
or.ꝙ episcopus beneficij & domicilij &c.dans intellige
re ꝙ potest quis habere domicilium alibi ꝗ̃ in suo benefi
cio,pro quo facit quod uo.archi.post Goffre.de rescrip.
statutum.§.cum uero,super uerbo actor : & reus in prin.
lib.6.Et alibi dicit Inno.debet quis citari ubi reuera de-
git non ubi habet beneficiũ,hoc no.de eo qui mit.i pos.
c.ulti.in gl.ulti.in princ.Siue audierit diuina officia siue
non.hoc ideo dixi,quia si parochianus non uisitat eccle
siam suam sicut deberet uel à modico tempore citra,ue-
nit in illam parochiam,uel forte morte pręuẽtus est,ita
quod Rector parochialis ecclesię nullũ laborẽ uel pas-
sionẽ habuerit de eo,uel forte sunt infantes,qui sunt in-
capaces diuinorum,uel sacramenentorum nihilominus ec
clesiæ parochialis debet habere canonicam portionẽ de
sepul.in nostra,in si. Et sufficit quod per Rectorem non
steterit,quod ministrauerit ecclesiastica sacramenta, un
de sibi imputari non debet.Sed diceret aliquis infan tes
non habent animum habitandi,& per consequens opor
tet ꝙ ex persona alterius habeant domicilium,& per cõ
sequens potior est persona patris quam matris ut de cõ
uer.infide.c.5. Respondeo ex persona patris non potest
consequi domicilium reale,cum pater non sit in rerũ na
tura.Sed cum de iure mater sit tutrix,& apud eam educa-
ri & commorari debeat pupillus,ut.C.ubi pupil. edu. de
l.1.& de facto moretur,& educetur à matre, ex persona
matris & mora,& habitatione, est de illa parochia , ubi
est mater,& oẽs habitantes cũ matre,puta pedissequa,&
mercenaria,oia ista sunt de familia matris ut in l.pronũ
ciatio.ff.de uerb.sign.ad idem de sen. excom.si non ad si.
& infra de uerbo.signi.c.ulti.lib.6.Et non potest negare
5 quod si quis dicatur peregrinus,& domicilium habẽs † &
decedat intestatus sepelitur apud ecclesiã in cuius paro-
chia mortuus est,ut no.per Archi. post Hug. & Rayu. de
sepul.c.1.lib.6 . Itẽ pone quod quædam mulier expositũ
in itinere recolligat,& nutriat iste puer cũ nõ habeat di
scretionẽ ubi hẽt domiciliũ . Quis dubitat qđ tum ex ha-
bitatione,tũ quia de familia est illius dominæ erit de pa
rochia de qua domina est,item cuius Senen . puerum na-
tum immediatè misit longe ad nutriendum apud alium,
nam moritur quæ est sua ecclesia parochialis.De hoc po
test dubitari quia mittitur,ut sit ibi ad tps,sed in casu no
stro mater tenebat filiũ suũ alio modo, quam alumna &
sufficit ꝙ habitatio possit esse perpetua,facit quòd no.de
rescrip.c.ul.lib.6 .in gl.3 .

¶Federicus allegans de Perusio.

SVMMAE

1 *Infames & periuri non merentur ecclesias regere.*
2 *Infamia,quibus actibus incurratur,et qualiter probetur.*
3 *Crimen an sit per instrumentum probabile.*

QVAESTIO CCLV.

DOmine Alexander rogo ut aliquid rescribatis sup
infrascriptis aliquo studio præcedenti. Certú est
2 ꝙ † infames & periuri non merentur ecclesias
regere de iureiuran.querelã. Ecce petitur rector
ecclesiæ remoueri, qa periurus & infamis, ad ꝙ probádú
inducútur acta & sététia uetilata in causa depositi, in qua
iste c?nétus respódés positioni dixit se nó credere, quod
actor deposuerit ibi ré petitá, tandé ꝑ instrumentum fuit
conuictus, & demum condemnatus quę sententia trásit
in rem iudicatam. Non uidetur mihi dubium ꝙ infamia
sit probata, nam cum ratione infamiæ petitur remotio,
quid refert an illa infamia descenderit ea causa crimina-
li uel ciuili, sufficit qđ sit infamis, hanc enim infamia uel
notam ea culpa sua incurrit. Quid enim curandum est.
2 † an illa culpa acciderit in causa criminali uel ciuili. ad
qđ uideatis de testibus testimoniú. & per Inno. de accusa.
qualiter ij. in ult. colum. ¶Sed magnum est dubium an sit
probatum periurium. Ea glo. hic posita de iudi. atsi. in
gl. ij. uer. sed clericum. innuitur qđ nó possit puniri, quia
ad hoc non fuit actum, & quia super periurio se non de
fendebat, ad qđ facit ꝙ no. Inno. de fideius. peruenit in fi.
& quia res inter alios acta &c. Potest etiam uideri per In
nocen. de electionibus per inquisitioné. & facit quæstio
disputata qua quæritur an per instrumenta probetur cri
men de qua tangitur per Archidiaconum ij. q. vij. plerí-
que in mercu. de regu iur. c. qui semel malus. lib. 6. ¶Item
sicut dicebatur potuit hodie non credere, quia forte non
habebat in memoria. ¶Sed contra de iureiuran. c. ulti. li.
6. ubi ex contraria responsione cóuincitur quis de periu
rio nedum in hoc beneficio obtinendo sed in obtento ꝑ
dendo. ut ibi no. ¶Item non uidetur differentia in proba-
do infamiam & probando periurium. Si uolo tenere pri
mam partem scilicet qđ non probetur periurium. reddo
rationem diuersitatis inter infamiam & periurium, quia
infamia nascitur præter propositum, & ea consequenti
& intelligitur a iure ipso facto senténtia lata super crimi
ne uel actione depositi. Sed hæc sententia non operatur
ad commissionem periurii, nec nascitur ea cósequentia,
immo principaliter & directè si nascitur natura dici de-
bet. Item periurium facto respondentis nascitur infamia
ex facto iudicis. i. ex sententia iuris hoc statuentis. Item
decre. ultima de iureiuran. non obst. Nam ibi periurium
probatur per acta uel instrumenta confecta uolente &
mãdante periurio, puta ea positionibus & responsionib.
contrariis factis ab eodem in quo casu bene probatur cri
men per instrumentum. Sed in casu nostro periurium
probatur si probatum dicitur ex responsione, & instru-
mento per parté aduersam producto. Sed uidetur quòd
ex instrumento, & confessione probetur crimen ut si op-
pono periurium hoc modo iurasti soluere, & non solui-
sti, probando enim promissionem iuratam per instrumé
tum & per cófessioné promittentis, quòd nó soluit uide
tur probari periurium, ut no. Innoc. de accu. super his in
secunda columna. uersi. sed quid dices. Posset dici quod
ibi non opponitur periurium ut quis puniatur, sed ut nó
ꝓmoueatur ubi sufficit leuior probatio. Licet olim istud
instrumentum fuerit confectum de uoluntate debitoris.
Ité in ca. ult. de iureiuran. ex confessione redditur crimé
notorium. Sed ex responsione non credentis & instrumé
to non redditur crimen periurii notorium. Item sététia
subsecuta non facit crimé notorium, quia non super cri
mine, sed super deposito restituendo fertur. Pro Deo ali-
quid rescribatis hac nocte ut ipsa responsione uestra pos
sem cócludere in qn çstione. Mitto uobis quæstioné quá
disputauit Io. An. An crimé probet per instrumétum. Re
sponsionem quam dabitis placeat scribere hic.

¶Responsio do. Alexandri.

¶Crederem quod responsio sua fuisset super facto utrú
hoc fuisset uel non, quod periuriú fuisset probatum, cum
tam instrumentum depositi, quàm instrumentum nega-
tionis, fuisset sua uoluntate factum, iuxta solutionem do
mini Ioan. Andr. sed quia non factum sed credulitas fuit
incognita, quia de credulitate respondit uidetur ratio. ꝓ
bari per hoc periurium, quia ut dicitur possum non cre-
dere illud quod uerum est, & non deiero, sic responden-
do, & hoc satis probatur in corpore. auth. de trien. & se-
mis. §. illud ibi abnegauerit per hoc non fuisse &c. ibi po
sita. & de leg. cor. c. fi. colum. x. in gl. ibi posita, quæ dicit
aliud esse si dicat se ignorare, uel scire, & tunc nisi probe
tur, quòd sciat tamen non incurrit pęná licet contrariú
appareat in facto concor. si de feu. controuen. fu. c. uasal-
lus feudum. Nam si aliquis dubitat potest respondere nó
credo hoc esse, quia non sequitur ergo credo contrariú.
ut not. gloss. de iura. cal. l. à. ¶Adde quod no. in Specu. de
positione. §. 6. uer. quid si interrogatus. & uer. se. Et crede
rem quòd ad c. ult. de iureiu. posset rńderi dupliciter, tń
quia constat per acta in eadem causa, facta, quia ibi est
spiritualis uel respondetur de ueritate.

¶Consilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Stante statuto quod qui commiserit maleficium in vigi-*
lia talis festiuitatis & c. pro quanto tempore intelliga-
tur uigilia.
2 *Vigilia alicuius festi dicitur continuari usque ad mediam*
noctem ipsum festum præcedentem.

QVAESTIO CCLVI.

1 FActum tale est. Statuto cauetur. † quod si aliquis có-
miserit aliquod maleficium in uigilia beatæ Ma-
riæ uirginis quæ est de mense Augusti uel in ipso
festo puniatur duplici pœna, qua deberet puniri si
aliis diebus committeret maleficium supradictú. Et ꝙ
habita publica uoce & fama procedatur ad torméta pro
inueniédo maleficii ueritaté. Modo qdã accusatur quòd
de anno proximo pręterito de mése Augusti in festo bea
tæ Mariæ uirginis, quod est de dicto mése noctis tépore
ualet post pulsationé cápanæ, quæ pulsatur de sero, & an
te pulsationé cápanę quæ pulsatur de mane, cómisit cer-
ta maleficia cótra qué accusatú, est probata fama, quę fa
ma aliàs nó sufficeret, nisi festú fuisset ſm formá dicti sta
tuti. ¶Ex quibus q̄ritur cú proponatur quòd dicta malefi
cia fuerunt cómissa noctis tépore. An sufficiat probatio
dictæ famæ. Et puniri debeat duplici pœna secúdum for-
mam statuti cum dicatur & allegatur ꝙ dicto tempore
noctis festum non durabat. Et utrum dicta nox quæ se-
quitur dictum festum comprehédatur sub dictis uerbis,
uel in ipso festo in dicto statuto contentis uel non.

¶In Christi nomine.

¶Primum ad secundum dubium eandem difficultatem
uidentur habere ualet utrum dicta nox, & quælibet ip-
sius hora comprehendatur sub dictis uerbis uel in ipso
festo, secundum hoc tertium dubium includitur sub præ
missis. Sed de hoc non est uis an duo uel tria sunt dubia.
Et excludendo casum non dubium dicendum est indubi
2 tanter quòd † media pars noctis uersus dié sequenté non
attribuitur festo pręcedenti, sine diei festi pręcedentis.

ff. de

ff.de fer.l.more sed attribuitur diei sequenti. Posito ergo sine preiudicio ueritatis, quod attribuitur ipsi festo dimidia pars noctis continuatę ipsi festo, tamen in casu nostro cum non constat de hora noctis accipimus illam partem noctis quæ minorem & benigniorem condemnationem inducit, ut interpretemur de hora partis noctis uersus diem uenientis, & per consequens sequitur quod probatio famæ non sufficit, & quod illud maleficium commissum illa nocte non declarata hora non ueniat puniendũ duplici pœna ad hoc facit quia in pęnis benignior interpretatio est facienda. ff.de suspec.tu.l.hoc enim de pœnis si præses & de re iudi.in pœnis lib.6. Item in obscuris sequitur quod est minimum c.in obscuris.eo.ti.& lib. Item quando ius commune, & priuilegium concurrunt semper in dubio fit interpretatio pro iure communi, ad hoc de consti.e.cum dilectus.& optimè facit quod no.Inno, de or.cog.c.2.in uerbo iustitiam. Host.de maio.& obed, per tuas. Sed posito pro constanti quod maleficium sit uel dicatur commissum circa mediam noctem. Adhuc dico quod non est nec intelligitur commissum circa mediam noctẽ adhuc dico quod non est intelligitur commissum in ipso festo, ut clarius dicam, dico quod dicta nox sequens festũ non comprehenditur sub dictis uerbis uel in ipso festo, Nam aut istud statutum fuit factum ob reuerentiam & solemnitatem festi, aut non. Si ob reuerentiam festi hoc fuit statutum tũc dico quod cum festiuitas uel solemnitas ipsius festi sit finita in uesperis, uel saltẽ in completorio ipsius festi, ut patet in eo quod le.& no.de sent excommu. c.ult.§.adiicimus.lib.6. quod maleficium cõmissum qualibet hora ipsius noctis nõ intelligitur commissum in ipso festo, maxime per id quod dictum est supra, cum pœnale & per consequens odiosum sit quod pœnæ duplicentur, & ideo stricta interpretatio facienda est. Si uero non habito respectu ad festum hoc fuit statutum, adhuc dico quod in casu nostro maleficium commissum quacunque hora illius noctis non attribuitur ipsi festo. Nam nemini uenit in dubium quòd ex clausula iurisdictione aliud est nox, aliud est dies. Vnde de fictione iuris est, quod ea quæ facta gesta & cõmissa sunt de nocte intelligantur cõmissa de die, ut patet in l.more Romano.ff.de fer.& de offi.dele.consuluit sicut de fictione est quod semper uespere sabbati & mane dominicæ propter continuationem ieiunii intelligatur una dies ut de tempo.ord.literas. Cum ergo fictiones non sint extendendæ ad casus non expressos, ut not. 16.q.1 placuit dicã quòd maleficiũ tale de nocte cõmissum nõ attribuitur diei festi nec ipsi festo quacunque hora ipsius noctis dicatur commissum, & per hoc responsum uidetur omnibus dubiis supradictis.

SVMMAE.

1 *Thesaurarius episcopi curam habens ex officio thesaurariæ an episcopo mortuo continuabit officium noua non habita commissione.*

QVAESTIO CCLVII.

VEnerabili uiro domino Fede.de Senis decretorum doctori Perusij actu legenti, amico carissimo. Per domi.fratrem Ribaldum ratiorem Spoletani ducatus Amice carissime ab initio quo accessi in ducatu Spoletani rectoriam dominus episcopus Anconitanus bonæ memoriæ, tunc dicti ducatus thesaurarius commisit cuidam uiro prudenti de Vien. nomine Martino Raducii curã thesaurariæ dicti ducatus donec ipsum ab ipso reuocaret officio cuius commissionis copiam uobis mitto per præsentem portitorem. ¶ Nunc uero idem episcopus ab hoc seculo migrauit. Quæritur modo si dictus Martinus post ipsius episcopi decessum potest officium ipsum exercere. Et ideo uos effectuose rogo quatenus super his uestrum consilium impendatis & nuncium celeriter expediatis ut habito uestro super eodem instanti negocio inscriptis consilio possit cum expeditione celeri ad meam præsentiam remeare. Datum die 21.mensis Martij.

¶Responsio Federici.

REuerẽde pater hodie hora tarda supradictas recepi literas libenter uoluissem conferre cum alio, tum quia negocium est arduum, tũ quia dubium est difficile prout ergo temporis qualitas & breuitas & lectio reuidẽda pro crastino die patiuntur sic respondeo. Et uidetur primo † quod officium duret per c.si de legatum.ij.responso de offi.dele.lib.6.& de procu.is qui eo. lib. Et quia ille Martinus substitutus uidetur datus a primo constituente ex quo substiturus habebat mandatum ad substituendum.ut ff. quod cu.uni.no. Item eorum §.si decuriones, & no.de procu.c.1.in glo.tunc enim in contrarium fecit mens substituentis qui noluit quod ille substitutus omnia faceret & gereret, in persona ipsius substituentis, ergo eius persona sublata uidetur cessare officiũ eius, quia non potest gerere officium eo modo & forma quibus fuit sibi commissum, ad hoc de rescrip. gratiosè lib.6.& quod no.co.tit.literas in glo ult.de procu.in ca. ult.in gl in cle. Sed his non obstantibus sub dubio forte, pro nunc credo primam partem potiorem per iura supra allegata. Non ob. quod dicitur supra de nomine & persona ipsius substituentis. Nam ipse substitutus poterit dicere, ergo talis substitutus a bonæ memorię domino Anconitano episcopo &c. sed nõ poterit dicere nomine & uice ipsius. Itẽ substitutus dicitur gerere uices substituentis mortui de offi.dele.licet in fine. Potest igitur iste substitutus ex potestate iuris, & ex mandato, & commissione Papæ gerere officium, forte ultra mentem substituentis, & sicut per mortem Papæ non fuisset reuocatum tale mandatum uel commissio, ut not.io.An.in c.si gratiose. in nouella. Ita nec per mortem substituentis reuocetur substitutio ita uidetur mihi Federico prædicto saluo consilio saniori cui me subijcio.

In Christi nomine amen. Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Beneficij manualis collatio monacho noniter professo facta per Abbatem an sit uel esse debeat acceptanda.*

2 *Obedientia monachi an possit esse uituperanda.*

QVAESTIO CCLVIII.

1 FActum tale est. Quidam Abbas I monacho suo expressè professo, quod esse debet de capel. mo.c.1. ad fi.in cle.j.paucos dies post suam professionem commisit & contulit quandam ipsius monasterij ecclesiam manualem non habentem collegium, seu conuentum monachorum regendam & gubernandam. ¶ Quęritur an ob hoc solum quod infra modicum tempus post professionem, quam fecerat parum post ingressum, facta est dicta commissio & collatio, fuit ipsa collatio & cõmisio nulla uel etiam annullanda. Et argui quod sit nulla, extra de elec.officij. Sed contrarium est uerum, quod hac de causa nec nulla, nec annullanda, quia hoc nullo iure cauetur. Nõn ob. c. officij. primo quia cum ibi ille non esset instructus & ex post in regula monachali non potuit nec debuit ad regendum alios in regula monachali præfici in Abbatem, & hoc sonat dum ibi dicit pro eò quod antequam esset discipulus & cætera. sed in casu nostro nõ præficitur ecclesiæ in qua habeat præesse monachis suis, sed ut temporalia & spiritualia ipsius ecclesię regat quam etiã clericus secularis regere & gubernare posset.

2 ¶ † Item secundo non obstat quia eidem monacho non est ad uitium uel defectum imputandum, si dictam ecclesiã regendam suscepit, quia necesse habuit parere & obedire

dire mādatis Abbatis, sed ĩ c. officij nō cogebatur suscipere nec ẽt poterat arctari. Itē ibi ex petitione præcedē ti præcipuè in electione erat præsumptio de præcedēti symonia, a cōuētione, quæ in casu nostro ex nullo & in nullo præsumitur. ¶Præterea i casu nostro est alia ratio quòd debet cessare præsūptio symoniæ q̃a nō est uerisimile quòd quis monacaretur ut haberet cællã à qua pro libito uolūtatis sui prælati posset omni die moueri & re moueri. Sed si pmouetur ad prælaturam est ibi aliqualis præsūptio ambitionis, ut no. de æta. & qual. tuã, & quia ad illã promoueri nō pōt sine causa rationabili, nec remoueri, ut de sta. mona. cap. s. ad fi. ¶Ego Federi. de Senis minimus decretorū doc. cōsulēdo dico dictã collationē & cōmissionē ex causa supradicta, neq; nullã, neque annullandã fore. In quorū testimoniū prędicta manu propria scripsi, & sigillū meū apposui cōsuetū. ¶Ego frater Symō sanctę Marię de Castro sancti Martini dyoc. Perusij decretorum doctor prædictis assentio. In cuius testimonium hanc subscriptionem manu propria submisi, & sigilli mei appositione firmaui.

¶In Christi nomine amen. Cōsilium Fede. directum. Huguiloo Pelloni, & ueritati manifestè cædat opinio.

SVMMAE.

1 *Abbas solus an de iure cōi possit monachos suos reuocare ad claustrum, de ecclesiis & beneficiis manualibus.*

2 *Abbas cū suo Conuentu an possit aliquid statuere in præiudicium successorum.*

QVAESTIO CCLIX.

1 Casus talis est posito pro nō cōstāti, quòd Abbas solus de iure cōmuni possit monachos suos reuocare ad claustrū de ecclesiis & beneficiis manualibus ut probatur de sta. regu. c. cū ad monasteriū. §. tales autē, & 12. q. 1. nō dicatis, & eū ligit ex mēte, de capel. mo. c. pc. & ul. de cōfir. uti. porrecta, & ĩ gl. de sta. mo. c. 2. & ibi gl. i fi. & quod no. eo. ti. c. pc. §. ad hęc i gl. sępius dixi ĩ cle. ad quod facit. 18. q. 2. nullã. Quærit nūquid statutū factū p Abbatē, & cōuentū nē ipsi Abbati soli liceat reuocare dictos beneficiatos ad claustrū liget successorē cui statuto nō autorizauit episcopus. Et est dicēdū quod

2 nō obligat successorē, q̃a abbas nihil i preiudiciū successoris potest facere, sine auctoritate episcopi, nec alienare nec locare, nec statutū monasterij alterare, 12. q. 2. abbatibus & quod no. ea. q. alienationes. 18. q. 4. i uēditionibus & quod nō ualeat. ¶Addi. ¶Sine auctoritate episcopi, tenet Inn. de cōsti. cū accessisset. & Cōpo. eo. ti. cū omnes, & Archi. 11. dist. catholicarū, quia p statutū tale deueniret indirectè quod claustrales fierēt perpetui, quòd esset cōtra iura ĩ allegata. Ad hoc optimè facit quod no. de cle. c. 3. i gl. pe. ubi no. quod Cōpo. facta per Abbatē & cōuētū nō trãsit ad successorē si episcopus nō cōcessit ego multominus lex. Itē Abbas nō potuit sibi legē imponere à qua nō liceat sibi recedere. ff. de leg. iij. l. si quis ĩ pri. & de pac. l. nemo. & de offi. præsi. l. legatus. Nec pōt episcopus à se adeò in periuriū abdicare, quin sibi remaneāt ea, quę sunt iurisdictionis episcopalis, ut le. & no. de do. pa stora. & de cēsi. cū uenerabilis. Et si uellet abbas se obligare exprèssè quod monachus sēper in certo loco remaneat nō posset, ut no. Host. qui cle. uel uo. si sinuāte super uerbo substātia in fi. & Archi. post eū de offi. ordi. c. ulti. i gl. sj. i fi. quia nulla pōt cadere obligatio inter seruū & dominū, ut ipsi dicūt, facit quòd no. de reg. iur. nō est obligatorū. lib. 6. in mercu. de preben. cum singula. eo. ti. in nouella. Sed posito sine præiudicio ueritatis quod talis constitutio ualeat. ¶Nunc quęritur cum Abbas esset syndicus & Vicarius capituli ad reuocationes faciēdas. ¶An ualeat reuocatio facta per Abbatem qui reuocauit hoc modo.

Nos talis Abbas talis monasterij talē ad claustrū reuocamus. Et est dicendū quod ualeat, quia quicquid facit Abbas præsumptiuè intelligitur facere de cōsensu cōuētus dato quod nō apparet de cōsensu cōuētus, donec per cōuentū probet cōtrariū, de his quę fi. à prela. ea noscitur, & ibi ita no. Inn. ¶Præterea nisi Abbas diceret. Ego solus uel tantūmodo Abbas, esset aliud. Nā aliud est dicere Abbas tantū, aliud Abbas. Nā in primo casu excluditur capitulū, in secūdo nō casus est de testa. requisisti. Nā nomine prælati intelligitur ecclesia. 7. q. 1. scire, & optimè facit de rescri. edoceri. ¶Præterea cū pręcesserit sindicatus, & cōsensus capituli nō pōt dicere cōuētus quod nō cōsensit. Itē nec ille monachus qui fuit reuocatus, q̃ interfuit sindicarui de cōe. nulli. lib. 6. Itē i dubio debet pręsumi quod Abbas usus fuit oī iure, per quod melius res de qua agebatur ualere posset, de uerb. signi. Abbate ad finē, & ibi glo. ad hoc optimè facit quod no. Archi. de offi. dele. cū pluries i uerbo malitiosè. lib. 6. ubi no. quod executor, q̃ nō pōt procedere sine collega. Si processit ignorās impedimētū collegę ualet processus, quia ueritate manifestara credit optimè ueritati, de hoc dic ut no. per Ioã. And. de reg. iur. c. eū qui lib. 6. in mercurial. ¶Nō ob. de offi. de le. cū super qua ibi exprèssè apparuit quod uoluit procedere sine collega, cū ergò statutū monasterij reqrat duo. f. Abbas facit de cōsensu capituli, & hic precessit cōsensus capituli, sequitur quod nullū sit hic uitiū, cū Abbas reuocādo nō expresserit, quod solus uel tātūmodo. ¶Præterea & hoc ualde est notandū, quando episcopus de cōsensu capituli, uel Abbas de cōsensu cōnentus, uel pater de cōsensu filij, uel maritus de cōsensu uxoris, uel debitor de cōsensu creditoris, habet aliquid facere, tunc ille actus, qui gerēdus est, cōcipiēdus est io persona episcopi Abbatis, patris mariti, & debitoris, nec est necesse, q̃ si in ipso cōtractu dicatur, q̃ talis de cōsensu talis sic fecit, sufficit enim quod tēpore cōtractus uel ante is cuius intererat cōsensit. Vnde si capitulū, uel cōuentus consentiat q̃ episcopus uel Abbas cōferat reuocet, & alia faciat, ad quę facienda capituli uel conuentus consensus requirebat, non est necesse q̃ episcopus uel Abbas dicat noie meo, & capituli, siuè cōuētus hoc facio quia hoc facere nō pertinebat ad capitulū, uel cōuētū. Aliud enim est uēdere, aliud uēditioni cōsentire. ff. de reg. iur. aliud unde si per annū ante creditor cōsensisset, q̃ debitor uēdidisset rē obligatã, posset uēdere, nec habet necesse in cōtractu uēditionis exprimere de cōsensu creditoris. Vnde bene notate, q̃ aliud est dicere Abbas, & cōuētus habēt monachos reuocare, & aliud est dicere Abbas habet reuocare de consensu suorū monachorum, ut est tex. in se. ua. c. uno li. 6. & uide quod ibi no. in nouella. ¶Præterea nullo modo pōt negari ab homine subiecto legibus & iuri, q̃ posito quod omne statutū ualeat, quod institutio facta de domino nō ualuit, quia institutio de eo facta, fuit de beneficio nō uacãte. i. anteq̃ reuocatio prædecessoris fuerit rata habita posito quod ratihabitio ualuisset. ¶Itē quia nō apparuit de sua expressa professione nec factus sacerdos infra ãnū, & ideo cū dominus cappellus nō haberet ius in ecclesia, eo etiã non uocato, nec requisito, nec citato ecclesia per eū possessa potuit alteri cōferri, casus est de præbē. licet episcopus lib. 6. ¶Tertio & ultimo quæritur Abbas cōcessit cuidam monacho exprèssè professo quãdã ecclesiam manualem, non collegiatam, quæ concessio fuit facta infra tres dies post professionē. Quæritur nunquid collatio sit nulla, nullo alio impedimēto obstante. Et est dicendum quod nō est nulla, nec aliàs annullanda quia hoc non cauetur iure, sufficit enim q̃ sit facta expresse pfesso. ¶Non ob. c. officij, q̃a loquitur de electo in Abbate, qui dēt esse expertus, & instructus in regula, ut possit alios in regula erudire, & docere, & regere. Hic autē loquimur de ecclesia officio, uel administratione, sub Abbate, quē monachū

recipre

recipere oportet uelit nolit,in cuius ecclesiæ uel administrationis regimine nõ requiritur q̃ sit expertus sicut ille,qui eligitur in Abbatẽ,nõ enim habet regere in illa ecclesia Conuentũ monachorũ sic ut in Abbatia. Præterea Io.An.in c.officij,dicebat q̃ ẽt in electo in Abbatẽ nõ ſtabit auctoritas ſed erit arbitriũ.¶Ego Federicus de Senis sic credo & cõsulo prout superius cõtinetur.Sequitur additio super uerbo ualeat sine autoritate episcopi, quod ualeat ſtatutũ sine auctoritate Episcopi, ut Ioan. And. post Hostien.in nouella.de iusti.c.2.Lap.

¶Consultatio Federici ad do.Ioannem.

S V M M Æ

1 *Literæ Monitoriæ.Præceptoriæ,& executoriæ multũ differũt & an habẽs Monitoriã poterit uti compulsione.*
2 *Verbum inducas,in quo differat à uerbo moneas, & an includat compulsionem.*

Q V AE S T I O CCLX.

PRimo quæritur. Do.Pa. commisit cuidam Abbati ut moneret & induceret.B.ut dimitteret talem ecclesiam.Modo quæritur an iste Abbas posit compellere istum.B. ut dimittat ecclesiam de significatione
1 uocabuli nõ uidetur.Item stilus curiæ est, q̃ quandoque dat literas Monitorias, quandoq; Præceptorias,& quandoque executorias.Si ergo per Monitorias committatur compulsio ad quid darẽtur executoriæ. Et iste stilus probatur extra de rescrip.cõstitutus c.capitulum.& c. ex insinuatione. & c. seq. & hoc tenet Ber. & Host. post eum de concess.præben.c.c um nostris in fi.Archi. disputat de hoc ,sed non firmat pendentem. extra de præbend. si pauper clericus libr. 6. & ibi satis de hoc in nouella.
¶Secundo quæritur,compareret coram isto Abbate & proponit plures exceptiones,& defensiones iste B.ueras i facto & legitimas in iure.Modo quæritur an dictus Abbas ualeat supersedere, nec de negligentia ualeat notari.Videtur mihi q̃ sic extra de rescrip.si quando,cum sua materia.& de offi.deleg.ex parte 2. Tertio quæritur iste.B. appellauit a mandato istius Abbatis absente ipso Abbate & in remotis existente,& appellauit puta coram ordinario,tanquam publica persona.modo uenit quidam ad cuius instantiam ille Abbas fecit illud præceptum,& corã ordinario petit appellãtem compelli ad exigendum copiam illius appellationis,appellans non uult dare dicẽs quamdiu non prosequor appellationem ipsum instrumẽtum est meum proprium , si proprium ergo non teneor edere , sed si appellationẽ prosequor & utar instrumeto appellationis tunc teneor edere,quia factum est commune.Item appellans potest pœnitere & renunciari appellationi,ut in l.si quis libellus.C.de ap.Item siue teneatur dare siue non,hoc pertinet ad iudicem appellationis,ad quem negocium est cum omnibus suis accessoriis translatum de appe.dilectus.in fi. Et si qua iura sunt , quæ innuunt quod appellato faciẽda est fides de appellatione, & de delatione,& termini præfictione , habent locũ qñ appellans uigore suæ appellationis aliquid petit contra appellatum , ut ergo appellans se non possit excusare, æquum est , ut appellatus habeat copiam appellationis.
¶Sed si appellans non uult prosequi & prosecutionem differre infra terminum datum a iure , quomodo potest appellatus appellantem cogere ad exhibendum sibi suũ proprium instrumentum,appellationis.Quarto quæritur,testator reliquit unum prædiũ ecclesię.cũ hoc onere,ut singulis annis tali Conuentui exibeat unam procurationem.Illa ecclesia acceptauit relictum,& aliquo tẽpore dedit procurationẽ, modo non uult dare . Quæritur qua actione , uel quo remedio possit ille conuentus cõsequi illam procurationem,quia nec realis nec personalis actio uidetur sibi quæsita. Et an hæredi testatoris solummodo competat actio,ut illa ecclesia soluat onus.

¶Responsio do.Ioannis de Regio.

¶Super primo articulo mihi uidetur q̃ quamuis in hoc uarie scribant Doc.q̃ in uerbo inducas includatur compulsio , & q̃ iura quæ adducit Archi.pro hac parte sunt
2 ualidiora. †Et si ita nos intelligeremus,uerbum inducas non plus importaret quam moneas,q̃ ita superfluum diceretur , q̃ non est concedendum ut 23. q.1.sic enim. Et quamuis ibi non exprimatur cogas per censuram ecclesiasticam,intelligitur.ut no. Inno.extra de uer.signi.abbate in fi.Nõ ob.q̃ de stilo dicitur , quia quandoque prima uice dantur executoriæ,& ita hodie fit,ad hoc facit quod no.in c.ex insinuatione,ut patet in c. constitutus.& talẽ cui hæc committẽtur ibidem intelligit Archi.Super 2.arti.uidetur mihi,q̃ propositis talibus exceptionibus,talis executor habet supersedere ut uulgariter tractant doct. utriusque iur.¶Super tertio articulo uidetur quod copia appellationis non sit danda,nisi appellans ipsius effectũ prosequatur,ad hoc extra de elec. causam. in clemen.& q̃ no. Archi. co.ti.statuimus,li.6. ¶Sed oppositum uidetur quia appellationes sunt acta , quia ad iudicem pertinent,& acta etiam propria exhibenda sunt,etiam ex causa saltem ad hoc quod no.Inno.extra de arbi.c.1. Vide 1
cum hæc possit esse causa ut deliberare possit ergo &c. Et credo q̃ hæc petitio possit fieri coram ordinario appellãtis,q̃ probatur.Petitio æditionis fit officio iudicis, q̃ principaliter intentatur ut l.si quis ex argentariis.§.ex hoc ædicto,quod officium uim habet actionis. Et actiones ordinariis reorum intentatur. Cæterum si ipsa æditio peteretur officio principali, sed non incidentali, & mercenario tunc haberet fieri coram iudice appellationis, cum habeat exerceri ubi & quando principale.ut C. de pos.l.4.& sic debet intelligi quod superius dicitur.
¶Super quarto articulo dato quod hæres nullam habet actionem,quia non eius contemplatione relicta est procuratio,sed cõuentus habet actionem ex testamento contra ecclesiam,quæ agnouit legatum in prædio,quia non directo ipsi conuentui fiat relicta procuratio ab herede sed a legatario in ui modi,ut patet. C.de his quæ suo modo uel condi.re.l.2.etiam si plus sit in procuratione,quã 2
in prædio, consueuit tractari.ff.de leg.2.l. imperator. & d.l.2.in fin.

¶Federicus quærens.

S V M M Æ.

1 *Defensor causæ alienæ an & qua casu non repellatur a iudicio,uel reprobetur.*

QVAESTIO CCLXI.

AGitur rei uendicatione contra Titium possidentem fundum.Sempronius actor Titii non solum
2 uult adesse liti.†sed uult remouere dictum Titiũ a defensione.Actor uero dicit, quòd licet Sempronius possit adesse tamen nihilominus uult cautam porrigere cum Titio qui habet facultatem restituendæ rei. Scribite ubi not. materia. De hoc potest colligi pro & contra ex gloss.Inno. positis de re iudi. cum super. Et consueuit esse una gloss.de hoc ff. de nego.gest.liber to. §.ultim.

¶Responsio Iacobi de sancto miniato.

¶Hæc gl.falsa est. Et ɔtrariũ no.& melius in l. Salomonẽ ẽ de solu.Sed fateor quod potest eãç adesse, & probatiõ ẽ facere., & omnia facere tanquam particeps causæ. Non

tamen

tũ cõis ꝯtra Titiũ cõfisteret. Et sic loquit̃.l.uẽditor.ff.de iudi.& sic intelligitur gl.posita C.ubi i rẽ ac.l.j.ubi hęc materia plenẽ tractatur ꝑ Cyn. Et hæc est communis, & meo iudicio uera opinio, licet alij aliter sentiant.

¶In Christi nomine amẽ. Rñsio do. Federici ad thema ex re sponsione comprehensum parum post doctoratum.

S V M M AE.

1 *Attestationib. publicatis super eodem c. uel directẽ con trario quare non recipiantur noui & antiqui testes.*

QVAESTIO. CCLXII.

Visis & diligẽter recẽsitis tex. & gl. in c.cũ clamor, extra de test.cũ prȩcipue ꝙ ibi no. Host. post gl. Inno.& ꝙ ibi apostillat do. Ioan. An. sup uerbo aliorũ, & quod ipse notauit in cõmento de tre. fraternitatis de testi.ad fi. ꝙ nn. Ber. in c.cum causam in fi.e.ti. Et cõsiderata rõne, quã reddit constitutio nouissima Clemẽtis in ti. de testi. quę incipit testibus si bene re
1 colo, ꝙ regula est, ꝙ publicatis attestationib super eo.c. uel directẽ ꝯtrario, nõ possint recipi noui & antiqui testes ꝑꝑ timorẽ subornationis, & ista est cã præcipua. Est & alia causa ut euitetur infinitas, ut dicit Io. An. in dicto cõmento. Illa regula fallit in multis casib. quos enumerat Host. in d.c.cũ clamor. & Io. An. in d.comento, inter quos uidetur ille qñ, s. iudex procedit per officiũ. Circa ꝙ sciẽdũ est, ꝙ interdũ iudex ꝓcedit ex puro & mero of ficio suo, nullo prosequẽte uel prnueniẽte uel adiuuãte officiũ inquisitionis. ¶Interdũ procedit aliquo prosequẽte & promouẽte inquisitionẽ puta cuius interest. In primo casu uř ꝙ publicatis attestationibus possit iudex antiquos testes repetere nõ ut addãt quã detegerẽtur periuri. Add.j. ¶Sed ut declarẽt dictũ suũ, ut in c.cũ clamor, & ꝑt nouos testes recipere, ut ĩ d.c.cũ clamor. Nec ob. publicatio testiũ quã apud iudicẽ examinanrẽ sp sunt publica testiũ dicta, aliãs sequeretur, ꝙ examinato uno teste, cuius dictũ iudex nouit, nõ posset ulterius alios examinare, ꝙ est falsũ. In secũdo uerõ casu, quãdo. s. aliquis cuius interest prosequitur inquisitionẽ tanꝗ pars, & in ipso inquisitionis ꝓcessu, aliquid fecit tũc perinde cẽsendum est, ac si ibi esset actor & reus, ut, s. publicatis attestationib. super eo.c. nec noui nec antiqui testes, nisi ut declarẽt sunt producẽdi, & hoc sentit Host. post Inu. in c.clamor, & optimẽ facit ꝙ no. ipsi Host. & Inn. de accu. cum oporteat ad finẽ. & ibi dicũt, ꝙ si excõicatus impetrauit rescriptũ, inquisitionis excõicat repulso nihilominus iudex ex suo officio ꝓcedit, nisi excõicatus tãquã fuisset nominatus in rescripto. Et in multis iuribus articulus disti guitur. An iudex ꝓcedit ex puro & mero officio. An uero aliquo prosequẽte exẽplum c.qualiter & qñ infra de ac. in j.glo. circa mediũ. Vnũ tamẽ nõ est prætermittẽdũ, ꝙ dicit Host. in c.clamor, s. quod quãdo iudex procedit & ex suo puro officio, & aliquos testes recepit & eos publicat, & demũ dicẽs ad plenũ sibi nõ cõstare. Iterũ examinat alios, & reddit se suspectũ, & põt ab eo merito appellari. Nõ curaui allegare si ultra mitta uobis apparatũ Host. reduco tñ uobis ad memoriã quõd no. Inn. i c.cũ clamor, ad fi. & tũc demũ antiqui testes sunt repetendi, quoniã eorũ dictũ adeo est obscurũ, quõd nullũ habet intellectũ, tũc benignior intellectus recipiẽdus est, uel cõ tra ꝓducẽtẽ faciẽda est interpretatio, ut in c. in præsentia de ꝓbationib. põt testis declarare dictũ suũ post publicationẽ. ut ff. de test. hæredes. § si quis post. & §. quod uero quis obscuræ. Sequitur additio super uerbo periuri. Nõ uidet quod addĩta sint periuri, quia possunt nũc recordari, de quo tũc nõ recordabãtur, ut not. eo.c. cum causam. i. in gl. ult. & c.cum causam ij. in glo. ij.

¶De monacho translato ad alind monasterium auctoritate apostolica nunquid possit sinẽ licentia Papæ ad primum redire.

S V M M AE.

1 *Monachus auctoritate Papæ ad secundum Monasterium transiens, an absque eadem auctoritate possit postea ad primum recipi.*

2 *Ecclesiasticorum facultatibus amotis potest eorum numerus augeri.*

QVAESTIO CCLXIII.

Præsuppositio quod in redditu istius monachi de secundo monasterio ad primum, non sint seruatæ omnes solemnitates, quæ alias seruari debent in
1 tali receptione, de hoc solum quęritur, anꝗ quia non rediit auctoritate apostolica ad primum, de quo primo ad sm auctoritate eadem fuit translatus, teneat redditus necnẽ, & ꝙ non teneat, faciũt iura & rationes pro dẽter pro hac parte allegata, sed ꝙ teneat receptio uidetur posse probari. Circa ꝙ sciendum est, ꝙ quando Papa concedit, uel confirmat uel confert alicui aliquod priuilegiũ, beneficiũ, uel rẽ aliquã nõ est intentionis suæ tollere ius cõe, quod cõpetit ordinario loci in personã illam, uel illud beneficium. Hinc est si Papa contulit mihi beneficium, potero illud renunciare in manibus lui ordinarii, nec non permutare, & etiam illo beneficio ex cã priuari, ad hoc de ma.& obe. per tuas de relig. do.c.2. de priui. pastora.cum sim. sed si uolo impugnare collationẽ uel confirmationem Papæ eo prætextu quod non ualeat ita quõd sit subreptitia, ita quod qõ sit de iuribus ipsius collationis uel confirmationis, de hoc non põt cognoscere inferior ã Papa, & sic intelligitur de iudi.cũ uenis set, de confir. uti. uel inut. c.1. & 2. Quid ergo si præsbyter de simplici fornicatione accusatus, & conuictus Pa
2 pam fuerit a suo beneficio remotus nunquid eps post per actam pniam poterit cum illo ad illud uel aliud beneficium dispẽsare, certẽ sic, quã Papa illum remouendo usus fuit iure cõi, & eius potestatem solitam ordinarioꝗ loci reliquit. Vnde minor contra sniam maioris non dat restitutionẽ nec dispensat, & sic intelligitur. ff. de mino. l. minor autem, & in constitutione cle. de ele. c.2. in prin. Sed quando eps dispensat cum fornicario post pactã pniam, & confert sibi antiquũ & nouũ beneficiũ, hoc nõ uenit directẽ cõtra snia Papæ, sed iste presbyter ex nouo iure in habilitate sublata ad bñficium promouetur, unde & q iu rauit beneficium non repetere, ex nouo tamen iure põt illum recipere de renun.c.2. cum si. Et si Papa certum nu merũ in ecclesia confirmauit intelligitur solũ ius cõe.
2 Vndeꝗ auc tis facultatib. põt augeri numerus de const. cũ M. & ibi per gloss. Per Compo. Ex his rationib. uideretur dicẽdũ in casu nostro, ꝙ quãuis auctoritate apostolica est monachus de primo monasterio ad sm translatus, & sic omne ius amiserit, quõd sibi competebat in primo. ex nouo tamen iure & noua receptione primum monasterium posset repetere, ad hoc de renun.c. post translationem ante medium. Veruntamen posset hic subtiliter distingui an translatio fuerit facta intuitu personę an intuitu Monasterii. Si intuitu personæ iterum sine auctoritate apostolica possit redire, & sic intelligantur iura pro hac parte allegata. Si uero intuitu Monasterii ut in casu nostro factum uidetur fuisse, subdistingue. Quia aut certum est quõd cessat illa causa propter quã facta fuit translatio, & tunc possit redire, aut dubitatur, & tunc sine Papę licentia contra translationem factam auctoritate apostolica non ueniatur ad hoc prædictum. c. post, ad idem de off. ordi. c. ordinarii. lib. 6. & de iudi. c. cum uenisset tal no semper consilio meliori.

SMV-

S V M M AE.

1 *Iuramentum prædecessoris an ligare possit successorē : & an iuramentū quo quis renūciauit nihilominus obliget.*

2 *Statuens cum iuramento, an statuto annihilato, uel reuocato non obsit iuramentum.*

QVAESTIO. CCLXIIII.

SI canonici qui sunt hodie non iurauerunt seruare sta
1 tuta ecclesiæ, certū est ꝙ † iurm̄ p̄decessorum nō ob
ligat p̄ntes canonicos, nā qui non iurauit non pōt
periurare, ut in qōne Ber. Brix. quæ incipit Floren-
tini fecerunt pacē cū Bonon. Item ille qui iurauit in sua
prima instōne, & renunciauit, & iterum receptus est non
est ligatus suo iurō antiquo, ut patet in his quæ le. & no.
de ele. uenerabilem de not. ope. nun. c. 2. de symo. ex insi-
nuatione, & de tenun. cum inter cum si. Item auctoritas
Vicarij non vr̄ sufficere ad ualidandum statutum canoni
corum, & collatio præbendarum ēt si ad ep̄m spectarent
non tenderent in uicarium de off. ui. c. ul. li. 6. & sic legē,
dicere uel auctoritatem impartiri non pōt in his, quæ ad
suam iurisdictionem non pertinent. Sed posito pro con-
2 stanti ꝙ † statutum tenuisset, & canonici, qui nūc sunt iu-
rassent, si tamen causa subest, puta quia redditus ecclesiæ
possunt plurib. sufficere competenter possunt tollere sta
tutum cum auctoritate ep̄i. Et sublato statuto tanquam
principali sublatum est iurm̄ tanquam accessorium, nec
posset tale iurm̄ licite obseruari in præiudicium diuini
cultus, ad hoc de cōst. c. pe. & de iusti. cum uenisset, & de
iureiu. sicut nostris facit ꝙ not. 11. di. in his. Immo posset
attentari ꝙ si facultates ecclesiæ excreuerunt post dictū
statutum, ꝙ ipso facto recessum est a numero ut no. clare
Compo. de constit. cum M. debet intelligi. c. dilectæ de
præb. quòd uidetur contradicere. ut not. Host. utrobique
Supradicta sunt uera ubi canonicorum receptio & colla
tio præbendarum seu assignatio portionum pertinet ad
canonicos tantum uel capitulum, & prælatum, quia tunc
potestas prælati transit eo mortuo in capitulum, secus si
ad ipsum Priorem tātum pertinet, ut ne se. ua. c. ul. eo. tit.
c. uno. lib. 6. eo. lib. de iudi. c. 1. Nam tunc oportet succes-
sorem expectari, & sic in effectu concordat cōclusio præ
cedenti consultoris. Ego Federicus de Senis nunc actu
Perusij legens in iure canonico prædicta proxima scri-
pta propria manu subscripsi. & sic consulo. in quorum
testimonium &c.

¶Federicus de Senis loquitur do. Io. de Paglia.

S V M M AE.

1 *Fratres Prædicatores an possint habere proprium in communi.*

2 *Verbum habere in constitutionibus Papalibus persepè sumitur pro tenere.*

QVAESTIO CCLXV.

QVando remitteris hoc sero librum declaretis istū
1 passum † licet prædicatores possint hr̄e propriū
in communi ex regula tamen ex cōstitutionib.
non uidetur posse habere. Et ista uidentur paria.
in c. unico. §. confirmatos de reli. do. lib. 6. Item constitu-
tiones ordinis approbata a Papa papales uidentur, quia
omnia nostra facimus quib. auctoritatem nostram im-
partimur de præb. si apostolicæ. lib. 6.

¶Responsio do. Io. de Paglia.

¶Præallegatis. §. confirmatos, non æquiparat constitu-
tiones regula qa de cōstitutionib. non facit mentionem
immo dicit professio, siuè regulæ quælibet quorum una
exponit aliam s̄m Io. Constitutiones autem fratres præ-
dicatores non profitentur. Nec ob. ꝙ subdit gl. sicut est re
perire in fratrib. prædicatoribus, & minorib. quia. ca. ni-
mis ꝙ allegat non dicit illud, uel pōt dici ꝙ ꝯstitutiones
nō prohibent eis nisi solam possessionem rerum immo-
bilium, non aūt dominū rerū in cōmuni, sicut apparet
de facto, quia faciunt sindicos, & procuratores suo noīe
ad petendum hæreditates omnes relictas, quas nō tenēt
sed proprio nomine conuentus eorum uendunt, & p̄tiū
suis applicant usibus quæ non competunt nisi dominis.
uide ꝙ no. in Specu. de sta. mo. uer. 4. Præterea quantū ad
ius non ur̄ cōstitutiones papales quia possunt ab eis mu-
tari & mutantur quotidiè, uel si cōceduntur papales, nō
inhibent nisi retentionē talium rerum non acquisitionē
dominii sicut ur̄ notare Arch. in prædicta gl. super uerbo
acquirāt, ubi dicit ꝙ talibus ꝓhibetur acquirere ut reti-
neant, sed non ut uendant & in eorum eleemosynas con
uertant, ad hoc facit tex. prædicti. §. qui dicit redditus
2 uel possessiones habere. † ꝙ habere intelligēdum est pro
tenere secundum unum modum exponendi, habetur. ff.
de uerb. signifi. habere maximè cum consuetudo eorum
hoc exponat, cum tales res sicut hæredes Conuētuum eo
rum nomine uetant.

¶Consultatio Federici ad do. Io. de Paglia.

S V M M AE.

1 *Substitutio pupillaris an moriente pupillo ante patrem euanescat.*

2 *Institutus in re certa habetur pro legatario.*

3 *Pupillæ hæredi instituta in re certa potest pupillariter substitui.*

QVAESTIO CCLXVI.

1 REscribatis mihi si regula est, ꝙ † substitutio pupilla
ris euanescat moriente pupillo ante patrem Gl.
innuit ꝙ sic C. de cadu. tollē. l. una. §. pro secun-
do in gl. immo quandoque.

¶Io. Paglia.

¶Dico ꝙ regula est quæ nunquā fallit, uidelicet ꝙ euane-
scat, & est casus. l. quod si filius. ff. de cap. & post li. re. s̄m
do. Dy. & ita est uerum, dum dicit ibi litera, nihil est ꝙ
de secundis tabulis quæri possit.

¶Federicus de Senis.

¶ Videatis si uultis mutare sn̄am uestrā quia ista pupilla
non fuit hæres uniuersalis, sed instituta in re certa, & ali
2 us fuit uniuersalis, hoc dico qa † institutus in re certa ha-
betur ꝓ legatario ut. C. de hęr. isti. l. quoties, & dictū s̄. q.
255. post uu. 1. Tamē casus ur̄ esse quod pupillæ ī re certa
institutæ p̄t pupillariter substitui ut x̄. de testa. c. j. li. 6.

¶Io. Paglia.

3 ¶Dico ꝙ † pupillæ quātūcūq; hæredi institutæ in re certa
pōt pupillariter substitui, tum qa s̄m doc. est hæres, licet
alius sit institutus in uniuerso. & l. quoties intelligitur in
extraneo. & fuit intellectus Mar. syll. ar. l. filium. §. legata
de legata. p̄stā. & p iura aut. ut cū de ap. cog. §. aliud quo
que capitulū inutiliter ꝓuiderā: ¶Præterea ista uerba nō
sunt necessaria qa pupillaris substitutio fit ēt in exhære-
dato ut l. j. §. substituere de uulg. substi. §. non solum insti.
de pupi. l. substi. Quare non muto sententiam.

¶Io. de Bohemia scholaris Perusij loquitur do. Fede.

S V M M AE.

1 *Sacerdos quo casu celebrans incidit in pœnam canonis.*

2 *Excommunicatum sciens sed occultum an eum uitare teneatur.*

3 *Sacerdos celebrans coram non nominatim interdictis an sit irregularis.*

QVAESTIO CCLXVII.

AD ea quæ nuper legendo dece. is qui de sentent.
excōmu. li. 6. altitudinem considerationis subti-
liter uestra recitauit paternitas mea imbecil-
litas intellectus nondum potuit eleuari. Dixi

stis

5 stis.n.recitando gl. 3.q † ad hoc vt celebrans incidat in pœnā iuris requirit,q hi corā quib.celebrat,vel sint publicè excōicati,vel nominatim interdicti,cui a ludere vr quod ibi no.Arch.de eo qui scit locū interdictum &c.& fortius no.in clem.grauis in gloss.occultum de sent.excōi.sed mihi vr q fortiter obstat dicta decr.is qui.& decre.epo rum.de priu.li.6.i ver.scienter,q vtrobiq; ponitur,p qd' vr.q requiratur tm̄ sciētia in celebrāte . q optime probāt alia iura in quib.nulla fit mentio excōicati de post.pl.c.1.de cle.exc.mi.illud quæ iura se referūt ad sciētiam celebrantis tm̄,vel quod scire potuit. & maximè in decre.illud in ver.licet.vbi non iudicatur oino inculpabilis ex quo plenè nō sciuit.Vnde à contrario si omnino ignorasset oino inculpabilis iudicatus fuisset.¶ Addi.1.

¶Sed ista iura loquuntur de excōicatione ipsius celebrātis.nos loquimur de excōicatione illorū in quorū presentia celebratur.¶Item si excusatur is, qui se scit non ligatum,& celebrat,qui tñ dispositione iuris tanquā ligatus pcipitur euitari,vt in casu decr.licet de sen.exc. libr.6.& ibi not.Arch.super verb.vitari.a simili excusatur ille qui celebrat coram eo quē scit ligatū quāuis ab alio non vitetur inducendo casum mutatum a contrario.Addi.2.

2 ¶ † Sed non est simile quia dum aliquis est ligatus quantūcunque occultus debet abstinere,sed aliū excōicatū occultū in publico vitare non dēt,vt de sent.exc.cū non ab homine. ¶Itē publicatio & denunciatio nō fiunt nisi vt certificentur ignorantes.cum ergo tales sciant ut præsupponitur quo ad eum talia nō sunt necessaria.de reg.iu.eū qui li.6.¶Item comparādo excommunicatum, & locum interdictum qualiter uidetur hoc terminatū per ea quæ no.in prædicta decre.grauis glo.iij.ad fi.ubi uidetur recedere gl.ab opinione Archi. Item quia iste sciens uidet uere contémere,ideo uere ligetur facit de sen.exc. per tuas. itē benefacit de coha.cle.& mulie.uestra.nā & tales sunt uitādi quis pene occulti ut uerecūde rubore pfusi ad uiā iustitiæ attrahātur ut de sen.excom.cum nō ab homine.

¶Federicus impugnans responsionem scholaris.

¶ De postu.prælta.c.1.ubi fuit publice interdicti sniam promulgata.& ibi de cle.ex.mi.c.illud ibi non loqtur de sciētia illius de quo uitando tractamus , sed sciētia ipsiusmet qui celebrauit.Vnde q̄tum ad eum satis publica est, posito q alij ignorent.Non respondistis ad c.1.de sepul. super uerbo nominatim in cle.,p quo dicto facit c.consti. de sen.ex.c.2.ibi nōnulli quoque. Dico ergo q si aliquis in loco nō interdicto celebrat præsentib.interdictis cuius interdicti snia apud concelebrantes uel cōiter nō est publicata rei euidētia uel alio mō,non vr incidere in pœnā iuris quia talis uisitatio est proditio criminis occulti.

¶Sequuntur uerba scholaris.

3 ¶† Non sic caute dixistis in cathedra.sed dixistis qd' celebrans coram centū bononien.nō esset irregularis ex quo nō essent nominatim interdicti.Circa interdictū ui detur similiter sufficere dato qd' nō sint nominatim interdicti: nam si in talibus expressis in decre.alma.excusatur ab irregularitate is qui celebrat in ecclesia non interdicta coram interdictis non nominatim ut ubi uidetur,à cōtrario qd' extra illos dies in ecclesia non interdicta nec sita in loco interdicto coram eis celebrari non possit.Nam cum decre. alma habilitate tm̄ interdictos quo ad dies ibi expressos nec aliquid immutat circa ecclesias.tum ēt si illis dieb. si ecclesię essent interdictę in eis celebrari nō possit ut ibi per Arch.Non curo distinguere an in ecclesia in qua admittuntur sit in loco interdicto necnè.Permissum igitur in illis casibus extra eos non attemptetur,facit eo. decre.in fi.Vnde sicut non interdicti non admittuntur in loco interdicto per clericos ibidem licite celebrantes de priui.licet sic interdicti non admittuntur in loco non interdicto per ibidem celebrantes.nec etiam ibi aliquid dicitur de nominatim interdictis.& decre.alma uidetur intelligenda de non nominatim interdictis.ut ibi probatur in §.in festiuitatibus in uersi.si tñ decre.j.de priuile.c.1.in cle.in suo casu procedat.¶Ad ultimum arg.non curo respondere.ex quo gl.ab eo uidetur recedere ut supra dixi quæ ēt satis de diuerso casu loquitur.¶Ad gl.occultū posset dici,q ibi excusatur pp scandalum vt probatur in gl.si nati sed hic non ut satis facit decre.cum non ab homine de sen.exc.ibi allegata.quę tamen approbare uidetur cōtrariū.Nam & si sibi soli esse eum constat excōicatum ipsum tenetur uitare priuatim quantum potest sine scandalo aliorum.Cum ergo celebrare sit uoluntarium igitur abstineat.alias locus sit pœnæ hoc optimè probat quod no.per Arhi.in dicta decre.grauis in gl.iij.Et multū pondero uerbum soli quod ibi habetur.Nā per hoc uidetur quod si constaret ēt tribus vel quatuor uel ēt pluribus q tunc ēt in publico eum teneretur uitare licet tamen non posset dici ex quo cōstat quatuor uel quinque q pp hoc sit publicus.Item illa decre.duo uidetur isti interdicere. Primo quia quādo sibi soli cōstat de excōicatione,q tūc in priuato & priuatim eum debet uitare. Item secūdo qd' cum hoc ēt alijs costat,quod ex tūc iuberet eum in publico uitari . Vtroque ergo casu locū habeat pœna. optimè facit quod no.de pæ.c.1.in cle. in glo.antepe.in fi.Et refero me semper ad actum celebrandi. quia in alijs actibus publicis i quibus sibi haberet cōicare cū alijs qui nō dependerent a sua uoluntate simpliciter fateor quod habet locum Dy.gl.& decre.cum non ab homine.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Debitore absente non quæritur pacti exceptio: & quòd confeßio facta absente parte non præiudicat.*

QVAESTIO CCLXVIII.

IN l.postq̄. C.de pac.no.spāle in odiū litiū in l. tale. ff. e.ti.fuit debitor præsens.in l.non solum.ij.ff.de li.le.

1 in gl.ut si dixisset dicitur quod † si debitor est absens non quæritur pacti exceplo . secus in testō. Et generaliter traditur,q confessio facta absente parte non præiudicat.ut in l.ul.ff.de interro.acti. Vnde si Martinus dicat.erga Ioannem.Ego mutuam Petro cētum , & habeo cartam de.cc.durum uidetur quod ipsi Petro quæratur exceptio.rescribatis.

¶Responsio domini Francisci de Monte Alcino.

¶Non est dubium q ut quæritur ius agendi uel excipiendi ex pacto directe necessarium est,q ipse uel alia media psona sit in præsentia mediante qua,tale ius transeat.ut l.j.cum l.se.ff.de pœnis.Sed hoc obtinet in pacto expresso,sed in pacto tacito dicunt q̄dam quòd non requiritur pręsentia personæ ut d.l.postq̄.& l.si creditores.C.de pęnis.Alij quòd doli excepio nascitur.Et ita uidetur intelligere.gl.in l.non solum de li.le.Sed in casu nostro si sic cōfiteatur crediror in absentia debitoris ubi nō est rō tacita nec espressa conuentio licet non nascatur pacti exceptio nascitur doli.Et ita dicitur in gl. per uos allegata ibi. & absit debitori non pacti sed doli q̄ritur exceptio. Et ista uidetur communis opinio.

¶Franciscus de Monte Alcino.

S V M M AE.

1 *Sententia potest esse pro parte condemnatoria & pro parte absolutoria.*

QVAESTIO CCLXIX.

5 Circa primū punctū sine dubio † in partem debuit absolui,& in partē cōdēnari.nec si facta fuit cōdēnatio in partē & tacuit in aliā ptē,ualet snia in ati quo ipso iure sm uerū intellectū. & ita no.in l.qd' apud.§.itē q̄rit ff.d' doli exc.& l.3.si aduer.rē iu.i gl.& no.

Dy.insti.de act.§.si minus.Item q̃tum ad sm̃ punctum si error calculi est expressus in sn̄ia nunquid annullatur to ta sn̄ia an solum in quod arratum est.Gl.C.de reiud.l.ij. tenet in eo qđ erratum est.Contrariũ est ipsa ueritas quę optimè confirmatur per glo.i. in fi.ff.de iurisdi.omni.iu-di.& ita cõiter tenetur.ar.l.in hoc iudicio.C.fam.erci.& casus uř in l.j.§.j.quæ sen.sine app.re.Et si sn̄ia contineat idem capitulũ . secus si plura capitula,quia respectu eius ubi est error nocet.non respectu aliorum arg. l. etiam.§. j.ff.de mino.& l.si ex falsis.C.dè transa. Et hoc uerum de errore expresso in sententia.

¶Responsio Federici cuidam consultationi.

S V M M Æ.

1 *Clericus an possit esse procurator laici in curia seculari.*
2 *Exceptio de non procuratore cum sit dilatoria proponenda est ante litem contestatam.*
3 *Clericus in sacris existens malè facit in conficiendo instrumentum licet illud ualeat & tenent.*

QVAESTIO CCLXX.

1 Qvòd clericus† possit esse procurator laici in curia ecclesiastica. ꝓbatur extra qui fi. sint legi. ꝑ nenerabilē. ubi apparet quod Archieps fuit ꝓcurator Regis & not. de hoc Inn. de obliga. ad rati c. uno in glo.obligari iuxta fi. & idem tenet Abbas potest etiam esse procurator laici, licet non generaliter in omnibus causis,& in qualibet curia. ut no.etiam Inn.
2 in d.c.extra ne cle.uel mo.c.sacerdotibus. † Itē talis exceptio est dilatoria,& debet opponi ante litē contestatam ut no:de procu.c.in nostra. Valet ergo, ꝙ fit donec opponatur ar.de excep.pia.Simile quod no.Inno.in cle.
3 c.antepe.† Nam licet,clericus in sacris conficiat instrũ, & malefaciat,ualet tamen. Item casus noster pietatem coutinet.& sic debuit admitti.facit quod no.de postu.c. 3.in glo.ista uerba iu fin.facit.2.q.6.non solent.ubi mater ex pietate auditur alias non audienda.

¶Responsio Fede.ad thema comprehensum in respõsione.

S V M M Æ.

1 *Committens in unam legem debet illius legis dispositione puniri non alterius.*

QV AESTIO CCLXXI.

Recordare pro una parte.ff.de pœnis l.j.& melius. 4.q.|6.omnibus quæ ponit regulā . & in tractatu de accusatore.& de actore.Nā ꝯdemnatus de crimine uo lens pro equi iniuriā &c. Sed ꝯtra quia iste exbannitus pp contumaciam & inobedientiā . quia prætori non obtemperauit. Et frustra. l. auxilium Innocat.& ad hoc.C.de iud.l.sancimus.ibi oēm iudiciorũ co piā.Et facit ꝙ no.ff.ex quib.cau.ma.l.sed & si.§.actio.ubi gl.dicit quod in nulla eā dēt audire per l.ꝯtumacia.ff.de re iud.Sed contra facit quod not.in c. quia frustra. extra
1 de usu.Sed potest responderi ꝙ† qui delinquit contra una.l.non punitur in alia. sed quia contēpsit iurisdictio nem prætoris eiusdem,uel successoris sibi iurisdictio de negatur. ut in d.§.actio. Et quia persona prædecessoris, & successoris est idē potest distingui. An iudex denegat iurisdictionem,an petitionem alterius,an ex officio . ue in c.ex uenerabilibus de sen. exc. lib.6. uel posito ꝙ sibi debeat denegari dico ad petitionem eius cuius interest puta fisci cui, ille est ꝯdemnatus rōne ꝯtumaciæ, & delicti. item hæc uerba impunè pōt offendi uidentur non solum parare peremptoriā sed dilatoriā per l. j. & ff. de aleat.& C. de his qui ad ec.confu.l. 3. ꝙ si ad hoc de iti. actuq; pri.l.ueteres.& l.seq. ubi colligit ꝙ illa uerba im punè & c.præstāt dilatoriā nide.ff.de capi.di.l.ij.in uerbo conueniri & de pœnis,|l.moris.de eo cui interdictum eũ forũ . per Host.de offi.ordi.c.1.ubi æquiparantur excõicati,& proscripti,seu bāniti.in c.Michael.& c.qa frustra de usuris posset quis ex persona tertij excipere.

¶Thema & responsio Federici ad ipsum.

S V M M Æ.

1 *Stante statuto quod compromissum per filium factum si ne patris consensu non ualeat, etiam iuratum , an filij promissio iurata uirtute iuramenti teneat: & an possit statui super iuramento quòd non obliget.*
2 *Iuramentum differt a uoto.*
3 *Pœna constitutionis , si quis in tantum. C. unde ui quod non incurratur ipso iure , sed per declaratoriam sententiam.*

QV AESTIO CCLXXII.

1 IN noīe dñi amen.Factum tale est.Statuto ciuitatis Perusij cauetur † qđ certa cõfessio seu ꝓmissio facta a filiosa.fine consensu patris nō ualeat ipso iure ēt si iurata fuerit.¶Filiusfa.compromisit ex una parte in Titiũ arbitrũ & arbitra tore,& ꝓmisit soluere q̃cq̃d laudatũ & arbitratũ fuerit per Titiũ præfatũ sub certa pœna & nō uenire ꝯtra.Et insuper iurauit ad sancta Dei euangelia non uenire ꝯtra.Demũ arbiter uigore dicti cõpromissi laudauit qđ iste filius dēret soluere Sēpronio cum quo cõpromisit cētũ.quod laudũ petit executioni mādari ꝯtra dictũ filiũ uigore statuti loquētis de executionibus instrorũ & laudorũ.Cõtra cuius executiõe opponitur pro parte filij,ꝙ cõpromissũ nō ualuit ipso iure , & per cõsequens nec laudũ ab eo, stante dicto statuto quia filius &c. Cõtra quā oppositionē replicatur quod dictũ cõpromissũ ualet uirtute iurĩ p̃stiti in dicto cõpromisso . Cui replicationi rñdetur ꝙ statutum annullat iurm̃. ¶Ad hoc rñdetur ꝙ statutũ non potuit disponere super iuřo quia est res spūalis.Mō quæritur quid iuris. Et uisis ꝓmissis nunquid dictũ cõpromissum ualeat uel nō uigore iurĩ. Et esto quod iurm̃ præstitum habet obstare. & eo obstante non posset proponi dicta exceptio . sit dare remediũ ꝯtra dictum iurm̃ exactum ꝯtra formā statuti per modum petitionis uel alia uia.Et si per uiā petitionis nũ qđ coram iudice seculari an corā ecclesiastico super qbus uestrũ salubre consiliũ imploratur.¶Christi nomine inuocato super primo dico iurm̃ esse obligatoriũ de iure cõi ex parte iurantis . Nam est obligatorium ubi minus uidebatur obligatorium ut patet in aut.sacramenta puberum.C.si aduer.uen.& de iureiu.cum cõtingat de pig. significante.de pac.c.ij.li.6.ubi loquitur de filia patrem habēte.& de iureiu.& si Christus.Sed cõtra uidetur quia filius nō uidetur posse obligari uoto sine licentia patris
2 ut ff.de polli.l.ij.& no.Inu.de uoto scripturæ.So. † non loquitur de iuramento quod plus operatur quā simplex promissio & quia illi.l.derogatum est ut no.32.q6.2.si mulier in gl.pe. & ulti.Tñ quia iurm̃ recipiens fecit con tra prohibitionem statuti ciuitatis ex cā facti cui obtēperare debuit & non ꝯtrauenire.ę. di. quę ꝯtra & 11.q. 3.qui resistit cum ex dicta transgressione puniri deberet nō dēt inde cõmodũ reportare.16.q.1. legi.& de præb. eũ qui li.6. Dico ꝙ potest compelli ad relaxandũ iurm̃ . nec in hoc uenit iurans contra iurm̃.imò petens relaxationem iuri fatetur se esse obligatum iuramento.sicut ac cidit in eo qui iurauit soluere usuras qui.obligatur iuřo & tamen pōt petere relaxationem ut de iureiu. debitores & c. 1. Sicut ergo ibi accipiens iurm̃ super re illicita quo ad se cogitur relaxare iurm̃. Ita hoc iurm̃ erat illicitum ex parte recipientis propter prohibitionem legis municipalis cui debuit obtemperare. Et credo quòd ratione pacti iudex ecclesiasticus poterat facere dictam compulsionem.& iudex secularis,quia recipiens est laicus.

cus. Ita vř ꝙ iurans, conuentus posset dicere excipiẽdo, non debes audiri petens obseruãtiam iuři. quia iurum relaxare debes, & ipsum relaxari peto, ad hoc. ff. de inof. te
3 sta. l. papi. §. sed si filius † ad hoc facit quia pœna. l. si quis in tantam. C. unde ui. nõ incurritur ipso iure, sed per sententiam, & tñ ex illa constõne ante sñiam latã excipitur, si spoliatus agat ut no. de cau. po. & propri. pastoralis. in gl. pe. in fi. Et istud satis uidetur mihi posse dici de iure. tamen est arg. contra de iureiu. debitores.

¶Consultatio Fratrum hæremitarum ad do. Fed.

S V M M Æ.

1 *Monasteria non debent esse publica ut fœminæ cũ uiris cohabitent: & quid de fœminis se religioni hominũ offerentibus, an inobedientiam sint recipiendæ pro subditis in administrationibus ecclesiasticis habendæ.*

QVAESTIO CCLXXII.

NIcolaus eps seruus seruorum Dei dilectis filijs Generali & alijs fratribus ordinis hæremitarũ S. Aug. salutem & apostolicam benedictionem, religiosam uitã suscipientibus apostolicum congruit esse subsidium. ne forte cuiusq̃ temeritatis cursus, seu metus alicuius illicitus, aut eos à ꝓposito retrahat. aut robur qđ Deus auctat religionis sacræ disrũpat. ꝓpterea in dño dilecti filij uestris iustis postulationib. ad nos, benigne inducimur, & nos, & domus uestras tam in quib. diuino uacatis officio. & obsequio, q̃ iure donationis, emptionis, & oblationis, uobis quæsitas cum eorũ iuribus, & pertinẽtijs ac personis uestris, familiarib. seruitoribus, uel oblatis habitantibus in eisdẽ, sub beatorũ Petri & Pauli nostraque protectione assumimus illa à cuiuscunq; diœcesani & cuiuslibet alterius ptãte iurisdõne dominio sæculari oĩno in perpetuum eximimus de gratia spãli. ¶Insuper autem qm imitatores Dei esse monemur. qui quacunque hora impium conuersum prospiciens iniquitatum suarum minimè recordatur. Ideo personas qñcunque nobis oblata siue pro suis reatibus qbuscunque sub sola sedis apostolicę ptãte exẽptas, tanq̃ nos ipsos suscipimus, & p̃sentis scripti priuilegio munimus decretalibus seu lege alia de confratribus non obstante. Nos quoque oblatos habitum non sumentes regularibus obseruantijs sic astringi disponimus ut Deo perẽniter ac sacrę nostrę religioni seruiant incessanter, eorumque uitam continuè sub morum grauitate dirigant. & cũ ad extremum uitę peruenerint extra uestrum ordinem sepulturam eligere nequeant sed a uobis tanq̃ à suis confratribus in cõe uestrorum fratrum sepulchrũ pœnitus tumulentur. Quieti ergo & trãquilitati uestrę paterna sollicitudine prouidere uolẽtes, auctoritate apostolica inhibemus. ut ĩ. clausurum locorum. ac dictarum domorum uestrarum, & oblatorum nullus furtum facere. igne apponere hoiem tenere, capere seu uiolentiam aliquam audeat exercere. Nulli ergo oino hoinm liceat hanc paginã nostrę constitutionis, & immunitatis infringere, uel ei ausu temerario contrario. Si quis autem hoc attẽtare pręsumpserit ptãtis honorisque sui careat dignitate, & indignationem Omnipotentis Dei & beatorũ Petri & pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Beati. x Kalendis Septembris põtificatus nostri anno secundo. cuius priuilegij scripti tenore supposito talis inscriptis casus, ꝓponitur. ¶Fratres ordinis Heremitarum S. Augustini de uero supradictum priuilegium habẽtes in quibusdam ciuitatibus seu terris uoluerunt & uolũt recipere quasdam dominas uirgines, seu uiduas, uel solutas à lege uiri, & oblatas, & consorores ipsorum fratrum in quorũ receptione dictę dominę ad meliorem uitam inspirantes in manibus Prioris localis, seu Prouincialis, uel alterius fratris dicti ordinis se Deo beatæ Mariæ atq; patri sanctissimo beato Augustino. & dicto ordini, atque conuentui, uel loco alicui in singulari noie dicti ordinis dedicãt, & donãt uel offerunt. in domibus tamen ꝓpriis singula remanẽt et cõmorant ꝓmittentes expressã obedientiã & reuerẽtiam priori locali, uel ꝓuinciali, seu alteri fratri dicti ordinis p̃cipienti nomine & uice prioris Generalis dicti ordinis uouentes, & promittẽtes expresse & ex certa scientiã in manibus prædictorũ priorũ localiũ, uel prouincialiũ, uel alterius fratris recipiẽtis ut supra, usque ad mortẽ uiuere sm regulã Beati Augu. & regulares obseruantias dictorũ fratrũ dicti ordinis prout & sicut prælatis dicti ordinis uidebitur, & placuerit ipsarũ dominarũ statui & cõplexionibus cõuenire & expedire. ¶Postq̃ promissionẽ, oblationẽ, uel obligationẽ factã ut præmittiť per dictas dominas, prædicti fratres eisdem dominabus sic oblatis ut pręmittitur dant & tribuunt quædã habitũ spũalem, seu proprium, & honestũ, atque honesti & religiosi coloris iuxta ordinationes eisdẽ traditas, p fratres dicti ordinis certis & signatis diebus singulorum mensium ad locum uel ecclesiam prædictorũ fratrum cõueniunt. & congregant. Quibus dominabus sic adunatis, & congregatis fratrũ unus p̃fati ordinis, ad hoc p ordinẽ prædictũ deputatus capitulũ tenet. & facit, eas uisitãdo, & reprehẽdẽdo & corrigẽdo cũ casus emerserit corrigendi & easdẽ ordinationes seu constõnes modũ uiuendi continentes legit, declarat, & exponit eisdẽ. Insuper prædictis dominabus & mulieribus, sic oblatis deo & ordini præfato, & obligatis ut p̃mittitur fratres prædicti portant, dant, & tribuunt eucharistiã, & extremã unctionẽ tã in ecclesiis & locis ipsorũ fratrũ q̃ extra locũ in domibus in quibus eas sic obligatas infirmari iacere, uel stare, seu habitare contingit, sine spãli licẽtiã sacerdotis parochialis. imò qñque ꝯtradicẽte dicto sacerdote, ĩ cuius parochia sunt sita domicilia, in quibus morantur, habitant, seu iacent, & stant infirmæ, ac ẽt tpe interdicti uniuersalis p̃dictas dominas sic obligatas uel oblatas ut p̃mittitur ad diuina, & officiũ diuinũ tã in missis q̃ in aliis horis canonicis admittunt, tenẽt, & recipiunt, scienter in ipsorũ fratrũ ecclesiis ecclesias uel loca. Et cũ ipsarũ aliqua diẽ claudit extremũ, nõ ꝑmittũt sepeliri alibi quã ĩ ipsorũ ecclesia uel cimiterio ac ẽt de cera uel aliis funeralibus, seu aliis bonis ipsarũ dominarũ ad dictos fratres ꝓuenientibus quartã portionẽ presbytero parochiali dicti fratres dare cõtendũt, & renuũt dicẽtis se de iure nõ teneri. Mõ circa p̃missũ casũ & seriẽ facti narrati iuxtã tenorẽ priuilegii prædictũ à uobis domine doctor q̃runtur plura. ¶Primo utrũ dicti fratres talẽ receptionẽ dictarũ dñarũ sub mõ & forma qbus dř & narrantur possint de iure facere. Secũdo dato qđ sic, utrum talem habitum dicti fratres possint dare dictis dominabus cũ nõ uideãtur hře auctoritatẽ aliquã faciendi cõgregationę uel collegiũ ꝑsonarũ. ¶Tertio utrũ talibus ꝑsonis sic oblatis possit dicti fratres dare seu administrare dicta ecclesiastica sacramẽta, seu extremã unctionẽ ut p̃mittitur s. ita qđ nõ incurrãt pęnã cõstitutionis ĩ clemen. de priui. si religiosi. sine spãli licentia dicti sacerdotis, uel ipso sacerdote cõtradicẽte. Quarto utrũ tpe interdicti ut supra possint tales ꝑsonas sic oblatas admittere, & tenere seu recipere ad diuina sine periculo constõnis cle. &c. Quinto utrũ dictæ personæ sic oblatæ possint hodie de iure alibi q̃ apud cimiteria uel ecclesias dictorũ fratrũ eligere sepulturã. ita qđ tenor prefati priuilegii sit hodie per iura noua nõ euacuatus. ¶Sexto utrũ đ cera uel funerabilibus seu alijs reb. qbuscunq; dictarũ dñarũ peruenientibus ad loca & fratres prædictos, teneãtur dicti fratres uel ipsorũ loca dare quartam portionẽ sacerdoti parochiali. Septimo utrũ talis cõgregatio uel coadunatio dictarũ dominarũ possit in mõ uel forma de iure ab epo loci, uel inquisitore impugnari, uel interdici, seu probi-

potest ut 20.q.2.c.1. ¶Itē de oblatione ad adoptionē ar-
2 guendū nō est.nā†fœmina adoptare nō pōt ut e.ti.§. fœ mioæ:Itē si patre uiuēte,& uolēte filiū offerre religioni. mater præfert. quia in re cōmuni potior est cōditio pro hibētis.ut ff.cōmuni diui.l.Sabinus & dicit Inn.in c.2.de regu. multo fortius debet præferri mater quibusuenque uolētibus offerre filiū ,propriū mortuo patre eodēq; mari to.Ex his credo matrē posse filiū de religione reuocare inuita auia.Et sic uidetur mihi Federico de Senis decreto rū doctori.In quorū testimoniū sigillū apposui cōsuetū.

¶In Christi nomine amē. Cōsilium Federici de Senis quod postea fuit transmissum ad infrascriptos.qui postea uiso consilio consuluerunt ut sequitur in eorum consilijs.

SVMME.

1 *Statutum quòd filius spurius posit hæres institui, alijs proximis existentibus,an ualeat.*

2 *Qui causam damni dat quod damnum dedisse uideatur.*

3 *Episcopi multis casibus cum illegitimis dispensant, licet legem de hoc,uel statutum condere nequeant.*

4 *Legis & constitutionis natura est ut respiciat futura.*

5 *Dispensationis natura est ut respiciat præterita.*

6 *Iudex ecclesiasticus quo casu sit iter laicos iudex cōpetēs*

7 *Causa matrimonialis quod spectet ad forum ecclesiasti- cum prout & omne accessorium, dependens & conse- quens ab eo.*

QVAESTIO. CCLXXV.

Casus talis est. Statuto cauetur quod filij spurij & naturales ex testō,& alia ultima uoluntate pos- sint succedere patri suo. & quod pater tales filio possit hæredes instituere in quacunque portione uoluerit, ac si capaces & habiles existerēt.Accidit q pa- ter hæredē instituit filiū suū illegitimum,quem uiuenter uxore sua legitima ex soluta muliere recepit.Nunc frate- carnalis testōris in curia epāli dicit testm nullū,& statu- tū cuius occasione dicta hæredis istrō facta fuit nullū esse petitque p iudicē ecclesiasticū,inhiberi iudici seculari,ut lite pendente in curia ecclesiastica uō audiat dictum insti tutū uigore dicti statuti ex testō agentē cōtra fratrē,qui di cit se hæredē ab intestato,& possessorem bonorū dicti de functi.& facta est dicta inhibitio.¶Item proponitur q di- ctus testator erat excōicatus uigore cuiusdam constitōnis epāl is.Sed ad istud nō respōdetur quia plenè no. de sen. excom. decernimus li. 6. Nunc quæritur primo an dictū statutum ualeat.Secundò an dicta inhibitio possit fieri.Et
2 qd' dictum statutū non ualeat probatur sic. †Nulla lex ge neralis,uel particularis,siue cōsuetudo ualet,quæ sit cau sa uel occasio peccati,uel quæ det alicui materiā peccā- di,uel per quam possit quis induci ad peccādum:ad hoc. 9.dist. mala cum si.ff.de pac.l.si unus.§.pacta.& de iureiu. quemadmodum.& de consue.c.pe.& in aliquibus exem- plis positis de consue. c.ul.in prin.in nouella.& aliquo p hibito puta peccato,prohibetur omne id,per quod potest perueniri ad illud.ff.de sponsalib.oratio. Et hac de causa dici mus leges permittentes præscriptionem cū mala fide nō ualere qu ia per eas quis inducitur ad detinendū alienū. de præscr .c.ul.Et ob.hoc dicit Io.An.de præb.extirpādæ super uer bo consuetudine qualibet,quod ois cōsuetudo contrā.appellatio,in sīm,uel priuilegium p quæ peccata nutriri possunt non ualent.& quod ad Papam p talibus, non ad Imperatorem recurrendū est . Sed per istud statu tū datur occasio maritis habētibus steriles uxores ad mu

lieris extraneas accedēdi tales uero occasiones sunt præ cidendæ , ut de diuor. gto in fi. Et iccirco iure dispositū est,ut filij susceptī uiuente legitima uxore legitimētur p subsequēs cōiugiū q̄ fi.sint legi.tāta. & q de facilē cū eis nō dispensetur.ut eo.ti.per uenerabilē,solum ad hoc ut tollatur occasio adulteria cōmittēdi.Et eadē rōne statu- tū est,nè qs cōtrahat cū adultera,cui fidē dedit uiuēte le gitima ut in titu.de eo qui du.in ma.Et si maritus nō dēt dare occasionē uxori malè uiuēdi,puta adulteriū cōmit tēdi.ut 7.q.2.si tu abstines quāto magis lex.iiij.di. erit. Et cōstitutio nō dēt esse occasio iniqui dispendij. de priui- lē.quod nonnullus.in fi.& C. de usuc. pro emp. l. ij. Fa- ciūt etiā ad hoc iura qua allegātur,de iureiu.& si Chri-
2 stus.in glo.no.quòd aliquid†& iura quæ dicūt qui occa sionē damni dat damnū dedisse ur,de testi.sicut.& de iu- reiur.c.ulti.ad idē.C.si mā.ita fu.al.l.nl. Et q talis lex et si fuerit imperialis non ualet not. Host. in summa qui fi. sint legi.§.ult. uer. quid si imperator . & facit quod ipse no.in rubrica de do.promi.§. ul. uer. q d si pactū collatū sit.Nō ob.ad præmissa quod dr,q Imperator aliquē legi timare pōt p suum epm,qa sequitur ergo super hoc legē
3 cōdere pōt.Nā†episcopi dispēsare possunt cū illegitimis in multis casibus ɔtra iura; tñ nō possent super hoc face-
4 re legē uel statutū , q illegitimi possent promoueri†Nā lex & cōstitutio respicit futura,& per eā inducerētur ho
5 mines ad peccādū ut dictū est supra†Sed dispēsatio re- spicit præterita. j. super eo quod iā factū est dispēsatur. ut in c. quemadmodū.& in l.si unus.§.pacta præalle. Hic est quod dispēsātiones & ueniæ facilitas reprobātur, & reprehēdūtur quia per eas præstatur incentiuū delinquē
6 di.l.di.c.1.& de ui.& hon.clericorū cū si.¶†Ad secundū quo quæritur an episcopus possit decernere nullū & ini quū dictū statutū saltē quantū extenderetur ad filios su sceptōs ex adulterio Et an possit dictā inhibitionē face- re.Respōdeo in utroque & dico q sic.Nā iudex ecclesia sticus inter laicos rōne pacti est cōpetens iudex.ut in c. nouit de iudi.Hinc est q periura uitetur cogit.n.iudices seculares ne cōtra iurm aliquos audiāt. & cogūt ad ob- seruātiā iuramēti ut de iureiu.c.ij.& de fo.cōpe.c.ul. li. 6.leges uel statuta iniqua uel contra libertate ecclesiæ, uel aliàs pactū permittētia uel processum iudicis eccle- siastici impedientia , reuocat & annullat iudex ecclesia- sticus ut patet de sen.excō.nouerint & c.graué de re.ec. nō alie.c.ult.de hære.c.statutū.li.6.de usu.c.uno.in cle. ¶Preterea cū iura p ius poli nō ius fori regulentur.ut.j. q.3.§.hinc.& ad episcopū pertineat malè cōiūctos sepa rare, & malè disiūctos recōciliare ne det occasio adul- terijs.ut de iureiu.tua nos.& de spō.ad id quod & de di uor.porrò.in fi.& ibi glo.Host. Et tale statutū sit uel esse posset cōtra unū de tribus substantialibus matrimonij.s.
7 fides,ut dē cōdi.appo.c.ul.a 7.q. 2. omne itaque†nō ui- detur esse dubiū q sicut matrimoniū & cā matrimonij ptinet ad forum ecclesiæ,ita omne accessorium,depen- dens,consequēs & quod consequitur , & per quod per- uenitur ad istud, & id per quod ibi impeditur contra- hendum & uioletur iam contractum,debet pertinere ad forū ecclesiæ.ut de secund. nup.c.ult.& de spon.gem ma,& optime & summè facit ad id quod præcedit & se quitur quod not.per do.Io.An.in nouella de hære.statu tum.j.¶Nec obst.q de hæreditate agatur inter laicos.quia licet ex cōsequētia & iure accessorij quod aliàs non li- cet.qui filij sint legi.ca.1.& de dolo.c.ij.& ff.de suc.tu. l.j.& no.et de iudi.nouit in 7.gl. Hoc præsupposito tan quā uero,qa uerū est sequitur q dū pēdet de hoc qō corā epo inhibēdū est iudici secul.ne interī ,pcedat ad petitio nē instituti ut de ordi.cogni.tuā.& qui fi.sint legi.latur. ¶Thema proponitur tale.& est de materia præcedētis con silij.

SVMMAE.

1 *Ius legitimum, & patriæ potestatis unde dicatur ortum habuisse.*

2 *Filii naturales & spurij qui & quare dicantur.*

3 *Legitimatio quare fuerit inducta & cuius sit natura.*

QVAESTIO CCLXXIV.

Titius habēs uxorē legitimā cōstāte matrimonio. ex Berta soluta habuit quendā filiū, quē cū nullū haberet legitimū neque descendētē, sibi hæredē uniuersalē instituit, & fratri ex utroque parēte cōiūcto legauit decē, mortuo testatore, frater præfatus in curia epali dicit testamentū nullū. & statutū cōis Perusij, uigore cuius dictus Titius ad instōnē processit, petitque per iudicē ecclesiasticū inhiberi iudici seculari ut lite pdē. in curia ecclesiastica nō audiat institutū uigore dictē statuti ex testamēto agentē cōtra fratrē, qui se dicit hæredē ab itestato & possessorē bonorū dicti defūcti. Nūc quæritur. Viso dicto statuto præsentibus interclufo. Primo an dictū statutū ualeat. Secūdo an dicta inhibitio possit fieri. cuius statuti tenor talis est. Cū plures homines ciuitatis & comitatus Perusij sint, qui habeāt filios, q iure spurij & naturales appellāt. Statuimus & decernimus q non obstante aliqua lege seu iure canonico ciuili uel municipali quod in cōtrarium loqueretur siue reperitur q prædicti homines Ciuitatis & comitatus Perusij, q habent pdictos filios quos spurios uel naturales iura uocāt possint patres eorū eisdē spurijs & naturalibus lege aliqua nō obstante de bonis suis dare & relinquere in testamētis & donationibus & codicillis seu alia ultima uolūtate & quolibet alio cōtractu & eorum heredes instituere, & i ea parte qua uoluerint & oīa & singula quę dicti homines patres reliquerint, & dare uoluerint eisdē i testamētis, donationibus, & codicillis seu alia ultima uolūtate iure institutionis uel alio modo, & quolibet contractu supradictis personis huius constitutionis decreti seu ordinamenti auctoritate pro legitimis relictis, & cōtractibus & perīde habeātur ac si essent capacibus relicta & data, ita q ab eisdē ut ab indignis auferri nō possint ab aliquo legitimo successore uel a fisco suæ Ciuitatis, uel ab alia persona uel personis, quæ excogitari uel dici possent ex quacūque causa. Et hoc locū habeat tā in masculis quàm fœminis natis & nascituris, & Potestas & Capitaneus & Officiales Cōmunis Perusii teneant & debeāt hoc ordinamentū decretum, seu constitutionem obseruare & obseruari facere. Itē teneantur Potestas & Capitaneus, & quilibet eorū contrauenientes seu temptātes de iure uel de facto punire & condemnare in qngentis libris denariorū, & ipsam condemnationem exigere pro Cōmuni, & eorum iure priuari, & ab eo cadere debeant ipso iure, & dicti spurij uel naturales In eorū iura succedere contra prædicta, uel aliquod prædictorū uenientes uel temptantes uel monētes eisdē spurijs uel naturalibus aliquam litem seu controuersiam, & si Potestas & Capitaneus & eorū officiales fuerint in prædictis & circa prædicta negligētes, puniātur simili pœna quingentarum librarum denariorum per Sindicū seu iudicea q examinationi eorū uel alterius eorum pro tpe fuerit. Ad cuius decisionem & euidētiam sciendum est tria fuisse tempora. Primum fuit in principio naturæ, quæ produxit liberos ex indiuidua maris & fœminæ cōiūctione, q patet quia cōmune est omnibus naturalibus. ut l. j. §. ius naturale. ff. de iusti. & iur. insti. de iur. na. in princi. & hoc

1 iure nō erat inter liberos discretio, hinc † post nuptiarū inuētionem applicatum fuit ius legitimum & patriæ potestatis ut ff. de his, qui sunt sui uel alie. iur. nā casus est i ītitutæ. de pa. po. in pri. & in corpore quib. mo. na. effi. legi. §. si quis ergò. & §. fin. & qui. mo. na. effici. sui. §. illud.

¶Secundū fuit tēpus quo homines cœperūt se cōuertere ad cōcubinas, & illicitas cōiunctiones improbatas p

2 superueniētia iura. & † istæ cōiunctiones nō admissæ à iure, uel saltē à iure nō receptæ. produxerūt naturales & spurios, & illos iura ciuila nō respexerūt ut filios, nec ad eos humanitatē naturæ porrexerūt usque ad tēpora Cōstātini, sed tūc & post tēpora eius p successores ut l. diui Cōstantini. & l. legē. C. de natu. lib. & in corpore qui. mo. na. effi. sui. in prin. colū. 7. Videamus itaque quomodo legitimatio fiat, & quis sit eius effectus, & non putet quis quod spuriū uel naturalē possit Princeps uel Comes facere legitimū uel exequare legitimo. qūo enim natus sine nuptijs facere pōt de nuptijs natus esset, sed eius loco haberi bene potest. quod probatur in filijs sororis quos lex ponit. & æquiparat nostro agnato, & tñ nō sūt agnati, quia nō p uirilis sexus personas cōiuncti ut in l. j. §. fin. C. de legi. hære. sic in l. ij. ff. de usufru. ea. quæ usu

3 cōsu. Fit aūt legitimatio sic † ut restituat spuriū uel naturale iuri naturæ q est tollere iuris ciuilis hæsitationes & impedimēta, quæ remouerūt eo a successione ponendo in literis differentias. tollēdo indiscretā & generalē naturæ circa liberos dispositionē & hoc ponit tex. aperte in aut. qui. mo. na. effi. leg. §. siquis ergò. & §. se. colla. 6. & qui. mo. na. effi. sui. §. illud col. 7. ¶Secūdo præmittēdū est q cū populus Romanus omne suū imperiū trāstulisset in Principē idē Princeps quædā inferioribus cōcauit, quædā maioribus tñ, quædam tñ sibi reseruauit, & quædā sibi adiecit. licet de absoluta potentia necessario fuerit sibi reseruatū & hoc pbatur in l. j. in prin. §. q uero. ff. de offi. eius cui man. est iurisdi. & de offi. procōsul. l. si in aliquē. §. cū plenissimā. & de offi. præfi. l. oia. & C. de legi. l. digna uox. & ff. de le. ij. l. si quis in prin. testamēti & insti. qui. mo. te. in fir. §. fi. Ex his aūt arguitur sic. Certū est qđ restituere natalibus & restituere spurios uel naturales iuri naturę cōtra ciuilia sunt adinuicē per similitudinē inducta ut in præall. aut. qui mo. na. effi. legit. §. si qs ergo. & qui. mo. na. effi. sui. §. illud. sed certū est, quod nataliū restō est denegata ordini decurionum, qui ordo præsidet in Ciuitate loco populi ut C. de nata. re. l. j. ergo spurios natalibus ex iure naturæ restituere nō posse & impedimēta iuris tollere. & sic benè potest dici esse casus phibitus. & in casu prohibito populus ēt disponat ut aut. Cassa. C. de sacros. eccl. & in aut. nauigia. C. de fur. & leg. de pręcatio ad l. rhodi. de iac. probatur p casum legis ad litterā i corpore qui. mo. na. effi. legis. col. 6. §. quoniā autē i fi. uer. eos. n. ibi dū dicit neque participāda est erga eos ulla clementia sed suppliciū ei hoc patrū ut agnoscāt qa neqꝫ quicquā cōcupiscētiæ peccatricis habebūt filij. Ex quo ēt cōcluditur beneficiū ex forma statuti datū spuriis esse reprobatū à iure, & p hæc prceallegata iura statutū, & statuti dispositio est nulla. cū. n. populus legē cōdat auctoritate Pricipis cessante eius permissione & assistēte eius phibitione populus legē ɔdere nō pōt, iuxta oēs leges ut formā. C. de offi. pse. pto. & l. oēs peregrini. C. cōia de suc. & noua uecti. isti. nō posper totū pbatur sic ḿm iā allegata iura nō cōpetere inferioribus superioribus & maximè principi nō ɔpetit, sed ius legitimādi spuriū & ius restituendi natalibus, & impediendi iura remouēdi, quę prohibēt spurijs ɔferri nō cōpetit ēt principi simpliciter disponēdi & nō cassandi legem derogatoriam, quā si Princeps cessaret tollere potuit Populus nequaquam quę lex derogatoria est in corpore qbus modis natura. efficiun. sui. §. ul. col. 7. Probat in super sic. Certum est, q omnis qui condit legem q̃ sic uel cē dēt ualida ɔdit auctoritate principis. ut l. 2. §. omnia. ff. de uete. iure enucle. sed manēre lege derogatoria, quæ neque adempta fuit neqꝫ adimi potuit per populū aut. prin. nō potuit lex de qua loquimur cōdi. & à popu

lo

lo disponi, cū hoc etiā sit ademptum à Principis auctori
tate, ergo cessat dispositio cæterorū & sic populi. præte
rea est argumentum commune, & generale ꝙ ea, quæ cō
ueniunt in effectu dicūtur simpliciter cōuenire, ut. l. Deo
nobis. C. de epis. & cle. & l. 3. C. de insti. & substi. c. ex ea.
§. insulam. ff. de uet. ob. sed legitimare quod est amouere
iura q̄ faciunt spurium legandi instituendi & capiēdi nō
capacem, & dare potestatem quod est facere capacem, cō
ueniūt in effectu imo sunt idem ergo si prohibetur popu
lus legitimare & capacem efficere & prohibitus debet in
telligi a dispositione, & l. sua edita in beneficium spurio
rū. Ita manifestè cōcluditur ex causis & rationib. expres-
sis legem populi Perusini nō ualere & in hac parte obser
uantia non mereri. ¶ Præterea non est dubium ꝙ hi spurij
redduntur indigni ab omni cōmodo bonorum paterno-
rum ut in aut. ex complexu. C. de incest. nupt. sed ea quæ
auferuntur indignis applicantur fisco, & maxime hoc ca
su ut. l. hæredē. C. de his qui ut indig. & ibi no. & l. siquis
incesti. C. de incest. nup. Quomodo igitur iura fisci q̄ nō
sunt subiecta communi Perusij potuit ipsum cōmune sua
lege primere uel tollere. ¶ Præterea. l. si quis incesti in sui
principio, reseruat bona patri usque in tempus mortis po
stea disponi de eis, hoc ius paratum patri quō potest ci
uitas uel cōmune Perusij adimere quia nec princeps nisi
dicat non obstate l. quoties. C. de preci. impera. offe. & l.
nec damnosa co. ¶ præmissis attentis & receptis inuoca
tionibus suprascriptis. Ego Iacobus Butrigarius legū do
ctor cōsulo ut suprascriptū est & meo sigillo sigillaui.
¶In Christi nomine amen. Et de materia pcedentis. cōsilij.

S V M M AE.

1 *Spurij & ex coitu damnato orti, an uirtute statuti possint in totum uel in partem hæredes cum legitimis institui.*
2 *Filij spurij excluduntur ab hæreditate in pœnam patris adulterantis uel fornicantis.*

QVAESTIO CCLXXVII.

FActum ex quo, iuris consilium petitur tale propo-
nitur. In ciuitate Perusij reperitur tale statutum te-
noris infrascripti. Cum plures homines ciuitatis
& comitatus Perusij &c. & ponatur statutum totum
ad literā prout habetur in cōsilio supra proximo,. quidā
Titius Perusinus ciuis habens uxorē legitimā, & filiū sus
ceptū ex muliere solutā, constante matrimonio, cum uxo
re sua prædicta, non habens aliū filiū uel descendentē le
gitimū uigore dicti statuti ipsum filiū sibi hæredē uniuer
salē instituit, fratri uero ex utroq; parente cōiuncto lega
uit. x. mortuo testatore frater dicens se hæredē ab intesta
to, & bonorū possessorē dicti defuncti in curia episcopa
li dicit testamentū nullū, statutū prędictū uigore cuius fa
cta fuit prędicta institutio, petitque per iudicē ecclesia-
sticum inhiberi iudici seculari in curia ecclesiastica ꝙ li
te pendente non audiat institutū & uigore dicti statuti ex
testō agētē ɔtra prędictū fratre. Nunc quęritur de duo-
1 bus. † An dictū statutū ualeat. Secundo an dicta inhibitio
possit fieri. Super primo puncto vr̄ ꝙ statutū ualeat, quia
potestas testandi prouenit à lege ciuili. s. a lege. xii. tabu-
larū. C. de legi. l. lege. Itē quia statutum potest tollere fi-
lio legitimā debitā iure naturę, ut no. & tenet Dy. extr. de
reg. iur. indultū lib. 6. Cū ergo hęc potestas testandi & di
sponēdi hereditatē prouenit à iure ciuili, ergo potest per
2 statutū, ꝙ est pars ciuilis tolli † quia omnis res p quascun
que causas nascit per eas tollit extra de re iu. omnis res
& ff. eod. nil tā naturale. Cū ergo ius ciuile detulerit hę-
reditatē legitimis filiis & aliis attinētibus & abstulerit il
legitimis, ut de i. a. li. aut. licet patri, ergo potest eis bene
reddere, ad quod facit quod no. Ioan. An. de here. cum se
cundo lib. 6. ubi dicit ꝙ lex potest tollere mulieri nubēti
īf tēpus luctus partē bonorū mariti obuenientē a marito.
¶ Præterea lex facit filios naturales capaces certæ ptis hæ
reditatis puta natos ex cōcubina, ut no. qui fi. sint le. lator
& licet Gof. intelligat esse correctum quia concubinatus
est hodie damnatus. tamen no. Hostien. dicit, ꝙ nihilomi-
nus filii tales hodie succedunt in certa parte. Cū ergo cō-
cubinatus hodie sit damnatus, ut. 31. q. 1. nemo ergo natus
de dānato coitu admittitur ad hæreditatem. l. imperia-
li, ergo & per statutum ciuitatis cū sit pars iuris ciuilis in
insti. de iure na. §. 2. licet per tale statutū det materia pec-
candi. ¶ Præterea statutum & consuetudo æquiparantur.
ff. de legi. l. de quibus. & 11. dist. de his. Sed consuetudo ua
let, ꝙ illi, qui fuerunt, hæretici admittātur ad dignitates
ecclesiasticas, nisi ad priuatus 12. disti. nos consuetudinē,
ergo ualet statutum quamuis per illud detur materia pec
candi, quia si hæretici admittātur ad dignitates homines
non curabūt in hæresim incidere. 13. distin. peruenit. 2. in
fi. extra, de elec. cum in cunctis cum suis concor. ¶ In con
trariū uidetur, ꝙ tale statutū nō teneat, nec ualeat, super
quo pręmittendū est, ꝙ ad faciendū legē duo requirunt,
uidelicet potestas in faciente legē, & cā constituendi le
gem, primum probatur. 91. di. bene quidem, ut extra de cō
stitu. ecclesiæ sanctæ Marię. ¶ Secundū probatur. 4. disti.
erit autē. & de utroque not. moderni in c. 1. & cum om-
nes. extra de constitu. hoc autem statutum vr̄ utroque dę
fectu laborare, ꝙ sic pobatur. filios illegitimos excludere
ab hęreditate patris. non solum est de iure ciuili. sed etiā
iure diuino. s. noui & ueteris testamenti. nā in Genesi. 21.
c. dictū est Abrahę eiice ancillam & filiū eius: non enim
erit hęres filius ancillę cū filio liberę. & idē dicit aposto
lus in nouo testamēto ad Gal. 4. & habetur hoc in cano-
ne. 32. q. 2. nō omnis. & q. 1. dica: ad idē 25. q. 7. qđ est vbi
dicit Ang. ex lege Dei statutū esse ut illi q ex incestuoso
coitu nascantur nullo parentibus iure succedant. Si ergo
de iure diuino tales excludūtur, nec populus. nec Impera
tor cōtra istud ius aliquid statuere potuerunt. ff. de arb. l.
nā magistratus. 8. di. ɔtra mores. 11. q. 3. qui resistit. ubi di
citur quod maior potestas minori ad obediendū prepo-
nitur. ad quod facit extra de elec. ne Romani in elemen-
ti. tñ tale ius esset ante initiū Romani i c. nō omnis pallę
gato. Secundo pbatur sic, cōsuetudo & statutū ambulant
pari passu, cum inter illa non sit differentia, nisi quę inter
tacitum & expressum, ut in l. de quibus præallega. & taci
tum & expressum, regulariter æquiparantur. 19. di. si re-
ctor. & nota. in l. cum quid. ff. si cer. peta. Et certum est ꝙ
cōsuetudo, q̄ obuiat iuri diuino nō ualet ut extra de cō-
sti. c. ulti. & 8. di. per totum. ergo nec statutum cū sit cōtra
riū iuri diuino. ¶ Præterea posito ꝙ tale statutum nō esset
contrarium iuri diuino, sed tantū iuri positiuo. tamen ad
hoc ut ualeat requiritur ꝙ sit rationabile. quia consuetu-
do cōtraria iuri positiuo non ualet nisi sit rationabilis,
ut extra de consue. c. ulti. ergo nec statutum quod ab eo-
dem fonte procedit. Itē quia lex debet esse rationabilis,
quia lex constat ex ratione. ut. 1. dist. cōsuetudo. Itē quia
debet esse honesta. 4. dist. erit. Quod autē statutū non sit
rationabile. nec honestū apparet ipsius effectu. Nā certū
3 est, quod † filii illegitimi excluduntur ab hæreditate in
pœnam patris adulterantis uel fornicantis. 15. q. ulti. cū
multæ. & ff. quod me. cau. l. isti quidē. sicut et ab ordini-
bus ut no. Io. An. de fi. presb. c. 1. lib. 6. Non. n. hoc fit i pę
nā filiorum, qui non peccauerut. 61. di. nasci. de adulte
rio. Sed per talem statutū dabitur occasio fornicandi &
adulterandi. quia uiri habentes uxores steriles accipiēt
concubinas. ut ex eis suscipiāt filios & hæredes. si ergo
talis lex dat materiam peccandi, ergo nec rationa-
bilis nec honesta. Et licet multa exempla de hoc sint
posita in allegationibus, quę bene congruunt, quæ not.
de consue. c. ultimo, in nouella, & ad quę bene concor-
dat id quod not. Guil. de Cun. ff. de pact. l. si unus. §. il-
lud de pacto, quòd fit inter debitorem & creditorē, ut
creditor possit illū pignorare ppria auctoritate, qđ pa-

ctū nō ualet, quia ꝑ illud peruenitur ad rixas. Tamē mi-
hi uidetur ꝙ huius quæstionis sit casus extra de cōsuetu-
di. ex parte, ubi nō ualet cōsuetudo per quā quis induci-
tur ad peccandū. Et ita summat Io. And. ¶Nā ibi erat con
suetudo ꝙ uir & uxor omnia lucra habebant cōmunia &
in diuortio illa diuidebant, & talis cōsuetudo bene ualet
extra de dot. post diuor. restitu. capi. significauit. Sed quā
do uxor adulterat talis cōsuetudo nō ualet, ꝙ uxor petat
illa bona, quia per eā inuitātur mulieres ad cōmittēdum
adulteriū sicut in casu nostro. Itē ex quo aliquid prohibe
tur, & omne id per quod peruenitur ad illud extra de cō
sti. nā concubina cū sy. ¶Præterea in his, quæ per priuile-
giū cōceduntur nō ualet cōsuetudo, ut patet. c. di. contra
morē, & no. 11. dist. in his sed istud est tale ergo cōsuetu-
do nō ualet, & per cōsequēs nec statutū, si enim ea quæ
solēt à Principe ꝑ priuilegiū impetrari populus posset re
ducere in ius cōmune nimiū detraheretur potestati & di-
gnitati Imperij, quæ ex magna gratia inspectis persona-
rū meritis cōcedi solet ad hoc extra de ꝑben. c. de multa,
in fi. & se. exinde reddere gratiosam. ¶Præterea ꝙ tale sta
tutū non ualeat expressè nota. & tenet Hosti. in summa
q fi. sint leg. c. ult. quid si Imperator. Nec dico ꝙ si cōtra-
dicit Axo de naturalibus liberis quia Azo, loquitur de le
gitimatione filiorū natorū. Hosti. autē de filiis suscipien
dis, inter quę est maxima differētia, qa ex legitimatione
filiorū susceptorū materia peccādi cōceditur, sed lex de
filiis suscipiēdis & admittēdis ad hæreditatē daret mate
riā peccandi ut dictū est ergò nūq̄ seruāda ut i c. ex parte
ꝑalleg. ¶Præterea lex municipalis ita sanè pōt intelligi,
ꝙ in prædictis in nullo cōtradicet ut intelligatur de fi-
liis natis uel saltē cōceptis. In quibus nō datur alicui ex
tali lege materia peccādi, cū enim lex sit odiosa ergò ꝑ-
priū & expressum casū nō excedet de pœ. dis. 2. §. pœnæ,
nec debet lex trahi ad casum iniquitatis sicut, nec iura-
mētū, x̄ de iura. calū. c. 1. lib. 6. Nec obstat quod dicitur in
d. l. in natis & nascituris, quia nō dicit in cōcipiendis, in
quibus daretur alicui occasio peccādi, sed in cōceptis in
quibus nō daretur, ad hoc facit qa peccata cōmissa indul
gerētur, nō autē cōmittēda, de pœ. dist. 3. sanè. Et quia fu
turus dolus nō remittitur. ff. de pac. l. itē si unus, nec de fu
turis beneficiis gratias reddimus Deo. ut no. 17. distin. ec
clesiæ. Et hāc partē credo uerā saluo iudicio saniori. Nec
obst. iura primo in contrariū alle. quia cū hoc sit prohi-
bitū iure diuino, ꝙ illegitimus succedat cōtra illud ius,
nec Imperator, nec populus aliquid potuit statuere, nam
ante initium Romani iuris dictum Abrahę nō erit hæres
filius ancillæ cum filio liberæ, ut in d. c. nō omnis. 22. q.
2. Nō obstāt quod dicit Dy. quia illud nō est cōtra ꝓhibi
tionē legis diuinæ. Itē nō obst. ꝙ dicitur in c. lator, quia
sm Gof. est correctū, uel si Imperator nō intēdit hoc cor
rigere, tamē nō potuit iure diuino præiudicare. Sicut
nec legibus permittētibus usuras, ad. c. non consuetudi-
nem, benè dicit Inn. extra de cōsue. in rubrica, ꝙ illud nō
loquitur in consuetudine, quę tanq̄ irrationabilis dans
occasionem peccandi non ualeret, sed loquitur de dispē
satione propter scandalū, quasi uelit Inno. quòd illa erāt
dispositio, de hęreticis presentibus si uelint redire, nō au
tem de futuris hęreticis, & sic multum facit ad casum no
strum. So. Inn. super secundo puncto, premissis existenti-
bus ueris non uidetur dubitandū, quia si talis lex dat ma
teriam peccandi Iudex ecclesiasticus habet eā tollere, &
ita expressè no. Ioan. And. in nouella de consue. ex parte,
ubi uidetur casus, quòd ad iudicem ecclesiasticū recurra-
tur quādo lex dat occasionem peccandi ēt inter laicos.
2 ¶†Pręterea ubi est dubietas de intellectu legis secularis
recurritur ad Iudicem ecclesiasticū, extra qui fi. sint legi.
per uenerabilem iuxta finem. Si ergo Iudex ecclesiasticus
de hoc habet cognitionē, ergo pōt inhibere Iudici secu-
lari, quòd de illa cognitione pœnę se nō intromittat, sicut
facit quādo petitio hęreditatis pēdet ex matrimonio, de
quo ipse cognoscit, extra de ordin. cog. tuam & qui fi. sint
legi. lator. Nā ex dicto cōtrario, sequeretur intricatio ꝓ-
cessuū, ꝙ esse nō debet, ut. c. tuā. Et ita consulo sicut supe
rius continetur. ego Recuperus de sancto Miniato decre
torum doctor. In cuius rei testimonium me propria ma-
nu subscripsi, & sigillum meum apposui consuetum.
¶In Christi nomine amen. Thema proponitur tale de ea-
dem materia.

SVMMAE.

1 *Iudex ecclesiasticus cognoscere habet vbi agitur de pecca to tollendo impediendo uel puniendo.*
2 *Filij spurij, seu illegitimi utroque iure repelluntur à successione paterna.*

QVAESTIO CCLXXVIII.

Titius Habēs uxorē legitimā cōstante matrimonio
ex Berta soluta habuit quē dā filiū & c. prout ha-
betur supra proximis duob. cōsiliis de eadē mate-
ria loquētibus. ¶Nūc queritur uiso statuto presen
tibus intercluso. Primo an dictū statutū ualeat. Secūdo an
dicta inhibitio posset fieri cuius statuti tenor talis est Cū
plures hoīes ciuitatis & comitatus Perusię, sint qui habēt
filios, qui a iure spurij uel naturales appellantur statui-
mus & decreuimus &c. ut supra in consilio domini Iaco.
Butr. usque ibi non ualere & obseruantiam non mereri.
¶Modo sequitur dictum domi. Pauli de Leazariis.
¶Et quia punctus quæstionis secūdo loco formatus uidetur
habere utrum iudex ecclesiasticus possit inhibere Iudici
seculari ut lit. pen. coram eo non audiat institutum hære
dem, & hoc uigore dicti statuti. Et circa hoc primo consi
1 derandū, quod† quandocunque agitur de peccato tollen
do, impediendo, uel puniēdo, eius cognitio spectat ad Iu
dicem ecclesiasticum, & per cōseqnēs omne id quod pec
catum inducit, uel nutrit, uel causam seu occasionem prę
stat, uel pręstare potest, ad id inducendum uel committē
dum corrigi debet per ipsum Iudicem ecclesiasticum, pa
tent ista. 2. q. 1. multi, & de iudi. nouit, & de iureiuran. li-
cet, lib. 6. de excep. cum quidā, & de pœ. quamuis. eo. li.
ad id de cōsue. cum inter, & c. ec parte cum multis simi i
bus, & tali respectu Iudex ecclesiasticus curat & compel-
lit Iudicem secularē tanq̄ maior. 22. q. 5. administrat de
maio. & obe. solitę. qui fil. sint le. per uenerabilē facit de
fo. compe. licet, & c. se. cum similibus pendente autem co
gnitione tali coram Iudice ecclesiastico, inhiberi pōt Iu
dici seculari ut supersedeat, & nō procedat in causa, et si
coram eo inchoata, quia talis propositio facta coram iu
dice ecclesiastico est prejudicialis nedū intētioni, sed ēt
cognitioni, & hoc est propter intricationē processum ui
tādam, ut patet de or. cogni. tuam, qui fil. sint leg. c. lator.
2 Secundò est cōsiderādū quòd† filij illegitimi repelluntur
a successione paterna, nedū de iure ciuili, ut supra est ꝑ ple
nè probatum: sed etiam de iure canonico, ꝙ expressè ꝓ-
hibet eos posse succedere, 15. q. ult. cū mulie. & 32. q. 4.
dicat aliquis, qui fil. sint legi. causam. ȷ. ij. cū similib. Mo
tiuum autē iuris excludētis tales filios à successione est
ut homines euitēt tale contuberniū, & legitimo matri-
monio copulentur, alias homines nō curarēt unde filios
haberent ex quo scirent eos succedere sibi posse. Lex er-
go quę tales admittit ad successionem, est causa multorū
peccatorum mortalium, ut dicit Hostien. in summa qui
fil. sint leg. §. 1. uersi. quid si imperaror. Vnde quidem per
iudicem ecclesiasticum est penitus abolenda de prescrip.
uigilanti. & c. quoniam omne. & de pœ. & re. cum infir-
mitas. Et super ea pronunciare potest iudex ecclesiasticus
super notorio, ut not. in simili Inno. & moderni. in d. de-
cre. cum

cre.eum inter,& de elect.cum inter, & Archi.de restitut. spo ad decimas lib.6.facit ad prædicta,q not.Hostien.de consue.c.ulti.recolligendoergo prædicta,constat utroq; iure succedere nõ posse pñ tales filios,sed lege municipa li prędicta dicitur posse eos succedere,tamẽ quia ista lex municipalis nutrit peccatum & præstat ei causam cõmit tendi,ideo non ualet.Et licet populus in aliquibus posset legem condere, non tamen in his quæ tangunt uel sunt cõtra ius canonicum de cõstitu. quę in ecclesiarũ.Minor etiam non tollit nec alterat uel mutat iu totú uel in par tem legem superioris,ut in clemen.ne Romani,de elect. bene facit etiam prædicta decre.uenerabilẽ,uersic.insu-per,ubi hoc permittitur domino temporali non recogno scenti Superiorem,ergo inferiori uidetur prohiberi etiã in speciali dispensatione seu legitimatione,q est minus. Sic dico & consulo ego Paulus de Butrigariis decretorũ doctor.faciens meum sigillum apponi,& me propria ma nu subscr ipsi.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Committens seu submittens bona sua ecclesiæ, an donasse censeatur.*

2 *Verbum meum,tuum,& suum quod importent Dominium & proprietatem.*

3 *Res sacra an in alicuius dominio esse dicatur.*

QVAESTIO CCLXXIX.

Quidam in suo testamento supposuit & submisit basilicæ beati Petri quoddam suum tenimentum, ut ibi fieret hospitale sancti Petri habente priuilegium ut in fundis suis posit ædificare

1 & facere , oratoria . Quæritur † nunquid talis summissio sufficiat siue alia donatione. ¶Quamuis per uerbum protectionnis non trãsferantur res uel personæ in potestatẽ illius,sub cuius protectiõne ponũtur,ut de priuile.c.ex parte.ij.& eo.titu.recipimus in fi.Et quãuis uerbum tuum,suum,uel meum,proprietatem & dominiũ denotent,ut.ff.de reli.& sump.fu.l.2.in prin.& per hoc uideatur q hospitale cum suis possessionibus non transierit in dominiũ Prioris uel canonicorũ Sãcti Petri,& p consequens iudicatur,q Prior & capitulũ nõ posit ædificare seu ædificandi,& primarium lapidẽ imponẽdi au ctoritatem impartiri secundũ tenorem suorum priuilegiorum,non tamẽ puto q Papa de illo priuilegio sic stri ctẽ senserit ut uidelicet intellexerit in fundis uostris.i. in fundis ad nos pertinẽtibus iure dominij uel quasi.Sed puto,q etiã largius Intellexerit in fundis nostris,idest ad nos pertinentibus ratione dominij,uel protectionis,uel subiectionis,unde si Prior & canonici Sãcti Petri haberent in aliquo castro episcopalem iurisdictionẽ uel quasi,puto q in fundo alicuius priuati isto petenti posiint cõ struere oratoriũ de priuile.abbatis,lib.6.largo enim mo do accipitur domin ium,ut patet.16.q.7.monasteriũ.Itẽ episcopus debet habere dominium ecclesię, ut de restitu.

2 spo.olim,tamen certum est q†res sacra in nullius dominio est,ut insti.de re.diui.§.nulli dicitur tamẽ episcopus esse dominus ratione iurisdictionis & episcopaliũ iuriũ, quæ habet in isto,& quia cura & gubernatio taliũ locorum ad ipsum pertiner,ut ibi no. Host.& per eum,& per Ioa.de reli.domi.c.de Xenodochiis.

S V M M AE.

1 *Nomine ecclesiarum,monasteriorum & prioratuum an comprehendatur hospitale.*

2 *Motus proprij qualis sit effectus & quod subreptionem excludat*

QVAESTIO CCLXXX.

Casus talis est.Fęlicis recordationis dominus Benedictus Papa.xxij. reseruaui t sibi,& apostoli cę sedi,p uisiones ecclesiarũ collegiatarũ, Ab batiarum,Monasteriorum,Prioratuum in terris ecclesiæ consistentium.In quibus & ad ea,quæ consue uerunt prælati seu Rectores assumi per uiam electionis. Nunc quæritur an dicta reseruatio cõprehendat hospitale cuius status & conditio talis est, q fratres cõuersi seu oblati dicto hospitali qui habent sibi eligere Rectorẽ nõ sint clerici sed laici & laicales uestes nõ portẽt,sed habitum honestum cum aliquo signo crucis uel stolæ uel stellæ.Rector uero istius hospitalis quandoque clericus quãdoque laicus fuerit.¶Super quo habito studio dilegẽti ui detur mihi Fed.de Senis decretorum doctori nunc Peru

1 sii legenti.tale hospitali non comprehendi quia†nomine ecclesiarum,Monasteriorum, & prioratuum non cõprehenditur hospitale siue in materia fauorabili siue odioso Et semper ista tria uidelicet ecclesię Monasteria,&pia lo ca ponantur diuersa,ut diuersis uocabulis nuncupãtur & sic non sunt idem.C.de codicil.l.si idem,hoc probat.18. q.1.quidem,extra de testa.requisisti.ad fi.uer.secus,& eo. ti.c.si.& de censi.c.1.& de elec.sciant,& c.generali & de suppl eu.neg.præla.c.2.lib.6.& no.e.li.de elec.cupiẽtes, in prin.in gl.de postu.ad hoc facit ius nouissimum de pben.c.2.in clemen. ubi hospitalia, leprosaria,& similia loca,non comprehenduntur in literis Papæ,cõcessis super prouisione aliquorum.Item facit declaratio do.Boni facii.Papæ.8.super negocio decimæ papalis,quæ incipit declarationem ubi declarauit quòd impositio decimę pa palis non se extendit ad hospitalia.

A D D I T.

2 ¶Nec ob.q proprio motu fuit facta talis reseruatio†quia proprius motus non ampliat gratiam uel uim nerborum, sed subreptionem excludit , ut de præb.c.si Romanus,& no.eo.titu.c.2.in gl.4.in cle.sed reformationes taliũ locorum pertinent ad Papam nẽ propter diuinam uacationẽ fraudaretur hospitalitas contra mentem iuris de reli. do.c.2.in cle.& posset attẽptari,qđ in talibus hospitalibus nõ habet locũ decre.quia pp.&c.nẽ p defectu,de el. nec similiter habet locũ decre.2.de æta.& quali.i clemẽ.

¶Sequitur apostilla consilij pręcedentis.

Ad hospitalia forte nimi s latẽ recipit, rex.enim litteræ quã habeo sub bulla sic iacet,de redditibus & prouentibus & leprosarum domorum Dei,& hospitalium pauperum, q in usus leprosorum infirmorum & pauperum conuertun tur decima nõ soluetur,ut in clemen.ulti.de deci.põde-ro illud qui de residuo solui consulo Ioan.And.

¶ Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Stante statuto quod donationes non registratæ nec insinuatæ sint nullæ an donatio iurata de non contrauenire do etiam sit nulla.*

2 *Iurans creditori satisfacere tali termino , si creditor ipse condemnatus omnia per confiscationem amittat an debitor liberetur.*

3 *Iuramentum quid in contractibus operetur.*

QVAESTIO CCLXXXI.

Casus talis est. Statuto cauetur quod † si donationes non fuerunt registratæ , uel insinuatæ infra mensem ex tunc non ualeant. & donatio sit irrita ipso iure. Quidam donauit sorori, & iurauit non contrauenire contra donationẽ, donataria nõ fecit registrari secũdum formam statuti. Quęritur an hæredes donatis posiint uenire contra .Super quo habita delibe-ratione

ratione conuenienti uidetur mihi, hæredes dicti donātis tutos & defensos esse uigore prædicti statuti, & eos obligatos non esse propter iuramentum sui auctoris, & ratio mouēs est, quia dictum iuramentum intelligitur si res in eodē statu permanserit, unde Principe, uel prælato a suo statu uel dignitate remoto, subditi qui eide iurauerāt nō sunt obligati ulterius iuramēto illo, ut de elec. uenerabilis in fi. de no. oper. nun. c. 3. Ex culpa quidem donatariæ hoc accidit, quia non seruauit statutum ex cā iusta editū, quæ cā fundatur sup le. data. C. de dona. & sic ex superueniente iure uel causa remissum est iuramentum etiā eidē imanti de quo superueniente iure nō fuit actum uel cogitatum illo iuramento, ad hoc de renun. c. 2. & de iureiur. c. pe. & c. ad nostrā. 15. maximē sm lee. Hostien. ad idem de hære. c. ult. & quod ibi no. ad quod ēt facit quod no. Host.

3 in c. significauit de censi. ubi dicit quod si aliquis tenet p iuramentum alicui soluere infra certum tempus, & creditor medio tempore condemnatur, & bona eius ēt sint cōfiscata ille iurans olim eidem creditori, ex iuramēto amplius non tenetur, huic ergo iuri statuti non vr̄ iste iurās renunciasse, ut in pædictis iuribus & quod no. de iureiu. quemadmodum, prædicta maximē uidentur procedere in hæredibus iurantis, ad quos nō extēdit se religio iuramenti, quia iuramentum est personale ex parte iurātis, ut no. Inn. de iureiur. c. ueritatis in fi. & facit quęstio uenerabilis Ber. Brix. quæ incipit Bonon. iurauerūt &c. Si autē in instro donationis fuisset specialiter renunciatū, & nominatim illi statuto, quod donataria nullum præiudicium incurrerit, si registrari non faceret instrumentū, tunc dicerem q illud iuramētū ualidasset donationē &c. alias ualidat de iurei. cum contingat, & de pac. c. 2. lib. 6. de pig. no. significāte, & facit quod no. Hosti. de iureiu. q n cauallis, in gl. magna, uer. quid si partes promiserunt &c. Et si diceretur quod iuramentum nō extendit se ad hęredes, p id quod no. Inn. & Hosti. de iureiu. ueritatis, & Ber. Brix. in quæstione prędicta. Respondeo q hęredes non tenētur obseruare pactum sic factum à defuncto ratione iuramēti, ideo quia iuramentū eos obliget acsi iurassent. Sed quia donatio facta defuncto tenuit ratione iuramēti, unde actio quæ competebat ɔtra defūctū cōpetit ɔtra hęredes, ut. ff. de actio. & obligatio. l. ex deposito. & l. ex cō-

3 tractibus, & sepul. c. ult. ¶ Sciendum namque est, † iuramentum in aut. sacramenta puberum. C. si aduer. uen. & de iureiu. cum contingat, & de pact. c. 2. lib. 6. cum si. non solum imponit silentiū iurāti ne ɔtraueniat, sed ēt firmat contractum super quo iuratur, ut no. in aut. sacramēta puberum, in gl. iū a lias lex & canon deciperēt contrahētes in casibus supradictis si hæredes contra iuramētum possint uenire, quod non est sentiendum. 37. q. 2. de uiduis.

¶ Federicus Petrucij de Senis.

SVMMAE.

1 *Monasterium aliquod quando dicatur pauper, ut in erogatione pauperibus facienda comprehendatur.*

2 *Bona ecclesiarum sunt pauperum & de eis potest prælatus maritare puellas.*

QVAESTIO CCLXXXII.

1 Factum tale est. † Quidam Stanguolus quondam palhusi de Colliazone in suo testamento & sua ultima uoluntate uoluit & disposuit, q bona sua in quibus heredem uniuersalem instituerat sororem suam post mortem eius, distribuerentur & darentur pauperibus Christi pro anima sua, & ipsam suam sororem ad distribuendum dicta bona fideicommissariam deputauit. Postea præfata domina parte de dictis bonis dedit & erogauit monasterio montis Christi cuius monasterij condi tio & status talis est, q habent numero. 28. moniales. Itē computatis fratribus, qui morantur apud dictum monasteriū familiaribus & seruitoribus sunt numero circa. 50. Redditus uero dicti monasterii sufficiunt competēter ad sustentationem omnium prædictorum, & ad onera incūbentia supportanda, quibus & hospitalitate debita adimpletis redditus nō superfiunt, monasterium uero prædictū indigebat quadam clausura sine qua dictæ monia les cō mode se habere non poterant propter loci altitudinem. Item una indigebat cisterna, sine qua hactenus habuerunt aquę indigentiam, quam indigentiam subleuare nō poterant, sine grauamine monasterii, ad quas clausurā & cisternā faciendas redditus dicti monasterii deductis omnibus expensis nō sufficiebat. Modo quæritur nunquid dictum monasterium possit cōprehendi sub appellatione pauperum, & sic dicta distributio tanq bene facta per dictam dominam eidem monasterio non debeat reuocari. ¶ In Christi nomine amen. prima facie ad primum dubium, uidetur respondendo q dicta distributio nō sit bene facta per l. si quis ad declinadam. C. de epi. & cle. ubi dicitur q pauperes degentes in hospitalibus, qui se iuuare non possunt eligendi sunt. Sed hoc non obstante credo dictā distributionē ualere, ad quod moueor rationibus infrascriptis. Prima namque male ablata, & incerta sunt pauperib. eroganda, de usuris cum tu. Et tamen episcopus potest illa conuertere in reparationem, & augmentum ecclesiæ, dum ecclesia indiget, & ita fuit disputatū Bononiæ per dominum fratrem Pontium priorē sancti Martini de Senis & dominum Recuperum de sancto Miniato quorum dicta ponit Io. An. de testa. c. 2. in nouella, lib. 6. Item emēdę pecuniarię quæ leuantur pro delictis, non debent imbursari per episcopos sed in pauperes & pios usus conuerti, & tamen episcopi & Abbates ad quos pertinent tales emendę possunt eas cōuertere in ecclesiis suis si indigent, ut no. Io. An. & Hosti. de of. ordi. dilectus. Item ex eleæmosynis fidelium debent fieri clausuræ monasterii monialium si aliunde non possunt, fieri de sta. mo. c. 1. lib. 6. Magis q dē est uituperosa & periculosa indigentia in monialibus, q̄ i cæteris religiosis. ut c. c. §. sanē. Nō solū cordi nobis esse debet monasteria construere, sed in iam constructis etiā impedimenta abiicere, quæ uirtutis effectum impediunt, de priuile. cum & plantare in prin. Et si dicatur monasterium habet plurimas possessiones. Respondetur & habet plurimas expensas & onera. Vnde considerato statu suo plus debet dici indigens, q̄ pauper medicāns consuetus p publicum quæstum sibi uictum quærere. Cōsideratis quidem personis pauperum sic erogāda est eleemosyna. 86. di. nō satis est modicum quidem onus diuersis circunstātiis consideratis posset enormiter grauare unū episcopa-

2 tum, de do na. de apostolice. Itē ad præmissa facit † quia de bonis ecclesiarum, quę sunt pauperem, 16. q. 1. c. 6. possent prælatus maritare unam puellā, & largam eleemosynam facere uni nobili uerecundo ut no. Hostie. de dona. ecterum. ¶ Ad contraria respōdeo, q diuersa est potestas data ab homine fideicommissario, à potestate, q defertur à iure. Vnde si est fideicommissarius iuris sicut est episcopus, debet distribuere iter pauperes domicilii testatoris ad quod nō tenetur executor datus ab homine, qui distribuere potest ubi uult ut no. Io. An. de test. c. 1. sup glo. quæ incipit in re certa, lib. 6. i nouella, inter alia allegat. ff. de e. a. l. cū qdā, in prin. licet pauperes magis digni siūt eligendi, tñ tenet electio si minus dignus eligatur p fidei cōmissarium iuris ut episcopū, uel homi nē, uel nominatū per testatorē, & sic no. Io. An. & c. super gl. & simile, qd no. de elec. cū inter canonicos, in gl. hic sumitur in fi. de ap. cōstitutus, in gl. 3. ¶ Dico ergo & cōsulo. Ego Fede. de Senis quod ueris existentibus quę in themate ponuntur dictū monasteriū potuit numerari inter pauperes, & qd distributio eidē facta ex hac causa non uenit irritanda.

SVM-

S V M M AE.

1 *Verbum restitui in libello expressum cuius sit effectus.*
2 *Sententia ubi agitur possessorio qualiter sit ferenda.*
3 *Mutatio quod scandalum proferat.*
4 *Proprietatis probatio admittenda est ubicunq; ad restitutionem faciendam possessio dat occasionem peccati.*

QVAESTIO CCLXXXIII.

Consilium latum per uenerabilem uirum do. Fede. Abbatem de Campo Regio in causa uertête inter capitulum ecclesiæ Spoletanæ ex parte una, & Abbatissam & Conuentum sanctæ Mariæ de Stella, ex parte altera, super repetitione Audiêtij quem pars quælibet suum asserit esse conuersum reprehendere non intendo, quia dicta maiorũ minor diiudicare non debet, sed collationis gratia aliquid dicam. ¶Intentio namque domini Abbatis in illo cõsilio est, q super bonis non recipiantur testes hoc potest tollerari. Item intẽtio sua est, q super possessorio & petitorio recipiantur testes non ideo quia agatur petitorio, sed ad istum finem ut iustificetur possessio de qua agitur, quæ non possit haberi sine titulo. Vltra per eũ allegata facit q no. Inn. de feruis non ord. c. 1. in clemen. 1. de tempo. ordi. in fi. ¶Sed salua reuerentia tanti patris, credo quod Abbatissa & Conuentus audiri debeant uolentes produ cere testes directe super petitorio nedum super possessorio. Et primo ad hoc moueor quia in libello dicti capitu li narrata sapiunt petitorium & possessorium, conclusio
2 uero non repugnat petitorio. † Nam uerbum restitui in conclusione positum potest adaptari ad petitorium, nã qui agit rei uẽdicatione, petit sibi restitui, ut de iudi. exa minata, de fide instru. inter dilectos, & præcipuè qã non petitur restitui possessio sed ipsa res, s. Audientius. Quã
2 do enim agitur possessorio † eam in libello quam in Inia debet sententiari super possessione rei non super re. ut no. Guil. in Spe. de resti. spol. §. j. Fuit enim actum possessorio & petitorio, & posito q actum fuisset tantum possessorio. Adhuc dico q Abbatissa debet audiri super proprietate propter inconueniens q aliàs sequeretur. Ponè quod capitulum obtineat in possessorio, oportebit quòd iste exuatur ueste, & habitu quem portant cõuersi dicti monasterij & hospitalis & cõfirmet se habitui secularis ecclesiæ, deinde facta fide de petitorio ꝑ parte Abbatissæ exuetur habitu isto, & redibit ad habitum monasterij. Sed certe talis habitus dimissio non potest esse sine scãdalo & forte sine peccato, & talis casus impedit restitutionem. nt de resti. spo. literas, ut no. in Spec. de posse. & peti. §. ultimo. ubi notabilis casus ubi negatur restitutio. Et pro tãto credo quod in c. 1. q mer. cau. non fuit facta restitutio, sed admittatur mulier ad docendũ, q non canonice fuit ibi facta professio, si enim fuisset ibi ante omnia facta restitutio, oportuisset hanc mulierẽ assumpsisse habitum religionis, & postea facta fide de nõ canonica professione exuisse assumptum habitum religionis,
3 & redijsse ad habitum secularem. † & talis babitus mutatio habet in se scandalum, ut 33. q. 5. quod Deo. de ui. & hone. cle. deus qui. Et pro tanto io titulis de conuer. coniug. & de regula, per totum, & qui cle. uel uo. ca. ultimo. ubi tractatur de repetitione eorum, qui religionis babitum dimiserunt & Papa antequam uelit tales compelli ad religionis habitum resumendum mandat inquiri an tales fuerint obligati religioni, & illi admitterentur ad
4 docendum contrarium. Vbicunque enim † ad restitutionem faciendam possessio dat occasionem peccati debet admitti pars aduersa ad docendum de proprietate, ut nota Inn. de fi. presby. ad fi. d. c. constitutus. Et tenet, maximè ubi proprietas est notoria pro parte conuenti. ut de cau. poss. & proprie. c. 3. 4 & 6. Ad idem de restit. spol. c. 1. lib. 6. & quod ibi no. Ioan. And. post Archi. in nouella in c. literas supra alle. Et præcipuè iste Audientius in iudicio constitutus, confitetur se fuisse prius Cõuersum in dicto monasterio, & hospitali ut accedat quod no. de ra pto. c. cum causam. ¶Præterea est benè aduertendum sicut clericus secularis beneficiatus potest transfire ad religionem, & tamen non potest repeti possessorio uel petitorio. 11. q. 2. qui duo, & de regul. beneficium, lib. 6. Sic conuersus secularis ecclesiæ posset trãsire ad conuersionem ecclesiæ regularis secundum opinionem Hugo. & I audinen. not. 27. q. 1. ait lex ad hoc facit Inno. & Host. de obligat. ad ratio. c. uno. & Spe. de sta. mo. uer. 23. Sola enim ueritas rei est in talibus inquirenda & sine aliquo strepitu. ut not. Host. de regu. c. pen. ¶Ex his concludo quod Abbatissa debet admitti ad probandum oblationẽ dicti Audientij & non tantum ad iustificãdum possessionem quam allegat per modum petitorij prout. d. Abb. intellexit, sed etiam ad impediendum restitutionem, etiã si de possessione Abbatissa non doceret.

¶De differentia inter sortilegium & diuinationem.

S V M M AE.

1 *Sortilegium an & in quo differat a diuinatione.*
2 *Sors quod non sit aliquid mali in sui natura, nec prohibeatur propter se, sed propter sequelam.*
3 *Diuinatio quæcunque illicita ex prohibita.*

QVAESTIO CCLXXXIIII.

1 Domine reuerende ad quæsitũ quo quæritur † quæ differentiam est inter sortilegium & diuinationem, dico q sortilegium siue sors idem est quòd ars diuinandi secundum Hugo. & sic isto modo differunt sicut magis commune & minus commune, uel sicut species & genus quia sors uel sortilegium est quædam species diuinationis, & ipsa diuinatio est genus. & isto modo loquitur. c. illud. j. 26. q. 3. in fi. Et illo modo loquendo dicimus quòd omne sortilegium est diuinatio sicut omnis homo est animal, sed non, omnis diuinatio est sortilegiũ sicut non omne animal est homo, quia sic asinus esset homo. Et sic patet quod idem est sortilegus quod diuinus. Vnde quædam apostilla. 26. q. 1. c. dicit sortilegi. i. diuinatores. Vel quod sors siue sorte legium est ars, qua promittuntur, uel pronunciantur futura 26. q. 1. c. 1. in fi. Sed ista pronunciatio futurorum, quæ fit per sortes uel sortilegia non fit cum inuocatione dæmonum, alias consilio uel auxilio, sed fit ex quadam cõfideratione eorum, quæ ueniunt ex quibusdam, quæ fiunt ab hominibus seriose ad aliquid occultum inquirendũ, siue per proiectionem punctorum quod pertinet ad sciẽtiam uel artem geomantiæ, siue per considerationem figurarum, quæ fiunt ex plumbo liquefacto, & in aqua proiecto, siue ex quibusdam cedulis scriptis siue non scriptis in occulto positis dum consideratur quam quis accipiat & sic de multis alijs, quæ omnino sorte sunt & sortilegia uocantur, ubi & in quibus nulla est ius uocatio nec familiaritas cum dæmone, nec consilium nec auxilium eius, & tunc omnia illa de quibus habetur & no. de sortile. c. 2. de proba. ex literis, de quibus omnib. & si
2 milibus dicitur. 26. q. 2. c. 1. † q sors non est aliquid mali in sua natura, nec prohibetur propter se, sed propter sequelam, ut no. ibi in gl. Et sic patet quod sors uel sortilegium non sonat de sui natura ut accipitur in malum. Diuinatio uero proprie est indebita pronunciatio futurorum, qua pronunciantur indebito modo futura, quia
3 cum uocatione dæmonũ expressa uel tacita † diuinatio enim propriè loquendo semper in malum sonat. 1. q. 1. nunquam. Et omnis diuinatio propriè loquẽdo de ipsa qualiter-

qualitercunque quocunque nocetur prohibita est & damnata.26.q.2.per totum & de sortile.per totum.Et species istius diuinationis sic sumptæ ut præmittitur multę sunt.26.q.2.& genus.& q.5.episcopi.& c.nec mirum. Et si benè cogito,sunt x.species in quibus omnibus uel diabolus expresse inuocatur uel præter inuocationem hominis se occulte diabolus interponit uel ingerit ad pronunciandum futura quædam,quę hominibus sunt ignota. Et hæc differentia quam dixi & potest colligi.ex.c.t.26.q.1.quia ut ibi no.ibi non dicetur sacrilegus diuinator per aliquam inuocationem explicitam uel implicitam dæmonum, sed solum per inspectionem quarundā scripturarum uel per quasdam alias res ut dixi, hoc dico eum correctione tamen melius sentientis.

SUMMÆ.

1 *Ecclesia læsa coram quo iudice restitutionem petere debeat, præcipuè si a persona seculari, & in temporalibus lædatur.*

2 *Iudex dicitur grauare re ipsa, non tamen anima grauandi & subinde locus est appellationi si eundem quæ pił grauare contigerit.*

3 *Dolus quod committatur re ipsa.*

4 *Donatio quod possit esse inofficiosa re,& consilio, & re tantum.*

5 *Ab arbitro uel arbitratore quod aliter appellari non possit,prout improbatur pactum de appellando.*

6 *Petitio reductionis ad arbitrium boni uiri instar appellationis esse uidetur.*

7 *Iura in causa principali non producta, an in causa appel.uel reductionis sint admittenda.*

QVAESTIO CCLXXXV.

PEtrus Rector ecclesiæ sanctæ Mariæ de Florentia nomine ipsius ecclesiæ cōtrouersiam habebat cū quodam laico Cortonensi super re sita Tuderti. Isti exiſtens Perusij ut uiatores compromiserunt in Titium Fulginatem existentem Perusij ut uiatorem tanquam arbitratorem & amicabilem compositorem, cuius Titij arbitramentum latum Perusij dictus Petrus nomine ecclesiæ intendit petere reduci ad arbitriū boni uiri. Quæritur coram quo posit hoc petere. Et nunquid coram iudice corā quo petitur ista reductio possint proponi noua iura non proposita coram arbitratore.

2 ¶Et arguitur primo,q coram episcopo Florentino, nam sicut ecclesia læsa petit restitutionem in integrum coram iudice ecclesiastico propter læsionem.ut no. In. & Host.de fo.comp. cum sit sic a simili uel eadē ratione in isto casu debet recurrere ad iudicem ecclesiasticum suum,ut læsionem & iniquitatem tollat sibi illatā corā per arbitratorem,ad hoc optimè facit de arbi. exposita. Nam ad episcopum propriū pertinet ecclesias sibi subiectas in suis iuribus defendere,& conseruare.ut x.q.1.decretum.cum 4.c.seq. Igitur cum per dictum arbitramentum,q nec est sententia,nec actus iudicialis, sed potius quædam transactio.ut no. Inn.de iureiuran. quintanallis.ecclesia sibi subiecta sit læsa. ad cū pertinet remouere grauamē. Nam pro ea.si necesse fuerit agat in iudicio de len.& re iudi.c.ol. ¶Præterea minor petit restitui ad uersus actionem coram iudice proprio.ut C. si ut se abhære.abstinaut. si omnes. ¶Secundo arguitur quod corā iudice Cortonē. quia actor debet sequi forum rei,de foro compe.si clericus. & c.cum sit. ¶Item q restitutio in integrum cum similibus & recursus ad arbitrium boni uiri debet peti coram iudice eius cōtra quem petitur restitutio. C. ubi apud quos l.3. Item ista reductio petitur officio iudicis,ut de arbi.cap.o. & c.ex posita de iureiurand.ueniens.& c.quintauallis.& no.in Specula. de arbitris.§.ul.sed quo iure petitur contra certā personā, & tale officiū cū principaliter imploratur.& litis cōtestationē expostcit. ut de offi.iudi.c.2. Igitur cū cōtra illum Cortonen.huiusmodi officium imploretur debemus sequi forum rei.s.iudicis Cortonē.ut de foro compe.c.ulti.supra alle.Nam licet officium iudicis non sit actio, tamen succedit & proponitur loco actionis, & sic eius naturam debet sequi de hoc per Inno.de offi.iudi. c.2.ff.de mino.l.in causæ.ij.in prin.& in Spe.de offi.iudi.§.j.uer.si uerò officium iudicis circa prin.§.& §.ulti.¶Tertio arguitur q corā iudice Tudertino, quia ratione rei q sortitur forum.de foro compe.c.3.& ulti. C.ubi in rem ac. l.actor. Hinc est q olim duæ dictæ computabūtur a dięcesi ubi sita erat res religiosa,ut de rescrip. dilectis ij.et si agebatur personali actione in rē scripta,ut de foro cōpe.c.ex parte,& quod no.de præben. quia in tantum. & l.si prædium.C.de prædijs mi.¶Quarto arguitur coram iudice Perusino. Nam ista reductio non potest peti nisi propter euidentem iniquitatē arbitratoris.ff. pro socio. l.unde si neruæ. Cum ergo delictum & dolus sint perpetrata Perusij.rōne delicti debet de hoc cognosci Perusij de rapt.c. 1.de foro compe.postulasti. C. ubi de cri.agi oportet authen.qua in prouincia cū s.mi.per optimè facit quod no.Ioan.An.post Inn.de rescrip.statutum.§.si autem lib.6.ubi dic quod si Mediolanē. cōueniret. Bon. j.dictam.puta Mutinæ.& Bononien.uictus appellet. potest impetrare iudicem Mutinę,ut sic generaliter loquēdo ubi fuit iudicium principale ibi sit iudicium appellationis.& dicit etiam sic seruare, allegat etiam not.pec Inno.in c.nonnulli.de rescrip.& de offi.ordi.ut litigantes. libr. 6. Sed ista reductio instar habet appellationis ut ff.de arbi.l.non distinguemus.§.eum quidam in fi.Sequitur q ubi arbitrator tulit laudum, uel arbitramentū ibi debeat esse iudicium reductionis, ad hoc facit quod no.de epi.audi.l.episcopale. ¶Quinto & ultimo arguitur quod iudiciū debet esse Fulginei ubi est iudex superior arbitratoris. Nam quādo appellatur a sententia iniqua semper recurrimus ad Superiorem iudicantis ut 2. q. 6. anteriorum.& C.de appella.l. præcipimus.eo.tit.ut debitus ad superiorem iudicē appellet sed ut proximè di-

2 xi † ista petitio reductionis ad arbitrium boni uiri hēt instar appellationis ergo &c.Solutio credo quod iudex Cortonen.sit iudex competēs per iura alle.pro hac parte. Restat respondere ad alle.in prima parte. Nō obst.q no.Inn.& Host.de foro cōpe.cum sit,quia illud non cre-do uerum per l.2. C.ubi & apud quos. & idē tenet Guiliel.in Spec.de resti.in integ.in ij.parte.§.uidēdum uer. tractabitur. Vel dato quod iudex ecclesiæ sit competēs iudex dicam hoc uerū de iudice ecclesiastico Cortonē. uel dicas quod ibi loquitur in alio casu. s.in testōne, q restitutio per omnia non est similis huic iudicio reductionis,nam ipse idem, qui lasit per suam sententiam nō pōt restituere.ff.de mino.l.in causæ in fi.cū l. seq. quod non est in casu nostro. Item restitutio petitur j.quadriennium,de resti.in integrum.c.1.& 2. lib.6. Sed ista reductio petitur infra x.dies.uel infra. xxx.annos. ut not.in Specu.de arbi.§.ultim.uer.sed infra quod tempus. Item non obst.c.decretum.cum seq. quia licet Episcopus habeat defendere ecclesias ab iniurijs & oppressionibus, hoc intelligitur contra subditos suos uel contra extraneos in sua diecesi usurpātes uel illud remissos. ut de re iudi.c.pastoralis.§.illud in cle. q cessant in casu nostro. ¶Non ob.c.exposita. tum quia ciuitas Teruisina fuit aduersaria episcopo Feltren. & dux Venetorum, qui erat arbitrator de facto non habebat aliquem superiorem in temporalibus & sic potuit recurri ad Papā, iuxta no. de foro compe.licet. Itē quia ibi tractabatur de restitutione hominum liberorum cuius rei cognitio ad ecclesiā pertinet.ut ibi no.Inn.& Hostien.ibi mandatur renoca-

ri,q

ri quod Dux fecit cōtra sententiam Cardinalis,& sic pri ma solutio est melior. Nō ob.aut.si omnes, nā ibi contra nullū petebatur restitutio.secus in casu nostro ubi petitur cōtra certā personā.Et facit quod no.de off.iudi.c.2, in glo.magna. ¶Itē nō obst. quod tertio loco allegatur, ꝙ ratione rei forū quis sortiatur,quia illa iura uēdicant sibi locū quādo directè agitur actione in rē,uel ad ipsius rei possessionē recuperandā, ꝙ nō est in casu nostro. Nā hic agitur ad resc indendū dictū arbitratoris iudicis officio pro illo iure,quod esset quæsitū parti aduersæ ex illo dicto puta quia forte arbitratur:ut ecclesia possidens soluat tantū illi.& quod possessio remaneat libera ecclesiæ certū est, ꝙ hic non agitur super re illa petitorio uel possessionem.uel si arbitrator mandauit aduersarium ecclesiæ possessorem aliquid dare uel debere ecclesiæ nonc ecclesia, quæ. aliàs tenebatur actione ex stipulatu ad obseruantiā mādati,reputat se grauiter læsam ex illo dicto & petit illud ad æquitatē reduci.Simile si de ecclesia agatur. ut de proprietate nō pot tñ dici talis causa beneficialis.ut not.supra de iudi.c.2. in cle.sed iudiciū super re spirituali nō est causa spiritualis,ut no.de iura.c.a lū.c.2. Itē nō ob.qđ 4.loco allegaī de delicto & de iniquitate quia hic non agitur, ut delictum uel dolus arbitratoris puniatur:sed ut corrigatur arbitramentū.Itē arbitramētū posset cōtinere re ipsa euidentē iniquitatē si-
2 ne dolo arbitratoris.†Nam iudex dicitur grauare re ipsa nō tamē animo, & tñ locus est appellationi. ut patet de
3 testi.dilecto,& excepti.significauerūt,†& dolus dicitur. comitti re ipsa.ff.de uerb.obli.l.si quis aliter.& donatio potest esse inofficiosa re,& consilio,& re tantum,ut not.
4 per Host.de testa.Raynuncius super uer.donauerit.¶†Nō ob.quod dicitur ꝙ causa appellationis ibi uētiletur ubi fuit causa pricipalis,&c.quia hic nullum iudicium fuit. Nec coram tali arbitratore est iudicium, sed est quædā transactio uel pactū. Hinc est ꝙ omni tempore potest arbitrari,& dicit ꝙ sibi placet quia ad nullum ordinē iudiciarium obseruandum tenetur. Transactiones enim & pacta omni tempore possunt fieri ut patet.C.de feriis.l. ult.& eodem ti.c.1.& ult.& no.in Spe.de arbi.§. ult.in fi. uer.sed nūquid.Item potest compromitti in aduersariū, ut de iureiur.quintauallis, quod nō esset si posset sumere iudicium.ff.de arbi.l.penulti.& C. ne quis in causa sua.l. una.Sicut ergo per contractū quem ipsi celebrassent Perusij ut uiatores,non potest alter eorum ibi conueniri ut ff.de iud.l.hęres absens. maximè si non inueniatur ibi de foro compe.c.1.§.contrahentes.li.6.Sic in actione ex stipulatu,non posset alter eorum conueniri ad obseruantiā mandati dati per arbitratorem.nec Iudicis officio ad rescindendū uel corrigendū illud.¶Non ob. quod ultimò allegatur de iudice Fulginate,qa illud habet locū si ageretur cōtra arbitratorē,quia fecit litē suā,uel ut aliàs puniretur,ad hoc de sen.excom.uenerabilibus.§.sed si excōmunicatus & uer.seq.li.6.quod nō est in casu nostro.¶Itē nō ob.qđ dicitur ꝙ sicut appellatur ad superiorē &c. Nā ista reductionis petitio ad equitatē non habet initiar appellationis,nec in modo interponendi, nec in tēpore ꝓsequendi † imò nec ab arbitro,& multominus ab arbitratore appellari potest.ut.C.de arbi.l.j.Et sm quosdam nō ualet pactū ut ab arbitro appelletur, ut no.Host.in c.Raynaldus,de testa.in prin.& per Io.And.de arbi.cum dilectus.Item hoc agitur per querelā cōtra partē aduersam, ut tollatur sibi ius quęsitū ex iniquo arbitramento.Lōga quidē differentia est,an agatur per uiā appellationis, an ꝑ uiā simplicis querelæ de appel.concertationi,&c.uenerabilibus.ij.& iij.respon.lib.6.¶In secunda quæstionem arguitur primo † quod iura nō proposita non possunt de
6 nouo proponi, nam tunc uenit corrigendum dictum arbitratoris, cum euidentem continet iniquitatem,et.ff.ꝓ socio,l.unde si neruæ.Sed non potest dici quod arbitrator fuit iniquè arbitratus,respectu iuriū, que nō uidit ut de priuile.cū olim.nō enim disciplinā uel lcgē contempsit qui militiā ignorauit ut.ff.loca.l.si ignorāter,de sen. excom.c.4.Præterea iste recursus potest dici quædā appellatio extraiudicialis,sed talis appellatio nō potest iustificari ex nouiter proponēdis ut in cle. appellāti. de appel.¶Præterea prætextu nouorū instrumentorum,uel de nouo repertoriū sentētia,uel trāsactio retractari nō potest,ut.C.de trāsac.l.sub prętextu,de re iudi.inter.¶In cōtrariū uidetur, nā in causa appellationis possunt noua proponi iura ut.C.de tēpo.appella.l. per hāc.& de testi. fraternitatis,de fide instru.cū Ioānes.Sed iste recursus habet uim cuiusdā appellationis.Nā sicut iudex appellationis habet corrigere iniquitatē iudicis prioris,ut.ff.de appel.l.j.in princ.Sic & bonus uir.i.iudex.ff.de uerb.obli.l. cōtinuus ad quē reuertitur habet corrigere dictū arbitratoris ut.l.unde si neruæ.supra allega. & hoc uidetur procedere si appellatio etiā fuerit extraiudicialis,ut de elec. incerta lib.6.¶Itē restitutio in integrū ex nouis causis in antiquis obmissis conceditur ubi prius fuerat denegata, ut de restitutio.in integrū.c.ult. & sic est in casu nostro. Nā restitutio datur propter læsionē ut de restituto.in integ.c.r sic & arbitrator nō uenit corrigendus, si modicè grauat,de ope.li.l. libertus. ¶Itē trāsactio & pactū propter noua iura;idest propter de nouo proposita rescindūtur,ut.ff.de pac.l.tres fratres,& de trāsact.l.tutoribus in fi.cū suis gl.Sed istud arbitramentū habetur loco transactionis,ut.s dictū est.ad præmissa facit de testi.presentium,de excepti. pastoralis cū si. ¶Soluendo incipiamus à casibus nō tm dubiis,& dico quod si aliqua iura antiqua nūc de primo,& de nouo apparuerūt,quæ erāt occulta, ꝙ illa proponi possunt,& super ignorantia posit recipi iuramentū,ut in c.pastoralis,& de elec.ut circa,&c. nul li.li.6. & in l.tres fratres cū sua materia. ¶Itē si illa iura tūc sciebat. sed nō habebat probationes paratas, & ideo tūc tacuit,ut in c.ut circa,& c.nulli.s.q.7.plerique cū si. Si uerò quis sciebat.se habere illa iura, & illa sciēter & dolose obmisit producere,ut aduersariū fatigaret laboribus & ex pēsis.In isto casu dicerēt quidā illū nō posse illa iura producere per id quod no.sm Io. de re iudi.inter gl.magna & facit de excep.c.exceptionē de rescrip. sedes,& c.plerunque cū si.Secus si ex quadā negligētia,uel simpliciter.inter quæ duo, scilicet negligentiā uel simplicitatē ex parte una,& dolū & fraudē ex parte altera, lōga est dria,ut de rescrip.ex literis.Sed quia delictū prælati in damnū ecclesiæ &c.ut de excep. cū uenerabili, & de reg.iur.delictū.lib.6.Ideo dicendū uidetur,ꝙ ecclesia in omni casu audiatur uolēs antiqua iura obmissa producere,maximè ꝑ id quod no.ff.de re iudi. l. imperatores. C.de trāsa. l.sub ꝓtextu instrumenti, ubi dicit ꝙ ecclesia cōtra rē iudicatā, & trāsac.audiur prætextu instrumēti de nouo repti.¶Restat ad contraria rēdere. Primo non obst.quod dicitur, quod respectu iuriū quæ nō uidit nō dicitur iniqua fuisse arbitratus,&c.qnia iniquitas dicitur duobus modis re & animo, & re tātū,& sufficit quod re ipsa sit ipse arbitrator iniquus.ut dixi supra proxi. q. in respōsionibus ad cōtraria signata quarto loco.Itē ad. c. appellāti respōdetur dupliciter,primo ꝙ iste tale recursus nō est appellatio,sed potius quædā querela,& multipliciter differunt ista ad inuicē ut dixi supra quæstione proxima in fi.in responsione ad contraria ultimo loco signata.¶Et posito quod posset dici appellatio, tamē appellanti loquitur quādo appellaui ab inter locutoria, uel grauamine ante sententiam.¶Si dictum arbitratoria deberet appellari sentētia potius esset diffinitiua,quàm interlocutoria, quia talis arbitratus imponit finem negocij . & controuersiæ de iureiurand. & si Christus uer. quod autem de iureiur. libro. vj. & omne quod finitum est per sententiam, uel transactionem, quæ descēdit ex dicto

dicto arbitratoris sunt paria, de li.contesta.c.1.li.6.Item non obstat. l. sub prætextu. & capitul. inter de re iudicat. & hoc dupliciter, quia quando partes etiam nullo mediante componunt,& transigendo recedunt a iuribus suis,& nolunt ualere pacta nouissima nt de transactio.c. nulli est imputandum nisi eis,& sic prætextu iuris de nouo propositi non debet rescindi, ꝙ legitimè factum est. Sed quando aliqui ponunt cōtrouersiam in manibus mediatoris uel arbitri seu arbitratoris quilibet, debet credere se non debere grauari ab illo saltem enormiter, de iureiu.ueniens.& ꝙ not. Hostien.de maio.& obe.c. ultim. Item quia ipse mediator nullum iuris ordinem seruare tenetur, sed sine aliquo iudicio,& nulla termini assignatione facta ad iura pertinet producenda potest dicere ꝙ sibi placet. Et ideo si grauauit modicè alterá partium, sit hoc contra intentionem compromittentium,& ideo non mirum si eius dictum debet emendari & corrigi per bonum uirum.i.iudicem, facit quod no.de reg.iu r.dolo facit li. 6.in solutione.¶Præterea quicquid fit in aliis, in ecclesia potest dici speciale, ut no.in l.sub prætextu. & l.imperatores supra alle. sed contra hoc facit de re iudi.cū tutor. &c.sub orta in fine sic ut ibi.

¶Federicus de Senis.

S V M M A E.

1 *Debitor conuentus si creditorem opponat esse usurarium probare debet de instrumento, & effectu usuræ.*

2 *Debitor habens exceptionem usurariam contra creditorem, potest eam per uiam actionis proponere.*

QVAESTIO CCLXXXI.

1 CAsus talis est.† Debitor traxit creditorem ad curiam epi dicens instrumentum usurarium & continere duplum ueræ sortis,& creditorem tempore contractus & ante fuisse usurarium, deinde lite contestata,& datis articulis debitor hoc solū probauit ꝑ testes, ut deliceret ꝙ creditor calculauit rationem de datis & receptis omni debitori,& fuit confessus eidē debitor se nil debere recipere ab ipso debitore, nisi forte unū florenū. ¶Modo quæritur nūquid dicta ꝓbatio noceat creditori, ut ob hoc uicarius imponat silentiū creditori, ꝙ nil petat, uel saltē unū florenū uigore instrumenti. Et dicendū est ꝙ nō duplici ratione. Prima quia nil fuit probatū, nec instrumentū in aliqua sui parte esset usurariū, nec creditor fuerit usurarius, ergo prima facie tota quātitas cōtēta in instrumento fuit uera sors, ergo sequitur secundū statutum ciuitatis arctans istos litigantes. quo cauetur ꝙ cōtra instrumentum confessionatum non admittatur probatio de soluto per testes, ꝙ per tales testes nō possit probari solutio sortis alias dictum statutum esse ludibrium qđ esse non debet, ut de elec. commissa lib.6. Nam cum debitores contra talia instrumenta non possint probare solutionem per testes in curia seculari, recurrerent ad forum ecclesię & probarent per testes se soluisse contenta in instrumento & sic uitio usurarum non probato uidetur uel quod per coniecturas contingeret probare solutam esse quantitatem contentam in instrumētum per testes, ꝙ est cōtra statutum Ciuitatis illos ligans. Tales uerò fraudes sunt uitandæ, ut de procu.tuæ,& de diuor.quanta in fin. Sed pone quod istio tale statutum nō sit in Ciuitate, adhuc dico creditorem debere absolui, quia debitor non probauit contenta in sua petitione, dixit enim & proposuit instrumentum fuisse usurarium, sed de hoc nil probatū est uerè uel præsuptiuè, dato ꝙ probet per testes creditori fore solutum.& ꝑ consequens dissolutā esse obligationē & per consequens fine causa remansisse instrumentum apud creditorem, ut C. de condi. sine causa. l. dissolutæ. non tamen probauit contenta in suo libello. Sententia ergo debet ferri secundum modum agendi.de or.cog.c.2. de simo.licet heli. Et sic ex probationibus apparet eū ineptam actionem intentasse, de iudi.examinata, de restitu. spo. cum a sede. Dato quidem ꝙ quis petat indebitum, nō tamen sequitur ꝙ super omni specie indebiti uicarius sit competens iudex, sed super illo indebito est iudex qđ sapit forum ecclesiasticum. Habet igitur Vicarius in pronunciando uidere quando actum est ex causa expressa, an illa causa sit probata, ad hoc optimè facit de re iud.ab bate.§.quia cum certè in 4.colum.lib.6.

¶ Dominus Federicus ad Dominum Alexandrum aduocatum Perusinum. Placeat uobis uidere quòd scripsi in illa cedula scilicet superiori an procedat,& si uidetur uobis quod procedat, bene quidem. Si non uidetur uobis quod procedat, scribatis mihi motiuum quare non procedat.

¶Responsio domini Alexandri.

¶Exclusa uel obmissa allegatione statuti repellentis probationem testium circa solutionem, quia non uidetur hoc casu sibi locum uendicare, cum loquatur quando agitur de exceptione & contra eam de soluto excipitur quod non est in casu nostro, quia hic agitur per debitorem nō excipitur. Et sic statutum exorbitans ab iure communi cuius nam stricti iuris existens in tali modo agendi nō extenditur. prout ex aliis rationibus bene consultum. maximè quia in petitione fit mentio ꝙ contractus fuerit usurarius. per quam adiectionem arctetur creditor coram iudice ecclesiastico, qui aliàs non arctaretur. Vnde si talis a te adiectio non est probata, uidetur Vicarium non fuisse ex ea iudicem in tali causa,& sic uidetur, fore pronunciandum reum absoluendum ex tali causa, nè in alio iudicio ex alio præiudicet. per ea quæ no. per Inno.in c. cum sit generale de foro comp.

¶Replicatio dom. Fede.ad responsionem Domini Alexandri.

¶Prima responsio ꝙ statutum non habeat locum in hoc casu non placet duplici ratione. Prima licèt reus hic nō excipiat sed agat sponte prouocans, inter quæ est differentia. ut no.de iudi.exhibita, tamē effectualiter non refert.

2 Nam † reus habens exceptionē contra instrumētum, pōt illam proponere per uiā actionis,& pōt super illa libellum formare ut dicit Inn. qui si. sint legi.lator.& sic in effectu tuetur se, siue excipiēdo siue agēdo. ne l ut proprius loquar se actorē constituēdo,& est simile quod nota.de elect.dudum.2.uerficu.tandē in gloss. hoc.hic agebatur. Item quia reus timēs conueniri in foro seculari & sciens se non posse probare exceptionē solutionis per testes ꝓueniet creditorē, & dabit libellum in foro ecclesiastico. & si ibi possit probare solutionē sortis per testes certè talis fraus non debet prodesse.

¶Federicus de Petruciis de Senis.

S V M M AE.

1 *Religiosus contrahendo, uel stipulando sibi uel monasterio personaliter, uel impersonalis, an semper acquirat, monasterio.*

2 *Bonorum uendicatio quando contra debitorem locum habeat.*

3 *Monachos an sine licentia superioris possit efficaciter in iudicio stare contra debitores ante professionem quæsitos.*

4 *Coniuncta persona quod posse agere pro coniuncta.*

QVAE-

QVAESTIO CCLXXXVII.

Casus talis est. Quidā uerè & efficaciter oblatus uel religiosus, q in sua dedicatione obtulit se & bona sua præsentia & futura cuidā loco religioso, ante dedicationē habebat debitorē, uel postea quæsiuit sibi debitorē. Deinde iste dedicatus de dedicatione sua nullā faciens mentionē, suo proprio nomine agit cōtra debitorē. propter cuius contumaciā obtinuit finaliter auctoritatē, & potestatē uendēdi bona debitoris, uendidit deinde, ipsemet ab emptore emit proprio nomine. Nūc debitor dicit illū processum nō fuisse legitimè factum, quia ipse nō fuit cōtumax. & per consequens ea quæ facta sunt tanquā cōtra contumacē & latitantē nō ualent, ex eo scilicet, quia iste qui egit nō erat creditor, sed Monasteriū. Quæritur quid iuris. Super hoc dicūt quidam q
1 ualet, quod factū est, quia †religiosus cōtrahendo uel stipulādo sibi uel Monasterio personaliter uel impersonaliter, semper acquirit Monasterio & ex cōtractibus per eū initis acquiritur Monasterio, sufficit allegare gl. Inno. de priui. olim. ij. Sed contrariū credo uerius ratione
2 quia †uēdicatio bonorū nō habet locū nisi subsistēte debito, & cōtra latitantē, sed iste nō erat debitor istius oblati uel religiosi sed Monasterij, ut si præsens fuisse iste debitor nō cogebatur eidē Monacho respōdere, tū quia
3 actio nō sibi cōpetebat sed Monasterio, tū quia †nō potest esse in iudicio sine licentia Abbatis, probatur. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. fulcinius in prin. §. si quis possiderit, & ibi cōcordantur, de priuil. cre. l. imperatores, de iudi. l. nō uidetur, & optimè de pecu. eo. tēpore. Et si dicetur hoc habet locū quādo notoriū est, quod debitor haberet exceptionē in nō respondendo. Respondeo de hoc non pōt excipere iste quia ille replicabit de dolo ipsius agētis, quia sciebat se nō creditorē & nō posset agere sufficit remittere ad glo. Inno. de dila. c. ij. in glo. mag. ultra mediū uersi. q si nihil turpe graue &c. Et q non possit stare in iudicio probatur. 12. q. 1. nō dicatis. 16. q. 1. de præsentiū. C. de epi. & cleri. authē. causam quæ fit. & per. Inn. de proba. in præsentia, & de postula. c. 2. Et licet alias cōiuncta persona possit agere pro coniuncta. ut ff. de procu. licet & l. sed & hæ personæ & l. pomponius, secus est in dedicatis, qui mortui sunt, mundo & eorum cognitio seu conuersatio est in cœlis ut no. Host. de postu. c. 2. Et hanc partem credo ueram. Iura in contrarium allegata loquuntur in contractibus uel stipulationibus ubi non pōt pars aduersa conqueri, sed in nostro casu loquimur de processu habito contra contumacem, & latitantē, qui ueritate detecta apparet q non fuisset contumax.

SVMMAE.

1 *Syndicus quando dicatur per capitulum regulariter, & efficaciter constitutus.*

2 *Contemptus & spretis his, qui ad creationem syndici uocādi erant, an in sidicatu facta sint ualida.*

QVAESTIO CCLXXXVIII.

Casus talis est. In quodam publico instrumento continetur sic. Conuocato & coadunato capitulo & conuentu fratrum de penitentia tertii ordinis beati Francisci, de mandato fratris Benedicti ministri &c. In quo quidem capitulo interfuerunt. A. & B. &c. qui faciunt duas partes, & ultra dicti Capituli &c. Contra istum sindicum opponitur per partem aduersam quam illi qui fuerunt præsentes non fecerunt duas partes. & ex hoc infertur q sindicatus, nō ualet, & q instru-
1 mentum est falsum. Quæritur quid iuris. ¶ †Posito pro cōstanti q constituentes sindicū nō fuerunt duæ partes totius capituli, de primo dubio no. de ma. & obe. c. ult. de his quæ fi. a ma. par. ca. c. 1. & in Specul. de sindico i prin. & in uer. si ante litē uerò, cui incūbit probatio an producēti sindicatū, an excipiēti cōtra illum p do. Io. An. post Inn. & Host. de testi. c. ij. in glo. ibidē li. 6. Post ista præfatus Io. An. in c. 1. de his quæ fi. a ma. par. ca. cōsueuit dicere sic. Ecclesia perusina habet in uniuerso. xx. canonicos quorū quatuor sunt in curia Romana alij quatuor sunt Spoleti, & Tuderti. alij. xij. sunt in ciuitate, uel propè ipsam si cōtingat electionē celebrari debere nō uocabūtur existētes in curia de elect. cū inter uniuersas, alij uocabūtur. Si uero dēat fieri sindicatus, cōpositio: alienatio: & similia, tūc uocabūt. tm̄ illi psentes. & si de illis. xij. erūt duæ partes ualebit capitulū & quod faciet maior pars illarū duarū partiū ualebit, per regulam quæ dicit, q sit a maiori parte capituli semper ualet, iura sunt no. ¶ Quod autem presentes. & q illi, qui quotidie & cōiter faciunt capitulū sunt uocādi tantū, probatur per authē. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. eccle. & C. de lega. l. quoties libro 11. ibi omnes curiales qui in urbe cōsistunt in locū curiæ cōuenire. & no. Io. An. in d. glo. ibidē. & idē ibi Ar
2 chi. ¶ Itē sciendū est, q † si contēpti sunt aliqui nullus alius potest infringere quod factū est, nisi illi, qui sunt contēpti, ut est casus de præbē. cum in ecclesia lib. 6. Igitur si cōstituētes sindicū fuerūt duæ partes præsentiū in ciuitate uel burgo, etiā in suburbiis, & cōtinentibus ędificiis, & quasi iuxta ciuitatē non cōputatis qui essent in curia, & in ciuitatibus uicinis, sed solū illis qui faciebant quotidie capitula, sindicatus est sufficiēs. ¶ Sed posito pro cōstāti q nō fuerint duę partes cōputando ut dixi. Queritur nūquid tale instrumentū sit falsum, ut sic i nullo credatur sibi. Et dicendū est q nō. Nā ad officiū tabellionis, & testis pertinet testificari de bis, quę in facto cōsistūt, & quę in eorū pręsentia acta noscūtur esse. ij. quęstione ix. testes, uidelicet qui fuerunt presentes, & quod fecerunt, nec debent scribere nomina absentium, de his quę fi. a præla. quanto. Vnde si tabellio dicat quod presentes faciebant duas partes, uel uocatis absentibus, uel q absentes erant excommunicati, in hoc non statur assertioni suæ, & si malè asserunt non redduntur instrumentum falsum quia in boc non cōsistit officium tabellionis, sed solum in hoc. A. B. &c. ad capitulum cōgregati & capitulariter fecerūt tale qd. ¶ Itē dico quòd si tabellio diceret quòd Titius cōmisit Sempronio. xxv. itē. xxx. quæ in totum faciunt libras. lx. non uitiatur instrumentum, licet minor esset summa, licet uitiaretur snia ut ff. quæ sen. si ap. re. l. 1. Et ratio est, quia ad officium tabellionis non pertinuit multiplicare illas summas. sed de pmissis solum testificare, & dictus Titius non tenetur nisi in lv. quæ in promissione, possunt colligi iuxta no. per In no. de hereti. fraternitatis. & de probatio. quoniam & in Spec. de proba. §. fin. uer. sed pone iudex. Et ita uidetur mihi Federi.

SVMMAE.

1 *Dilatio ad probandum semper tenet si pars aduersa consentiat.*

2 *Iudicium non debet claudicare.*

3 *Dilatio non debet assignari ad plures actus diuersos.*

QVAESTIO CCLXXXIX.

Casus talis est. Ad petitionem actoris reus fuit citatus ad contestandum litem & producendum testes in causa. Reus uenit, & fuit lis contestata, & iuratum de calumnia. Demum reo decedente

dente fuit assignatus terminus actori psiti & non ɔtradi-
1 cēti uel consentienti ad probandum. Modo queritur an
ualeat talis dilatio.¶ Punctus præmissus satis dubius est,
& requirit discussionem solemnis disputationis, & tāgi
tur in Specu.de dila.§. nunc uidendū. uer.sed pone in fi.
Specu.nō firmat pedem,sed magis uidetur declinare di-
lationem ualere, si pars aduersa raram habeat dilationē
ante lapsum eius,pro eo facit.ff.de dolo. l. eleganter in
prin.& gl.posita super uer.nulla. Et quia sæpe cōtractus
posse claudicare.ut not.de despō.imp. de illis.& de eo q
du.in ma.c.1.& in regu.iur.ꝙ semel.lib.6.Sed cōtra.nam
confessio de qua magis uidetur per id ꝙ no.Inno.de ele.
per inquisitionem non nocet confitenti,ut.ff de interro.
2 acti.l.ult.Item†iudicium non debet claudicare,quicquid
sit de contractibus ut.de except.cum inter, & optimè.ff.
de arbi.l.si cum dies.§.si arbiter.uer.unde si eleganter.
¶ Itē sæpe cōsequitur quis ea persona alterius quòd ex sua
consequi non potest ut.C.de tēpo.in integ.resti.l.ulti.&
de concess.preben.c.pen.li.6.¶ Itē si in optione istius ab-
sentis esset,impugnare ꝙ contra istam dilationē fecisset
ille,qui eam obtinuit ꝙ esse ualde graue ꝓpter expensas
quas iste medio tēpore fecisset ar.ad hoc de postu.præl.
c.bene 2 ꝓpè fi.uer.nec nocebat. ¶ Ista pars ꝑ nunc plus
placet.Et si dicaẗ ꝙ pars aduersa fuit cōtumax,quia reces
sit,& per eā remansit quo minus in eius præsentia data
fuisset dilatio ut lite non contesta.qm̄ §.porro.& in cle-
men.1.de iudi.Respondeo nō apparet ex premissis quod
fuerit citata.Et si dicaẗ immo,dum dixit iudex ad produ-
cendū in causa. Ad hoc respōdeo quia illud intelligitur
de proximo,actu, qui imminet expediendus post actum
quem nominatim citatus est argu.ff.de uer. ob.eum qui,
3 & de præb.non potest.2.respon. lib. 6.† Et maxime cum
ad plures actus diuersos non fit assignaoda dilatio ut no.
in Spe.de dila.§.j.uer.deliberatoriè. Ex cōtratio sequere
tur quod posset ad omnes actus subsequētes procedi qua
si ad illos intelligatur citatus,qđ est falsum,nisi in casu de
dolo.c.2.li.6.qui non est casus noster.& ita dico & cōsu
lo ego Feder.de Senis.¶ Repetitio decretalis dilectus 2.
de præben.facta ꝑ dominū Federicum ante doctoratum.

S V M M Æ.

1 *Literæ monitoriæ,uel præceptoriæ,an & quid conferent in iuris acquisitione.*
2 *Iuris in re quando quis dicatur habere.*
3 *Literæ monitoriæ & præceptoriæ in quo differant.*
4 *Executores literarum beneficialiū quando dari dicātur.*
5 *Res quando dicatur integra.*
6 *Verbum recipere cuius sit natura.*
7 *Tempus qualiter sit ad procedendum in literis beneficialibus inspiciendum.*
8 *Beneficij collatio alicui factæ contra Papæ mandatum an teneat.*

QVAESTIO. CCXC.

Quia in præsenti.capit. fit mentio de litteris apostolicis, ideo ut de ipsis habeamus notitiam uideamus de diuersitate ipsarum, & de duplici genere executorum qui sæpe cum ipsis literis conceduntur, addendo aliquos modos per quos præbenda afficitur. Item quia in præsenti capit. ponitur illud uerbum in canonicum recipere, quod multipliciter itelligi potest,ideo de duplici de significatione huius uerbi uideamus, & quæ sit ipsa differentia,quia per hoc melius patebit ueritas.c.nostri.Item quia ca. nostri continent tempus receptionis,ideo gratia huius uidebimus quod tēpus inspiciendū sit in literis beneficialibus.
¶Ad primum debetis scire quod interdum concedun-
tur a sede apostolica nullis executorib.datis,interdū da
tis executorib.Videamus primo quando conceduntur li
1 teræ nullius executoribus datis.¶Debetis,scire†quod do
ctores qui tractant istam materiam an per literas moni-
torias uel præceptorias quæratur aliquod ius, omnes
concordant in hoc, quòd in nullo istorum casuum quæ
ritur alicui ius in re.hoc ipsi no.hic.& de rescriptis lite-
ris & cap.constitutus Inno.& Hostien. & Compostel.&
cæteri supra de renun.ueniēs, & omnes bene dicūt hoc.
Nā si ēt quis habeat canonicatū à Papa non dr̄ habere ius
in re ut patet e.ti si is & de conces.præb.c.ul.lib.6. Tunc
2 enim†dicitur quis habere ius in re,quādo ad uacātis be-
neficij collationem deuentū est,ut in prædicto c.ulti.de
cōces.præben.li.6.Sed eo ꝙ aliquis illos,& dicit ꝙ cano
nici nō sunt obligati impetrāti,sed impetrās hēt implo-
rare officiū executorū, in hoc forte non benè dicit,quia
ut per inferiora patebit erit reperire aliquos casus,i qui-
bus canonici siue collator præbēdæ adeo sunt obligati
impetrāti circa beneficiū uacaturū, quod si alii cōferāt
cū uacat ēt ignorantes & ignoranti nō tenet collatio,ut
j.dicā,,& ideo uideamus casus illos in quibus canonici
sunt obligati impetrāti & in quibus non. ¶Debetis argo
3 scire† quod licet aliquæ decretales uideant facere diffe
rentiā inter literas monitorias,& præceptorias ut decre.
ex insiuuatione, &c.literas de rescrip. tn̄ in ueritate sm̄
illos docto.non est aliqua differentia nisi una.s.ꝙ magis
punitur,qui literis præceptoriis nō obtēperat,quam qui
nō obtēperat monitoriis allegat 14. q.1. c.si.& est ratio
secundū eos ut dicit Compo.in c.capitulū. & in c.cōsti-
tutus de rescrip. quia nunquā secundū stilū curiæ ema-
nant simplices literæ monitoriæ,immo sp̄ interseritur
ibi mandatū apostolicū dicēdo,monemus & apostolica
scripta uobis mandantes,nō curemus ergo an sint puræ
præceptoriæ,an sint monitoriæ cū mādato,sufficit.n.ꝙ
ibi uerbū mando siue uerbū moneo,siue præcipio præces
serat,ut in c.si soli de cōces.præbē. lib.6.& in c.capituli
prȩallegato. Mandatū agitur a Superiore emanans uim
præcepti uel cōstitutionis uel prȩcisæ uoluntatis habet.
Vnde si fuerit mandatū est cōstitutio uel sanctio, quæ
principis prȩceptū cōtinet. ut no.in auth.de man.prin.in
priu.& de prȩben.dilectus ij.in gl.uī & colligitur i ca.si
soli ibi punien.& ibi no.Itaq; redeamus ad primam diui
sionē.s.ꝙ interdū conceduntur literȩ sine executorib.da
tis,interdum cū executoribus. ¶ Debetis ergo scire ꝙ qñ
Papa mandat alicui ad quem præbenda spectat cum ua-
cat collatio per talem præsentationē literarum non est
affecta præbenda.i. non est ligata ptās primi collatoris,
ita ꝙ si ille ad quē spectat cū uacat collatio, alii cōferat
tenet collatio,tamē ipse,quia mandato Papȩ non obtē-
perauit punitur,ille est decretalis nostræ casus. & decre
tal.si soli de cōces.prȩb.li. 6. ¶Si dicas queritnè ꝑ tales
literas aliqđ ius pōt dici quod quæritur istud ius qa per
tales literas uidetur captum negocium ita quod succes-
sor adimplens tales literas sui ꝓdecessoris,uī ꝓfecisse fa
ctū prædecessoris,& nō suū,supra de rescrip.literis. ¶Itē
habēs tales literas ꝓfertur habenti tales literas executo-
rias si primo cōferatur ꝓbenda sibi,quā illi.ut not.Com
po.de rescri.constitutus.& c.capitulum.& uidetur ēt ca
sus eo.ti.ibi in prin.lib.6.ut de. conce.præbē.si soli eo.li.
Item habenti prȩceptorias quib. obtemperatum est non
fuit propterea facilius admonere ad dandum sibi execu-
torias ut hic. Item si talis per dictum mandatum fuit re-
ceptus in canonicum,uel in literis erat decretum affecta
est prȩbenda adeo quod collatio non tenet, ut habetur
in præallegatis iurib.de conces.præ.si soli.& de rescrip.
tibi qui uult respon. lib.6. ¶Expediti ergo sumus de pri-
mo membro.s.qñ conceduntur literæ nullis executorib.
datis.uideamus mō quando conceduntur literæ cū exe-
4 cutoribus.¶†Debetis ergo scire quòd interdum dantur

executo

executores ad cōpellendū eū ad quē spectat collatio beneficij ut cōferant interdū dantur ad prouidendū cū dati sunt executores ad cōpellendū, tūc per solā pręsentationē illarū litterarū nō est affecta præbēda, imò si is ad quē spectat cōfert, tenet collatio nisi in tribus casib. s. qñ diceret in litteris uel qñ executor insinuauit ei ad quē spectatur, & si Interdixit nè alteri cōferat, uel quādo per tales litteras fuit receptus in canonicū hoc est quod plenè habetur in præallegato. c. si soli. Ita etiā no. Inn. & Host. hic & clarius Cōpo. supra de rescri. c. capitulū in magna gl. in prin. Quādo uerò executores dātur ad prouidendū interdū dātur pure. i. q̃ litteræ solū dirigantur executorib. ut prouideat, interdū dātur in diē scilicet collatore negligēte uel postq̃ impetrās acceptauerit. Quādo uerò dātur purè tūc per sola præsentationē litterarū factā executoribus nō est affecta præbenda, imò ad hoc ut afficiatur prębēda oportet ut insinuet. nō dico quod habeat necesse interdicere. Iste est casus q̃ habetur, infra de conces. præbē. c. j. §. ex parte, li. 6. & isto casu an sufficiat q̃ executores hoc insinuēt capitulo, uel uicario episcopi qñ ad ipsum episcopū spectat collatio puta quia ipse episcopus est absens sic ei nō potest insinuari not. de hoc Inno. & Hosti. de iure patro. cū dilectus, & Cōpo. de rescri. c. capitulū in magna glo Archi. post eū in d. l. si soli. Si uerò executor datus est, collatore negligēte, tūc p solā pręsentationē litterarū, factā collatori affecta est, præbēda, ita q̃ in litteris directis capitulo fiat mētio de litteris directis executoribus, ut patet infra de conces. prębeu. si capitulo. lib. 6. & ita debemus intelligere de cre. proposuisti, infra de cōcel. prębē. quod. c. glo. male intelligebāt ut patet per illud. c. Ita q̃ si collator. j. terminū sibi ab executore prefixum præbendam uacantē nō cōtulit, tūc deuoluta est potestas est in executorem ita q̃ si alia uacatione potest cōferre canoncatū, & p̄bendā ut ibi. Et si præbēdæ collatio spectat ad duos an sufficiat sola presentatio facta uni. Dicimus quod sic, qa ex quo impeditus est unus sine altero cōferre nō potest, tūc dicimus impeditū utrūque, sicut dicimus de duobus delegatis datis sine clausula, supra de offic. deleg. causam, hoc est quod no. Cōpo. de resc. c. capitulū in magna glo. & do. meus post eū in pręallegato. c. si capitulo, de cōces. præb. lib. 6. imò plus dato nobis q̃ si decretum esset in litteris ēt ante præsētationē litterarū affecta esset p̄bēda, qa decretū principis ligat etiā ignorātes, qđ tamē nō accidit in inferioribus á principe hoc est quod habetur infra, de cōces. p̄bē. quia cūctis, infra ex parte in fi. de rescrip. tibi. q. lib. 6. & de elec. si eo tēpore eo. lib. & no. plenè Archi. infra eo. titu. si apostolicę eo. lib. ubi tractat opinionē. Inno. & Hosti. quā no. de iure patro. cū dilectus, & opi. Cōpo. Si uerò executores dati fuerint sub hac forma, prouideāt de primo beneficio, quod impetrās duxerit acceptandum tunc nec per præsentationem, nec per processum executorium affecta est præbenda nisi primo impetrans acceptet beneficium, & executor eius insinuet ordinario qualiter impetrans acceptauerit, & quod intendit conferre ei beneficium acceptatum, iste est casus de conces. preben. c. j. lib. 6.

¶ Et debetis scire quod talis acceptatus non potest acceptare certum & expressum beneficium anteq̃ uacet, primū autem uel secundum in genere potest, uel tertiū ex causa, ac si certū & expressum acceptauit etiam si executores sui processum fecerunt, & pœnam apposuerunt talis acceptatio uel processus nullam obtinet firmitatem, imò non obstante tali acceptatione, & processu poterit, collator cōferre beneficium cum uacabit, ille est casus in c. nè captādæ, infra de conces. præben. lib. 6. poterit autē talis executor inhibitionem facere specialem prælato prouinciæ uel ciuitatis in qua fuerit deputatus nè conferat primum beneficium, quod uacabit, uel secundum, uel tertiū ex causa si tibi cōpetat ex beneficio litterarū, ut habetur eodem, tit. executor, & quod dixi. s. quod nisi executor insinuet ordinario de acceptatione iam facta p impetrantem, quod nō est affecta præbēda. Intelligas illud uerū si decretū nō esset in literis, nā si esset tunc p solā acceptationē ēt factā in absentia executorū affecta est præbenda ut legitur & not. in præallegato. c. j. de conces. preben. lib. 6. imo plus dico, quòd si in litteris est illa clausula quod duxerit acceptandū, j. mēsem & est decretū in litteris ēt non acceptanti, infra illū mensem, nō poterit ordinarius conferre beneficium, hoc clare not. Archi. infra eod. ti. dudum lib. 6. ¶ Sumus ergo expediti de duplici genere executorū, quorū potestas si dati fuerunt super gratia iam facta non expirat mortuo Papa, secus si super gratia facienda ut res sit integra, ut patet de offic. delegat. capitulo. si super, & eodem. titul. sicut. libro. 6. ¶ Res autem
5 dicitur integra † quādo nō est processum ad aliquid quo soleat affici præbenda, secus est in gratia facta per legatum, quia tunc dicimus rem esse integram ex quo nō est peruentum ad collationem. Dato q̃ facti fuerunt processus ut patet infra de offi. leg. c. 3. lib. 6 ¶ Interdū est reperire q̃ sine aliqua principis datione executorum, & sine aliqua præsentatione est adeo affecta præbenda, quod si conferatur altera etiam ignoranti & ab ignorante nulla est collatio, ut puta quando Papa cōcedāt alicui canonicatum. Iste est casus infra eod. titu. cum qui. & c. si postq̃, lib. 6. imo uoluerunt quidā dicere quòd tantū ius habet, quòd sua propria auctoritate potest accipere possessionē præbendæ uacantis, illud tamen est falsum ut not. Archi. in dict. c. si postquām. Et ratio est quia nulli licitum est ministrare etiam in præbenda antequam sibi cōsignet ab eo qui potestatem habet consignandi. ut not. Innocē. & Hostien. de conces. præben. proposuit & not. p Archi. eodem. titu. tibi, & c. eum qui lib. 6. ¶ An isti recepti ultra numerum qui nondum habent præbendas debeant interesse communibus trāctatibus capituli, & eligere si uacat ecclesia. Breuiter dicunt Innocen. & Hostien. & Compo. supra de consti. cum. M. quod si habent stallū in choro & locū in capitùlo facient ea, quæ spectant in chorū & capitulū, intererunt alienationibus & aliis tractatibus capituli, & eligent sicut alii. Et hæc dico uera nisi consuetudo repugnet, ratio est prout not. Innoc. de elec. cumana, & de resti. spo. in litteris in princ. quia eligere est fructus possessionis, ergo postq̃ illi tales recepti ultra numerum habent possessionē iuris canonici debent posse eligere, & istā gl. Innocen. inducit Archi. post se contra do. meū de regu. iur. beneficiū lib. 6. ubi dicit, quod existentes in probatione religionis cū ipse sit in possessione suæ præbendæ & fructus possessionis sit eligere, debet uocari ad electionē si immineat facienda, adducit ēt Archi. illud dictū Innoc. contra opi. Compo. q̃ dicit se obtinuisse quod si alicui collata est p̄benda in absentia qđ talis debet uocari ad electionē. Arch. tenet ꝯtra, eū ipse nō sit in possessione, allegat dictā gl. Innocen. & illud not. Compost. de consti. cum. M. & Arcbidia. infra eod. titu. eū qui. lib. 6. Videamus ergo diuersitatē litterarum apostolicarū de duplici genere executorum, & de modis afficiendi Præbendam. Sequitur modo uidendum de duplici significatione
6 huius uerbi recipere. Debetis ergo scire † quod interdū mandat Papa capitulo ut talem recipiat in canonicū & in fratrem & ut conferant sibi ius canonicæ & fraternitatis, de iste tali receptione loquitur decre. nostra, infra eod. titul. ca. cum ecclesiis, & de rescri. cap. cum aliquibus libro. 6. supra. eod. titul. pro illorum & infra de conces. preben. proposuit, & eod. titul. si capitulo libr. 6. per talem receptionem efficitur quis canonicus, ita quod si renunciat litteris uel eas perdat nihilominus est canonicus. Iste est casus de renuncia. sanè. Et postquām iste est sic receptus dato quod nullos habueri

executores affecta est pro eo præbéda ut dixi apostillan
do uobis tex.per c.tibi qui de rescrip. ut de côces. præb.
si soli in fi.li. 6. Alio modo dicitur recipere quãdo Papa
canonicũ a se factũ mãdat de facto recipi.s.ut assignetur
sibi locus in capitulo & stallũ in choro,& tractetur ut ca
nonicus. De ista receptione loquitur supra de rescri. c.
capitulũ. & e.tit.cũ qui li.6.per talẽ receptionẽ sequitur
canonicus ius canoniæ.Et talis sic receptus uidet debere
habere quotidianas distributiones,ut not.e.ti.pro illorũ
in fi.& no.Host.de maio. & obe.statuimus. Istã primam,
quæ cõsistit in iure nõ possunt facere excõmunicati uel
suspẽsi.aliã uero sic,prout solet notare domi.meus supra
eo.pro illorũ & de rescri.c.capitulũ. Item illa receptio,
quæ cõsistit in collatione iuris canoniæ debet fieri a ca
nonicis ut a collegio.s.simul in capitulo. Aliã autẽ rece
ptionẽ poterũt facere canonici ut singuli,put no.Inn.de
postu.præl.bonæ.ij.& post eũ no.Arch.de côces.præb.c.
si.li.6.uide Cõpost.de rescrip.eã te.quo facto executores
curiales qui cũ habebãt in mãdatis ut faciãt aliquẽ reci-
pi in canonicũ si inueniũt in curia aliquos canonicos il
lius ecclesiæ cõpellunt eos ut illũ recipiãt in canonicũ
cũ tamẽ illa talis receptio habeat fieri in cõi ut dictũ est.
& satis benẽ probatur infra e. cũ in ecclesijs de præb. li.
6. ¶Sumus ergo expediti de duobus pũctis pricipalibus.
Sequitur uidere de tertio & ult.s.quod tps inspicitur ad
7 procedendũ in literis bñficialibus. †Circa quod debetis
scire q gl. nostra tractãs istã materiã ponit quædã iura
in quibus inspiciendũ est tps præsentationis, & quædã
in quibus tps datæ,& quedã in qbus utrũque tẽpus,& in
terserit quid iuris de iudice excõicato tẽpore impetrati
rescripti,sed absoluto tẽpore præsentationis de his non
multũ curo. quia illa iura nõ tractãt de materia nostra,
sed de litteris beneficialibus, sed in diuersis casibus lo-
quũtur ab istis. unde de illis non fiat sermo ad præsens.,
sed solũ uideamus qđ tẽpus sit inspiciendũ in literis ad
beneficia impetratis. Et debetis scire q nos possumus lo
qui de literis beneficialibus duobus modis.s. an ualeant
ipse literæ. & dato q ualeãt.an aliquæ literæ aliquibus
præferãtur.¶In primo casu dicimus q est inspiciendũ tẽ
pus datæ.s.an impetrãt,tũc fuerit excõmunicatus an ha-
buerit beneficiũ tũc de quo in sua impetratione nõ fece-
rit mentionẽ.¶Itẽ an fecerit mentionẽ de numero cano
nicorũ iuramẽto firmato & sic de similibus. & tũc dici-
mus q literæ ualeãt probatur hoc de rescri. constitutus
de ap.dile.de pben.si motu proprio libro 6.de rescrip.c.
1. eod.libr. Itẽ poteris adducere omnia illa exẽpla quæ
ponũtur supra de rescrip.literis.& ista est ratio quare in
decre.cõstitutus inspicitur tẽpus datæ.quòd si tẽpore da
tæ nõ erat numerus iuratus in ecclesia nõ fuit quid pos-
set imputari.Si impetrãs non fecit mentionẽ de illo nu-
mero,quia nõ poterat diuinare ut ec.benefi. c.ono.Si au-
tẽ loqmur de ipsis literis ut sciamus,qui ea impetrãtibus
aliquãdo præferatur.tũc regulariter uerũ est quòd inspi
cimus tempus datæ. ut ille qui prior est in data prior sit
in iure ut probatur de rescrip.tibi.& c.duobus.& de præ
ben.cũ cui lib 6. Si autem non apparet de data,tunc sta-
mus præsentationi.ut in c.duobus.Hoc intelligatis uerũ
scilicet quòd prior in data præferatur nisi ex superueniẽ
te causa fiat præiudicium, ut puta quia secundus habet
prærogatiuam uel præfertur non ex persona sua, se ex
persona tertij.ut si secundus expectat dignitatem,& præ
bendam, & uacat præbenda annexa dignitati.uel si pri-
mus fuit negligens in petendo prębendam sibi debitam.
uel si uacauit præbenda sacerdotalis & ipse erat in æta-
te ut posset fieri sacerdos.hoc probatur de concess. præ-
ben.c.penul.& de præben.quia sæpe.& eod.titu.ei cui.&
c.eum clericus in fin.lib.6.Si autem esse quęstio inter im
petrantem,& capitulum.ut puta quia capitulum contu-
lit præbendam,expectans dicit esse suam. tunc dico unũ

solũ inspiciẽdũ scilicet tẽpus affectionis idest illud tem
pus in quo fuit ligata manus capituli. & sic interdũ erit
uidere quòd inspicimus tẽpus datæ ut in his qui habent
canonicatũ à Papa uel decretũ in literis quia tẽpore da
tæ affecta est prebẽda ut iã dictũ est per.c.si post quã. &
c.dudũ.eod.tit.lib.6.Interdũ inspicimus tẽpus præsen-
tationis ut quãdo datus est executor capitulo negligẽ-
te ut dixi per c.si capitulo de cõces.præbeo.li.6.Interdũ
nec inspicimus tẽpus datæ,nec tẽpus præsentationis sed
tẽpus quo facti fuerũt processus affecti idest per quos af
ficitur præbẽda,ut est uidere in decre.tibi qui, & in de-
cre.si soli.& c.quia cũctis. §. ea parte superius allegatis.
¶Sumus ergo expediti de his,quæ extra tex. uolui uobis
præmittere,& per ea quę in causa sunt decre.nostræ erit
ualde plana.& solutiones contrariorũ, quæ ibi assignat
gloss.erũt ualdè faciles.¶Veniemus ergo ad nigrum. &
8 hoc dicit in summa. ¶†Si Papa mãdat ei ad quẽ spectat
beneficij collatio,ut illud cõferat alicui.collatio alte-
ri facta cõtra mãdatũ Papę tenet licet cõtra faciẽs puniã
tur.h,d.¶Videatis tex.Dilectus filius.G.clericus benè di
cit quia laicus nõ est idoneus ad beneficiũ ecclesiasticũ
obtinẽdũ.supra de rescrip.cũ adeò.de trãsa.ex literis.de
insti.c.ij.nec sibi prodesset si post literas impetratas ef-
ficeret clericus.quia ut dixi quãdo quęrimus utrũ literæ
ualeãt uel nõ,inspicimus initiũ ita quòd nõ sufficit si p
ueniat ad eũ casum,à quo potuit hẽre pricipiũ.Istud pro
batur per id quod legitur & not.de elect.dudũ. & meli-
us de rescrip. si eo tẽpore lib.6.Facit etiã quod dixit do.
meus secundũ Archi.de elec.quorundã lib.6.Et licet Cõ
po. uoluerit tenere supra de rescript. capitulo cũ adeo.
quod si quis cũ destinatione sit clericus & incedat cum
tõsura possit litteras imperrare tamẽ dixit dominus me
us quòd illud nõ bene probatur in iure. Teneamus ergò
quòd uere debet esse clericus.Sed ponamus quòd iste cle
ricus est diaconus.prębẽda uacãs erit subdiaconalis:nũ-
quid sibi debetur. de hoc nota.Arch.in ca.si pro clericis
pauperibus libro.6.ubi dicit quòd cũ diu ista questio fue
rit agitata tẽpore Bonifacij & plures sentẽtiæ latę pro
impetrate tãdẽ Bonifacius sentẽtiauit cõtra impetran-
tẽ.tamẽ cõtra illã sententiã multũ facit cõsuetudo, quę
habet quòd qui ordinatur ad maiores ordines uideatur
recedere ab executione solẽni ordinis inferioris. p hoc
facit quod nota Hostien.quod Arch idiaco. non allegat
de ui.& honesta.clerico.ut quis presbyter. de renun. ad
supplicationem. Si uerò ille clericus non esset illius or
dinis, quem requirit prębenda uacans dummodo sit in
ætate qua possit ad ipsam promoueri non nocet.ut infra
eod. titu. lib. 6. Conquerendo isti impetrantes quando
redeũt ad curiam infecto negocio. i. quia literis aposto
licis non est paritum in sua petitione. quam faciunt co-
ram Papa solent uti illa clausula. Supplicans.s.v.quate-
nus mihi super hoc dignemini de oportuno remedio
prouidere. Hãc clausulam habetis per Bonifacium infra
eod.ti.dudum circa medium li.6.Et per istud uerbum cõ
querendo dicunt quidam arguendum, quod per litte-
ras monitorias acquiritur ius. Nam si nullum haberet
ius ad quid quæretur de inobedientia capituli. Quod
ius quærat per tales literas satis dixi in his quæ præmis
si.non insisto.cum illud argu.sumptum a uerbo conque-
rendo est multum ualidum. Sed sæpe conueniuntur.
qui ius non habent ut possunt uideri exempla per infini-
tas decre.Capitulum ad quem spectat receptio canonico
rum & collatio præbendarum, & per istud mandatũ uẽ
Papa mandasse capitulo, q non solum assignet ea quæ
sunt iuris sed ea quæ sunt facti. Ideo dixi capitulum ad
quẽ,qa non ad capitulũ sed ad eũ ad quem ptinet collatio pbẽ
darũ.Et si capitolo scriberet sub ista forma tales literæ es-
set surreptitiæ,qa tale mãdatũ potius est sollicitationis offi
cii q iurisdõnis dato.ar.j.de of.or.licet i corrigẽdis hoc
est

est quod no. Inno. & Host. & clarius Compo. de rescrip. eam te. Et si dicis nonnè manifestè contradicit eis. tit. cū aliquibus lib. 6. ubi mandatum directum capitulo, ad qđ non spectat canonicorum receptio tenet, imo est maioris auctoritatis q̄ si ad ipsum spectaret receptio. debemus respondere prout ibi do. meus respōdit. & ibi dixit cuidam collationi q̄ Arch. faciebat contra quandā suam gl. quæ incipit tm̄ intelligo dixit. n. do. meus ꝙ iam ualent literæ de quibus loquitur de prima pars. c. quia apparet de intentione mandantis. Misissemus monendo, & præcipiendo uel præcipiendo tm̄ non curo quia ut dixi nunq̄ emanant a curia. Item simpliciter monitoriæ immo semper interseritur ibi mandatum & tex. uř ꝙ ponit mandatum apostolicum ut in decre. si soli de conce. præb. lib. 6. quæ ponit casum decr. nostræ dř. si ordinario ꝓ re beneficiando mandatum apostolicum sit directum non distinguens an monendo uel præcipiendo tm̄. & quia huic mādato apostolico non fuit paritum ideo Papa mandat ut recipiant. de receptione loquitur quæ est collatio iuris canoniæ. & non de illa receptione, q̄ cōsistit in mero facto. Nā si a principio fecisset Papa eū canonicum. & non mandaret recipi eum de facto, collatio præbendæ aliqñ facta p capitulum non tenuisset quia statim eū fuisset receptus a Papa in canonicū fuisset affecta præbenda. Vnde habemus intelligere qđ ille nō fuit receptus in canonicum à Papa. sed Papa mandat ꝙ recipiant. Quæ sit dřia inter hanc repetitionē & illā satis dixi in his q̄ præmissis præbendā sequeretur iure &c. Interdum ista forma conuertitur. s. ꝙ primo mandat ꝙ conferatur præbenda. & deinde in canonicū recipiatur. Istā formā habetis in c. si clerici. j. respon. lib. 6. Et uidete quod no. Compo. supra de constitu. cum M. in uer. sine præiudicio. & Arch. post eū in ꝑalle. c. si clericus. Si aliquis inuestiatur. de aliqua præbenda uacante consueta conferri canonico eoipso intelligatur sibi collatum ius canoniæ propter sequelā quā habet ipsa ꝑbenda ad canoniam. Vnde qñ mandatur alicui conferri ꝑbendā & demum canonicatū superfluè ponitur ꝙ de canonicatū dř cum iam habeat canonicatū ex collatione præbendæ. Cantè tñ facit executor qñ confert præbendā ꝙ dici conferimus tibi ꝑbendā cum plenitudine iuris canoniæ ut dicunt prædicti do. G. scilicet qñ literas quæ eis dirigebantur recipere &c. ut sequitur. Vacabant. Dicit glo. ꝙ ar. est hic a contrario sensu ꝙ si nulla præbenda uacat non teneatur rōne huius mandati eū recipere in canonicum. quia mandatū non dēt ꝓ parte adimpleri & ꝓ parte non, sicut dicimus in duobus delegatis, quorū unus non pōt iudicare si alter iudicat nihil facit. Sed gl. nostra tenet ꝙ duo sunt mandata. unum ꝙ eum recipiant in canonicum aliud quod assignēt sibi præbendam. Vnde licet non possit adimplere utrunque adimpleatur alterū supra de dolo cū dilecti. §. præterea. Phil. dicebat ꝙ erāt tria mandata. unum &c. ut supra, tertium ꝙ conferant ꝑbendā qñ uacabit cui opi. Phil. uř fauere stilus curiæ. Nā hodie dř in literis ut pluries uidi ꝙ conferant sibi canonicatū & præbendam si qua uacat & si nulla uacat dř in literis sibi proximā uacaturam uestræ collationi duximus reseruandā. Hanc formā habetis, j. eo. dudum uer. si uerò nulla talis. lib. 6. Et infra sub isto infra subaudiatis ꝙ canonici quandam præbendam, quæ tunc uacabat dicuntur contulisse in elusionem mandati. Et ideo mandat & sequitur. Tibi loquiř epo Vercellensi, qui datus est executor ad cōpellendū ut faciat istum recipi in canonicum si non habet sufficiens beneficiū infra patebit. Constiterit, quia nec impetranti credendum est nisi probet ꝙ non surrepserit sibi de rescrip. olim. Vacaret. Patet ꝙ ibi erat numerus mortuo uno canonico ut dicitur supra en. dilecto. & infra de concess. præben. ex parte. Et an possit prouideri illi qui impetrauit sub ista forma in ecclesia ubi non est numerus satis no. per Inno. Host. infra de conces. præben. ex parte Compo. de rescri. c. capitulum in magna glo. & no. per eos dn. meus infra de concess. præben. c. ult. lib. 6. Receperunt. Et sic respicit hoc tempus præsentationis allegat glo. pro concor. de foro compet. licet de rescri. c. capitulum. tamen illud. c. capitulum non probat illud ad quod inducitur per glo. quia illa dictio prius, quæ est ibi est posita nominaliter non aduerbialiter ut hoc hodie de rescrip. tibi qui. & de præben. eum cui lib. 6. & inde non inspicimus hoc tempus præsentationis ut per hoc sciamus ꝙ præbenda affecta fuerit. quia iste non est casus in quo p præsentationē afficiatur præbenda ut dictum est imo inspicimus tēpus præsentationis hæc ut per hoc sciamus an canonici dicantur contulisse præbendam in elusione mandati Papæ ut per hoc puniatur imo ut canonici hoc fecisse in elusionem Papę, esset idem si sciui ante præsentationē Papæ sm Host. alle. s̄. de app. meminimus. & c. suggestum. Sed de hoc mandat Papa inquiri ne possent prætendere aliquam ignorantiam in elusionem. Istud nō est dicendum maximè contra mādatum Papæ. de postu. præ. bonæ. uer. nec nocebit de ali. iu. mu. ca. fa. c. 1. & habetis simile. s̄. de re iudi. cum olim. si alias canonici non fecerunt hoc in elusione apostolici mandati, nō parendo apostolico mādato. non conferendo isti prebēdam nec alij. ut quia pp diminutas facultates intendunt diminuere numerū canonicorum: tunc non punirentur. hoc est quod no. Compo. supra de rescr. constitutus. Sufficiens. Si ergo non haberet sufficiens mandatum. non nocet. & sic est argumentum ꝙ si quis habens beneficium non sufficiens impetret aliud non facta mentione de illo beneficio tenet impetratio. Tñ gl. remittit ad materiam ubi no. supra de rescr. si proponente de qua materia dicēdum est hodie ut j. eo. tit. si motu proprio lib. 6. Vide ego non curo de isto ar. glo. Nā dato ꝙ iste tēpore quo impetrauit istum epm Vercell. in executorē non aliquod habuerit beneficium sed postea habuit sufficiens, cessabit officium executoris ex quo datus fuit sub cōditione. Et est simile quod dicimus de clerico paupere, qui impetrat in forma iustitiæ cōtra ordinatorē ut sibi prouideat. Nā si interim aliud beneficium acquisierit ordinator non tenetur sibi prouidere. Iste est casus qui habeř. infra eo. si pauper. lib. 6. & C. eo. tit. l. si eps. Recipi facias. Et si patet ꝙ receptus non remouebitur. Dicit glo. ꝙ isti malè fecerunt non parendo mādato apostolicō sicut. j. de his quæ fi. a ma. pa. cap. c. ex ore. Et iste eps datus fuit executor ad compellendum. Pone ꝙ uacet prębenda. canonici conferunt eā alij non isti nunquid tenet collatio. ita si iste tempore oblationis nō erat receptus in canonicum uel executor nō fecerat aliquē processum per quem afficiatur prębenda ut pluries dixi per c. si. Sed nunquid est istud regulare ut c. tibi de rescri. & c. si soli. de concess. pręben. lib. 6. De redditibus. Sed nunquid istud regulare etiā quòd qui non obtēperat literis monitorijs teneatur ꝓuidere impetranti de redditibus ecclesię, nec alia pęna possit imponi. Dicas ex quo sine cā iusta contempserunt adimplere mandatum Papę debent puniri in eo in quo peccauerunt. nam ex quo noluerunt conferre prębendam uacantem loco præbendæ prouidet sibi de redditibus, quæ alias conuertentur in usibus canonicorum, nec conuenientior, pœna imponi posset supra de tempori. ordi. literas tamen ad alia posses imponi secundum Inno. cum ille impetrans nullum ius haberet quod probatur per tex. qui non uult isti prouidere de redditibus si beneficium habet sufficiens. Sed nunquid ille impetrans de iure consequitur, hoc scilicet ut prouideatur sibi de redditibus, dicit Innoc. quod sic. quia cum isti canonici hoc fecerunt in prędiudicium impetrantis potest dici quod commiserunt crimen stellionatus quando res debita uni alteri datur & sic accusationē criminalem, uel denunciationem ciuilem poterit intentare

Ipse impetrans , sed tamen caueat sibi quia non obtinebit nisi probet quod malitiosè prębendam alij contulerit . quod tamen difficile est probare cum multas posset habere excusationes . tamen hoc præsumitur malitia.s.si eã post posito mãdato alii cõtulerunt, uel dic sm id quod dictũ est Hosti.distinguens de ista materia dicit, ꝙ si tam conferens quã recipiens faciat cõtra mandatum impetratũ, de rigore iuris talis impetratio irritanda est, & ille remouẽdus nisi Papa in maiorẽ pœnã canonicorũ uelit collationem ratã habere,& ꝙ isti prouideant de redditibus , & sic habebunt utrumq; , ꝙ molestius foret quã si haberent onum solum,tñ ꝙ talis collatio debet de rigore iuris irritari non uidetur,cũ.c.si soli de cõces.præben.dicat ꝙ si collator cõtra mãdatũ Papæ cõferat tenet collatio licet deberet puniri & magis uidentur precasse canonici cõtra Papã quã impetrantem,& impetrans nullum ius habeat in præbenda,nec ad præbendam ita ꝙ dici possit præbẽda affecta ꝓ en. & sic non uidetur ꝙ impetrans de iure habeat talem actionem contra canonicos. ¶Cõsultatio Do. Lapi Abbatis Sancti Miniati prope Florentiam ad eximium V.I.D.Ioannem Andreæ .

S V M M AE.

1 *Capitulo an sede uacante competat uisitatio monialium, quæ episcopo si superesset competere potuisset.*

2 *Ordinariorum appellatione qui uenire intelligantur .*

QVAESTIO CCXCI.

Domine mi uellem declarari per uos super tali dubio. 1 † Capitulum uacantis ecclesiæ Cathedralis uisitare uult monasteria exempta monialium, quæ uisitare posset auctoritate apostolica diœcesanus eps si superesset per cle. j. de sta. mo . attendentes. Quæritur nunquid capitulum possit. Et licet quibusdam uideatur ꝙ sic,per dictã cle.ibi circa princ.dudum per ordinarios,mihi tamen uidebatur & vr cõtrariũ , nisi aliud à uobis reciperem.Quare audacia solita filiali. quæso mi 2 hi,quod super hoc sentitis significare uelitis.Ego. n. † ad hoc moueor , quia nomine ordinariorũ in iure prolato maximè in tali casu debet intelligi diœcesani cum agatur de uisitatione fienda, quæ diœcesano competit de iure cõi de offi.ordi.c.si eps,& c.cum episcopus lib.6..facit bene,de sta.regu.c.unico.§.qm & §.hoc aũt qui duo.§. simul iuncti hoc probare uidentur ubi in eadẽ materia de qua loquitur,ordinarij intelligũtur epi & superiores facit etiã cle.de re.ec.nõ alie.c.uno de sta.regu. ne in agro. §.ad hoc ultra mediũ,& c.sicut unire de excess. præla. Nã in d.§.mãdatur unionẽ fieri prioratuum per locorum ordinarios,& in prædictis.c.si una,& c.sicut unire dr̃ ꝙ per epm debet fieri . Vnde bene vr̃ Guil. de Monte Lauduno dixisse qui glossauit dictã clemen.attẽdentes,& illud uerbum per ordinarios exponit.i.diœcesanos epos,per capitulum uisitare possit sede uacante nondum declarationẽ recepit & scripsistis,in clemen.de hære.c. multorũ. ¶Secundò quia & si nomine ordinariorum ueniat eps,intelligitur tñ de pręlatis nõ epalibus de offi.ordi.c.cum ab ecclesiarum,& c.irrefragabili in prin.de maio.& obe.c.ulti.de iudi.decernimus.Capitula uero ueniunt nomine canonicorũ tm̃,ut in d.c.ulti.de maio.& obe.& de hære.ad abolendã,& clem.multorũ eo.ti.& c.nolentes,& in extraua.Io.22.execrabilis.§.cæterũ. Tertio qa siue eps,siue inferiores ꝓlati in casu. c. attendentes noĩe ordinariorũ intelligant, erũt tñ delegati apostolicæ sedis ut patet ex littera auctoritate apostolica ibi posita , in qua iurisdictione nõ succedit capitulũ, sm elegãter scripta per uos, in d.c.ad abolendã,& de ma.& obe.c.unico,lib.6. Quarto quia & si quando capitulũ sede nõ uacãte haberet iurisdictionẽ uniuersalem possit tamẽ nomine ordinariorũ intelligi sicut alias inferior ab epo , & utitur suo iure principaliter non tñ qñ sede uacante succedit in iurisdictione prelato,capitulum noĩe ordinariorũ debet intelligi in his potissimè, quę ex priuilegio licet corpore iuris clauso ut in casu pñti competunt ipsi uiuenti pręlato. ¶Responsio Do.Ioan.And.super tribus articulis.

S V M M AE.

1 *Officium uisitationis præcipue monialium quibus sit concedendum ut periculum animarum euitetur.*

2 *Præsidẽtes in capitulis, cuius & quãta sint auctoritatis.*

QVAESTIO CCXCII.

Ego Ioan.An. super tribus articulis infrascriptis cõsultus, ad illos rñdeo ut inferius describitur. Protestor tamen ꝙ nisi mandatũ reuerendi mei patris & dñi dñi epi Floren.me arctasset libẽter abstinuissem duplici motiuo.Erat primum ꝙ nouũ cogebar subire studium constõnum.s.quas nunquã studere curaueram.Et si de illis huiusq; mihi dubiũ aliquod ꝓponebatur à querente petebam illã partem constitutionis super qua dubitabat ostendi . Secundo extimabã ꝙ forsan responsioni, quæ de iure fieri debere vr̃ non cõcordat intentio ius nouissimũ statuẽtis, & pp hoc salariũ à principio oblatum recipere recusaui . Sed demũ ut debui deliberaui parere 1 mandato. Quæritur autẽ primo † utrũ uisitatores ordinati in prouinciali . Capitulo monachorũ nigrorũ ordinis sancti Benedicti nuper celebrato auctoritate dñi nostri Benedicti Papæ.12.& constõnum suatũ possint uel debeant uisitare monasteria moniliũ nigri habitus supradicti.Ad hoc respondeo , ꝙ uisitatores prædicti, moniales de quibus quæritur uisitare possunt . Mouet ad hoc quia consiliũ generale,de sta.mo.in singulis,uer. ordinetur & idẽ dicit expresse,& ideo dicit,uer. omnes ibi sequens in si. Cõstat autẽ ꝙ nouæ constõnes Benedicti illa iura non tollũt,nec illis derogãt imo approbãt & exacte obseruare præcipiũt,hoc patet in ß.prnemij,ipsarũ uer.per additionũ & uersi. se. Patet idẽ in rubrica prima de capitulis prouincialibus uer.circa præsidẽtes,& aptatur ad propositum rubrica de uisitatoribus in prin.Prędicta etiam coadiuuat clem. ne agro de sta. mo.in si.facit aperte decre. attendentes dẽ sta.mo.in gl. per hanc vr̃ in cle. Patet per prædicta negari non posse hunc actum uisitationis passiuæ monialibus cougruentem. Item quia hic non sit prorogatio iurisdictionis sed quædã ad iurisdictionem adducitur,& moderantur statutibus antiquis constõnibus,ut expresse dicit ille uer.circa præsidẽtes,hic quæritur de mo- nialibus alijs q̃ nigris.Etsi dicatur constõnem & iura pręcedentia potuerunt uisitare reliquas quale peccatũ esset 2 dicere ꝙ hodie possent.Si tamẽ assisterem dño nostro in materia ista,consulerẽ statui ne tantus cõcursus marium ad religiosas fœminas habeatur, ꝙ illi soli illas uisitare deberẽt de quibus loquitur clemen.attendẽtes.Præsidentes aũt uel uisitatores non uisitarent sed inquirerẽt uel se informaret an singulis annis per illos ad quos spectabat uisitare fuissent quorum negligentiam Papæ nunciare tenerentur sicut & tenentur ad quædam alia nuncianda. Vel si plus placeret statuere ꝙ eo casu ipsi uisitare possent.Itẽ posito ꝙ possent,nũquid pñdentes capitulo possint moniales dicti habitus uel ipsarum conuentum extra dictũ capitulum citare,ut corãm se super sindicos uel per procuratores suos compareant in casibus à iure uel cõstitutionibus præfatis specialiter nõ expressis.Ad hoc respõdeo ꝙ non possunt.Absit enim ꝙ tribunal teneat, uel iudicialiter cognoscat.Est enim ipsorum officiũ absque iudiciorum strepitu intẽdere regulari disciplinæ & reformationi ordinis,ut in c.in singulis,& c. ea quæ, extra de sta.regu.hinc est ꝙ si quas denunciationes faciũt,illas solum ut ministris suis faciant monent,quos ius antiquum,

per

per nouum repetitum præseruet ius diœcesanorum qui-
bus per talia derogarē vř. Et nullus dubitat si cōtra mona
steriū illud inter alia esset q̃sitū de ꝑdictis illos cognosce
re nō posse. Vltra illud allegari possent iura uetera q̃ po-
testatē dabant in moniales de uisitationibus loqui. Est
tamen aduertendū ꝙ cū ius nouū ponit certos actus qui
monialibus nō congruunt, ut ire ad capitula, mittere ad
studia, & his similia nō puto ad cōtributionē expensarū
quæ fierent ꝑpter illa uel similia ipsas cogi posse. & hoc
casu saluaretur illorū assertio q̃ dicunt noua iura loqui
de monachis tantum. ut sic addita ad ius vetus in actu &
monialibus non congruente, sicut nec principaliter nec
accessoriè extendantur ad illas. Primum patet in decret.
ea quæ in fi. & in regula accessorium de regu. iur. lib. 6.

Item nunquid in præfato capitulo posit ordinari ꝙ
præsidentium uel uisitatorum ptās per quemlibet ex præ
sidentibus & uisitatoribus insolidū ualeat exerceri. uel
uni ex prædictis presidētibus uel uisitatoribus certa pars
prouinciæ deputari. ¶ Circa primū de uisitoribus est sciē
dum, ꝙ licet de mente iurium uideať eosdē uisitatores de
putādos ad omnes & singulas Abbatias prouinciæ uisitā
das ut in c. in singulis. §. ordinetur ꝑallegato qđ in una ꝑ
uincia nō est impossibile, nec multum difficile, quia pro
uinciale est capitulum de quo loquitur & hoc dico quia
in his ordinibus quę totam christianitatem concernūt
bene esset impossibile eosdem in biennio totum uisitare.
ut in prædicatoribus, minoribus & similibus. tamen quia
noua constitutio uult in rubri. de uisitatoribus post prin.
quòd nullus pro uno capitulo possit esse uisitator sui
uisitatoris restat quòd si ijdem uisitatores deputantur ad
totum uel singulos ut dicit tex. ipsos uel ipsorum mona-
sterium necesse erit pro tempore remanere non uisitatos.
Sed si non eisdem committantur omnia sed certis certa.
tunc benè erit dicere omnia monasteria uisitari quia uisi
tans, certas uisitabitur non per illos sed per uisitatores
ab alio & ecōuerso. Et sic propter hanc cām receptum est
& seruatum quod displicet ēt abusiue. Nam propter cau-
sam illam sufficerent duæ species uisitatorum, qui uisita-
rent uisitatorem. Sed modo quandoque sunt plura mona
steria quam uisitatores, concluditur ex hoc quòd nedum
fieri pōt sed ēt necesse est certos ad certa deputari. Hoc
ēt aperte patet in c. 1. uer. ubi aūt. & ibi dř, quod si presi-
dentes prouident qui abbates, quæ, & quot, & quoties ec
clesias cathedrales & monasteria & loca uisitare debeāt.
De præsidentibus est sciendum † ꝙ ipsorū ptās durat de
3 capitulo ad capitulum ut respon. 2. uer. reseruato. Ille au
tem constitutiones quādoque dant simpliciter potestatē
ꝑsidentibus ut respō. & uer. ad illos respon. 2. in fi. de præ
scri. studii. & uer. præcauere. & uer. quem quidem de mu
tuis ad fi. uer. non autem de locis non credendis ad sum-
mam in fin. de priui. uer. ad hęc in fin. ne mulieres in fi. &
ꝙ antiquus numerus i fi. Quādoq; datur potestas eis uel
maiori parti respon. & uer. non uenientes. & uer. nihilo-
minus & uer. sanè de studiis in fi. ¶ Quandoque datur po
testas eis uel duobus ex eis de capitulis generalibus ante
fi. uer. præsidentes & de subuentionibus uer. hincq; & de
studētibus uer. a quibus & uer. ad quos ēt ultra medium
& in fi. de pecunia studentiū uer. q̃ si forte de fictis cōtra-
ctibus ad fi. uersi. & túc. & uer. interim de forma iuri uel
fi. de forma uestimentorū in fina. & de collapsis monaste
riis religione in princi. & de collapsis & facultatibus in
princip. Patet ex præmissis quòd in his quæ unus solus
potest non est necessaria commissio. Sed est aduertēdum
quòd noua constitutio multū ampliat potestatē præsidē
tium, ut patet in prædicto. uer. sanè sub prima rubrica.
ubi patet ꝙ præsidentes nō creantur à capitulo sed præsi
dentes dum sunt in capitulo eligunt ipsi uel ipsorum ma
ior pars qui præsidere debeant in futuro capitulo dispo-
nunt de loco futuri capituli. Eligunt etiam uisitare debē
tes usque ad futurum capitulum, quibus dant certos limi
tes potestatis exercendæ quam habent a iure ueteri ut est
dictum. ¶ Constarent autē quòd ius uetus uult ordinata ꝑ
capitulum approbantibus præsidentibus quæ respiciunt
reformationem ordinis uel obseruantiam regularem in-
uiolabiliter obseruari. Si ergo ordinet de his capitulū ꝑ-
sidentibus approbātibus. quòd unus solus aliqua possit q̃
non sunt de his, quæ expresse requirant duos uel maiorē
partē puto quòd ualeat ordinatio. nec uideo quid restat
sic. Sic dico & consulo ego Ioan. Andreæ.

¶ Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Frater minor an possit esse executor, stante constitutio-
ne quòd non: si testator ante factam dictam constitutio-
nem illi commiserit.*

2 *Executio an constitutione superueniente prohibitiua:
censeatur interrupta.*

QVAESTIO CCXCIII.

FActum tale est. Ante constōnem do. Clemē v. quæ
incipit. Exiui de paradiso fratres minores insti-
tuebāur executores istorum, & illa exequeban-
tur. & ita erat cōis opinio & reputatio quòd fratres
poterant hmōi executiones suscipere & sic cōiter susci-
piēbant. Accidit quòd quidā in suo testō pauperes Chri-
sti hæredes instituit, & hæreditatis usumfructū reliquit
uxori & uoluit ꝙ post mortē uoxoris dicta hereditas distri
bueretur iter pauperes Christi talis loci ꝑ guardianū fratrū
minorum. Ante uero mortē uxoris superuenit constō ꝑ-
dicta exiui in §. cupiens. uer. cunque ordinis &c. ubi dř
ꝙ fratres minores sciant sibi interdictū & hmōi execu-
tionibus & dispensationibus se exponant. ¶ †Nunc quæri
tur an dictus guardianus nō obstāte dicta cōstōne posit
exequi testm̄ cum ipsum testm̄ & mors testatoris præces-
serint constitutionem. Et vř quòd posit, ꝑ regulam iuris
factum legitimè & ibi per gl. do. Io. An. & Dy. li. 6. Et quia
constitutio respicit futura, & non pręterita de consti. c. ul
ti. & quia ex cōtrario uoluntas testatoris q̃ summè cōfide
bat de fratre minore fraudabatur contra id. C. de sacros.
ec. le. l. j. & de testa. tuta. Pone quod ille testabatur ꝙ talis
distributio fieret per episcopum loci habens eum ex præ
terita uita suspectum circa talem executionē. Si dicemus
quòd frater minor non posit exequi deuolueretur ista exe
cutio ad episcopum per l. nulli. & l. si quis. C. de epis. &
cle. ut si egrederetur executio personam deputatā cuius
industria fuit electa contra illa iura de offi. deleg. c. ulti. i
fi. & co. tit. is cui li. 6. ff. de arbi. l. in compromissis. ¶ Ad
istam quæstionem faciat nouum casuum similitudo. &
iura illam similitudinem probantia, quæ ponit Io. And.
in quęstione disputata super regula factum legitimè. de
reg. iur. lib. 6. in princi. argumenti, quod incip. circa pri-
mum uideo. Et faciunt etiam iura quę dicunt principiū
considerari debere. ut no. in c. dudum. de elect. & de cen-
si. peruenit. In contrarium faciunt primo iura, quę alle-
gantur in regula factum legitime, ex quibus probať quod
ex superuenienti facto irritatur quod legitime inchoa-
tum est. Iura quę finem respiciunt not. in cap. dudum. in
fi. gloss. magnę. & utraque dicunt quod non solum tem-
pus testamenti. sed aditionis considerandum est ut ff. de
2 hęre. insti. l. si alienum extraneis. ¶ †Item cum in casu
nostro res esset integra. i. nondum inchoata executio nul
lum est inconueniens quod non incipiat exequi obstan-
te noua cōstitutione, quę fratres reddet inhabiles Aliqd
.n. cōceditur re itegra. qđ non cōcedit re nō itegra. ut pa
tet de his quę no. de offi. dele. licet. & ti. seq. c. ul. & de pre
ben. si cui. in fi. li. 6. optimè facit qđ no. de æta. & qua. c. 2
in gl. quod potestas in cle. ubi noua constitutio respicit ꝑ
teritas constitutiones quo ad futuros tractatus & actus
& capitulorū. Sic & hic respicit futuras executiones q̃ nō

dum erant inchnatæ,constõnis. Optimè ẽt facit q̃d no.in cle.1.de testa.in gl.super uerbo deputatis.ubi no.quod illa noua constitõ,quæ de exeutione testamenti tracta respicit executores olim deputatos super futuris gestionibus.& de ui.& hone.cleric.c.2.in gl.de testib.& in cle.1. de sta.monacho.in gl.non dicit.Item facit quia noua constitutio eaiut in uersicu.allegato uidetur ẽt potiùs declaratoria q̃ noui iuris promulgatoria.Videtur mihi standũ primis iuribus. Restat respondere ad contraria. Primo quod non obstant iura in c.factum,posita in fine,quia illi sunt casus speciales & sic respõdetur ad c.dudum.in fi. magnæ gl. ¶Item non obstat.l.si alienum.§. in extraneis quia imputandum est hæredi si non est capax tẽpore aditionis. ¶Item illa inhabilitas redundat in præiudiciũ tertii,& fraudaretur uoluntas testatoris. ¶Item inhabilitas fratrum minorum non prouenit ex defectu nisi uel non. sed quia non decet tales uiros huiusmodi executionibus immisceri.Sed hæc decentia nõ est obseruãda in p̃iudiciũ tam piæ uoluntatis illius.qui secundum communem obseruantiam Guardianum suum executorem instituit.

¶Item non obst.quod dicitur de re integra,quia illa iura loquuntur in odiosis puta in rescriptis iudicialibus uel beneficialibus.Item licet res sit integra quo ad fratres non est integra quo ad testantem,qui de nouo executore sibi grato prouidere non potest. Non obst.glo.quæ incipit quod posteris quia illud non respicit præiuditium tertii sed fauorem diuini cultus. Non ob.de testa.c.uno in uerbo deputatis.Nam quod illa constitutio respiciat futuras gestiones est in fauorem executorum & testamentorum. Sic hæc eadem cõne fauore executoris ne sit cassa uoluntas testatoris respiciat futura.Similè est quod no.de exce. dilecta. Non ob.quod dicitur q constõ noua est declaratoria &c.nam ad illud tenetur ut in simili not.de postu. præla.c.uno in uerbo decreto.li.6.

¶Ex prædictis uidetur posse inferri,q principalis rõ, quæ mouet tenentem hanc opinionẽ est,nè fraudaretur intentio testatoris.Sed cõtra hoc posset opponi sic.Pone quòd Guardianus nollet suscipere hoc officiũ, uel suscepit & postea prohibitus est p suum superiorẽ. & sic deuoluetur executio ad episcopum quem ille habebat su pectũ.quia nõ potest facere quòd leges non habeant locum in testõ suo ut de testa.c.requisisti.Ergo sola frandatio uolnntatis nõ debet esse causa huius transgressionis illius cõstitutionis clemen.§.

¶Hic respondeo q in exemplis positis supra fuit imputãdũ testatori si sibi non prouiderit.quia illi casus sunt quotidiani & frequenter accidentes & omnibus ẽt laicis.Non debebat ergo cogitare hoc posse euenire,& in illo casu debebat inuenire remedium. Sed quod noua constõ statuerit uel facere fratres minores inhabiles ad tam pium opus exequẽdum,hoc uerisimiliter non debuit cogitare. & sic sibi subueniendum est. Ad hoc de iureiur.ueniẽs.ff. ex quib.cau.maio.l.sed si.§.si forte.Sed nullus potest negare hanc partem benigniorem.

¶Item posset forsitan attentari quod sicut clerico cõstituto in sacris,est interdictum officium tabellionis.& tamen si instrumenta conficiat ualent ut no.Ioan.And.post Host. ne cleri.uel mona. sicut.Sic in casu nostro licet Guardianus post constitutionem Clemen.qui se talibus immiscet sit reprehendendus. Si,tamẽ nec superior probibeat, nec epũs nec collega se opponat ut executor. quia ut supra dixi tale interdictum est pp statum suæ personæ & perfectionis regulę non propter uitium,uel defectum, sicut dicimus de epõ qui propter dignitatem suam non debet p se quem verberare etiam intuitu correctionis nec curam pupillorum gerere.29.dis.episcopus gubernationem.86. disti.non liceat.& In alijs exemplis positis de regu.in.potest quis lib.6.In multis iuris articulis sunt aliquæ personæ prohibitę ab aliquo actu si tamen illum actum exercuerint se nemine oppon.ualet quod fit, ut est in milite nè sit procurator in excommunicato nè agat.ff.de procu. l.filius.& de excep.pia.lib. 6.

¶Responsio domi.Fede.ad dominum Vicarium domini episcopi Senen.

SVMMAE.

1 *Verbum iudicare in hac regula quòd filiusfamilias cum assensu patris potest aliquid pro anima iudicare,qualiter intelligatur.*

QVAESTIO CCXCIIII.

1 HAbuistis usque modo bonum intellectum † quod filiusfamil. cum assensu patris potest aliquid pro anima iudicare.quia hoc dicit litera illius capi.licet de sepult.a contrario sensu.Sed quõ intelligatur istud uerbum iudicare glo.non aperuit Nam exponit idem in ultima uoluntate relinquere.Legistæ intelligunt idest causa mortis donare p l.tam is qui. ff. de dona.cau. mor. Nam filiusfami. non potest testari nec legare ẽt de assensu patris.Sed mortis cã donare cuius donationis formam uidere in Specu.de instr.edic.§.porro.in prin.quasi ad fin.tit.& multiplicem differentiam inter legata & donationes cã mortis uide Insti.de do.in prin.in gl.Unde legistæ dicunt quod arg. a contrario sensu non habet locũ ut possit iudicare.i.legare.Sed potest iudicare idest donare causa mortis. Tamen si uolumus inhærere textui illius. c.tam is non poterit solum pro anima sed etiam amicia cã mortis donare. Ego alias scripsi q ego credebã q simplicitas canonica de hac subtilitate non curaret cum relictum,quod fit pro anima sit ad pias causas in quibus relicto ut sciris sunt multa specialia.& text.Sexti libri non consueuerũt esse obscuri.& Benedictus est usus ibi uerbo Generali iudicare.Nam si Benedictus intellexisset de donatione causa mortis quare dixit pro anima. Quare non dicitur simpliciter iudicare,cum secundum.l.tam is possit donare causa mortis,unde nõ sine causa dicit p anima.

SVMMAE.

1 *Capitulum ecclesiæ cathedralis, an sine episcopo possit celebrari contractum precarium*

2 *Contractus qui fiunt ad uitam ad longum tempus fieri dicuntur, & an quasi perpetuò.*

3 *Tempus ultra decennium dicitur magnum.*

4 *Capitulũ ecclesiæ, quare dicatur nõ habere successorem.*

QVAESTIO CCXCV.

1 AD secũdũ dubiũ q est.† An capitulũ ecclesiæ cathedralis possit sine epõ celebrare cõtractũ precariũ de quo loquitur.c.2.& 3.in fi. de præc.x. q. 2. hoc ius ad fin.uer.hæc usus præstatio. Sic respondeo q illud põt facere capitulum. mensam diuisam habena sicut posset unus Rector uel unus plebanus. Quæro ergo an rector, uel prælatus inferior hoc facere possit sine episcopo.& si fecit an episcopus uel idem plebanus, uel eius successor possit reuocare uidetur q hoc facere non possit cum talis contractus qui fit.ad uitam fit ad lõgum tempus. Et quasi dicatur perpetua alienatio. 10.q. 2. c. hoc ius uer.perpetua quoque in glos.& de rebus eccl.nõ alie.nulli in uerbo conditione. Sed ad lõgum tempus, & de loca.cap.2.in fin.& clemen.1.de rebus eccle.non alie.

2 in fin. Nam † magnum tempus dicitur ultra decennium, & sufficit ut possit durare ultra decennium.ut not. de rescri.c.ultimo libr.6.Optimè facit 12. q.2. alienationes in glo. ult. Hinc. est quod Ioan. And. in c.1. de his quæ fi.à

præ.sic dicit ꝙ si eps aliquid dedit precario sine cõsensu
canonicorum, uidetur ꝙ ualebit quia potest qñ uult re-
uocare, de preca.c.si. Credo contrarium quia posset esse
occasio do.Io. And in contrarium facit quod concessio
ad vitã non dẽt dici perpetua concessio uel alienatio,
quia si ita esset deberet in eo reseruari omnis solennitas,
ꝙ tñ non est uerum, ut de his quæ fiunt à præla.c.2. & no
ta.16.q.2.possessiones. Hinc est ꝙ hodie decimæ nõ pos-
sunt perpetuo laico concedi.ut de deci.ad hoc: & tamen
pñt in uitam alicui laico concedi, ut not.eod.tit.quãuis.
Item non põt negari quin in uita cõcedentis locari, uel
concedi possit, ut de deci.ex multiplici in glo.pen. & de
præben.nisi & de transac.de cętero, & c. ueniens in glo.
sic.ff.Item Io.And.in c. ueniens, de testi.super uer. promi
sisset, sic ait ante præsentationem, uel electionẽ, sicut po-
tius non fuisset symonia tñ non ualeret nisi ad uitã remit
tentis, de dona.c.2.de transact. de cætero. Io.And.facit.
16.q.1.c.1.in gl.4.c.1.in gl.1. ibi ad hæredes descẽdant,
& quod no. supra in q.129. quæ incipit quidã prælatus.
Itẽ facit ꝙ no.Io.And.post Host. & Io. Mo. de reb.eccle.
non alie.c.1.super gl.no. quòd in tẽporalibus ibi tacitè,
sic dicẽs & sic excludit tractatũ. Vnde dicebat hoc Host.
& Io.Mo.quòd si pietas cã aliqua possessio ecclesiæ cõ-
cederetur alicui ad uitã, uel aliud tẽpus non est locus so
lennitati, ut 16.q.1.possessiones.2.q.5.c.illud Io. And.In
hoc dubio dicerẽ quòd capitulum, uel prelatus nõ possit
uenire contra, ob hoc solum quod eps non cõsensit, sed
alio modo sic. Puta quod fuit deceptus ultra dimidiam,
uel dolo metu contractus, uel ꝑ restit. in inte. Nã isti ca-
sus conceduntur ẽt si eps consensisset sed successor Ple-
bani non tenetur stare cõtractui ne præla.uic.su. c.ult.&
4 not.17.q.2.alienationes in gl.ult.Sed capitulũ † non hẽt
propriè successorem, quia semper idem Capitulũ est, ut
not.7.q.1.denique in gl.2. Non obst.25.q.9. quisquis de
rebus eccl.non alie. si quis presbyterorum ibi fuit perpe
tua alienatio.& in c.3.de arbi.poterit esse perpetuũ præ-
iudicium, & quia pro debito personali non debuerunt
res ecclesiæ adiudicari.Super c. requisisti, de testamen.

SVMMAE.

1 *Legato de centum, ecclesiæ cathedrali facto, quàm partem & quo iure debeat episcopus de illo legato petere.*
2 *Nomen ecclesia multa significare potest.*
3 *Episcopo legata an debeant diuidi cum sua ecclesia uel capitulo & si sic quo iure.*

QVAESTIO CCXCVI.

1 QVidam in suo testamẽto † legauit ecclesię cathe-
drali centum. Quæritur quam partem habeat eps
de illo legato, & si quam partem habet, qualiter
& quo iura illam partem habeat, præsupposito
quòd mensa episcopi & administratio sit totaliter diui-
sa à mensa capituli, & iste qui legauit non sit parochia-
nus ecclesiæ cathedralis. Et quid si est parochianus, &
2 quid iuris si est alterius diœcesis. † Est nunc sciendum,
quòd illud nomen ecclesia habet multas significationes,
inter aliàs significat, uel accipitur pro capitulo ecclesiæ
cathedralis, de uerb.sign.clerici. Interdum accipitur pro
episcopo, ut de uerb.sign.nouimus, & de hæreti. excõica
mus.2. Interdum comprehendit prelatum capitulum &
illos, qui non faciunt unum corpus cum canonicis, ut de
priui.per exceptionem lib.6.& ibi no.in isto.c. requisisti
in toto c.accipitur pro capitulo ecclesiæ maioris. Vnde
in principio decre. dicitur qualiter fini inter epm & ec-
clesiam diuidenda hic non põt ecclesię includere epm,
imò ut quid diuersum ponitur ab episcopo. Vnde ibi Gof
fredus exponit ecclesiam.i.collegium clericorum, alle-
gat eod. titu. relatum.2.Inn. exponit ecclesiam.i.cathe-
dralem, quasi ecclesiam cathedralem intelligat capitu-
lum. Et uř ꝙ in toto cap. illo.ecclesia accipiatur, ut quid
diuersum ab episcopo, aliàs esset intricatio, & repetitio
unius & eiusdem. Contra id de elect.in Genesi. & est si-
mile quod dicit Ioan. An.de notario & instrõ de fide in-
stru.cum Io. post Inn.ubi tractat an per duos testes repro
betur instrm eius in uno casu in c.requisisti circa princi-
pium uer. quemadmodum uideatur episcopus compre-
hendi sub uocabulo ecclesię nisi testator relinquat ecęle
siæ, ita quòd eps nil habeat, tunc ex mente testatoris epi-
scopus non includitur. Et si dicatur si episcopus compre
hendatur quare ergo habet partem in illo legato. Respõ
deo non habet partem ut legatarius, ut sic petat actione
ex testõ, sed habet canonicam, quam petit cõditione ex
canone hoc est quod dř ibi, non põt generalem constitu
tionem canonis immutare. Ad propositum ergo uenien-
do si dicã ꝙ noĩe ecclesię intelligat eps, & capitulũ ac si
expresse dixisset, relinquo hoc epo & capitulo, tunc epi-
scopus habebit dimidiã, & capitulũ aliã dimidiam.ff.de
usufr.accres.l.si quis Titio. Et facit quod no.Inn. & Host.
de exces.præla.in c.1.de ap.a collatione lib.6. in nouel-
la. Vnde tantã partem habeat episcopus in conferendo,
quantã totũ capitulũ, & isto casu habebit eps canonicam
portionẽ de dimidia capituli, ac si à principio dixisset re
linquo capitulo, nã ex quo capitulũ hẽt mensam distin-
ctã ab epo censetur quasi una ecclesiastica persona. Hinc
est ꝙ pro pertinentibus ad mensam suam agit sine epo &
uacante sede currit sibi præscriptio, ut solet recitari de
rescrip.edoceri de restit.in inte.c.1.in fi.& ꝓcurabit epm
uisitantẽ de censi.c.1.lib.6.& interponet auctoritatẽ alie
nationibus quas facit capitulum, ut no. de reb.eccl. non
alie.c.1.in gl.econtra lib.6.in nouella. Vnde sicut eps hẽt
dimidiam cõicandam cum suo capitulo, qñ relinquitur
sibi & capitulo, de dimidia capituli hẽt canonicam, quã
non cõicat capitulo suo, ut legitur in c. requisisti, & no.
Host.& recitat Io.An.in nouella. Sic qñ relinquitur ca-
pitulo, uel capitulo & epo de parte capituli habebit ca-
nonicã portione, non ut legatarius sed conditione ex ca
none. Si uerò dicimus ꝙ noĩe ecclesiæ intelligatur capi-
tulum, tunc eps habebit canonicã tñ conditione ex ca-
none, & si pręscriptum est contra eum nil habet de præ-
scrip.de quarta. Quid dicemus, Respondeo attendendã
esse mentem legantis, si non appareat, attendendum est
quid uulgaris locutio intelligat, quid habet cõis intelli
gentia, quid consuetudo fuerit in his casibus interpreta-
ta, & illud sequendum est de uerb.sign. intelligẽtia cum
duobus.c.se.de consue. cum dilectus desponsa. ex literis
cũ si. His oibus cessantibus uř ꝙ eps hẽat dimidiã ut le-
gatarius, & canonicam in dimidia capituli, ut dixi s. Sed
nunquid capitulũ habebit partẽ aliquã de illa dimidia
episcopi. Ita uř ut in hoc capitulo in pluribus locis. Ergo
si capitulũ canonicã hẽt de dimidia episcopi, & episco-
pus habet canonicam in dimidia capituli, ergo una sola
fiat diuisio de relicto facto ecclesiæ cathedrali, ut episco
pus hẽat dimidiã, & aliã dimidiam hẽat capitulum, ergo
frustra s dictum est, s. ꝙ episcopus habet dimidiam capi-
tuli & conditione ex ea nonne habeat canonicam. Ad
tollendum hoc, quæro quo iure de relicto facta episco-
po habeat capitulum partem cum mensa sit distincta, qa
de significatione uocabuli, nomine episcopi non uenit
capitulum immò sunt diuersa. Vnde dicit rubrica de his
quæ fi.a præla. sine con.c.& alibi dicitur episcopus fa-
ciat hoc de cõi sensu capituli, ad hoc facit quod no. de
æta.& quali.c.2. in glo.cathedralis in fin. in clem. Item
minor non recipit canonicam de relicto facto maiori,
quia canonica petitur a maiori de relicto facto subditis,
ut in hoc cap. requisisti, in fin. Ad hoc respondet Host.
quod istud c.debet intelligi in fi.quod omnia bona aliàs
sint communia inter episcopum & capitulum, ut de reli-

cto facto a parochiano ecclesiæ cathedrali. Nã dicit ipse
ꝙ delegato facto epõ ab eatraneo capitulum non habet.
Vnde Ioan.And.in princ.huius c.post cum sic dicit super
uer.testator parochianus.s. eclesię cathedralis quo ad ca
nonicam Episcopi Io.And.& Host. quasi dicat Host.capi
tulum habet partem in legato epõ, non ut legatarius sed
recipit hoc ut alia ecclesia parochialis recipit canonicã
de relicto facto per suum parochianum. Sed examine-
3 mus ista caempla posita per Host. † Nam dicit ꝙ pôt hoc
intelligi qñ omnia bona sunt cõia. Certè nõ uř hoc pro-
cedere.nam si omnia sunt cõia, quid ad nos qũo relin-
quatur. & cui,& ad quid fieret diuisio. si omnia remane-
rent cõia.Si uolumus sustinere eaemplum Host. sic possu
mus respondere obiectioni, uidelicet ꝙ posito ꝙ omnia
sint cõia. nihilominus fiet diuisio ad usum.Eaemplum in
Abbatia Sancti Petri ubi conuentus non habet mensam
distinctam, & tamen quo ad usum aliqua pro sustenta-
tione conuentus & uestiarijs monachorum. Item ubi bo
na capituli non sunt distincta per præbendas, tñ quo ad
usum, & pro uestimentis plus deberet percipere de com
muni sacerdos acolitus, ut solet dici post Inn. de const.
cum omnes.& de maio.& obed.statuimus.Item sm Host.
ut dixi supra potest intelligi hoc capitulum de relicto ꝑ
parochianum ecclesiæ cathedrali. Examinemus hoc di-
ctum,capitulum ecclesiæ cathedralis habet parochiam.
Parochianus istius parochiæ eligit sepulturam apud fra-
tres,& reliquit episcopo,quo iure capitulum tanquã ec-
clesiæ parochialis debet habere canonicam. de relicto
facto episcopo. Nam secundum ueram opinionem eccle
sia parochialis debet habère canonicam de relicto illi
ecclesię.ubi quis sepultus est.Sed Host.forte dicit hoc ha
bens respectum ad opinionem suam quam notat de se-
pultu.ca.j. quæ opinio non est communis nec seruatur.
Concludendo ergo secundum hanc lecturam Host.dicẽ-
dum est ꝙ si mensa est diuersa, & relictum fiet non ut a
parochiano ipsi episcopo, ꝙ capitulum nil debet habere
de relicto facto episcopo. Vnde si consanguineus relin-
quat episcopo.tunc erit proprium ipsius episcopi. ita ꝙ
de illo poterit testari sicut de re propria. Si uero relin-
quat extraneus tunc erit illud episcopi tantum.i.mensæ
episcopi,& non erit communicandum cũ capitulo. quia
Capitulum appellatione episcopi non comprehẽditur.
nec ut Capitulum petat,quia minor non leuat canonicã
a suo maiori.Si uellemus tenere quod appellatione epi-
scopi comprehendatur ecclesia.i.capitulum. tunc de le-
gato facto episcopo,capitulum uel legatarius habebit di
midiam.Sed instemus relinquatur episcopo centum. Ca
pitulum secundum hãc opinionem habebit quinquagin-
ta ut legatarius.Sed certè episcopus uellet de isto legato
canonicum puta 12.cum dimidia. Nam episcopus debet
habere de omni relicto canonicam,ut in hoc c.requisisti
in fine. Certè istud non potest negari, ꝙ quandocunque
fiat relictum siue episcopo,siue ecclesię, siue capitulo.Ea
quo præsupponis capitulum capere hoc uoluntate de-
functi ea significatione uocabuli episcopus debet habere
canonicam.Sed capitulum de relictis factis episcopo nũ-
quam possit petere canonicam. Si ergo de relicto facto
episcopo capitulum aliquid consequatur, ut legatarius
de isto legato episcopus habebit quartam.

¶Federicus de Senis Perusij.

S V M M AE.

1 *Eaecutor literæ gratiosæ an mortis concedentis desistat à processu capto,uel si perseuerabit.*
2 *Monachatus an dicatur beneficium.*
3 *Mandatum super beneficio uacaturo quare sit odiosum non super uacante.*

QVAESTIO CCXCVII.

LEgatus concessit alicui literas ut reciperetur in
monachum cuiusdam Monasterij dato executore
ad compellẽdum,qui executor fecit processus sed
antequam reciperetur mortuus est legatus, nun-
quid executor poterit procedere non obstante c.præsen
ti.de offi.lega.lib.6.

¶Dominus Petrus de Tudetto.

1 ¶†Credo ꝙ dictæ literæ, & processus facti per dictũ eae
cutorem. uirtute dictarum literarum eapirauerunt per
mortem legati.Et est ratio quia per tales literas, & pro-
cessus non pôt dici fuisse processum ad collationẽ uacan
tis beneficij sicut uř requiri per dictam decre. nam talia
faciliter eapirant.facit de conces.præb.c.si.lib.6.Ista cir-
ca præsens dubium credo,semper uera decisione salua.

¶Federicus de Senis.

¶In casu nrõ non pôt uacare beneficiũ, quia in Monasterio
non est numerus monachorum.ut de præb.dilecto. Item
consideratis an in monachatu recipiendo sit ambitio.

¶Prędictus do. Petrus.

¶Ego bene cogitaui si poterã uidere differentiã inter hmõi
concessionẽ literarũ,& de reseruatione.De qua in dicto
decre.uř quam uidere non potui nec possum. Nã ut mihi
uř licet decretalis illa exprimat, ꝙ dẽt esse processum ad
collationem beneficij uacantis idem credo quod debet
esse processum ad collationem beneficij de nouo creati.
Nã illud uř dicta decr.principaliter & necessariò ponde
rare.uidelicet ꝙ sit ad collationem processum. Sed ideo
illud de uacante exprimit.q.ut plurimum super talibus
beneficijs consueuerunt tales reseruationes & mandata
fieri.Nam ubi non est processum ad collationẽ,quia non
contulir,sed mandat conferri.non potest dici per talem
grãm ius quæsitũ in re, sed ad rẽ. quod qdẽ ius expirare
uř.Nec credo monachũ aliquid noui iuris in isto casu in-
ducere,quia licet in monacho posset dici,ꝙ cessat ambi-
tio.tñ dictũ monachatum dictarum literarum, quæ iam
expirauerunt non potest petere tanquam sibi debitum.

¶Dominus Hermanutius ad idem.

¶Credo ꝙ eaecutor post mortem legati non possit ꝑ ꝑall.
c.pręsenti ibi quorumcunq; beneficiorum &c.Quod hoc
sit uerum ostenditur sic.Ratio illius decre.præsenti, fuit
ut præiudicaretur ordinariæ potestati. ut ibi no. in glo.
hoc patet circa fin. quæ ratio est communis in monacha
tibus.& in alijs quibuscunq; beneficijs, sicut ergo est in
eis eadem ratio, sic in eis eadem iuris dispositio.
2 ¶†Præterea monachatus dř beneficiũ large sm Arch. de
ele.quia sæpe li.6.& pèr Inn.de simo.dilect.2.si est bene-
ficiũ nedũ mens prout dictũ est supra.Sed & uerbũ decr.
uř in monachatibus locũ hẽre.ex quo non est processum
ad collationẽ ante mortẽ legati.nec est curãdũ de uerbo
reseruationis, sed ordinariæ intendit. & de hoc indicat
uerbũ declaramus ibi positũ. Dñs meus Io.And. in c.præ
senti.in gl.hoc pôt esse in fi. dicit postquam grã non erit
facta sed facienda ẽt re nõ integra eapirat eapirãte lega-
tione,& in hoc mandatũ legati differt a mandato Papę.
Itẽ in eo quod dicit ꝙ per tales reseruationes præiudica
tur ordinariæ ptãti, sed per mandatũ Superioris de quo
quæritur factã inhibitionẽ per eaecutorem datũ ad com
pellendum præiudicatur ordinario.ut de concess. præb.
si soli lib.6.Quod legatus possit interponere decretũ.&
ꝑ consequẽs executor datus ab eo probatur de preben.si
apostolice.An uero liget ignorantes.no.in nouella post
Inn.& Compo.& Archid.Item si eapirent literæ legato-
rum qõ reseruauit, quæ sunt fortiores. & per eas ligatur
manus ordinarij,& multofortius debent expirare literę
minoris efficaciæ.ad hoc ẽt facit quod no. Io.And.in no
uella in prædicto c.post Archi.& Io.Mo. in fin. ubi dici-
tur quod ex quo per tales literas ius non est creatum,sed

creandū sublato principali, f. legato & officiū executoris ab eo dependens expirare debet. Sed cōtrafacit qđ not. Io. And. in eo. c. in glo. ubi decre. ꝙ si ordinarius dedit exe cutorē ad conferendū beneficiū uacās. q. executor lireris receptis ante factā collationē primo sciēter cōtulit secū do ipse ordinarius dicit primum potiorē sm Steph. ac in proposito ubi in ecclesia uel monasterio nō est certus nu merus canonicorū uel monachorū ibi nō pōt beneficium uacare, sed est in potestate Capituli & per cōsequens le gati, creare de nouo & sic uidetur paria beneficiū uacans & beneficiū posse creari de nouo. Hinc est ꝙ promissio de bñficio uacaturo est illicita & tñ promissio de beneficio uacāte nō est illicita. licet. n. afficiat. no. Io. And. de conc.
3 pb. c. 1. i nouella. ¶† Ex his igitur arguii ꝙ fauorabilius est mandatū legati factū sub beneficio uacāte ibi. uel ad quod creari potest, quā super beneficio uacaturo. Sed contra de præbēdis. si cui. quæ decre. loquitur quādo Papa mādat be neficiū uacās cōferre alicui. & tamē talis gratia expirat re integra. & res non dr̄ esse integra in legato per solos processus & ibi no. per c. præsenti. itē decreta. præsenti pō derat collationē beneficij. Si nolumus tenere secundā par tē. dicas ꝙ quādo Papa uel legatus mādat beneficiū cōfer ri uacās uel quod creari potest de nouo, ut in casu nostro re nō integra esse per processus cōsuetos, siue in mādato Papæ siue legati. & illud quod in gloss. dicitur in c. si cui ꝙ talis processus nō facit dici rē nō integrā in legato, ha bet locū quādo legatus facit reseruationem de beneficio uacaturo. hoc est quod dicit ibi Ioan. And. in nouella dū dicit ꝙ reseruationes legatorū sunt odiosæ. Itē nota. cap. præsenti. dum dicit si non est deuentum ad collationem. quia intelligitur quando à principio facta fuit reseruatio de uacaturo ita ꝙ initium talium litterarū fuit odiosum. sed certè mirabile uidetur hoc, nam si legatus reseruauit, & postea durante legatione uacauit beneficium, & peti tum fuit per impetrantem ab executore ut conferret sed anteꝗ fieret collatio expirauit legatio expirat mādatum legati. Quare non debet exprimere si mandauit conferri beneficium uacans & ante collationem expirauit legatio certè ratio diuersitatis non uidetur efficax posse reddi.

Dicamus igitur ꝙ litteræ grossæ nou de simplici iusticia legatorum, quorum iurisdō non est naturalis, & fauora bilis ut aliorum ordinariorum. ut no. cle. ij. de off. ord. ex expirent expirante legatione, ex quo non fuit processum ad collationem. uel receptionem, licet processus fuerit fa ctus ut in c. præsenti.

Allegationes domini Iacobi de Appi.

SVMMAE.

1 *Inhabilis ad testandum, consequenter inhabilis est, ad codicillandum.*
2 *Inhabilitas testandi quibus perimatur casibus.*
3 *Vltima uoluntas filij, an uoluntate & consensu patris sit exequenda uel iudicanda.*

QVAESTIO CCXCVIII.

QVoniam uarietas non in sermonibus sed in radi ce rōnis consistit ut ff. de legi. l. scire. C. de præci. impe. offe. l. fin. de uerb. signifi. intelligentia cum materia sua. Iccirco cum paucis legibus agamus accedar ff. ad legem Aqui. l. ita uulneratus in fi. factum ex quo ius oritur. l. seruus. C. de condi. & demon. sub compendio in ferendū duxi, qđ est, tale. ¶ Comitius olim Ioannis exiftēs in ptāte sui patris relinquit de consensu & uoluntate dicti Ioannis patris sui certas pecunias seu quantitates pecuniæ distribuendas pro anima dicti Comitij. Nunc quæro an ta lia relicta mereantur executioni mandari post morte dicti Comitij. Et breuiter allegat. & assertiue describitur, quod talia relicta executioni mandari non merētur. Certum est
1 quod† inhabilis ad testandū, est per consequēs ad codicillā dū. ut l. 2. §. furiosus ff. de iur. codicil. & l. cōficiuntur. §. co dicilli, cū similib. Sed certū est quod filiusfami. in ptāte exi stens non potest testari. ergò nec ꝑ codicillos relinquere. ut insti. quibus non est per. c. fa. te. in ptin. & C. qui testa. fa ce. pos. l. nemo. & eo. ti. l. senium cum sua materia.
2 ¶† Nūc est uidendū an dicta inhabilitas perimatur. quia re linquitur pio loco uel piæ cāæ. & est certū ꝙ nō, ut C. de sacros. eccl. l. j. & no. ibi. Nūc est uidendū nunquid cōsen sus & uolūtas patris perimat dictā inhabilitatē, & est, certū quod nō ut ff. de testa. l. qui in ptāte i princi. & l. tam is de mor. ca. do. cū materia sua. Nūc restat ad quædam, quæ pos sunt in contrariū elici respōdere. Et primo nō obstat quod dr̄ de donarione, quæ prohibita est inter uirū & uxorem. & tamē si maritus donat uxori. ut det Deo ualet, & tenet do nario. ut l. si sponsus. §. cōcessa. ff. de dona. inter uir. & uxo. nā non est illa rō. quia Deo detur. sed ratio illa est. quia ad inefficacitā donationis inter uirū & uxorē. duo requirūtur integraliter s. quod donās efficiatur pauperior, & donata rius locupletior. quorū si alterū deficiet donatio nō impe ditur, ut in prælle. §. concessa. & §. si quis rogatus. & per Arch. in summa de dona. inter ui. & uxo. §. prohibemus. hic est, qđ si uir emerat unguēta. & per eius mortē donet uxo ri. donatio impeditur. ut l. ꝙ autem. §. j. ff. de do. inter ui. & uxo. cum materia ratione præmissa.

¶ Item non obstant iura, quæ dicunt ꝙ in talibus relictis ces sat falcidia auc. sed cū testator. C. de falci. & in aut. de ec cle. ti. §. si aūt hæres, nec canoniæ portio deducitur. ut de testa. c. si. tum quia non tangunt casum nostrum. tum qa in non exceptis regula firmatur. Cum ergo nil dicat de filio fami. quod talia possint relinquere igitur in casibus nō ex ceptuatis regula firma manet ut ff. de fun. instru. l. quæsitū. §. idem & in aut. de non alienan. §. ut autem columna secū da cum materia.

¶ Præterea uideo, ꝙ in testō militis cessat falcidia & tamē re mouetur inhabilitas testandi per militia. ut C. qui testa men. face. pos. l. nemo. & ad legem Falci. l. in testamēto.

Item non ob. quod dr̄ ꝙ in talibus remittatur numerus te stiū. quia sufficiunt duo uel tres testes. ut de testa. cum oēs & c. relatā cum simi. qa multi sunt casus, in quibus remit titur numerus testium, non tamen personæ inhabilitas ut l. diuus C. de mi. test. & c. ti. milites. & tamen personæ inha bilitas non remittitur extra casus spāliter concessos. ut C. qui testa. face. pos. l. licet cum similib. ¶ Priuilegiatiuē & singulariter inducta uelut exorbitantia iure non sunt extra suos casus & terminos ꝓrogāda, ut de regu. iur. quę a iure communi & c. ꝙ ob gratiam lib. 6. & ff. de legi. ꝙ uero cum materia.

¶ Item nō obstat. de sepul. licet. §. quis li. 6. qđ c. fuit mihi al legatū pro casu in tali qōne. Sed reuera nec ꝑ tex. nec ꝑ argumento ualidè potest adduci. qđ sic ostendo. Certū est, ꝙ iuriū est uitanda correctio ut in aut. qui. modis natu. ef ficiun. sui. §. tribus. de elec. cum expedi ar li. 6.

¶ Ita ubi ar. a ꝯtrario sensu est tale, ex quo resultat iuriū con trarietas, tale argumentum non procedit. ut l. conuenti culam. C. de episc. & cle. & l. nemo. C. de iuris om. iudi.

¶ Item uerba abnegatiua non conferunt ut l. Titio §. si sem per propter uitanda. & l. cum tale. §. fallam. ff. de condi. & demon.

¶ Ex his concludo ꝙ In dicto. c. uerbum iudicare prout refer tur ad donationem cā mortis resultat consonum iuri cōi. & ꝓcedit argumentum a contrario sensu qđ est ualidum. ut ff. de do. cau. mor. l. tam is. & l. j. §. huius rei. ff. de of. eius cui man. est iurisd. & l. in possessione. §. qđ dr̄. ff. ex q. cau. in pos. ea. & tūc non tangit casum nostrum, prout uerò re fertur uerbum iudicare ad relictū per modū ultimæ uolun

 tatis.

tatis,& túc uacat ibi argumentũ à cõtrario ſenſu tãquã iuri
contrariũ,ut præalleg.iuribus & ſubauditur túc uerbũ ma-
3 ximè, quaſi †nec ſine uoluntate patris poteſt filius iudicare
per modũ ulti mæ uoluntatis Sed electio ſepulturæ de uolũ:
tate patris procedit,nec eſt mirũ ſi ius canonicũ determine
tur per ius ciuile ut accedat de teſta.ſi hæredes,quod.c. de-
terminatur per §.ſi quis in aut.de hære.& fal.unde ſumitur
aut.hoc amplius cum materia.C.de his quæ pe.no.
¶3 Patet igitur à principio accedẽte patris cõſenſu relicta per
filiũ nõ fore executioni mãdanda,& longè minus in noſtro:
themate cũ dicatur exactis,nõ à principio ſed ex poſt facto,
patris acceſsiſſe conſenſum,ut accedat.C.de bo.quæ libe.l.
fi.in prin.& qđ dr̃ de re.iu.nõ firmatur lib.6.ff.eo.tit.qđ ab
initio cũ ſua materia. Hinc eſt ꝙ pactũ nedũ licet ab initio
appoſitũ iuxta ueſtitũ cõſeruetur ſoitũ, tñ ex interuallo &
poſt factũ ſecus,ſicut cõditionalis inſtitutio de filio ex poſt
facto exhæredato nõ ſuſtinetur de iure,ſed ſimul ſubſtine-
tur,& de iure procedit,ut.C.de inſti.& ſubſti.ſub cõditio.ſi
pater,& ibi not. Meo iudicio ſolum eſt inſiſtendum cir-
ca intellectum iſtius capi.licet de ſepulturis,libr.6. In quo
quidem c. ſm allegationes præcedentes nõ hẽt locum ar-
gumentũ à cõtrario ſenſu,uel ſi hẽt locũ intelligatur iudi-
care pro donatione cauſa mortis, ut ſic corrigatur qđ no.
in l.tã is ubi ,no. ꝙ nec codicillari nec legare põt filiusfa.
Sed vr̃ mihi ꝙ bene latius ſenſerit in fauore aiarũ, ut uerbũ
iudicare accipiatur pro relicto in ultima uolũtate ſi enim
ſenſiſſet,ut de deci.ad audientiã. Itẽ cum exceptio firmetur
per regulã,ut in d.§.ſi aũt,de põ alie. & no.ſatis per Dy. de
re.iu.ſuper rub. ad fi.li.6.& in d.c.licet accipiẽdo à cõtrario
intellectu, qui ibi ſumitur in uerbo ſine patris aſſenſu: ut
patet de his quæ fi. à pla. cum apoſtolica in fine. Dicat qđ
filiusfa.pro aia iudicare põt de caſtrenſi peculio. & in illo
uerbũ iudicare accipiatur in quocũque iudicio legato uel
cã mortis donatione. Sequitur ut uera ſit exceptio,quòd.ſ.
intellexerit ꝙ ponitur pro relicto, & forte hoc uoluit. Ar-
chi.& no.Io.An.qui exponũt iudicare. i. in ultima uolun-
tate relinquere, ut ſic uerbũ iudicare ſimpliciter, & indefi
nitè poſitum generaliter intelligatur & pro hoc faciunt
iura,quæ fauent talibus iudiciis.ſ. allegata.¶Itẽ iu aſsiguã
do drĩas inter legata & donationes cã mortis, fortior vĩ
donatio,q̃ legatũ,nam ſm quoſdam in donatione requiri-
tur traditio. Item donatio põt fieri ſubſtituto,ergo,ſi filiusf.
poteſt ꝙ plus eſt ergo & ꝙ minus, & quia in effectu modi-
ca differentia eſt,ut.C.de do.cau. mor.l. ſi. in fi. ideo Hoſt.
in ſumma eo.tit. §. 1. ĩn fi.cũ aſſignaſſet drĩas inter iſta duo
quæ aſſignant legiſtæ. Dixi ergo non curo inter hæc ma-
gnam drĩam aſſignare. Et credo quod canoniſta qui uitio-
ſas ſubtilitates aſpernatur, ut de iudi.dilectus, & de do. &
contu.c.1.cũ ſuis glo.hanc partem tanq̃ benigniorem, &
Deo magis acceptam ſequi debeat & hoc idè magis placet
mihi præcipue,ſi in fine inſtrumẽti illius iudicii dicitur ut
ualeat iure cuiuſcunque ultimæ uoluntatis cum donatio
cã mortis ſub ultima uoluntate comprehendatur, ut pro-
batur in l.tam his, & probatur.C.de condi.inſti. l.ultima
in fi. præcipue ſi in dicto inſtrumento ſit mentio de mor-
te, per id qđ habetur.ff.eo.l.1.& 2. & præcipuè ſi ille filius
non hẽt deſcendentes uel collaterales. Nam ſi ſolum patrẽ
qui alias ſibi ab inteſtato debeat ſuccedere conſentiendo
ſibi potuit præiudicare,de dona.paſtoralis,tñ licet ſic uidea
tur non auderem conſulere cum eo.quod dñs Ioan.And.in
nouella ſuper vi.in ca.de teſt.in prin.ſuper uerbo patet di-
cit ſic factum.Nam ſi in alterius poteſtate fuiſſet,etiam non
teſtari potuiſſet.ff.eod.tit.l.qui in poteſtate,inſti.quibus nõ
eſt per.fa.te.in princ. etiam patre permittente, ut ubilibet
eo permittẽte donare poſſet cã mortis,ut.ĩ.ti. 1. c. pe. non
ponã caſum nouũ ſed qđ loquit in caſu illius.l. ff.de dona.
cau.mor.l.tã is,ſic poſsit donare cã mortis,ut.ĩ.tit. 1.c. pe.
hẽtis ergo uidere an uerba illi'.l.donationẽ.cã mortis indu
cãt,q̃ ſub uocabulo ultima uolũtate cõprehendi põt ut ĩ dixi.

SVMMAE.

1 *Stãte ſtatuto quod pro rebus & creditis ſoluatur gabel-*
la, an creditores tencãtur denũciare ſingula nomina ſuo
rum creditorum.

2 *Producẽs inſtrumẽta debitorum an dicatur dare nomina*
debitorum.

QVAESTIO CCXCIX.

Dominus Peruſij uolẽs, ꝙ pro reb. & creditis; quę
qs hr̃et.ſolueret collectas ordinauit, ꝙ qlibet bo-
na ſua,& credita & debita, & noia debitorũ aſsiga
ret officialib.cõis Peruſij ad hoc deputatis. ſ. ad li-
1 bratũ, & cataſtrũ faciendũ† mõ Brutus Federici hñs duos
debitores ſibi inſol.obligatos tpe debiti aſsignauit ſe de-
bere recipere ab uno de dictis debitorib. quãtitatẽ ſibi pro
miſſam, & dictus talis debitor in ſuo cataſtro & libra idẽ
po ſuit, ſcilicet ſe eſſe debitorẽ d. Bruti in cẽtũ.dicto Bru.
fuit facta aſsignatio pro dicto debito qđ recipere debebat,
hoc facto dictus Brutus creditor petiit debitũ ab alio cor
reo cõtra quẽ nõ aſsignauit, & d. debitor nihil ẽt dixit in
aſsignatione ſua de dicto debito, excipit dictus debitor ꝙ
in dicta aſsignatione nõ eſt nominatus,&ꝙ nõ dixit in ſua
aſsignatione facta in cataſtro,ſe debitorẽ dicti Bruti,& di-
ctus Brutus creditor in ſua aſsignatione non dixit ſe credi-
torem dicti obligati.

¶Quod nõ ualet quia nõ fuit aſsignata. Replicatur quod poſt
quã unus de debitoribus fuit aſsignatus,†& in aſsignatione
fuit dictũ qđ ipſe Brutus eſt creditor Brugati,qui erat unus
de dictis duobus debitoribus inſolidũ obligatis, ꝙ ſufficit
quia cõſiderato effectu noluit ſtatutũ ſeu ordinamẽtũ pro
tali debito creditor haberet librã, & ſolueret collectam &
hoc factũ eſt. Itẽ quia interruptio facta contra unũ de debi
toribus ualet contra omnes. Iura nõ allego uobis quia uo-
2 bis nõ ſunt.Itẽ†ſi dono uobis inſtrm̃ uideor donare nomina
debitorũ.Itẽ quia allegatur dolus nõ aſsignãtis.qui proba
tus nõ eſt per teſtes,quia teſtimoniũ omniũ fuit per uerba
negatiua per inſtrumẽta nõ eſt facta probatio quo iure ful-
ciatur ſcripta,per tres tabelliones,neſcio legẽ uel glo. quæ
hoc dicit.Modo quæritur quid iuris in dicto puncto,& quæ
ſunt partes iudicis in executione dicti inſtrumenti.

¶In Chriſti nomine amen.

¶ Habito ſuper præmiſsis ſtudio diligẽti.Videtur mihi ꝙ cre-
ditor non debeat incurrere pœnam ſtatuti ſi aſsignauit de-
bitum, & nominauit unũ ex debitoribus inſolidũ obliga-
tis. Primo quia mens ſtatuti ſeruata eſt, qđ uoluit proui-
dere Reipublicę cõtra occultãtes facultates ſuas,nã in caſu
noſtro non intereſt Reipublicæ, an creditor habeat plu-
res debitores ſuper eodẽ debito, necnè, cũ illud debitũ ei-
dem creditori ſit cataſtratum. Scđò manet ratio, leg. ulti.
C.de duo.reis,& de cõſti.trãslato, cũ ſuis gl. Tertiò qa qui
unũ dicit & exprimit oĩa exprimit, & dicit quæ conclu-
duntur in illo uel dependent ad ilud,ff. qđ met. cau. l. 1. &
de offi.delega.c.cũ ſuper. Itẽ ſi ius creditoris eſſet amiſsum
quo ad debitorẽ non aſsignatũ fieret pϳudicium creditori
ẽt in eo in quo non peccauit ſcilicet quo ad debitorem aſſi
gnatũ,nã liberato uno ex debitoribus ſit pϳudiciũ credito
ri in totũ uel in ptes quo ad alios debitores,ſed creditor nõ
poſſet credere iure ſoluenti cõtra debitorẽ, iuxta id quod
uo.de duo.reis.l.1.Melius eſt ergo quod pp ius conſerua-
tum creditori, qui unum ex debitoribus correis inſolidum
aſsignauit,conſeruetur ſibi ius quo ad alios correos, quam
propter ius commiſſum ex perſona debitoris non aſſigna-
ti pereat ius creditoris quo ad perſonam debitoris, quem
aſſignauit ar.ad hoc. ff. de libe. & poſthu.leg.ſi ita,& opti-
mè facit de præben.c.antepe.lib.6.Qñ enim diuerſa ad di-
uerſa diuerſis reſpectibus emergunt id eligendum eſt,quod
minus in ſe captionis habet. ff. de regu. iur. quatenus, de
offic.

offic.delega.c.3.lib. 6. Dico ergo rat innibus supradictis quod iste satisfecit statuto & menti eius. Preterea statutum mandans nomina debitorū exprimi in numero plurali loquens, retulit se ad pluralitatem debitorū ut sicut sint diuersa debita, sic dicet si & plures debitores, ad litterams facit de priuileg. ut priuilegia ad fin. Et ita credo & consulo ego.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Inhibitio canonicè facta non potest extendi ad futura.*

2 *Debitor qui iurauit non contrauenire instrumento, non debet audiri contraueniens, nisi prius absoluatur à iuramento.*

QVAESTIO CCC.

Factum tale est. Debitor promisit soluere centum creditori ad suam petitionem & terminum, qui confessus fuit semper habuisse mutuo à dicto creditore, & recepisse, & iurauit ad sancta Dei euangelia prędicta uera esse, & perpetuo tenere, attendere, & obseruare, inde confecto publico instrumento post tēpora creditor petiit executionem dictę chartę in curia seculari contra debitorem prædictum, & ab ipso debitore petiit dicta centum quo debitore contumacæ existente dictus creditor impetrauit à iudice seculari licentiam pignorandi & grauandi debitorem prædictum.

¶Postquam dictus debitor creditore non citato à diœcesano epo, uel eius uicario impetrauit literas inhibitorias ad iudices seculares quatenus procedant ad executionem dicti debiti petendo se absolui à iuramento prædicto ex eo, q dicit promissionem & instrumētum prædictū esse & fuisse usurarium, & satisfactum esse eidē creditori de uera sorte, per dictum uero creditorem opponitur cōtra dictum debitorem, & eius petitionem & literas, quod ipse debitor super prædictis audiendus non est, & dictæ literæ sunt reuocandæ, obstante dicto iuramento & petita per eum non procedunt nisi primo & ante omnia facta solutione & satisfactione de dictis centum creditori, prędicto, quæritur quid iuris.

¶In Christi nomine Amen. Dico salua semper ueritate, cui
1 me subiicio, quod † inhibitio quæcunque canonicè facta, nunquā aspicit præterita sed futura, ut de app. non solū. 2. responso. li. 6. de no. ope. nuncia. c. 1. circa princ. Vnde si ante inhibitionē debitor erant pigoratus uel captus per talem inhibitionem non reuocatur captura, sed tunc demum reuocatur cum per ioiam fuerit pronunciatum instrumentum fore usurarium & extenuatum per solutionem sortis. Item dico qđ iudex secularis dēt cessare facta sibi inhibitione, dum tamen fiat canonicè, sed dicitur esse canonica, cum lis pendeat coram iudice ecclesiastico, sed non dicitur pendere nisi citatione secuta ut cle. 2. ut lite pen. & sic dēt intelligi, de ordi. cog. tuam. Nam & iudex appellationis non potest inhibere nisi partibus citatis, de ap. Romana. §. si uero lib. 6. hoc quod dicitur inhibitione uidetur ex audiendum cum iudex procedat ad partis instantiam, secus si ex officio, quia tunc potest inhibere, & mandare & ualet inhibitio & mandatum absque citatione, seu causę cognitione prout no. per Inn. & Hosti. & p Io. An. in nouella, de temp. ordi. ad aures, de restit. in integrum. c. 2. de no. oper. nuncia. c. cum ex iniuncto super 4. gl de testa. c. Raynaldus super gl. hoc bene, ad hoc bene facit quod no. ipse Io. An. post Hosti. in nouella de symo. licet hely. super uer. sui officii, de priuile. cum & Plantare super uer. & ptatem suam. Vnde uidetur quod si iudex ecclesiasticus et sine citatione ex officio suo forte ad denunciationem sibi super hoc factam uel aliās in tali casu, uel simili inhibeat iudici seculari ne procedat ī tali cā, & parti nē aliquid faciat nouitatis, & pœnā adiiciat ualebit inhibitio, & pœnæ appositio, & si ɔtrafiat legabit ea faciēs ɔtrariū ad hoc de iureī. c. 1. & c. debitores, & c. ad nostrā. 2. & c. tua. de usuris, & quod ibi no. per Inno. & Hosti. & Io. An. ¶His nō obstant in ɔtrariū allegata, quia loquuntur qñ ad substātiā partis procęditur, & in causis priuatis non publicis. & ibi animarum periculū uertitur, propter quod impeditur ꝓcessus iudicis secularis, & oouitas partialis & si non propter pendentiam litis, tamen propter inhibitionem ex officio factā, ut qui fi. sint le. c. 1. de don. inter uir. & uxo. prudentiam & quod ibi no. per Inn. & Hosti. & per Io. And. Et quod possit iudex plura ex officio, q̄ ad instantiam partis bene facit quod no. Io. An. dē test. Ioannes io fi. ulti. qōnis in nouella. La. Abbas. Itē di-
2 co q † debitor qui iurauit seruare instrumentum, & non ɔtrauenire nō dēt audiri uolens uenire, ɔtra, nisi primo fuerit absolutus a iuramēto nā si expresse iurasset soluere usuras tenet seruare iuramentū donec fuerit absolutus à iuramento. Item dico q pendente qōne appellationis, an sit absoluendus à iuramēto, nō dēt fieri inhibitio iudici seculari nē ꝑcedat in cā mota corā eo. nā ut dictum est iuramētū debet seruari donec debitor fuerit absolutus. Qūo enim potest fieri inhibitio iudici seculari, nē procedat ad exequendū instrumentū, cum super instrumento nō pendeat lis in ɔpatu, sed an debeat fieri absolutio pēdente lite. Itē dico q ad hoc ut obtineat absolutio à iuramēto necesse est, q fiat fides q instrumentū sit usurariū saltim semiplenē, eo absoluto admittetur ɔtra instrumētū, & iterato habebit plenē probare, q instrumentum sit usurariū, & probationes primo factę super incidēti nō faciunt fidem super cā usuraria. Optime facit ad hoc de testi. uenient. 2. de resti. spolia. solitē, & qđ no. de ordi. cog. c. 2. in gl. hic patet. Itē dico q absolutio a iuramento dēt peti ante terminum solutionis faciendæ, & sic intelligitur c. 1. de iureiu. ut no. Io. An. e. ti. debitores super gl. p. in fi. Si enim est lapsus terminus solutionis faciendæ, & sic in periuriū iueidit debitor, non debet audiri, quia frustra legis auxilium &c. de usuris quia frustra, & facit de iureiur. §. ulti. ita & mihi uidetur Fede. de Senis.

S V M M AE.

1 *Affinitas siue cognatio uel parentela, qualiter ex carnali copula licita uel illicita contrahatur.*

QVAESTIO CCCI.

Magister noueritis quod olim prohibitio copulæ coniugalis extendebatur usque ad septimum gradum consanguinitatis, & affinitatis, quia nullam de consanguinitate mea usque ad septimū gradū poteram accipere in uxorē. Item si cognoui aliquā mulierē coitu fornicario uxorio, non poterā habere aliqua de consanguinitate illius cognitæ in uxorē, quia omnes consanguinei illius cognitæ sunt meæ affines, & ita uulgaliter dicūtur. Sed quia nimis erat difficile cōputare gradus usque ad septimū propter breuitatē uitæ hominū. Ideo Inno. in Cōcilio generali restrīxit gradus cōsanguinitatis, & affinitatis usque ad quartū gradū inclusiuē, reputās quaternariū numerū congruentē, quia usque ad illū gradū hoies cōiter uiuere possunt, & certificari de illo & per similitudinem quatuor humorū, & quatuor elementorū, de quibus homo cōponitur sed ut superius dixi affinitas uel cognatio, contrahaī per copulā licitā uel illicitam non curo, & de ista copula iura loquuntur illo modo si cognoui illam, si carnalis copula interuenit si commixtio carnalis interuenit, si sunt una caro p cōnubiū, si iacuit cū illa, si dormiuit cū illa, si
1 corrupit eandē. Modo quærunt doct. † quando ex copula exurgit ista affinitas siue cognatio uel parentela. Et dicūt Inn. 4. Hug. & Lauren. quod licet uir agitauerit seu immiserit membrū in membrum mulieris, si tamen semen non emisit, licet mulier palpata & agitata semen emiserit, non

non dicatur contracta affinitas. Et datur exemplũ de fri-
gido qui põt agitando & palpitãdo inducere mulierẽ ad
seminis effusionẽ, & de hoc dicto nullus dubitat,quia ex
quo uir semẽ nõ emisit, ibi nõ p̃t dici seminis uel sanguis
cõmixtio.Vnde uulgariter dr̃ qñ aliqs nõ seminauit.Ego
steti super eã per longã horã,& feci eã corrũpere, sed nõ
potui ego supponere,appellat enim nõ supponere qñ nõ
expleuit astũ ueneris.Sed casus dubitabilis est qñ uir emit
tit,& non mulier,& dicunt supradicti doc.idem.f.ꝙ non
contrahitur finitas qa non fuit sanguinis commixtio q̃
connexione m sanguinis dicunt necesse interuenire debe
re, & sic illi accipiunt pro eadẽ seminis cõmixti one. Sed
cõtra istam opinionem ur̃ Io.Teutonicus qui glosauit de
cretum,oam ipse in c.extraordinaria. 36.q.4.in glo.ulti.
dicit ꝙ si uir emittit semen in agrum mulieris ꝙ dicatur
ibi commixtio sanguinis.Item Host.dicit ꝙ illa opin.est
periculosa,quia de copula utriusque nunquã possis fieri
fides ecclesiæ.Item ista opinio est omnioo falsa si uera est
snia medicorum,qui habent ꝙ ex solo semine hominis si
ne semine mulieris mulier concipiat,quia truffa esset di-
cere ꝙ si mulier concipit ex uiro, & peperit ꝙ non dica
tur cognita,posito ꝙ non seminauerit pone ꝙ mulier an
no semen non emittat & supponatur a uiro centum uici
bus qũo nõ dicatur illa cognita absit, fugiẽdæ enim sunt
opiniones quæ illaqueant , quæ difficultates inducũt, &
quæ sunt ꝯtra omnẽ significationem uocabuli & omnem
modum loquendi. Restat ergo respondere ad canonem
qui incipit lex diuinæ constitutioois positum.17.q.2.qui
innuit ꝙ talis propinquitas seu affinitas tunc demũ exur
git cum sit sanguinis commixtio. & habebit probare ꝙ
solo uiro semioante dicatur sanguinis commixtio fieri,ꝙ
ualde facile dẽt esse uobis. Placeat uobis respondere in
scriptis.Si uera est opi.ista,quæ mihi placet qđ solo uiro
seminãte sit ꝯtracta affinitas . uidet seq hoc,qđ si semina
uit uir in claustro mulieris,& mulier timens impregnari
subbito eiiciat semen uiri uel alia de causa semẽ immissũ
subito emittat , ꝙ hic nõ est ꝯtracta affinitas,qa sic semẽ
uiri non fuit aliquantum,tunc mixtum alicui matriculæ,
quæ sit intra claustrũ mulieris. Certe posset concedi hoc
si præsupponis quod semen solum in orificio mẽbri mu-
lieris sit receptũ sic emissum.Sed si alterius receptum est,
dato ꝙ emittatur difficile est,quod in totum uel in partẽ
ibi non fuit commixtio aliqua seminis uiri cum aliqua
materia mulieris siue sit menstruosa siue sanguinea ,quã
illi cõitus appellauit sanguinis commixtionem.

SVMMAE.

1 *Visitator deputatus a Papa potest uacante sede in ad-
ministratione spiritualium persistere.Item Capitulum
administratione etiam in temporalibus.*

2 *Administratio spiritualis in quibus consistere dicatur.*

3 *Cognoscere de ciuilibus & realibus an dici possit opus
spirituale.*

4 *Officialis & uicarius in quo differant.*

QVAESTIO CCCII.

1 REuerende pater dicitur in iure quod †uisitator seu
ministrator reputatus a Papa ecclesia uacante põt
admioistrare in spũalib.ut de elec.is cui.li.6.Item
capitulum sede uacante uel quasi , potest in spũa-
lib.& temporibus ministrare. de sup.mag.præla.c.pe.eo.
li.Item in electo cõcorditer in.c.nihil. est de ele.Item in
terdum quis suspẽditur ab administratione spũali,inter-
dũ temporali,ut de of.dele.c.uenerabili.& no.3.q.2.c.ul
ti.in fi.magnæ gl. Itẽ interdum uicarium suum facit eps
in spũlib.& temporalib. Quæritur in his casib.quid con
prehendatur sub hoc noie spũalib. & quid sub hoc noie
tpalib.Item inuenio qđ epi habent officiales,ut de of.ui.
c.1.2.& 3.& de ap.romana pa of.or.romana.in fin. & de
of.dele.c.4.i fi.li.6.& eo.ti.c.ex insinuatione. Quãdoque
habent uicarium in spũalib. ut de tempo.or.c.3.quando
que habent simpliciter uicariũ ut patet de hær.statutũ. 1.
& eo.ti.c.officium in fi.& c.ul.li.6.Item in decretalib.sex
to & cle.hr̃ rubrica simpliciter de off.uic.quandoq; tales
uocãtur locum tenẽtes,& uice gerentes.93 .di.c.ul.Quæ
rir̃ an inter se ista differant & in quo. Rñsio ad prædicta.
2 †Ad primum dico qđ administratio in spũalib.consistit
in hoc,uidelicet excõicare,suspẽdere, interdicere,uisita
re & corrigere,& punire,collatio sacrorum,& pœniten
tiarũ,foris spũalis dispensationes, & uotorũ commuta-
tiones,& cognitio causarũ spũalium,& ẽt aliarũ quæ p-
tinent ad forum Epi.& ad epm de iure cõi.Quod autem
3 † cognoscere & diffinire de ciuilib.& realib.posset dici
spituale pbatur,nã connexa,appendentia,accessoria,uel
consequentia.& adhærentia,debent sequi naturam eorũ
a quib.dependent & adhæreat.ut ff.de rei uen.l.quæ reli
giosis de consl.translato.de of.dele.prætcrea. Cum ergo
iurisdictio,quam hẽt eps inter clericos adinuicem & lai
cos agentes,& clericos conuentos ẽt super realib.& ciui
libus dependeat a dignitate epali,sicut illud spũale ita &
istud.Vnde uendere uices est quodammodo simoniacũ ,
ne præla.ui.su.in rubro & nigro,nõ.n.spũalia ita recipiũ
tur strictè ut uerbum sonat ut patet in his quæ no.1.q. 1.
in summa,de simo.consuluit in nouella p Io.An.Item co
gnitiones causarũ q̃ mouẽtur cõtra laicos in causis alias
non spũalib.quarũ cognitio de iure cõi pertinet ad epm,
ut in c.cũ sit generale de fo.comp.& c.ex pte in fi.reputo
spũales quia dignitate spirituali descẽdunt uel saltem di
cuntur ecclesiasticę.Administratio uero in tpalibus cõsi
stit in iudicio & extra iudiciũ. In iudicio puta eps habet
unũ Castrũ,in quo p̃ter epalẽ iurisdictionẽ habet ẽt tẽpo
ralem,ut de fo.cõp.cõquestus .cle.uel mo.c.ul.li.6.& eo.
li.de appe.Romana.§.sed & ista iurisdictio quandoq; cõ-
petit epo iure predicto quoad omnẽ speciẽ iurisdictio-
nis, de fo. cõpe.cõquestus.Sed ibi prima gl. male exponit
tex.&ibi no.Io.An.i nouella sicut interdũ cõpetit nõ ple
no iure,ut de priui.quoniam quãdoque competit non ple
no iure puta eps hẽt cognitionem causarũ ciuiliũ inter
laicos suæ diœcesis qñque ut quædã crimina secularia di
rectè punire possit,& de cõsuetudine uel priuilegio qua-
si ad pœnã imponendã de crimine,'põt de quolibet pecca
to se intromittere ut i c.nouit.& illud spirituale ut in pri
mo mẽbro dixi.Extra iudiciũ uero est omnis species alie-
nationis.Itẽ locare,arendere' , uel ad firmã dare,cẽsus &
redditus a possessionib.recolligere & recipere,& debito-
res liberare.& feuda concedere .sed hoc pertinet ad spe
ciẽ alienationis,uerũ est.si fiat perpetuo, uel ad longum
tps.Interdum prælatus suspenditur ab uno sed nõ ab alio
quandoque ab utroq;.Interdum i mplicitè.ut de of.dele.
uenerabili.& de accus.c.ul.de sim o.licet hely.de dolo &
cont.ueritatis no.3.q.2 .c.ul.in gl.magna in fi. Sed scien
dum qđ licet ea,quę dicta sunt supra cõtineãtur sub clau-
sula spiritualib. seu perpetualib.uel temporalib. cum sm
diuersitatem personarum restringitur significatio,quãdo
que plurimum,quandoque satis, quandoque modicè qñ
doque modicissimè. Modicissimè namque restringitur
in persona uisitatoris & Administratoris dati a Papa.Nã
ille per se uel alium oia põt, quæ põt eps excepto uno ca
su,ut de cle.is cui li.6.Sed io persona epi sede uacãte plus
restringitur quam uisitatoris.nam non põt conferre,eli-
gere,uel præsentare. Et multi casus sunt de quib. dubita-
tur an trãseant in epm. de quib.uide quod no.Ioan.An.de
ma.& obe.c,1.in nouella . ubi ponit casus in quib.certum
est qđ Capitulum succedit & plurimos ponit de quibus
plurimum dubitatur,an illud succedat.primum autem re
stringitur in persona uicarii , dequo infra dicam. Officia
les uero eporum proprie uel aliorum prælatorum iuris-
dictiooem habẽtium est ille, cui p commissionem officii
cõpetit cognitio causarũ subaudi,& diffinitio & decisio ,

& iste

& iste officialis facit idem consistoriũ, siue adiutoriũ, seu tribunal cum cõmittente.de of.ui.c.2. de ap.c.4. in prin. de consue.c.2.lib.6.Et excõmunicatus communiter officialis cognoscere non potest, ut de offi. uica.c.1. libr.6. Et quia de significatione uocabuli est,quod causæ criminales uidebãtur includi.C.de transf.l. causas. Ideo ab ista regula fit exceptio, ut nec inqrere, nec cognoscere, nec corrigere,uel punire posit.ut in d.c.j.de of.uic.li.6.Cõtra de of.or.c.j.li.6. ubi suspẽdit & excõi.So.illud hẽt lo cum pp contumaciam, & inobedientiam commissam in causis quæ coram officiali tractabũtur. Vnde credo si clericus uel laicus aures officialis offendat iuxta.l. nullũ.C. de testi.& de pœnis super his,ꝙ talis officialis põt ꝑ motu'suo,arbitrariẽ punire,qa aliqua licet incidenter, quæ nõ licent principaliter,ut de or.cog.tuã.Non tñ ꝙ iudex laicus ullo casu posit punire clericũ ẽm Hos.ut ipse no. de fo.comp.c.uerũ post gl.Inn. Nec credat aliquis ꝙ posit audire accusationes criminales,quasi punitio ꝓhibeaẽ solum qñ ꝑ uiam inquisitionis proceditur.Nam si prohibetur punitio descẽdẽs ex inquisitione, multofortius descẽdẽns ab accusatione, ut de accu.dilectus ij.Et si dicatur ꝙ qõ nõ procedit, qa cãs criminales audit solus eps adiuncto sibi numero eporum.xv.q.vij.per totum.Dic ꝙ intelligitur qñ aliquis accusatur a promotione beneficij,non ad depositionẽ.Et forte hodie per moderna iura cãs criminales audit eps solus,de hoc i Spe. de acc.1.§.4. & de pe.c.2.in nouella.li.6.Et licet officialis pp crimen nõ posit quẽ remouere ab ecclesia sua, põt tñ quæri coram eo,ut declaret quem non hẽet titulum in ecclesia,ut quia fuit institutus per eum qui non potuit, ut de offi.ui. c.2.li.6.in nouella. põt instituere, & confirmare, quæ ad iustitiã pertinẽt.& quæ expediuntur cã cognita,& uocatis uocandis.Ad primum ꝙ no.Io.An.de of. ui.c.2. lib.6. in nouella,de rescri.auditor. in cle. Ad ẽm facit de ele.c. ul.li.6.Vnum tamen non est prætermittendũ. quia Arch. & Io.An.dicunt,ꝙ in officiali transit id,ꝙ hr de hær.c.ut officio lib.5.& c.ut commisis.& c.fi.eo.li. & titu. Et ta-
4 men † illa iura non loquũtur de officiali,sed uicario sed isti duo doc. non uidẽtur facere differentiam inter uicarium & officialẽ.& permixtim loquuntur,quasi fit unum officiũ habens diuersa nomina.Et in partib. Italiæ cõiter dicimus,illum uicarium quem isti officialẽ appellãt.Sed Io.An.eo.li.c.fi. dicit ꝙ uicarius & officialis sunt diuersi allegat gl.de tẽpo.or.c.3.§.2.3.responso.li.6.Et isti ultra Rodanum cõiter dicũt,ꝙ uicarius hẽt maiorem auctoritatẽ & officium quam officialis habeat.Et Io.An. & Pau. dicunt ꝙ uicarius in spũalib.non est delegabilis sicut officialis no.in cle.2. de rescri. Alibi inuenio uicarium gñalem,ut de of.uic.c.fi. & de præb. statutum.do.Guil.de of. ui.in cle.j.conatur asignare dĩam inter uicarium, & officialem,ut cũ dicit uicariũ in spũalib. sed simpliciter uicarium,& quandoq; uicarium generalẽ,ut ex uerbis suis colligitur, & quicquid põt officialis põt & uicarius sed nõ cõuertit. Nam uicarius ẽm eum põt corrigere & punire,ꝙ nõ põt officialis.Item dici ꝙ põt dare literas ad ordines,ꝙ non potest officialis de tempo.or.c.3. nam officialis nõ hẽt ptãtem circa actus spũales extraiudiciales, quia illud pertinet ad uicarium in spũalib. ut dicit Host. in summa de pœnis.§.cui conserẽdum.uer.quicquid officialis non tamen nego. sed assero ꝙ officialis põt audire cãs sicut in laico distinguitur de actis spiritualib.de procu.c.1.lib.6.Ex his uerbis comprehenditur ꝙ si episcopus faciat uicarium generalem talis potest ꝙ officialis. & ꝙ põt uicarius in spiritualib.Et etiã dicit cle.2.de rescri. ꝙ a delegato epi non põt appellari ad uicarium generalẽ epo absente.ar.cõtra de of.dele.studuisti. Ad hoc sciendũ ꝙ qñque iura loquuntur, & innuunt ꝙ uicarius nõ habet executionẽ sui officij pñte epo sed in remotis agẽte, ut patet de tempo.or.c.3. de hær.ut commis.& c.ut officium in fi. Credo tñ esse regulare, ꝙ epo præsente uicarius põt exequi officium nisi in casib. exceptis & in reuerentialib.iuxta no.de of.dele.c. antepe. & Host. Incipiamus ergo, & quæramus, quid iuris si episcopus unũ solũ uicarium constituit quid in eum transeat. Credo quod transit in eum quicquid transit in officialem,& qnicquid transire potuit in uicarium in spũalib.& transeunt etiam si quæ sunt alia,quę non competant officiali,uel uicario in spiritualib.& hoc uicarius gñalis est delegabilis sicut officialis,sed non uicarius in spũalib.tantum, tamen non credo quod per istam generalem commisionẽ transeat in eum aliquid arduum,uel uniuersale,uel quod req rat speciale mandatum, ut of.dele.quod translationem.

SVMMAE.

1 *Vsura quid sit, & quando committi dicatur.*
2 *Vsura in genere dupliciter committitur.*
3 *Vsura solum modo in contractu mutui committi dicitur.*
4 *Vsura quo iure prohibeatur, uel permittatur.*
5 *Vsuram esse ubi quicquid ultra sortem speratur uel spectatur qualiter sit intelligendum.*
6 *Interesse peti non debet, ubi pecuniam dari est in obligatione.*

QVAESTIO CCCII.

Quæstio uertitur inter ciues super tali casu cõitas indiget pecunia, requirit ciues suos ut sibi mutuẽt, & ipsa pro interesse siue propter damnũ ꝙ ciues incurrũt,prouidebit eis annuatim,pro quolibet centenario, quinq; quousque restit ut ipsa totum sortem.Ciues nolunt mutuare. Deum coacti mutuant cõmunitati & recipiunt annuatim v.pro quolibet centenario, post hoc uadit.P. & emit a quodam istorum ciuium creditore cõitatis quodã pretio pecuniã q̃ ille præstitit cõitati, ut v.recipiat annuatim sicut creditor q primo ꝑstitit recipiebat. Quæritur ergo an P.qui emit committat usuram. Pro istius casus declaratione, Primo uidendum est,quid sit usura. Secundo unde dicatur. Tertio qualiter committatur. Quarto an ciues qui coacti mutuant recipiendo. v.in anno pro quolibet centenario committant usuram. Quinto an.P. qui emit.cõmittat usuram de quo
1 est dubium. † Vsura est quicquid ultra sortem mutuatam solum gratia usus pacto uel intentione uel exactione habita ex postfacto recipiatur. Dico quicquid ultra sortem pro eo,quod hr.14.q.3. usura. & c. plerique,ubi dr quicquid exigo ultra sortẽ est,de simo.in tantum & c.ea.q.Dico mutuatam quia usura solum in contractu mutui locũ habet, quod intellige regulariter, siue directẽ & per se. Nam in multis aliis contractibus indirectẽ & per accidens usura cõmittitur ut infra patebit. Sed regulariter & per se, siue directẽ solum in contractu mutui iuxta illud Luc.6.mutuũ dantes nihil inde sperantes. Dico solũ gratia usus pp pœnã,quæ aliquando in contractib. apponitur,q̃ nisi in fraudẽ usurarum apponatur licite recipitur. 14.q. 2. fraternitas.Dico pacta uel exactione habita ex postfacto,quia si debitor gratis offert recipi potest sine aliquo pacto,cum mala intentione ab initio caruerit,nullam.n. maculam oblatio suscipienti ingerit,quę non ambientis postulatione procesit.1.q.2.sicut episcopũ.Dico intentione, qa q hac intẽtione principaliter ductus est,ut aliqd ultra sortẽ recipiat & nõ alias mutuaturus mutuaret tibi pecuniã. licet in foro iudiciali non posset censeri usurarius de usu.in ciuitate,cum in foro pœnitentiali tenetur restituere sic acceptum de usur.consuluit.14.q.3.si fœneraberis.& per consequẽs in foro pœnitentiali est usurarius ut infra clarius deducetur si non esset mutuaturus tibi,sed secundario spe,quod mihi subuenias uel mihi remuneres non pecco.66.dist. qui proderit.69. dist. si offi-

cia

cia,& 37.dist.in singulis.1.q.2.quam pio.de testi.cum in officiis,sic no.Hosti. de usur. in summa.§. quid sit usura, ver.pecuniæ,& ut similiter dicatur sola spe,vel intētione recipiēdi ultra sortem,efficitur homo usurarius, de usur. consuluit in tex.& gl.14.q.3.si feneraberis. Dicitur autē usura ab usu. Pretiū enim usus usura dicitur ut dicit sanctus Thomas secunda secundæ.q.78.art.1. Est enim pecunia usuraria recepta ab usu rei,cui usus non est distinctus ab eo,nec est aliquid præter ipsam,noīe autem pecuniæ intelligitur quicquid pretio, seu pecunia extimari pōt, imò quicquid & totum quod hoīes habent. 1.q.3.totum, & non committitur usura nisi in mutuo,intellige quo ad contractū,ut no.Host.in sum.de usur.§.j.uer.rei mutuatę q̄ ego hoc uoco directè, & per se habet locum mutuum in his quæ pondere,numero,& mensura consistunt,ut in massa auri,pecunia frumento.ff. si cer.pet.l.2. insti.quib. mo.re contrahi,oblig.§.re contrahitur.14.q.3.c.j. in gl. super uer.quolibet.Usu enim rei mutuatæ dñium trāsfertur.Est.n.mutuum,quod de meo fit tuum.ff.de reb.cre. & si cer.pe.l.mutuum.§.appellata,& no.Hosti.in summa de usur.§.j.uer.rei mutuatæ, & sanctus Thomas secunda secundæ.q.78.art.j.Ad quintum dicit, qui mutuat pecuniā transfert dñium pecuniæ in eū cui mutuat,qđ ēt debet intelligi de qualibet re cuius usus nullus est sine consumptione ut in d.c. si fœneraberis in gl. super uerbo quolibet, & ita est uerum, q̄ in mutuo transfertur dominiū ut insti.qui.mo.re.contra,oblig.§.inde mutuum,de usufr.§. namque.

2 † Cōmittitur aūt usura in gñe dupliciter, directè,siue per se.& indirectè siue per accidens. Directè quidem qñ mutuas mihi.x.& ex pacto uel intentione habita ex post facto exigis aliquid à me ultra sortem,siue sit pecunia, uel aliud qđ pecunia extimari pōt.14.q.3.usura, & c.pleriq;,de usur.consuluit, & c.si fœneraberis.14.q.3.Indirectè aūt siue per accidens usura cōmittitur qñ sub uelamine emptionis, siue qñ mediante contractu de se licito sicut emptio & uenditio usura cōmittitur,de emp.& uendi.ad nostrā,& de pig.illo uos.Habemus igit̄,quid sit usura,& uñ dicat̄,& quot modis committat̄ in genere, & quod nō solum pacto uel exactione habita ex post facto sed sola spe seu intentione cōmittit̄,de usu.consuluit, & d.c.si fœneraberis. Ex præmissis ergo satis patet. qui coactè mutuat recipiendo. v. a cōitate annuatim pro quolibet cētenario nō est usurarius; qm̄ nullā maculā oblatio suscipienti ingerit, quæ nō ambientis postulatione processit.1.q.2. sicut epm̄ suffragatur hoc de re iudi.quod nō est licitum in l.necessitas licitum facit. Verū si post coactionē quouis casu conatur̄ quis esse creditor ut recipiat ultra sortem gr̄a mutui usurarius est:qm̄ sola spe seu intētione recipiendi aliquid ultra sortē gr̄a mutui, quis efficitur usurarius ut supra dictū est. Nota ergo dubiū Hosti. qđ illi,qui coacti mutuant,& non quia uelint aut sint cōtenti recipere aliquid ultra sortē gr̄a mutui. sed recipiūt. v.uelut gratuitū donū sperātes illa recipere non pp mutuū sit in cā ex parte cōitatis, sed spectant quasi a persona grata pro seruitio sibi facto donū recipere, ēt sibi promissum & sic recipiunt.nullum dubiū est quod tales non sunt usurarij,qm̄ carent mala intentione.& spe recipiendi aliquid ultra sortē.Facit quod no.sanctus Tho. secūda secundæ.q.78.arti.2.dicens si aliquid recipiat supple creditor non quasi exigens, neque quasi ex aliqua obligatione tacita, uel expressa.sed sicut gratuitū donū nō peccat, quia ēt antequā mutuasset pecuniā licitè poterat aliquod donū requirere gratis. nec peioris conditionis efficitur per hoc quod mutuauit.Ad hoc argu.73.dist. in singulis. 59.dist.si officia.61.dist. quid proderit. Cum quis mutuū dat liberaliter scire debet debitorē ad antidora teneri. de per.hæ.l.sed si lege.§.consuluit.& de testa. cum in officiis.& ideo retributionē spectare pōt. sic no.Gof. in summa de usur.§. usura est. & multo magis qui coactè cæteris paribus suffragatur. & hmōi Ciuibus si Cōitas gratis largiatur.& si ad largiendū mutuum sint extorti, sic licite recipiant, quia coactè mutuauerunt. De quinto ergo principali, an Pet.qui emit cōmittat usurā dicendū ēt uī q̄ non.Et primo quia forma cōtractus inspicitur, ad hoc ut quis usurarius censeatur de usur.ca. in ciuitate in glo. ij.quia forma cōtractus emptionis, & venditionis est de se licita. ergo ex tali emptione non debet emptor usurarius censerī.Item sic dr̄ia inter emptorē, & uenditorē est q̄ sicut periculū ad emptorē spectat sic & emolumentū. ff.de emp.& uend.sm̄ naturā.& ideo fructus & partus rei emptæ ad ipsum emptorem spectant.ut C.de act. emp. & uēd.fructus.& l.pe. ergo ad emptorē spectant ex ui cōtractus liciti illa. v. quæ Cōitas promittit & dat annuatim. s.qui sunt fructus rei emptę.ergo illa pōt licitè recipere. Item primus licitè, & sine uitio recipit quinq; ut pbatū est.ergo & emptor ēt sine uitio recipit v.annuatim.qm̄ uitiū non est,in primo ergo,nec in secundo.Itē solū in mutuo locum hēt usura cum in nullo alio contractu usura contrahat̄, siue cōmittatur.ut no. Host. in sum.de usur.§. j.in uer. rei uenditæ. unde & diuina scriptura in mutuis tm̄ usuram prohibet. iuxta illud Lucæ.6.c. mutuum dantes &c. Sed in casu nostro est contractus empt. & uendi. & nō mutui. ergo in ipso usura cōmittitur. Item propter dubia & pericula quibus se exponunt mercatores in suis mercantiis possunt licitè lucrari de eis . ergo apparet, q̄ in casu nostro licebat emptori annuatim recipere.v. cū se uerisimiliter multis periculis exponat in emendo.puta propter tyrannū , uel pp aduersitates Cōitatis quibus coacta est Cōitas stare,non solum mādaret.v. annuatim, sed & forte non restitueret cum in hoc sit libera Cōitas. Pro respōsione ad quæsitum breuissimè quædā dubia declarabo.Et primo quis possit uendere.Secundo quid possit uendere.Tertio quid in hoc contractu uendatur. Quarto quæ sit intentio actoris in hoc contractu.Quinto secūdum suam intentionem concludendo.] cū quicquid agūt hoīes.Intentio iudicat oēs . Sexto ad argumenta facta in oppositum respondebo. Pro primo igitur sciendum est, q̄ omnis actus per quem transfertur dñium est alienatio. nunc autem transfertur dominium rei uenditæ pro illa soluto pretio,ut not.Hosti.in summa de rerum permuta. §.ex supradictis. Ergo uenditio est alienatio qua transfertur dominium rei uenditæ pro ipsa soluto pretio.Dominium autem alicuius rei nullus de iure in alium transferre potest nisi dominus eius. Dico de iure,quia rem alternam quis uendere potest.sed sine domini sui præiudicio. ff.de contrahend. emp.l.j. Solus ergo dominus rei potest dominium rei in alium transferre , siue rei uendere . Pro secundo no.quod tam corporalia, quàm incorporalia uēdi possunt.ff.de contrahen.empti.l.conuenit.& l.si debitor.§.j.& C.de hær.uel act.uen.seruitutes.Sic not. Hosti. in summa de empt. & uend.§.de quibus.ergo iura & obligationes rerum corporalium,quæ incorporalia sunt.institu.de reb.cor. & incor.§. corporales uendi possunt. Pro tertio considero q̄ quamuis dicatur vulgariter , ego uendo centum florenos, quos mutuaui communitati,tamen in rei ueritate non sic est,qm̄ eoipso q̄ mutuaui centum transtuli dominium ipsorum, qm̄ in mutuo transfertur dominium ut dictum est.s̄. non potest ergo creditor uendere illa centum cum non sit dñs illorum.Nam solus dominus rei de iure uendere potest ut dictum est supra . Quid ergo uenditur in hoc contractu,non nisi iura creditoris quę insurgūt ex mutuo & obligatione cōitatis.Pro quarto.s.quid emptor intendat,siue quid sit eius intētio. Dico q̄ principalis intentio est ut subintret & teneat locū primi creditoris quo ad hoc ut ipse sit creditor cōmunitatis in sorte a qua uenditor ēt recipiat quinq; p quolibet centenario annuatim donec recipiat totam sortē. Propter quod manifeste colligitur q̄ sub uelamine emptionis

ptionis empto fit liber & uolũtarius creditor cõmunitatis ut ultra sortẽ recipiat v. annuatim gratia mutui. Pro quinto uidelicet quid de ipso sentiã iudicabo. Et quia nõ omnes casus in lege reperiunt, non semper debet requiri ius expressum quoniam plura sunt negocia q̃ uocabula. ff. de præscrip. uer. l. rei. & ideo cũ casus iste non reperiatur expressus aliquibus rationibus & auctoritate ut potero cõfirmabo. Et dico sic, tota ratio quare primi creditores nõ sunt usurarij est, quia ipsi sunt coacti, & q̃ nõ est licitum in lege, nece ssitas licitũ facit de reg. iur. qđ non est licitũ & fine aliqua spe, siue mala intẽtione prauia recipiendi aliquid ultra sortem gratia mutui mutuauit cõmunitati, nulla. n. maculã oblatio suscipiẽti ingerit, quæ nõ ambiẽtis postulatione processit. n. q. 1. sicut epm. Ergo ex opposito ille q̃ libere & uolũtarie cũ spe & intẽtione puia recipiẽdi ultra sortẽ, gra mutui mutuauit cõitati ẽ usurarius. 14. q. 4. usura. & c. plerique de simo. in tantũ. & c. ea quæ de usur. consuluit. 14. q. 3. si feneraberis. Præterea ille in iudicio animæ est iudicadus usurarius, qui eo proposito mutuat pecuniam. & credit licet cõuentione cessante ut plus tamẽ sorte recipiat, in usu. cõsuluit. 14. q. 3. si feneraberis. Sed talis emptor efficitur creditor eo proposito pecuniã mutuãs ut licet omni cõuentione cessante plus tamẽ sorte recipiat, nec alias mutuaturus esset ut ex eius intentione iam patet, ergo in iudicio animæ est usurarius.

¶Præterea quicũque credit alteri quouis mediate cõtractu ut plus sorte recipiat usurarius est. 14. q. 3. usura. & c. plerique. Sed talis emptor est hmõi, ut manifestẽ patet ex intẽtione & effectu ergo est usurarius. Confirmatur sic, si talis emptor simpliciter & absque uelamine aliquo fieret creditor. uel crederet cõitati ut reciperet ultra sortẽ usurarius est. Sed post emptionis uelamẽ eque fit creditor ac simpliciter credidisset Cõitati. ergo est usurarius. Ad argumẽta ergo respõdeo ueruntamen collige ex dictis quaidã cõclusiones quarũ prima est hæc. Primus creditor nũquã potest hmõi emptorẽ ponere in loco suo omnib. illis circũstantijs cũ quib. ipse est, cũ ipse uolũtarius est creditor. Secũda est quod si talis emptor cogeretur emere a cõmunitate sicut primus sait esset excusatur ab usura, ubi primo modo nõ esset cõactus recipere ultra sortem gia mutui sicut supra dictũ est. Tertia est, si talis emptor daret cẽtũ pro illis centũ. immo si daret ẽt ultra, nõ minus usurarius esset ex quo sola intẽtio recipiẽdi ultra sortẽ gratia mutui facit hominem usurarium. Quarta est q̃ primũ non solum coactio sed intentio excusat. Quinta est, non ideo quia liberẽ emit, & fit uoluntarius creditor emptor ubi est usurarius, sed quia intendit recipere ultra sortem.

¶Ad primum ergo ar. dico q̃ forma contractus inspicitur ad hoc ut quis usurarius censeatur in iudicio ecclesiæ. Sed quo ad Deũ, & in iudicio animæ nõ forma contractus sed intentio contrahentis inspicitur de usufruc. c. cõsuluit in tex. & glo. & sic talis emptor non est usurarius ex forma contractus, quæ de se est licita, sed ex intentione quã hẽt.

¶Ad sm dico q̃ uerum concluderetur si illud interesse fructus rei esset emptus ut supponit argumẽtum, sed hoc est falsum, non. n. est fructus ipsorum centum florenorum, quia nullus ex pecunia est fructus. 88. distin. eiciens. & multo magis non sunt ipsorum iurium, & ita procedit argu. ex falsa imaginatione. ¶Ad tertium concedo antecedens, & nego consequentiam. Et quia illa est quasi maxima in iure, sed non est uitiũ in primo nec scdo. Dico ulterius q̃ aut secundus subintrat locum primi cum omnib. condictionib. & circũstantijs, quas hẽt primus sicut dicit prima qõ. & sic est neganda sicut negata est maxima illa. Ad quartũ dico q̃ uerũ est, q̃ in solo contractu mutui committitur usura directẽ & per se, sed indirectẽ & per accidens in ꝯtractu emptionis & uenditionis & usura cõmitti cũ fit in fraudẽ usurariũ, ut de emp. & uẽ. c. ad nostram. & de pig. illo nos. & sic est iste ut clarius patebit. Ad quintum. dico q̃ dubia & pericula usurarium non excusant de usu. nauigãti. Ad ar. respõdeo q̃ non solũ ꝑ pericula & dubia licet mercatorib. de suis mercatũs lucrari sed quia mercãtiæ exercetur reb. mediãtib. de quib. põt fructus aliquis peruenire, q̃ nõ cõtingit de hmõi emptore, qui mediãte pecunia cuius nullus potest esse fructus intẽdit sibi emptionis uelamine fieri creditor & recipere ultra sortẽ. Venerũt ad manus meas argumẽta cuiusdã Reuerẽdi Magistri ueritati cõtraria, quæ per superius dicta hoc ordine soluã. Nã primo ponã eius rõnem ad literã, secundo immediatẽ subinferã rõnis solutionẽ. Dicit ergo doctor ille quod in casu proposito sunt duo pũcta. Et primũ est si Pet. posset licitẽ recipere illa quinque annuatim pro eo q̃ coactus fuit præstare, & quantũ ad hoc inquit ipse, supponatur pro certo, qđ si hoc suppositũ uerũ est, nõ aliter post modũ cõtemnit recipere ultra sortẽ quod si cõtemnit secus est ut supradictũ est. Dicit ultra quãtum ad sm utrũ Ioãnes possit emere illud ius percipiẽdi capitale & interesse sequẽs. Respondeo sic, quia cõtractus nullo iure prohibetur nec diuino nec humano, ergo licitẽ potest fieri, patet consequẽtia quia nullũ peccatũ est nisi cõtra pręceptũ. Cõsequens ꝓbatur, q̃a nõ prohibetur iure canonico nec ciuili, patet per probos uiros expertos in dictis sciẽtijs decoratos. quia cuilibet experto in sciẽtia sua credendũ est. 4 ¶Sed q̃ nõ prohibetur iure diuino, hoc ego huius iuris professor uolo ostẽdere, quia si aliquo modo prohibetur iure diuino uĩ prohiberi ꝑ illud uerbum Christi. Mutuum dãtes, nihil inde sperates, quia ut dicũt tenẽtes oppositum in hoc contractu est usura, & contractus usurarius. ¶Sed probo quòd est falsum quia cõtractus usurarius est secundum theologos, quia ex usu rei cuius usus non distinguitur perpetuo a dominio ut est pecunia uult habere lucrum rem illam alius mutuando, quia sicut mutuãdo pecuniã nõ durauit dominus pecuniæ mutuatæ. & per cõsequens si pro illa uel usu eius uelit aliquid recipere ultra sortẽ recipiet pro nõ suo, & sic uẽdit non suũ, est & sic usura. In omni etiã cõtractu usurario uidetur tẽpus uẽdi quod non est plus suum quã alterius. Ad illum intellectum loquuntur doc. ut Ang. cũ dicit quicquid ultra sortem recipitur usura est. & Greg. quicquid accidit sorti usura est. Et Hiero. 5 ¶quicquid ultra sortem exigitur usura est. Et ista sunt sanẽ intelligenda, quia aliqui casus excipiuntur in quib. mutuando rem talẽ cuius usus non põt separari a perpetuo dominio ut est pecunia põt recipere aliquid ultra sortẽ, & licite puta rõne pœnæ cõuentionalis dummodo non fiat in fraudem usurarum ronne interesse. & quando utrunque. s. capitale, & illud superfluum ponitur sub certo. Item declarat doctor subtilis. 54. dist. & 15. q. 2. Solutio quando iste contractus nullo iure prohibetur nec diuino nec humano, ergo licite potest fieri. qa eius &c. concedo contrarium. & eius probationem, & nego antecedens. & ad probationem antecedẽtis dico quod iure canonico prohibentur contractus emptionis & uenditionis, qui fiunt in fraudem usurarum de empt. & uen. ad nostram. & de pig. illos uos. & iste contractus est huiusmodi ut patet cum per huiusmodi contractum emptor uoluntarie fit creditor communitatis cum intentione recipiendi ultra sortem, quæ intentio usura est, hoc etiam clarius patebit inferius. Vlterius cum dicit probo quod huiusmodi contractus est usurarius sm theologos, cum ex usu rei cuius usus non distinguitur perpetuò a domino rei, ut est pecunia, quis uult habere lucrum illam alteri mutuando supponit, quod sic non est hic, quia hic est solum contractus emptionis & uenditionis & nõ mutui, quod qualiter falsum sit, patebit in sequenti solutione. Dicit ultra modo arguo sic quod dictus contractus non est usurarius quia uel esset iste contractus usurarius inter primum. s. Petrum & sm. s. Ioannem uel inter sm. s. Ioannem & communitatem quia usura non est

nisi

nisi inter ꝯhentes usurariæ,sed inter fm & cõitatem nullus est contractus uel saltem nullus est contractus mutui ergo nullus cõtractus usurarius patet cõsequentia ex dictis antecedens probo,quia mutuũ nõ conficit nisi ubi de meo fit tuũ.Hoc actũ ꝙ tantundẽ mihi reddat in eodẽ genere.Confirmaт quia contractus q̃ fit inter primũ & fm posset fieri de iure ẽt ignorãte cõmunitate.Solutio qñ dicit ꝙ iste contractus est usurarius quia uel esset &c.Dico quod iste cõtractus est usurarius tã inter primũ & fm q̃ inter fm & Cõmunitatem sed diuersimode. Pro quo aduertendũ ꝙ sicut inferius difusius dicetur iste cõtractus potest dupliciter considerari,uel ex forma contractus uel ex intentione contrahentis hæc distinctio habeт de usur. cõsuluit in tex.& gl.si consideret.primo modo iste cõtractus si cõtrahitur inter primum & fm solum nõ est usurarius.Si secundo modo consideretur contractus si contrahitur contractus tam inter fm & cõmunitatẽ q̃ inter primũ & fm est usurarius utrobique diuersimodẽ tñ.Nã primo cum mente contrahiт inter fm & primum,sed secundario cum mente contrahitur inter fm & communitatẽ. Nam secundus ut s̄ dictũ est,primo & immediate intẽdit, & sic facit ꝙ intrat locum primi,ut fiat creditor Communitatis ad hoc ut recipiat ultra sortem, & hæc intẽtio est usuraria ut s̄. dictum est,quã habet secundus cum primo sed mediante forma contractus si is intendit quod Communitas remaneat sibi obligata ad dandum sibi sortem quam debebat primo, & ultra sortem sicut dabat primo. & sic contrahit secundus cũ primo usurariæ, non pp formam,sed pp intentionem hoc clarius patebit inferius in solutione septima secundæ partis. Secundario autem & mediante contractu facto cũ primo contrahit secundus licet non explicitẽ sed implicitẽ cũ cõmunitate usurariẽ ex intentione & affectu.Cũ ergo dicit ꝙ inter fm & cõitatem nullus est contractus,dico quòd falsum. Est enim contractus mutui iter eos sub emptionis uelamine tectus imo mediante contractu emptionis contrahitur , quod probatur sic , mediante hoc contractu emptor hẽt actionem exemptõ super communitate, insti . de emp. & uen. §.pretium ergo communitas obligatur sibi emptori. & est debitrix ipsi sicut obligabator primo & erat debitrix primi,ergo ipse est creditor emptor cõitatis sicut & primus,& non nisi mediante hmõi ꝯtu emptionis & uenditionis contrahitur mutuum inter cõitatem & emptorem aliter emptor non esset creditor,& cõitas non esset debitrix,ergo est ꝯtus mutui,quod erat probandum.Nã inter quos est mutuum & contractus mutui.Sed tamen dato quod falsum quòd nullus esset ćontractus mutui inter fm & cõitatem adhuc non ualet consequentia sua,quia etiã contractus emptionis & uẽditionis,sunt usurarii de emp. & uend. ad nostram.& de pig.illos uos. Per hoc patet ad confirmationem suam quia quamuis posset fieri i &c. non tamen pp hoc tollitur quin secundus contrahat cum Cõitate modo quo dictum est. ¶ Dicit ultra principaliter in contractu emptionis iuris & inter istos duos effectus eius quòd agitur est ut commoditas & utilitas crediti & actionis , quæ est ex parte creditoris in me transeat . Et ex hoc non attingitur uinculum consistens ex parte debitoris,nec etiam uinculum obligationis ex parte creditoris transit de eo in emptorem. Sed exercitiũ suæ actionis accommodatur emptori ut ad suam utilitatẽ exigat, ꝙ debetur uenditori.Solutio qñ dicit principaliter io cõtractu emptionis &c.non attingitur uinculum &c.necẽt uinculũ obligationis &c.uult dicere quo ad primũ quòd ex hoc emptor non fit creditor cõitatis & quo ad secundũ quòd obligatio cõitatis oõdũ transit de uenditore ad emptorem. Primum punctum solutum est in pręcedenti solutione.Sed punctus nõ põt stare, nam p ipsum iura uẽdunt quòd patet cum dicit in ꝯtu emptionis iuris si ergo uenduntur ergo transeunt de uenditore ad emptorem ut patet ex supradictis,tunc sic,iura transeunt de uenditore in emptorem,obligatio communitatis est ipsum ius uel iura ipsa ipst.de obl.super gl.iuris de re.cor.& incor.§.incorporales,ergo obligatio cõitatis per hunc cõtractũ trãsit de uẽditore ab emptorẽ. Quãdò dixit ulterius quòd exercitium actionis accõmodaт actori ꝙ nullo modo stare põt.Nã cũ per hunc contractũ transferaт dominiũ iuriũ ut supra dictũ est qñ exercitiũ actionis remanet apud uẽditorẽ cũ sit necessario cõmutatum dñium iuriũ. Est.n.obligatio siue ius materiæ seu causa actionis insti.de act.i tex. & glo.Certũ est aũt ꝙ dominiũ remaneat apud uenditorem si ipse accõmodat tale exercitiũ ipse dicit,quoniam accommodans retinet dominiũ accommodati,ut de commoda.p totũ.& inst.q. mo.re contrahi.obli.§.item in cui ergo nõ põt stare ꝙ dicit. ¶Dicit ultra ꝑterea facto contractu uenditionis sors nõ est debita emptori a cõmunitate uirtute emptionis.& maximẽ ꝓprie sed uenditori.Sed qui nõ est creditor in sorte siue cui sors non est debita nõ põt dici usurarius. Emptor aũt non cõcessit sortẽ communitati nec sibi debeт a cõmmunitate.sed ubi nõ est principale nec accessoriũ,ergo respectu emptoris a cõmunitate nõ est usura qa suo respectu nõ est sors in debito. Et illa dictio,ultra sortem,cum sic cõparatiua ꝓsupponit illũ,suum positiuum.Et si diceres quod immo emptori est cõe debitor qa decreuit quòd emptori hmõi ꝑstetur sors & augmentũ eius.Responde quod cõe fecit hoc p legẽ & in sua pãte est reuocare legẽ.Quãdo ergo obligaт p illã, nam uidemus quod de facto auferũт qñ uolunt & de iure est,quod nullus põt legẽ facere quã nõ possit tollere,ergo legislator nõ est astrictus ex ea.Et posito ꝙ se astrinxiт se p contractũ ad nõ reuocandũ dictã legẽ ut inferius declarabitur,nam posito quòd primus desineret esse creditor & communitas diceretur obligata huic emptori uirtute cuiusdam quasi obligationis seu nouationis ex qua diceret noua obligatio insurgere licet obligatio uarietur non uariatur res super qua cõtrahitur.Et iõ sicut in prima cõtinebatur uera sors & interesse ita & secunda.¶Præterea si ex hoc esset contractus usurarius pp legem communitatis , qua uult respondere sic ementi.Ergo si nulla esset lex facta a cõitate tunc talis contractus uenditionis iuris inter primũ & fm esset licitus,quia remota cã,remouet effectus cuius tñ oppositum ipsi dicunt.¶Præterea qc quid commun itas ordinat statuit ad finem ut contractus inter primum & fm habeat firmitatem .& illud confirmat , & non mutat,ergo si sine lege contractus esset licitus cum lege est licitus. Solutio quando dicit facto contractu uenditionis sors non est debita emptori a communitate uirtute emptionis.& maximẽ propriẽ sed uẽditori.hoc est manifestẽ falsum.Nã facto contractu iura debentur emptori a cõitate transtulit.n.illa uenditor in emptorẽ alienando & uendendo ut ex supradictis patet,ergo & sibi debetur illud quod debebatur emptori per illa iura de reg.iu.is q in ius quòd p lerunque corporale est ut in sti.de reb.cor.& incor.§.incorporales.Sed illud quòd debebat uenditori a Cõmunitate p illa iura est sors , ergo sors uirtute huius cõtractus ẽ debita emptori a Cõmunitate.tamẽ sciendum est quòd sortem esse debitã emptori põt intelligi dupliciter,s.uel quod sors sit debita emptori.Primo casu immediatẽ uel secundariò & mediãte aliquo.Quando ergo dicit quòd sors nõ est debita emptori &c.Dico quòd uerũ est,primo casu immediatẽ,sed tamẽ est sibi debita secundariò & mediante aliquo quemadmodũ ipse est secundarius,cũ medio creditor Cõmunitatis ut supra dictũ est.Et ad maiorem cum dicit,sed qui nõ est creditor in sorte,ẽt non põt dici usurarius uerum dicit, sed hoc non est hic qa ut dictum est emptor est creditor in sorte sed secundario & mediante aliquo,quia mediãte cõtractu emptionis & uendirionis,& ideo põt dici quòd est usurarius. Et ultra cum dicit,emptor autem nõ cõcessit

sit

sit sortem cõitati, uerum est primo & immediatè sed eam concessit ei secundario & mediatè, & ideo sibi debetur sort a cõitate mediante tñ hoc cõtractu. Vnde manifestè patet qđ non cludit ergo respectu emptoris & cõitatis non est usura, quia suo respectu non est sors in debito, ut dictũ est. de suis obiectionib. quas contra se facit nõ curo nec curare debeo. Non.n. difficultatẽ includunt. solutionet ipsarũ. Dicit aũt ultra ad intellectũ declarandum est sciendũ ꝙ inter primum & cõitatẽ sunt tria cõsiderãda. Primum est ɔtractus mutui quo iste mutuant cõitati 100 florenot ex qua obligatio commune est debitor illius, & creditor cõitatis quo ad debitum principale, & quo ad interesse, & sic iut exigendi & percipiendi a cõitate 100 florenot & suum interesse, & põt hæc petere & agere, ut accipiat capitale, uel dum non capitale accipiat interesse. His dictis est sciendum quòd inter ſm & primum. s. emptorẽ & uenditorẽ est ɔtractus uenditionis, ex quo insurgunt tres effectus. Vnus est quod emptor habeat exercitiũ actionis quã habebat uẽditor noĩe ipsius uenditoris, utilitatẽ ipsius creditoris. Secundus est effectus, quia a iure daẽ sibi una actio similis illi, q̃ habebat uenditor, q̃ actio appellabaẽ utilis, & nõ oriẽ ex ɔtractu quẽ habet emptor cum cõitate, sed pp ɔtractum quẽ hẽt cum uenditore hẽc eã ex illo primo contractu uenditoris & cõitatis, uel a iure tñ absq; materia alicuius contractus ex quo procedit ꝓprie. Tertius effectus est quod creditor tenetur oẽm utilitatẽ mutui, & oẽ id quod percipiẽ de mutuo facto cõitati & iura, & actiones inde sibi cõpetentes & interesse dare emptori. Et ex hoc apparet quod ius cõpetẽt emptori nõ procedit ex aliquo contractu qui sit inter eum & cõitatem, & quod nullus contractus cõmittiẽ p illum actum cum cõitate. Nec cõitas efficiẽ ꝓpriè debitrix istius emptoris: quia utilis actio quam hẽt noĩe suo, & directa quã hẽt noĩe uẽditoris exurgunt ex primo mutuo & emptione, siue pp emptionẽ absq; eo quod illud primum mutuũ ĩteretur, uel altereẽ, uel transferaẽ in aliam personam, & sic patet prima pars, ꝙ inter emptorem & cõitatem non est contractus usurarius, quia nec aliquis contractus. Vlterius dicit ad intellectum declarandum cum dicit ſm ꝙ est considerandum, ꝙ obligatio ex illo contractu consurgent &c. uerum dicit insti. qui. mo. re contra, ob. §. re cõtrahiẽ. Tertium est actio ex his consurgens, uerum dicit insti. eo. tit. §. unde ẽt mutuum, & uocat ibi hæc actio certi condictio, & sic ex obligatione cõitatis habet actionẽ illam. I. ius ꝓsequendi in iudicio ꝙ sibi debetur. Est enim actio ius ꝓsequendi in iudicio quod sibi debetur insti. de actio. §. superest. Vlterius cum dicit, quòd unus effectus est, quòd emptor hẽt exercitium actionis &c. dico quòd actor hẽt non solum exercitium actionis, sed etiã dñium actionis, & exercitium, ut probatũ fuit in tertia solutione. Vlterius cum dicit secundus effectus est, quia a iure sibi dat una actio &c. Dico quòd istud eadẽ facilitate qua ꝓbatur põt contemni. Est tñ uerum quòd emptor non solum hẽt actionem utilem sed & dñium simpliciter quẽad modum & primus, ut supra dictũ est, & in tertia solutione manifestè colligiẽ, non.n. est cõmodatum, seu conductio, siue locatio, sed simpliciter emptio cuiusdã mutui. Vltra cum dicit tertius effectus est emptor tenetur omnẽ utilitatẽ mutui &c. uerum dicit sed uerius dixisset si dixisset quòd emptor teneretur recipere oẽm utilitatem &c. quia de natura contractus emptionis & uenditionis est, quod sicut periculum ad emptorẽ pertinet, ita & emolumentum. ff. de reg. iur. ſm naturã sic no. Host. in summa de empt. & uen. §. quid sit eius natura, uer. sed ẽt, de empt. & uen. cum aũt. §. sed & si. cum qui sentit onus sentire debet & cõmodum de reg. iu. qui sentit. Cum dicit ulterius ex hoc apparet quod ius cõpetent actori non procedit &c. Dico quod dupliciter consideratur, siue quod dupliciter est ius cõpetent emptori unum inquantum est emptor, & sic habet actionem ex empto, de empt. & uend. cum autẽ. §. pretium. Secundum est inquãtum est creditor cõitatis. Et sic habet actionem, quæ est certi condictio. Insti. qui. mo. re contra, ob. §. re contrahitur. Primum ius competit primo ex contractu emptionis, & uẽditionis cuius iuris actio se extendit super ſm ius, nõ inquantum ius, sed inquantum emptio, sicut uerum est, quod diciẽ ius cõpetẽs emptori quis inquantum emptor non consideratur in eo nisi unum ius reliquum.n. iut tunc habet iure emptionis & non iuris. Sed considerato quod emptor sit creditor statim consurgit actio, quæ est certi condictio, non quidẽ ex contractu emptionis & uenditionis per se, sed potius per accidens, Inquantum contrahiẽ inter emptorem & cõitatem, & sic patet quod non concludit intentũ, qñ inter ſm & cõitatẽ contrahitur secundario, mediatè siue implicitè, ut supra dictũ est. Modo dicit doctor reuerendus, probatur ista secunda pars, uidelicet ꝙ inter primũ & ſm scilicet inter Petrum & Ioannẽ nullus est contractus usurarius, quod probatur, sic inter istos nullũ est mutuũ, ergo inter eos nulla est usura, ꝙ patet. Nã ideo noĩe mutui ꝓhibetur usura per Christũ dicentẽ. Mutuũ dantes nil inde sperantes. Vsura.u. dr̃ usus eris qui cõceditur sibi mutuo per quem uolo mutuum, & antecedens probatur, quia est contractus uenditionis. Nam quod secundus dat primo nunquam rehabebit, scilicet illos 25. nec aliquid æquiualent nisi aliquid det sibi ergo non ei mutuat. Solutio qñ dicit inter istos nullum est mutuũ, ergo &c. negatur consequentia, licet.n. solum in mutuo quo ad contractũ primo, & per se, siue regulariter cõmittatur usura, ut not. Host. in summa de usuris. §. quid sit usura, uers. rei mutuatæ cum secundario, & per accidens siue indirectè, usura cõmittitur in contractu emptionis, & uenditionis, ut dicitur de emp. & uend. c. ad nostram, & de pigno. illos. Et ideo licet ex forma contractus pp quẽ cõtrahitur siue committitur mutuum inter ſm & coitatem, ut ex supradictis manifestè colligitur. Dicit ultra. Præterea probatur quòd in tali contractu inter primum & ſm simpliciter loquendo nõ est aliquid illicitũ & per consequẽs tales contractus simpliciter sunt liciti, quia communitas tenetur primo ad centum florenos, & dat sibi pro interesse annuatim quinque, quousque rehabeat centum florenos, & illud interesse emit pro 25. Apparet enim dubiũ quia scio quod de facto multi dimiserunt emere propter dubium tantum modo, ergo primus propter dubiũ quod habet, nõ est certus quid habebit computato capitali ac etiã interesse propter pericula quę possunt interuenire, & iccirco conuenit cum secundo, per istum modum dicens nescio quid habeo à communitate propter dubium quicquid habeo dabo tibi si dederis cẽtum flore. uel. 25. modo & si nihil habeo nihil tibi dabo. Secundus est contentus intrare dubium illud lucri uel damni & emere ab eo tales redditus modo dabo sibi. 25. flore. Iste contractus est licitus quia in nullo se intromittit cum cõmunitate sed solum emit ab illo redditus aliquos sibi dubios, quos iuste debet habere, sed ita est in casu proposito qđ est eadem ratio dubij, quæ maxime insurgit contento eo quod in mere uoluntate debitoris est omnino non soluere uel differre & leges creditorum factas resoluère. Solutio quando dicit. Præterea probatur quem in tali contractu & c. sicut patet totum istud argumẽtum stat in duobus punctis & primum est, quod quia emptor exponit se uerisimilibus dubiis & periculis sub quibus stat primus contractus non est usurarius. Secundum est quod ẽt superius tetigit, quod quia emptor In nullo se intromittit cũ communitate contractus est illicitus. Quantum ad primum dico quod non obstantibus periculis omnibus, contractus usurarius est, quia q̃uis sint periculosa, usurarium non excusant de usuris. c. nauiganti. Nunc autem ex quo p hũc cõtractũ emptor intẽdit esse & sic fiat credi-

tor

tor communitatis,nt recipiat ultra sortem statim usura-
rius est.de usuris consuluit.14.q.2.usura . & c. plerique .
Secundum autem punctum est pluries solutum . Dicit
ultra .Præterea ad propositum pro simili deduco qa pos-
sum licitè assecurare mercantias tua usurarias recipiēdo
super me dubium & uolendo 16. uel 20. pro centenario
ſm quod mihi uel plus vē grauare illud periculū recipe-
re super me,ergo & in eo quod habes & à cōitate recipe
re possum assecurare de dubio ꝙ ibi habes, uolendo reci
pere tm̄ quantum mihi est graue super hoc assecurare.Sic
in proposito totum quod tu habes super me recipio, dan
do tibi 25.quia est tunc si nil, habebo damnum erit meū.
Eodem modo à simili tu habes ab initio recipere cētum
ab eo qui est malus solutor,& est maior te,cum quo non
potes,litigare ita quod dubitas,dicam tibi uolo recipere
super me illud periculum & dubium, sed uolo ꝙ des mi-
hi tm̄,patet ꝙ est licitum. Et si proponebatur,quod ip-
se debitor ad contentandum te pro tuo interesse promit
tat tibi dare annuatim quinq; quousq; reddidit principa
le,tu nō dubitas de toto,quia poterit dimittere qñcunq;
uellet nō possum te de toto promisso assecurare pro cer
to promisso non est dubium quod sic.& sic potest dici ad
propositum . Secundo qñ dicit . Præterea ad propositū
pro simili deduco . Respondeo & dico , ꝙ licitè possum
mercantias assecurare & pro receptione periculi pretiū
recipere,quia tunc nihil ultra sortem exigitur, uel expe-
ctatur nec aliquid sorti accedit , qm̄ qui sic assecurat &
periculum tale super se recipit in casu in quo mercantiæ
perirēt tenetur resarcire ualorem securato retento ꝑtio
periculi. Et in casu in quo mercantiæ uadant ad saluamē
cū sunt simpliciter ipsius assecurati.& nō assecurātis. Sed
tñ non licet pro receptione periculi sortis mutuatæ ul-
tra sortē recipere,de usuris nauiganti,sicut est in casu no
stro.Et ideo non est simile qm̄ q emit nō assecurat posset
tñ assecurare & retinere ꝑtium periculi super se . Vltra
cū dicit eodem mō à simili cū habes recipere &c.Dico ꝙ
quantūcunq; sit ille debitor hō periculosus potēs & re-
ctor.& cū magno periculo stat sua pecunia apud eum . Si
emo ultra sortem recipiā q̄ emo usurarius sum , qa tunc
recipiat ultra mutuum,cuius nō creditor post emptionē
ꝙ usurarius est fundo me quo ad hunc punctū super glo.
contrahetur,de usuris nauiganti, super uer. suscepit, ubi
dicit cū sit hinc inde mutuum, nihil inde sperare debet .
Iuxta illud mutuū dantes &c. Ergo siue recipiat in se pe-
riculū,siue non, nihil ultra sortē sperare dēt. Concludit,
ergo ualet,quod possum emere talē sortē cū mihi non li-
cet tñ hoc recipere aut sperare uel exigere ultra illā , si-
cut est manifestè in casu nro ex quo patet ꝙ à simili suū
propositum non probat . Dicit præterea arguit ꝙ in tali
cōtractu inter primū & secundū nulla est usura,qa usura
non est nisi cū aliquis ultra sortē aliquid recipiat,seu re-
cipere intendit,sed respectu istius secundi nō est cōside-
rare sortē & aliquid ultra sortem quia totū ius primi &
quo ad capitale , & quo ad interesse est sors , & cedit in
sortē isti secundo,qa totū illud emit, ergo nihil sibi acci
dit ultra sortē.& ꝑ consequens non est usura,qa non lu-
cratur ex aliquo usu . nam 25. q̄ dat ꝓ tali iure habendo
nūquā debet rehabere ab eo,sed cū dicit præterea arguit
cū in tali cōtractu inter primū & secundū nullā est usu-
ra.concedo licet contractus sit usura rius ex intentione ,
& cū dicit usura non est nisi &c. concedo simpliciter &
ultra cū dr̄ sed respectu secundi non est cōsiderare ultra
sortem &c. Hoc falsum est propter quod sciendum est ꝙ
emptor habet duplicem respectu . tam a uenditore quam
a cōitate cuius rem emit creditor post contractum cum
dicit &c. dicit respectu istius secundi nō est considerare
sortē,& aliquid ultra sortē qa &c. Verū est cōsiderando
ſm solū in respectu quē hēt ad primū inter quos est con-
tractus emptionis & uenditionis , ubi iurat tñ sortis quā
interesse emuntur & uenduntur.Sed considerando ſm in
respectu quem habet ad cōitatem est considerare in co
sortem,& ultra sortem quia secundus emit iura sortis,&
ipsius interesse,quæ quidam iura habebat primus a com-
munitate sicut sciebat primus ultra sortem , ergo secun-
dus post contractum possidet sortem & ultra sortem a
cōitate sicut sciebat primus.Illa.n.possidet secūdus quæ
possidebat primus, sed primus possidebat sortē & ultra
sortem,ergo & secundus tñ diuersimode possidet , quo-
niam primus iustè possidet,& absque peccato. secundus
iniustè & cū peccato.Licet enim sors & interesse cadant
in sortem , secundo in respectu ad primum a quo emit il
la tñ non cadunt in sortem sibi a communitate , quæ re-
manet eius debitrix post emptionem quoniam nec pri-
mo cadebat in sortem a cōitate . & per consequens non
aliter obligatur . secundo quā primo ergo &c. Ad for-
mam ergo dico ꝙ procedit secūdum quid & simpliciter
nihil cadit supra sortem secundo a primo ergo nihil ca-
dit sibi ultra sortem.non.n.considerauit respectu secun-
di a cōitatē post contractum factum inter primum & ſm
uel procedit secundum æquinocationem. Est.n.duplex ,
sors empta , scilicet & credita . De sorte empta arguitur
in præmissis. & de sorte credita inclusiuè concluditur .
Dicit ultra . Præterea ꝙ possit uendere ius centum flo.
pro 25.i.ius centum flo.cum interesse pro 25. Patet pro-
pter dubium annexum , ut superius declaratum est . No.
enim do pro 25. modo cum intentione rehabendi plus
in posterum ex solo lapso temporis , sed propter dubiū
emergens in tempore. & ideo si lucratus fuero lucrū re-
ceptum est relictum non ratione temporis sed ratione
periculi sub me recepti in tempore . & ideo benedicunt
quod tale pretium est pretium periculi suscepti in tēpo-
re & non pretium temporis . Secundo cum dicit ultra .
Præterea quod possit uendere ius cētum florenorū &c.
dico ꝙ utrunq; ius separatim emi & uendi potest licitè ,
non tñ possunt simul emi , nec ab emptore aliquo simul
possideri,ut supra sæpe dictis colligitur manifestè, quia
hoc fieri non potest quin accedat sorti, & tñ dicit quod
propter dubium annexum emergens in tempore hoc est
licitum ut expresse no.in c.nauigāti supradicto , nec ꝛe-
fert ꝙ usura non dēt sed lucrum quodcunq; enim nomē
imponat usura est 14.q.3.ca.1.& 2.Emere ergo talem sor
tem cum interesse nullo mō licet quouis periculo emer
gente,quia non est aliud quam emere quandā mensem ,
seu quoddam aliud licitum ex causa.Sed in illo uera cau
sa carente.Cum autem dicit & ideo dicit &c. de pericu-
lo securitatis uel simili, ut supra factum est , ꝙ nullo mō
hoc cadit. Dicit ultra . Præterea in speciali probatur ,ꝙ
primus pōt uendere illum redditum annalem sibi datum
pro merito seruitij de quo forte plus aliqui dubitabant:
quia illud est interesse propter extimationē damni, & ꝑ
consequens est sibi debitum.s.primo,sed interesse potest
uendi secundo,s.iura q̄ sunt debitū uerum, & non acces-
sio tanquam lucrum . Solutio dum dicit ultra,præterea
in speciali probatur &c.Pro isto argumento est uidendū
quid sit interesse secundo, ꝙ est duplex , deinde quo ad
argumentū quo ad primum interesse pront potest trahi
a sancto Thoma secunda secundæ.q.78. articulo secūdo.
7 †Ad primum est recompensatio damni . Inn.autem dicit
in apparatu de sen.excom.sacro, ꝙ interesse est extima-
8 tio damni,quod idem tendit cum re idem est . † Quo ad
ſm interesse est multiplex,ut not.Iono.supra. Sed quan-
tum ad præsens spectat interesse duplex sicut clare colli
gitur à sancto Thoma ubi supra . Et primum est recompē
satio damni,per quod subtrahitur alicui quod debet ha-
bere . Secundum est , ꝙ consideratur in eo quo quis de
sua pecunia lucratur. Ad ar.dico quod primum interes
se potest emi & uendi separatim modo quo dictum est
& possideri. Secūdum uero interesse nullo modo potest

uendi quia non debet quis uendere illud quod nō habet & potest impedire multipliciter habendo. ut no.supra. Tho.ubi supra. Ad primum uero licet ius eius quod assignatur pro interesse posit uendi & emi ut supra dictum est, non tamen uenditur tanquam ius inter esse etiam primo modo dicti, sed tanquā ius cuiusdā gratuiti doni a communitate largiti primo creditori. Nam interesse primo mō dictum est duplex.s.extra rē, & circa rem.ut habetur aij.q.1. si quis de cle.extra rem sunt fructus redditus & huiusmodi. Circa rem quando damnum est in re ipsa, ut destructio domus, peioratio, pecuniæ, & huiusmodi, nunc autem non est possibile quod ex mutuo pecuniæ, quis incurret tantū incommodum uel interesse extra rem quod communitas perpetuò, uel etiam per tam longum tēpus sibi dare quinq; annuatim largitur ergò, & non est propriè interesse. Sed forte dices ego fuissem lucratus cū illa pecunia annuatim.x.nedum quinque quatenus ergo & non est propriè interesse extra rem. Respōdeo quia nō debes reuocare in damnū ꝙ nondum habes nec habebas & potest mutipliciter impediri nē haberes, & maximè cum nullus ea pecunia sit fructus. Vnde Inn. in apparatu de sen. exc.sacro dicit sic secundum canones, cū usuræ sint omnino prohibitæ, nullo modo computatur interesse, cum nullus ea pecunia fructus sit. 88. dist.eiiciens. Et subditi & sic uidetur ꝙ ubicunque pecunia dari est in obligatione, nullum interesse petas, nisi sit duobus casibus ubi debetur extra rem, uel circa rem ꝙ hic locum non habet, ut iam patuit, patet iam dicta quo minus fit debitum primi illi. v. flore.annuatim recepti.

¶Dicit ultra, probatur quod est licitus contractus ubi uenditur tale ius præcipiendi centum florenos cum suo interesse pro illo paruo pretio.xxv. Florenorum, quia cō tractus uenditionis ubi detur iustum pretium, etiam pro portionatū rei uenditæ licitus est. Sed talis est iste, propria autem iustitia pretii attenditur a tempore contractus, & tamen ualere dicitur quantum haberi & uendi potest, non quātum ualitura est nunc. & pro toto tempore sequenti, quia res non debet extimari in uenditione nisi quantum ualet tempore contractus aliàs non posset licitè emere secundum qualitatem aliquam. Sed nunc in isto contractu tu ex una parte uendens ius exigendi centum flore norum, quos habes a communitate percipere cum suo interesse, sed tale ius modo tempore contractus nō ualet plusquam.xxv.ergo si uēdatur emitur pro iusto pretio, ꝙ non ualet plus patet ex rationibus supradictis & extimatur cuius istud ius, quòd tu non habes illud ius plus carum. Si ergo in tempore sequenti ea hoc iure empto sit mihi aliqua utilitas, hoc est de sorte mea, & non ultra sortem sicut de terra quam emo pro centū de qua postea recolligo centum excrescentia est de sorte mea. Solutio ultra cum probat quòd contractus iste est licitus, quia hic datur iustum pretium. Dico ꝙ non sufficit in foro conscientiæ cum etiam in foro ciuili cōtractus qui sit in fraudem nō ualet, nec quod sequitur ea eo. nec ob. id ut.C.de legi.l.non dubium, sit autem fraus legi.quando seruatis uerbis circūuenitur mens ff.de legi.contra legem & se.& sic no.Hosti.in summa de emp.& uen. §.qualiter rescindatur.uer.ali ud autem, modo sic est, quòd uerba & forma emptionis & uenditionis seruātur, sed uerè circūuenitur mens cum per huiusmodi contractum emptor intendit & sic fiat creditor communitatis in sortē & ita in fraudē legis canonice, quæ omnē ad sortem superabundatiam prohibet.aiij.q.3.cap.1.2.& 3. Et ea hoc patet ꝙ secundum canones non licet, nec etiam ciuiliter contractus huiusmodi, cum lex ciuilis sacros non dedignet canones imitari. in auth. ut clerici apud proprios episcopos.§.ul.col.v.& quomodo oportet episco §. sed etiam.sic no.Host.in summa de usuris.§.qualiter petatur uer.ubi autē.¶Dicit ultra. Præterea res tua alligata oneribus.nou tantum ualet quantum libera, eæplum de domo, cum circūstantia aggrauante non ualet tm̄ quantū libera. Si isti centum floreni. quos habet a communitate modo dicto, quia non potest habere ad utilitatem sunt aliquo modo ligati, circūstantia agguante. Ergo non ualent sicut centum floreni liberi, quos potest habere in potestate tua. Sed quantum ualet minus. Respondeo quā tum reputatur a probis, & sapeintibus considetatis circunstantiis aggrauantibus.ut periculo perdendi labores acquirendi &c. Ergò ex quo contractus est licitus uenditionis.ut supra probatum est sufficienter, pro centum florenis sic ligatis & suo interesse datur pretium ut res a sapiētibus appretiatur. Solutio. Præterea cum dicit res tua probat iustum pretiū ipsorum centum florenorū esse 25. floren.& ex iusto pretio contractū est licitū postea ex iusto cōtractu iustū pretiū arguit. quod patet cum dicit ex quo contractu &c. Pro quo no. quod ubi contractus nullo modo licet non potest in pretio iustitia assignari.

¶Quod autē contractus non sit licitus si sic emeretur, ut puta ea superiorib. probatum est. Cum ergo iustitia pretii contractū licitū præsupponat patet quod nec iustum pretium in hoc contractu poterit assignari de reg.iur. cum quis. ¶Solutis ergo rationib. huius Reuerendi magistri. Et uso quod contractus iste est usurarius. Conatus semper immitari uestigia Reuerendissimi patris mei felicis memoriæ magistri Petri de Seropis ordinis prædicatorum pro ueritate concludo, quod si quis partinaciter confirmare præsumit non esse peccatum contractus huiusmodi exercere. Et uelut hæreticus puniendas, quoniā sic affirmans affirmat usuras exercere non esse peccatum. Et talis est uelut hæreticus puniendus ut in clem.ex graui de usuris.

FINIS.

¶Consilia domini Federi. de Petrucijs Senensis Iuris utriusque doctoris clarissimi: impressa felici in hoc loco finem hbenti.

V E N E T I I S

M D. L X X V I.

REPERTORIVM IN QVAESTIONES CONSILIAQVE EGREGII CONSVMMATISSIMIQ. DECRETORVM DOCT. D. FEDERICI DE PETRVCIIS

Sen. nuper amplissime collectum fideliter incipit.

A

R Appela-

spostolicæ

Iura

L

non

Peregrinus

Prioratus

rea

Verba

F I N I S.